Sven Wimnell 5 februari 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett system för mänskliga verksamheter som kan hjälpa oss att forma framtiden.

http://wimnell.com/omr36-39zzzk.pdf

Sven Wimnell 5 februari 2016:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett system för mänskliga verksamheter som kan hjälpa oss att forma framtiden.
http://wimnell.com/omr36-39zzzk.pdf

Innehåll:

Sida

8 **Kapitel 1. Samhällsplaneringens problem. Det är kaos i världen. Ett system för mänskliga verksamheter som kan hjälpa oss att forma framtiden**

9 Samhällsplaneringens problem. Det är kaos i världen. Ett system för mänskliga verksamheter som kan hjälpa oss att forma framtiden

10 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter
14 Utvecklingens krafter.

15 Systemet för mänskliga verksamheter.

	Delområden
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	20
2. Religiösa verksamheter o d.	5
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	15
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	3
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	11
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	30
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	21
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	12
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	12
Summa delområden	129

18 Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 områden. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.

38 22 politikområden för politiken.
39 Stora tydliga politiska problem och många detaljproblem

39 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.

43 Systemet för mänskliga verksamheter. Med inlagda politikområden.

49 Den fundamentala påverkanskedjan
51 Politiska och opolitiska planeringar
52 Schema över påverkans- och förändringsproblem
53 Samband mellan huvudområden

54 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer

60 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB

66 Några klassifikationssystem

67 Sveriges regeringar under 100 år
69 Makthavare i världen efter andra världskriget

71 **Kapitel 2. Brev och särskilda utredningar.**

72 Brev om politik
72 Skatter, bidrag, pensioner, bostadspolitik, ekonomisk politik mm. 12 maj 1993

85 De särskilda utredningarna på Sven Wimnells hemsida
87 De särskilda utredningarna 30 januari 2010 - 4 februari 2016
93 När man läser utredningarna ska man ha klart för sig...

95 Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikations-system för verksamheter som förändrar världen.

101 Sven Wimnell 24 december 2013: Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning.

105 Sven Wimnell 3 april 2014: Hushållsverksamheter, hushålls-budgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar.

109 Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.

115 Sven Wimnell 11 juni 2015: Folkhemmet tur och retur. Socialdemokraternas forskningar om sin politik, samhälls-planeringens problem och partiets kongress 2015.

122 Sven Wimnell 9 september 2015: Samhällsplaneringens problem. Påminnelser om våren och försommaren 2015.

126 Sven Wimnell 10 september 2015: Tidningsartiklar om utrikes förhållanden 12 juni - 24 juli 2015.

126 Sven Wimnell 11 september 2015: Tidningsartiklar om inrikes förhållanden 12 juni - 24 juli 2015.

127 Sven Wimnell 1 oktober 2015: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.

129 Sven Wimnell 25 oktober 2015: Kommentarer till “Samhälls-planeringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.

134 Sven Wimnell 10 november 2015: Samhällsplaneringens problem. Förbättringar av bibliotek och utbildningssystem med hjälp av ett system för mänskliga verksamheter med helhetssyn på utvecklingen

137 Sven Wimnell 30 november 2015: Samhällsplaneringens problem. System för mänskliga verksamheter Hur ska man kunna förbättra världen? Förbättra de inre verkligheterna och politiken.

139 **Kapitel 3. Läget i Sverige och världen vid årsskiftet 2015-2016. Tidningsartiklar och debattartiklar 27 december 2015 - 4 februari 2016**

144 **Kapitel 4. Utbildning och information.**

145 I det föregående har beskrivits samhällsplaneringens problem. Nu kommer nästa: hur ska man kunna förbättra världen?

146 Människornas levnadsförhållanden
147 Svenska politiker har ett par grundlägande uppgifter
148 Pseudoteorier jämställs med etablerad vetenskap
151 Rapport från en skoldag i helvetet
152 Dick Harrison: Högre utbildning är ett haveri
154 Många högutbildade vet inte hur EU fungerar
156 Så skapas vinnare och förlorare i arbetssamhället
158 Grundskolan och gymnasiet

159 Om utbildning i skolan
160 Religion och levnadskunskap
161 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan

163 Samhällsinformationens principiella problem

180 Systemet för mänskliga verksamheter

183 Decemberöverenskommelsen, läget i Sverige och världen och om att ge människorna de utbildningar, kunskaper och informationer de behöver.
188 Grundskolan och gymnasiet
190 Universitet och högskolor
193 Biblioteken
197 Placering av dokumenten i bibliotekslokalen

199 **Kapitel 5. Pengar. Skatter, bidrag, hushålls-kostnader o d.**

200 Något om skatte- och bidragshistoria
203 Mer om skatter och bidrag
208 Tillägg om skatter
210 Matmomsen

211 Problem med bostadslån. Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen

213 Hushåll
214 Hushållsverksamheter. Hemkunskap
216 Konsumenverket. Koll på pengarna 2014
Hushållskostnader 2014
221 Månadskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer
221 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer
222 Pensionärer 2014
222 Årskostnader år 2014, pensionärer
223 2006-2014. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
227 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

228 Fyra förslag
228 1 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
228 2 Systemet för pensionärernas bostadstillägg
228 3 Bostadsbidrag för barnfamiljer
229 4.TV-avgiften avskaffas för privathushåll

231 **Kapitel 6. Bostadspolitik och planering av fysiska och sociala miljöer**

232 Bostadspolitik och välfärd

233 Sven Wimnell 3 april 2015 + rev sid 27: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar.

235 Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten.

239 Sven Wimnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m.

244 Om boende, 17 januari 2016. Det måste byggas mycket mer bostäder än vad som var i förslag i början av 2015

246 Utrymmesnormerna

246 Antalet lägenheter och personer 2013

247 De föreslagna nya lägenhetstyperna.

249 Sven Wimnell om bostäder och bostadsbyggande
Trångboddhet och behov för studenter o d.Nybyggnad och stöd
Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och med 5-10 våningar

253 Fysisk planering i Sverige
253 Samhällsplanering. Fysiska och sociala samhällen

255 Den fysiska översiktsplaneringens framväxt i Sverige

256 Före 1900. HYGIEN OCH RUTNÄT
260 1900-1920. ESTETIK OCH TEKNIK
263 1920-1940. FOLKHEM OCH RATIONALITET
267 1940-1960. GRANNSKAP OCH PROGNOSER
270 1960-1980. MILJONPROGRAM OCH MILJÖHUSHÅLLNING

273 22 politikområden för politiken
274 Planering av fysiska och sociala miljöer
276 Regeringens mål för boende och byggande
278 De sociala miljöerna och beteendena

Tidningsartklar:
284 Mot okända mål
285 Polisen måste agera mot antiziganistiska hatbrott

288 **Kapitel 7. Riksdagen. FN. EU. Regeringen. SKL Sveriges kommuner och landsting. Några offentliga utredningar.**

289 Sveriges riksdag

297 Förenta Nationerna, FN
297 Svenska FN-förbundet

300 EU Europeiska unionen

306 Sveriges regering
311 Regeringen inleder arbetet med att genomföra de globala målen

341 SKL. Sveriges kommuner och landsting

342 Regeringsförklaringen den 15 september 2015

352 Budgetpropositionen för 2016

356 Långtidsutredningen 2015
358 Långtidsutredningen 2015. Huvudbetänkande

370 Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design. SOU 2015:88

379 En lång färd mot ett nytt globalt klimatavtal

382 Partiledardebatt i riksdagen 13 januari 2016

472 **Kapitel 8. Något om regeringens politik och de politiska partierna 25 januari - 4 februari 2016, en repetition av förslag och något om politik efter 4 februari 2016.**

473 **Tidningsartiklar. Debattartiklar. 25 januari - 4 februari 2016**
473 Efter raset – partitoppar kräver ny S-politik
475 S inte längre största parti
477 Störst, bäst och vacklande
478 SD lovar rösta på borgerligt budgetförslag
479 Löfven KU-anmäls för hanteringen av flyktingkrisen
481 Moderaterna avlossar ett skrämskott
482 Mer pengar ska göra det lättare att utvisa flyktingar
483 S anklagar M för att missbruka KU
484 SSU kräver renodlad S-politik
485 Bostadssamtalen får inte slå mot hushållens ekonomi
487 Kravet från de egna: starta om
491 Ewa Stenberg: Socialdemokratisk kris när partiet förlorar både sitt projekt och sin skicklighet att regera
492 Nya lån på bostaden kan ge hög amortering
494 De med låga inkomster tvingas betala mer med nya reglerna
495 Så ska dödsfall och ohälsa förebyggas i arbetslivet
497 Arbetslöshet står still för utlandsfödda
498 Regeringen öppnar för ändrad flyttskatt
499 Omänskligt att avvisa asylsökande till Ungern
501 Globalisering gör gamla problem nya
502 Inte aktuellt för M att slopa ränteavdragen
504 Krismöte i dag om kärnkraften
505 Anpassa föräldraförsäkringen till det moderna arbetslivet

508 **Regeringen måste föra en politik som är bra för hela folket**

513 **Den 4:e februari**

517 **Det som händer i världen utanför Sverige ger många problem. Tidningsartiklar:**

Världen
518 Maktlöshetens gnagande ångest
520 En modell för globalt samarbete
522 Förintelsen började i ett modernt samhälle – det kan hända igen

USA
524 Tvåan och trean lyser starkast efter premiären – Fördel Bernie Sanders efter sensationella starten
525 Tvåan och trean lyser starkast efter premiären – För partieliten är Marco Rubio den enda räddningen
527 Sista chansen för flera kandidater
528 Dåliga nyheter för Clinton

Europa
529 Frågan: Hur länge sitter Merkel kvar?
531 Två opålitliga gränsvakter
533 Grekland i fokus för nya lösningar
534 Schengen går på knäna
536 Illusoriska löften om suveränitet
538 Utkast till nytt avtal med EU väntas i dag

Ryssland
539 Experterna oense om Putins styrka

Kina
540 Hoppet lever trots stora ras på börsen
541 Nedgång i Kina riskerar utlösa global finanskris
543 Hårda politiska tag i vägen för fri marknad

Mellanöstern
545 Oenig opposition hotar med bojkott
547 Oppositionen deltar i fredssamtal i Genève
548 Oppositionen välkomnar samtalen
549 Självmordsbomber i Damaskus kan slå mot fredssamtalen
550 Ny internationell hjälp i sikte för palestinierna

552 **De sociala miljöerna är det viktigaste**

Kapitel 1. Samhällsplaneringens problem. Det är kaos i världen. Ett system för mänskliga verksamheter som kan hjälpa oss att forma framtiden.

Innehåll:

Sida

9 Samhällsplaneringens problem. Det är kaos i världen. Ett system för mänskliga verksamheter som kan hjälpa oss att forma framtiden

10 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter

14 Utvecklingens krafter.

15 Systemet för mänskliga verksamheter.

	Delområden
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	20
2. Religiösa verksamheter o d.	5
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	15
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	3
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	11
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	30
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	21
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	12
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	12
Summa delområden	129

18 Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 områden. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.

38 22 politikområden för politiken.

39 Stora tydliga politiska problem och många detaljproblem

39 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.

43 Systemet för mänskliga verksamheter. Med inlagda politikområden.

49 Den fundamentala påverkanskedjan

51 Politiska och opolitiska planeringar

52 Schema över påverkans- och förändringsproblem

53 Samband mellan huvudområden

54 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer

60 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB

66 Några klassifikationssystem

67 Sveriges regeringar under 100 år

69 Makthavare i världen efter andra världskriget

Samhällsplaneringens problem.
Det är kaos i världen. Ett system för mänskliga verksamheter.

Det är kaos därför att människorna i världen har olika kunskaper och uppfattningar om världen:

Hur kom världen till och hur var den sedan ?	
	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna
Hur är den ?	**Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.**
Hur kan den bli?	**Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?**
Hur bör detnbli?	**Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?**

De frågorna ingår i ett forskningsprojekt som med varierande intensitet pågått sedan 1960-talet: "Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter."

Ämnet om samhällsplaneringens problem har utretts i samband med forskarutbildningen i samhällsplanering vid Nordiska Institutet för Samhällsplanering, Nordplan. Intitutet bildades 1968 av de nordiska länderna med plats i Stockholm. Av någon anledning lades det ner efter ett par decennier.

Innan nedläggningen publicerade intitutet dock en rapport, Nordplan meddelande 1986:5, "Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem: ett klassifikationssystem som hjälpmedel." Systemet ordnar samhällsplaneringens problem på ett systematiskt sätt.

Enligt Libris finns rapporten på bibliotek :
Umeå universitetsbibliotek,
Kungl. biblioteket,
Nordregio, Biblioteket,
Riksdagsbiblioteket,
Stockholms universitetsbibliotek, Geobiblioteket,
Lunds universitets bibliotek, Universitetsbiblioteket,
Malmö stadsbibliotek, Informations- och lånecentralen och
Sveriges lantbruksuniversitets bibliotek, Alnarpsbiblioteket.

När Internet kom till på 1990-talet belystes klassifikationssystemet och samhällsplaneringens problem med hjälp av det som fanns där och 1998 lades Sven Wimnells hemsida, nu **http://wimnell.com** , in på Internet med rubriken "Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. "

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har ordnats in i 129 verksamhetsområden i nio huvudområden numrerade 1-9. I områdena finns verksamheter som tillsammans formar världens framtid: myndigheter och privata företag och organisationer, arbetare, tjänstemän, filosofer, forskare, lärare, elever, författare, människor av alla slag med alla upptänkliga verksamheter, yrkesverksamheter, fritidsverksamheter, tankeverksamheter o s v.

Redovisningen på hemsidan omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde

läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

På område 40 förtecknas bilagor som har att göra med klassifikationssystemets utformning. Klassifikationssystemet innebär en samhällsbeskrivning som beskriver de olika verksamheterna, verksamhetsområdena och hur de beror av varandra.

Senare har arbetet mer växlats över till att påverka utvecklingen genom politiken och många bilagor om det har gjorts och finns förtecknade på område 36-39. Många bilagor handlar både om att visa systemets uppbyggnad och att påverka politiken och mycket gäller att bara undersöka verksamheterna i de olika områdena.

Eftersom världen förändras varje dag blir det nödvändigt att ständigt komma med nya utredningar samtidigt som delar av det tidigare framförda måste upprepas.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar ochderas innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)
I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning med det senaste sist.

I början på hemsidan förtecknas de senaste utredningarna varvid den senaste finns överst. .

Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.
I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om

hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Utvecklingens krafter.

Utvecklingen i världen i framtiden beror av människornas verksamheter och av naturens verksamheter, dess krafter och resurser. Människornas verksamheter gäller tankeverksamheter och handlingar hos individer, grupper, organisationer och institutioner o d. Naturen och människorna påverkar och påverkas.

För att få grepp om utvecklingen måste man ha beskrivningar om människornas och naturens verksamheter. Människornas tankar och handlingar är för det mesta inte beskrivna utan bara utförda, Individer, grupper, organisationer etc är ofta dåliga på att beskriva sina tankar och handlingar, det behövs i stor utsträckning särskilda åtgärder för att få fram nödvändiga beskrivningar, det behövs bl a forskningar inom en lång rad vetenskaper och utredningssystem.

Naturen har inga tankar och kan inte själv beskriva vad den gör, för att få fram beskrivningar om naturens krafter och resuser blir det bl a uppgifter för människor inom naturvetenskaperna att göra beskrivningar om naturen. På det hela taget är det då människornas verksamheter som avgör världens framtid.

För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

De mänskliga verksamheterna har på översta nivån grupperats i nio huvudområden:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	**20 områden**
2. Religiösa verksamheter o d.	**5 områden**
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	**15 områden**
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	**3 områden**
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	**11 områden**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	**30 områden**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	**21 områden**
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	**12 områden**
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	**12 områden**
Summa	**129 områden**

Huvudområdena har underindelats i delområden enligt en decimalprincip som framgår av de härefter följande sidorna.

Alla röstberättigade måste känna till vad demokratiska samhällen består av och hur de fungerar och behöver känna till systemet för de mänskliga verksamheterna.

Isynnerhet de som sysslar med information och utbildning och de som har makt och ledande ställning i verksamheterna behöver kunskaper om allt och har i sitt arbete nytta av att väl känna till alla verksamheter som formar framtiden.

Systemet för mänskliga verksamheter.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
20 områden:

Texten för områdena är länk till hemsidan.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2. Religiösa verksamheter o d.
5 områden:

SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
15 områden

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
3 områden:

SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.
SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
11 områden

SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
SW 51 Matematik.
SW 52 Astronomi, rymdforskning.
SW 53 Fysik o d.
SW 54 Kemi o d.
SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.
SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
SW 58 Botanik.
SW 59 Zoologi.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
30 områden:

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 645 Användning av inventarier o d.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d)
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.
SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter.
SW . 653 Handelsverksamheter.
SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.

SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
21 områden:

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 70 Allmänt om konst o kultur.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7957 Undervisning o d.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.

SW 796/799 Sport, idrott o d.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.
SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.
SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
SW 84 Fransk skönlitteratur o d.
SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.
SW 86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 områden. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.

Här har SABs ämnen lagts in. Individernas inre verkligheter behöver förbättras genom utbildningar i skolor på alla nivåer. Observera att SAB har dålig redovisning för område 3 om politik. Regeringen har dålig hand med området 64 om hushållsverksamheter. Regeringen har ansvariga statsråd för alla politikområden utom för hushållsverksamheterna som är grunden för välfärden.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

OSW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

Ac Arkiv11152 träffar
Aa Bibliografi72330 träffar
Ab Bibliotek33294 träffar
Ba Allmänna encyklopedier3393 träffar
Be Allmän idé- och lärdomshistoria10295 träffar
Bf Allmän vetenskaplig och kulturell verksamhet16245 träffar

Här gärna också översikter om **Db** Filosofins historia

OSW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

D(x) Filosofiska lexikon334 träffar
D:d Filosofisk teori och metodlära75 träffar
Df Estetik3423 träffar
De Värdefilosofi: allmänt468 träffar
Dj Verklighetsuppfattningar (metafysik, ontologi, kosmologi m m)5262 träffar
Dh Filosofisk antropologi4683 träffar
Do Psykologi69173 träffar
Dd Kunskapsteori och vetenskapsteori12632 träffar
Dc Logik och språkligt orienterad filosofi6341 träffar
Dg Etik18582 träffar
Da Äldre västerländsk samt icke-västerländsk filosofisk litteratur5654 träffar
Db Filosofins historia43514 träffar
Dba Antikens filosofi3099 träffar
Dbb Medeltidens och renässansens filosofi1452 träffar
Dbc Nya tidens filosofi (fr o m Descartes)12017 träffar
Dbd Icke-västerländsk filosofi2611 träffar
Dbz Särskilda filosofer24621 träffar

OSW 2 Religiösa verksamheter o d.

CReligion

C(x) Religionslexikon118 träffar
C:d Religionsfilosofi och -psykologi7141 träffar
C:oa Religionssociologi2246 träffar
Ca Kristendomen: allmänt6644 träffar
Cb Bibelutgåvor9294 träffar
Cc Exegetik och litteratur om Bibeln32998 träffar
CdÄldre teologisk litteratur7302 träffar
Ce Dogmatik och symbolik20777 träffar
Cf Teologisk etik4851 träffar
Cg Praktisk teologi14366 träffar
ChGudstjänsten7219 träffar
Ci Uppbyggelselitteratur20632 träffar
Cj Kyrkohistoria45869 träffar
Ck Kristna samfund25627 träffar
Cl Kristen mission4441 träffar
Cm Religionshistoria57604 träffar
Cn Moderna religionsbildningar3399 träffar

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

O

SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

Oi Statistik7682 träffar
Oi(x) Statistiklexikon50 träffar
Oi:d Statistisk teori och undersökningsmetodik1116 träffar
Oi:k Statistikens historia45 träffar

Oj Demografi (befolkningsvetenskap)10117 träffar
Oj:bf Demografiska institutioner19 träffar
Oj:d Demografisk teori, filosofi och metodlära289 träffar
Oj:k Demografisk forskningshistoria161 träffar
Oj:oi Statistiska demografiska tabeller62 träffar
Oj- Allmänt: särskilda länder och områden3887 träffar
Oja Nativitet och mortalitet737 träffar
Ojc Flyttningar och befolkningsändringar2181 träffar
Ojd Befolkningssammansättning och -fördelning491 träffar
Ojf Folkbokföring240 träffar
Ojp Befolkningspolitik520 träffar

Oc Statskunskap och politik136937 träffar
Oc(x) Allmänt: lexikon205 träffar
Oc:bf Organisationer och institutioner42 träffar
Oc:d Politisk teori, politisk psykologi och metodlära5128 träffar
Oc:k Statskunskapens vetenskapshistoria584 träffar

Oc:oa Politisk sociologi1672 träffar
Oc.0 Särskilda statsvetenskapliga och politiska delområden, politiska skrifter13592 träffar
Ocb Statsrätt7253 träffar
Occ Sveriges statskunskap och politik17489 träffar
Ocf Främmande länders statskunskap och politik44858 träffar
Ocg Politiska begrepp och politiska åskådningar39099 träffar
Ocl Utomparlamentariska metoder, konspirativ verksamhet, terrorism m m4690 träffar

Qa(x) Nationalekonomiska etc lexikon147 träffar
Qa:k Nationalekonomins historia361 träffar
Qa:oe Lagstiftning8 träffar

Oe Rättsvetenskap114353 träffar
Oe(x) Juridiska lexikon459 träffar
Oe(u) Lagar och lagförslag: allmänt16 träffar
Oe:d Rättsfilosofi och rättsvetenskaplig metodlära3655 träffar
Oe:oa Rättssociologi889 träffar
Oe- Juridik: särskilda länder och områden8863 träffar
Oea Civilrätt46145 träffar
Oeb Straffrätt7950 träffar
Oek Processrätt10811 träffar
Oel Tryckfrihetsrätt1241 träffar
Oep Kriminologi och polisväsen15455 träffar till 7955
Oeq Kriminalvård3233 träffar till 7955
Oer Rättsfall4887 träffar
Oes Försvars- och krigslagstiftning1109 träffar
Oet Rättshistoria10036 träffar
Oeö Särskilda verksamheters juridik25 träffar

O(x) Samhälls- och rättsvetenskapliga lexikon169 träffar
O:bf Samhälls- och rättsvetenskapliga institutioner29 träffar
O:d Samhälls- och rättsvetenskapens filosofi och metodlära11011 träffar
O:k Samhälls- och rättsvetenskapens historia175 träffar

O- Allmänt: särskilda länder och områden4022 träffar
O-a Europa: allmänt81 träffar
O-b Norden: allmänt52 träffar
O-c Sverige967 träffar
O-dÖvriga Norden182 träffar
O-e Brittiska öarna (Storbritannien)122 träffar
O-f Mellaneuropa270 träffar
O-g Nederländerna, Belgien och Luxemburg20 träffar
O-h Schweiz16 träffar
O-i Italien (inkl Vatikanstaten, San Marino och Malta)59 träffar
O-j Frankrike och Monaco134 träffar
O-k Spanien (inkl Andorra och Gibraltar)22 träffar
O-l Portugal18 träffar
O-mÖsteuropa296 träffar
O-n Balkanländerna95 träffar
O-o Asien758 träffar
O-p Afrika407 träffar
O-q Amerika550 träffar
O-r Oceanien (Australien, Nya Zeeland, Melanesien, Polynesien, Mikronesien)51 träffar
O-s Polarländerna7 träffar

Ob Internationella relationer51526 träffar
Ob(x) Allmänt: lexikon64 träffar
Ob:bf Allmänt: institutioner83 träffar
Ob:k Allmänt: historia90 träffar
Ob.09 Allmänt: politiska skrifter286 träffar
Oba Folkrätt10884 träffar
Obb Freds- och nedrustningsfrågor8780 träffar
Obd Internationellt samarbete: allmänt1946 träffar
Obe Nationernas förbund (NF)440 träffar
Obf Förenta nationerna (FN)3985 träffar
Obk Regionalt mellanfolkligt samarbete6743 träffar
Obl Försvarspakter735 träffar
Obn Nordiskt samarbete953 träffar
Obq Utvecklingsbistånd och internationell hjälpverksamhet7528 träffar
Obr Röda korset (och likvärdiga organisationer)483 träffar

OSW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
Här församlingarnas egna dokument. Oklart var SAB har dem.

OSW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
Oh Sociala frågor och socialpolitik173566 träffar se7951
Här politiska krav och politiska planeringar. Oklart var SAB har dem.

OSW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
Finns inte i SAB

OSW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.

T Matematik
Ta Matematik: allmänt20686 träffar
Tb Aritmetik463 träffar
Tc Algebra7432 träffar
Td Analys11819 träffar
Te Geometri5824 träffar
Tf Mått, mål och vikt611 träffar
Th Sannolikhetskalkyl och matematisk statistik12869 träffar

U Naturvetenskap
U(x) Naturvetenskapliga lexikon407 träffar
U:b Naturvetenskaplig forskning och n naturvetenskapliga institutioner530 träffar
U:d Naturvetenskaplig teori, filosofi och metodlära1413 träffar
U:k Naturvetenskapens historia2319 träffar
U:oa Naturvetenskapens sociologi133 träffar
U.02 Allmän instrumentlära683 träffar

Ua Astronomi15199 träffar
Ua(y) Astronomiska kartor, stjärnkataloger och bilderböcker48 träffar
Ua:bf Astronomiska institutioner74 träffar
Ua:k Astronomins historia1307 träffar
Ua.02 Instrumentlära324 träffar
Uaa Universum2504 träffar
Uab Solsystemet2247 träffar
Uac Stjärnor1230 träffar

Uae Praktisk astronomi874 träffar
Uaf Tidmätning1484 träffar
Uag Celest mekanik227 träffar
Uah Sfärisk astronomi och positionsastronomi111 träffar
Uai Astrofysik1032 träffar

Ub Geofysik17337 träffar
Ub.02 Instrumentlära: allmänt8 träffar
Uba Meteorologi6524 träffar
Ubb Oceanografi och hydrologi6125 träffar
Ubc Geodesi1764 träffar
Ubd Jordmagnetism407 träffar
Ube Vulkaner och jordbävningar1012 träffar

Uc Fysik och kemi71241 träffar
Uc.bf Institutioner0 träffar
Uc:k Fysikens och kemins historia360 träffar
Ucb Mekanik5380 träffar
Ucc Fysik27528 träffar
Ucd Molekyl-, atom-, kärn- och partikelfysik7146 träffar
Uce Kemi27368 träffar

Ud Geologi och paleontologi26607 träffar
Ud:bf Geologiska och paleontologiska institutioner57 träffar
Ud:k Geologins och paleontologins historia199 träffar
Ud.02 Instrumentlära8 träffar
Ud- Särskilda länder och områden3186 träffar
Uda Allmän och historisk geologi7438 träffar
Udb Paleontologi4005 träffar
Udt Geokemi462 träffar
Udu Mineralogi2407 träffar
Udv Petrologi1358 träffar
UdxEkonomisk geologi2978 träffar
J Arkeologi

Ue Biologi37710 träffar
Ue:bf Biologisinstitutioner42 träffar
Ue:k Biologins historia661 träffar
Ue.0 Särskilda biologiska aspekter och delområden20173 träffar
Uea Utvecklingslära och genetik6109 träffar
Ueb Fysisk antropologi1735 träffar
Uec Mikrobiologi2095 träffar
Ued Bioteknik1481 träffar

Uf Botanik29412 träffar
Uf:bf Botanikinstitutioner251 träffar
Uf:k Botanikens historia559 träffar
Uf.0Särskilda botaniska aspekter och delområden11570 träffar
Ufa Särskilda grupper av växter2464 träffar
Ufe Fröväxter (Fanerogamer): allmänt962 träffar
Uff Fanerogamer: gömfröiga (Magnoliophytina)2724 träffar
Ufg Fanerogamer: nakenfröiga (Pinophytina)287 träffar
Ufh Kryptogamer5684 träffar

Ug Zoologi36507 träffar
Ug:bf Zoologiinstitutioner115 träffar
Ug:k Zoologins historia233 träffar
Ug.0 Särskilda zoologiska aspekter och delområden7168 träffar
Uge Ryggradsdjur (Vertebrata)531 träffar

Ugf Däggdjur (Mammalia)5257 träffar
Ugg Fåglar (Aves)6556 träffar
Ugh Kräldjur (Reptilia) och groddjur (Amphibia)999 träffar
Ugi Fiskar (Pisces) och rundmunnar (Cyclostomi)2329 träffar
Ugj Ryggradslösa djur (Evertebrata)11027 träffar

Uh Miljöfrågor och naturskydd41368 träffar till 71

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
OSW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.
Kv Allmän ekonomisk historia19921 träffar

OSW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.

V Medicin
V(x) Medicinska lexikon666 träffar
V:b Medicinsk forskning och medicinska institutioner623 träffar
V:d Medicinens filosofi och metodlära1487 träffar
V:k Medicinhistoria6408 träffar
V:oa Allmänt: medicinsk sociologi741 träffar
V:oe Allmänt: medicinlagstiftning52 träffar
V:oi Allmänt: medicinstatistik62 träffar
Va Medicinsk genetik, mikrobiologi, immunologi m fl icke-kliniska discipliner6597 träffar
Vb Anatomi4013 träffar
Vc Medicinsk fysiologi, biofysik och kemi8182 träffar
Vd Farmakologi8243 träffar
Ve Allmän medicin51942 träffar
Vf Kirurgi och anestesi8641 träffar
Vg Gynekologi och andrologi6128 träffar
Vh Pediatrik4490 träffar
Vi Oftalmologi (ögat)2109 träffar
Vj Otorinolaryngologi2486 träffar
Vk Odontologi5159 träffar
Vl Psykiatri24284 träffar
VmTerapimetoder8514 träffar

Vn Samhällsmedicin, hygien, sexologi25450 träffar
Vo Rättsmedicin459 träffar
Vp Hälso- och sjukvård29201 träffar
Vs Geriatrik1844 träffar
Vt Flyg- och navalmedicin, rymdmedicin181 träffar
Vu Idrottsmedicin773 träffar
Vx Militärmedicin1166 träffar
Qdfb Veterinärmedicin2005 träffar
Qdfb:bf Organisationer och institutioner14 träffar
Qdfb:k Historia101 träffar
Qdfb:oe Lagstiftning13 träffar

Ps Brandteknik och brandväsen2731 träffar. Delar om brandkår och räddningstjänst ingår i 61

OSW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)

P Teknik, kommunikationer ... Del om ingenjörsverksamheter , konstruktion o d. Tillverkning ingår i 66-69. Drift av kommunikationer ingår i 654+656. Drift av energi- och hygienproduktion o d ingår i 64. Allmänt om drift av datorer och datorbehandling Ingår i 651.

P(x) Tekniklexikon693 träffar
P:d Teknisk teori och filosofi405 träffar
P:k Allmän teknikhistoria1548 träffar
P:oa Allmänt: sociologiska aspekter964 träffar
P.0 Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet31872 träffar
Pa Teknisk fysik9422 träffar
Pb Maskinteknik12532 träffar
Pc Elektroteknik och elektrisk industri32335 träffar
Pd Bergsbruk9320 träffar
Pe Metallbearbetning och metallindustri7705 träffar
Industrier Pf o s v förtecknas på 66-69.
Pp Byggnadsteknik, byggnadsproduktion, teknisk hygien40657 träffar
Pr Transportmedel och kommunikationer50745 träffar
Ps Brandteknik och brandväsen2731 träffar. Delar om brandkår och räddningstjänst ingår i 61
Pt Patentbeskrivningar231 träffar
Pu Datorer och databehandling69084 träffar

OSW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.

Qd Lantbruk46433 träffar
Qd(x) Lantbrukslexikon80 träffar
Qd:bf Lantbruksorganisationer och -institutioner61 träffar
Qd:k Lantbrukets och lantbruksforskningens historia846 träffar
Qd:oe Lantbrukslagstiftning32 träffar
Qd- Särskilda länder och områden12333 träffar
Qda Lantbruksekonomi2258 träffar
Qdb Lantbrukets byggnader, redskap och maskiner1263 träffar
Qdc Jordbrukslära3467 träffar
Qdd Växtodlingslära3142 träffar
Qde Växternas sjukdomar och skadedjur, växtskydd1608 träffar
QdfHusdjurslära16986 träffar
Qdg Mjölkproduktion475 träffar
Qdh Äggproduktion31 träffar
Qdi Köttproduktion133 träffar
Qdfb Veterinärmedicin2005 träffar till 61

Qe(x) Trädgårdsexikon38 träffar
Qe:k Trädgårdsskötselns och trädgårdsforskningens historia128 träffar
Qe Trädgårdsskötsel7959 träffar
Qe- Särskilda länder och områden1686 träffar
Qec Trädgårdsarbete261 träffar
Qed Köksväxtodling526 träffar
Qee Frukt- och bärodling842 träffar
Qef Prydnadsväxtodling2164 träffar

Qf Skogsbruk9821 träffar
Qf(x) Skogsbrukslexikon32 träffar
Qf:bf Skogsbruksorganisationer och -institutioner20 träffar
Qf:k Skogsbrukets och skogsforskningens historia94 träffar
Qf- Särskilda länder och områden4329 träffar
Qfb Skogsekonomi296 träffar
Qfd Skogsbotanik727 träffar
Qfe Skogsvård813 träffar
Qfh Avverkning och transport454 träffar
Qfj Skogsuppskattning och virkesmätning259 träffar
QfkFlottning och sortering264 träffar

Qg Jakt och fiske9402 träffar
Qg- Allmänt: ärskilda länder och områden96 träffar
Qga Jakt3576 träffar
Qgb Fiske5560 träffar

OSW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.

Qc Hem och hushåll41918 träffar
Qc(x) Allmänt: lexikon29 träffar
Qc- Särskilda länder och områden1087 träffar
Qca Mat och dryck (inkl kulturhistoriska arbeten)27057 träffar
Qcb Hemmets vård2195 träffar
Qcc Kläder och sömnad5413 träffar
Qcd Personlig hygien1173 träffar
Qcg Umgängeskonst, etikettfrågor och andra personliga förhållanden1233 träffar
Qci Privatekonomi1953 träffar
Qm Hotell, restauranger och turism7078 träffar

P Teknik, kommunikationer ... Drift av energi- och hygienproduktion o d ingår i 64.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.

OSW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
Qbg Kontorsteknik3071 träffar
Pu Datorer och databehandling69084 träffar delar om drift.

OSW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
Od Förvaltning46142 träffar
Od(x) Allmänna förvaltningslexikon19 träffar
Od:d Allmän förvaltningseori och metodlära225 träffar
Od:k Allmän förvaltningshistoria39 träffar
Od.0 Allmän central- och lokalförvaltning405 träffar
Odb Förvaltningsrätt3324 träffar
Odc Förvaltning: Sverige14084 träffar
Odf Främmande länders förvaltning5511 träffar
Odg Samhällsplanering20410 träffar till 71

OSW . 6525-6529 Militära verksamheter.
S Militärväsen
S(x) Militära lexikon128 träffar
S:bf Militära institutioner28 träffar
S:do Allmänt: militär psykologi179 träffar
S:k Allmän krigshistoria och krigskonstens historia2002 träffar
S:oa Allmänt: militär sociologi251 träffar
S.0 Allmänt: särskilda militära aspekter3617 träffar
S- Allmänt: särskilda länder och områden12851 träffar
Sa Lantkrigsväsen5784 träffar
Sb Sjökrigsväsen9059 träffar
Sc Luftkrigsväsen4066 träffar

Se Total krigföring1924 träffar
Sf Kärnvapenkrigföring1325 träffar
Sg Kemisk och biologisk krigföring409 träffar
Sh Psykologiskt försvar227 träffar
Si Civilförsvar852 träffar
Sj Ekonomiskt försvar88 träffar
Sk Frivilligt försvarsarbete649 träffar
Sv Vapen5481 träffar

OSW . 653 Handelsverksamheter.

Qi Handel13303 träffar
Qi(x) Allmänt: lexikon och uppslagsverk139 träffar
Qi:k Handelns historia148 träffar
Qi:oe Handelslagstiftning64 träffar
Qi-Särskilda länder och områden4168 träffar
Qia Handelsteknik822 träffar
Qik Varukännedom118 träffar
Qil Handelskalendrar och -lexikon428 träffar
Qim Handel med speciella varor3616 träffar
Qis Marknader och varumässor394 träffar
Qiv Handelskammare, handelsrepresentation267 träffar

OSW . 654 Telekommunikationsverksamheter.

P Teknik, kommunikationer ... Del om drift av televerksamheter

Qjg Televäsen1485 träffar
Qjg:bf organisationer och institutioner17 träffar
Qjg:k Televäsendets historia33 träffar
Qjg:oe Telelagstiftning37 träffar
Qjg- Särskilda länder och områden931 träffar

OSW . 655 Förlagsverksamheter o d.

Ad Bokförlag och bokhandel6476 träffar
Ad:k Bokförlagens och bokhandelns historia68 träffar
Ad- Särskilda länder och områden4435 träffar
Ada Bokhandelsteknik och -organisation177 träffar
Ads Lagerkataloger273 träffar
Adt Bokauktionskataloger465 träffar
Ae Bokväsen14489 träffar

OSW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.

P Teknik, kommunikationer ... Del om drift av transporter

Pra Landsvägsfordon och landsvägstrafik15600 träffar
Prb Järnvägar och spårvägar4531 träffar
Prc Fartyg och sjöfart15778 träffar
Prd Luft- och rymdfarkostteknik8471 träffar
Prf Svävare, amfibiefarkoster m m44 träffar
PrtTransportväsen4375 träffar
Prt-Särskilda länder och områden870 träffar
Prtg Godstransporter (inkl containertrafik)827 träffar
Prtp Persontransporter (inkl kollektivtrafik)915 träffar
Qjf Postväsen2276 träffar

OSW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.

Ok Försäkring11994 träffar
Om Kooperation1711 träffar
Qaa Ekonomisk teori27779 träffar
Qab Ekonometri2459 träffar
Qac Konjunkturteori och konjunkturlära1891 träffar
Qad Ekonomiska förhållanden68420 träffar

Qae Penning- och bankväsen23674 träffar
Qaf Finansväsen med finansrätt20234 träffar
Qbc Redovisning13451 träffar

OSW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.

Qb Företagsekonomi97354 träffar
Qb(x) Företagsekonomiska lexikon217 träffar
Qb:bf Allmänt: Organisationer och institutioner14 träffar
Qb:d Företagsteori, metodlära539 träffar
Qb:k Företagsekomomins historia148 träffar
Qb-Särskilda länder och områden1221 träffar
Qba Företagsorganisation, företagsformer, företagsledning36814 träffar
Qbb Standardisering707 träffar
Qbc Redovisning13451 träffar till 657
Qbd Anläggningar och inventarier821 träffar
Qbf Personaladministration9735 träffar
Qbg Kontorsteknik3071 träffar till 651
Qbi Driftsorganisation11573 träffar
Qbk Materialadministration2864 träffar
Qbl Försäljningsorganisation. Marknadsföring12145 träffart 659
Qbm Reklam och PR (public relations)4594 träffar till 659
Qz Särskilda företag19026 träffar

OSW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

Qbl Försäljningsorganisation. Marknadsföring12145 träffar
Qbm Reklam och PR (public relations)4594 träffar

OSW 66/68 Tillverkning av varor.

P Teknik, kommunikationer ... Del om tillverkning av varor. Konstruktion se 62

Pa Teknisk fysik9422 träffar
Paa Teknisk akustik1455 träffar
Pab Teknisk optik5481 träffar
Pac Teknisk värmelära1351 träffar

Pb Maskinteknik12532 träffar
Pb.0 Särskilda aspekter52 träffar
Pba Maskinelement6072 träffar
Pbb Värmemotorer1375 träffar
Pbc Vattenmotorer och pumpar671 träffar
Pbd Vindmotorer m m327 träffar
Pbe Transportanordningar522 träffar
Pbf Kylteknik, Tryckluftteknik, luftpumpar870 träffar

Pc Elektroteknik och elektrisk industri32335 träffar
Pc:bf Allmänt: institutioner5 träffar
Pc:oe Allmänt: lagstiftning8 träffar
Pc.0 Alllmänt: särskilda aspekter342 träffar
Pca Elektrisk kraftproduktion523 träffar
Pcb Elektrisk kraftöverföring och distribution2091 träffar
Pcc Elektriska maskiner844 träffar
Pcf Elektrisk ljusteknik531 träffar
Pcg Elektrisk värmeteknik63 träffar
Pch Teknisk elektrokemi455 träffar

Pci Elektronik10078 träffar
Pcj Radio- och teleteknik11381 träffar

Pd Bergsbruk9320 träffar
Pd:bf Institutioner27 träffar
Pd:oe Lagstiftning35 träffar
Pd.05 Industri134 träffar
Pda Prospektering och mineralutvinning3062 träffar
Pdb Metallurgi4079 träffar

Pe Metallbearbetning och metallindustri7705 träffar
Pe.0 Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet541 träffar
Pea Gjutning406 träffar
Pec Bearbetning och formning930 träffar
Ped Värme- och köldbehandling152 träffar
Pee Svetsning, skärning, lödning, limning841 träffar
Peg Ytbehandling541 träffar
Peh Metallprodukter141 träffar
Pej Metallmanufaktur och smideshantverk1035 träffar
Pel Finmekanik1402 träffar

Pf Stenindustri974 träffar

Pg Glas, keramik, porslin2830 träffar
Pg.0 Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet507 träffar
Pga Glas1296 träffar
Pgb Keramik och porslin560 träffar

Ph Träteknik och träindustri3955 träffar
Ph.0 Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet623 träffar
Pha Virkesframställning513 träffar
Phc Lagring av virke34 träffar
Phd Träbearbetning401 träffar
Phh Träprodukter359 träffar
Phi Finsnickeri1338 träffar
Phj Kork och korkprodukter15 träffar

Pi Pappersindustri3451 träffar
Pi.05 Industri208 träffar
Pia Cellulosa- och pappersmasseindustri608 träffar
Pib Papper och papp1109 träffar
Pic Pappersprodukter389 träffar

Pj Textil- och beklädnadsindustri3572 träffar
Pj.0 Allmänt: särskilda aspekter192 träffar
Pja Textil- och konstfiberindustri1649 träffar
Pjb Textilkemi635 träffar
Pjc Beklädnadsvaror588 träffar
Pjd Övriga textilprodukter127 träffar

Pk Läder- och pälsvaruindustri781 träffar
Pk.05 Allmänt: industri18 träffar
Pk.09 Allmänt: amatör- och hobbyverksamhet9 träffar
Pka Läderbearbetning188 träffar
Pkb Pälsberedning48 träffar
Pkc Skor och andra lädervaror456 träffar

Pl Övriga produkter516 träffar
Pl.09 Amatör- och hobbyverksamhet308 träffar
Plb Leksaker92 träffar
Plc Halm- och hårarbeten m m65 träffar

Pm Kemisk teknik och kemisk industri21529 träffar
Pm:oe Allmänt: lagstiftning8 träffar
Pm.0 Allmänt: särskilda aspekter454 träffar
Pma Bränslen och sprängämnen3547 träffar
Pmb Livsmedel och njutningsmedel7728 träffar
Pmc Läkemedel och kosmetika1178 träffar
Pmg Oljor, fetter och vaxer264 träffar
Pmh Färger och lacker1410 träffar
Pmi Gummi och plaster1617 träffar
Pmö Övrig kemisk-teknisk industri989 träffar

Pn Fotografi och filmteknik7261 träffar
Pna Fotografi4139 träffar
Pnb Filmteknik, TV- och videofotografering1030 träffar
Pnd Vetenskaplig och teknisk fotografi983 träffar
Pny Fotografi och filmteknik: restaurering och konservering131 träffar

Po Tryckeri och bokbinderi2487 träffar
Po.05 Allmänt: industri70 träffar
Poa Tryckeri1763 träffar
Pob Bokbinderi336 träffar

Pr Transportmedel och kommunikationer50745 träffar
Pra Landsvägsfordon och landsvägstrafik15600 träffar
Prb Järnvägar och spårvägar4531 träffar
Prc Fartyg och sjöfart15778 träffar
Prd Luft- och rymdfarkostteknik8471 träffar
Prf Svävare, amfibiefarkoster m m44 träffar
Prt Transportväsen4375 träffar

OSW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

P Teknik, kommunikationer ... Del om tillverkning/byggande av byggnader och anläggningar. Konstruktion se 62

Pp Byggnadsteknik, byggnadsproduktion, teknisk hygien40657 träffar
Pp:bf Allmänt: organisationer och institutioner61 träffar
Pp:oe Byggnadslagstiftning365 träffar
Pp.0 Allmänt: särskilda aspekter422 träffar
Ppa Byggnadsteknik9156 träffar
Ppb Byggnadsproduktion: husbyggnad9363 träffar
Ppc Bygnadsproduktion: väg- och vattenbyggnad6287 träffar
Ppd Teknisk hygien, vatten och avlopp, värmeförsörjning m m9198 träffar

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
OSW 70 Allmänt om konst o kultur.
Ia Konst: allmänt10951 träffar
Ib Konsthistoria95037 träffar
O
SW 71 Övergripande planering av fysiska miljöer. samt
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.

Odg Samhällsplanering20410 träffar
Odg(x) Allmänt: lexikon19 träffar
Odg:bf Organisationer och institutioner11 träffar
Odg:d Samhällsplneringens teori, filosofi och metodlär181 träffar
Odg:k Samhällsplaneringens histori28 träffar
Odg:oe Lagstiftning33 träffar
Odg- Allmänt: särskilda länder och områden5957 träffar
Odgb Riksplanering74 träffar
Odgc Regionplanering2387 träffar
Odgd Kommunal planering5690 träffar
Odgl Planering för bostäder710 träffar
Odgm Planering för rekreation, lek, fritid och kultur583 träffar
Odgp Planering för handel, industri och arbetsplatser277 träffar
Odgq Planering för kommunikationer och transporter1534 träffar
Op Framtidsstudier1604 träffar
Uh Miljöfrågor och naturskydd41368 träffar
Ic Arkitektur64589 träffar
Ic:bf Arkitekturorganisationer och -institutioner41 träffar
Ic:d Arkitekturteori och -psykologi1713 träffar
Ic:do Arkitekturpsykologi174 träffar
Ic:k Vetenskapshistoria82 träffar
Ic. Särskilda perioder3428 träffar
Ic- Särskilda länder och områden35673 träffar
Icd Byggnader för särskilda ändamål10412 träffar
Ict Stadsplanekonst3929 träffar
Icu Landskapsarkitektur4153 träffar
Icv Byggnadsvård3914 träffar
O
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning. Samt
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning. och
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.

Id Skulptur7222 träffar
Bg Allmänna museer14987 träffar
Bh Allmänna utställningar1538 träffar
Ie Målarkonst19432 träffar
If Grafisk konst7647 träffar
Ig Teckningskonst7391 träffar
Ih Konsthantverk39390 träffar
Ii Konstsamlingar och -utställningar18292 träffar
In Fotokonst12369 träffar
Af Skrift3418 träffar
Ky Historiska hjälpvetenskaper16163 träffar delar

OSW 78 Musik (konserter o d till 792)
Ij Musik89664 träffar (konserter, evenemang od till 792)
X Musikalier (noter)
Y Musikinspelningar

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport. (Allmänt om sociala miljöer) samt
OSW . 7911-7913 Seder och bruk.

Oa Sociologi64809 träffar
Oa(x) Sociologiska lexikon116 träffar
Oa:bf Sociologiska institutioner8 träffar
Oa:d Sociologisk teori, filosofi och metodlära5133 träffar
Oa:k Sociologins historia715 träffar
Oaa Socialpsykologi11628 träffar kan ingå i 15
Oab Sociala strukturer31995 träffar
Oac Familjesociologi6571 träffar

M Etnografi, socialantropologi

M(x) Etnografiska etc. lexikon112 träffar
M:b Etnografisk etc. forskning. Institutioner337 träffar
M:d Etnografisk etc teori, filosofi och metodlära2649 träffar
M:k Etnografins etc historia507 träffar
Ma Europa: allmänt1767 träffar
Mb Norden: allmänt373 träffar
Mc Sverige9481 träffar
Md Övriga Norden1365 träffar
Me Brittiska öarna (Storbritannien)434 träffar
Mf Mellaneuropa1064 träffar
Mg Nederländerna, Belgien och Luxemburg89 träffar
Mh Schweiz113 träffar
Mi Italien (inkl Vatikanstaten, San Marino och Malta)192 träffar
Mj Frankrike338 träffar
Mk Spanien (inkl Andorra och Gibraltar)233 träffar
Ml Portugal93 träffar
Mm Östeuropa1158 träffar
Mn Balkanländerna464 träffar
Mo Asien4523 träffar
Mp Afrika3277 träffar
Mq Amerika5608 träffar
Mr Oceanien1499 träffar
Ms Polarländerna549 träffar
Mu Bebyggelse och byggnader2315 träffar
Mv Föremål1351 träffar
Mx Näringsliv och arbetsliv3887 träffar
My Samhälls- och familjeliv3531 träffar
Mz Folktro och folkseder10687 träffar
Bl Omstridda fenomen och företeelser2995 träffar

O

SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm. Samt
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans. och
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek. och
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

Im Film26097 träffar
Ik Teater30897 träffar
Rc Danslekar och dans1723 träffar
Rh Scoutrörelsen684 träffar
Rd Spel och tidsfördriv7462 träffar
Re Lotteri, vadhållning, tips499 träffar

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
OSW . 7951 Socialvård.

Oh Sociala frågor och socialpolitik173581 träffar
Oh:oe Allmänt: sociallagstiftning140 träffar
Oh- Allmänt: särskilda länder och områden7023 träffar
Oha Arbete och arbetsmarknad54266 träffar
Ohc Bostäder8400 träffar
Ohd Emigration och immigration12477 träffar även 7958
Ohe Minoriteter12938 träffar
Ohf Social omsorg29923 träffar
Ohg Frivillig hjälpverksamhet3148 träffar
Ohi Alkohol-, narkotika- och nikotinfrågor10907 träffar
Ohj Genusfrågor35587 träffar
Ohk Fritidsverksamhet2265 träffar
Ohm Allmänna samlingslokaler516 träffar

OSW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.

Planering av sociala miljöer för **Odgm**-**Odgq** se 71+72
Odgm Planering för rekreation, lek, fritid och kultur583 träffar
Odgp Planering för handel, industri och arbetsplatser277 träffar
Odgq Planering för kommunikationer och transporter1534 träffar
Oep Kriminologi och polisväsen15455 träffar
Oeq Kriminalvård3233 träffar

OSW . 7957 Undervisning o d.

EUppfostran och undervisning
E:b Uppfostran och undervisning: forskning44 träffar
E:bf Organisationer och institutioner26 träffar
E:d Uppfostran och undervisning: teori och filosofi1395 träffar
E:k Uppfostran och undervisning: historia1888 träffar
E:oa Uppfostran och undervisning: sociologi293 träffar
Ea Pedagogik60803 träffar
Eh Uppfostran i hemmiljö1475 träffar
Em Undervisningsväsen (ej högskolor)47580 träffar
Ep Högskolor35133 träffar
Et Ungdomsvårdsskolor235 träffar
Eu Elever med särskilda behov8568 träffar
Ev Folkbildning5026 träffar
Ex Yrkesval1496 träffar

OSW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
Odgl Planering för bostäder710 träffar se 71+72
Ohd Emigration och immigration12477 träffar

OSW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.
Bi Förenings- och mötesteknik1107 träffar
Bk Allmänna sällskap och föreningar3306 träffar

OSW 796/799 Sport, idrott o d.
Ra Gymnastik3153 träffar
RagMotion1185 träffar
Rah Bodybuilding314 träffar

Rai Yoga277 träffar
Raj Akrobatik12 träffar
Rb Idrott och sport28365 träffar
Rb:bf Idrottsorganisationer och –institutioner160 träffar
Rb:do Idrottspsykologi731 träffar
Rb:k Idrottsforskningens historia367 träffar
Rb:oa Idrottssociologi917 träffar
Rb- Särskilda länder och områden4253 träffar
Rba Allmän idrott. Friidrott725 träffar
Rbb Boll- och kägelsport4213 träffar
Rbc Simning, simhopp, dykning m m622 träffar
Rbd Sjösport. Båtsport1366 träffar
Rbe Djursport1600 träffar
Rbf Cykel-, motor- och flygsport1137 träffar
Rbg Vintersport1710 träffar
Rbh Rullskridskor, rullbräda, rullskidor90 träffar
Rbi Budo (kampsporter)502 träffar
Rbj Brottning145 träffar
Rbk Boxning218 träffar
RblTyngdlyftning49 träffar
Rbm Orienteringssport (inkl skidorientering)1599 träffar
Rbn Alpinism368 träffar
Rbo Friluftsliv1471 träffar
Rbp Fäktning183 träffar
Rbq Skytte340 träffar
Rbr Handikappidrott163 träffar
Rbv Olympiska spelen691 träffar
Rbz Särskilda idrottsutövare2594 träffar

SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur

OSW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.

F Språkvetenskap

F(x) Flerspråkiga lexikon och språkvetenskapliga uppslagsverk1123 träffar
F:b Språkvetenskaplig forskning, organisationer och institutioner177 träffar
F:d Språkteori och -filosofi10397 träffar
F:k Språkvetenskapens historia1329 träffar
F:oa Språksociologi6526 träffar
F:oi Språkstatistik73 träffar
F:pu Datalingvistik1334 träffar
F:t Matematisk lingvistik81 träffar
F.0 Allmänt: särskilda språkvetenskapliga aspekter20983 träffar
Fb Indoeuropeiska språk: allmänt5008 träffar
Fc Svenska24043 träffar
Fd Övriga nordiska språk5173 träffar
Fe Engelska24149 träffar
Ff Tyska16219 träffar
Fg Nederländska1637 träffar
Fh Romanska språk: allmänt2891 träffar
Fi Italienska3959 träffar
Fj Franska11394 träffar
Fk Spanska6634 träffar
Fl Portugisiska1048 träffar
FmSlaviska och baltiska språk18187 träffar
Fn Keltiska språk772 träffar
Fo Grekiska och latin15432 träffar
Fp Indo-ariska språk2495 träffar

Fq Iranska språk1553 träffar
Fr Övriga indoeuropeiska språk998 träffar
Fs Semitiska språk11097 träffar
Ft Hamitiska språk och tchadspråk1909 träffar
Fu Finsk-ugriska och altaiska språk10458 träffar
Fv Sinotibetanska och austroasiatiska m.fl. språk3094 träffar
Fx Övriga språk7413 träffar
Fy Konstgjorda språk566 träffar
Få Teckenspråk550 träffar

OSW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.

G Litteraturvetenskap

G(x) Litteraturvetenskapliga lexikon802 träffar
G:b Litteraturvetenskaplig forskning, organisationer och institutioner178 träffar
G:dd Litteraturvetenskaplig metodlära1357 träffar
G:df Litteraturestetik8370 träffar
G:dg Litteraturkritik3012 träffar
G:do Litteraturpsykologi1164 träffar
G:k Litteraturvetenskapens historia475 träffar
G:oa Litteratursociologi2804 träffar
G.0 Särskilda litterära genrer och motiv27810 träffar
G. Allmänt: särskilda litterära perioder31799 träffar
Gb Germansk och nordisk litteraturhistoria: allmän1434 träffar
Gc Svensk litteraturhistoria28437 träffar
Gd Övrig nordisk litteraturhistoria7197 träffar
Ge Engelsk litteraturhistoria44252 träffar
Gf Tysk litteraturhistoria25513 träffar
Gg Nederländsk litteraturhistoria822 träffar
Gh Romansk litteraturhistoria: allmän1002 träffar
Gi Italiensk litteraturhistoria4836 träffar
Gj Fransk litteraturhistoria20285 träffar
Gk Spansk litteraturhistoria8600 träffar
Gl Portugisisk litteraturhistoria1668 träffar
Gm Slavisk och baltisk litteraturhistoria24365 träffar
Gn Keltisk litteraturhistoria366 träffar
Go Grekisk och latinsk litteraturhistoria12880 träffar
Gp Indo-arisk litteraturhistoria1190 träffar
Gq Iransk litteraturhistoria911 träffar
Gr Övrig indoeuropeisk litteraturhistoria160 träffar
Gs Semitisk litteraturhistoria3993 träffar
Gt hamitiska språk och tchadspråk129 träffar
Gu Finsk-ugrisk och altaisk litteraturhistoria4207 träffar
Gv Litteraturhistoria: sino-tibetanska och austroasiatiska språk1443 träffar
Gx Övrig litteraturhistoria2706 träffar
Gz Särskilda utländska författare6100 träffar

OSW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.

H Skönlitteratur

H.07 Folkdiktning: allmänt1506 träffar
Hbn Nordisk skönlitteratur: samlingar510 träffar
Hc Svensk skönlitteratur264319 träffar
Hd Övrig nordisk skönlitteratur22540 träffar
He Engelsk skönlitteratur111581 träffar
Hf Tysk skönlitteratur29946 träffar
Hg Nederländsk skönlitteratur2645 träffar
Hh Romansk skönlitteratur1176 träffar
Hi Italiensk skönlitteratur8110 träffar
Hj Fransk skönlitteratur26798 träffar
Hk Spansk skönlitteratur18943 träffar
Hl Portugisisk skönlitteratur4602 träffar
Hm Slavisk och baltisk skönlitteratur47428 träffar
Hn Keltisk skönlitteratur323 träffar
Ho Grekisk och latinsk litteratur25654 träffar
Hp Indisk litteratur4321 träffar
Hq Iransk litteratur5971 träffar
Hr Övrig indoeuropeisk litteratur1395 träffar
Hs Semitisk litteratur12166 träffar
Ht Litteratur på hamitiska språk och tchadspråk620 träffar
Hu Finsk-ugrisk och altaisk skönlitteratur19683 träffar
Hv Skönlitteratur på sinotibetanska och austroasiatiska m.fl. språk6319 träffar
Hx Övrig skönlitteratur6009 träffar
Hy Skönlitteratur på konstgjorda språk139 träffar
Hå Skönlitteratur på teckenspråk229 träffar

SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.

OSW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.

Ä Tidningar

Bd Allmänna tidskrifter och allmänna serier9483 träffar
Bb Allmänna samlingsverk9362 träffar
Br Kommunikation, cybernetik, informationsteori6897 träffar
Bs Masskommunikation: allmänt13047 träffar
Bt Publicistik (inkl tidningsväsen och -historia)13022 träffar
Bu Masskommunikation: radio och television7423 träffar
Bv Informationsteknik (IT)5082 träffar

OSW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.

N Geografi och lokalhistoria

N(x) Allmänt: geografiska lexikon453 träffar
N(y) Allmänt: kartor och bilder2829 träffar
N:d Geografisk teori, filosofi och metodlära680 träffar
N:k Geografiforskningens historia1898 träffar
N.0 Allmänt: reseskildringar och -handböcker, särskilda geografiska aspekter6401 träffar
Na Europa: allmänt2573 träffar
Nb Norden: allmänt2031 träffar
Nc Sverige79719 träffar
Nd Övriga Norden9805 träffar
Ne Brittiska öarna (Storbritannien)4697 träffar
Nf Mellaneuropa9987 träffar

Ng Nederländerna, Belgien och Luxemburg1154 träffar
Nh Schweiz1086 träffar
Ni Italien4287 träffar
Nj Frankrike4121 träffar
Nk Spanien1958 träffar
Nl Portugal482 träffar
Nm Östeuropa6915 träffar
Nn Balkanländerna2880 träffar
No Asien16466 träffar
Np Afrika7168 träffar
Nq Amerika10113 träffar
Nr Oceanien (Australien, Nya Zeeland, Melanesien, Polynesien, Mikronesien)2084 träffar
Ns Polarländerna2285 träffar
Nt Oceaner och hav831 träffar
Ny Kartografi3678 träffar

OSW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.

L Biografi med genealogi

L:k Vetenskapshistoria7 träffar
Ld Genealogi9789 träffar
Lk Biografisk vetenskap660 träffar
Lm Biografiska uppslagsverk15002 träffar
Ls Biografiska samlingar10970 träffar
Lz Biografi: särskilda personer130729 träffar

OSW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

K Historia

K(x) Historiska lexikon252 träffar
K:bf Historiska organisationer och institutioner146 träffar
K:d Historisk teori, filosofi och metodlära4808 träffar
K:k Historieforskningens historia4174 träffar
K. Allmänt: särskilda historiska perioder45052 träffar
Ka Europa: allmänt6460 träffar
Kb Norden: allmänt4345 träffar
Kc Sverige28531 träffar
Kd Övriga Norden14266 träffar
Ke Brittiska öarna (Storbritannien)15845 träffar
Kf Mellaneuropa30066 träffar
Kg Nederländerna, Belgien och Luxemburg1854 träffar
Kh Schweiz815 träffar
Ki Italien5268 träffar
Kj Frankrike13523 träffar
Kk Spanien4401 träffar
Kl Portugal851 träffar
Km Östeuropa26727 träffar
Kn Balkanländerna6073 träffar
Ko Asien52814 träffar
Kp Afrika12429 träffar
KqAmerika29025 träffar
Kr Oceanien1087 träffar
Ks Polarländerna243 träffar
Kt Allmän kulturhistoria21717 träffar
Ku Allmän socialhistoria22902 träffar
Kv Allmän ekonomisk historia19921 träffar till 60
Ky Historiska hjälpvetenskaper16163 träffar delar till 73

22 politikområden för politiken

Under årens lopp har innehållet i dominerande politikområden skiftat. Utredningar har visat att dagens politiska problem kan inordnas i 22 politikområden som hvudsakligen stämmer överens med regeringens ministerområden.

* **Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.**
* **Allmänt om regeringens politik.**

* **Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.**
  Politik för en utrikesminister.

* **Europapolitik.**
  Politik för en EU-minister.

* **Demokratiproblem, juridik.**
  Politik för en demokratiminister och en justitieminister.

* **Försvar.**
  Politik för en försvarsminister.

* **Klimat och klimatpolitik**
  Politik för en miljöminister.

* **Transporter.**
  Politik för en infrastrukturminister.

* **Planering av fysiska miljöer.**
  Politik för en plan- och byggminister.

* **Landsbygdspolitik.**
  Politik för en landsbygdsminister.

* **Bistånd.**
  Politik för en biståndsminister.

* **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
  Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
  Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.

* **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
  Politik för en barn-och äldreminister med välfärd och socialtjänst o d

* **Utbildning. Forskning.**
  Politik för en utbildningsminister.
* **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
  Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.

* **Jobb.**
  Politik för en arbetsmarknadsminister.

* **Näringar.**
  Politik för en näringsminister.

* **Handel.**
  Politik för en handelsminister.

* **Migration. Integration o d.**
  Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.

* **Polisen. Brott. Kriminalvård.**
  Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.

* **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**
  Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

När det gäller ordningen mellan områdena har här börjats med området om den politiska ledningen och området för hur man kommer fram till politiska förslag och förmedlar förslagen till väljarna.

Sedan kommer området för hur man ser på världen, världsplaneringen och utrikespolitiken samt hur man ser på Europa.

Efter det kommer problem med demokratin och juridiken, krigs- och försvarsproblem och problemen med klimatet sett som gällande världen och de olika länderna.

Sedan utbredningen över markytan: transporter, planeringen av den fysiska miljön och problem med glesbygden, det som tidigare brukade kallas jordbrukspolitik. Dessa problem kan ses som gällande hela världen och gällande varje land för sig, bland annat Sverige.

Efter dessa områden som kan gälla hela världen kommer området om biståndspolitiken där de föregående problemen är förutsättningar för biståndet.

Sedan kommer områden som mer kan gälla närområden: först område om hälsa, sjukvård och räddning, sedan område om hushållens verksamheter och område om omsorg för grupper som behöver stöd.

Efter detta: område för utbildning, område för information och kultur od, område för jobb och område för näringar och område för handel.

Sedan område för rasism, främlingsfientlighet o d och integration, och område för brott, polis od.

Sist området för pengar. Man kan rimligen inte diskutera pengar förrän man gått igenom alla de tidigare områdena.

De 22 politikområdena och klassifikations-systemets verksamheter. (från omr zzzd sid 57)

Fördelningen av klassifikationssystemets områden kan bli, med hänsyn till hur regeringens verksamheter fördelar sig på ministrar:

1 **Ledning**. (Statsminister)
353 Sveriges regering

2 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare) Förutsättningar för regeringen.
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Del
36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

3 **Utrikes- och världspolitik.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister) 91+93-99 har tagits med här.
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.

97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

4 **Europapolitik.** (EU-minister och Europaplaneringsminister)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99 Del
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa. Del

5 **Demokratiproblem, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
31 Statistik och demografi
32 Statsvetenskap
33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Del

6 **Försvar.** (Försvarsminister)
6525-6529 Militära verksamheter

7 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del

8 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.

9 **Planering av fysiska miljöer.** (Plan- och byggminister.)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur

10 **Landsbygdspolitik.** (Landsbygdsminister)
63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske

11 **Bistånd.** (Biståndsminister)
7951 Socialvård o d. Del

12 **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.** (Socialminister)
61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning o d. Veterinärverksamheter

13 **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d. Del

14 **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst.** (Barn- och äldreminister)
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d . Del
7951 Socialvård o d.

15 **Utbildning. Forskning.** (Utbildningsminister)
7957 Undervisning o d.
Forskning och utbildning:
4 Sambandsforskningsverksamheter.
5 Naturforskning. Matematikverksamheter
50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik

52 Astronomi, rymdforskning
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
56 Paleontologi, arkeologi o d
57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
58 Botanik.
59 Zoologi
60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna grupper o d. Del

16 **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
(IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
105 Övergripande om forskning
106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
108 Samhällskunskap.
109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
11/19 Individernas inre verkligheter.
11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
15 Individens psykiska mekanismer. Psykologi o d.
16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
17 Individens moral och uppfattningar om moral.
18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.
20 Övergripande religiösa verksamheter o d
21 Allmän religionsvetenskap
22/28 Kristna religioner
29 Icke kristna religioner o d
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
654 Telekommunikationsverksamheter.
655 Förlagsverksamheter o d.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
70 Allmänt om konst och kultur.
73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
78 Musik (konserter o d 792)
7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips
7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna grupper o d. Del
796/799 Sport, idrott o d
80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.
82/89 Skönlitteratur på olika språk
90 Tidningar, tidkrifter, journalistik.
92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

(Området är mycket stort, men politikerna brukar inte ha mycket intresse för konst och kultur)

17 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister.)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling.
Arbetsmarknad. Del

18 **Näringar.** (Näringsminister)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling.
Arbetsmarknad.Del
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
68 Tillverkning av komplexvaror
69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

19 **Handel.** (Handelsminister)
653 Handelsverksamheter.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del

20 **Migration. Integration.** (Integrationsminister.
Migrationsminister)
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet m m

21 **Polisen. Brott. Kriminalvård**. (Justitieminister, del)
7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.Del

22 **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner,försäkringar**.
(Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister.
Socialförsäkringsminister)
657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter

Systemet för mänskliga verksamheter.
Med inlagda politikområden.

Delar av forsknings- och utbildningsministrarnas verksamheter ingår i alla områden (tre ministrar).

Delar av näringsministerns och arbetsmarknadsministerns verksamheter ingår i alla områden.

Politiska verksamheter kan förekomma i alla områden. Sambandsforskningsverksamheter kan förekomma i alla områden.

I förteckningen här har angivits områden för kulturministern och för forsknings- och utbildningsministrarna, men det är för en del problem inte helt klart hur ansvaret fördelas mellan dem. En beskivning av regeringens verksamheter ska komma längre bort i det följande

Följande i grova drag.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
20 områden:

Texten för områdena är länk till hemsidan.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
Del av kulturministerns verksamhetsområde
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
Forsknings- och utbildningsministrarnas verksamhetsområden.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2. Religiösa verksamheter o d.
5 områden:

Del av kulturministerns verksamhetsområde.
SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
15 områden.

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

31-33: Demokratiministerns verksamhetsområde.
SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.

SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.
Justitieministerns verksamhetsområde. (Inrikesministern 7952-56)

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.

SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
Riksdagen

SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
Kommunfullmäktige. Landstingsfullmäktige.

SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
Regeringen. Förutsättningar för utrikespolitik se 91-99.
Förutsättningar för europapolitik se 914+ 94.

SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).
FN, EU o d. Förutsättningar se 91-99.

SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
Primära politiska verksamheter för politiska partier och allmänheten.
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
3 områden:

(Delar kan ingå i alla områden)

SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.
SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
11 områden.

Delar av forsknings- och utbildningsministrarnas verksamheter.
(Delar kan ingå i alla områden)
SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
SW 51 Matematik.
SW 52 Astronomi, rymdforskning.
SW 53 Fysik o d.
SW 54 Kemi o d.
SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.
SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
SW 58 Botanik.
SW 59 Zoologi.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
30 områden:

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
Sjukvårdsministerns verksamhetsområde.

SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
Delar av forsknings- och utbildningsministrarnas verksamheter.
(Delar kan ingå i alla områden)

SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
Landsbygdsministerns verksamhetsområde.

SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
Hushållsministerns verksamhetsområde.
Energiministerns verksamhetsområde ingår i 644.
SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 645 Användning av inventarier o d.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d)
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.

SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
Delar ingår i alla områden.

SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
Statstjänstemäns och Kommunaltjänstemäns allmänna verksamheter.

SW . 6525-6529 Militära verksamheter.
Försvarministerns verksamhetsområde.

SW . 653 Handelsverksamheter.
Delar av Utrikesministerns och näringsministerns verksamheter.

SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
Del av Transportministerns och kulturministerns m fl verksamhetsområde.

SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
Del av kulturministerns verksamhetsområde.

SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
Transportministerns verksamhetsområde.

SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
Finansministerns, finansmarknadsministerns och socialförsäkringsministerns verksamhetsområde.

658-659 + 66-69 Näringsministerns och arbetmarknadsministerns verksamhetsområden.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.
SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.
SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
21 områden:

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.

SW 70 Allmänt om konst o kultur.
Del av Kulturministerns verksamhetsområde.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
Ingår i Klimatministerns och fysiska miljöministerns verksamhetsområden.

SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
Del av fysiska miljöministerns verksamhetsområde.

73-78 del av Kulturministerns verksamhetsområde.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.

791-794 del av Kulturministerns verksamhetsområde.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.

SW . 7951 Sociologi. Socialvård.
Socialtjänstministerns verksamhetsområde.
Biståndsministerns verksamhetsområde.

SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
Inrikesministerns verksamhetsområde (Polisen. Brott. Kriminalvård m m).

SW . 7957 Undervisning o d.
Forsknings- och Utbildningsministrarnas verksamhetsområden (tre ministrar).

SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
Migrationsministerns verksamhetsområde.

SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.
Del av Kulturministerns verksamhetsområde.

SW 796/799 Sport, idrott o d.
Idrottsministerns verksamhetsområde. (Sjukvårdsministern är även idrottsminister).

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:

SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
80-89 Delar av Kulturministerns verksamhetsområde.

SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.
SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.
SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
SW 84 Fransk skönlitteratur o d.
SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.
SW 86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:

SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.

SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
Del av Kulturministerns verksamhetsområde.

91-99 Förutsättningar för Utrikesministerns verksamhetsområde.
914+ 94 Förutsättningar för Europaministerns verksamhetsom-råde.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

Den fundamentala påverkanskedjan

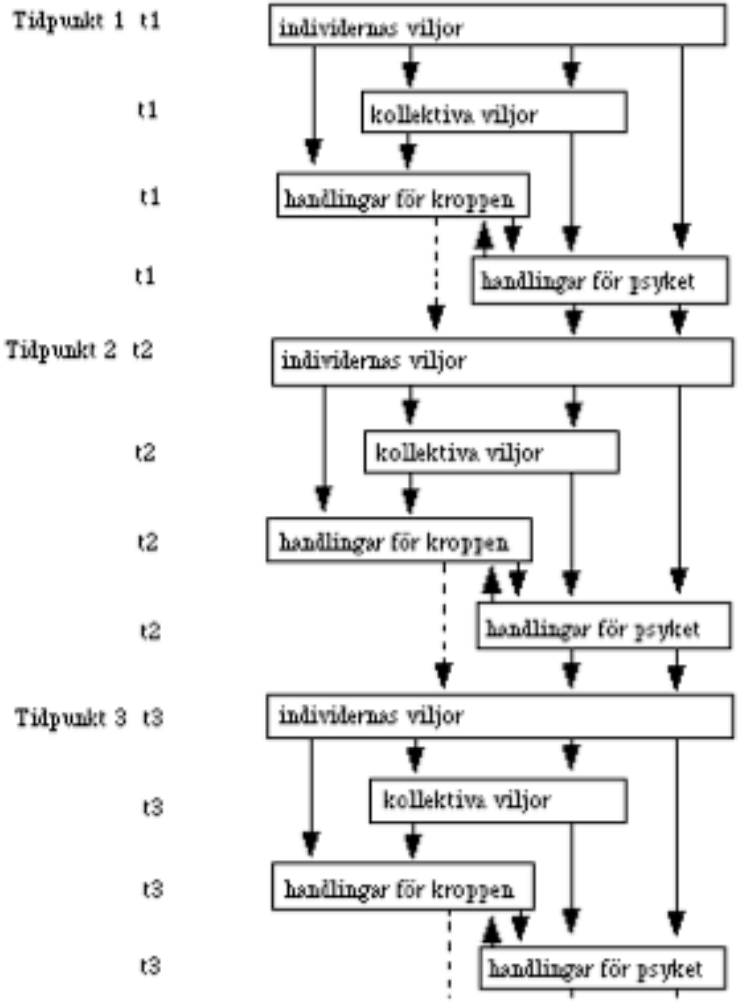

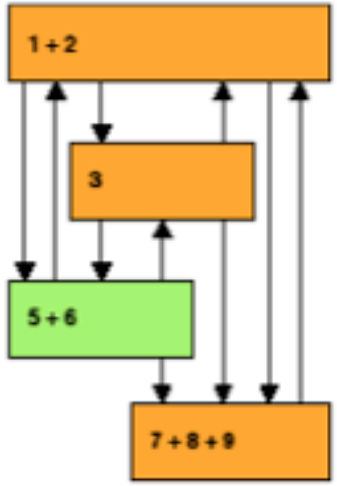

1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
5-6 Naturforskning och teknologiska/ ekonomiska verksamheter.
7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

020130

Den fundamentala påverkanskedjan

Det är viktigt att observera den fundamentala påverkanskedjan, där individernas inre verkligheter ger viljor som styr världens utveckling. Viljorna styr de kollektiva politiska viljorna och individernas viljor och de politiska kollektiva viljorna styr tillsammans handlingarna i den yttre verkligheten.

Handlingarna styr dels ekonomiska/teknologiska verksamheter till kroppslig nytta (eller onytta), dels kulturella verksamheter som är informationsverksamheter med olika uttrycksmedel - till psykisk nytta (eller onytta).

De kulturella verksamheterna påverkar individernas inre verkligheter som i sin tur ger upphov till nya viljor, nya kollektiva viljor och och nya ekonomiska och kulturella handlingar.

Vill man förbättra världen måste man se till att individernas inre verkligheter blir lämpliga, vilket kan göras bara med hjälp av lämpliga kulturella verksamheter.

Man kan säga att individernas inre verkligheter och viljor idag på det hela taget är olämpliga, hur ska man då kunna åstadkomma lämpliga kulturella verksamheter? Bland de kulturella verksamheterna finns de offentliga utbildningssystemen (grundskola, gymnasium etc) som genom åratal av förändringar i teorin blivit tämligen bra, i Sverige. I världen för övrigt finns många dåliga utbildningssystem eller inga alls.

Men utbildningssystemen är bara en liten del av alla kulturella verksamheter. Verksamheter som påverkar individenas inre verkligheter och viljor finns också i alla andra kulturella verksamheter: i nöjesindustrin, i reklamindustrin, i tidningar, tidskrifter, radio, TV, video etc, i konst- och designvärlden, överallt. Dessa verksamheter översvämmas av informationer och program som visar livsstilar som inte befrämjar uppkomsten av lämpliga inre verkligheter och lämpliga viljor.

De ekonomiska/teknologiska verksamheterna är beroende av individernas inre verkligheter och viljor och av de kollektiva/politiska viljorna. Det innebär idag fördelning av produktion och konsumtion av varor och tjänster som är mer ojämlik än den behövde vara. Den nuvarande fördelningen är resultat av de bilder av livsstilar som de kulturella verksamheterna förmedlar.

Individernas inre verkligheter och deras viljor, politiken, de ekonomiska verksamheterna och de kulturella verksamheterna bildar alltså fyra stora problemkomplex, som påverkar varandra i ständigt pågående påverkanskedjor.

Komplexen innehåller många skevheter som borde rättas till.

Vill man rätta till skevheterna i de fyra komplexen bör man ha lämpliga värderingar som utgångspunkt. Eftersom hela jordklotet bildar ett enda stort system bör man ha värderingar som gäller överallt. Det som då finns att tillgå är bland annat FNs mänskliga rättigheter och mål med komplement som bl a FNs Millenniedeklaration.

På område 4 i hemsidan http://wimnell.com har sambanden behandlats (första versionen 1999, justering 070208 och 100406 samt en hastig översyn 140410). Observera att område 4 på hemsidan är daterad 100410 och att det finns mycket som har tillkommit sedan dess. Se början på hemsidan.

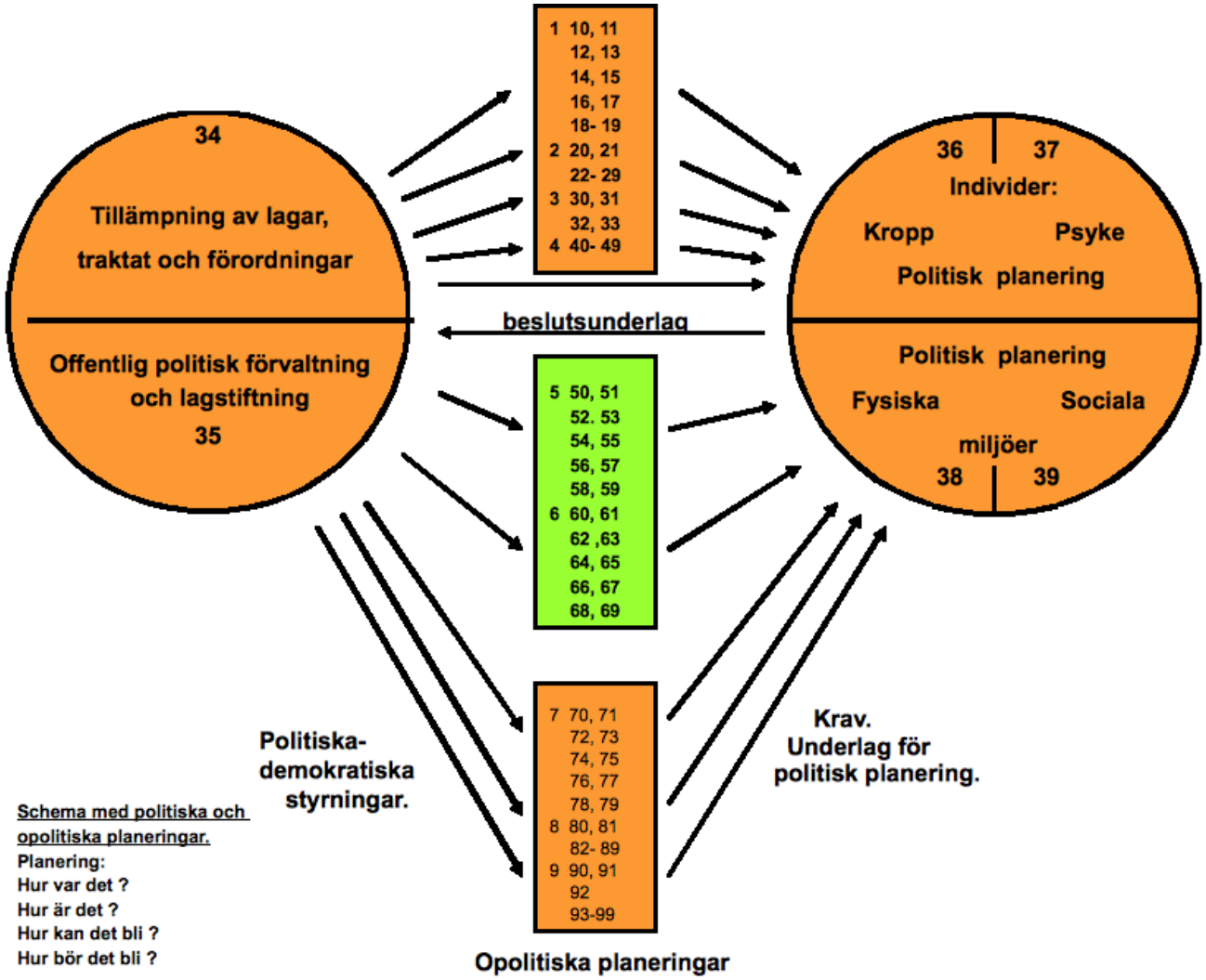

Schema med politiska och opolitiska planeringar.

Planering:
Hur var det ?
Hur är det ?
Hur kan det bli ?
Hur bör det bli ?

Schema över påverkans- och förändringsproblem.

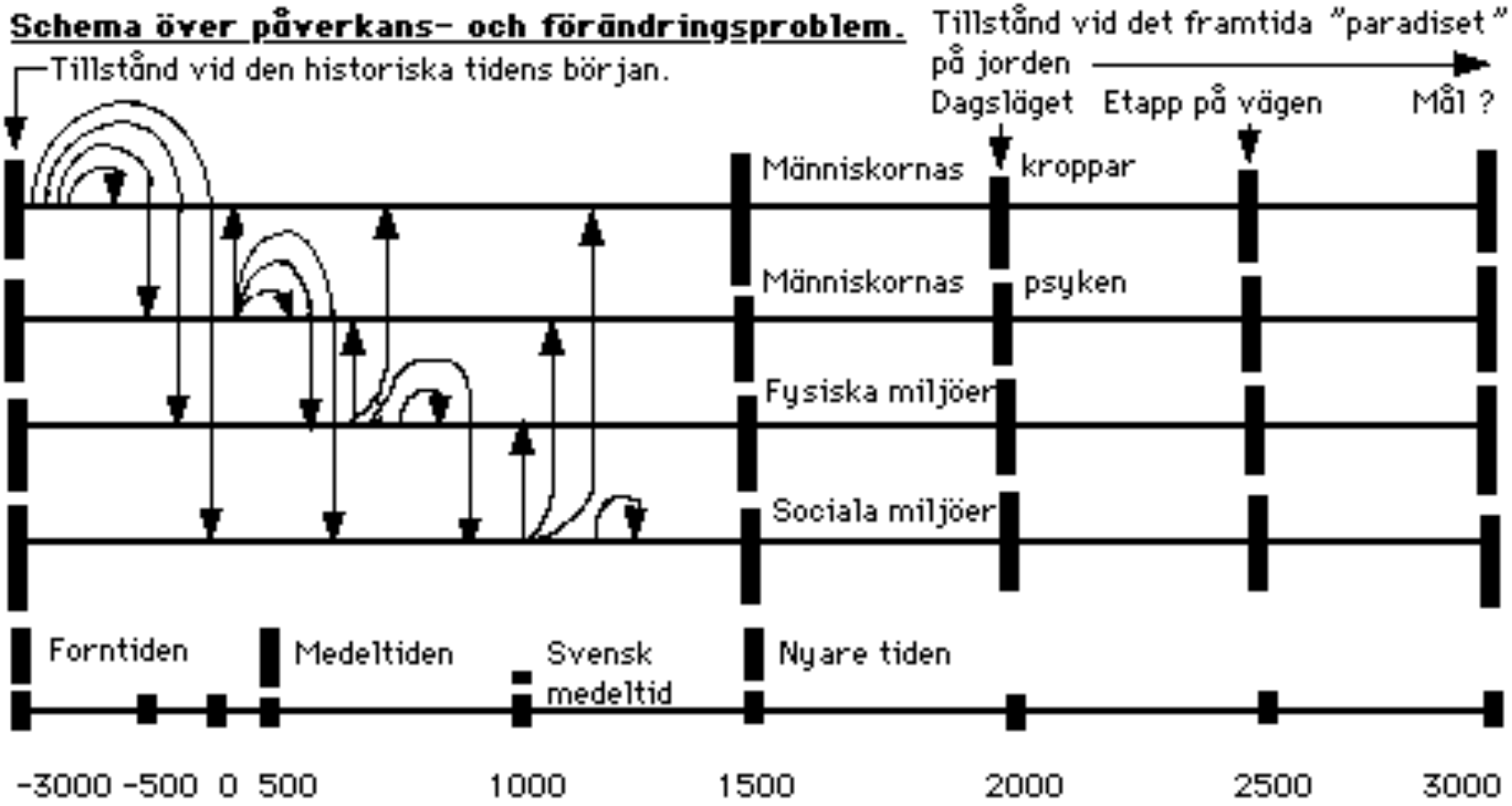

16 pilar med direkta och indirekta påverkansmöjligheter.
Hur kan och bör människorna påverka utvecklingen,

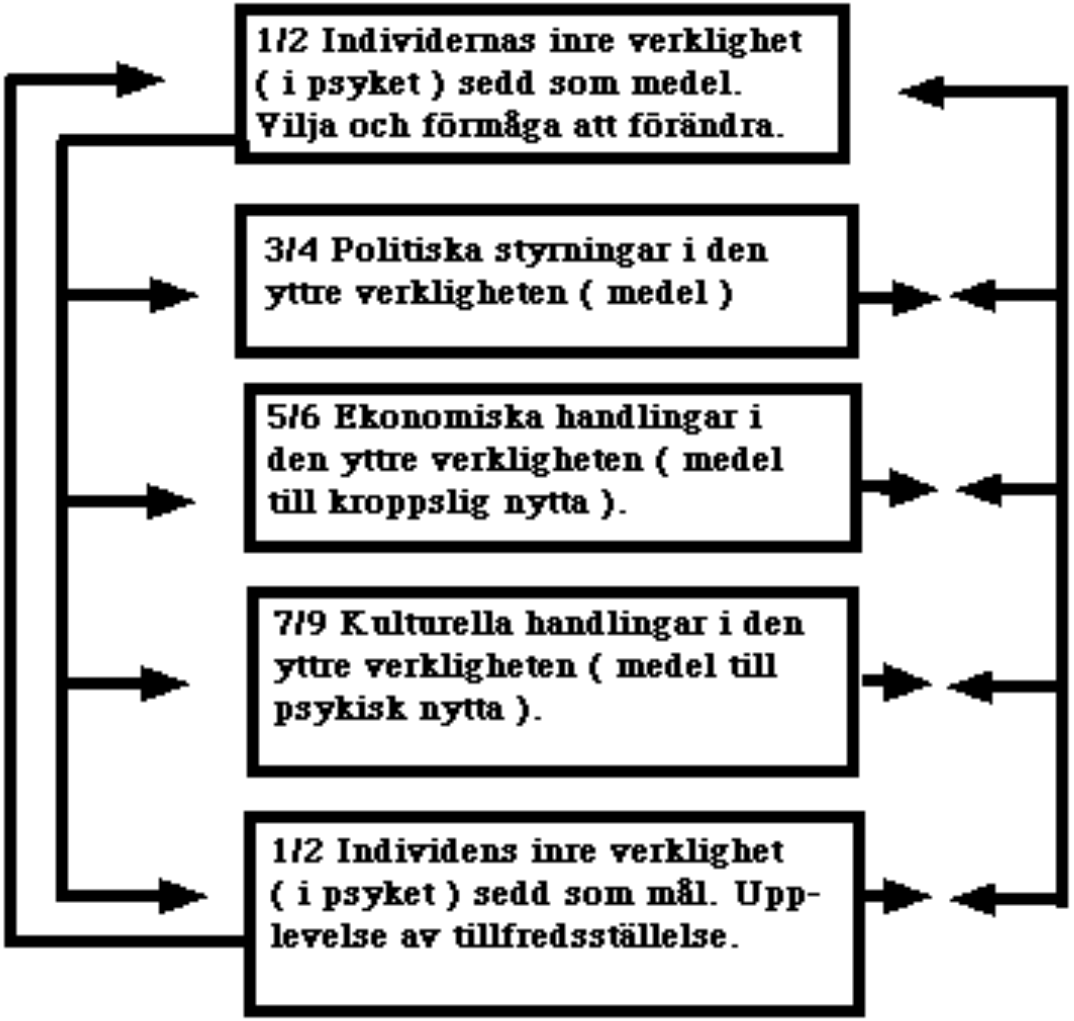
1/2 Individernas inre verklighet (i psyket) sedd som medel. Vilja och förmåga att förändra.
3/4 Politiska styrningar i den yttre verkligheten (medel)
5/6 Ekonomiska handlingar i den yttre verkligheten (medel till kroppslig nytta).
7/9 Kulturella handlingar i den yttre verkligheten (medel till psykisk nytta).
1/2 Individens inre verklighet (i psyket) sedd som mål. Upplevelse av tillfredsställelse.

Från sidorna 19-24 i http://wimnell.com/omr36-39zzr.pdf 12/11 2014

Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.

Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem syftar till att man ska få ett grepp om hur man ska göra för att förbättra Sverige. Men eftersom Sverige är så beroende av världen utanför måste man också komma in på hur man ska kunna förbättra övriga världen.

Systemet för problemen är uppbyggt på människornas verksamheter eftersom det huvudsakligen är de som påverkar utvecklingen. Systemet innehåller nio huvudområden numrerade 1-9.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.

Innehåller områdena
10 om samhällenas samlade kunskaper och värderingar od: arkiv, bibliotek, övergripande samhällskunskap, idé-och läromshistoria, filosofihistoria o d.
11-19 individernas filosofiska och psykologiska verksamheter. Det är de som huvudsakligen driver utvecklingen framåt (eller bakåt). Individernas kunskaper, erfarenheter, värderingar och moral od dikterar individernas verksamheter i områdena 2-9.

2. Religiösa verksamheter o d.

De kan ses som psykologiska verksamheter ingående i 11-19, men har av tradition ett eget område.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

Verksamheterna i 3 bestämmer helt eller delvis verksamheterna i 1-9, varav område 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter som är till materiell nytta och verksamheterna i 7-9 som mest är till psykisk nytta.

31 Statistik och demografi
32 Statsvetenskap. Bl a med demokratiproblem.
33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
34 Lagar o förordningar, traktat, juridik

35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)
(355-359 används för närvarande ej)

36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

I 36-39 ingår bl a politiska partier och utredningar med politiska förslag.

4 Sambandsforskningsverksamheter.

Innehåller i princip forskningar om samband mellan områdena 1-9. Det finns inte mycket sådana forskningar. I den mån de finns redovisas de mest ihop med de olika verksamheterna.

5 Naturforskning. Matematikverksamheter.

Verksamheterna i 5 är förutsättningar för verksamheterna i 6-9. Och kunskaperna i 5 är nödvändiga för individerna i 11-19 och för de politiska verksameterna i område 3.

50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik
52 Astronomi, rymdforskning. **Här ingår universums historia.**
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d. **Jordklotets resurser och verksamheter och klimatforskning od. Övergripande åtgärder för att påverka klimatet ingår i 71 om planering av fysiska miljöer.**
56 Paleontologi (Utdöda växter och djur), arkeologi o d. **Här ingår människans förhistoria.**
57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet. Med mikrobiologi.
58 Botanik.
59 Zoologi

6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

Verksamheter som är till materiell nytta (eller onytta). Verksamheter som mest är till psykiska nytta finns i områdena 7-9. Verksamheterna i 6 bygger i hög grad på verksamheterna/ kunskaperna i område 5.

60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter

61 Människokroppens utseende och funktioner, hur man bör sköta kroppen, hälso- o sjukvård, räddningsverksamheter, begravning, kemikalieinspektion o d, Veterinärverksamheter.

62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d).
Tillverkningar ingår i 66-69. Planering av fysiska miljöer ingår i 71-72. Drift av energisystem ingår i 644.

620 Allmänt.
621 Ingenjörsverksamheter: maskinbyggnad, kärnteknik,elektroteknik, mekanisk teknologi. 6211 Kärnteknik, kärnenergi, atomkraft, allmänt om värmekraftmaskiner, ånga, ångkraft. 6212 Hydraulisk energi, vattenkraft. 6213El- och telekonstruktion o d, elektronik. 6214 Värmekraftmaskiner, förbränningsmotorer od. 6215 Pneumatisk energi, kylteknik, värmepumpar od. 6216 Maskiner o d för lagring o transport av gaser o vätskor. 6217 / 6219 Plastisk bearbetning, maskinelement, verktyg, verktygsmaskiner. 6217 Plastisk bearbetning, smidning, gjutteknik, valsning, dragning, värmebehandling, ytbehandling, sammanfogning, lödning, limning. 6218 Transmissioner, växlar, kuggar, lyftdon, hissar, transportdon, fästelement, smörjning. 6219 Verktyg, verktygsmaskiner, bearbetningsmetoder.
622 Gruvkonstruktioner o d. 623 Militärkonstruktioner . 624 Konstruktion av byggnader o d. 625 Konstruktion av trafikleder till lands. Järnvägar, gator, vägar o d.626 Vattenbyggnad i allmänhet, kanaler, anläggn. för jordbruk, fiske. 627 Anläggningar i hamnar, vattendrag och öppet hav, dammar. 628 Hygienkonstruktioner, vatten och avlopp, belysning o d. 629 Transportmedelskonstruktion o d.

63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske.
Livsmedelsindustri och träindustri ingår i 66-68, matlagning i 641.

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. **642** Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell. Byggande ingår i 69, planering av fysiska miljöer ingår i 71-72.

644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d. Drift. Byggande ingår i 69, planering av fysiska miljöer ingår i 71-72.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter. Fastighetsförvaltning.
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d . Åldringsvård.

65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Bl a om kommuner och allmänt om statliga myndigheter. Särskilda verksamheter ingår i respektive verksamhetsområden.
6525-6529 Militära verksamheter. Historiskt perspektiv ingår i historia 93-99
653 Handelsverksamheter.
654 Telekommunikationsverksamheter. Drift. Tillverkning av utrustningar ingår i 66-69.
655 Förlagsverksamheter o d.
656 Transportverksamheter, resebyrå, lagring o d. Drift. Planering av fysiska miljöer ingår i 71-72. Tillverkning av utrustningar ingår i 66-69.
657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter. Ntionalekonomi se 33.
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad. Näringslivets organiationer, fackföreningar o d.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
660 Allmänt. 661 Kemikalier. 662 Explosivämnen, tändmedel, bränslen. 663 Drycker, njutningsmedel. 664 Livsmedel. 665 Oljor, olje- o asfaltprodukter, fett, vax. 666 Glas och porslin, lergods, cement, betong. 667 Färger. 668 Hygienartiklar, läkemedel, kemisk-tekniska artiklar. 669 Metaller od
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
670 Allmänt. 671 Ädelmetallvaror, ädelstensvaror. 672 Enkla metallvaror av järn o stål. 673 Enkla föremål av metaller, ej ädelmetall, ej järn. 674 Trävaror . 675 Läder och skinn . 676 Pappersmassa, papper och pappersvaror . 677 Garn, tråd, textilier. 678 Plast- och gummivaror. 679 Gruvbrytning, oljeutvinning o d, tillverkning av stenvaror.
68 Tillverkning av komplexvaror
680 Allmänt. 681 Finmekaniska produkter, instrument, optik, elektronik. 682 Maskiner. 683 Maskiner och apparater för värme, ventilation, sanitet och för el o d. 684 Möbler o d. 685 Skor,lädervaror, hjälpmedel för gång o d, sportartiklar. 686 Grafiska produkter, bokbindning o d. 687 Beklädnadsartiklar. 688 Dekorationsartiklar, leksaker o d. 689 Transportmedel.

69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar.
690 Allmänt. 691.Byggnadsmaterial (tillverkas vanligen i 66-68). 692 Byggnadsdelar. 693 Murning, betonggjutning o d. 694 Byggnadsträarbeten. 695 Olika slags byggnader och anläggningar. 696 Inbyggnad o reparation av el- och sanitetsutrustning o d. 697 Inbyggnad o reparation av värme- o ventilationsutrustning o d. 698 Måleri-, glasmästeri- och inredningsarbeten o d. 699 Isolerande och skyddande byggnadskonstruktioner. Isoleringsarbeten.
Anläggningar o d konstrueras av ingenjörer i område 62 och byggs av varor som tillverkas i områdena 66-68.

7-9 Verksamheter som mest är till psykisk nytta (eller onytta).

7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
70 Allmänt om konst och kultur. Kombinationer av planeringar för fysiska och sociala miljöer

71-78 Fysiska miljöer
Miljöer planeras i områdena 71-72 men byggs i området 69.
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. **Forskning om klimatet ingår i område 55. Behov av bostäder uppstår i område 643 och direktiv om bostadsbyggande kan komma från politikerna i område 3. Formgivning av bostäder ingår i 72.**
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
78 Musik/ljud (konserter o d 792)

79 Sociala miljöer.
79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport

7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
Ett gammalt schema från DC-DK mest för "naturfolkens liv", som i princip kan användas även för "civiliserade" (79110-79119):
79110 Allmänt.
79111 Kläder. Dräkter. Mode. Smycken.
79112 Seder och bruk i den enskildes liv.
791121 Födelse. Dop. Omskärelse. Barndom. Manbarhetsritualer. Myndighetsförklaring 791122 Dödande av människor, t. ex. av barn, gamla och fångar. Rituella mord. Huvudjägare. Självmord, harakiri. 791123 Familjeliv. Familjens organisation. Släktskap. Patriarkat. Matriarkat. Konstlade familjerelationer. Fostbrödralag. 791124 Frieri. Äktenskapslöfte. Förlovning. 791125 Giftermål. Bröllop. Bröllopssedvänjor. Äktenskapsformer. Gruppäktenskap. Polygami. Monogami. 791126 Förhållanden mellan könen. Kärlek. Kärlekskonst. Konkubinat. Morganistiska äktenskap. Celibat: religiösa äktenskapsförbud. Prostitution. 791127 Vänskap. Gästfrihet. Fiendskap. 791128 Måltider. Mat- och dryckesvanor. 791129 Namn. Efternamn. Förnamn. Öknamn.
79113 Död, begravning , se även 7956. 79114 Folkligt liv. Officiellt liv, se även7916.
79115 Takt och ton. Etikett. Umgängesregler. Ceremoniel.
79116 Kvinnorörelsen. Kvinnans ställning i samhället.
79117 Speciella folkgrupper med hänsyn till deras seder och vanor
79118 Folktro, legender, övernaturligt, spöken, drömtydning, ordspråk, seder
79119 Krigsseder, krigsbeteenden o d

7912 Planering av sociala miljöer och sociala beteenden. Världsnivå och stora regioner.
7913 Planering av sociala miljöer och sociala beteenden. Nationella och lägre nivåer.

7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
7914 Filmkonst, filmer, filmproduktion, filmförevisningar, TV, video, radio od.
7915 Vaxkabinett. Marionetteater. Skuggspel o d.
7916 Offentliga fester. Marknader. Parader. Fyrverkerier. Karnevaler. Maskerader.
79161 Festmåltider. Banketter. Offentlig utspisning. 79162 Nationalfester. Folkfester. Folknöjen. Karnevaler. Maskerader. Speciella dagar

t. ex. Mors dag, 79163 Lekar. Spel. Danser. 79164 Officiella högtidligheter. Kröningar. Statsbesök. Triumftåg. Jubileer. Invigningar. 79165 Processioner. Defileringar. Demonstrationer. 79166 Marknader. 79167 Ryttarfester. Torneringar. Tvekamper. Dueller. 79169 Offentlig gästfrihet. Internationella sällskapliga relationer.
7917 Nöjesfält. Tivoli o d
7918 Menagerier. Cirkusar.
7919 -

792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

795 Sociala miljöer och sociala verksamheter. (Som är särskilt uppmärksammade/problematiska i moderna samhällen. Sociala beteenden ingår också i 791-794)
Sociala miljöer, sociala relationer o d, socialvård, kriminalitet, bedrägerier, diskriminering, polisväsen o d, kriminalvård o d, undervisning, mobbning, migration, integration, föreningsliv m m.

Verksamhetena i 795 gäller sociala miljöer och vissa sociala verksamheter i dem. Indelningen 7915-7959 följer indelningen i 72 om formgivning av byggnader i de fysiska miljöerna. 721 gäller allmänt om formgivning av byggnader och 7951 gäller allmänt om formgivning av sociala miljöer. 722-724 gäller byggnader i olika tidsepoker och 7952-7924 sociala miljöer i olika tidsepoker , men även dagens sociala miljöer i byggnader från olika epoker. 7955-7958 gäller sociala miljöer med anknytning till byggnader i 725-728 och 7959 gäller sociala miljöer o d utan anknytning till några särskilda byggnader .

7950 Allmänt. 7951 Sociologi, socialvårdsmiljöer, socialvård, kriminologi. 7952/7958 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till fysiska miljöer av olika slag. 7952/7954 Sociala miljöer i olika tidsepoker. 7955/7958 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till olika slags byggnader. 79551 -offentliga byggnader, verksamheter bl a polisväsendet. 79552 -merkantila byggnader. 79553 -transporter o kommunikation. 79554 -industri, lantbruk. 79555 - sjukhus,vårdhem. 79556 - fängelser od, verksamheter bl a kriminalvård o d.79557 - restauranger od. 79558 - fritid, underhållning, sport. 79559 - övriga byggnader. 7956 - med anknytning till död, begravning, religion. 7957 -undervisnings-, forskningsanstalter, museer, bibliotek , verksamheter bl a undervisning. 7958 Sociala miljöer i boendet. 7959 Sociala miljöer och verksamheter i grupper, folkrörelser, föreningar.

7951 Socialvård o d.
Direktiv om verksamheter kan komma från politiker område 3.
79510 Allmänt. 79511 Sociologi. 79513 Social frågor, socialt läge. 79514 Samhällets vårdproblem, socialvård. 795140 Sociallhjälpens organisation. 795141 Samhällsförhållanden som påverkar levnadsnivå: näringsstruktur, nya familjetyper. 795142 Individuella förhållanden som kan föranleda vårdinsatser: dålig ekonomi, arbetslöshet, bristande utbildning osv. 795144 Samhälleliga hjälpformer, socialvård. 7951440 Heminstitutioner, daghem, ålderdomshem, blinda etc 7951442 Materiell hjälp: understöd, barnbidrag,föräldrapenning, naturabidrag skolmåltider. 7951444 Immateriell hjälp: rådgivning, rådgivning, samtalsterapi, gruppterapi, familjeplanering mm. 7951446 Aktivering till självhjälp.7951448 Social infrastruktur, socialvårdsmiljöer. 795146 Personer i socialvård. 7951462 Socialarbetare. 7951465 Hjälpbehövande. Barn. Sjuka barn. Spädbarn. Barnavårdscentraler. Ungdomar. Fritidsgårdar. Åldringar. Utlänningar. Invandrare.

Flyktingar. Sjuka. Handikappade. Blinda. Synsvaga. Dövstumma. Invalider. Rörelsehindrade. Mentalsjuka. Utvecklingsstörda. Arbetslösa. Militärer. Soldathem. Sjömanshem. Låginkomsttagare. Krigsskadade. Föräldralösa barn. Fosterbarn. Fosterhem. 79516 Kriminologi Se även 7952-7956.

7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
7952 forntidsmiljöer, 7953 medeltidmiljöer, 7954 nya tidens miljöer, 7955 -7956 andra miljöer, se hemsidans område 7952-7956, bl a polis och kriminalvård o d, sociala miljöer i offentliga verksamheter, i handel och industrier, sjukhus, vårdhem, uppfostringsanstalter, restauranger, kyrkor etc.

7957 Undervisning o d. Forskning, skolor, mobbning. Kan också beskrivas på olika verksamhetsområden.
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet, integration, migration, invandring.
7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d, pensionärsföreningar mm.

796/799 Sport, idrott o d.
796 Sport. Idrott. Kroppsövningar. Gymnastik.7960 Allmänt. 7961 Lek o vederkvickelse i det fria. 7962 Motions- och skicklighetstävlingar med redskap, t.ex. krocket, bowling. 7963 Bollspel. 7964 Gymnastik. Fri-idrott. Allmän idrott. 7965 Fotvandring. Bergsbestigning. Orientering. 7966 Cykel. 7967 Motorsport. 7968 Kamp- och försvarssporter. 7969 Vintersport. 797 Vattensport. Simsport. Flygsport. 798 Ridsport. Hästsport. Sport med andra djur. 799 Sportfiske. Jaktsport. Sportskytte.

8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

80 Språk. Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.

81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

82/89 Skönlitteratur på olika språk
82 Engelsk skönlitteratur o d.
83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
84 Fransk skönlitteratur o d
85 Italiensk skönlitteratur o d
86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.

90 Tidningar, tidkrifter, journalistik o d.

91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
Med lokalhistoria.

92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d. Personer.

93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
De olika staterna finns angivna på världsdelarnas områden på hemsidan
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Polerna. Rymden

Kort om skillnader mellan klassifikations-systemet för mänskliga verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB. (Från 40zk)

DC, DK och SAB konstruerades innan demokratin i praktiken slagit igenom ordentligt. Världen styrdes av, som de trodde, visa herrar, som styrde efter vad de trodde vetenskapliga principer. I deras schemor finns inte särskilda platser för politiska krav o d. Klassifikationssystemet för verksamheter bygger på huvudområdena i DC och DK och deras område 3 har gjorts till ett område för politik. Vissa opolitiska delar där har flyttats till områdena 6 och 7. I områdena 36-39 finns plats för polititska krav.

Klassifikationssystemet för verksamheter utvecklades under 1970-talet. Då undersöktes många länders biblioteksystem. De nordiska länderna hade olika system. Störst i världen var Deweys DC, men det användes inte mycket i Sverige, hellre valde man DK i stället för DC. KTH använde DK, inte DC,

I början av 1990-talet gjordes en jämförelse mellan det uppgjorda systemet och DC, DK och SAB, med de då gällande versionerna. Den finns i en särskild bok 1996:
" Kapitel 8. Klassifikationssystemet för verksamheter. Jämförelse med DC (Dewey Decimal Classification),
DK (Universiella decimalklassifikationen) och
SAB (Sveriges allmänna biblioteksförenings system på svenska bibliotek)." Har delats upp på två pdf-filer (149+140=289 sidor):
Klassifikationssystemet. Bok 9 feb 1996, del 1 sid 1-402
(http://wimnell.com/omr025.pdf)
Klassifikationssystemet. Bok 9 feb 1996, del 2 sid 501-913
(http://wimnell.com/omr026.pdf) Det är det som gällde då.

Sedan 1996 har DC. DK och SAB reviderats så att redovisningarna 1996 inte helt stämmer med det som gäller nu. På hemsidan har sedan 1998 vartefter behandlats verksamheterna och deras problem. Det mest väsentliga är att huvudområdena är enkelt och tydligt definierade så att systemet kan bli till hjälp:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
om vetandet i samhället och individernas tankar och inre verkligheter.
2. Religiösa verksamheter o d, som numera mest kan ses som delar av individernas inre verkligheter,
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter
om individernas och deras gruppers sätt att med demokratiska församlingar förändra samhälllena och levnadsvillkoren.

4. Sambandsforskningsverksamheter
om sambanden mellan olika verksamheter.
5. Naturforskningsverksamheter
om naturens krafter och samspel.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter
om människornas handlingar till materiell nytta eller onytta.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
kulturella verksamheter om människornas handlingar till psykisk nytta eller onytta i fyiska och sociala miljöer.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur och
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia,
= kompletterande kulturella verksamheter.

Diderot samlade mänskligt vetande i "Encyklopedin" i 35 band 1751-1780, för att förändra världen.

I slutet av 1800-talet gjorde amerikanen Dewey sitt klassifikationssystem. Det börjar med ett område noll för bibliotek o d. Sedan kommer tre områden: Filosofi, Religion och Samhällsvetenskaper. Med det var världen förklarad tycks han ha menat, men han lade till områden 4 - 9 för Språk, Naturvetenskaper, Teknik, Konstarter, Litteratur och Historia, ämnen som inte verkade ingå i samhället på något betydande sätt och var för sig kunde ses som särskilda världar utan något intressant samband dem emellan. De här ämnena är dock av stor betydelse i samhället.

Något tydligt område för politiska verksamheter fanns inte, men på slutet av område 3 finns fyra områden där politik kan ingå.
360 Sociala problem & sociala tjänster
370 Utbildning
380 Handel, kommunikationer & transport
390 Seder, etikett & folklore.

I systemet för mänskliga verksamheter har dessa området fått bli områden för politiska krav:
SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

Det som DC-Dewey har på dessa områden har flyttats till områdena 6 och 7. På 301-307 har DC Sociologi & antropologi som flyttats till område 79+7911. Delar på DC 33 nationalekonomi om finanser o d flyttas till område 657. På så sätt har området 3 blivit ett område för politikvetenskaper och politiska verksamheter

I 36-39 behandlas i första hand centrala och övergripande politiska krav medan politik om fackområden kan behandlas i samband med fackämnena.

En besynnerlighet i DC är att Språk och Litteratur ligger på olika områden, 4 och 8, trots att de har samma grundindelning. DK kom till senare, gillade inte det utan flyttade Språk till område 80 intill områden för Litterarurvenskap och Skönlitteratur.

DC, DK och SAB börjar alla tre med bibliotek o d. I DC och DK finns biblioteken i område noll som i systemet för mänskliga verksamheter tagits bort. Det som finns i område noll har placerats på andra områden då biblioteken kommit på område 1 om filosofiska och psykologiska verksamheter och kommer i början på hela systemet.

Undermrådena i 1 är
SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
underindelat i 101-109.
SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
Underindelat i 11-18/19.

Område 10 har gjorts till ett område för samhällenas samlade vetande och tänkande. Det behövs i början en översikt över vad samhällena innehåller:
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband

SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

Det börjar alltså på 101 och 102 med arkiv, bibliografier och bibliotek. Allmänna encyklopedier kan ses som urval av det för tiden viktigaste. För Diderot vetandet på 1700-talet och i Sverige nu Nationalencyklopedin. Urvalet av de viktigaste är samtidigt ett urval av de viktigaste värderingarna. Det finns inte någon instans som har ansvar för detta, man får nöja sig med att från hela systemet godtyckligt plocka fram förslag. Nu hör de mänskliga rättigheterna och FNs miljömål od och annat liknade till det viktigaste.

Område 040 är i DC vakant och i systemet för verksamheter har 104 fått bli
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband

När Språk i DC område 4 flyttats bort har område 4 blivit ett nytt område för sambandsforskningsverksamheter. Det behövs ett område som sysslar med samband, viktigt bl a för de politiska verksamheterna där politikerna mycket litet klargör samband mellan förslag och krav de ställer. Tyvärr har universitetsvärlden i sina forskningar inte tillräckligt uppmärksammat sambandsproblemen. Det finns ett ämne systemvetenskap där sambandsproblem kan behandlas, men på universiteten tycks det ämnet mest handla om teknologisk hantering. Sambandsproblem behandlas nu vanligen i liten skala i samband med fackämnena medan en mer grundläggande sambandsforskning skulle behövas.

SW . 105 Övergripande om forskning
Områdena 101-104 gäller huvudsakligen vetande och tänkande som det har varit och är. Men kunskaperna behöver ökas och förnyas. Det är uppgifter för forskningen och det är ämnet för område 105. Forskningsarbeten ingår i område 7957 för utbildning. För en överblick över forrskningen finns ingen klar instans. Regerigens politik ger ingen lämplig överblick och inte heller de statliga forskningsråden. På Internet finns forskning.se som ger en någorlunda överblick.

SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
Eknomiska verksamheter finns i område 6. Någon bra instans för överblick finns här inte men kan kanske hittas. Statistiksystem för ekonomiska verksamheter och näringar kan i brist på annat i korthet ge en överblick.

Från SCB. se 19 oktober 2015:
“Förändring av näringsgrensindelning (SNI 2007) införs i AKU.
Från och med AKU avseende januari 2009 införs en ny näringsgrensindelning, SNI 2007, i den löpande AKU-publiceringen. SNI 2007 baserar sig på EU:s nya näringsgrensstandard NACE Rev. 2.

I och med att SNI 2007 i stor utsträckning skiljer sig från den gamla näringsgrensindelningen SNI 2002 (som baserade sig på NACE Rev. 1.1) har nya redovisningsgrupper på näringsgren tagits fram i AKU.

De nya redovisningsgrupperna på näringsgren beskrivs närmare i dokumentet Beskrivning av nya redovisningsgrupper på näringsgren i AKU

Beskrivning av nya redovisningsgrupper på näringsgren i AKU (pdf)
Redovisningsgrupper i AKU enligt SNI 2007

Namn på redovisningsgrupp	**SNI 2007 (2-siffer)**	**SNI 2007 (bokstav)**
1) Jordbruk, skogsbruk o fiske	**01-03**	**A**
2) Tillverkning och utvinning, energi och miljö	**05-33, 35-39**	**B+C+D+E**
därav Tillverkning verkstadsvaror	*25-30, 33*	*Del av C*
3) Byggverksamhet	**41-43**	**F**
4) Handel	**45-47**	**G**
5) Transport	**49-53**	**H**
6) Hotell och restaurang	**55-56**	**I**
7) Information och kommunikation	**58-63**	**J**
8) Finansiell verksamhet, företagstjänster	**64-82**	**K+L+M+N**
9) Offentlig förvaltning m.m.	**84, 99**	**O+U**
10) Utbildning	**85**	**P**
11) Vård och omsorg	**86-88**	**Q**
12) Personliga och kulturella tjänster Uppgift saknas	**90-98**	**R+S+T “**

SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
Utbildning o d och kulturella verksamheter finns i områdeena 7-9. Någon bra instans för överblick finns här inte men kan kanske hittas. Statistiksystem för utbildningar o d kan i brist på annat i korthet ge en överblick.

4 Yrkesutvecklingen enligt FoB och yrkesregistret

Den framtagna översättningsnyckeln indikerar följande yrkesutveckling enligt SSYK ensiffernivå. Siffrorna avser folkbokförda personer per den 31 december i åldern 16 år och äldre, vilka räknats som förvärvsarbetande under november. Mer information om definitionen av förvärvsarbetande finns under: www.scb.se/rams

Yrkesom-råde enligt SSYK	Benämning	FoB 85	FoB 90	Yrkes-registret 2001	Yrkes-registret 2002
1	LEDNINGSARBETE	133 148	151 068	197 826	211 619
2	ARBETE SOM KRÄVER TEORETISK SPECIALISTKOMPETENS	395 468	460 924	639 044	674 680
3	ARBETE SOM KRÄVER KORT-ARE HÖGSKOLEUTBILDNING	616 362	686 268	695 582	715 024
4	KONTORS- OCH KUNDSERVICEARBETE	514 769	504 856	369 840	375 195
5	SERVICE-, OMSORGS- OCH FÖRSÄLJNINGSARBETE	649 976	722 678	718 162	737 183
6	ARBETE INOM JORDBRUK, TRÄDGÅRD, SKOGSBRUK OCH FISKE	148 481	117 798	43 345	44 038
7	HANTVERKSARBETE INOM BYGGVERKSAMHET OCH TILLVERKNING	535 489	559 547	359 364	369 793
8	PROCESS- OCH MASKIN-OPERATÖRSARBETE, TRANSPORTARBETE M.M.	534 192	522 549	396 390	410 918
9	ARBETE UTAN KRAV PÅ SÄRSKILD YRKESUTBILDNING	239 838	225 820	219 481	234 399
0	MILITÄRT ARBETE	17 627	18255	14 038	13 861
P	Går ej att översätta/nyckla	106 490	108 234	0	0
U	Uppgift saknas	393 269	413 496	448 784	360 464
Totalt		4 285 109	4 491493	4 101 856	4 147 174

Det går att använda översättningsnyckeln även på SSYK två- och tresiffer-nivå. Som framgår av olika kommentarer ökar osäkerheten med en högre detaljeringsnivå.

Tabellen på föregående sida är hämtad från SCB 19 oktober 2015:
Jämförelse mellan yrkesuppgifter i FoB och yrkesregistret (doc)

“ I det nya yrkesregistret klassificeras yrke efter Standard för svensk Yrkesklassificering (SSYK96). Tidigare yrkesstatistik samlades in i Folk- och bostadsräkningarna (FoB) och klassificerades enligt Nordisk Yrkesklassificering (NYK). En nyckel mellan klassificeringssystemen har skapats av SCB för att möjliggöra länkning till historiska data. Med befintlig nyckel kan data länkas tillbaka till 1985. “
Se även: Befolkningens utbildning 2014

SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
Dessa ämnen ger en övblick över vetandets och tänkandets utveckling. Se: Sven Wimnell 17 sept 1997 + 1 februari 2015: Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom.
http://wimnell.com/omr109b.pdf

SW . 108 Samhällskunskap.
För alla ämnen 101-109 behövs en överblick och det kan anses motsvara ämnet samhällkunskap i grundskolan. I ämnet samhällskunskap behöver man få veta om alla ämnen 101-109. Individernas vetande och tänkande ingår i 11-19. I en demokrati måste alla kunna om samhället så att de kan rösta med kunskap i de allmänna valen. Ämnet samhällskunskap på alla skolnivåer behöver förbättras.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d. (Teoretisk filosofi)
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral. (Praktisk filosofi)
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

De inre verkligheter var och en har är inte alltid medvetna för individen och andra människor vet inte mycket om dem. Med betyg i skolämnen andra har kan man lista ut något om andras inre verkligheter. Med intervjuer m m kan man få veta något. Med vissa vetenskapliga undersökningar kan man få veta hur människor vanligen tänker och beter sig till följd av det.

Med utbildningsverksamheter i 7957, andra informationsverksamheter. underhållningsverksamheter, samtal, umgänge litteratur o s v kan man påverka människor. Särskilt viktigt är att påverka barnen på lämpligt sätt i alla sammanhag och isynnerhet i skolorna. Föräldrarna har stor betydelse och skolorna måste lära barnen det de behöver för livet. Efter skolan måste påverkningarna vartefter fortsätta på lämpligt sätt i alla sammanhang. I en demokrati måste påverkningarna vara sådana att det blir möjligt att påverka politiken på lämpligt sätt och så att det blir möjligt att leva ett bra liv.

Påverkningarna är ofta inte lämpliga och behöver ändras till det bättre. Vad som menas med bra blir då beroende av grundläggand värderingar som på grund av allt hela tiden förändras.

Exempel på förändringar i värderingar är värderingar om bibliotekssystemen som nu används. DC, DK och SAB är gjorda före demokratins genombrott och har inte uppbyggnad som passar en demokrati. När KB nu övergår till DC följer de värderingar som gällde i slutet på 1800-talet och inte värderingar som följer av nu rådande ambitioner om demokrati. I Sverige kan demokratin i bästa fall kunna anses vara 90 år gammal om man räknar med kvinnornas rösträtt 1924 och i världen högst 70 år gammal om man räknar efter FNs deklaration om mänskliga rättigheter och de forna koloniernas avskaffande efter andra världskriget.

I systemet för mänskliga verksamheter har område 6 fått mottaga delar från
DC 004-006 Datavetenskap (till 651)
DC 351-354 Offentlig förvaltning (till 6520-6524 opolitisk civil förvaltning)
DC 355-359 Militärvetenskap (till 6526-6529)
DC 380 Handel, kommunikationer & transport (till 653, tele 654, 656)
DC 330 Nationalekonomi (delar om finanser o d till 657).

SAB skiljer inte väl mellan ingenjörsmässiga konstruktionsverksamheter o d och tillverkning av det konstruerade. I klassifikationssystemet för verksamheter görs sådan åtskillnad att allt tillverkningsarbete finns i avdelningarna 66-69.

Område 7 har fått mottaga delar från
DC 301-307 Sociologi & antropologi (till 79, 7911-7913)
DC 130 Parapsykologi & ockultism (till 7911-7913)
DC 360 Sociala problem & sociala tjänster (till 795 och dess underavdelningar)
DC 370 Utbildning (till 7957)
DC 390 Seder, etikett & folklore (till 7911-7913)
DC 070 Nyhetsmedier, journalistik & publicering (till 7913-7919 radio, TV od)
DC 060 Föreningar, organisationer & museer (Till 7959, 73)
DC 090 Handskrifter & rara böcker (till 76 grafisk konst)

I systemet för verksamheter har område 79 blivit ett område för sociala miljöer och social beteenden. I område795 finns underområden 7951-7959 där områdena utgår från sociala miljöer som har anknytning till fysiska miljöer som beskrivits i område 72. Till exempel har utbildningar i 795**9** anknytning till skolbyggnader i 72**9.**

I område 8 blandar DC litteraturvetenskap och skönlitteratur. I systemet för verksamheter finns språk på 80, litteraturvetenskap på 81 och skönlitteratur på 82-89.

Område 9 har fått mottaga från
DC 070 Nyhetsmedier, journalistik & publicering (till 90)
DC 050 Tidskrifter & seriella resurser (till 90)

Några klassifikationssystem

Sven Wimnell 050206+100201+100211: SW-klassifikationssystem med inagda: LIBRIS/SAB, sverige.se 2008, SCBs forskning-sämnen, CPV för varor/tjänster, SNI arbetsställen 1998, SSYK yrken, SUN 2000 utbildningar. SPIN 2007 varor och tjänster, SNI 2007 näringsgrenar, Statistisk årsbok för Sverige 2010 och Samhällsguiden 2007. 2010 CPV ej aktuell. (http://wimnell.com/omr40t.pdf)

Sven Wimnell 050203: SSYK 96. STANDARD FÖR SVENSK YRKESKLASSIFICERING.Yrken inplacerade i SW-klassifikationssystem. (http://wimnell.com/omr40r.pdf)
SCB och Arbetsförmedlingen har utarbetat en ny standard för yrkes-klassificering, kallad SSYK 2012. Den bygger på den internationella yrkesklassifikationen ISCO-08. SSYK 2012 är en uppdatering av SSYK 96, som den också ska ersätta. Implementeringsarbetet återstår. Observera att den **inte** ska användas för några statistiska ändamål ännu, i dagsläget är det oklart när den ska tas i bruk. **Den officiella standarden är tillsvidare SSYK 96 för statistiska ändamål.**

Sven Wimnell 050130: CPV-koder 2003. Från Internet 050126. Kompletterad 100201 med SPIN 2007, som ersätter CPV. (http://wimnell.com/omr40n.pdf)

Sven Wimnell 050130: CPV-koder 2003. Inlagda i SW-klassifikationssystem. Kompletterad 100201 med SPIN 2007, som ersätter CPV. (http://wimnell.com/omr40o.pdf)

Sven Wimnell 050130: CPV-koder 2003. Inlagda i SW-klassifikationssystem. Områdena 66-69 förkortad (http://wimnell.com/omr40p.pdf) Ej aktuell 2010.

Sven Wimnell 050203 +100201+100211: SNI 2002. Och antalet arbetsställen 1999. Inlagda i SW-klassifikationssystem. Kompletterad 100201+100211 med SNI 2007. (http://wimnell.com/omr40q.pdf)

Några andra minndre viktiga sammanställningar 2005:

Sven Wimnell 050109: Infostruktur. Klassifikationssystem: LIBRIS - SAB och SW-systemet. (http://wimnell.com/omr40i.pdf)
Sven Wimnell 050101: SCB:s forskningsämnen inlagda i SW-systemet. Samt nedlagda SAFARIs ämnen inlagda i SW-systemet. (http://wimnell.com/omr40j.html)

Sven Wimnell 050112: Termer ur MeSH (Medical Subject Headings). (http://wimnell.com/omr40k.html)

Sven Wimnell 050112: Några databaser och bibliotek. (http://wimnell.com/omr40l.html)

Sven Wimnell 050121+100201: sverige.se som ersattSverigeDirekt. Kompletterad 050411 med Riksdagens samhällsguide. Kommentar 2010: sverige.se lades ner 080305. (http://wimnell.com/omr40m.pdf)

Sven Wimnell 050206: SUN, utbildningsklasser, Inlagda i SW-klassifikationssystem. (http://wimnell.com/omr40s.pdf)

Sven Wimnell 050429: SW-klassifikationssystem, med inlagda klasser enligt "Nordisk Outline", klassifikationssystem för museer. (http://wimnell.com/omr40x.pdf)
Adress till SCB: http://www.scb.se/

Sveriges regeringar under 100 år

Nedan finner du en förteckning över de ca 40 olika regeringar som har styrt Sverige under de senaste 1900-talets början.

Årtal Statsminister Typ av regering

1900-09-12
1902-07-0 Fredrik von Otter Borgerlig

1902-07-05
1905-04-13 Erik Gustaf Boström Borgerlig

1905-04-13
1905-08-02 Johan Ramstedt Expeditionsministär

1905-08-02
1905-11-07 Christian Lundeberg Borgerlig samlingsregering

1905-11-07
1906-05-29 Karl Staaff Liberal

1906-05-29
1911-10-07 Arvid Lindman Höger

1911-10-07
1914-02-17 Karl Staaff Liberal

1914-02-17
1917-03-30 Hjalmar Hammarskjöld Höger

1917-03-30
1917-10-19 Carl Swartz Höger

1917-10-19
1920-03-10 Nils Edén Koalition: Liberal, Socialdemokratisk

1920-03-10
1920-10-27 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1920-10-27
1921-02-23 Louis De Geer (dy) Ämbetsmannaministär

1921-02-23
1921-10-13 Oscar von Sydow Ämbetsmannaministär

1921-10-13
1923-04-19 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1923-04-19
1924-10-18 Ernst Trygger Höger

1924-10-18
1925-01-24 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1925-01-24
1926-06-07 Rickard Sandler Socialdemokratisk

1926-06-07
1928-10-02 Carl Gustaf Ekman Koalition: Frisinnad, Liberal

1928-10-02
1930-06-07 Arvid Lindman Höger

1930-06-07
1932-08-06 Carl Gustaf Ekman Frisinnad

1932-08-06
1932-09-24 Felix Hamrin Frisinnad

1932-09-24
1936-06-19 Per Albin Hansson Socialdemokratisk

1936-06-19
1936-09-28 Axel Pehrsson (i Bramstorp) Bondeförbundet

1936-09-28
1939-12-13 Per Albin Hansson Koalition: Socialdemokratisk, Bondeförbundet

1939-12-13
1945-07-31 Per Albin Hansson Koalition: Socialdemokratisk, Bondeförbundet, Folkpartiet och Högern

1945-07-31
1946-10-06 Per Albin Hansson Socialdemokratisk

1946-10-11
1951-10-01 Tage Erlander Socialdemokratisk

1951-10-01
1957-10-31 Tage Erlander Koalition: Socialdemokratiskt, Bondeförbundet

1957-10-31
1969-10-14 Tage Erlander Socialdemokratisk

1969-10-14
1976-10-08 Olof Palme Socialdemokratisk

1976-10-08
1978-10-18 Thorbjörn Fälldin Koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet

1978-10-18
1979-10-12 Ola Ullsten Folkpartiet

1979-10-12
1981-05-19 Thorbjörn Fälldin
Koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet

1981-05-19
1982-10-08 Thorbjörn Fälldin Koalition: Centerpartiet, Folkpartiet

1982-10-08
1986-02-28 Olof Palme Socialdemokratisk

1986-03-01
1990-02-26 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1990-02-26
1991-10-04 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1991-10-04
1994-10-07 Carl Bildt Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokratiska samhällspartiet

1994-10-07
1996-03-22 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1996-03-22
2006-10-06 Göran Persson Socialdemokratisk

2006-10-06 Fredrik Reinfeldt Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet

I september 2014 förlorade de borgerliga valet och en regering Stefan Löfven med socialdemokrater och miljöpartister trädde till.
Den svenska regeringen är beroende av världen utanför.

Makthavare i världen efter andra världskriget.

(010604. Datum och stavning är troligen rätt, men det kan finnas fel i stavningen av namnen.)

Sovjetunionen.
Upphörde 1991.Unionen ersattes av OSS, Oberoende Staters Samvälde, men Ryssland framstår som främste makthavaren.

1917-24 Vladimir Iljitj Lenin. Död i ämbetet.

24-53 Josef Stalin .Död i ämbetet.
53-55 Georgij Malenkov (regeringschef) utmanövrerad 1955+Nikita Chrustjev (förste sekr. i kommunistpartiet).
55-58 Chrusjtjev (k-partiet) + Nikolaj Bulganin (regeringsch, utstött 1958. Död 1975.
58-64 Chrusjtjev (k-sekr.+regch.) Avsatt. Död 1971.
64-77 Alexej Kosygin (reg-ch). Död1980+ Leonid Bresjnev (sekr k-partiet)
77-82 Bresjnev (k-sekr+president).Död i ämbetet
82-84 Jurij Andropov (k-sekr+president) Död i ämbetet
84-85 Konstantin Tjernenko (k-sekr+ president . Död i ämbetet.
85-91 Mikhail Gorbatjov (president mm)

53-56 Utrikesminister V Molotov.
57-85 Utrikesminister Andrej Gromyko
85-91 Utrikesminister Edvard Sjevardnase
91-91 Utrikikesm. Alex Bessmertnych + Boris Pankin + Sjevardnase

Ryssland.
1992-99 Boris Jeltsin
2000-2008 Vladimir Putin
2008-2012 Dmitrij Medvedev
2012- Vladimir Putin

Amerikas förenta stater. USA.Presidenter.
1933-45 Franklin D Roosovelt (D=demokrat= amerikansk vänster). Död i ämbetet.
45-53 Harry S Truman. (Demokrat)
53-61 Dwight D Eisenhower (R= republikan= amerikansk höger)
61-63 John F Kennedy (Dem, mördad)
63-69 Lyndon B Johnson (Dem)
69-74 Richard M Nixon (Rep,Avsatt)
74-77 Gerald R Ford (Rep)
77-81 Jimmy Carter (Dem)
81-89 Ronald Reagan (Rep)
89-93 George Bush (Rep)
93-00 Bill Clinton (Dem)
2001-08 George W Bush (Rep)
2009- Barack Obama (Dem)

Storbritannien/England. Premiärministrar.
1940-45 Winston Churchill (konservativ med samlingsregering)
45-51 Clement Attlee (Labour =vänster)
51-55 Churchill (konservativ= höger)
55-57 Anthony Eden (k)
57-63 Harold Macmillan (k)
64-70 Harold Wilson (lab)
70-74 Edward Heath (k)
74-76 Wilson (lab)

76-79 James Callaghan (lab)
79-90 Margaret Thatcher (k)
90-97John Major (k)
97- 07 Tony Blair (lab)
07-10 Gordon Brown (lab)
10- David Cameron (k)

Frankrike. Makthavare och Presidenter.
1944-46 Provisoriska regeringar, chef till jan 1946 Charles de Gaulle, motståndsledare under kriget, därefter Gouin, Bidault, Blum.
47-59 "Fjärde republiken", relativt svag presidentmakt med många regeringar med svårigheter. Presidenter: 1947-54 Vincent Auriol, 54-59 René Coty. De Gaulle regeringschef fr o m juli 1958.
59- "Femte republiken", med stark presidentmakt, skapad av de Gaulle.

Härefter presidenter:
59-69 Charles de Gaulle (höger)
69-74 Georges Pompidou (höger)
74-81 Valery Giscard d 'Estaing (höger)
81-95 Francois Mitterand (socialist=v)
95-07 Jacques Chirac (höger)
07-12 Nicolas Sarkozy (höger UMP)
12- François Hollande (vänster)

Tyskland. Förbundskansler.
(tom hösten 1990 enbart Västtyskland)
1949-63 Konrad Adenauer (CDU= högerparti)
63-66 Ludwig Erhard (CDU)
66-69 Kurt Georg Kiesinger (samlingsreg)
69-74 Willy Brandt (SPD= socialdem=v)
74-83 Helmut Schmidt (SPD)
83-98 Helmut Kohl (CDU)
98- 2005 Gerhard Schröder (SPD)
2005- Angela Merkel (CDU)

Förbundsrepubliken Kina
1949-76 Mau Tse-tung (Zedong)
1977-97 Deng Xiaoping . Död 1997.....
president Hu Jintao
2013 mars president Xi Jinping
premiärminister mars Li Keqiang

FNs generalsekreterare
1946-53 Trygve Lie
53-61 Dag Hammarskjöld
61-71 U Thant
71-81 Kurt Waldheim
82-92 Javier Péres de Cuellar
92-96 Boutros Boutros Ghali
97-2006 Kofi Annan
2007- Ban Ki Moon

Kapitel 2. Brev och särskilda utredningar.

Innhåll:

Sida
72 Brev om politik
72 Skatter, bidrag, pensioner, bostadspolitik, ekonomisk politik mm. 12 maj 1993

85 De särskilda utredningarna på Sven Wimnells hemsida
87 De särskilda utredningarna 30 januari 2010 - 4 februari 2016
93 När man läser utredningarna ska man ha klart för sig...

95 Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikations-system för verksamheter som förändrar världen.

101 Sven Wimnell 24 december 2013: Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning.

105 Sven Wimnell 3 april 2014: Hushållsverksamheter, hushålls-budgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar.

109 Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.

115 Sven Wimnell 11 juni 2015: Folkhemmet tur och retur. Socialdemokraternas forskningar om sin politik, samhälls-planeringens problem och partiets kongress 2015.

122 Sven Wimnell 9 september 2015: Samhällsplaneringens problem. Påminnelser om våren och försommaren 2015.
126 Sven Wimnell 10 september 2015: Tidningsartiklar om utrikes förhållanden 12 juni - 24 juli 2015.

126 Sven Wimnell 11 september 2015: Tidningsartiklar om inrikes förhållanden 12 juni - 24 juli 2015.

127 Sven Wimnell 1 oktober 2015: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.

129 Sven Wimnell 25 oktober 2015: Kommentarer till “Samhälls-planeringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.

134 Sven Wimnell 10 november 2015: Samhällsplaneringens problem. Förbättringar av bibliotek och utbildningssystem med hjälp av ett system för mänskliga verksamheter med helhetssyn på utvecklingen

137 Sven Wimnell 30 november 2015: Samhällsplaneringens problem. System för mänskliga verksamheter Hur ska man kunna förbättra världen? Förbättra de inre verkligheterna och politiken.

Brev om politik.

Svensk politik och i någon mån politik utomlands har behandlats i brev sedan 1965 till regeringen, politiska partier och enskilda partimedlemmar.

Vad mottagarna gjort med breven finns vanligen inga uppgifter om. De kan ha kastats bort, registrerats olästa eller lästs och blivit förstådda eller inte förstådda, följts av åtgärder enligt brevens förslag, eller inte följs av några åtgärder.

Breven 1965 - 1993 gick som pappersbrev, kopior av breven finns i pärmar hos Sven Wimnell. Fram till den 20 april 1989 skrevs 4920 sidor om skatte-och bidragssystem o d. Den 20 april 1989, som var SAPs hundraårsdag, började med sida nummer 1 i en ny sidnumrering det sista pappersbrevet är daterat 22 mars 1993

Breven därefter skevs på Sven Wimnells dator och skickades som fax Det första faxbrevet skickads den 12 maj 1993 och det sista brevet med sida 3557 den 8 oktober 2006. Kopia av faxbreven finns i Sven Wimnells dator.

Sven Wimnells hemsida på Internet lades in den 29 april 1998. Delar av faxbreven lades in på hemsidan. Från och med 29 april 1998 har brev skickats som e-post på Internet. Kopior av breven finns på Sven Wimnells dator. Brevens innehåll är huvudsakligen delar av det som finns på hemsidan.

Under perioden 1998-2006 finns både faxbrev och e-postbrev. Delar av det första faxbrevet den 12 maj 1993 kommer här:

Skatter, bidrag, pensioner, bostadspolitik, ekonomisk politik mm. 12 maj 1993

Jag har sysslat med skatte-och bidragssystem o d sedan 30 år tillbaka. Upprinnelsen till mitt intresse var den dåliga bostadspolitiken på 1950-talet och det redan då perversa skattesystemet.

Tage Erlander som var statsminister fram till slutet av 1970 har senare sagt att han ångrat sin bostadspolitik. Det sk miljonprogrammet för bostadsbyggande, en miljon nya bostäder på 10 år, kom igång i mitten på 60-talet. Bostäderna är av central betydelse i det svenska samhället, men den nuvarande regeringen håller på och avskaffar bostadspolitiken. Får detta fortsätta kommer kriserna i Sverige bara att öka än mer.

När jag studerade skattesystemet i början på 60-talet fann jag, att skatterna inte alls fördelades efter bärkraft trots det att politikerna vitt och brett talade om att så borde ske. I början av 60-talet konstruerade jag ett skattesystem som verkligen fördelade efter bärkraft, men det brydde sig politikerna naturligtvis inte om.

Den grundläggande tanken i mitt bärkraftssystem är att hushållen först måste betala mat och husrum och hygienartiklar o d och litet småsaker till livets nödtorft innan de kan betala någon skatt. Dessbättre var det, och är det, så att de flesta hushållen har sådana inkomster att de har skatteförmåga. Men det finns många hushåll där det som är disponibelt efter skatt inte räcker till livets nödtorft, samtidigt som många betalar så litet skatt i förhållande till sina inkomster att de kan leva i lyx och överflöd. Det har alltid förvånat mig att de som har det bäst också är de mest egoistiska och motsätter sig system som

fördelar skatt efter bärkraft.

Moderaterna brukar hävda att skatterna ska vara sådana att man kan leva på sin lön, men den moderata politiken är inte upplagd efter det. Inte heller socialdemokraterna, å andra sidan, har lyckats åstadkomma system som fördelar efter bärkraft. Centerpartisterna har svårt för att räkna och kds följer i centerpartisterna spår. Folkpartisterna är kluvna, det sa ju redan Gunnar Helén.

Jag har inbillat mig, att det skulle vara möjligt att påverka politikerna med hjälp av information om verkligheten, men det har visat sig att politikerna är föga mottagliga för riktiga verklighetsbeskrivningar. Politikerna tycks vara styrda av dåliga fördomar och av medvetna eller omedvetna förvrängningar av verkligheten.

Sverige är ett litet land om man ser till folkmängden, och man kan tycka, att det borde vara möjligt för landets drygt åtta miljoner personer att komma överens om fördelningen av nyttigheter och onyttigheter som förekommer här, men när jag ser tillbaka på 30 års dålig fördelningspolitik ser det mörkt ut för framtiden .

Fram till den 20 april 1989 skrev jag 4920 sidor om skatte-och bidragssystem o d. Den 20 april 1989, som var SAPs hundraårsdag, började jag med sida nummer 1 i den sidnumrering jag fortsatt med sedan dess. Mitt närmast föregående sidnummer är 1636 i ett brev den 22 mars 1993.

Mina utredningar har vanligen gått till statsministrar, finans-och skatteministrar, socialministrar, bostadsministrar och till ledarna för de största partierna inom eller utom regeringen, samt då och då till riksdagsutskott.

1-212 20 april 1989	213-220 april 89
221-250 6 juni 89	251-265 2 okt 89
266-288 3 okt 89	289-312 4 okt 89
313-350 24 okt 89	351-360 28 okt 89
361-366 31 okt 89	369-426 12 nov 89
427-444 27 nov 89	445-488 5 dec 89
489-533 15 jan 1990	539-592 16 feb 90
593-660 8 mars 90	661-692 28 mars 90
693-732 8 april 90	733-752 16 april 90
753-808 1 maj 90	809-836 7 feb 1991
837-848 10 feb 91	849-856 21 feb 91
857-876 25 mars 91	877-884 31 mars 91
885-908 8 april 91	909-918 15 april 91
919-928 16 april 91	929-940 7 maj 91
941-948 19 maj 91	949-1024 20 juni 91
1025-1028 20 aug 91	1029-1030 23 sept 91
1031-1038 14 nov 91	1039-1040 5 dec 91
1041-1072 5 dec 91	1073-1074 15 dec 91
1075-1082 9 jan 1992	1083-1088 20 jan 92
1089-1112 12 feb 92	1113-1124 21 feb 92
1125-1145 21 mars 92	1146-1153 31 mars 92
1154-1157 10 april 92	1158-1169 10 april 92
1171-1178 30 april 92	1179-1218 15 maj 92
1219-1248 15 juni 92	1249-1251 23 sept 92
1252-1352 23 okt 92	1353-1356 6 nov 92
1357-1390 28 nov 92	1391-1398 5 dec 92
1399-1404 8 dec 92	1405-1448 15 jan 1993
1449-1564 9 feb 93	1565-1584 20 feb 93
1585-1592 2 mars 93	1593-1608 11 mars 93
1609-1636 22 mars 93	1637- maj 93

(Efter maj 1993 kom sedan sidor till 3557 den 8 oktober 2006)

I april 1993 har jag skrivit tre brev utan sidnumrering till Bo Lundgren den 4 april, till Bengt Westerberg den 14 april och till Ingvar Carlsson den 24 april. Början av breven har samma innehåll och lydelse om fördelningssystem och kapitalinkomstbeskattning och infogas på de närmast följande sidorna.

Fördelningssystem = skattesystem+bidragssystem

Jag har sysslat med skatte-och bidragssystem sedan början av 1960-talet, och sett systemen tillsammans som ett fördelningssystem. Jag gjorde utredningar och förslag inför bl a de stora skattereformerna 1970, 1982 och 1990. Redan på 60-talet förstod jag, att svenskarna skulle komma att utsättas för svår konkurrens från världen utanför och att det skulle behöva innebära en viss komprimering av den svenska levnadsstandarden om inte den svenska produktiviteten kunde höjas tillräckligt för att undvika standardsänkningen.

Jag minns att jag i början av 70-talet förhörde mig i några departement om hur man såg på detta, men möttes av fullständig oförståelse. För dem jag fick kontakt med verkade det vara en orimlig frågeställning. Nu vet vi ju, att Sverige i hög grad är beroende av världen utanför, och att det försprång vi hade årtiondena närmast efter andra världskriget har hämtats in av utlänningarna.

Jag sade mig på 60-talet, att inför situationen med en komprimering av den svenska standarden borde det finnas ett fördelningssystem med vars hjälp man kunde fördela komprimeringen på ett lämpligt sätt. Vi är nu i den situation jag förutsåg, men det finns inget lämpligt fördelningssystem och det är nu illa ställt i fördelningspolitiken.

Med fördelning menar jag i första hand fördelning av det man brukar kalla välfärd. Välfärden fördelas med hjälp av gemensamma anordningar som t ex transportsystem, genom utbildning, sjukvård och mycket annat och allt detta med hjälp av rättighetsbestämmelser mm och i hög grad med hjälp av pengar. Det fördelningssystem jag sysslat med är ett system för fördelning av pengar till hushåll och individer, Utgångspunkten är djungelns lag, dvs konkurrens mellan individerna, med en finare term : marknadsmekanismerna.

Men marknadsmekanismerna har under historiens gång tuktats och det finns nu knappast någonstans i världen ett ställe där de får härja fritt. Vi har nu tydligt sett, att marknadsmekanismerna inte fungerar väl, jag tänker på bl a de stora bankskandalerna. Förlustbankerna , som ju borde vara specialister på marknadsmekanismer har inte klarat sina uppgifter och när de misslyckats har de gått till staten för att få hjälp. Löner sätts på fria marknader, men när det blivit stor arbetslöshet och marknaderna inte fungerar väl går de arbetslösa till staten och får pengar.

Jag har beskrivit det så, att svenskarna till ungefär hälften fungerar på marknader och till hälften i ett gemensamt system som kanske är det man brukar kalla den offentliga sektorn. När marknaderna inte fungerar väl träder den offentliga sektorn in. I t ex Ryssland och f d Östtyskland har man haft system med litet av marknadsmekanismer, nu är man på väg in i mer av det. Marknadsmekanismanhängarna försöker nu dödförklara den solidaritet som den en stor offentlig sektor innebär. Men det borde stå klart för alla, att marknadsmekanismerna inte helt kan klara de fördelningsproblem som finns.

I USA har marknadsmekanismerna ett större utrymme än i Sverige och förmodligen också hela Västeuropa. Det finns anledning att

beundra USA i många avseenden, men det finns där ockå mycket som är förskräckande och som följer av det stora utrymme marknadsmekanismerna där tar och det relativt lilla utrymmet för den offentiga sektorn. Den nya regimen i USA tycks vara på väg att förändra relationerna mellan marknader och offentlig sektor till förmån för den senare, och jag är övertygad om att det är rätt riktning.

För att nu återgå till Sverige: svenskarna skaffar sig pengar genom att arbeta mot lön i de flesta fallen och köper sedan det de anser sig behöva. Lönesättningen är som sagt fri utan inblandning från staten (utom beträffande statsanställda naturligtvis), men välfärd på arbetsplatserna regleras genom statliga bestämmelser om arbetsmiljö, arbetstider mm. När svenskarna köper för sina pengar på marknader är prissättningen i princip fri, men staten reglerar genom bestämmelser så att konkurrens inte sätts ur spel och så att de köpande inte blir lurade av vilseförande reklam etc.

Nu är det så, att lönerna varierar , en del tjänar mycket , andra litet, det är en följd av marknadsmekanismerna. Nu tycker svenskarna, att inkomststrukturen är skev och att det behövs en omfördelning . Och det sker genom skatte-och bidragssystemen. Staten behöver pengar för sina åtgärder i den offentliga sektorn och tar in skatter, Skatterna är bl a s k indirekta skatter, moms och punktskatter av många slag. De indirekta skatterna påverkar priserna på marknaderna och ingår i priserna. De direkta skatterna är främst inkomstskatterna och för att korrigera marknadernas dåliga utfall för lönestrukturen har man bestämt att inkomstskatterna ska tas ut efter skatteförmåga. De som tjänar mest ska betala högre skatter än de som tjänar litet, det är huvudprincipen.

Kommunalskatterna är en del av de statliga inkomstskatterna, man bör se dem som en följd av delegation till kommunerna av en del av beskattningsrätten. Den enklaste principen för skattefördelning efter skatteförmåga är den proportionella skatten. Förr var skatteuttaget totalt sett litet i förhållande till dagens, den offentliga sektorn var liten och det behövdes inte mycket skatter. Inkomstklyftorna var större än idag. Man bättrade på det proportionella uttaget med progressivt uttag. Med tiden ökade den offentliga sektorn, mer skatteinkomster behövdes, inkomstklyftorna blev mindre och det progressiva uttaget förlorade i hög grad sin mening.

Med l990 års skattereform har man infört skatteuttag som i hög grad bygger på proportionella uttag. I botten ligger en proportionell kommunalskatt och vid höga inkomster ligger en proportionell statlig skatt. Tillsammans bildar de en enkel progressiv skala. Det är bra och stämmer i viktiga delar med det jag föreslagit i mina förslag sedan l960-talet. Jag införde begreppet brytpunkt för de punkter på den sammanlagda skalan där raka skalavsnitt bröt upp till en brantare vinkel. På 60-talet hade jag i mina förslag två brytpunkter och hade dem sedan kvar länge. Den nuvarande skatteskalan har en brytpunkt och det är med hänsyn till enkelheten en fördel även om det kan finnas fog för ytterligare en brytpunkt någonstans ovanför den nuvarande.

Jag har under de gångna senaste trettio åren försökt lära riksdagsmännen och statsråden de elementära fördelningsproblemen, dock utan framgång. Jag vill nu påpeka vilka de är. Fördelningen har två viktiga dimensioner:

* **den vertikala fördelningen** som gäller fördelningen med hänsyn till inkomster ,

* **den horisontella fördelningen** med hänsyn till de hushållens utgifter för levnadsstandarden man tycker ska påverka fördelningen.

Inkomstskatteskalan tar bara hänsyn till den vertikala fördelningen. Det har varit en uttalad mening från de ansvariga beslutarna, att skatteskalan bara ska svara för vertikal fördelning. Det nuvarande inkomstskattesystemet är huvudsakligen inriktat på den vertikala fördelningen men innehåller moment som inkonsekvent fördelar horisontellt (reseavdrag t ex).

De politiskt ansvariga har menat, att den horisonella fördelningen ska skötas med hjälp av bidrag, men har inte fullföljt tankegången och infört de bidrag som behövs för den horisontella fördelningen.

På sid l461 och följande sidor (9 feb 93) har jag litet mer utförligt behandlat de vertikala och horisontella fördelningarnas principiella problem och jag hänvisar till de sidorna. Men jag ska antyda något av det jag nämner där.

Det vanligaste horisontella fördelningsproblemet gäller fördelning med hänsyn till extra hushållskostnader som finns i hushåll med barn. Långt tillbaka i tiden förekom avdrag i beskattningen för barn. Avdragen byttes ut mot barnbidrag lika för alla. Barnbidraget är ett tydligt exempel på att bidrag kan vara en del av skattesystemet.

Företrädare för Ny demokrati har nyligen framfört krav på att barnbidragen tas bort för ¨miljonärer¨ (man menar personer med miljoninkomster). Men barnbidraget fyller uppgiften att fördela bl a i gruppen personer med miljoninkomster. I den gruppen finns det sådana med och sådana utan barn. Jag tycker det är rimligt, att de i den gruppen som har barn får en skatt som anpassas efter de extra kostnaderna för barnen, dvs anpassas efter den lägre skatteförmågan som barnen medför. Det spelar i sammanhanget ingen roll hur många miljoner inkomsterna är på. Det är fråga om den horisontella fördelningen, dvs fördelningen inom grupper som har lika stora inkomster men där utgifterna för hushållskostnaderna varierar på grund av barn.

Ny demokratis invändning att ¨miljonärer¨ inte behöver barnbidrag därför att de har så stora inkomster borde ändras till att personer med miljoninkomster betalar för låga skatter. En förändring borde innebära att skatten höjs för miljoninkomster och inte höjs bara för dem som har miljoninkomster och har barn.

Vid den horisontella fördelningen bör skattelindringen bli lika stor i alla inkomstlägen. Dvs barnbidraget bör vara lika stort i alla inkomstlägen. Hur stort kan diskuteras, men det ger jag mig inte in på nu.

Det finns också bostadsbidrag för barnfamiljer, de har också en horisontell funktion på det sättet, att bostadsbidrag för barnfamiljer bara går till barnfamiljer. Dessa bostadsbidrag innehåller två delar, en del som är bidrag oberoende av om hushålllet har bostad eller ej, och en del som varierar med bostadskostnaderna (hyran eller motsvarande). Dessa bostadsbidrag är inkomstberoende, de utgår med maximala belopp vid låga inkomster upp till en viss inkomstnivå men trappas sedan av med stigande inkomst. Men det är fortfarande fråga om horisontell fördelning fastän det finns ett vertikalt inslag p g a avtrappningen.

Den som tycker att barnbidragen är för höga skulle kunna föreslå t ex att barnbidragen tas bort, men det skulle innebära svåra avbäck för dem med de lägsta inkomsterna . De med de högsta inkomsterna skulle troligen klara sig utan barnbidragen, men de med de lägsta inkoms-

terna skulle behöva gå till socialtjänsten och be om pengar. Vill man inta ha det så kan de lägsta inkomsterna istället få högre fasta belopp i bostadsbidragen. Tar man bort ett barnbidrag på 750 kr per månad kan det för de lägsta inkomsterna ersättas med en ökning av bostadsbidragets fasta belopp med 750 kr per månad. I inkomstskikt där bostadsbidrag förekommer men i avtrappat skick kommer bobidragen att öka med 750 kr per månad och avtrappningsskiktet kommer att ökas ut uppåt så att avtrappningsslut hamnar på en 45000 kr högre inkomst vid avtrappningsfaktor 20%. (750/mån = 9000/år och för att avtrappa det behövs 45000kr, 20% av 45000=9000)

Som orientering vill jag nämna regeringens förslag för l994 i prop 92/93:174. Där föreslås att avtrappning ska vara 20% vid inkomster över ll0 000 kr. De maximala bidragen är vid

1 barn: fast belopp 600 kr /mån + vid vissa hyresbelopp 900+900,summa max 2400 och per år 28800. Avtrappningssträcka l000 och avtrappningsslut vid 254000 kr inkomst.
2 barn: fast belopp 900,+ 1050+1100, summa 3050/mån= 36600/år, avtrappningssträcka 183000 och avtrappningsslut vid 293000.
3+barn: fast belopp 1200,+1350+1200, summa 3750/ mån =45000/ år. Avtrappningssträcka 225000. 0ch avtrappningsslut vid 335000.

Skulle man ta bort barnbidraget för första barnet, 9000 kr per år.och ersätta det med höjt fast belopp, skulle avtrappningsslut hamna på 299000 kr. Skulle man ersätta barnbidrag med fast belopp i fall med två barn (barnbidrag l8000 kr per år) skulle avtrappningsslut hamna på 383000 kr. Samma operation i fall med tre barn (barnbidrag och flerbarnstillägg 31500) skulle avtrappningsslut hamna på 492500, dvs bidrag skulle utgå vid inkomst nära en halv miljon kr per år.

Nu tillbaka till problemet horisontell fördelning. Det är inte bara kostnader för barn som kräver hänsyn vid den horisontella fördelningen. Man kan säga att skatteskalan är anpassad för fall med två gifta som båda har inkomster. Normal kostnad för lägsta rimliga standard är för två makar tillsammans l993 enligt min senaste sammanställning på sid l570 369% av basbeloppet 34499=l26936 kr/ år. Likvärdig standard för ensamstående kostar 247% av basbeloppet=84968 kr/år. Likvärdig standard för två makar kostar l49,4% av ensams kostnader och inte 200%. Det innebär att skattesystemet tar ut för mycket av ensamstående i förhållande till uttaget för två makar.

Det behövs ett bidragssystem som kompletterar skattesystemet för barnlösa ungefär så som barnfamiljernas bostadsbidrag gör. Det finns två bostadsbidragssystem för barnlösa som skulle fylla den kompletterande uppgiften om systemen konstruerades om. Jag har lämnat förslag om hur omkonstruktion bör göras, se mina sidor 1609-1636 den 22 mars l993.

Skattesystemet måste snarast kompletteras med ett välfungerande bostadsbidragssystem för barnlösa icke-pensionärer, förslagsvis enligt mina nyss nämnda förslag. Regeringens förslag i prop 92/93:174 för barnlösa är idiotiska, de innebär i ungdomsbostadsbidragstypen, att det aldrig blir möjligt att få råd med bostad med sådan hyra som skulle kunna ge bostadsbidrag.

De två bidragstyperna bör slås ihop till ett enda system, som kan bli effektivt vid den horisontella fördelningen om man gör som jag föreslår. Om man gör enligt mina förslag har man fått ett tämligen bra fördelningssystem i princip även om bidragsbeloppen borde vara bättre än i den första omläggningen jag föreslår.

Regeringens förslag till ungdomsbostadsbidrag är sådant att ungdomarna ifråga måste leva under existensminimum trots att de måste betala tiotusentals kronor i skatt. På sid 1627 har jag visat skatter och bidrag i mitt förslag vid hyra 3000 kr per månad. Tabellen visar att bidragen aldrig går över de skatter som betalas. Bidragen i mitt förslag ska ses som en del av skattesystemet, som genom bidragen korrigeras efter den lägre skatteförmåga en ensam har i förhållande till två makar. Men i fall med låga sammanlagda inkomster för makar fungerar bidragen också som en korrigering. Vanligen blir dock bidragen i mitt förslag till nytta för ensamstående.

Jag vill nämna att regeringsrätten nyligen i ett överklagningsärende rörande socialbidrag för en ensamstående slagit fast att kommunen ifråga har skyldighet betala socialbidrag enligt socialstyrelsens norm, f n för ensam ll6% av basbeloppet, räknat per år = 3326 kr/mån, +bostadshyra.

I slutet av utredningsarbetet för l990 års skattereform lades till regler om höjning av grundavdraget i vissa inkomstintervall med högsta grundavdrag vid inkomst kring l00 000 kr. Detta var en åtgärd som förändrade den vertikala fördelningen och det var inte fel med det, men det som hade behövts bättre var något som bidrog till en förbättring av den horisontella fördelningen vid låga inkomster, något i stil med det bidragssystem för barnlösa jag föreslår. Regeringens skatteutredare tycks aldrig ha förstått vad horisontell fördelning är.

Som jag ser det är det mycket viktigt att man inför ett bidragssystem av det slag jag förelsår, det är viktigt med hänsyn till de krav om standardsänkningar för hushållen som de dåliga statsfinanserna nödvändiggör. Utan system som hindrar kollaps för låginkomster kan inte standardsänkningarna genomföras utan mycket komplicerade och dyrbara utgifter för socialbidrag till dem med låga inkomster.

Redan på 60-talet förutsåg jag svenskarnas framtid och propagerade för införandet av ett fördelningssystem som fördelade med något slags rättvisa både vertikalt och horisontellt. Men jag predikade för döva öron. Mitt förslag om bostadsbidrag nu för barnlösa kostar knappast något för staten och kommunerna räknade tillsammans eftersom alternativet är mer socialbidrag. Mitt förslag är trevligare än alternativet socialbidrag av skäl som borde stå klara för alla. Det blir en omfördelning med mitt förslag så att kommunerna slipper betala ut socialbidrag medan staten (som ska överta bostadsbidragssystemen) får betala bostadsbidrag istället.

Den stora fördelen i mitt förslag är att man får ett sammanhängande skatte-och bidragssystem som tillsammans kan fördela bra både vertikalt och horisontellt, det nuvarande skattesystemet är ofullbordat utan den komplettering jag föreslår.

Det fördelningssystem jag nu föreslår har i korthet följande komponenter:

*** skatteskala med kommunal och statlig skatt och grundavdrag (med vissa avdragsrätter)**
*** horisontalfördelande: barnbidrag och flerbarnstillägg samt bostadsbidragssystem för barnfamiljer och barnlösa**
*** särskilda regler för pensionärer**
*** särskilda regler för kapitalinkomster**
*** särskilda regler för företagare av olika slag, bolag od.**

Kapitalinkomstbeskattningen

Kapitalinkomstbeskattningen har jag sysslat med sedan 30 år tillbaka. Det har inte blivit någorlunda ordning på den förrän efter 1990 års skattereform. Den var usel på 60-talet och jag påpekade det och gav bra förslag om förbättringar,.....

En viss förbättring skedde genom 1982 års skattereform, men under hela 80-talet var det alldeles för förmånligt att låna pengar, skattelättnaderna för låneräntorna var fortfarande för stora, och efter ändrade regler för bankernas utlåningar kulminerade den s k låneekonomin, bankerna hade inte förstånd nog att sköta sina utlåningar, slarvade med säkerheter och det ledde till de många bankkriserna.....

Det jag nu skrivit är lika med början på breven i april till Bo Lundgren, Bengt Westerberg och Ingvar Carlsson. Ingen av dem har svarat och jag förmodar att det beror på att de inte vet hur det är.....

Ett bra sätt att stimulera ekonomin är att tillföra pengar till dem som lever under eller strax ovanför existensminimum, och jag har angivit i mina tidigare utredningar var man finner dem och hur man kan och bör tillföra dem pengar:

* förbättra bostadsbidragen för barnlösa icke-pensionärer,
* öka de fasta beloppen i barnfamiljernas bostadsbidrag,
* förbättra KBT för pensionärer, isynnerhet ensampensionärer som nu är starkt missgynnade,
* ta bort de perversa marginaleffekterna på upp till sextusen procent för pensionärernas kapitalinkomster genom att i KBT-systemet slopa all hänsyn till kapital och kapitalinkomster, i kombination med åtgärder jag föreslagit.
* Ta bort de försämringar för de sämst ställda pensionärena som gjorts de senaste åren, och gör det så att jämlikhet uppnås mellan ensampensionärer och pensionärsmakar genom lämplig avvägning av KBT-höjningar och höjningar av pensioner och pensionstillskott.....

Inkomst-och välfärdsfördelningen

I samband med 1990 års skattereform bestämdes, att reformen skulle utvärderas. Reformen är nu genomförd och det är dags att redovisa hur den utfallit,varvid det mest intressanta är hur stora skattelättnaderna blivit för höginkomsterna och hur stora skattehöjningarna för låginkomsterna. Enligt massmedierna har finansministern någon utredning av det slaget i sina lådor, men vill inte visa upp den ,och det kan man förstå då utfallet av reformen förmodligen är mycket orimligt stora skattelättnader för höginkomsterna .

I R&D nr 16 1993 finns en notis om en undersökning av förändringar i inkomstfördelningen under 1980-talet. Högre tjänstemän ökade sina inkomster mer än arbetare. Männen hade en bättre löneutveckling än kvinnorna. Skatter och bidrag som fram till 1983 bidrog till att minska klyftorna fick därefter minskad betydelse som omfördelare av resurser.

Mina utredningar under 1993

Jag började året 1993 med en utredning om pensionärsproblem och förslag för pensionrerna på sid 1405-1448.

Min utredning den 9 februari 1993 med sidorna 1449-1564 var mycket omfattande och där redovisade jag bl a disponibla inkomster efter skatt och efter betalning för livets nödtorft, för hushåll med olika

stora inkomster och olika antal hushållsmedlemmar, och jag gav förslag om hur man skulle kunna förbättra fördelningen.

På sid 1565-1584 den 20 februari 1993 behandlade jag grundtrygghet och inkomstbortfall p ga sjukdom, arbetslöshet o d, och lämnade förslag.

På sid 1585-1592 den 2 mars 1993 behandlade jag pensionärsproblem, och gav förslag.

På sid 1593-1608 den 11 mars gjorde jag vissa kompletteringar om barnfamiljer och barnlösas bostadsbidrag, och gav förslag.

På sid 1609-1636 den 22 mars 1993 behandlade jag problem för icke-pensionärer med utgångspunkt från proposition 92/93: 174 om bostadsbidrag. Det mesta gällde barnlösas förhållanden . För både barnfamiljer och barnlösa lämnade jag förslag om förbättring av bostadsbidragen.....

Bostadspolitiken

I mina utredningar den 15 januari och 9 februari 1993 finns redovisningar av svensk bostadsstandard, och jag hänvisar till beskrivningar på sidorna 1409-1418 och 1453-1460. Den svenska bostadsstandarden är genomsnittligt sett tämligen god, men inte så god som många tycks föreställa sig. Den tekniska standarden är tämligen jämn och standarden kan därför främst uttryckas i utrymmesstandard. Hushållen enligt inkomststatistiken har 1990 i genomsnitt kök och vardagsrum plus per person 0,83 sovrum (helrum). Räknar man med hushåll enligt FOB90, där det i hushållen finns inneboende ca 500 000 personer, som kunde göra anspråk på egna lägenheter, blir det istället ca 0,94 sovrum (helrum) per person.

Bostadsstandarden är alltså genomsnittligt så stor att utrymmena vid en jämn teoretisk fördelning skulle ge varje person nästan ett helt sovrum utöver per hushåll kök och vardagsrum som för varje hushållsstorlek är avpassade efter hushållens storlekar. 1945 var den genomsnittliga standarden på motsvarande sätt ca ett tredjedels sovrum per person och 1960 ca ett halvt sovrum per person. Det har alltså tagit ca 30 år att öka standarden från ett halvt till nära ett helt sovrum per person.

Och detta är genomsnitt. Fördelningen är sådan att en del har mer än genomsnittet och i motsvarande mån andra har mindre än genomsnittet. Ca 40% av hushållen enligt FOB 90 är ensamhushåll och drygt 30% tvåpersonshushåll., dvs ca 70% av hushållen består av en eller två personer. Ca 12% av hushållen har tre personer, ca 12 % fyra personer och resten ca 5% av alla hushåll har fyra eller fler personer.

Knappt hälften av lägenheterna finns i småhus och drygt hälften i övriga hus. Den genomsnittliga utrymmesstandarden i småhus är större än i övriga hus. Antal sovrum per person i småhus ligger över 1 sovrum per person och i övriga hus under 1 sovrum så att småhusboende har per person ca 0,4 sovrum mer än boende i övriga hus.

Hushåll med en och två personer, dvs ca 70% av alla hushåll, har i genomsnitt drygt ett sovrum per person (ca 1,25) , bor de i småhus (1o22438 hushåll) har de mera (ca 1,9) och bor de i övriga hus (1682819 hushåll) har de mindre (ca 0,9).

Med hänsyn till befolkningsökning och omflyttningar inom landet och med hänsyn till att inneboende önskar egna lägenheter behövs en kontinuerlig bostadsproduktion. Boverket menar (P1 den 11 maj 1993) att bostadsproduktionen under 1990-talet behöver ligga på ca 30-35000 lägenheter per år. Enligt boverket ligger igångsättningen under 1993 på ca 15000, och byggentreprenörerna (P1 den 11 maj)

menar att bostadsproduktionen kommer att gå ned främst p g a borttagandet av räntebidragen.

Antalet färdiga nya lägenheter var i slutet på 1980-talet ca 50-60000 st per år, 1989 50039 st och 1990 58426 st. Byggandet av kontor och lagerlokaler o d var också stort i slutet på 80-talet och har nära nog upphört pga fastighetskrisen. Det finns lediga kontor som räcker många år framöver för dem som vill ha. Antalet anställda i byggnadsindustrin var i slutet på 80-talet ca 300 000 st. Antalet anställda i motsvarande byggmaterialindustri kan antas vara ungefär lika många . Nedgången i bostadsbyggandet kan antas motsvara en ökad arbetslöshet på kanske 100 000 personer eller mer och det minskade kontorsbyggandet ökar på arbetslösheten , som ännu inte nått botten i bygg-och byggmaterialindustrierna.

I DN den 10 maj 93 ,sid A 14, står om råd från moderata ungdomsförbundets ordförande till 80 000 arbetslösa byggnadsarbetare: sök jobb i Tyskland. Han menar att det är fel att ensidigt satsa på att bygga Sverige ur krisen. Men jag menar att bostadsbyggandet åtminstone kunde öka till 35 000 lägenheter per år, varvid arbetslösheten skulle minska med kanske 80 000 personer.

Men om räntebidragen minskas med 3 miljarder kr ytterligare som är tänkt för 1994 kommer det att bli så dyrt att bo i de nya lägenheterna , att bostadsbyggandet istället går ner ännu mer än det redan gjort.

TV 4 hade den 3 maj ett långt program med rubriken: Har vi råd att bo i framtiden? Medverkande var bl a den moderate bostadsutredaren, f d statsrådet, Georg Danell, som något oväntat för att vara från en moderat, påpekade, att en minskning av räntebidragen har förödande konsekvenser. Han menade, att en minskning av räntebidragen medför sänkta fastighetsvärden och att det staten vinner på sänkta räntebidrag förlorar den på bankakuten, därför att sänkta räntebidrag leder till konkurser och kreditförluster för bostadslåneinstituten.

Urban Bäckström, statssekreterare i finansdepartementet var med i programmet, men ville inte förstå det utan menade, att den planerade sänkningen av räntebidragen skulle genomföras. Han ville ¨ avreglera ¨ byggandet så att det blir billigare.

Med var A Modig Tham från boverket, som menade bl a, att de ändringar av av bostadsnormerna man nyligen gjort öppnar vägen för sämre standard bl a så att man i lägenheterna inte får vägglängder med plats med sängarna. Jag vill tillägga, att det är en myt att standardkraven för lägenheterna som vi haft skulle vara för krångliga. De har varit en garanti för goda lägenheter.

Deltagare var också fd riksbankschefen Lars Wolhlin, numera chef för Stadshypotek, han menade, att han inte trodde på politiska överenskommelser under underbara nätter av det slag man hade i höstas mellan sociademokraterna och regeringen när man gjorde upp om sänkning av räntebidrag. Sådan överenskommelser går för snabbt och har för dåliga underlag menade han. Han vill inte låna ut pengar till lägenheter som har för dålig standard, han vill ha den nu traditionella kvaliteten för att ge sig på att låna ut.

Det var tal om ränteläget och Wohlin trodde på att det för bostadslånen kanske skulle kunna gå ned till 10%-nivån. Räntans betydelse för de totala beloppen för räntebidragen belystes, och det framgick att en lägre ränta skulle kunna minska räntebidragen med flera tiotals miljarder kr per år, dvs betydligt mer än de sänkningar man tänker sig

på 3 miljarder för 1994. Det dikuterades hur man borde fördela de tre miljarderna, om de skulle tas ut, och Lars Wohlin varnade för att lägga höjningar på det äldre beståndet vilket skulle kunna öka konkurserna där. Det nämndes i det sammanhanget att fastighetsskatterna för småhusen är ca 10 miljarder och för övriga bostadshus ca 3.

Med i programmet var också Östen Johansson, chefredaktör för HSBs Vår bostad, representanter för byggare mm. Tillsammans var det ca 15 st personer med intressen i bostadsbyggnadsbranschen .

Mitt bestående intryck av hela programmet var, att man borde avstå från sänkningen av räntebidragen, åtminstone tills vidare tills man fått bättre ordning på krisen. Den s k besparingen på räntebidragen på 3 miljarder kr medför arbetslöshet på uppemot 100 000 personer till ohyggliga kostnader och elände för många.

Den nuvarande regeringen är i färd med att bädda för marknadshyror för bostäderna, trots att borgerliga partier före valet betygade,att marknadshyror inte skulle införas. Bruksvärdeshyressytemet bör behållas.

1990 års skattereform medförde mycket höga ökningar av bostadskostnaderna, bl a pga ändrade momsregler. Det var djärvt att medverka till dessa höjningar, men de kunde accepteras därför att man fick enhetligare regler för momsen och en förbättring av kapitalinkomstbeskattningen. Att på detta lägga höjningar från föreslagna sänkta räntebidrag, som också ökar hyressplittringen blir för mycket.

Ökad hyressplittring försvårar omflyttningar,vilket inte är bra.

Vad bör man göra ?

Det politiska och ekonomiska etablissemanget har inte lyckats så bra, att de kan göra anspråk på folkets hela förtroende. Det är inte nödvändigt att nu upprepa alla de tokigheter som makthavarna gjort.

Jag tror att många är trötta på att vara sprattelgubbar åt de makthavande politikerna. Det har hetat att vi ska spara annars går landet under, och folk har lydigt börjat spara. Nu kommer nya drag i tåtarna och svenska folket ska sprattla åt andra hållet, nu ska vi slösa annars går landet under. Jag tror inte man bör behandla folket så.

Med budgetunderskott på flera hundra miljarder kr måste några betala mer pengar till staten och det kan inte gärna vara andra än sådana som kan inskränka sig i den personliga livsföringen.

Tyvärr är det så, att regeringens och riksdagens åtgärder för att minska budgetunderskottet i hög grad går ut på att inskränka livsmöjligheterna för dem som har minsta möjligheterna att inskränka sig, medan de som har möjligheter till det går fria. Det är ingen hemlighet, att de makthavande borgerliga partierna företräder de välbeställda och dem som har de högsta inkomsterna.Det är inte förvånande, att de borgerliga inte vill höja skatten för höginkomsterna utan föredrar att ta pengar från de sämst ställda för att bringa ned budgetunderskottet.

Jag tror inte att den politiken är bra i längden. Den ökar spänningarna i samhället och det försämrar möjligheterna att göra hela landet välmående. I ett krisläge av det slag vi har nu är det viktigt att folket håller ihop och med gemensamma ansträngningar löser problemen. I det rådande läget är det viktigare än annars att fördela den möjliga välfärden så att inga får det för dåligt.

Under trettio års tid har jag försökt få de makthavande politikerna att ta fördelningsproblemen på allvar, men de gör det inte. Av landets drygt åtta miljoner invånare är jag för närvarande den enda, som redovisat de lägsta rimliga levnadskostnaderna och kombinerat det med inkomststruktur och skatte-och bidragsstruktur, så att man får en bild av välfärdsfördelningen. I min långa utredning den 9 februari 1993 redovisade jag fördelningen, och visade att många har det för dåligt samtidigt som många har det oerhört bra.

Jag har aldrig riktigt förstått vad de borgerliga partierna syftar till med deras sätt att förtrycka de sämst ställda och ensidigt gynna de ekonomiskt starkaste. Jag tror att grunden är ett blint maktbegär som helt enkelt går ut på att förtrycka de svagaste. Ungefär som Hitler och judarna. Det fanns inget förnuft i Hitlers judeutrotningar. Det hade varit förnuftigare att ha judarna till något nyttigt än att förgöra dem.

Några lär svara på detta, att svenska borgare är inte sådana, de är snälla och omtänksamma. Situationen i Jugoslavien nu visar, att människans oförstånd har ohyggliga dimensioner, och Jugoslavien ligger inte långt bort från oss. Italien , som bland alla länder, pga sin historia , kunde ses som ett av de främsta kulturländerna, regeras av maffian. Tron på människans förmåga att hantera problem har fått en mycket svår knäck. Svenska politikers förmåga att hantera svenska problem är inte stor.

De välbeställda tar till alla möjligheter för att försvara sina positioner: får vi högre skatt så flyttar vi till utlandet eller så slutar vi arbeta. Det blir inte bättre av att Assar Lindbeck säger det. För svensk ekonomi hade det för övrigt nog varit bäst om de spekulanter som åstadkommit den svenska bankkrisen hade flyttat utomlands definitivt och spekulerat där. Det är långtifrån säkert att de som har de högsta inkomsterna är värdefullast för Sverige....

Som Feldt framhållit kan krisen inte lösas genom att hushållen ökar sin konsumtion av industrivaror. Det tar för dåligt. Det är framför allt staten och kommunerna som kan öka konsumtionen och medverka till att arbetslösheten minskar. Det har talats om byggen av vägar och järnvägar, men det är inte tillräckligt. Ett stort område för reparationsbehov har sagts vara kommunernas vatten- och avloppsnät, men kommunernas finanser är ju krympta av staten så att de inte har råd med de reparationer som behövs. Staten borde kunna ge bidrag till sådant. Likadant för skolor etc som fallit sönder. Det skulle kunna ge arbete åt byggnadsarbetare och byggnadsindustrin.

Nu när det finns ledig arbetskraft borde man organisera förbättringar med anordningar som minskar utsläpp av skadliga ämnen i luften, i sjöar och för övrigt. Hur är dett ex med Östersjön, behöver den inte åtgärder? Upprustning av kulturhus och kulturmiljöer ?

Nu är arbetslösa 600 läkare och det ska bli tror man ett par tusen om några år. Sjukhus ska lägas ned. Det ger ett bra tillfälle att börja med rehabilitering av knarkare och alkoholister. Skulle ingen politiker kunna uppbåda litet fantasi och organisera pengar för sådana verksamheter, som i varje fall på sikt skulle minskade mycket höga kostnaderna som följer av missbruk.

När det, som det sägs, blir överskott på sjukhus finns möjligheter att förbättra vården för långvårdspatienter, bl a genom att ge dem egna rum om de vill ha det. Finns det ingen politiker som kan engagera sig i detta?

Hur är det med daghemmen? Är behovet täckt ? Vad jag hört är det inte det. Det finns trots allt sådana som kan få arbete om de bara kunde

få daghemsproblemet löst. Varför ordnar man inte daghem i tillräcklig omfattning när det nu finns tillgång till personal?

Hur är det med hemtjänst o d för gamla och handikappade? Och nog finns det väl behov om att ta hand om ungdomar som är på glid?

Nu finns ju chansen att göra förbättringar på det s k sociala området, men istället gör man tvärtom och försämrar, vilket i längden blir kostsamt när man sedan ska sopa upp efter försummelserna.

Jag har inte tid nu att gå igenom allt som behöver göras. Det är anmärkningsvärt att politikerna, som har betalt för sådant, inte engagerar sig och gör upp långa listor av saker som kan göras.

Stockholm den 12 maj 1993
Sven Wimnell
Fyrverkarbacken 40
112 60 Stockholm

Några kommentarer: Situationen 1993 var ungefär samma som 2015. Mycket har förändrats under de 22 åren men kvar är behovet att förbättra välfärdsfördelningen genom att förbättra för de sämst ställda.

Kvar är också den dåliga bostaspolitiken och behovet av att bygga bostäder, huvudsakligen hyresätter som är lämpliga för den nedre halvan av inkomsttagarna.

Breven 1965-2006 har historiskt intresse, men behöver inte beröras nu. På hemsidan finns många sorters återblickar och det kan räcka med att nu behandla det som finns på hemsidan

De särskilda utredningarna på Sven Wimnells hemsida

I det föregående har berättats om hemsidan. Den betår av 129 sidor för mänskliga verksamheter och vissa introduktioner samt ett stort antal särskilda utredningar.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning med det senaste sist.

De särskilda utredningarna revideras aldrig utom beträffande skrivfel som kan bli rättade utan kommentarer om det.Ibland görs kompletteringar och då anges det tydligt.

Utredningar t o m 12 november 2014 finnns redovisade i följande sammanställning:

Sven Wimnell 12 nov 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Förteckning över särskilda utredningar t o m 12 november 2014
http://wimnell.com/omr40zi.pdf

Innehåll:

Sida

3 **Sven Wimnells hemsida. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?**

4 **De senaste särskilda utredningarna.**

9 **De särskilda utredningarna till och med 29 okt 2012 Utredningarna gjorda efter den 20 oktober 2003.**

9 Något om vad Sverige innehåller och planerar.

11 **Sammanställningar som gäller enstaka problem. Översikt**

13 **Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem. Översikt.**

15 **Politik m m från maj 2005 till maj 2012. Översikt**

18 **Sammanställningar som gäller enstaka problem. Innehållsförteckningar**

19 Statistiska centralbyråns statistik.

22 SCB. Klassifikationer & standarder.

24 Några klassifikationssystem. för yrken, näringar, m m

25 Fackföreningar och arbetsgivareföreningar m m..
26 Statliga myndigheter mm.
33 Universitet och högskolor. Utbildning och forskning..
40 Om grundskolan och gymnasiet mm.
41 TV-avgiften
42 Demokratirådets rapport 2005: Mediernas integritet
43 Av IT-kommissionens arbeten med informationssystem blev intet, kommissionen lades ner..
44 Sveriges och omvärldens historia. .
47 Mellanöstern, hela världen och Sverige
49 Om EU 2005.
50 Världshistorien och framtiden.
52 Folkhälsopolitik
53 Det viktigaste välfärden och välfärdsfördelningen.
55 Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder
59 Något om sociala miljöer,
64 Barnfattigdom och annan fattigdom.
66 Kulturutredningar och kulturbudgetar.
70 Fysisk planering i Sverige.
70 Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d.
71 Boverket: Regelsamling för hushållning, planering o d
71 Världsarvslistan.
72 Planering, klimat och välfärdsfördelning.

77 **Stora sammanställningar: innehållsförteckningar. 2003-2012.**

169 **Några sammanställningar från tiden före 20 oktober 2003.**
170 **Kommentarer till de särskilda utredningarna.**

172 **Komplettering med utredningar efter 29 okt 2012. Innehållsförteckningar.**

Sista utredningarna i http://wimnell.com/omr40zi.pdf :

Sven Wimnell 12 nov 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Förteckning över särskilda utredningar t o m 12 november 2014
http://wimnell.com/omr40zi.pdf.pdf

Sven Wimnell 12 nov 2014: Levnadsförhållanden, system för verksamhetsområden, politiska aktörer, riksdagen, kommuner, myndigheter. utskott. regeringen och departementen, statsbudgeten. http://wimnell.com/omr36-39zzr.pdf
och

Utredningar efter den 12 november 2014 finns med innehållsförteckningar i
Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

och börjar på sidan 309 i förteckningen (version jan 2016)

Den som vill förstå levnadsförhållanden och politik bör läsa eller ögna igenom innehållsförteckningarna åtminstone efter den 12 november 2014 och helst också hela **http://wimnell.com/omr40zi.pdf**

Vanligen behandlar utredningarna många verksamhetsområden. Ibland gäller de enstaka verksamhetsområden. Enstaka områden till och med 29 okt 2012 anges i 40zi.

De särskilda utredningarna
30 januari 2010 - 4 februari 2016.

Sven Wimnell 4 februari 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Tidningsartiklar och debattartiklar 27 december 2015 - 4 februari 2016
http://wimnell.com/omr36-39zzzj.pdf

Sven Wimnell 28 dec 2015: Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design. SOU 2015:88. Berör hela verksamhetsområdet 7 med planering av fysiska och sociala miljöer och sociala beteenden.
http://wimnell.com/omr70d.pdf

Sven Wimnell 30 november 2015: Samhällsplaneringens problem. System för mänskliga verksamheter Hur ska man kunna förbättra världen?Förbättra de inre verkligheterna och politiken.
http://wimnell.com/omr36-39zzzi.pdf

Sven Wimnell 10 november 2015: Samhällsplaneringens problem. Förbättringar av bibliotek och utbildningssystem med hjälp av ett system för mänskliga verksamheter med helhetssyn på utvecklingen
http://wimnell.com/omr36-39zzzh.pdf

Sven Wimnell 25 oktober 2015:Kommentarer till "Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden. http://wimnell.com/omr40zj.pdf "
http://wimnell.com/omr40zk.pdf

Sven Wimnell 1 oktober 2015: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.
http://wimnell.com/omr40zj.pdf

Sven Wimnell 11 september 2015: Tidningsartiklar om inrikes förhållanden 12 juni - 24 juli 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzzg.pdf

Sven Wimnell 10 september 2015: Tidningsartiklar om utrikes förhållanden 12 juni - 24 juli 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzzf.pdf

Sven Wimnell 9 september 2015: Samhällsplaneringens problem. Påminnelser om våren och försommaren 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzze.pdf

Sven Wimnell 11 juni 2015: Folkhemmet tur och retur. Socialdemokraternas forskningar om sin politik, samhällsplaneringens problem och partiets kongress 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzzd.pdf

Sven Wimnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet
http://wimnell.com/omr36-39zzzc.pdf

Sven Wimnell 11 maj 2015: De föreslagna nya lägenhetstyperna.
http://wimnell.com/omr36-39zzzb.pdf

Sven Wimnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m. Sven Wimnell om boende och byggande.
http://wimnell.com/omr36-39zzza.pdf

Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten.
http://Wimnell.com/omr36-39zzz.pdf

Sven Wimnell 3 april 2015 +rev sid 27: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar.
http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Sven Wimnell 10 mars 2015: Utrikespolitisk debatt och några tidningsartiklar i 22 politikområden 28 januari - 27 februari 2015, med utvecklingen under perioden. En fortsättning på http://wimnell.com/omr36-39zzv.pdf
http://wimnell.com/omr36-39zzx.pdf

Sven Wimnell 17 sept 1997 + 1 februari 2015: Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom.
http://wimnell.com/omr109b.pdf

Sven Wimnell 31 januari 2015: Socialdemokraternas hemsida på internet. Människornas levnadsvillkor och utvecklingens krafter. Partiledardebatt och tidningsartiklar i 22 politikområden 10-27 jan 2015
http://wimnell.com/omr36-39zzv.pdf

Sven Wimnell 10 jan 2014: Tidningsartiklar 11 december 2014 - 10 januari 2015. Med förhandlingar och överenskommelser om hur man ska styra Sverige utan extra val.
http://wimnell.com/omr36-39zzu.pdf

Sven Wimnell 10 dec 2014: Om politik med anledning av budgetbeslutet i riksdagen den 3 dec 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzt.pdf

Sven Wimnell 1 dec 2014: Tidningskommentarer 27 okt - 27 nov 2014 om de sista 11 politikområdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzs2.pdf

Sven Wimnell 1 dec 2014: Några kommentarer om sådant som de politiska partierna inte bryr sig om och tidningskommentarer 27 okt - 27 nov 2014 för de första 11 politikområdena..
http://wimnell.com/omr36-39zzs1.pdf

Sven Wimnell 12 nov 2014: Levnadsförhållanden, system för verksamhetsområden, politiska aktörer, riksdagen, kommuner, myndigheter. utskott. regeringen och departementen, statsbudgeten.
http://wimnell.com/omr36-39zzr.pdf

Sven Wimnell 12 nov 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Förteckning över särskilda utredningar t o m 12 november 2014
http://wimnell.com/omr40zi.pdf.pdf

Sven Wimnell 26 oktober 2014: Budgetpropositionen 2015. Människornas levnadsförhållanden. Regeringen. Myndigheter. Sammanfattningar om budgeten. Tidningskommentarer. Bugetdebatten.
http://wimnell.com/omr36-39zzq.pdf

Sven Wimnell 13 oktober 2014: Människornas levnadsförhållanden. Riksdagens utskott. Den nya regeringen. Kommentarer och förslag. Tidningskommentarer. Partiledardebatten 8 okt 2014
http://wimnell.com/omr36-39zzp.pdf

Sven Wimnell 13 okt 2014: Samhällsplaneringens problem. Tidningsartiklar 21 sept-13 oktober 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzo.pdf

Sven Wimnell 20 september 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik september 2014
http://wimnell.com/omr36-39zzn.pdf

Sven Wimnell 4 september 2014: Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
http://wimnell.com/omr36-39zzm.pdf

Sven Wimnell 30 juni 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik maj - juni 2014
http://wimnell.com/omr36-39zzl.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sven Wimnell 080201+5 april2014: Sveriges och omvärldens historia.
http://wimnell.com/omr93c.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem.
http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar.
http://wimnell.com/omr36-39zzi.pdf

Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida.
http://wimnell.com/omr658f.pdf

Sven Wimnell 18 mars 2014:
Socialdemokraterna inför valen 2014. Det som fanns på partiets hemsida på Internet den 18 mars 2014 inlagt på 22 politikområden
http://wimnell.com/omr36-39zzh.pdf

Sven Wimnell 15 mars 2014: Samhällsplaneringens problem. Förslag till förstasida med 22 politikområden på socialdemokraternas hemsida och kommentarer om de 22 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzg.pdf

Sven Wimnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Sven Wimnell 24 december 2013: Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning.
http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3.
http://wimnell.com/omr36-39zzb.pdf

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4
http://wimnell.com/omr36-39zzc.pdf

Sven Wimnell 1+17 juni 2013: Samhällsplaneringens problem. Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zzas.pdf

Sven Wimnell 20 maj 2013: Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Sven Wimnell 30 mars 2013: Om uppgifter för en socialdemokratisk skuggregering. Kommentarer till fem sammanställningar omr36-39zs-zx
http://wimnell.com/omr36-39zy.pdf

Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5.
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter.
3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.
4. Sambansforskningsverksamheter
5. Naturforskning. Matematikverksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zt.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zu.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena
7-9. Kulturella verksamheter
http://wimnell.com/omr36-39zv.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
Några händelser och problem i världen sommaren 2012 - mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zx.pdf

Sven Wimnell 29 oktober 2012. Förslag: TV-avgiften avskaffas för privahushåll och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen.
http://wimnell.com/omr36-39zr.pdf

Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d.
http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

Sven Wimnell 16 maj 2012: Politik i maj 2012 och socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf

Sven Wimnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

Sven Wimnell 28 februari 2012: Yttrande till Plan- och byggnadsnämnden i Strängnäs kommun angående järnvägen i Strängnäs.
http://wimnell.com/omr71m.pdf

Sven Wimnell 10 februari 2012: Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.
http://wimnell.com/omr36-39zp.pdf

Sven Wimnell 11 januari 2012:
Kulturutredningar och kulturbudgetar.
http://wimnell.com/omr70c.pdf

Sven Wimnell 10 januari 2012: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.
http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf

Sven Wimnell 9 jan 2012:
http://Världsarvslistan http://whc.unesco.org/en/list/
http://wimnell.com/omr91b.pdf

Sven Wimnell 16 juni 2011:
Fysisk planering i Sverige. (Område 71)
http://wimnell.com/omr71l.pdf

Boverket maj 2011: Regelsamling för hushållning, planering och byggande. Lagar med förordningar och föreskrifter.
Plan- och bygglag (2010:900), Miljöbalken m m.
http://wimnell.com/omr71k.pdf

Sven Wimnell 26 maj 2011: Något om socialdemokrater och politik april-maj 2011.
http://wimnell.com/omr36-39zn.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2011: Barnfattigdom och annan fattigdom.
http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Sven Wimnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar.
http://wimnell.com/omr103a.pdf

Sven Wimnell 29 april 2011: Brev till kommunstyrelsen i Strängnäs om järnvägen i Strängnäs.
http://wimnell.com/omr71i.pdf

Sven Wimnell 20 april 2011: En samhällsbeskrivning. Hushållsekonomi. Politisk planering. Socialdemokraternas extrakongress och början på ny
politik. Jobbskatteavdragen. Skolan. Järnvägen i Strängnäs.
http://wimnell.com/omr36-39zl.pdf

Sven Wimnell 8 april 2011 Statliga myndigheter mm och några av deras webbkartor på Internet.
http://wimnell.com/omr40zg.pdf

Sven Wimnell 18 feb 2011+ 21 mars: Till socialdemokraternas valberedning. Om politik för en ny partiledare. + Till socialdemokrater om kongressmaterial och framtidsplanering.
http://wimnell.com/omr36-39zk.pdf

Sven Wimnell 30 december 2010 : Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.
http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf

Sven Wimnell 20 december 2010 : Klassifikationssystem för verksamheter. Förbättring av länkkataloger för Samhällskunskapen i skolan. Regeringens arbete.
http://wimnell.com/omr36-39zh.pdf

Sven Wimnell 30 november 2010 : En fortsättning på omr 36-39zf. Klassifikationssystemet, samhällskunskapen, partierna, skatterna, s-problemen, framtidsplaneringen, hälsa och jämlikhet mm.
http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf

Sven Wimnell 25 oktober 2010 : En fortsättning på 36-39ze. Samhällsplaneringens problem, grundskolan och politik hösten 2010.
http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf

Sven Wimnell 25 juni 2010 : En fortsättning på 36-39zd. Samhällsplaneringens problem, gymnasiet och politik april-juni 2010.
http://wimnell.com/omr36-39ze.pdf

Sven Wimnell 10 april 2010 :En fortsättning på 36-39zc. Politik mm. Grundskolan. Universitet och Högskolor.
http://wimnell.com/omr36-39zd.pdf

Sven Wimnell 8 mars 2010 : Politik i början på 2010. Skolverkets förslag. Demonstration av klassifikationssystem för verksamheter. En fortsättning på 36-39za.
http://wimnell.com/omr36-39zc.pdf

Sven Wimnell 30 januari 2010: Planering, klimat och välfärdsfördelning.
http://wimnell.com/omr36-39za.pdf

<u>När man läser utredningarna ska man ha klart för sig</u>

att den handlar om samhällsplaneringens problem, d vs om människornas levnadsförhållanden och välfärdsfördelningen, om hur politiken tar hand om det. I Sverige och världen, men mest om Sverige.

Beskrivningarna börjar med förhållanden 1998 men innehåller tillbakablickar i historien. För att bra förstå det som hänt och händer i Sverige måste man gå tillbaka i historien till den svenska historiens början som kan anses vara vikingatiden. Då hade mänsklighetens historia utomlands pågått i civilserade former 4000 år.

Omkring år 1000 gick svenskarna över från Tor och Oden till katolicismen.

Omkring år 1500 skapade Gustav Vasa ett Sverige med Luther som religiös grund.

Gusav II Adolf krigade på 1600-talet och stupade vid Lützen 1632.

Dottern Kristina avsade sig drottningskapet och flyttade till Rom.

Senare kom Karl XII som krigade ute i Europa och blev mördad av en knapp under krig mot Norge 1718. Då var stormaktstiden slut och svnskarna formerade sig i hattar och mössor och började bli litet demokratiska.

Gustav III gjorde en statskupp 1772 och blev senare mördad.

Hans efterträdare hade krig mot Ryssland. Sverige förlorade Finland till Ryssland och svenske kungen blev avsatt.

En greve reste ut i Europa letade efter någon som kunde bli svensk kung och kom hem med en fransman, Karl Johan som blev kronprins och sedan kung med arvingar som blev kungar därefter.

Den svenska ståndsriksdagen med adel, präster, bogare och bönder ändrades i slutet av 1800-talet till en tvåkammarriksdag där arbetare kunde komma in om de uppfyllde krav om pengar som ställdes upp. 1800-talet var ett utpräglat klassamhälle

Socialdemokrtiska partiet bildades 1889 och hade som första krav rösträtt för alla och åttatimmars arbetsdag. Rösträtt för kvinnor infördes på 1920-talet och de fick rösta första gången 1924. Flickor fick komma in på läroverken vid denna tid. Åttatimmarsdagen blev lag i slutet på 1910-talet.

Den kungliga makten bröts på 1910-talet då riksdagen tog över som främsta makthavare. Kungen hade därefter länge formell makt men gjordes helt maktlös i slutet på 1900-talet.

Statskyrkan som instiftades av Gustav Vasa hade under århundradena stort inflytande, men avskaffades i slutet av 1900-talet.

Sociademokraterna hade regeringsmakten 1932-1976 men förlorade den 1976 till de borgerliga partierna.

Stockholmsutställningen 1930 ägnades bl a åt den nya byggnadskonsten, funktionalismen, funkisen, där det gällde att bygga enkelt och med hänsyn till bra användbarhet inte bara för överklasserna. På utställningen visades småhus som kunde vara överkomliga för arbetare med låga inkomster.

Den socialdemokratiska regeringen ordnade med förmånliga lån som gjorde det möjligt för arbetare att bygga småhus på 2-3 rum och kök för 20-30 000 kr, som nu kan vara värda 2-3 miljoner.

Den första semesterlagen tillkom 1938. Det vanliga familjemönstret för gifta var då att mannen arbetade och tjänade pengar och frun var hemma och skötte hushållet och barnen. Ogifta kvinnor måste försörja sig själva och hade bara ett fåtal yrken att välja mellan. Det mesta kunde göras bara av män. Att gifta kvinnor fick barn kunde inte accepteras, de måste föda i smyg.

Mskiner i lantbruket gjorde att folk på landet måste söka sig till städerna där det uppstod bostadsbrist. Andra världskriget ställde till med problem. Männen blev inkallade till försvaret och kvinnorna måste ta deras platser i yrkeslivet. Försvaret kostade mycket pengar och ransoneringar infördes.

När kriget tog slut 1945-1946 skulle Sverige byggas ut och förbättras. Byggarbetskraften skulle i första hand gå till Industrier och vägar o d. För att bygga bostäder måste man ha arbetstillstånd från AMS, arbetsmarknadsstyrelsen. Trots de stora omflyttningarna som gav stora nya bostadsbehov fick bostadsbyggarna inte de tillstånd som behövdes.

Men andra bra saker kom till, barnbidrag, sjukförsäkringar, pensioner o d. Men på 1960-talet blev det två stora problem, bostadsbristen och det gamla skattesystemet med sambeskattning där kvinnona var ett bihang till männen.

Bostadsbristen ledde till det s k miljonprogrammet, en miljon bostäder byggdess på tio år. För en ändring till sambeskattning gjodes långa misslyckade utredningar och socialdemokratiske finansministern Gunnar Sträng gjorde på egen hand 1970 års skatterform där särbeskattning infördes. Den blev inte helt bra men justerades vid reformer 1982 och 1990.

Socialdemokraterna förlorde valet 1976 och därefter har sociademokratiska och borgerliga regeringar omväxlat. Åren 1965 till 2015 har det funnits 14 regeringar. Efter 1976 har det sociala klimatet blivit mer egoistiskt. Hyresbostäder har omvandlats till bostadsrätter och nya bostäder har mest blivit bostadsrätter som man måste köpa för miljontals kronor. Ungdomar och personer med låga löner har svårt få bostad.

Sverige har gått med i EU, men inte i valutaunionen. Regeringen ville gå med i valutan, men folket sa nej.

TV, datorer, internet och mobiltelefoner har revolutionerat informationstekniken.

Klimatet har blivit ett stort problem för hela världen och de snabba informationerna och kommunikationerna har gjort hela världen till en enda stor marknad. Ländernas beroenda av varandra har ökat så att svensk politik måste ta stor hänsyn till det som händer i världen utanför, Sverige måste mer än förr vara med och rädda världen.

Alliansregeringen 2006-2014, åtta år, byggde på politik från 1800-talet och fortsätter med det i opinion 2016. Den politiken duger inte med hänsyn dagens och framtidens problem i världen.

Den röd-gröna regeringen sedan hösten 2014, med S och MP under Stefan Löfven har en uppgift med att föra den politik som behövs.

Några Innehållsförteckningar följer härefter.

Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikations-system för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Innehåll

16 **Universum och mänsklighetens förhistoria.**

18 **Världshistorien**
18 Forntiden. Till omkring 400.
19 Medeltiden 400-1500.
19 Nya tiden. Från 1500.
19 Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl a oinskränkt furstemakt.
20 Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.
20 Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden 1918-1939.
21 Andra världskriget 1939-1945.
21 Efterkrigstiden. Från 1945.
22 Befolkningen i miljoner i Världen och i Sverige inom parentes.
23 Afrikas och Asiens äldsta historia.
24 Europeernas kolonier och utomeuropeisk historia.
25 Sveriges historia.
25 Källor till de historiska avsnitten.
26 Tillägg i januari 2013 om de senaste åren.

27 **Över- och underklass, maktkamp, religioner, kvinnor.**
29 Nu växer städer på Kinas åkrar
33 Livsfarligt budgetspel under taket
34 Indiens kvinnor förtrycks
34 Ett lärorikt exempel på hur det kan gå till i världen.
35 SD slåss mot väderkvarnar
36 Världen vänder blicken inåt
37 Hycklarens afton
37 En mörk hemlighet
38 Svenskt Näringslivs politiska insatser skadar politiken
40 Fortsatt ineffektiv Arbetsförmedling
41 Farlig amerikansk reträtt

43 **Det uppgjorda klassifikationssystemet.**

44 **Sveriges regeringar under 100 år.**

46 **Läget i Sverige 2012**

47 **Socialdemokrateras nya partiprogram.**
47 Programkommissionens remissförslag 2012
48 Programkommissionens justerade förslag för kongressen 3-7 april 2013.

48 Innehållsförteckning

49 ETT PROGRAM FÖR FÖRÄNDRING

49 DEN DEMOKRATISKA SOCIALISMEN

50 VÅRA VÄRDERINGAR .
50 Demokrati
51 Frihet, jämlikhet och solidaritet
52 Arbetets värde

52 VÅR SAMHÄLLSSYN
52 Vad formar samhället?
53 Marknad och kapitalism .
54 Maktstrukturer

56 VÄRLDEN AV IDAG
56 Vår tids stora utmaningar – och lösningar
57 Nya förutsättningar för samhällsutvecklingen
59 Makten över tanken
60 Den nya ojämlikheten
61 Klimatförändringarna
62 Rörelse för förändring

62 VÅR POLITIK
62 Alla människors frihet, hela världens fred
63 Globalisering och rättvisa
64 Miljöansvar och hållbar utveckling
65 Ett socialt och demokratiskt Europa
66 Militär alliansfrihet och aktiv utrikespolitik
67 Arbete och tillväxt
69 Kunskap och kultur
71 Välfärd och trygghet
73 Demokrati och politiskt ansvar
74 Tillit och gemenskap .

76 **Sven Wimnells hemsida: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?**

80 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**
80 Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
80 För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar
80 Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.

81 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

81 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
81 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :
81 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
81 Individer och samhällen planerar framtiden.
83 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
83 Två sidor med de 129 områdena.
86 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
87 Den fundamentala påverkanskedjan
89 Politiska planeringar
90 Schema över påverkans-och förändringsproblem
91 Samband mellan huvudområden
92 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen

93 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
94 Forskningen om samhällsplaneringens problem.

95 **Klassifikationssystem för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.**

101 **Samhällsinformationens principiella problem. En diskussionspromemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation.**
101 Innehåll
102 l NSI:s uppdrag och diskussionspromemorians disposition
103 2 Samhällsinformation — motiv och innebörd
103 2.1 Samhället och informationen
105 2.2 Varför samhällsinformation?
106 2.3 Vad är samhällsinformation?
108 3 Samhällsinformationen och individen
108 3.1 Oinformerad—eller välinformerad?
110 3.2 Tillgänglig tid
111 3.3 Varför använder människan information?
112 3.4 Särskilda grupper
114 3.5 "Massmediefattigdom och informationssvaghet"
115 3.6 Ett framtidsperspektiv
116 4 Den offentliga sektorns information - bakgrund och dagsläge
116 4.1 Informationsutredningen

117 **Hur får man nu tag i information rörande verksamheterna?**

118 **Nya villkor för public service**

Tillägg 7 februari 2013:

126 **Före skolan, i skolan och efter skolan.**
128 **Inre och yttre verkligheter.**
139 **Något om vad Sverige innehåller och planerar.**

141 **Sammanställningar som gäller enstaka problem.**
148 Statistiska centralbyråns statistik.
151 SCB. Klassifikationer & standarder.
153 Några klassifikationssystem. för yrken, näringar, m m
154 Fackföreningar och arbetsgivareföreningar m m..
156 Statliga myndigheter mm.
162 Universitet och högskolor. Utbildning och forskning..
169 Om grundskolan och gymnasiet mm.
170 TV-avgiften
171 Demokratirådets rapport 2005: Mediernas integritet
172 Av IT-kommissionens arbeten med informationssystem blev intet, kommissionen lades ner..
173 Sveriges och omvärldens historia. .
176 Mellanöstern, hela världen och Sverige
178 Om EU 2005.
179 Världshistorien och framtiden.
181 Folkhälsopolitik
182 Det viktigaste välfärden och välfärdsfördelningen.
184 Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder
188 Något om sociala miljöer,
193 Barnfattigdom och annan fattigdom.
195 Kulturutredningar och kulturbudgetar.
199 Fysisk planering i Sverige.
199 Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d.
200 Boverket: Regelsamling för hushållning, planering o d
200 Världsarvslistan.
201 Planering, klimat och välfärdsfördelning.

142 **Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem.**

144 **Politik m m från maj 2005 till maj 2012.**

206 **Stora sammanställningar: innehållsförteckningar. 2003-2012.**

298 **Några sammanställningar från tiden före 20 oktober 2003.**

299 **Kommentarer till de särskilda utredningarna.**

301 **Svensk politik 1889- 2012.**

302 **Förslag till socialdemokratisk skuggregering.**
310 Socialdemokraternas nyhetsbrev 23 januari 2013

Hushållens inkomster och utgifter. Välfärdsfördelning.
312 Sammanräknad förvärvsinkomst i decilgrupper.
314 Välfärdsfördelningen.
319 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2012 mm.
322 Månadskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
322 Årskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
323 Pensionärer 2012 och 2013. Hushållsbudgetar.
323 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2013 mm.
324 Beräkningar för år 2013.
326 Månadskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
326 Årskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.

327 **Hur förbättra välfärdsfördelningen?**
329 **Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer .**

332 **TV-avgiften bör avskaffas för privathushåll.**

336 **Barnfattigdomen.**
341 **Aktuella belopp 2011 och 2013. Föräkringskassan**.
342 **Jobbskatteavdragen bör reformeras**.
345 **Bussresa till en tid då samhället var svartvitt**.

346 **Pensionstagare med ålderspension.**
348 Pensionärer med låga pensioner m m.
350 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
351 Slopa kapitalreglerna i pensionärernas bostadstillägg.
354 Summa marginaleffekt för pensionärer.
355 Så beräknar vi inkomster, bostadskostnad, bostadstillägg.
361 Avtrappningsregler.

366 **Förslag till riksdagsbeslut**.
367 Bostadsbidrag för barnfamiljer 2013.

370 **Kommentarer den 7 februari 2013 om fortsättningen.**

Några tidningsartiklar
371 Moderata väljare vill hellre ha MP än C i ny regering
373 Myndigheterna stänger om sig
375 “Fråga kultureliten” är ett välvilligt program.
376 Korruption.

Tillägg 1 mars 2013:

378 **En artikel om nationalekonomi och en om skolbarnen i klass 9.**
379 Dokumentären vilseleder om lönerna
381 Tonåringarna mer skötsamma än förr
383 Artikeln om skolbarnen i klass 9 belyser deras liv

384 **Människornas roller och möjligheter att klara dem.**

386 Innehåll i en sammanställning om samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.

392 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.

400 Kursplaner för den vanliga grundskolans ämnen, bl a Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap.

419 Kursplaner för några ämnen i gymnasiet: Religionskunskap, Samhällskunskap, Filosofi och Pykologi.

428 Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen: Filosofi, Idéhistoria, Psykologi, Socialpsykologi, Sociologi, Samhällskunskap.

437 **Hushållsverksamheter. Hemkunskap**.

438 Hushållsverksamheter är beroende av andra verksamheter.

439 **Klassifikationssystem för verksamheter.**

441 **Utbildning för människornas roller. A1, A2, B1, B2**

Det behövs kunskaper om samhället och om individernas inre verkligheter som inte finns i grundskolan: kunskaper om filosofi och psykologi o d.

De kunskaper som inte finns kan läggas in i Samhällskunskapen eller Religionskunskapen. Bäst är att lägga in i Religionskunskapen och ändra ämnet till Religion och levnadskunskap.

446 Om levnadskunskap i grundskolans kursplaner.

450 Läroplan för grundskolan bör ingå i skolans ämnen.

451 I det nya skolämnet Religion och levnadskunskap bör ingå om människornas levnadsvillkor och roller, kunskaper för planering av kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer samt kunskaper om värlsförbätringsproblem och planeringarnas infomationsflöden.

454 **Religion och levnadskunskap. Om religionernas ställning och behov av motvikt och komplettering med kunskaper om filosofi och psykologi o d.**

454 **Vad ett skolämne Religion och levnadskunskap bör innehålla**

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.

Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

455 **Skolämnet Hemkunskap bör ökas på med mera.**
455 Övningsuppgift i världsplanering.

456 **Låt bildningen få större utrymme i public service**
459 Utbildningspolitiska mål
460 Obligatorisk gymnasieskola
462 Framtidens förskola
463 Inför Teach First
464 Inför yrkescollege

465 **Jobben först**
466 Socialdemokraterna Jobb
468 Socialdemokraterna. Unga

470 **Nyhetsbrev från Socialdemokraterna 19 februari 2013:**
471 **Utveckla Arbetsförmedlingen till en Matchningsspecialist**
473 Arbetsmarknaden mår bäst utan politisk klåfingrighet
475 S: De borde ägna sig åt arbetslösheten

476 **Valbeskeden får vänta**

478 **Klimatpolitiska regler**
479 **Regeringen: Kärnkraften kvar 2050**
482 **Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan**
484 **Kärnkraften i Socialdemokraternas remissförslag 2012 till**
nytt **partiprogram**.

485 **Om Socialdemokraternas hemsida på Internet**
486 Socialdemokraterna.Webbkarta
487 Verkställande utskottet
489 Partistyrelse
491 Gruppledare
492 Presskontakter
493 Partikansliet
498 Framtidsarbetet - Vår organisation
498 Arbetsgruppen
499 Ylva Thörn
499 Framtidspartiet
500 Framtidspartiet Sammanfattning
504 S i Europaparlamentet
504 Europeiska Unionen (EU)
506 Internationell politik
506 Socialdemokraternas alternativa utrikesdeklaration 2012
519 Budget 2013 - Fler jobb för Sverige
521 Vår politik A till Ö
523 Framtidsarbetet - Vårt program
523 Kongresshandlingar
524 Ramprogram för kongressen
525 Politiska förslag
525 Regionala innovationsråd

526 **Verksamheter**
529 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
549 2. Religiösa verksamheter o d.
555 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
568 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
569 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
580 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
613 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
647 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
658- 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän
668 geografi. Biografi. Allmän historia.

Sven Wimnell 24 december 2013: Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning.
http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf

Innehåll
Sid

6 **Sveriges historia i 8 delar från Norstedts förlag.**
6 *Sveriges historia: 13000 f.Kr- 600 e.Kr.*
6 *Sveriges historia: 600 -1350.*
7 *Sveriges historia: 1350-1600.*
7 *Sveriges historia: 1600-1721.*
8 *Sveriges historia: 1721-1830.*
8 *Sveriges historia: 1830-1920.*
9 *Sveriges historia: 1920-1965.*
9 *Sveriges historia: 1965-2012.*
10 Vänstervåg. Högervåg.
14 Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige.

16 **Undervisningen i skolan måste förbättras.**
16 Religion och levnadskunskap.
18 Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa.
20 Tema SO.
21 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
22 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
23 Svenska Läromedel.
24 På vilket sätt kan läromedel styra undervisningen?
25 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
26 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
28 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
28 2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
29 Förslag till riksdagsbeslut.
29 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
29 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
29 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer.
29 Bostadsbidrag för barnfamiljer.
30 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.

31 **De äldsta nu levande svenskarna som varit med i del 7 i Sveriges historia, 1920-1965**.
32 Socialdemokraternas "Vår politik A till Ö" 22 december 2013.
41 Råd till Sociademokraternas partiledare.
42 Skatterna som kan ändras efter valet – Anders Borg (M).
44 Skatterna som kan ändras efter valet–Magdalena Andersson (S)
46 Socialdemokraterna 1928: I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet. 2013: Ingen politik för Välfärd och trygghet.

47 **Val 2014. Socialdemokraternas politik.**

55 **Sven Wimnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.**
55 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Tidningar o d. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
55 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer.
55 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter.
55 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra roller i livet.
55 Individer och samhällen planerar framtiden.

Hur var det ?	Kunskaper, erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande förhållanden
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

58 Klassifikationssystem för verksamheter.
60 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
62 Den fundamentala påverkanskedjan.
66 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen
67 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.

70 **Makthavare och kunskaper.**

72 Samhällsinformationens principiella problem. En diskussions-promemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation.
72 Innehåll.
73 1 NSI:s uppdrag och diskussionspromemorians disposition.
74 2 Samhällsinformation — motiv och innebörd.
74 2.1 Samhället och informationen.
76 2.2 Varför samhällsinformation?
77 2.3 Vad är samhällsinformation?
79 3 Samhällsinformationen och individen.
79 3.1 Oinformerad—eller välinformerad?
81 3.2 Tillgänglig tid.
82 3.3 Varför använder människan information?
83 3.4 Särskilda grupper.
85 3.5 "Massmediefattigdom och informationssvaghet"
86 3.6 Ett framtidsperspektiv.
87 4 Den offentliga sektorns information - bakgrund och dagsläge.
87 4.1 Informationsutredningen.

88 **Hur får man nu tag i information rörande verksamheterna?**
90 Nya villkor för public service.
97 Före skolan, i skolan och efter skolan.

98 **Inre och yttre verkligheter.**

98 Människorna avgör tillsammans världens framtid. Samspel med symboler.

98 Rådande och väntade bristsituationer och konfliktrisker medför krav om mer och bättre planeringar.

100 Inre verkligheter, spekulativt tänkande och empirism. Framtidsplaneringens möjligheter. Medvetande. Ansvar.

101 Problemen har hopat sig och finns framför allt i de sociala miljöerna som formar de inre verkligheterna.

102 Individens möjligheter att förbättra för sig. Att påverka och förändra individer och miljöer.

103 Symboler, symbolsystem, informationsmedel, informationskanaler, informationskanalsystem.

103 Människorna kan påverka fysiska ting med fysiska krafter och påverka psyken med information.

104 Processer i de inre verkligheterna som föregår människornas agerande i den yttre verkligheten.

105 Inre verkligheter och åsikter förändras vartefter. Åsiktsledande institutioner och organisationer.

106 Människor i samspel. Inre verkligheter och verksamheter kommer till uttryck i yttre verksamheter.

107 Viljor, framtidsvisioner, problem, makt och planeringar.

108 Inre och yttre verkligheter och verksamheter hos personer och organisationer.

108 Sändare, förmedlare, mottagare, överföringsfel och problem.

109 **Människornas roller och möjligheter att klara dem.**
110 Innehåll och sammanfattning.

111 **Innehåll i en sammanställning om samhällsplaneringens problem.** Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.

117 **Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.**
125 Kursplaner för den vanliga grundskolans ämnen.
125 Samhällskunskap
126 Religionskunskap
128 Matematik
129 Fysik
131 Kemi
132 Biologi
134 Teknik
135 Hem- och konsumentkunskap
136 Slöjd
137 Bild
138 Musik
139 Idrott och hälsa
140 Modersmål och andra språk
Engelska
Svenska
Svenska som andraspråk
Teckenspråk för hörande
Moderna språk
141 Geografi
143 Historia
144 **Kursplaner för några ämnen i gymnasiet.**
146 Samhällskunskap.
148 Religionskunskap.
149 Filosofi.
151 Psykologi.
152 **Gymnasiet. Programstruktur och examensmål. Kurser.**
153 **Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen.**
153 Filosofiska institutionen Praktisk och teoretisk filosofi.
156 Institutionen för litteraturvetenskap och idéhistoria. Idéhistoria.
156 Institutionen för pedagogik och didaktik. Pedagogik.
157 Psykologiska institutionen.
158 CESAM - Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik. Lärarutbildningsportalen.
160 Sociologiska institutionen Stockholms universitet.
161 Samhällskunskap. Samhällsvetenskapliga institutionen.

162 **Hushållsverksamheter. Hemkunskap.**
163 Hushållsverksamheter är beroende av andra verksamheter.
164 Klassifikationssystem för verksamheter.

166 **Utbildning för människornas roller. A1, A2, B1, B2.** Det behövs kunskaper om samhället och om individernas inre verkligheter som inte finns i grundskolan: kunskaper om filosofi och psykologi o d. Skolans religionsämne bör göras om till ett ämne“Religion och levnadskunskap”

171 Om levnadskunskap i grundskolans kursplaner.

175 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. Läroplan för grundskolan bör ingå i skolans ämnen.

176 I det nya skolämnet Religion och levnadskunskap bör ingå om människornas levnadsvillkor och roller, kunskaper för planering av kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer samt kunskaper om värlsförbätringsproblem och planeringarnas infomationsflöden.

178 **Religion och levnadskunskap.**
Om religionernas ställning och behov av motvikt och komplettering med kunskaper om filosofi och psykologi o d.
Ett skolämne Religion och levnadskunskap bör innehålla:
1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria.
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.

Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

180 **Skolämnet Hemkunskap bör ökas på med mera.**
180 **Övningsuppgift i världsplanering. Samhällskunskapen behöver förbättras.**

181 **Vilka ämnen i grundskolan har mest betydelse för de 22 politikområdena?**

183 **Hjälpmedel till förbättring av Samhällskunskapen.**

183 Innehåll i: Sven Wimnell 8 april 2011 Statliga myndigheter mm och några av deras webbkartor på Internet.
http://wimnell.com/omr40zg.pdf

190 Förenta Nationernas Millenniedeklaration. Sammandrag.
192 FN:s Konvention om barnets rättigheter.
194 De mänskliga rättigheterna.
198 Rio-deklarationen om miljö och utveckling. Agenda 21. 1992.
200 Folkhälsomål.
202 INTERNATIONELLT SAMARBETE. Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom.

204 Innehåll i Sven Wimnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

211 Norstedt: Sveriges historia.
218 Vänstervåg. Högervåg.

223 Södertörns högskola. Historia och samtidsstudier. Politik och aktivt medborgarskap.

225 **Jul med smak av många kulturer.**
226 Ge tills du dövat samvetet och ge sedan ännu mer.
228 Socialdemokraterna har ingen världspolitik och ingen politik för de lägsta inkomsterna i Sverige.
229 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
230 Förslag till riksdagsbeslut.
232 Socialdemokraternas politik.
233 Socialdemokrater som har ansvar för politiken och information om politiken.
238 En ny samhällstjänst vore vår tids bästa nyårslöfte.

Sven Wimnell 3 april 2014:
Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar. http://wimnell.com/omr36-39zzi.pdf

Innehåll
Sida

6 **Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende**
7 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
8 Hushållsverksamhet Är beroende av
9 Konsumenverket Koll på pengarna 2014
14 Månadskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
14 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
15 Pensionärer 2014
15 Årskostnader år 2014, pensionärer.
16 2006-2014: Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
20 Antal hushåll enligt SC 2012
21 Kostnader för barn
21 Underskott i hushållsbudgetarna

22 Förslag till riksdagsbeslut.
22 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
22 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
22 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
22 Bostadsbidrag för barnfamiljer.
22 Om man förbättrar för de lägsta inkomsterna på detta sätt
22 Löneskillnaderna är för små

25 Inkomster i decilgrupper
27 Lönestatistik
27 Faktisk månadslön - kronor per månad i genomsnitt år 2012
28 Arbetar deltid - första kvartalet 2012
28 Tidsbegränsad anställning - första kvartalet 2013
29 LO: MEDELLÖN OCH ANDEL KVINNOR EFTER SEKTOR. ARBETARE ÅR 2012
29 Månadslön efter klass och sektor år 2012
30 LO: Lönerapport år 2013

32 Nya bostads- och hushållsstatistiken
32 Villa vanligaste boendeformen
36 Var tredje äldre bor ensam
38 Två personer i snitthushållet
41 Ökade skillnader i barnfamiljers inkomststandard
44 Ovanligt bo i bostadsrätt i glesbygd
45 Hushållens skulder på en hög nivå

49 Brist på bostäder ger snabba försäljningar
50 Tukta byggsyndarna
51 Bostadspolitik och skattepolitik.
52 VAD KOSTAR ETT FLERBOSTADSHUS?
53 Så vill Göran Persson få fart på byggandet
55 Nybyggarkommissionens slutrapport
56 NYBYGGARKOMMISSIONENS 63 FÖRSLAG

65 Kroniskt sjuka tvingas samordna sin egen vård
67 Höjd pensionsålder enkel väg till välfärd
68 Vårt mörkaste kapitel
69 Statliga fonder agerar som kortsiktiga riskkapitalister
71 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
72 **Skatteproblem**

73 **Skatt och skatt efter bärkraft. 22 nov 2013**
74 Något om skatte- och bidragshistoria
77 Mer om skatter och bidrag.
83 Socialdemokraterna bör räkna igenom och redovisa hur pengarna räcker för barnfamiljerna.
83 Bostadsbidrag för barnlösa, kostnader
84 Regeringens politik har ökat inkomstklyftorna
85 Att i skattesystemet fördela över pengar till ensamma med låga inkomster är inte enkelt.
86 Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer som inte kan få ungdomsbostadsbidragen.
87 Skatt på pengar och taxeringsvärden
87 Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?
88 Från försäkringskassan. se 3 februari 2013:
89 TV-avgiften bör avskaffas för privathushåll och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen. Finansieras med sänkta jobbskatteavdrag.
91 Jobbskatteavdraget
92 Ett förslag till skattesystem från Katalys.
98 Förslag till riksdagsbeslut.

99 **Skatter o d. 15 mars 2014**
100 Skatterna som kan ändras efter valet – Anders Borg (M)
102 Skatterna som kan ändras efter valet–Magdalena Andersson (S)
104 Sänkta skatter leder ingenvart
106 Reinfeldt bidrar till SD-stödet
107 Sänkt rot och rut ska finansiera hyresskatt
108 Borg öppnar för skattehöjninga
108 S: ”Ingen skatteutjämning
109 Skattesystemet ett lappverk – en ny stor reform
111 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
111 2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
112 Skatter, avdrag och bidrag
112 Från försäkringskassan: Aktuella belopp 2014.
114 Från pensionsmyndigheten.se 24 jan 2014
115 Från skatteverket.se: Belopp och procent - inkomstår 2014
118 Levnadskostnader för gemensamma nyttigheter
120 Förslag till riksdagsbeslut.
121 Stora reformer medför stora risker
122 Ett skatteparadis för de redan rika
130 Skatterna som experterna glömde
130 Ta bort skatteavdragen och återinför arvsskatten
132 SSU vill trappa ned ränteavdrag
133 Fräls oss från politisk religion
134 Sökes: en ny arbetsmarknad
135 Arbetstidsförkortningt till 30 timmar/vecka
136 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka

137 **Sven Wimnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter**.
137 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Tidningar o d. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
137 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara

faktorer:
Individens kroppsliga förhållanden,
Individens psykiska förhållanden,.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.
Individens sociala miljö - sociala samhälle,

137 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter:
Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket

137 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra roller i livet.
A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna.
A2: att påverka de politiska styrningarna
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de förvärvslivssystemen med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet

137 Individer och samhällen planerar framtiden.
Hur var det ? Kunskaper, erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden
Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

138 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer.

138 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner.

140 Klassifikationssystem för verksamheter.

142 Den fundamentala påverkanskedjan.
144 Politiska och opolitiska planeringar
145 Påverkans- och förändringsproblem
146 Individens inre verkligheter

147 Det uppgjorda klassifikationssystemet.
148 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.

151 Makthavare och kunskaper.
153 Religion och levnadskunskap.
155 Oredan ökar i klassrummen trots tuffare tag
157 En ung iakttagare utifrån

159 Låt den ryska regimen själv gräva sin egen grav
161 Låt inte rysskräcken styra
163 Putin talar om rysk trupp på Krim
163 Flytande gas kan strypa Putins makt
164 Putins diaboliska strategi går ut på att sprida rädsla
166 Samarbete ska minska Europas ryska energiberoende
168 Handelsavtal hot mot demokratin
169 Räddningslån på väg till bankrutt Ukraina

170 Tysk hjälp till brittisk självhjälp
171 Militär styrka krävs för dialog med Ryssland

172 Bill Gates om bistånd: Jag vill tacka för Sveriges generositet
181 Fyra av fem barn får vaccin. Hans Rosling och Gapminder.

183 **Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden.**
185 De 22 politikområdena.
187 Ledning
189 Planering av och information om regeringspolitiken.
194 Utrikes- och världpolitik. Globaliseringen.
199 Europapolitik
202 Demokratiproblem, juridik
212 Försvar
216 Klimat och klimatpolitik
218 Transporter.
221 Planering av fysiska miljöer.
226 Landsbygdspolitik.
231 Bistånd.
232 Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.
241 Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.
248 Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst
251 Utbildning. Forskning.
258 IT. Information, Konst, kultur, idrott.
270 Jobb.
277 Näringar
284 Handel.
288 Migration. Integration.
292 Polisen. Brott. Kriminalvård
294 Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.

308 **Statistisk årsbok för Sverige 2014. Inledande och avslutande avsnitt.**

Bibliotekssystem :
309 Libris söksystem och klassifikationssystemet SAB
311 Mölndals biblioteks länkkatalog
330 Klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Med Mölndals biblioteks länkar inlagda.
344 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen.
345 Dewey decimalklassifikation. DDK23
348 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
349 De hundra avdelningarna hos Dewey och klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter (SW).
357 UNIVERSELLA DECIMALKLASSIFIKATIONEN. UDK, SVENSK ELEKTRONISK UTGÅVA

360 Tillägg.
361 Rysslands och Ukrainas band är starkare än andras
364 DNs huvudledare 2 april 2014 om skolan
365 Läraren är ingen trollkarl
367 Fokus på taktik – inte sakfrågor
368 Kärvt M tänker inte ge löften om reformer
369 De särskilda utredningarna på http://wimnell.com
- 371

Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Innehåll

sid

8 **Del 1. Om jämlikhet, makt, välfärdsfördelning och demokrati genom Sveriges historia.**

8 Briljant essä om växande klyftor
10 Reinfeldts åtta år en attack mot den svenska modellen
12 Det är alliansregeringens fel
13 80 000 färre i arbete med Löfvens politik
15 En pinsam affär
16 Hur har det kunnat gå så illa?

17 Sveriges kungalängd
18 Stenkilska ätten
18 Sverkerska ätten (S) och Erikska ätten (E) med flera
18 Folkungaätten (även kallad Bjälboätten)
19 Unionsregenter erkända i Sverige, inhemska kungar samt riksföreståndare
19 Vasaätten
19 Pfalziska ätten
19 Hessiska ätten
20 Holstein-Gottorpska ätten
20 Bernadotteska ätten

21 Riksdagens historia
23 Mer om hur Sverige styrs
24 Regeringskansliet genom tiderna
24 Tiden fram till Gustav Vasa
25 Den äldre Vasatiden 1521–1611
26 Stormaktstiden 1611–1718
28 Frihetstiden 1718–1772
30 Gustavianska tiden 1772–1809
30 Karl Johanstiden och den tidiga liberalismen 1809–1840
32 Tiden efter 1840
36 Sverige och EU
36 Regeringskansliets lokaler

38 Palm, August
39 Sveriges regeringar under 100 år
41 Sveriges historia
41 Sveriges historia: 13000 f.Kr-600 e.Kr.
42 Sveriges historia: 600-1350
42 Sveriges historia: 1350-1600
42 Sveriges historia: 1600-1721
43 Sveriges historia: 1721-1830
43 Sveriges historia: 1830-1920
44 Sveriges historia: 1920-1965
44 Sveriges historia: 1965-2012

45 Vänstervåg. Högervåg.
49 Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige
51 Svensk politik 1889- 2014.
52 Regeringens verksamheter 27 nov 2013
54 Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2014.

55 Thatcherismens krigiska själ
57 Regeringens byggpolitik gör Sverige fularez

58 Statsministerns kansli omöjligt att granska
59 Svårt att få uppgifterna att gå ihop
60 Öppnare Rosenbad
61 Sverige förenar naivitet med självgodhet
63 Regeringen måste agera i kampen mot korruption
65 Svenskar misstror offentliga tjänstemäns ärlighet
67 Mänskliga rättigheter hotade efter 11 september
69 Civilkurage är frihetens hopp
71 Därför måste samhället hela tiden skapas på nytt
73 Hög tid att vi lobbyister och våra kunder blir offentliga
75 Därför trivs religionen bäst i sekulära samhällen
77 Annons från Kungl. Hovstaterna
78 Peter Wolodarski: Först ärtsoppa och bensin, sen nya Jas-plan
80 Nu behövs bättre demokrati och bättre jämlikhet och solidaritet

82 **Del 2. En samhällsbeskrivning. Politikområden. Kunskaper. Utbildning. Sven Wimnells hemsida på Internet.**
83 Sven Wimnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
86 Klassifikationssystem för verksamheter.
88 Det uppgjorda klassifikationssystemet.
89 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
92 Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

92 Makthavare och kunskaper.
94 Religion och levnadskunskap.
96 Filosofi får mer plats i ungas liv
98 Sluta blunda för hur dåligt många av oss unga mår
99 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
100 Tema SO
100 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
101 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
103 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
104 Svenska Läromedel
104 Eget ansvar ibland andras

106 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet 2011
114 Kursplaner grundskolan
114 Några ämnen i gymnasiet.
116 Samhällskunskap
118 Religionskunskap
119 Filosofi
121 Psykologi
122 Gymnasiets programstruktur

123 Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen
123 Filosofiska institutionen
126 Institutionen för litteratrvetenskap och idéhistoria
126 Institutionen för pedagogik
126 Psykologiska institutionen
128 Lärarutbildningsportalen
130 Sociologiska institutionen Stockholms universitet
131 Samhällskunskap. Samhällsvetenskapliga institutionen.
132 Universiteten hotar bli Sveriges nästa Pisa-haveri

134 Sven Wimnells hemsida på Internet:
Hur ska man kunna förbättra världen?
137 Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?

Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf
144 De särskilda utredningarna/bilagorna till wimnell.com

146 **Del 3. Hushållsverksamheter. Skatter och bidrag. Hushållsbudgetar. Förslag till riksdagsbeslut för bättre välfärdsfördelning. Löner. Arbete. Bostäder.**
147 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
149 Mer om skatter och bidrag.
154 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
155 Årskostnader år 2014, pensionärer.
155 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
156 Antal hushåll enligt SCB 2012
157 Kostnader för barn
157 Underskott i hushållsbudgetarna
158 Skatt på pengar och taxeringsvärden
158 Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?
159 Hur förbättra välfärdsfördelningen?

160 Pensionärer med låga pensioner m m.
163 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
165 slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.
167 Summa marginaleffekt 2004.
168 Så beräknar vi dina inkomster
169 Så beräknar vi din bostadskostnad
171 Så mycket kan du få i bostadstillägg
172 Så beräknar vi ditt bostadstillägg
174 Avtrappningsregler.
176 Bostadsbidrag för barnfamiljer och till hushåll utan barn.
178 Beräkning av bostadsbidrag till hushåll utan barn

179 Förslag till riksdagsbeslut.
179 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
179 Systemet för pensionärernas bostadstillägg
179 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
179 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

180 Löneskillnaderna är för små
182 Svårt att diskutera löneskillnader
184 Länkar till fackföreningar och företagareföreningar m m
184 Arbetsförmedlingen
194 Inkomster och skatter
195 Arbetsförmedlingen
196 Lönestatistik
196 Faktisk månadslön - kronor per månad i genomsnitt år 2012
197 Arbetar deltid - första kvartalet 2012
197 Tidsbegränsad anställning - första kvartalet 2013
197 LO: MEDELLÖN OCH ANDEL KVINNOR EFTER SEKTOR. ARBETARE ÅR 2012
198 Månadslön efter klass och sektor år 2012
199 LO: Lönerapport år 2013

201 LOs politiska plattform inför valet 2014.

203 Nya bostads- och hushållsstatistiken
203 Villa vanligaste boendeformen
204 Två personer i snitthushållet
206 Bostadspolitik och skattepolitik.
206 VAD KOSTAR ETT FLERBOSTADSHUS?

208 Kroniskt sjuka tvingas samordna sin egen vård
210 Höjd pensionsålder enkel väg till välfärd
211 Vårt mörkaste kapitel
212 SOM-Seminarium: Rekordstarkt stöd för välfärdsstaten
213 Han är den nya ekonomen alla talar om – som alla borde läsa
216 En ”Kapitalet” för 2000-talet

219 **Del 4. FN och utrikesfrågor.**
220 Förenta Nationernas Millenniedeklaration.
221 I. VÄRDERINGAR OCH PRINCIPER
222 II. FRED, SÄKERHET OCH NEDRUSTNING
223 III. UTVECKLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING
225 IV. SKYDD AV VÅR GEMENSAMMA MILJÖ.
225 V. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH GOD SAMHÄLLSSTYRNING
226 VI. SKYDD AV DE SÅRBARA.
227 VII. ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA AFRIKAS SÄRSKILDA BEHOV.
227 VIII. ETT STARKARE FÖRENTA NATIONERNA.
228 Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom
230 Attacken från öster visar hur viktigt Europavalet är
232 Möt Putin med en energiunion

233 **Del 5. Förstamajtal 2014**
234 Stefan Löfven 1 maj 2014.
243 Förstamajtal 2014 av LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson
254 Jonas Sjöstedts tal den 1 maj 2014 i Stockholm.
259 Osolidarisk om solidaritet
260 Jämställdhet i fokus under Löfvens tal
262 LO till attack mot SD
263 V lovar sänkt skatt för pensionärerna

263 **Del 6. Vårbudget 2014**
265 Regeringens vårbudget 2014
265 2014 års ekonomiska vårproposition
267 Vårpropositionen 2014 på 5 minuter
271 Socialdemokraternas vårbudgetmotion 2014
284 Vänsterpartiets vårbudgetmotion 2014
294 Miljöpartiets vårbudgetmotion 2014
307 Sverigedemokraternas vårbudgetmotion

308 **Del 7. EU-valet 25 maj 2014.**
309 Regeringspartierna. EU-valet
309 Europa och EU (m)
310 Stärk ländernas möjlighet att stoppa onödiga EU-lagar (kd)

312 Socialdemokraterna. EU-valet. Valmanifest för EU-valet
329 Vänsterpartiet. EU-valet
331 Kräv EU-undantag från påtvingad privatiserig v.
334 Miljöpartiet. EU-valet. Miljöpartiet och EU-valet
346 Sverigedemokraterna. EU-valet
347 Komentarer. EU-valet.
347 Utanför EU-parlamentets sfär

349 **Del 8. Politik för valen 14 september 2014. Valplattformar mm**
349 Socialdemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm
349 Socialdemokraterna. Framtidskontraktet.
376 Vänsterpartiet. Höstvalen. Valplattform mm
385 Miljöpartiet. Höstvalen. Valplattform mm
394 Sverigedemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm

397 Riksdagen, EU-nämnden, JO, riksrevisionen, riksbanken m m
397 Sveriges Riksdag
398 Så arbetar EU-nämnden
400 Riksdagens ombudsmän, JO
403 Riksrevisionen
405 Riksbanken
406 Utrikesnämnden
407 Krigsdelegationen

408 **Del 9, Kommentarer till politiken. Rödgrönt samarbete mm**
408 Om vänsterpartiet och miljöpartiet ska ingå i en regering.
409 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
410 Sluta upp att förneka vindkraftens skador
411 Rapporterna om buller börjar dugga tätt nu
412 Landskapets föränderliga skönhet
413 Skandal att myndigheterna struntar i människors oro
415 Vänsterpartiet och miljöpartiet vill förkorta arbetstiden
416 Arbetstidsförkortningt till 30 timmar/vecka
417 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka

418 Stora skillnader i oppositionens budgetförslag
419 Taktiken: Ge så få besked som möjligt
420 De rödgröna rycker ifrån regeringen
422 Valet börjar allt mer likna tv-serien Seinfeld
423 Höjda skatter ska betala V:s reformer
424 Här utmanar Schyman det politiska etablissemanget
426 En regering mot fyra partier
427 Strid om försvaret fick debatten att hetta till
428 Fler har jobb – trots högre arbetslöshet
431 Unga utan jobb. Bonnie Nilsson, 24 år, lär sig svetsa
432 Ewa Stenberg: Givet varför M ogillar att tala om arbetslöshet

434 **Del 10. Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.**
434 Stefan Löfvens artiklar fördelade på politkområden.

439 Märk ockupationen
441 Vi vill stärka arbetsvillkoren i EU
442 Fem punkter för ett bra EU
445 Vi vill satsa 400 miljoner extra på försvaret redan i år
448 Dags för en regering som tar ledartröjan i klimatarbetet
450 Ordning och reda på svenska vägar
451 En miljard till företag som bygger hyresrätter
455 Fyra prioriterade områden i sjukvården
457 Klyftorna växer
458 Framtidskontrakt för Stockholmsregionen
461 Fem skillnader mellan vår och regeringens skolpolitik
462 Kompetensförsäkring för lärare
463 Skickliga lärare viktigast för resultat
464 Jämlikhet en förutsättning för framgångsrik skola
466 Framtiden kräver obligatorisk gymnasieskola
468 Insatser behövs för fler skickliga lärare
469 En tickande bomb
472 Fas 3 inte värdigt det svenska samhället
473 Sverige har högst arbetslöshet i Norden
474 Regeringens regelverk låser in de arbetslösa
475 Utveckla arbetsförmedlingen
477 Mer samarbete ska göra Sverige starkt
478 Praktikantprogram för unga
482 Ett bluffande ovärdigt en statsminister

484 Partiledarens tal och artiklar täcker inte alla politikområden
491 Förslag till riksdagsbeslut.
492 Studiero är en ödesfråga

493 Vad händer med unga som varken studerar eller jobbar?
494 Bannlys alla politiska beslut som ger mer klimatutsläpp
497 Inga mirakelkurer
498 Ukraina är för stort för Putin
500 En seger bara för barbariet

501 **Del 11. Socialdemokraternas hemsida på internet**.
501 Ett förslag till socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.
503 Vår politik
504 Socialdemokraternas talespersoner placerade på politikområdena
505 Kommentarer till länkarna på socialdemokratenas hemsida den 3 mars 2014.
506 Socialdemokraternas hemsida 3 mars 2014
510 Socialdemokraternas hemsida är det viktigaste medlet.

512 **Del 12. Protokoll om Riksdagsdebatter**
512 Nu har vi chansen att rösta bort högern från EU-styret
515 Visstid ger fler chans till jobb
516 Partiledardebatt Onsdag 07 maj 2014 Partiledardebatt inför Europaparlamentsvalet
574 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande Onsdag 09 april 2014
633-692 Riksdagen. Partiledardebatt. Onsdag 15 januari 2014.

Sven Wimnell 11 juni 2015: Folkhemmet tur och retur. Socialdemokraternas forskningar om sin politik, samhällsplaneringens problem och partiets kongress 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzzd.pdf

Innehåll:

Sid

9 **Kapitel 1. Forskningar om politik och samhällsplanering**
10 Kunskap måste gå före ideologi och populism
12 Socialdemokraternas forskningar om partiet.
16 Socialdemokratin i ett internationellt perspektiv.
27 Kommentarer till artikeln " Socialdemokratin i ett internationellt perspektiv".
30 Klok vägvisare till Europa. Anna-Lena Lodenius skildrar högerpopulismens olika ansikten
33 Sveriges regeringar under 100 år

35 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**
37 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
40 Klassifikationssystem för verksamheter.
42 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
42 Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.
43 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen
44 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
45 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.
51 Den fundamentala påverkanskedjan
53 Politiska och opolitiska planeringar
54 Schema över påverkans- och förändringsproblem
55 Samband mellan huvudområden.
56 22 politikområden.
57 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
61 Politiska problem i de 22 politikområdena
63 Förhistorien. Historisk tid. Demokrati. Globalisering. Forskningsarbetets början.Skattereformer. Socialdemokraterna.
66 Politikerna - folkets valda representanter.
71 Sven Wimnell: Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs
72 En inledning om planering.
74 Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.
75 Svenska väljare okunniga.
76 Gammalmoderaterna måste hålla fingrarna i styr
78 Ett omöjligt samarbete

80 **Kapitel 2. Socialdemokraternas politik och ansvaret för det.**
81 Socialdemokraterna har inte skött informationen om sin politik
83 Nyvald partistyrelse
84 Nya verkställande utskottet
86 Socialdemokratiska ministrar.
93 Gruppledare
98 Regeringen styr Sverige.
100 Regeringens ministrar från miljöpartiet
101 Miljöpartiet ger upp kampen om Fi-väljarna
103 Oklart om fokus på två frågor fungerar
104 Makthavare i världen efter andra världskriget.

106 **DN/Ipsos: Dyster högtidsdag för S**
109 Ett uttryck för väljarnas grusade förhoppningar

111 Stefan Löfven. Tal på första maj i Sundsvall.
118 Första maj-tal 2015 av LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson
131 På marsch mot okänt mål
132 S säger nej till LO:s nya krav
134 Vilka är Stefan Löfvens största utmaningar?
135 Oppositionen hoppas på färre höjda skatter
136 Sjöstedt pressar S om jobben
137 Löfvens seger leder mot permanent försvagning.
139 Låt DÖ dö
141 DÖ-snack ska inte få styra
142 En tredje väg i svensk invandringspolitik
144 Innovationspolitiken måste samlas i egen proposition
146 Ankare i ett hav av kaos

148 **Kapitel 3: Politiska problem**
149 Innehållet i: Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. http://wimnell.com/omr36-39zzz.pdf
153 Viktigast: arbete eller välfärd.
156 Personlig situation och välfärd. Skatter och utbildning.
157 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
159 Arbetsförmedling och träningsjobb.
160 Om utbildning i skolan
161 Religion och levnadskunskap.
Tillägg:
162 Svenskar tror – men inte på Gud
166 Alla behöver ta ansvar för livet före döden”
169 Jag ser mig själv som en semisekulär svenne
172 Religion. En tro på högre makt
173 Påven tiger efter utspelet om ”nederlaget på Irland
174 Tillägg om skatter.
177 Problem med lån. Gör lägre avdrag för höga räntor.
179 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
179 Årskostnader år 2014, pensionärer.
180 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
180 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
181 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

182 Förslag till riksdagsbeslut.
183 Kompletteringar/revideringar till förslagen om riksdagsbeslut
183 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för inkomståret 2015.

185 Systemet för pensionärernas bostadstillägg. För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

185 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer.
Bostadsbidragen som gäller för åldrarna 18-28 år utvecklas till att gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.

185 Bostadsbidrag för barnfamiljer. För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

185 Tillägg: Ny myndighet måste få ansvar för jämställdheten

188 **Kapitel 4. Regeringens bostadspolitik.**
189 Från vårpropositionen 2015.
194 Staten måste ta ekonomiskt ansvar för bostadsbyggandet
196 Boende och byggande
197 Mål för boende och byggande
198 Boende och byggande i statens budget
199 Urban utveckling - stadsdelar med utbrett utanförskap
199 Stimulans för ökat byggande
200 En investeringsstimulans för anordnande av nya hyresbostäder
202 Mehmet Kaplan: Modulbostäder är inte svaret

205 **Kapitel 5. Boverket och Socialstyrelsen om boende och bostadspolitik.**
Se kapitel 5 i Sven Wimnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m. Sven Wimnell om boende och byggande.http://wimnell.com/omrzzza.pdf

206 **Kapitel 6: SCB om boende och bostäder, och något från andra om bostäder.**
Se kapitel 6 i Sven Wimnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m. Sven Wimnell om boende och byggande.http://wimnell.com/omrzzza.pdf

207 **Kapitel 7: Sven Wimnell: bostäder och bostadsbyggande.**
208 Innehållet i Sven Wimnell 3 april 2015:
Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar.
http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

210 En rapport om trångboddheten i Sverige. Målsättningar och definitioner kring trångboddhet
211 Boverkets rapport om rum för barnen
212 De föreslagna nya lägenhetstyperna
214 Bostad 2 r o k
215 Bostad 3 r o k
216 Bostad 4 r o k
217 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
218 Bostad 2 r o k med större sovrum
219 Svenska folkets boende.
219 Rumsenheter per boende efter hushållstyp
220 Utrymmesstandard
222 Genomsnittlig yta per lägenhet
224 Antal lägenheter efter region, hustyp, bostadsarea och år
224 Riket. Småhus och flerbostadshus
225 Riket. Övriga hus. SCBs kommentarer:
226 Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.
228 Trångboddhet och behov för studenter o d. Nybyggnad och stöd
229 Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och med 5-10 våningar.
230 Hushålls- och bostadsstatistik
232 Registerbaserad hushållsstatistik
234 Artiklar om hushåll och ekonomi
235 Artiklar om Fastigheter
236 Artiklar om Regionalt
237 Artiklar om Glesbygd
238 Artiklar om Boende och byggande
239 Artiklar om Integration och segregation
240 Årshyra per lägenhet, årshyra per kvm efter region, ägarkategori, nybyggår/värdeår, årsintervall, lägenhetstyp, tabellinnehåll och år. Riket

242 Sätt att bygga
243 Några dningsartiklar om boende och byggande

244 Här stryps tillväxten av lågt byggande
246 Här byggs tillräckligt
247 Kommunen som bryter mot mönstret
248 Bostäder på väg att bli politik på nytt
249 Björn af Kleen: Föraktet för svaghet är grundmurat bland de välmående
250 Rättigheter som börda
251 Marknadshyror skulle kosta hushållen 17 miljarder
254 Sven Wimnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet http://wimnell.com/omr36-39zzzc.pdf

255 **Kapitel 8: Riksdagens utskott**
Se kapitel 8 i Sven Wimnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m. Sven Wimnell om boende och byggande.http://wimnell.com/omrzzza.pdf

256 **Kapitel 9: Före och under Socialdemokraternas kongress 29-31 maj 2015**
257 **De osynliga med låga löner:**
257 LÖNEN: 19 KRONOR, SOVER: McDONALDS
272 HOT OCH ÖVERGREPP PRISET FÖR ETT JOBB
276 Förtrycket fortsätter efter flykten till Sverige
278 SLIT MED REKLAM HANS SISTA UTVÄG
281 Vi kan åtminstone erbjuda någonting atttjäna
282 De arbetar sju dagar i veckan – får ut 7 000 kronor i månaden
286 Icahandlare: Avtalen vi ser ger annan bild
287 Städfirman: De får lön enligt lagen
288 Ica lovar följa upp städarnas usla lön
289 MINISTERN: SOM ETT SLAG I MAGEN

293 **Politik före socialdemokraternas kongress 29-31 maj 2015.**
293 S kärnväljare en krympande skara
296 En stukad statsminister som möter ombuden
297 S måste ta ställning för en offensiv ekonomisk politik
300 Regeringen saknar jobbstrategi
302 Jobbskatteavdraget gynnar inte den svenska tillväxten
304 Löfven: Gör din plikt, kräv din rätt
306 Partiet i kris – men här lever S-drömmen
315 Låna och bygg, Löfven!
316 Tuff marknad får föräldrar att bidra till bostad
319 Hur blir det med vår son om vi hjälper vår dotter?
320 Maria Crofts: Tänk igenom ditt beslut noggrant

321 **Kongressen 29-31 maj 2015.**
321 Här är Sveriges nya jobbagenda
322 Kongressen inleds idag (29 maj 2015)
xxx Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven: tal på 38:e ordinarie partikongressen den 29 maj 2015: Sveriges nya jobbagenda.
332 Socialdemokraterna maj 2015. Sveriges nya jobbagenda – riktlinjer för framtidens jobb
342 Trycket ökar på Löfven att våga mer politiskt
343 Det finns inga gratispengar
345 Framtiden gör sig bäst i framtiden
346 S vill bygga 500 000 bostäder
348 Största uppgiften: Att visa regeringsduglighet
349 En del företagare är helt skrupelfria
350 Vi bygger Sverige
351 Sveriges nya jobbagenda – riktlinjer förframtidens nya jobb. Preliminär version
364 Tal av Stefan Löfven på nationaldagen, Vår plikt gentemot demokratin

365 **Kapitel 10: Politik efter kongressen. Tidningsartiklar om politik o d 1 - 11 juni 2015.**
368 Löfven på smekmånad
369 Sveriges måste ta ansvar för hela sin klimatpåverkan
372 Feministisk politik bäddar för intern fajt
373 Jobben viktigaste frågan för vårt land
375 Nytt LO-förslag om att hjälpa arbetarna
376 Vi får inte vara hur naiva som helst kring korruptionen
377 Snårig väg fram till jobbmålet
378 Mina döttrar vill bara sitta inomhus och titta på amerikanska tv-serier
381 Pojkar blir män som blir pappor
382 Sju förslag för att stärka de osynligas rättigheter
384 ”Gör Sverige till föregångsland med skarpare lagar mot kemikalier i vardagen
386 Skolor får kritik för frånvarande elever
388 Folk tror att man curlar sina barn eller inte kan sätta gränser
389 SJ stoppar satsningen på snabbtåg till Oslo
391 Löfven hoppas på nya samarbeten
391 Hotet om brittiskt utträde en chans att göra EU bättre
394 LO: Svensk ekonomi behöver en kickstart
396 Romson får mer kritik än hela regeringar får
398 Högskolan lyckas inte bryta trend
399 Minister lovar utreda frånvaron
400 Löfvens byggförslag får tummen ned av fond-vd
401 Fler män än kvinnor får läsa vidare
402 Mariefred ger tiggarna arbete
404 Därför stoppas anhöriga från hemtjänstjobb
405 Kommuner ska få stöd mot social oro
406 Jag ville bryta formen
409 Ge socialen chansen att göra rätt
411 Protestera innan kyrkohandboken förstör kulturarvet
412 Pojken med guldbyxorna
413 Vi ses i baren på åsiktshotellet
415 Låt andra än föräldrarna ta ut del av föräldraledigheten
417 Ändrade regler ska få pappor att ta fler dagar
419 Kommuner tvingas ta emot flyktingar
420 Val i dag skulle inte ändra läget – numinskar risken för nyval
421 Jakten på partiklar är i gång på nytt
422 Mycket väsen för lite väljarstöd
423 Piratkopior slår hårt mot svenska bolag
425 FI kräver åtgärder efter haveri
426 Sverige starkt i trög ekonomi
427 Avbryts var elfte minut på jobbet
427 Skynda fynda – innan tjuven slår till igen
430 Roland Paulsen: Nog finns det skitjobb, Birgitta Ohlsson
430 Arkitekturmuseets öden. En långsiktig bra struktur är nödvändig
432 Då trodde man att ett extrakt botade cancer
435 Ord som räddar människoliv
437 Många misstag men inga systemfel i falletBergwall
440 Vården: Börja potträna innan barnet lärtsig gå
442 Borgerlig splittring om utnyttjadearbetarna
444 Djurskyddet kan bli krav vid upphandling
445 Löfven medger att fel begåtts
446 Rabatt för rika kommuner kan försvinna
448 Nu ska hälsoklyftorna bort
448 Känslig slutsats av Världsbanken om svenska visstider
450 Sverige sämre än andra EU-länder
451 Ebba Witt-Brattström: Det maskulina värdet dominerar fullständigt på författarnas kulturbörs
453 Låt det inte ske igen
454 Så kan vi tänka oss att förändra överskottsmålet

456 Färre svenskar redovisar gömda pengar
458 Svenskt samarbete ingen het fråga för ministern
460 Romson lovar att formulera sig
460 Hård kritik mot åklagare och polis i Quickmålen
462 Regeringen öppnar för nya regler
463 Ny dom ändrar spelreglerna för den svenska asylprocessen
465 Politik är inte bara att tycka och önska
466 Moderater i vänteläge
466 Peter Wolodarski: Först kritik i granskning, sen nytt chefsjobb
470 Tyskland är ingen bra förebild i energipolitiken
472 Sven Wimnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet http://wimnell.com/omr36-39zzzc.pdf
473 Bidrag ökar till forskning – men lämnasorörda
476 Mittenpolitikens återkomst
477 Nya medborgare hälsades välkomna
478 Klockan klämtar för omstridda skottsekunden
481 Karin Bojs: De med bipolär sjukdom betalar för oss alla
483 Få känner till stöd för att vårda en vän
484 Klok vägvisare till Europa. Anna-Lena Lodenius skildrar högerpopulismens olika ansikten
486 Bergwallkommissionen förbiser de stora bristerna i domstolarnas bevisvärdering
488 Stoppa övergreppen mot funktionsnedsatta föräldrar
490 Få väljare insatta i historisk pakt
493 Kritikerna har svårt att ta fram alternativ
494 Svenska ”Poseidon” räddade 300
493 Styrelseleproffsen kanbli företagsvärldens Zlatan
496 Vi måste prata med de unga omvärderingar
497 Arbetet måste inte räddas
500 Nato-medlemskap gör Sverige mindre säkert
502 Register kopplar fler till svenska brottsplatser
504 Usel kontroll av bolag som letar mineraler
505 Satsning på kompisboende ska ge ungdomar lägre hyra
506 Det finns ingen kris för unga på arbetsmarknaden
508 Bättre att konstnärer arbetar med konst än i handel och välfärd
510 Fler svenskar smittas – farliga bakterier fortsätter att öka
512 Regeringen vill styra upp apoteken
513 Så klarar sig Volvo undan bolagsskatt
515 Det rimmar illa med fina ord om ansvar
516 Färre arbetsplatsolyckor – men fler blir sjuka av jobbet
517 Omröstning om frihandelsavtal skjuts upp
518 Linus Larsson: 800 miljoner skäl för Spotify att oroa sig
519 Migranterna stängs ute från jobben
520 Mellan lögn och statistik
522 I höstbudgeten sänker vi skatten för pensionärerna
523 Blir tuffare att komma överens
526 Man kan ställa sig frågan hur länge Alliansen överlever
527 Fokus på jobben i debatt
528 Åldersskillnad ökar risken för autism
528 De har störst inflytande på Twitter
530 Miljarder försvinner när kontroll av avtal brister
531 Arbetslöshetssiffrorna fortsätter långsamt nedåt
532 Avtalet med Spotify är en flykt från kärnaffären
533 Trots alla råd – dålig idé att ta ut pensionen tidigt
534 Hen kan upplevas som ett hot
536 Att ”hen” kommit med i SAOL kommer att öka användningen
538 Lägenheter byggs – men de unga har inte råd att flytta in
540 Fler i jobb – men inte de mest utsatta
541 När byråkratin hindrar utopin
543 Vårdnadstvister. Att strålkastarljuset ständigt sätts på föräldrarna i rättssalen går ut över barnen
544 Svårt bita den hand som föder

546 **Kapitel 11: Något om det som händer ute i världen.**
547 Så blev segern i kriget en förlust för hela Italien
550 Pikettys förslag leder helt fel
551 Därför ville människor i DDR ange varandra
554 Sverige ska hjälpa fattiga i Rumänien
555 Vård, utbildning och vatten har gett romer hopp om framtiden
559 Ukrainas ledare varnar för en rysk offensiv
561 Bilden av paret Clinton som ohederligt har bitit sig fast
562 Svenska storföretag försökte påverkaUSA
563 Ny lag stoppar övervakning
564 FN-chefen efterlyser ny vapenvila i Jemen
564 Uppgörelse med ett slitet Grekland nära
566 Grekerna kan missa betalning
567 Ingen ska behöva uppleva det vi fick genomlida
571 Vänstern sitter fast i dogmerna
572 Svenska vapen ska stoppa IS
572 Aggressivt Ryssland hot i Östersjön
574 President Erdogan favorit i svenskstaden Kulu
577 AKP vill att turkar ska hålla käften
577 Mannen som är på väg att stiga av demokratin
581 Tusentals protesterar i politiskt känslig tid
583 Varnar för rysk invasion
584 Demonstranterna laddar inför G7-batalj
585 Merkel öppnar för brittiska EU-krav
586 Grekland ber om uppskov med betalning
587 De flydde från kriget till krisen
589 Grekerna sätter allt på ett kort
590 Miljoner har lämnat sina hem
591 17 000 poliser ska bevaka G7-mötet
593 Långt kvar innan Bric tar över världsekonomin
594 Balterna hukar under hotfull skugga från öst
599 Arresteringsvåg efter bombdåd vid valmöte
601 Toppmötet störs av europeiska kriser
602 Erdogan får skrota sin plan
603 Resultatet skylls på storhetsvansinne
604 Skål – sedan började allvaret
604 Bitarna passar inte i regeringspusslet
606 HDP samlar ett brett stöd
607 G7-länder enade mot global uppvärmning
608 Tongångarna skärps om grekiskt nödlån
609 Ryska tv-stjärnan tar strid mot Putin
611 Nöden växer i östra Ukraina
612 Hjälp Grekland i kampen mot korruptionens hydra
615 Feminister pressas när Kina stoppar nya idéer
617 Påven inför tribunal mot övergrepp
618 När Obama inte kom till byn
619 Obama på spaning efter en strategi
620 Dödssprutor kan strida mot grundlagen

Sven Wimnell 9 september 2015: Samhällsplaneringens problem. Påminnelser om våren och försommaren 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzze.pdf

Innehåll:

6 **Tiden efter den 11 juni 2015**

6 Innehållet i:
Sven Wimnell 3 april 2015 +rev sid 27: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar.
http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

8 Innehållet i:
Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. http://wimnell.com/omr36-39zzz.pdf

12 Innehållet i:
Sven Wimnell 11 maj 2015:
Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m. Sven Wimnell om boende och byggande.
http://wimnell.com/omrzzza.pdf

17 Innehållet i
Sven Wimnell 11 maj 2015:
De föreslagna nya lägenhetstyperna.
http://wimnell.com/omr36-39zzzb.pdf

17 Innehållet i:
Sven Wimnell 11 juni 2015: Folkhemmet tur och retur. Socialdemokraternas forskningar om sin politik, samhällsplaneringens problem och partiets kongress 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzzd.pdf

24 **Efter sammanställningen 11 juni 2015.**

26 **Utvecklingens krafter.**
27 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter. 20 områden
27 2. Religiösa verksamheter o d. 5 områden
27 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter. 15 områden
28 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur. 3 områden
28 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter. 11 områden
28 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter. 30 områden
29 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer. 21 områden
29 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur. 12 områden
29 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia. 12 områden

30 **Innehållet i de 129 verksamhetsområdena.**
31 Samhällsplaneringens problem.

I sammanställningen 9 september 2015 nämns på sida 31 att Erik Fichtelius har anställts av Kungl. biblioteket, KB, för att leda arbetet med att ta fram en nationell biblioteksstrategi.

33 **Hushållsverksamheter. Hemkunskap.**
35 Konsumenverket. Koll på pengarna 2014
Hushållskostnader 2014
40 Månadskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
40 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
41 Pensionärer 2014
41 Årskostnader år 2014, pensionärer.

42 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
42 2008. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

43 2009. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
43 2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
44 2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
44 2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
45 2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
45 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
46 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna
46 2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

47 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsprojekt med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som formar framtiden.**

48 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

48 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:
Individens kroppsliga förhållanden,
Individens psykiska förhållanden,
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.
Individens sociala miljö - sociala samhälle,

48 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter:
Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar)
Handlingar för psyket

49 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller :
A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1+A2. B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll. B1+B2

49 Individer och samhällen planerar framtiden:
Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

49 Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av psykiska och kroppsliga förhållanden och av deras fysiska och sociala miljöer.

49 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

49 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksam- heterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

50 Informationer för rollera A1, A2, B1 och och B2.

52 **De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden.**
52 Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.
53 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen.
54 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
55 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.
61 Den fundamentalapåverkanskedjan.
63 Politiska och opolitiska planeringar
64 Schema över påverkans och förändringsproblem
65 Schema över problem

66 **22 politikområden**
* Partiledare Stefan Löfven.
* Allmänt om socialdemokraternas politik.
* Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.
* Europapolitik.
* Demokratiproblem, juridik.
* Försvar.
* Klimat och klimatpolitik
* Transporter.
* Planering av fysiska miljöer.
* Landsbygdspolitik.
* Bistånd.
* Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.
* Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.
* Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst
* Utbildning. Forskning.
* IT. Information, Konst, kultur, idrott.
* Jobb.
* Näringar.
* Handel.
* Migration. Integration o d.
* Polisen. Brott. Kriminalvård,
* Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.
67 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
71 Politiska problem i de 22 politikområdena

74 **Förhistorien. Historisk tid. Demokrati. Globalisering. Forskningsarbetets början. Skattereformer. Socialdemokraterna.**
77 Politikerna - folkets valda representanter.
82 Sven Wimnell: Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.
83 En inledning om planering.
85 Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.
86 Svenska väljare okunniga.
87 Gammalmoderaterna måste hålla fingrarna i styr
89 Ett omöjligt samarbete

91 **Kunskap måste gå före ideologi och populism**
93 Socialdemokraternas forskningar om partiet.
97 Socialdemokratin i ett internationellt perspektiv.
108 Kommentarer till artikeln " Socialdemo-kratin i ett internationellt perspektiv".
110 Klok vägvisare till Europa. Anna-Lena Lodenius skildrar högerpopulismens olika ansikten.
112 Sveriges regeringar under 100 år

114 **Utbildning**.
114 Om utbildning i skolan.
115 Religion och levnadskunskap.

117 **Skatter och bidrag.**
119 Något om skatte- och bidragshistoria.
122 Mer om skatter och bidrag.
127 Tillägg om skatter.
129 Matmomsen
130 Problem med lån.
132 Förslag till riksdagsbeslut.
133 Kompletteringar/revideringar till förslagen om riksdagsbeslut
133 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
135 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
135 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
135 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

135 **Bostadspolitik.**
136 Trångboddhet och behov för studenter o d. Nybyggnad och stöd.
137 Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och med 5-10 våningar.

138 **Stefan Löfven: Tal i Almedalen, den 29 juni 2015**
146 **Stefan Löfvens sommartal, den 16 augusti 2015.**
152 **Miljöpartiets språkrör Gustav Fridolin. Tal i Amedalen, Publicerat 2 juli 2015.**

160 **Kulturhistoria**
160 Han gav svensk film ett stråk av Hollywood

164 **Behovet av klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter.**
165 Snabb insats och tydliga krav ska bryta ungas kriminalitet

Sven Wimnell 10 september 2015:
Tidningsartiklar om utrikes förhållanden
12 juni - 24 juli 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzzf.pdf

Sven Wimnell 11 september 2015:
Tidningsartiklar om inrikes förhållanden
12 juni - 24 juli 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzzg.pdf

I två dokument citeras tidningsartiklar i Dagens Nyheter under perioden 12 juni - 24 juli 2015, Perioden är viktig i både världshistorien och svenska historien. Artiklarna ligger i ett dokument för utrikes förhållanden och ett för inrikes förhållanden. Några ariklar kan ha hamnat i fel kategori.

Artiklarna är hämtade från tidningens digitala versioner och är här återgivna i stilformatet Times med rubriker i storlek 18 och övrig text i storlek 12. Denna gång är artiklarna inte redigerade så att de blir snygga utan är av tidsskäl återgivna i det skick de kommer i vid kopieringen från tidningen.

Artiklarna är huvudsakligen hämtade från tidningens avdelningar för ledare och utländska medarbetare, debattartiklar, nyheter, världen, ekonomi, kultur och Stockholm. De kan vara med för att de innehåller bra eller avskräckande politik. De är både för många och för få. Det har gällt att ge en bild av situationen i världen och ge bild av situationen i Sverige. Artiklarna från avdelningara kultur och Stockholm är ofta av enklare slag för att belysa svenskarnas tycken. Artiklara är angivna i kronologisk ordning, att ordna dem efter politikområden hade tagit för lång tid.
Dagens Nyheter har ett brett utbud, har många medarbetere och är Sveriges största morgontidning. Den har sedan många år nästan monopol på debattartiklar. Genom att inte ta med artiklar från andra tidningar missar man en del, men Dagens Nyheter har ändå så mycket att det kan räcka. Ibland kan tidningen ha för stark borgerlig vinkling, men är mestadels tämligen neutral.

Sven Wimnell 1 oktober 2015:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.
http://wimnell.com/omr40zj.pdf

Innehåll

Sida

4 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.**
5 Utvecklingens krafter.
7 Systemet med mänskliga verksamheter

10 **Universitet och högskolor**
13 Universitet och högskolor sept 2015
13 Universitet
28 Högskolor

54 **Systemet med mänskliga verksamheter, med inlägg från Universitet och högskolor**
55 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter. 20 områden
87 2. Religiösa verksamheter o d. 5 områden
96 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter. 15 områden
104 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur. 3 områden
106 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter. 11 områden
114 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter. 30 områden
182 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer. 21 områden
234 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur. 12 omr.
239 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia. 12 områden:

245 **Från Vetenkapsrådet sept 2015. Ämnesöversikter**
245 ÄMNESÖVERSIKT 2014 HUMANIORA OCH SAMHÄLLSVETENSKAP
247 ÄMNESÖVERSIKT 2014 KONSTNÄRLIG FORSKNING
247 ÄMNESÖVERSIKT 2014 MEDICIN OCH HÄLSA
248 ÄMNESÖVERSIKT 2014 NATURVETENSKAP OCH TEKNIKVETENSKAP
250 OVERVIEW 2014 DEVELOPMENT RESEARCH
252 ÄMNESÖVERSIKT 2014UTBILDNINGSVETENSKAP
254 Klinisk behandlingsforskning
254 Nationell samordning av kliniska studier

256 **Utvecklingens krafter**.
258 **Systemet med mänskliga verksamheter**

261 **Klassifikationssystemet för de mänskliga verksamheterna med vetenskapsrådets ämnen inlagda**
271 Kommentarer
271 Regeringskansliet:

272 **Om Vetenskapsrådet**
273 **Om Forte. Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd.**
274 **Forskningsrådet Formas. Forskning för hållbar utveckling**

275 **Från www.forskning.se**
277 Aktörer inom forskning & utveckling
289 Webbkarta forskning.se

298 **Klassifikationssystem för verksamheter. Med ämnen i SAB/Libris, DC (Dewey) och DK (UDK)**
299 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter
319 2 Religiösa verksamheter o d.
325 3 Politikvetenskaper. Politiska verksamheter
337 4 Sambandsforskningsverksamheter.
338 5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
349 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
382 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
415 8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
426 9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.

437 **Förteckning över myndigheter**

490 **Sveriges Kommuner och Landsting**

492 **SCB:Nationell förteckning över forskningsämnen**

506 **Från Statistiska cntralbyrån, SCB. Innehåll.**
506 Sveriges officiella statistik.
507 Statistikansvariga myndigheter.
513-513 Officiell statistik efter ämne.

Sven Wimnell 25 oktober 2015: Kommentarer till "Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden. http://wimnell.com/omr40zj.pdf " **http://wimnell.com/omr40zk.pdf**

Innehåll

7 **Kapitel 1. Decemberöverenskommelsen och om att ge människorna de utbildningar, kunskaper och informationer de behöver.**

8 **Innehållet i Sven Wimnell 1 oktober 2015: http://wimnell.com/omr40zj.pdf**

10 **Decemberöverenskommelsen, läget i Sverige och världen och om att ge människorna de utbildningar, kunskaper och informationer de behöver.**

12 Sverige, världen och demokratin
13 Samhällsplaneringens problem.
14 Människorna har fyra olika roller i livet
15 Grundskolan och gymnasiet
15 Gymnasiegemensamma ämnen
16 Gymnasiet. Programstruktur
17 Universitet och högskolor.
20 Biblioteken
22 Bibliotekssystem.
22 De tio huvudklasserna i DDK, Deweys system
22 Systemet med de mänskliga verksamheterna 23
Skillnader mellan Deweys system och systemet för mänskliga verksamheter

23 Obereoende av vilka system biblioteken använder bör svenska bibliotek infomera om systemet för männskliga verksamheter och i möjligaste mån ställa upp dokumenten enligt det systemet
24 Systemet med mänskliga verksamheter nedbantat till 44 verksamheter. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.

26 **Kapitel 2. Klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter.**

27 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.**

28 **Innehålllet i :Sven Wimnell 12 nov2014:Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Förteckning över särskilda utredningar t o m 12 november 2014. http://wimnell.com/omr40zi.pdf**

30 **Utvecklingens krafter.**
31 **Systemet för mänskliga verksamheter,**
31 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
31 2. Religiösa verksamheter o d.
31 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
32 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
32 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
32 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
33 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
33 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
33 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

34 **Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen.**
35 **Om klassifikation.**
37 **LIBRIS/SAB klassifikationssystem.**
38 **Dewey decimalklassifikation.**
40 **Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.**

46 **Systemet för mänskliga verksamheter.Klassifikationssystem för verksamheter, med Deweys områden inlagda.**
47 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
48 2. Religiösa verksamheter o d.
48 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
49 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
49 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
50 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
51 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
53 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
54 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

55 **Kungliga biblioteket-Sveriges Nationalbibliotek. 8 okt. 2015**
61 **Den fundamentala påverkanskedjan.**
63 **Politiska och opolitiska planeringar.**
64 **Schema över påverkans- och förändringsproblem.**
65 **Schema över samband.**
66 **Om verksamheterna.**
67 **Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.**

73 **Kapitel 3. Politik.**

74 **Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.**

74 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:
Individens kroppsliga förhållanden,
Individens psykiska förhållanden,
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.
Individens sociala miljö - sociala samhälle,

74 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter:
Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska-teknologiska handlingar)
Handlingar för psyket

74 Människorna har fyra olika roller i livet:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

74 Individer och samhällen planerar framtiden:
Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

74 Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av psykiska och kroppsliga förhållanden och av deras fysiska och sociala miljöer.

75 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

75 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

76 Informationer för rollerna A1, A2, B1 och och B2.

77 **Sveriges regeringar under 100 år**

79 **22 politikområden för politiken.**
80 **De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.**
84 **Politiska problem i de 22 politikområdena.**

87 **Innehållet i Sven Wimnell 9 september 2015: Samhällsplaneringens problem. Påminnelser om våren och försommaren 2015.**
http://wimnell.com/omr36-39zzze.pdf

91 **Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. 2006-2014.**
95 **Underskott och överskott i hushållsbudgetarna.**

96 **Statsminister Stefan Löfven om läget.**
107 **Löfven har de flesta problem kvar att lösa.**

108 **Kapitel 4. Efter det att decemberöverenskommelsen slopats 11-12 oktober 2015.**

109 **Partiledardebatt i riksdagen 14 oktober 2015**
109 anf.1 Anna Kinberg Batra (M) + repliker
118 anf.18 Statsminister Stefan Löfven (S) + repliker
131 anf.43 Jimmie Åkesson (SD) + repliker
146 anf.72 Gustav Fridolin (MP) + repliker
159 anf.97 Anders W Jonsson (C) + repliker
168 anf.114 Jonas Sjöstedt (V) + repliker
180 anf.135 Jan Björklund (FP) + repliker
189 anf.152 Andreas Carlson (KD) + repliker

195 **Tidningsartiklar15-25 oktober.** Mest om decemberöverenskommelsen, flyktingar, Sverigedemokraterna, rasism och rasistterror i Trollhättan.

TORSDAG 15 OKTOBER 2015
195 Björklund visar vägen
196 Tillfälliga uppehållstillstånd löser inte akut flyktingkris
198 M-väljare flyr till SD och C
200 Trycket ökar på Kinberg Batra
201 Vi måste vinna väljare utanför borgerligheten
202 Kritiker: Dags att lägga fram alliansbudget
203 Hårda tongångar om flyktingfrågan i riksdagen
204 Busch Thors budgetutspel upprör övriga alliansledare

FREDAG 16 OKTOBER 2015
206 I väntan på ny kurs
207 Dags att skaka av sig besvikelsen
209 Digitaliserad välfärd minskar kostnaden för flyktingkrisen
211 M-vägval avgör om det blir regeringskris
213 Partiet kräver hårdare opposition
215 Moderaternas oro är på allvar
216 Alla dörrar hålls öppna inför flyktingsamtal
217 Samarbete över blockgränsen det logiska i dagens svåra läge

LÖRDAG 17 OKTOBER 2015
218 En tvivelaktig gränsvakt
221 Borgs recept höll inte
222 Glömska, rädsla och likgiltighet
224 Effektivare med stöd på plats än slantar i pappmugg
226 Tyvärr, ni kommer inte in, det är fullt
236 Orealistiskt att kräva flyktingstopp
237 Kinberg Batra avvisar tanken på S+M-regering
239 Politik utan former? Köp en megafon
240 Det känns som om vi kommer överens
241 MP-kamp för uppehållstillstånd

SÖNDAG 18 OKTOBER 2015
241 En stark majoritet för segregerande förslag
243 Peter Wolodarski: Lägg champagnen åt sidan och gör det bästa för Sverige
245 Oanständigt att Sverige ger notan till fattiga länder
247 M klubbar hårdare linje i asylpolitiken
248 Polisen: Omöjligt med ständig gränskontroll
250 SD-ledarens uttalande får hård kritik av människorättsjurist
251 Kinberg Batras farväl till Reinfeldts vision
252 Tryck på Merkel att få turkiskt avtal
254 Tusentals migranter till Slovenien
255 Så kan vi undvika att distansera oss från andra människors lidande

MÅNDAG 19 OKTOBER 2015
258 Sverige – ett land av möjligheter
259 USA borde hjälpa Europa
261 Skärpt vaksamhet efter våg av bränder
263 Lång debatt bakom beslut om tiggeri
264 Ledarna närmar sig en gemensam lösning
266 Politisk prestige bakom EU-löfte om nya samtal
268 En ny humanism för en ny värld
269 Migrationen kommer att förvandla en varmare planet

TISDAG 20 OKTOBER 2015
271 Att ta från de fattiga
272 Önsketänkande löser inte krisen
274 Mediebild i förändring.Romer förmänskligas mer i svensk press

ONSDAG 21 OKTOBER 2015
275 Låt inte elden spridas
277 Må MP:s kulturplan förmultna
278 15 räddade – polisen utreder mordbrand
280 Här hoppades Abdirahman Elmi att han skulle kunna leva i frihet
282 Ingen uppgörelse men parterna är optimistiska
284 Tältläger försenas av bygglovsansökan
285 Avvakta undersökningen av branden i Munkedal

TORSDAG 22 OKTOBER 2015
285 Ett gemensamt intresse

287 Låt asylsökande lärare undervisa i väntan på besked
289 På Öresundsbron blir flyktingkrisen synlig
295 Mycket pekar på att reglerna blir hårdare
296 Tälten för asylsökande har börjat sättas upp
298 Det är egentligen ingen brist på personal i vården
300 Naturligtvis är det ett misslyckande
302 Splittringen gynnar inte lågavlönade
303 Brandförsök stoppar flyktingar
303 M sänker inte skatten i sin skuggbudget
304 Svenska medkänslan är unik

FREDAG 23 OKTOBER 2015

306 Tid för sorg och eftertanke
308 En svart dag för Sverige
309 Maria, 15: Jag såg hur han högg min lärare
311 Den misstänkte mannen tidigare okänd av polis
313 Lärarna hade larmat om den otrygga miljön
315 Skolattacken en stor nyhet i hela världen
315 Skärpt säkerhet har inte stoppat våldet
316 21-åringen tillbringade påfallande mycket tid vid datorn
317 I kris krävs brett stöd
319 Ett orosmoln över Mellanöstern
320 Antisemitismen i Sverige och Malmö måste bekämpas
320 Lån behövs för att klara mottagandet
322 Förtroendet på spel för regeringen och Alliansen
323 Skyddsrum övervägs som asylboende
324 Johan Schück: Det går bra att låna till flyktingkostnaderna
326 Konspirationsteorier gröper ur det offentliga samtalet
327 AP-fondförslaget är dyrt och leder till sämre pensioner

LÖRDAG 24 OKTOBER 2015:

329 En ny grund är lagd
331 Spöken ur Europas förflutna
333 Ge romaner till de nya svenskarna
334 Hälften av SD:s sympatisörer: människor kan indelas i raser
336 Vi får inte bidra till ett samhälle som blir kallare och hårdare
339 Löfvens agerande får beröm
340 Sverige vill omfördela flyktingarna
343 Det sänder en signal till omvärlden
344 Tveksamt om beslutet har någon effekt
345 Länet saknar 5 000 sängar för flyktingar
346 En stad i sorg
347 Lavin, 20, hyllas som en hjälte
348 Polisen: Ingen tvekan om att det är ett hatbrott
351 Attacken kan trigga andra med samma åsikter
352 Staden har drabbats av hatet förut
353 Niklas Orrenius: Den rasistiska logiken är ett samhällsproblem
356 Elever ska känna sig trygga med att vi tar oron på allvar
358 Omöjligt bygga bort risken för terrordåd
360 “Guardian: ”Vad har gått fel?”
361 Det enda kända motgiftet mot hatkulturen är hoppet om ett samhälle för alla

DN SÖNDAG 25 OKTOBER 2015

362 Fortsatt etnisk rensning av Mellanösterns kristna
364 Peter Wolodarski: Det är en mörk tid vi lever i just nu
366 Varför ska vi hålla nere antalet medborgare?
368 Muslimer: Vi måste arbeta mot rasismen
370 HÖSTEN SOM SKAKAR SVERIGE
376 SD får kritik för listor över flyktingboenden
378 Regeringen vill få fler forskare att bli lärare
379 Slovenien har svårt att möta flyktingvåg
382 EU-ledare träffas för nytt krismöte
383 Moskva redo hjälpa USA-stödda rebeller
384 Hopp om lugn i Jerusalem
384 Politiken måste utveckla pendlingsmöjligheterna
386 Det är riktiga människor som ger nerv till orten
388 Hur ska kommuner utanför storstäder bli bättre på tillväxt?
389 Så kan tillväxten få fart av bättre flyktingmottagande
391 Så vänds svagheten till en styrka

Sven Wimnell 10 november 2015: Samhällsplaneringens problem. Förbättringar av bibliotek och utbildningssystem med hjälp av ett system för mänskliga verksamheter med helhetssyn på utvecklingen
http://wimnell.com/omr36-39zzzh.pdf

Innehåll:

Sida

5 **Människornas levnadsförhållanden**

5 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:
Individens kroppsliga förhållanden,
Individens psykiska förhållanden,
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.
Individens sociala miljö - sociala samhälle,

5 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter:
Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar)
Handlingar för psyket

5 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller :
A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll. A1+A2
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll. B1+B2

5 Individer och samhällen planerar framtiden:
Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

5 Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av psykiska och kroppsliga förhållanden och av deras fysiska och sociala miljöer.

6 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

6 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

7 Informationer för rollera A1, A2, B1 och och B2.

8 **Utvecklingens krafter.**

9 **Systemet för mänskliga verksamheter.**
9 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter
9 2 Religiösa verksamheter o d.
9 3 Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.
10 4 Sambandsforskningsverksamheter.
10 5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
10 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
11 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
11 8 Språk. Litteraturvetenskap.Skönlitteratur.
11 9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.

12 **Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.**
18 Den fundamentala påverkanskedjan.
20 Politiska och opolitiska planeringar.
21 Schema över påverkans- och förändringsproblem.
22 Schema över samband.

23 **Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteks-systemen.**
24 Om klassifikation
26 LIBRIS/SAB klassifikationssystem
27 Dewey decimalklassifikation
29 Klassifikationssystem för verksamheter, med Deweys områden inlagda.
30 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter. 20 områden
31 2. Religiösa verksamheter o d. 5 områden
31 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter. 15 områden
32 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur. 3 områden
32 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter. 11 områden
33 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter. 30 områden
34 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer. 21 områden
36 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur. 12 områden
37 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia. 12 områden

38 **Universitet och högskolor.**
40 **Vetenskapsrådet m m**
42 **Sveriges regeringar under 100 år**
44 **22 politikområden för politiken**
45 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.

49 **Decemberöverenskommelsen, läget i Sverige och världen och om att ge människorna de utbildningar, kunskaper och informationer de behöver.**

51 Sverige, världen och demokratin
52 Samhällsplaneringens problem.
53 Människorna har fyra olika roller i livet
54 Grundskolan och gymnasiet
54 Gymnasiegemensamma ämnen
55 Gymnasiet. Programstruktur
56 Universitet och högskolor.
59 Biblioteken
61 Biblioteksystem.
61 De tio huvudklasserna i DDK, Deweys system
61 Systemet med de mänskliga verksamheterna
62 Skillnader mellan Deweys system och systemet för mänskliga verksamheter

62 **Obereoende av vilka system biblioteken använder bör svenska bibliotek infomera om systemet för mänskliga verksamheter och i möjligaste mån ställa upp dokumenten enligt det systemet**

63 **Systemet med mänskliga verksamheter nedbantat till 44 verksamheter. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.**

83 Systemet med mänskliga verksamheter nedbantat till 44 verksamheter. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken. Här om antalet träffar.

87 **Sverige fick en ny regering hösten 2014**
87 Innehållet i:
Sven Wimnell 12 nov 2014: Levnadsförhållanden, system för verksamhetsområden, politiska aktörer, riksdagen, kommuner, myndigheter. utskott. regeringen och departementen, statsbudgeten. http://wimnell.com/omr36-39zzr.pdf

90 **Sveriges regering. Statsråden och departementen**
98 De nya regeringens politik
99 Stefan Löfvens regering.
99 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.

103 **Hur styrs Sverige?**

104 **Dokument och verksamheter.**

106 **Förteckningen om systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 verksamheter och md SAB-områden inlagda.**

107 **Den fundamentala påverkanskedjan**

109 **Placering av dokumenten i bibliotekslokalen.**

111 **Sveriges Kommuner och Landsting SKL**

114 **Kungliga biblioteket ska ta fram en biblioteksstrategi för hela Sverige**
115 **Ny bibliotekslag**

121 **Sidorna 273 - 521** i http://wimnell.com/omr36-39zzr.pdf

121 Partiledare Stefan Löfven.
124 Allmänt om socialdemokraterna och regeringens politik.
129 Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.
153 Förenta Nationerna, FN.
156 Europapolitik.
309 EU Europeiska unionen
161 Demokratiproblem, juridik.
185 Försvar.
192 Klimat och klimatpolitik
216 Transporter.
221 Planering av fysiska miljöer.
225 Landsbygdspolitik.
230 Bistånd.
233 Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.
247 Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.
258 Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst
264 Utbildning. Forskning.
293 IT. Information, Konst, kultur, idrott.
304 Jobb.
315 Näringar.
332 Handel.
335 Migration. Integration.
339 Polisen. Brott. Kriminalvård.
349 Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.

370 **Tillägg 14 november 2015:**
Aktuell politik i november 2015.
391 - **Därför har människan alltid velat se tillvaron lite grann**
393 **från ovan.**

Sven Wimnell 30 november 2015:
Samhällsplaneringens problem.
System för mänskliga verksamheter
Hur ska man kunna förbättra världen?
Förbättra de inre verkligheterna och politiken.
http://wimnell.com/omr36-39zzzi.pdf

Innehåll:

Sid

4 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
7 Utvecklingens krafter.
8 Systemet för mänskliga verksamheter.
11 Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 verksamheter. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.
31 22 politikområden för politiken
32 Systemet för mänskliga verksamheter. Med inlagda politikområden.

38 Den fundamentala påverkanskedjan.
40 Politiska och opolitiska planeringar.
41 Schema över påverkans- och förändringsproblem.
42 Schema över samband.

43 Hur ska man kunna förbättra världen?
44 Sven Wimnells hemsida på Internet.
45 Därför har människan alltid velat se tillvaron lite grann från ovan.
48 Utbildning.
49 Om utbildning i skolan.
50 Religion och levnadskunskap.
51 Samhällskunskap, Grundskolan.
52 Filosofi får mer plats i ungas liv.

54 Är demokratins guldålder förbi?
55 Så ska Sahlin stoppa svenska IS-soldater.
58 Oförutsägbarheten skrämmer.
60 Rädslan får oss att sluta upp bakom de ledare som vi borde granska.
62 Reklamen är skadlig för samhället och klimatet.
64 Vår kris är en tidens och tillitens kris.

68 Decemberöverenskommelsen, läget i Sverige och världen och om att ge människorna de utbildningar, kunskaper och informationer de behöver.
82 Placering av dokumenten i bibliotekslokalen.

84 Aktuell politik i november 2015.
88 Problem med bostadslån. Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen.
90 Några tidigare sammanställningar 2015.
91 1 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer.
91 2 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
91 3 Bostadsbidrag för barnfamiljer.
92 4.TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
94 Något om skatte- och bidragshistoria.
97 Mer om skatter och bidrag.
102 Tillägg om skatter.
104 Matmomsen.

105 Folkpartiet och skatterna.
105 Folkpartiet byter namn till Liberalerna.
107 Nya profilfrågor och nytt namn ska lyfta FP.

109 Majoren som mjuknade.
110 FP redo göra upp med regeringen om skatten.
112 Jan Björklunds besked kan splittra Alliansen.
113 Därför står böjlige Björklund stadigt.
114 Glada folkpartister blev gladare liberaler.

115 Andra artiklar om pengar och finanser o d.
115 Budgeten överspelad av flyktingmottagandet.
116 Krav på lånetak och minskade ränteavdrag.
116 Ingves: Risker med börs och bostäde.
117 Mycket lönsam affär att äga hyreshus.
118 Få påverkas av nya kravet på amortering.
119 Bankernas amorteringskrav.
120 Regelverket gör det tufft för unga spekulanter.
121 Snack men lite verkstad i bostadspolitiken.
122 Kommentarer till de föregående artiklarna.

123 Fullt möjligt att införa 35-timmars arbetsvecka.
125 Kommentarer till förslaget om arbetstidsförkortning.
126 Arbetstidsförkortning till 30 timmar/vecka.
127 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka.

128 Hushåll.
129 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
131 Konsumenverket. Koll på pengarna 2014
Hushållskostnader 2014.
136 Månadskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
136 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
137 Pensionärer 2014.
137 Årskostnader år 2014, pensionärer.
138 2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
142 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna.
143 Bostadspolitik och välfärd.

143 Så ska vi bekämpa den organiserade brottsligheten.
145 Christer Sturmark: Extremistiskt våld sker i alla religioners namn

147 Vi måste ständigt kämpa för att bevara ordet fritt
149 Tryckfrhet. Från riksdagen 3 dec 2015
150 Funktionshindrade lämnas på demokratins bakgård

152 Innehållet i Sven Wimnell 30 januari 2010: Planering, klimat och välfärdsfördelning. http://wimnell.com/omr36-39za.pdf
Om bl a klimatmötet i Köpenhamn. Bild på deltagare på sidan 164.
157 Nu finns viljan att få fram ett klimatavtal.
158 Optimism och varningar från världsledarna.
161 Världsbankens chef: Vill se mina barn i ögonen.
162 Luftföroreningar i Kina på alarmerande nivå.
162 Rimliga priser räddar klimatet

164 Den nya politiska kartan – så har partierna rört sig
168 Dubbel press på regeringen om klimatet
172 Jämnt lopp om det vore val i dag

173 Utredningar och innehållsförteckningar.

Kapitel 3. Läget i Sverige och världen vid årsskiftet 2015-2016. Tidningsartiklar och debattartiklar 27 december 2015 - 4 februari 2016

Klicka på adressen i följande dokument så kommer artiklarna.

Sven Wimnell 4 februari 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Tidningsartiklar och debattartiklar 27 december 2015 - 4 februari 2016

http://wimnell.com/omr36-39zzzj.pdf

Innehåll

Sida

27 december 2015:
6 När fredspakten föll ökade freden
14 10 största genombrotten i å
18 Breda utbildningar bäst för entreprenörer
28 december 2015:
20 Kriserna är inte bara Europas
22 Jakten på den perfekta kartan
24 Annika Ström Melin: Medan EU bråkar dör barn på Medelhavet
25 Ewa Stenberg: Det mest dramatiska året på flera decennier
27 Michael Winiarski: 2015 började och slutade med terror
29 Johan Schück: Minusräntans år gav överraskande tillväxt
31 Nästa år går vi från ord till handling för miljön
29 december 2015:
34 Andersson: Viktigt att inte ha ideologiska låsningar
37 Så kan den akuta bristen på flyktingtolkar åtgärdas
39 Världen har tagit ett stort kliv in i klassrummet
30 december 2015:
42 Arbetsmiljöverkets passivitet leder till dödliga sjukdomar
31 december 2015:
45 2015 var ett år av prövningar och fantastiska vändpunkter
47 Ingves beredd att agera för att nå inflationsmålet
49 Svensk politik går in i ny fas
50 Fyra viktiga frågor 2016
52 Flyktingkrisen avgör Löfvens framtid
53 Spaningar inför 2016
54 Osäkert oljepris kan leda till stora svängningar
54 Ännu ett starkt år, med stigande risk för överhettning
55 Räkna inte med avkastning för dina räntefonder
55 Fler jobb och fler arbetssökande nästa år
56 Hyfsat år – men Ryssland backar och Kina tappar fart
56 Svenska mobilnät kommer att få en välbehövd skjuts
57 Inbromsning men amorteringskrav har liten betydelse
57 Brett genomslag för att spara på konto och börsen
1 januari 2016:
58 Tågens höghastighetsbanor en dålig affär för samhälle
2 januari 2016:
60 Ett år i terrorns tecken
62 Politikerna har abdikerat till förmån för juristerna
3 januari 2016:
64 Så kan den allvarliga våldsbrottsligheten minskas

4 januari 2016:
66 Id-kontrollerna äventyrar en hel gränsregion
5 januari 2016:
69 Arbetet har bara börjat
70 Så vill vi reformera EU:s utsläppshandel
72 Tröttsamt gnäll på politiker
7 januari 2016:
73 Egen härd är guld värd
75 Kaplan: Bostadsmål kommer att justeras
8 januari 2016:
76 Våra hårda ord i valrörelsen krockade med verkligheten
78 Baylan kan tänka sig att ompröva effektskatten
79 Älskade, hatade kärnkraft – finns du kvar 2050?
83 Svensk kärnkraftspolitik sågas av amerikansk expert
84 Elpriset påverkas av många saker – men inte av energislaget
87 Svenska folket säger nej till Nato
88 Ministern vill inte reglera polisens hemliga metoder
9 januari 2016:
91 MP som i Maktpartiet
93 Världens naturliga gång
95 Okvalificerade låglönejobb förbättrar inte integrationen
10 januari 2016:
97 När flyktingkrisen kom...
102 Den yttersta domen lever på lånad tid i USA.
103 Vår alliansfrihet bidrar till stabilitet i norra Europa
105 Ewa Stenberg: Största problemet för försvaret är trovärdigheten
11 januari 2016:
107 Mer klarspråk när Ryssland visar musklerna
108 Wallström lanserar civil värnplikt
108 Gör slut på grannfejden
110 Den småskaliga terrorns tid
112 Pseudoteorier jämställs med etablerad vetenskap
13 januari 2016:
114 Den ojämlika rädslan
116 Motstridiga mål måste medges
117 Vi vill samarbeta om ökat bostadsbyggande
120 Expert: Omöjligt femdubbla byggtakten – på kort sikt
121 Partiledarna möts i årets första debatt
14 januari 2016:
122 Måndag hela veckan
124 Invandring den viktigaste frågan för väljarna
126 Instabila läget bäddar för mer samarbete
17 januari 2016:
127 Ökad industriproduktion viktigt för fortsatt tillväxt
129 Fler äldre läser med studiemedel
18 januari 2016:
130 Sverige har enorma förväntningar på sig
132 Industriell revolution står emot terrorism
133 Utskällning gör det bara värre
19 januari 2016:
136 Stora prisraset hårt slag mot oljenationer
138 Rysslands makt svagare när ekonomin krymper
20 januari 2016:
140 Svidande kritik mot Riksbankens penningpolitik
141 Johan Schück: Besluten har varit så kortsiktiga att de verkat desperata
143 Lämpligt att ha en bredare översyn av riksbankslagen
144 Underskott på ansvar
21 januari 2016:
145 Farväl till solidariteten
147 Merkel kämpar mot klockan
148 Så kan brottsligheten minskas i utsatta områden

22 januari 2016:
151 Ge oss en svensk dröm
152 Satsa på nordiskt samarbete för att klara flyktingkrisen
154 Flyktingar tvingas stanna i Istanbul
156 EU:s flyktingpolitik på väg mot ett totalt haveri
157 Angela Merkel sätter sitt hopp till Turkiet
158 F-kassan spår större utgifter
23 januari 2016:
159 Farofylld facklig logik
161 En upptrappad dispyt med Polen försvagar EU
163 Kreml kan kosta på sig förvirrande utspel
164 Europa måste lösa sina stora problem
24 januari 2016:
165 Peter Wolodarski: ”Vad i h-vete är det som pågår?
167 Digitaliseringen kräver att företag vågar nysatsa
168 Så ska regeringen förbättra de nyanländas etablering
170 Nya bilder av en svensk ikon
172 USA dras isär
181 Den som förstår frustrationen blir en vinnare
25 januari 2016:
182 Anställ fler yrkeskategorier för att klara lärarbristen
184 Efter raset – partitoppar kräver ny S-politik
187 Så skapas vinnare och förlorare i arbetssamhället
189 Dick Harrison: Högre utbildning är ett haveri
26 januari 2016:
191 Skev syn på bidragsbrott
193 Kristen enhet bara början
194 Kritiska röster tvingas till tystnad
195 Ett historiskt misstag att inte erkänna Västsahara
197 FRA-chefen: Vi bedriver ett krig på tre fronter
200 Nu försvinner ”vänsterns” röster från polsk tv
203 Fredssamtalen om Syrien skjuts upp fyra dagar
203 Tre faktorer som påverkar bolagen
27 januari 2016:
205 Frys ingångslönerna för att kunna ge fler nyanlända jobb
28 januari 2016:
207 Handels lönekrav visar sprickan inför avtalsrörelsen
208 S inte längre största parti
208 Störst, bäst och vacklande
211 Maktlöshetens gnagande ångest
213 Nästan alla stora byggen av järnvägar är olönsamma
215 SD lovar rösta på borgerligt budgetförslag
215 Frågan: Hur länge sitter Merkel kvar?
217 Trumps senaste utspel splittrar konservativ elit
218 Larm om lägre tjänstepension
220 Facken vill hejda fall med högre premier
221 Troligt med sänkt ränta trots rekordstark industri
222 Minusräntor pressar Nordea
223 Att föda eller inte föda
225 Därför borde det anses som ”osvenskt” att vara nationalist
29 januari 2016:
228 Mot okända mål
229 Polisen måste agera mot antiziganistiska hatbrott
232 Det fanns ingen krisorganisation
234 Löfven KU-anmäls för hanteringen av flyktingkrisen
236 Moderaterna avlossar ett skrämskott
237 Mer pengar ska göra det lättare att utvisa flyktingar
238 KI har en del att förklara
240 Oenig opposition hotar med bojkott
242 Krismöte om det nya viruset
244 Hot om revolution om regeringen inte avgår
245 Johan Schück: Sverige kan stjälpa passfriheten inom EU

247 Voltaire såg fanatismen i våra dagar
249 Skoldebatten. Skyll inte på vår generation, Dick Harrison
30 januari 2016:
250 Två opålitliga gränsvakter
252 Trumpen domptör leder cirkusen
253 Konstitutionsutskottet är ingen pajkastningsarena
253 Partierna duckar och vågar inte utreda frivillig dödshjälp
256 Ratat kalvkött kvar på restaurangerna
259 Migrationsverket: ”Vi har en krisorganisation
260 S anklagar M för att missbruka KU
261 Bolund vill se lägsta möjliga åldersgräns
262 SSU kräver renodlad S-politik
263 Väljarna gillar inte miljardrullningen
267 Trump: Det här är som Oscarsgalan
268 Experterna oense om Putins styrka
269 Grekland i fokus för nya lösningar
271 Oppositionen deltar i fredssamtal i Genève
272 Osäkert in i det sista om Cameron lyckas
273 Hoppet lever trots stora ras på börsen
274 Nedgång i Kina riskerar utlösa global finanskris
276 Hårda politiska tag i vägen för fri marknad
278 Bränslecellen. En grön och ren teknik som väntar på det stora genombrottet
31 januari 2016:
279 Schengen går på knäna
280 Peter Wolodarski: Förintelsen började i ett modernt samhälle – det kan hända igen
282 Bostadssamtalen får inte slå mot hushållens ekonomi
284 Kravet från de egna: starta om
288 Ewa Stenberg: Socialdemokratisk kris när partiet förlorar både sitt projekt och sin skicklighet att regera
290 Skolgårdar ska skyddas från farlig UV-strålning
291 Omstridd kirurg riskerar få sparken
293 Regeringen hotar krogar med lag om märkning
294 Mycket står på spel i Iowa
296 Ny internationell hjälp i sikte för palestinierna
298 Nya lån på bostaden kan ge hög amortering
300 De nya reglerna införs den 1 juni
301 Maria Crofts: De med låga inkomster tvingas betala mer med nya reglerna
302 Yrkeshögskolan rustar för att ta emot ännu fler studenter
303 Så ska nyanlända få jobb snabbare
305 Babylonierna förutsåg Jupiters gång
307 Karin Bojs: De lärde oss konsten att förutsäga framtiden
1 februari 2016:
309 En modell för globalt samarbete
311 Så ska dödsfall och ohälsa förebyggas i arbetslivet
313 Gräsrötterna arbetar hårt in i det sista
316 Hur gör de i Iowa egentligen?
317 Bernie Sanders – utmanaren från vänster
320 Ted Cruz – utmanaren från höger
323 Arbetslöshet står still för utlandsfödda
324 Regeringen vill åldersbedöma fler
325 Många högutbildade vet inte hur EU fungerar
327 Rekordstort stöd för flyktingfientligt parti
328 Oppositionen välkomnar samtalen
329 Regeringen öppnar för ändrad flyttskatt
330 Vanligt bråka med barnen om pengar
331 Min elvaåring skäms över att behöva ha extra hjälp i skolan
333 Kraftigt försenad utbyggnad av vården väcker stark oro
336 Spårsatsningarna som landstinget tror mest på

2 februari 2016:
337 Hjälpa utan att stjälpa
338 Illusoriska löften om suveränitet
340 Omänskligt att avvisa asylsökande till Ungern
342 Kraftig ökning av kostnader för säkerheten
344 Det råder mycket frustration på asylmottagningen
345 Polisen föreslås öka antalet avhysningar
347 Globalisering gör gamla problem nya
348 Inte aktuellt för M att slopa ränteavdragen
350 Flyktingkrisen prövar nordiskt samarbete
354 Zikaviruset måste tas på allvar
355 Självmordsbomber i Damaskus kan slå mot fredssamtalen
356 Utkast till nytt avtal med EU väntas i dag
358 Notan pressas för snabbtågen
359 Miljövänners hopp står till Vattenfall
360 Jag vill avgöra själv när mitt underbara liv är slut
363 Kaos och konflikter stänger Ross Tensta
3 februari 2016:
365 Tvåan och trean lyser starkast efter premiären – Fördel Bernie Sanders efter sensationella starten
366 Tvåan och trean lyser starkast efter premiären – För partieliten är Marco Rubio den enda räddningen
368 Sista chansen för flera kandidater
369 Dåliga nyheter för Clinton
4 februari 2016:
371 Rapport från en skoldag i helvetet
372 Anpassa föräldraförsäkringen till det moderna arbetslivet
374 Krismöte i dag om kärnkraften
376 Amortering redan krav
377 Stängda skolor skapar oro i Järva

Kapitel 4. Utbildning och information.

Innehåll

Sida
145 I det föregående har beskrivits samhällsplaneringens problem.
Nu kommer nästa: hur ska man kunna förbättra världen?

146 Människornas levnadsförhållanden
147 Svenska politiker har ett par grundlägande uppgifter
148 Pseudoteorier jämställs med etablerad vetenskap
151 Rapport från en skoldag i helvetet
152 Dick Harrison: Högre utbildning är ett haveri
154 Många högutbildade vet inte hur EU fungerar
156 Så skapas vinnare och förlorare i arbetssamhället
158 Grundskolan och gymnasiet

159 Om utbildning i skolan
160 Religion och levnadskunskap
161 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan

163 Samhällsinformationens principiella problem

180 Systemet för mänskliga verksamheter

183 Decemberöverenskommelsen, läget i Sverige och världen och
om att ge människorna de utbildningar, kunskaper och
informationer de behöver.
188 Grundskolan och gymnasiet
190 Universitet och högskolor
193 Biblioteken
197 Placering av dokumenten i bibliotekslokalen

I det föregående har beskrivits samhälls-planeringens problem. Nu kommer nästa: hur ska man kuna förbättra världen?

Verksamhetsområde 10 gäller en kort översikt över de mänskliga samhällenas kunskaper, vetande och utvecklingen av det med början i arkiv och bibliotek i 101 och 102 och slut i 108 med idé- och lärdomshistoria, filosofihistoria, vetenskapshistoria o d. Däremellan problem med vetandets utveckling och de stora dragen i människornas verksamheter.

Verksamhetsområdena 11-19 gäller individernas kunskaper och erfarenheter, sätt att tänka, sätt att tänka om världens beskaffenhet och om hur man bör handla od - individernas inre verkligheter. Här ingår kunskaper om systemet för de nio områdena mänskliga verksamheter och kunskaper om sambandet mellan verksamheterna.

Verksamhetsområde 20-29 gäller religiösa verksamheter och religiöst tänkande och det är något som i hög grad står i konflikt med verksamheterna 11-19. och verksamheterna i område 3.

Verksamheterna i område 3 gäller politiska verksamheter som kan vara styrda av enstaka mäktiga människor eller organisationer, diktatorer eller som i demokratier i princip av alla människor genom allmän rösträtt. Den ledande uppfattningen i världen är. med knapphet, att demokrati är det som bör eftersträvas. Sverige blev en demokrati för bara 90 år sedan. demokratierna i världen kan kort sagt sägas vara bara 100 år gamla.

De religiösa verksamheterna i område 2 grundar sig på tusentals år gamla religiösa uppfattningar om världen som inte hängt med i utvecklingen. De religiösa uppfattningarna var till en början hjälpmedel för männniskorna att förstå världen, man trodde att den styrdes av en eller flera gudar och att människorna bara hade att rätta sig efter det man trodde var deras krav.

Med tiden har man i de utvecklade länderna mer och mer förstått, att utvecklingen inte beror på gudarna utan på människornas verksamheter. Religionerna har blivit ett hinder för utvecklingen istället för hjälpmedel.

De kristna religionerna har en fruktansvärd historia, men har nu mestadels förstått att världen inte styrs av gudar utan av människorna. I Sverige hade den kristna kyrkan stor makt ännu inne på 1900-talet och var en del av rikets styrelse, men statskyran avskaffades i slutet på 1900-talet och har nu formellt ingen makt i rikets styrning.

Enligt gamla kristna dogmer kunde kvinnor inte vara präster, men i slutet på statskyrkotiden blev det tillåtet.

På senare år har en del kristna svenskar gått över till katolicismen.
En del svenskar har blivit muhammedaner, islamister. Ute i världen är nu islam en stor maktfaktor som predikar läror som på olika sätt sägs grunda sig på Muhammeds 1400 år gamla läror som menar att världen styrs av en gud och att demokrati är förkastligt.

Det senaste är IS, “Islamiska Staten” som försöker överta världen och bedriver terrorism som ska skrämma de utvecklade delarna av världen som förstått att demokrati måste till för att rädda världen. IS för krig i Mellanöstern och har del i de stora pågående flykingströmmarna som

Sverige försökt hjälpa men nu måste minska sin hjälp därför att EU inte kan organisera flyktingarna på lämpligt sätt och inte kan hindra krigen i Mellanöstern som är de största skälen för flyktingarna.

Problem med terrorismen finns i verksamhetsområdet 7952-7956 och problem med flyktingarna finns i område 7958.

Till detta kommer de stora problemen med klimatet som börjar behandlas i december och som rör område 71.

Vill man förbättra världen måste man förbättra de mänskliga verksamheterna i första hand i områdena 10 om bibliotek m m, 11-19 individernas inre verkligheter, 20-29 religion och område 3 om politik.

De religiösa verksamheterna är numera, sedan vetenskaperna utvecklats, delar av de inre verkligheterna. Att förbättra de inre verkligheter na och de religösa verksamheterna är i första hand en fråga för biblioteksverksamheterna i 102, utbildningsverksamheterna i område 7957 om uppfostran, förskolor, grundskolor, gymnasier, universitet, högskolor och forskning.

Men det är också en fråga för andra verksamheter, bl a tidningar, medier, journalistik o d i område 90, Reklam od i område 659, underhållningsverksamheter o d i områdena 791-794 och andra kulturella verksamheter i områden 7-9.

I skolorna, på alla nivåer, bör religionsämnet ändras till Religion och levnadskunskap och innehålla det som behövs i området 11-19. Utbildningen i samhällskunskap och hemkunskap behöver förbättras.

I det följande inläggs texter om utbildning o d.

Människornas levnadsförhållanden

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:
A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Svenska politiker har ett par grundlägande uppgifter.

Att se till att alla barn och vuxna får den utbildning de behöver och att alla har pengar så att de kan leva ett anständigt liv.

Samtidigt måste de se till att fysiska och sociala miljöer får lämplig utformning och vartefter förbättras. Till den fysiska miljön hör klimatproblemen som kan leda till världens undergång.

Lag om folkskola för alla barn kom till 1842. De skulle lära sig läsa och skriva och bli religiösa i Luthers anda. Några få kunde få gå på gymnasium och universitet och bli tjänstemän i kyrka och stat.

De flesta bodde på landet och arbetade i lantbruk. I städer kunde de bli bodbiträden och hantverkare. När man skulle förflytta sig fick man gå, längre transporter fick vanligen ske med häst och vagn. Att resa utomlands var få förunnat. Tidningar började komma men annars fick man nyheter i kyrkan och på kyrkbacken. Föräldralösa barn såldes till lägstbjudande.

Det har ändrat sig mycket sedan dess. Alla svenska barn nu borde få lära sig utvecklingen i Sverige och världen i grova drag för tiden före 1842 och tydligare för tiden därefter. Det är synnerligen oklart hur det är med den saken.

1800-talet var ett utpräglat klassamhälle. Demokrati i formell mening infördes i Sverige när kvinnor fick rösta i de allmänna valen första gången 1924. Sedan dess har det gått en utveckling till mer jämlikhet som fortfarande pågår i sakta takt.

Världen har förändrats. Stort när det gäller transporter och informationsteknik: bilar, motorvägar, superjärnvägar, jättelika godsfartyg, flygplan. radio, TV, internet, mobilnät, mobila bredband. e-post o s v. Handeln i världen och penningsystem har ändrat sig och alla männniskor i hela världen finns nu i en gemensam marknad med konkurrens mellan alla. Detta ställer krav på den svenska utbildningen.

När Göran persson var statsminister lommunaliserade han skolan. Vad det innebär är komplicerat, men Göran Perssons främsta skäl tycks ha varit att flytta över kostnader från staten till kommunerna. Det har medfört försämringar.

Den borgerliga regeringen ändrade läroplaner m m för grundskolan och gymnasiet. Friskolor har införts där vinsten kan tyckas vara viktigare än utbildningens kvalitet.

För att utbildningen i grundskolan och gymnasiet ska bli bra måste kommunerna ha kompetens, pengar och vilja att ordna undervisningen.

Många kommuner är små och har inte råd att ha tillräckligt kunniga tjänstemän och anser sig inte ha råd med tillräckligt bra lärare, har otillräckliga vikarier och obehöriga lärare. De politiska partierna tycker olika.

Den nya rödgröna regeringen har många problem. Undervisningsminiser Gutav Fridolin (MP) ansvarar för grundskolan och gymnasiet I departementet har han två S-ministrar, en för universitet, högskolor och forskning, och en för annan utbildning.

Men utbildningsproblemen rör också andra departement. I alla politikområden finns problem med utbildningar.

Arbetsmarknadsministern har problem, bl a med arbetsförmedlingen som ska se till att de arbetslösa inte får för stora arbetlöshetsersättningar, men också ska ordna med utbildningar för arbetsösa. Näringsministern ska se till att näringarna blir bra.

Kulturministern har hand om radio, TV, tidningar, bibliotek, konst och underhållningsbranchen som innehåller mycket utbildningsaktiviteter. Reklam är en stor branch för utbildning.

Barnens uppfostran vid sidan av skolorna, före skolåldern och senare är en stor faktor för utbildningen.

Utbildningsproblemen rör inte bara grundläggande utbildning utan vidareutbildning under hela livet, isynnerhet med hänsyn till den globala konkurrensen.

Det första lärarnas fackföreningar kom med när utbildningsproblemen började bli särdelses stora var att lärarnas löner borde höjas. Men lärarna blir inte bättre för att lönerna höjs. De behöver vidareutbildning och lärarutbildningen vid högskolor och universitet måste bli bättre, men där utbildar de för läroplanerna. Om läroplanerna inte blir bättre blir lärarutbildningen inte bättre och lärarna inte bättre.

Det finns skäl att granska alla läroplaner för grundskolan och gymnasiet. I tidningsartikeln den 11 januari 2016 ”Pseudoteorier jämställs med etablerad vetenskap” nämns att i skolverkets kommentarer till läroplanen för grundskolan framställs naturvetenskapen som en ideologi bland andra. En relativistisk kunskapssyn har fått fotfäste i skolvärlden och den lämnar skoleleverna skyddslösa. Skolan måste vara tydlig med vad vetenskapen säger, skriver fyra forskare och debattörer.

DN MÅNDAG 11 JANUARI 2016:

”Pseudoteorier jämställs med etablerad vetenskap”

“ Relativistisk kunskapssyn. I Skolverkets kommentarer till läroplanen för grundskolan framställs naturvetenskapen som en ideologi bland andra. En relativistisk kunskapssyn har fått fotfäste i skolvärlden och den lämnar skoleleverna skyddslösa. Skolan måste vara tydlig med vad vetenskapen säger, skriver fyra forskare och debattörer.

Skolan har övergivit den vetenskapliga metoden, och jämställer pseudoteorier med etablerad vetenskap. Märkligt nog har detta olycksbådande vägval i stort sett fått ske utan uppmärksamhet. Nu är det angeläget att lagstiftare, skolledare och lärare engagerar sig i denna helt centrala framtidsfråga och gör begreppet kunskapsskola till mer än bara ett slagord.

Nyligen deltog ett par av oss som föreläsare på en inspirationsdag för lärare i Skolverkets och Kungliga Vetenskapsakademins regi med temat Naturvetenskapen och livets mening. I samband med en fråga om hur man bemöter barn och ungdomar som uppfostrats i kreationistisk anda inträffade något märkligt.

Ett par lärare började argumentera för att den vetenskapliga synen på livets utveckling kan ställas bredvid den kreationistiska och att man som lärare inte behöver övertyga eleverna om vilken som är rätt. Det vore till och med direkt fel att göra det och ”i strid med en god lärargärning”. Dessutom är det ju ett välkänt faktum, hävdade lärarna, att

vetenskapen inte representerar någon absolut sanning. Panelen hamnade efter dessa inlägg i chock och inspirationsdagen avslutades i förvirring.

Är detta enbart en anekdot? Dessvärre utgör detta ett exempel på hur skolan fungerar i ett land som också delar ut världens främsta vetenskapliga pris, Nobelpriset, och därmed borde ha förutsättningar att veta bättre.

I USA har kreationismen gjort framgångsrika framstötar i utbildningsväsendet. Där handlar det om hur religiösa rörelser gör bruk av sanningsrelativism för att smyga in kreationismen i skolan. I Sverige handlar det snarare om en relativistisk kunskapssyn som fått fotfäste i skolvärlden och som lämnar skoleleverna skyddslösa.

I sin avhandling ”Den förhandlade makten” (2011) intervjuar statsvetaren Fredrik Sjögren lärare vid vanliga svenska skolor om hur de hanterar värdekonflikter runt ämnen som demokrati och sexualitet. Till sin förvåning finner han att evolutionen hör till dessa konfliktämnen. Flera av lärarna berättar hur de försöker uppmuntra eleverna att bilda sig en egen uppfattning om livets utveckling på jorden. Sjögren beskriver detta som att lärarna vill erbjuda ett ”smörgåsbord” av teorier att välja från. Man betraktar vetenskaplig kunskap som ofullständig och omöjlig att belägga och anser det vara ”gammaldags, stelt och småskuret” att förespråka en teori framför en annan. En lärare säger att ”de olika skapelsemyterna eller olika religioners förklaringar är inte fel utan bara olika sätt att se på saken”.

Enligt läroplanen för grundskolan, LGR 11 (beslutad av riksdagen 2009, uppdaterad 2015), framstår lärarnas handlande som föredömligt. Här kan man läsa att biologiundervisningen ska skapa förutsättningar för eleverna att kunna skilja mellan naturvetenskapliga och andra sätt att skildra världen och ge dem inblick i naturvetenskapens världsbild med evolutionsteorin som grund. Detta påstående utvecklas i ett särskilt dokument med kommentarer till Läroplanen (vilket också återfinns på Skolverkets hemsida):

Genom att diskutera vad som utmärker naturvetenskapen kan eleverna få förståelse för hur naturvetenskap förhåller sig till andra sätt att veta och tro. Kursplanen avser inte att lyfta fram naturvetenskapen framför andra sätt att beskriva världen. Det handlar i stället om att belysa i vilka sammanhang och situationer naturvetenskapliga kunskaper är användbara.

Det är häpnadsväckande att detta står i ett offentligt styrdokument för den svenska skolan. Visst finns det olika sätt att beskriva världen, men endast de som vilar på goda grunder utgör seriösa teorier. Evolutionsteorin hör dit, kreationismen gör det inte. Att inte förespråka evolutionsteorin är i strid med skollagen som tydligt anger att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund.

Läroplanen betonar också att naturvetenskapen påverkas av de människor som verkar inom den och att den därför är föränderlig och inte slutgiltig. Givetvis är det korrekt att naturvetenskapliga teorier utvecklas och att eleverna bör göras medvetna om att det de lär sig inte i varje detalj utgör sista ordet. Men detta innebär inte att sofistikerade och välgrundade vetenskapliga teorier kan jämställas med pseudoteorier.

På flera ställen i LGR 11 framhålls betydelsen av att eleverna lär sig att ’föra kritiska resonemang’ och ’formulera egna argument’. Men för att det inte bara ska bli löst tyckande krävs en fast kunskapsgrund och att man förstår skillnaden mellan vetenskaplig metod och spekulation.

Är kommentarerna till läroplanen i biologi ett desperat försök att hantera den religiösa laddningen kring evolutionen? Det verkar inte så. Samma kommentar återfinns också för kemi och fysik. När det gäller fysik kan man dessutom läsa:

Existentiella frågor om universums uppkomst och utveckling behandlas inom såväl modern kosmologi som olika religioner. Genom undervisningen i fysik kan eleverna utveckla förståelse för att skillnaden mellan naturvetenskap och religion inte ligger i vad som beskrivs, utan främst i vilka frågor man ställer och vilka metoder som används för att besvara dem. På så sätt får de möjlighet att väga samman värderingar och sakförhållanden, föra kritiska resonemang och förhålla sig till vad forskare och naturvetenskapens kritiker påstår.

Ja, ni läser rätt: naturvetenskapen framställs som en ideologi bland andra. Man kan också undra vad det innebär att ’väga samman värderingar och sakförhållanden’ i detta sammanhang? En naturvetenskaplig teori har sitt värde i att den, baserad på rigorösa metoder, är ämnad att beskriva hur världen är, inte hur den borde vara.

Vi lever i ett samhälle där det blir allt svårare att urskilja vad vi vet ur den flod av information som sköljer över oss. Medvetna försök görs att undergräva väletablerad kunskap, särskilt när det gäller omdiskuterade frågor som global uppvärmning, vaccin och flyktingsituationen. Det är helt avgörande att lärarna får de redskap som behövs för att träna eleverna att skilja det som vilar på god vetenskaplig grund från spekulationer och desinformation.

Alla, inklusive eleverna i skolan, har rätt att tro vad de vill och givetvis finns det frågor, till exempel vad gäller värderingar, som naturvetenskapen inte kan besvara. Men skolan kan och måste vara tydlig med vad vetenskapen säger, vad som är byggt på god evidens och vad som inte är det.

Det är hög tid att lagstiftare, skolledare och lärare engagerar sig i denna helt centrala framtidsfråga och gör begreppet kunskapsskola till mer än bara ett slagord.

Ulf Danielsson, professor i teoretisk fysik vid Uppsala universitet
Christina Moberg, professor i organisk kemi vid KTH, preses för Kungl. Vetenskapsakademien
Christer Sturmark, författare och förlagschef för vetenskapsförlaget Fri Tanke.
Åsa Wikforss, professor i teoretisk filosofi vid Stockholms universitet”

Artikeln visar på stor skandal i utbildningen.

DN TORSDAG 4 FEBRUARI 2016:

“ Rapport från en skoldag i helvetet

Det är hjärtskärande att elever tvingas tillbringa dagarna på platser som Ross Tensta gymnasium.

Ross Tensta gymnasium i Stockholm läggs ned, rapporterade DN i måndags. Skolborgarrådet Olle Burell (S) berättar att den kommunala skolan ska avvecklas. Skolinspektionen har flera gånger varit där och observerat lokaler och lektioner. Rapporten som inspektionen författat är hjärtskärande läsning.

Det talas om allvarliga brister på ett otal områden. Lärares rädsla för att hotas av elever. En fullständigt släpphänt syn på frånvaro. Trakasserier och våld. Det är outhärdligt att tänka på hur vardagen måste ha sett ut för skolans skötsamma elever, de som ställer det absurt höga kravet på det svenska skolsystemet att kunna sitta i lugn och ro och få en utbildning.

Av någon anledning misstänker jag att dessa i något högre grad är flickor.

Vill man att läsningen av Skolinspektionens rapport ska smärta ännu mer i bröstet kan man kontrastera den med den digitala broschyr där Ross Tensta gymnasium gör reklam för sig självt. Där utlovas:

Ämnesintegrerad undervisning där historisk tillbakablick, modern teknik och ett vetenskapligt förhållningssätt kombineras för att skapa förutsättningar för ett livslångt lärande.

Skolinspektionen beskriver verkligheten: ”(Det råder) total avsaknad av studiero och lärarna ingriper sällan... På vissa lektioner har inspektörerna svårt att förstå innehållet i lektionen på grund av de omfattande ordningsstörningarna.”

Broschyren igen:

Enligt skolans elever är det den trivsamma skolmiljön, gemenskapen bland eleverna och skickliga lärare som utmärker skolan.

Skolinspektionen:

”Många elever kommer och går som de själva önskar ... Lärarna (har) i vissa fall gett upp försöken att säga till elever vid ordningsstörande beteenden. Lärarna berättar i intervjuer att de uppfattar att samhällets lagar inte gäller på skolan. I stället är det elevernas lagar som gäller, vilket bland annat medför att eleverna kan kränka varandra utan att lärarna ingriper ... Anledningen till detta är, enligt lärarna, att de är rädda för att bli hotade av dessa elever.”

Ett av de mest anmärkningsvärda områdena i rapporten rör elevernas närvaro, eller snarare frånvaro. De är inte där – men får ändå närvaro markerad av lärarna. Varför?

Jo, eleverna vill ha sitt studiebidrag, alltså kommer de till skolan ibland. Men väl där är de så störande att lärarna låter dem gå igen. Då är det enklare att bara markera närvaro även om de är frånvarande.

Tror ni jag överdriver? Så här skriver Skolinspektionen: ”Enligt rektorn är det för dessa elever en prestation i sig att de kommer till skolan och därför har dessa elever, enligt henne, tillåtelse att komma och gå som de önskar.”

Kommen så här långt i läsningen går mina tankar en bit bort från just denna skola. Jag tänker på dussintals intervjuer som jag läst med flyktingar som kommit till Sverige det senaste året. En utsaga förenar många av dem. Ett ord går igen.

De ensamkommande drömmer om att fortsätta den utbildning som de en gång påbörjat.

Föräldrar talar om att deras barn äntligen ska få utbildning.

Nu är det ju så att många nyanlända tenderar att hamna i områden där det redan bor andra med flyktingbakgrund. Det är ingen djärv gissning att en stor del av dem kommer att hamna i Tensta, eller områden som liknar det. Och att de då kommer att tvingas lägga sina barns framtid i händerna på skolor som liknar Ross Tensta gymnasium. Med kaos, kränkningar och ”total avsaknad av studiero”.

De måste ju tro att vi är galna här uppe. Att vi alla har halkat på isen och slagit vårt huvud mycket hårt.

Och hur barnen sedan ska integreras i detta land, där disciplin och studiero i skolan ofta ses som skällsord eller utopi och där arbetsmarknaden i princip bara efterfrågar utbildat folk, saknar åtminstone denne skribent svar på. Skolan ska kompensera de barn som fötts med sämre förutsättningar – ändå är det gång på gång just de som sviks när studieron är obefintlig.

Det har under dagarna skrivits en del om gymnasiet i Tensta. Någon använder det som belägg för att skolvalet slår hårt mot utsatta områden, flera kland-rar den speciella Ross-pedagogiken som tillämpats.

Själv tycker jag att kärnproblemet är betydligt större än denna skola. Händelserna som beskrivs går igen på flera håll – simhallar, festivaler – i ett samhälle där vuxenvärlden går till reträtt och gängmentaliteten kommer in i dess ställe.

Den ”djungelns lag” som lärare talar om i rapporten är inte bara ett problem för Ross Tensta gymnasium.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

SVD 25 januari 2016

“ Dick Harrison: Högre utbildning är ett haveri

Den svenska högre utbildningen, åtminstone den som bedrivs på arbetsplatser likt min, har havererat. Men ingen vill att de här problemen skall offentliggöras. Att höja rösten är tabu, skriver historieprofessorn Dick Harrison.

DEBATT | UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR

Jag anmodades att göra allt jag kunde för att få kurserna att bli lättare.

År 2015 återvände jag till Lunds universitet efter ett års utlandsvistelse och föräldraledighet. Ett år är förvisso inte lång tid, men det var tillräckligt länge för att de oroväckande moln som skockats på horisonten skulle hinna falla i glömska. Jag var glad att få återgå till undervisningen. Uppvaknandet blev brutalt.

En lista över de besynnerligheter som drabbade mig sistlidna år kan göras lång. Här är ett axplock:

• När jag ställde krav på att studenterna skulle delta aktivt i obligatoriska diskussionsövningar anklagades jag för mobbning. Anklagelserna framfördes först till studierektor, sedan till universitetsledningen. Till och med en mor- eller farförälder engagerade sig å barnbarnets vägnar för att få bukt med den krävande professorn. Sedan framgick det att andra lärare ignorerar obligatoriekravet.

• När jag sökte värja mig med att uppgifterna var lögnaktiga fick jag veta att en universitetslärare på denna punkt är rättslös. Studenterna kan i princip ljuga ihop hur mycket som helst om en lärare utan att hon

eller han kan försvara sig annat än genom en polisanmälan om ärekränkning (som är dömd att bli resultatlös).

• När jag underkände ovanligt många studenter på en tentamen anmodades jag av min studierektor att fortsättningsvis dela ut en lista över möjliga tentafrågor i förväg, allt för att minimera antalet underkända. Förr hade detta kallats fusk – och det är det fortfarande, enligt min mening. För säkerhets skull dubbelkollade jag med min prefekt, som uttryckligen skrev att förslaget ”är bra”. Av det -faktum att diskussionen var skriftlig, på e-post, framgår att vad som för mig är fusk för mina -chefer är okontroversiellt.

• När jag inkallades som medbedömare av C-uppsatser insåg jag att vad som för några år sedan hade varit omöjligt att lägga fram på ett B-seminarium numera skall godkännas på ”snällseminarier” (den term som informellt används) på den högre nivån, allt för att öka genomströmningen. Mina vetenskapliga invändningar ignorerades. Jag fick också veta att en student, vars uppsats jag underkänt för några år sedan, innan jag flyttade till Kenya för ett halvårs vistelse, hade överklagat beslutet, misstänkliggjort mig i min frånvaro och fått till stånd ett flertal möten (som jag på grund av tjänstledigheten och det geografiska avståndet lyckligtvis slapp närvara vid).

• När jag tog upp problemen, vilka det vara månde, med mina chefer fick jag inget gehör för någonting. Tvärtom: jag anmodades att göra allt jag kunde för att få kurserna att bli lättare. Att åtskilliga studenter struntade i att läsa kurslitteraturen var oväsentligt. Det var mig det var fel på. Genomströmningen av studenter måste öka. I nästa veva – när jag sökte försvara mig och hävda fackliga rättigheter – kallades jag till ett hotfullt möte med dekanus och personalansvarig på fakulteten. Kallelsen i sig var nog för att få vilken lärare som helst att ligga sömnlös.

• När jag kontaktade facket (Sulf) fick jag veta att mina erfarenheter är normala. Det är just så här vardagen ser ut för universitetslärare. Orsakerna är två: (1) studentkårernas allt starkare maktställning och (2) institutionernas ekonomiska situation: de pengar de får till verksamheten är direkt relaterade till antalet examinerade studenter, vilket ”korrumperar” (citat) nämnda verksamhet och leder till drastiskt sänkta krav. Om institutionerna inte hänger med i betygscirkusen väljer ju studenterna bara att traska vidare till en annan högskola, där kraven är lägre.

Så här höll det på. Månaderna gick. Jag gjorde mitt bästa för att gå en balansgång mellan verkligheten och de egna idealen. När jag påtalade för studie-rektorn att någon borde skriva en debattartikel om eländet blev svaret ordagrant: ”Det förbjuder jag!”

Ingen vill att de här problemen skall offentlig-göras. Att höja rösten är tabu. Det gäller att sitta stilla i båten, gilla läget och – framför allt – sätta -högre betyg på tentorna. Annars riskerar studenterna att försvinna, institutionen att förlora pengar och de anställda att förlora jobben.

Historiska institutionen vid Lunds universitet är tyvärr i gott sällskap. Ovanstående skildring hade kunnat handla om mängder av humanistiska institutioner vid våra högre lärosäten. Mina egna upp-evelser är typiska för en person som intet ont -anande återvänder till den svenska universitetsvärlden efter en längre tids frånvaro. För många lektorer och professorer kan situationen sluta med depression, sjukskrivning och uppsägning eller – om man snällt anpassar sig – med självförakt och eskalerande korrumpering. För studenterna blir följden allt sämre prestationer, kunskaper och färdigheter. Det krävs inte mycket fantasi för att räkna ut de långsiktiga följderna för det framtida svenska kunskapssamhället.

Kort sagt: den svenska högre utbildningen, åtminstone den som bedrivs på arbetsplatser likt min, har havererat. Finns det ingen lösning? Jo, om man är villig att ingripa mot de missförhållanden som berördes ovan. För det första måste studentkårernas makt över universitet och högskolor reduceras. De erfarenheter och insikter som ryms inom lärarkåren måste väga tyngre än de subjektiva ”upplevelser” av att känna sig ”kränkt” som florerar inom studentleden. För det andra måste det system som innebär att institutioner får betalt per ”producerad” (ett märkligt ord som ofta förekommer i diskussionerna) student avskaffas. Som det ser ut i dag har universiteten drabbats av samma betygsinflation som gymnasieskolan. Vem har glädje av det? Vill vi verkligen att framtidens akademiker skall bli allt okunnigare?

Men det grundläggande problemet är ett annat. Under det gångna året mötte jag aldrig vid ett enda tillfälle, varken hos studenter eller lärarkolleger, någon uppskattning av vad som för mig alltid har varit det centrala med universitetsvärlden: att den skall förmedla gedigna kunskaper, inspirera till forskning och vässa studenters förmåga att resonera vetenskapligt. I stället handlar allt om pengar. De avsomnade bildningsidealens fallna mantel har axlats av Mammon.

Dick Harrison professor i historia vid Lunds universitet “

“LÄS ÄVEN
Studenter: Harrison väljer att sparka nedåt
DEBATTEN OM HÖGSKOLAN

Studentkårer: Stäng inte oss studenter ute
DEBATTEN OM HÖGSKOLAN”

DN FREDAG 29 JANUARI 2016:
“ Skoldebatten. Skyll inte på vår generation, Dick Harrison

DN MÅNDAG 1 FEBRUARI 2016:

“ Många högutbildade vet inte hur EU fungerar

Kunskapen om hur EU arbetar är låg i Sverige, också bland beslutsfattare, lärare och forskare i statsvetenskap. En statlig utredning visar bland annat att 66 procent av statsvetarna som deltog i en enkät inte kunde namnge EU:s två lagstiftande församlingar.
Det är en dyster bild av kunskapen om EU i Sverige som utredningen EU på hemmaplan (SOU 2016:10) i dag, måndag, överlämnar till regeringen.

Utredningen tillsattes sommaren 2014 och uppdraget som gick till universitetslektor Maria Strömvik var att föreslå hur insyn, delaktighet och inflytande i EU:s beslutsprocess kan bli bättre i Sverige.

Slutsatsen är att det i stort sett råder tystnad om politiken på EU-nivå i Sverige och att det leder till ett demokratiskt underskott.

Trots att beslut som fattas i EU påverkar Sverige inom i stort sett alla områden finns ingen politisk debatt om de frågor som svenska politiker och tjänstemän är med om att avgöra på olika nivåer i EU. Mediernas rapportering om EU har också minskat.

Enligt utredningen beror det demokratiska underskottet delvis på att kunskapen om hur EU fungerar fortfarande är mycket låg bland beslutsfattare, lärare, forskare och journalister.

Utredningen har genomfört ett antal tester som visar att det finns stora kunskapsluckor i grupper som kan förväntas känna till hur beslutsprocessen i EU fungerar.

Bland studenter som läste första terminens statsvetenskap på universitet var det till exempel hela 71 procent som inte kunde namnge EU:s två lagstiftande församlingar, som är Europeiska rådet och EU-parlamentet. Motsvarande siffra bland studenter på masternivå, som har läst minst tre år på universitetet, var 60,5 procent.

Studenterna kunde betydligt mer om USA:s politiska system än om EU:s. 74 procent hade till exempel svaret på frågan hur domarna i den amerikanska Högsta domstolen utses, men bara 29 procent visste hur utnämningen av domarna i EU-domstolen går till.

Men det var inte bara studenterna som hade bristande kunskaper om EU. Utredningen bad också en grupp lärare och forskare i statsvetenskap att namnge EU:s två lagstiftande församlingar, men hela två tredjedelar, 66 procent, kunde inte svara på den frågan.

EU-intresset hos allmänheten är inte heller särskilt stort. Enligt utredningen följer fyra av tio tillfrågade EU-politiken mycket eller ganska noga, medan sju av tio följer inrikespolitiken.

Beslutsfattare tycks inte heller begripa hur EU fungerar. En majoritet av förtroendevalda i svenska kommuner, 56 procent, hävdar till exempel att de inte vet tillräckligt om EU för att kunna diskutera EU:s beslut med väljarna. Detta trots att SKL, Sveriges Kommuner och landsting, uppger att ungefär 60 procent av kommunernas politiska frågor påverkas av beslut som fattas på EU-nivå.

Utredningen konstaterar också att Sveriges inträde i EU har lett till en maktförskjutning till regeringen, eftersom det är tjänstemän i regeringskansliet och de statliga myndigheterna som förhandlar om kommande EU-lagar och ministrarna som sedan slutförhandlar och är med om att fatta EU-besluten.

När ny lagstiftning förbereds i EU blir det därför en sluten process som innehåller få möjligheter för andra aktörer att påverka besluten, anser utredningen. För bättre insyn och därmed demokrati förslås bland annat nya former för nationella samråd när nya EU-lagar är på gång.

Utredningen vill också ha en särskild EU-portal på regeringens hemsida där information och dokument om pågående lagstiftning samlas. Och för att öka kunskapen om EU bör staten även satsa pengar på fortbildning av lärare, journalister och förtroendevalda.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se”

“Fakta.
För att öka insynen och delaktigheten i EU föreslår utredningen bland annat:
Nationella samråd när ny EU-lagstiftning förbereds
En särskild portal för EU-frågor på regeringens hemsida
Fortbildning för lärare, journalister och förtroendevalda
Stöd till skolor som ordnar skolval till EU-parlamentet “

DN MÅNDAG 25 JANUARI 2016:

“ Så skapas vinnare och förlorare i arbetssamhället

En tredjedel av de inskrivna hos arbetsförmedlingen anses funktionsnedsatta. Men det är en reglering för att hantera allt fler människor som inte längre är attraktiva i det nya Sverige, skriver Mikael Holmqvist.

Härom veckan kunde bland andra Dagens Nyheter rapportera att det statliga företaget Samhall ska anställa ytterligare 2 000 arbetslösa personer som klassats som funktionsnedsatta av arbetsförmedlingen. I höstas redogjorde Dagens Arena för att en tredjedel av landets arbetslösa som är inskrivna hos arbetsförmedlingen numera är kodade som funktionsnedsatta (”En ny Samhallsklass”, 27/9). År 2013 visade forskarna Kerstin Jacobsson och Ida Seing på en liknande situation i tidskriften Arbetsmarknad och Arbetsliv (”En möjliggörande arbetsmarknadspolitik? Arbetsförmedlingens utredning och klassificering av klienters arbetsförmåga, anställbarhet och funktionshinder”), och pekade på den stora ökningen av människor som kodats som funktionsnedsatta de senaste åren.

Ökningen har även skett under perioder av sjunkande arbetslöshet, enligt deras studier. Det vill säga, allt fler människor anses ha någon form av funktionsnedsättning som menligt påverkar deras möjligheter att få ett arbete på arbetsmarknaden. Antalet männi-skor som i dag är kodade som funktionsnedsatta, liksom tillväxten av denna grupp i samhället, kan tyckas alarmerande. Men som jag och andra forskare inom området har argumenterat för under en längre tid (se till exempel Nikolay Angelov och Marcus Eliasons rapport ”Vilka arbetssökande kodas som funktionshindrade hos arbetsförmedlingen?” från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering vid Uppsala universitet, 2014), står orsakerna knappast att finna i att arbetslösa i allt högre utsträckning har drabbats av olika medicinska problem. I stället klassificeras allt fler människor som funktionsnedsatta i det arbetsmarknadspolitiska systemet av skäl som har att göra med deras bristande anställningsbarhet. Som Dagens Arena också konstaterar: ”Att bli kodad som funktionsnedsatt är alltså högst relativt. Det är inte avhängigt ditt medicinska tillstånd, utan beror ytterst på vilka krav arbetsförmedlaren anser att den omgivande arbetsmarknaden ställer i relation till din kropps fysiska och psykiska funktioner.”

Kodningen är i dag en nödvändig väg för många svårsysselsatta att få ett arbete genom en arbetsmarknadsåtgärd, till exempel Samhall. En man som intervjuas i Dagens Arena om hur kodningen av honom gick till uttrycker följande: ”Det är lite oklart, det gick så fort. Det var något med att jag inte kunde skapa kontakter och komma ut i arbetslivet. Så det ska vara något psykiskt.”

Det inom samhällsvetenskapen vedertagna begreppet för att beskriva detta i dag så vanliga fenomen är medikalisering, det vill säga tillskrivandet av medicinska problem hos människor för att förklara en social avvikelse, till exempel bristande sociala eller kommunikativa förmågor. Medicinska begrepp och kategorier används i allt högre grad i samhället för att hantera sociala problem. Flera studier som har gjorts om medikalisering har pekat på hur sjukdomsbegreppets långsiktiga utvidgning har lett till att allt fler personliga och sociala attityder och beteenden har kommit att ligga till grund för medicinsk tolkning och åtgärd. Den ”medikalisering av arbetslöshet” som kodning av arbetssökande som funktionsnedsatta handlar om, pekar på samhällets behov

av att hantera social variation och osäkerhet på en arbetsmarknad som ställer allt specifikare krav på människors sociala, kommunikativa och estetiska förmågor.

Det är därför inte orimligt att anta att exempelvis många av de nyanlända som är i arbetsför ålder inom en snar framtid kommer att klassificeras som funktionsnedsatta för att de genom arbetsmarknadsåtgärder ska kunna erbjudas en sysselsättning. Även om de kommer att tillskrivas medicinska problem för att rättfärdiga en kodning, är deras ”funktionsnedsättning” i allt väsentligt social, inte minst på grund av bristande språkkunskaper. I stället för att ha stora skaror människor med olika kompetenser och profiler, men som svårligen låter sig integreras i dagens arbetsliv, kommer samhället att fortsätta att sträva - efter att ge allt fler en gemensam identitet – som funktionsnedsatt.

Det finns såväl sociala, ekonomiska som politiska incitament för att klassificera människor som funktionsnedsatta. Många människor i arbetsmarknadsåtgärder gör också ett viktigt arbete och bidrar på ett positivt sätt till samhällets ekonomiska utveckling. En kodning som funktionsnedsatt stärker dock knappast en arbetslös människas självförtroende eller främjar personens allmänna anställningsbarhet.

Medikaliseringen av arbetslöshet drabbar som regel de personer som redan står längst från arbetsmarknaden: invandrare, människor med låg utbildning och personer med en faktisk funktionsnedsättning i ett arbetssammanhang. Den fungerar som en reglerande mekanism, som en form av samhällelig social kontroll som begränsar individens potential och möjligheter. De arbeten som erbjuds dem som klassats som funktionsnedsatta är sällan speciellt utvecklande på sikt; tvärtom leder de ofta till en inlåsning i en viss kategori arbeten som i den internationella forskningslitteraturen kallas *dirty work,* alltså ”skitjobb”.

Men för vissa grupper i vårt samhälle är medikalisering inte en väg till ”skitjobben” utan till elitjobben. I mina studier av skolorna i Djursholm mellan åren 2010 och 2015 blev jag tidigt varse att många elever där sades vara dyslektiker. Det har inte varit möjligt för mig att få några statistiska uppgifter om förekomsten av diagnosen dyslexi bland Djursholms barn och ungdomar i skolmiljöerna. Emellertid menade lärare, rektorer och annan skolpersonal i mina intervjuer med dem att studiesvaga eller till och med normalbegåvade elever ofta diagnostiserades som dyslektiker. Bland ungdomar som jag mötte, fanns också uttrycket ”Dysse i Djursan”, vilket inte sågs som någonting negativt.

Samhällets kronjuvel, Viktor Rydberg Gymnasium, hade under en period en dyslexikvot som innebar att elever som diagnostiserats som dyslektiker kunde få en särbehandling vid antagningen till den så attraktiva skolan. Skolstiftelsens ordförande under många år, utbildningsentreprenören Bertil Hult, är en person som offentligt ofta pratat om sin dyslexi. Hult är nu inte ensam om att beskriva sig som dyslektiker i samhällets toppskikt; även Kronprinsessan Victoria har sagt sig vara det, liksom politiker och andra beslutsfattare i vårt land. Det finns med andra ord fog för att påstå att det inte bara i Djursholm finns en acceptans för dyslexi bland landets ledare, och att denna diagnos därmed inte nödvändigtvis är ett stigma och hinder för deras inflytande.

I Djursholms skolor innebär en dyslexidiagnos en rad konkreta fördelar för eleven, bland annat förlängd provtid och möjlighet att göra prov muntligt. Det senare gynnar särskilt elever från en sådan miljö, då de som regel är socialt och kommunikativt mycket kompetenta. För

den grupp invånare i samhället som djursholmarna representerar, ledarna, fungerar alltså medikaliseringen inte nödvändigtvis som en social kontroll, som ett sätt att begränsa deras potential och möjligheter, utan som en smidig genväg till framgång. Självklart finns det i Djursholm och liknande samhällen personer med reella läs- och skrivsvårigheter vilket kan motivera en diagnos som dyslexi och särskilt stöd i undervisningen. Men det finns också goda skäl för att påstå att för samhällets mest utsatta grupper är klassificeringen som funktionsnedsatt generellt en björntjänst, medan en dyslexidiagnos kan bidra till de redan mest integrerade gruppernas fortsatta framgång.

I den konsekrati som Sverige håller på att utvecklas till och som jag skrivit om tidigare (DN 4/11 2015) är social, kommunikativ och estetisk förmåga långt mycket viktigare än kunskaper, kompetenser och formella meriter. Den i Djursholm till synes så populära dyslexidiagnosen är inte ett problem i en konsekrati; den snarare legitimerar den. Genom sin betoning på klass och livsstil framför förmåga och flit gynnar konsekratin ett fåtal, men missgynnar flertalet.

Att bli anställningsbar är helt enkelt inte så lätt längre. De allt fler oanställningsbara i vårt konsekratiska samhälle har därför att även fortsättningsvis se fram emot en kodning som funktionsnedsatt, för att i bästa fall erbjudas de ”skitjobb” som återstår till dem.

Mikael Holmqvist “

Grundskolan och gymnasiet

Kursplaner **Grundskola**
Här ordnade enligt klassifikationssystemet för verksamheter :

108	Samhällskunskap
2	Religionskunskap
51	Matematik
53	Fysik
54	Kemi
57	Biologi
62	Teknik
64	Hem- och konsumentkunskap
74	Slöjd
75-77	Bild
78	Musik
796/799	Idrott och hälsa
802	Engelska
803	Modersmål
803	Svenska
803	Svenska som andraspråk
803	Teckenspråk för hörande
804+	Moderna språk
91	Geografi
93-99	Historia

Gymnasiegemensamma ämnen
Engelska
Historia
Idrott och hälsa
Matematik
Naturkunskap
Religionskunskap
Samhällskunskap
Svenska/svenska som andraspråk

Om utbildning i skolan. (Sid 75 i zzz)

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiers beskrivningar av sin politik?

Man får då återgå till det svenska utbildningsväsendet. Det finns inga andra krav om att svenskarna ska följa med utvecklingen än att man ska gå igenom grundskolan. Om man har lärt sig det som står i grundskolans läroplaner är man redo att rösta - så får man uppfatta det. Äldre personer som gått i äldre skolor med äldre läroplaner får rösta, men kan naturligtvis inte tillräckligt för att göra det.

Före skolåldern finns inga krav om utbildning, man räknar med att föräldrarna uppfostrar barnen. För dagis och förskola finns vissa krav. Krav om barn finns i FNs deklaration om mänskliga rättigheter och i Barnkonventionen.

Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag. Regeringen vill ta reda på hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnkonventionen och tillsätter därför en utredare, Anita Wickström. Den särskilda utredaren ska även analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen, det vill säga om den ska gälla som svensk lag. - Barnets rättigheter behöver stärkas i vårt land. Även om vi tycker att vi gör mycket rätt enligt barnkonventionen så finns det anledning att förstärka barnets rättigheter på flera områden, säger Maria Larsson.

Grundskolan regleras med läroplanerna. I den läser alla om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur människor fungerar psykologsikt sett. Grundskolan ska vara allmänbildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1% av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1% av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1% läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

I de 22 politikområdena finns anledning att kommentera hur grundskolan tillgodoser kunskapsbehoven i områdena.

Som tur är följer många svenskar, trots dålig skolgång, med i det som händer och sker.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Religion och levnadskunskap. (sid 84 i zzz)

Tanken med att bygga ut religionsämnet är att religionsämnet är litet och skulle tåla en komplettering. Litet är kanske ämnet i Sverige, men det är stort i världen, stort i Mellanöstern, Nordafrika och andra länder med Islam, stort i USA med bl a högerextrema religiösa fundamentalister som hotar ruinera USA, stort i Sydamerika och stort i de flesta länder utom Norden och kommunistiska länder som Ryssland och Kina. I Sverige förekommer religiösa problem bland invandrare. I Ryssland har religion trätt fram efter Sovjetunionens fall. Påvedömet är kvar.

Religioner har i Sverige på senare tid blivit mer problematiska än tidigare. Religioner behöver en motvikt bestående av filosofi och psykologi o d som föreslås som komplettering i ämnet Religionskunskap i grundskolan. Även på gymnasiet behövs samma kompletteringar.

Gymnasiegemensamma ämnen: Engelska, Historia, Idrott och hälsa, Matematik, Naturkunskap, Religionskunskap, Samhällskunskap, Svenska/svenska som andraspråk.

Förr fanns högre allmänna läroverk. Cirka 5 % av årgångarna barn gick där och resten i folkskolan. På gymnasiet kunde finnas en lektor som var präst och hade hand om religionsundervisningen (kristendom var ämnet då). Han skötte också undervisningen i filosofi, som bestod av tre ämnen: filosofi, logik och psykologi.

Filsofiämnet var inte obligatoriskt, i en klass på reallinjen med 25 elever kunde det vara bara två som läste filosofi. Filosofiämnet är fortfarande inte obligatoriskt på gymnasiet och hela efterkrigstiden har en stor del av dem som gått där och efteråt på högskolor och universitet inte fått någon utbildning i filosofi och psykologi. Många av dem har blivit chefer och män i staten - utan utbilding i filosofi och psykologi, men väl i religion. Det är inte bra. Det gamla filosofiämnet är nu uppdelat på filosofi och psykologi.

De första gymnasierna kom till i början på 1600-talet och hade då uppgiften att förbereda för prästutbildning och utbildning av tjänstemän i staten. Religion hade en stark ställning. Den allmänna folkskolan kom till 1842 och sköttes till en början i stor utsträckning av präster och andra kyrkans män. Barn skulle bli religiösa med kristlig tro. Gymnasierna utvecklades vartefter med nya ämnen, reallinjer tillkom, och flickor fick börja gå på gymnasierna på 1920-talet. Biskoparna var högsta chefer för läroverken. Med tiden togs biskoparnas ledarskap bort.

Folkskolan växte vartefter och de nuvarande grundskolorna och gymnasierna kom till i slutet på 1900-talet. Statskyrkan har avskaffats och och kristendomskunskapen har ändrats till religionskunskap. Man får nu inte undervisa i religion så att barnen blir religiösa utan bara om religion.

Man bör komma ihåg att religioner med gudars styrningar tillkom under forntiden och att deras betydelse har minskat och nu mer och mer ersätts av demokrati där människorna är ansvariga för styrning och utveckling. Religionerna är visserligen ännu av stor betydelse, men de är i dagens situation ändå av marginell betydelse.

Att i Sverige ha ett obligatoriskt ämne som bara handlar om religion är att tillmäta religionerna för stor betydelse. Viktigare är värdsliga problem och kunskaperna om dem förtjänar större uppmärksamhet. Att komplettera religionsämnet med mer aktuella saker är lämpligt. Det gör att ämnets beteckning Religionskunskap inte passar utan bör ersättas av något mer rättvisande.

Man kan inte bara ändra till “Livsåskådning”, “Filosofi” eller “Psykologi”, det blir för snävt och missvisande.

Ämnet Samhällskunskap har sina lärare utbildade på Statsvetenskapliga institutioner, Det som behöver tillkomma ligger närmare religionerna och därför kan det vara bra att lägga det tillkommande tillsammans med religion, i ett ämne Religion och levnadskunskap.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

Religion och levnadskunskap. (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.

36-39zs.pdf Även zzz.pdf sidan 414

“Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkulturella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

Ämnets syfte
Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att se samhällsfrågor ur olika perspektiv. På så sätt ska eleverna utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnadsvillkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck och hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen.

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer. Eleverna ska vidare ges möjlighet att utveckla kunskaper om samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och

arbetssätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

* reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,
* analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
* analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller,
* uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,
* söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,
* reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser. “

Från http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf (med början på sida 72)

Samhällsinformationens principiella problem.

En diskussionspromemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation.

Promemorian handlar om myndigheternas/den offentliga sektorns information, som bara är en del av all information.

I det närmast följande utdrag : Innehållsförteckningen och första sidan av kapitel 1, sedan Kapitel 2 och 3 och första sidan av kapitel 4.

Promemorians datum är 1977, d v s 35 år före 2012.

Nämnden är sedan länge nedlagd och någon efterföljare tycks inte finnas.

1977 fanns inte Internet och de datorer vi har 2012. De flesta offentliga och privata organisationerna har nu hemsidor där deras verksamheter kan beskrivas och en mycket hög procent av hushållen har datorer som kan ta del av det. Texter, bilder och filmer kan lätt överföras per tråd och till och med trådlöst. Satelliter används så att överföringar kan ske över hela världen på några sekunder. Kommunikationstekniken är starkt utvecklad, men människornas förmåga att ta emot och hantera information tycks inte ha nått tillräckligt hög nivå.

Innehåll

l NSI: s uppdrag och diskussionspromemorians disposition. 5
l. l Uppdraget 5
1.2 Avgränsning 6
1.3 Promemorians uppläggning 6
1.4 Medarbetare 7

2 Samhällsinformation motiv och innebörd 9
2.1 Samhället och informationen 9
2.2 Varför samhällsinformation? 11
2.3 Vad är samhällsinformation? 14

3 Samhällsinformationen och individen 17
3.1 Oinformerad eller välinformerad? 17
3.2 Tillgänglig tid 20
3.3 Varför använder människan information? 21
3.4 Särskilda grupper 33
3.5 Massmediafattigdom och "informationssvaghet" 25
3.6 Ett framtidsperspektiv 27

4 Den offentliga sektorns information — bakgrund och dagsläge 29
4.1 Informationsutredningen 29
4.2 NSI — organisation och uppgifter 30
4.3 De offentliga myndigheternas information 39
4.3.1 Lagstiftning och ramar 39
4.3.2 Uppgifter 43
4.3.3 Undersökningsverksamhet 45
4.3.4 Medel 49
4.3.5 Några exempel ..... .55
5 Principiella problem 61
5.1 När ska samhället informera — före eller efter fattade beslut'? 61

5.1.1 Ståndpunkter och argument 62
5.1.2 Exempel.....64
5.2 Hur ska samhällets information utformas? 74
5.2.1 För och emot plädering 75
5.2.2 Exempel 78
5.2.3 Behövs regler tor samhällsinformation?. 86
5.2.4 Behov av undersökningar 89
5.3 Samhällsinformation eller samhällskommunikation? 91
5.3.1 Diskussionen pm tvåvägskommunikation . . . . , ... 92
5.3.2 Exempel 94
5.4 Vem ansvarar för samhällsinformationen? 98
5.4.1 Diskussioner och ställningstaganden 99
5.4.2 Exempel ..... .102
5.4.3 Organisationsmedverkan 105

6 Sammanfattande frågor kring samhällsinformationen och NSI:s **roll** 109
6.1 När ska samhället informera? 110
6.2 Hur ska informationen utformas? 112
6.3 Samhällsinformation eller samhällskommunikation? 115
6.4 Vem ska ansvara för samhällsinformationen? 117
6.5 Övrigt kring NSI:s roll 119
6.5.1 NSI:s bevakning av medborgarnas behov av information 119
6.5.2 NSI och effektiviteten i samhällsinformationen 119
6.5.3 NSI:s undersökningsroll 120
6.5.4 NSI:s konsultroll 120
6.5.5 NSI som utbildare 121
6.5.6 NSI:s budgetberedskap 122
6.5.7 Nämndens sammansättning 122
6.6 Övriga synpunkter 122

Bilagor
Bilaga l Samhällsinformation i Norge, Danmark och Finland 123
Bilaga 2 Referenslitteratur 125

l NSI:s uppdrag och diskussionspromemorians disposition

Syftet med denna promemoria är att initiera en allmän debatt kring de offentliga myndigheternas information. Avsikten är att belysa olika problem med utgångspunkt från exempel på genomförda informationsprojekt. Enligt direktiven från budgetdepartementet ska vi i denna PM presentera alternativa synsätt på de redovisade problemen. Syftet är alltså inte att NSI i denna promemoria ska framlägga förslag till lösningar på de olika problemen.

Diskussionspromemorian vänder sig till en bred grupp remissinstanser. Tanken är att dessa i sina remissvar ska besvara de frågor som promemorian utmynnar i.

I detta inledande avsnitt ska vi närmare presentera NSI:s uppdrag från budgetdepartementet. Därefter ska vi beskriva hur denna PM är upplagd och de avgränsningar som den bygger på. Slutligen ska vi redogöra för vilka personer som medverkat i denna skrift.....

2 Samhällsinformation — motiv och innebörd

Begreppet samhällsinformation är relativt nytt men företeelsen är gammal. Motiveringen för den första tidningen i Sverige, Ordinari PostTijdender(1645) var just behovet av information. Så länge det över huvud taget funnits samhällsbildningar, har det också funnits krav på information. Beslutsfattarna har velat göra sina beslut och åsikter kända.

Oavsett vilket politiskt system som råder, krävs alltså ett visst mått av samhällsinformation. Det är en självklarhet att vi också i Sverige i dag måste ha samhällsinformation. Det som kan diskuteras är på vilket stadium den ska ges, hur den ska utformas och vilka som ska ges ansvaret för densamma.

Det är uppenbart att behovet av samhällsinformation är speciellt stort i ett demokratiskt system. Demokratin förutsätter att medborgarna ska kunna ta ställning till en lång rad problem. Det krävs en viss basinformation hos medborgarna för att detta ska vara möjligt. Det förutsätter också att de folkvalda representanterna i riksdag och kommuner håller sig informerade om aktuell medborgaropinion. I annat fall riskerar de att bli mindre representativa för väljarna.

I detta första avsnitt ska vi inledningsvis beröra statsmakternas roll när det gäller information och redovisa de olika argument som förekommit för och emot samhällsinformation. Därefter presenteras ett antal definitioner av och problem kring samhällsinformationen.

2.1 Samhället och informationen

Avsikten med detta avsnitt är att sätta de offentliga myndigheternas informationsverksamhet i relation till det totala flödet av information i samhället.

Den rådande grundsynen på hur informationen om samhället i dag ska utformas, kan närmast beskrivas som att statsmakterna på olika sätt vill främja och stimulera ett fritt meningsutbyte i samhället.

De uppgifter som samhällsinformationen i vid bemärkelse ska fylla gentemot medborgarna kan sammanfattas på följande sätt. De ska

* tjäna medborgarna, upplysa dem om deras rättigheter och skyldigheter i förhållande till samhället och andra medborgare.

* öka medborgarnas möjligheter att påverka samhällsutvecklingen genom att ta del i och hävda sina intressen i den demokratiska processen.

* motivera till ansvarstagande för det gemensamma genom att öka medborgarnas kunskaper om samhället, sådant det ser ut och så som det förändras.

I första hand ska den fria debatten och opinionsbildningen ges möjlighet att helt självständigt och "automatiskt" sköta dessa uppgifter. Statsmakternas roll inskränks därför i huvudsak till att verka för att en fri debatt och kommunikation i samhället blir möjlig. Detta innebär på massmedieområdet att statens ansvar omfattar <u>strukturen,</u> medan grundprincipen när det gäller

innehållet är att mediernas redaktionella frihet ska vara oinskränkt.

En rad lagar och andra åtgärder från statens sida värnar om den grundsyn på informationen som antytts ovan. De mest grundläggande reglerna återfinns i tryckfrihetsförordningen (TF), där medborgarnas rättigheter att både få och ge information fastslås. Där beskrivs t ex meddelandeskyddet, rätten att ge ut tryckt skrift och rätten att ta del av offentliga handlingar.

Andra åtgärder som statsmakterna vidtagit för att förbättra kommunikationen och informationen i samhället är:

* införande av det ekonomiska stödet till dagspressen (i år ca 200 mkr)

* införande, våren 1977, av det ekonomiska stödet till tidskrifter (40 mkr)

* avtalet mellan staten och Sveriges Radio som stadgar att opartiskhet och saklighet ska tillämpas i dessa medier i avsikt att garantera medborgarna en allsidig information. En vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska enligt avtalet råda

* beslut om införande av lokalradiostationer bl a i syfte att förbättra den lokala informationen

* införande av partistöd (i år är det statliga stödet ca 53 mkr. Stödet från landstingen uppgår till 30 mkr. Det kommunala stödet uppgick 1974 till 38,4 mkr, aktuella siffror saknas).

Samhällsinformationen påverkas också av de riktlinjer för och stöd till kultur-, litteratur-, film- och teaterverksamhet som staten fastslagit.

I de fall då den fria debatten och opinionsbildningen inte fungerar tillfredsställande eller då väsentlig information inom något område saknas, vidtar emellertid staten också kompletterande informationsåtgärder. Det är utifrån detta perspektivsom vi ska betrakta de offentliga myndigheternas samhällsinformation.

Den samhällsinformation som utgår ifrån dessa kan sägas ha två huvudfunktioner

* Den ena funktionen avser medborgarnas rättigheter och skyldigheter liksom information om beslut och samhällsåtgärder i övrigt som varje berörd medborgare bör känna till. Som exempel kan nämnas information om sociala förmåner, rätt att delta i allmänna val och skyldighet att avge självdeklaration.

* Den andra avser sådana fall då den enskilde inte riskerar att gå miste om någon förmån eller saknar kunskap om någon lagfäst skyldighet. Det kan i stället gälla risker för samhället att inte kunna genomföra en åtgärd utan effektiv medverkan från medborgarnas sida. Som exempel kan nämnas förebyggande åtgärder som information om brott, narkotika m. m.

Beskrivningen av och diskussionen kring de offentliga myndigheternas information, dvs den samhällsinformation som denna skrift huvudsakligen behandlar, kommer att föras vidare i senare avsnitt.

2.2 Varför samhällsinformation?

En viss diskussion och debatt kring samhällsinformationen har förekommit. Studerar man de olika argument som under senare tid framförts i debatten. dominerar de positiva ställningstagandena. De flesta menar att olika förändringar i samhället och brister i nuvarande information kräver ytterligare åtgärder från samhällets sida.

Redan i direktiven till informationsutredningen, som tillsattes 1967, påpekades att det allmänna fortlöpande ökar sina insatser på ekonomiska, sociala, tekniska och många andra områden. Detta skulle medföra, enligt direktiven, att kraven på en allsidig och objektiv information till medborgarna om det allmännas verksamhet skulle komma att växa.

Liknande uppfattningar har kommit till uttryck i en rad andra sammanhang. Utredningen om kommunal demokrati förklarade att det behövdes en ökad kommunal informationsverksamhet eftersom "allt fler uppgifter som har betydelse för medborgarnas vardag sköts av kommuner och landsting". (Utredningen finns sammanfattad i SOU 1975:42)

Det finns också andra förändringar i samhället som ansetts motivera ökade informationsinsatser. Invandrarutredningen (SOU 1974:69—70) framförde som ett av sina huvudkrav bättre information till olika invandrargrupper. På liknande sätt har man ansett att den omfattande folkomflyttningen inom landet ställer nya krav på information. Människor flyttar ifrån ett invant "kommunikationssystem" och kommer till ett nytt där de har svårt att göra sig hemmastadda. Individens behov av upplysningar av olika slag ökar.

Utvecklingen på massmedieområdet har också ansetts ställa krav på information från samhällets sida. Tidningsdöden har ansetts innebära att informationen fungerar sämre samtidigt som kraven ökar. Den kommersiella reklamen har utvecklats och blivit allt mer sofistikerad; det är lätt att meddelanden som rör samhället försvinner i floden av kommersiella reklamkampanjer av olika slag.

I debatten om samhällsinformationen har det naturligtvis också funnits kritiska röster.

Från olika håll har man påvisat att vissa grupper i samhället har bristande möjligheter till information — de har kallats "informationssvaga" och "politiskt fattiga". I en uppsats som Kjell Nowak vid Handelshögskolan i Stockholm skrev 1971, sammanfattade han problemet på följande sätt: "Stora grupper i samhället har en myckel begränsad informationstillgång: människor vet inte att information finns, inte var den finns. De har inte praktisk möjlighet att skaffa den, de tror inte att de har nytta av den, de förstår inte dess innebörd, de vet inte hur informationen kan utnyttjas etc." Låginkomstutredningen (Sten Johansson: Politiska resurser, utkast till utredningens kap 10) kom fram till resultat som pekade i samma riktning.

Man har kritiserat den gällande informationstekniken dels för att den varit inriktad på dem som redan vet och kan, dels för att myndigheterna varit allmänt ineffektiva när det gällt information. Man har också krävt ökad "kommunikation", myn-

digheterna ska inte bara gå ut med budskap utan också lyssna till medborgarnas krav.

Frågan om varför samhället bör satsa på informationsåtgärder av olika slag har således fått många och varierande svar. Det har även funnits de som varnat för alltför omfattande insatser. Vi kan här framför allt urskilja två olika argument.

Det ena har varit att individen inte har tid att ta emot mer information. Det är helt enkelt bortkastade pengar att satsa på ökade informationsresurser eftersom människor inte orkar konsumera mer. Det har talats om övermättnad och om "informationsskval". Ett förslag om vidgad samhällsinformation borde alltså ledsagas av frågan: på bekostnad av vad?

Det andra argumentet har varit att ökad samhällsinformation också betyder ökade styrnings- och manipulationsmöjligheter från statens sida. Man har menat att samhällsinformationen endast syftat till att befästa det bestående samhället och de redan starkas makt.

Sammanfattningsvis kan konstateras att diskussionen kring samhällsinformationen varit relativt begränsad och att de positiva sidorna övervägt. Man har främst debatterat de informationstekniska aspekterna och mer sällan satt in samhällsinformationen i ett större sammanhang. Inte heller har man tagit upp frågan om vad en ökad statlig information kan få för konsekvenser för den politiska processen. Finns det risk för att de statliga informationsåtgärderna kommer i kollision med den politiska debatten?

2.3 Vad är samhällsinformation?

Begreppet samhällsinformation är i dag svårdefinierbart och därmed besvärligt att bestämma omfattningen av. Somliga vill fatta begreppet mycket vitt och innefatta nästan samtliga åtgärder från statens sida som berör informationsflödet i samhället. Andra vill välja en snävare avgränsning, t ex den som är utgångspunkten för denna PM. En vid definition kan utöver information från den offentliga sektorn, också omfatta information från politiska, fackliga och andra folkrörelseorganisationer, från påtryckningsgrupper och massmedier.

En del av den diskussion som förts kring samhällsinformationen har haft sitt upphov i att man utgått från olika definitioner. Detta är ett skäl till att det här finns anledning att ta upp definitionsfrågan. Ett annat skäl är att frågan hänger nära samman med vilka uppgifter man vill ge NSI och de statliga informationsorganen.

Fyra av de förslag till definitioner som förekommit kan sägas spegla större delen av det fält som debatten rört sig inom.

Vid ett symposium i Stockholm 1970 kallat: "Metoder vid samhällsinformation" föreslogs följande definition: "Samhällsinformation är varje urval av upplysningar om aktuella förhållanden och företeelser i samhället som förmedlas till allmänheten, till vissa grupper inom allmänheten och till myndigheter".

1960 års radioutredning ansåg att samhällsinformation var:

". . . upplysning om det svenska samhället av i dag, dess institutioner, näringsliv och organisationer, dess relationer i internationella sammanhang samt den enskildes ställning och funktion i detta samhälle som individ och gruppmedlem" (SOU 1965:20).

I en uppsats med titeln "Information som värde" (1972) gjordes följande förslag till definition: "Samhällsinformation kan definieras som den grundläggande information som är nödvändig för en individs sociala orientering. Med social orientering menas kunskaper om hur påverkan av den egna situationen genom olika mekanismer i samhället kan äga rum på effektivaste sätt".(Lennart Weibull ur "Värdefördelningen i Sverigc", Lund 1972)

1967 års informationsutredning förklarade: "Den samhällsinformation, som utredningen behandlar i detta betänkande, är emellertid begränsad till sådan information som är en följd av riksdagens, landstingens och kommunernas beslut och de instruktioner de utfärdat för myndigheterna" (SOU 1969:48).

En av de grundläggande svårigheterna vid formulerandet av en definition är — vilket framgår av de ovan givna exemplen - att vissa vill tänja på begreppet medan andra vill vara mera återhållsamma.

Också andra problem i samband med samhällsinformation hör nära samman med definitionsfrågan. En av de viktigaste diskussionerna har gällt frågan om "envägs- eller tvåvägskommunikation". Informationsutredningen prioriterade uttryckligen "myndighetsinformationen". Baskravet var att medborgarna skulle ges information om rättigheter och skyldigheter. Samma synsätt fanns i propositionen om förbättrad samhällsinformation (1971: 56).

Det finns dock vissa som varit av annan mening. De har lagt tyngdpunkten på "kommunikation" och talat för olika former av åtgärder som skulle kunna stimulera medborgarnas kommunikationsaktivitet. Man har kritiserat den allt för myndighetspräglade informationen och velat förändra denna.

Ett annat problem av principiell natur gäller frågan om pläderande och icke pläderande information. Frågan är komplicerad, speciellt eftersom det kan ifrågasättas om det över huvud taget går att skilja mellan opartisk, saklig information å ena sidan, och värderande sådan å den andra. SIDA förklarade i sin remiss på informationsutredningen att det var tveksamt om man kunde göra någon uppdelning i "sakinformation" och "opinionsbildning".

Sammanfattningsvis ska sägas att det varken är möjligt eller ens önskvärt att söka definiera samhällsinformationen i en enda mening. Det fordras en mer nyanserad diskussion kring ett antal centrala problem — av vilka en del vidrörts ovan.

Det är den här debattskriftens uppgift att med hjälp av ett antal exempel illustrera de problem som uppkommit genom samhällsinformationens expansion.

3 Samhällsinformationen och individen

Statsmakternas satsning på en vidgad samhällsinformation grundar sig på övertygelsen om att medborgarna har ett stort behov av att hålla sig informerade eller kunna skaffa sig information om en lång rad vitt skilda företeelser i samhället.

Men vilken tid och vilka möjligheter i övrigt har i realiteten en individ att tillgodogöra sig samhällets information?

I detta kapitel ska vi försöka betrakta samhällsinformationen ur individens synvinkel. Vi börjar med några tankar och frågor kring individens situation. Därefter försöker vi ge en bild av hur mycket tid att ta emot information som individen i allmänhet har. Vi talar sedan något om vilka motiv som styr användningen av information och berör några särskilda gruppers speciella problem. Slutligen försöker vi skissera vilken inriktning utvecklingen kan tänkas ta i framtiden.

3.1 Oinformerad—eller välinformerad?

Tveksamheten inför en vidgad samhällsinformation har, som nämnts i föregående avsnitt, bl a baserats på argumentet att individen i vårt samhälle inte har tid att ta emot mer information.

Frågan är om samhället kastar bort pengar genom att öka statens informationsinsatser då människor i alla fall inte orkar ta emot mer.

Somliga menar att den enskilde individen redan nu utsätts för ett "informationsskval" och upplever en övermättnad av information, sådan information om vilken han inte vet — och inte heller kan ta reda på — om den är användbar eller inte.

Diskussionen om en vidgad samhällsinformation måste kanske — om argumentet är riktigt — kopplas till frågan: vilken annan typ av information kommer individen i så fall att avstå från.

Det är naturligtvis svårt att bedöma om påståendet att vi har en intformationsövermättnad är riktigt eller inte.

Bedömningen måste utgå från en beskrivning av mottagarnas faktiska informationssituation i vardagslivet. Hänsyn måste även tas till vilken träning och kapacitet människor har i att söka, välja, ta del av och använda olika slag av information. Vidare är det nödvändigt att göra klart för sig, för vilka syften och mål människor använder eller väljer att inte använda information (oavsett vad avsändaren — myndigheten — kan ha för syften).

Slutligen måste en bedömning göras av de olika typer av information som ingår i informationsflödet. Användbara beskrivningar av detta slag finns f n inte, varför man måste nöja sig med grövre principiella resonemang.

Vårt nutida informationssystem (som ytterst bygger på uppfinningen av papper från 1100-talet och Gutenbergs uppfinning av tryckkonsten från mitten av 1400-talet) ger oss möjligheter att registrera, lagra och sprida information genom tekniska hjälpmedel.

Detta system har ersatt en tidigare ordning, i vilken informationen spreds muntligt eller från person till person och där den

enda möjligheten att lagra informationen bestod i att människor kom ihåg vad som meddelats.

Den nutida människan behöver inte på samma sätt som förr komma ihåg den information som hon erhållit, eftersom den finns lagrad någonstans och — förhoppningsvis — går att ta fram om den skulle behövas.

Människan har också lärt sig att man inte behöver ta del av information som inte är aktuell just för tillfället. Den kan också — förhoppningsvis — aktualiseras vid den tidpunkt då den behövs.

Vår nutida skrivna kultur bygger alltså på förutsättningen att information kan lagras och sparas tills dess den behövs. Människor som lever i denna skrivna kultur utgår i sitt informationsbeteende från att endast en ytterst liten del av den förefintliga informationen är nödvändig att ta del av nu. Det väsentliga i informationsbeteendet blir alltså att träna in en strategi, med vars hjälp man kan sålla fram den lilla andelen nu nödvändig information från den stora mängden icke aktuell. I strategin ingår också att bygga upp ett antal säkra källor ("uppslagsböcker"), som kan rådfrågas när man behöver information.

Den mderna människan har, genom utveklingen av kommersiella och offentliga system för att lagra och sprida information, lärt sig att hon har rätt att fungera oinformerad i den meningen att hon inte behöver komma ihåg och själv lagra information som inte kontinuerligt behövs.

Denna utveckling av informationsbeteendet går parallellt med en annan med motsatt effekt. En grundläggande demokratisk/politisk värdering i vårt samhälle är att medborgare ska vara orienterade och upplysta om ting som rör samhällets utveckling och skötsel. Detta är en förutsättning för att med borgarna på ett engagerat och rationellt sätt ska kunna utföra sina demokratiska uppgifter och för att demokratin ska kunna fördjupas. Om ett sådant mål ska nås måste en fyllig information om samhället kontinuerligt spridas och finnas tillgänglig. Det är en medborgarplikt att följa och ta del av betydelsefulla delar av detta informationsflöde. De allmänna grundförutsättningarna för att individen ska kunna göra detta har givetvis förbättrats genom den generella höjningen av utbildningsnivån.

De ovanstående två tendenserna sammantagna innebär alltså att individen å ena sidan har lärt sig att bara den lilla del av informationen som behövs just för tillfället behöver uppmärksammas, medan resten går att spara. Å andra sidan måste ett brett informationsflöde kontinuerligt gås igenom och värderas för att den medborgerliga uppgiften ska kunna lösas.

Individen har å ena sidan en möjlighet att fungera oinformerad, å andra sidan en plikt att vara välorienterad.

3.2 Tillgänglig tid

Resonemang om informationsflöden måste sättas i relation till den tid som människor har tillgänglig för information.

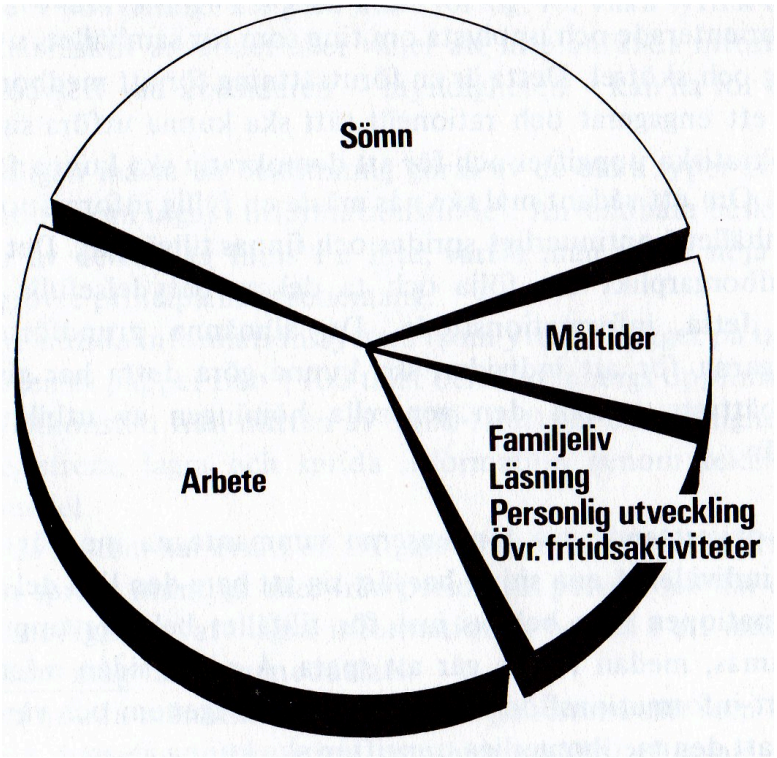

Konkurrensen om de "fria" timmarna är stor

Under arbetsveckan återstår några få timmar per dygn för familjeliv, läsning, TV-tittande, övriga fritidsaktiviteter, personlig utveckling samt informationsinhämtande.

Konkurrensen om dessa "fria" timmar har ökat, dels genom det växande utbudet av fritidsaktiviteter, dels genom att nya medier tillkommit och genom att äldre medier nu uppträder i flera varianter.

Individen får i denna situation försöka hushålla med den tid som återstår för massmedierna. Hon kan göra detta på olika sätt, t ex genom att:

* minska den tid som ägnas ett visst medium
* välja bort de medier som inte anpassat sig för den tidsbrist som existerar
* avstå från bruk av massmedier.

Studier visar att alla sätten (oftast i kombination) kommer till användning.

Människor lär sig att använda sin tillgängliga tid på ett ekonomiskt sätt. Detta innebär att de i första hand tycks välja att ta del av sådana medier som anpassat sig till de situationer och tider (t ex TV och direktreklam) eller korta tidsperioder (t ex kvällspress, nyheter i P3) som står till människans förfogande.

Detta sätt att välja ut medier har främjat två typer av medieinnehåll: innehåll av tidsfördrivskaraktär samt innehåll som tillåter snabb översiktsläsning (rubrik- och ingressläsning). Vi ska kommentera detta närmare längre fram i detta avsnitt.

3.3 Varför använder människan information?

Detta avsnitt söker visa att de som avsänder information — i detta sammanhang de offentliga myndigheterna — och de som ska ta emot informationen — individen eller gruppen — inte alltid har samma motiv för sitt handlande.

När offentliga myndigheter går ut med information i någon fråga, sker detta med avsikt att förmedla kunskap, förändra attityder eller beteenden bland dem som informationen riktar sig till.

Mottagarnas och myndigheternas motiv för att sända resp ta emot information kan ofta sammanfalla, men det kan också hända att de skiljer sig åt.

Människan använder information på tre principiellt olika sätt:

* För att skaffa sig upplysningar och faktaunderlag avsedda att användas för mer eller mindre medvetna och bestämda personliga syften

* Som ett instrument för att få tiden att gå — tidsfördriv

* Som en källa till direkt behovstillfredsställelse — dvs för att det är i sig tillfredsställande och njutbart att ta del av meddelandet.

Det första sättet att använda information kan i sin tur indelas i två skilda lyper:

* dels sådan som behövs för att klara de närmaste dagarna (vad ska jag äta i dag, hurudant är vädret, när ska deklarationen in, vart ska jag anmäla flyttning, var ligger försäkringskassan, när är sista dagen för anmälan till universitetet etc)

* dels sådan som påverkar individens mer långsiktiga handlande (vilken linje ska mitt barn välja i skolan, ska jag satsa på vuxenutbildning, hur kommer löneavtalet att se ut, är det vettigt att sätta in elvärme i fritidshuset).

Det dagsaktuella infonnationsinhämtandet är av ekonomi- och tidsskäl mycket ritualiserat. Människor lär sig bestämda nyckelord, tecken och symboler för att hitta rätt i informationen. De lär sig var och när i tiden dessa koder finns resp dyker upp i massmedierna och i andra trycksaker.

Så är t ex dagstidningsläsandet ritualiserat i den meningen att individen går igenom sin tidning på liknande sätt varje dag. Han hittar i den och ser snabbt de koder han vant sig vid att förknippa med dagsnyttig information.

Sannolikheten att sådan information uppmärksammas som inte uppträder under rätt kod är mycket låg.

Det långsiktiga informationsinhämtandet är även det präglat av att individen måste hushålla med tiden. Individen är emellertid inte lika ritualiserad när det gäller koder, utan utvecklar en erfarenhetsbaserad vana att använda en viss kombination av massmedier och andra informationskällor. Denna uppsättning informationskällor tycks bibehållas oförändrad under längre tidsperioder.

När det gäller att inhämta information avsedd som tidsfördriv eller direkt behovstillfredsställelse tycks människor däremot snarast försöka vara så rörliga och öppna som möjligt. Detta beror på att människan rent biologiskt behöver omväxling och täta avkopplingstillfällen (som rasterna i skolan). Man måste då vara beredd att använda tillgängliga källor som hjälp till avkoppling. Detta innebär att även t ex nyhetsprogram i radio och TV, och information av typ "Anslagstavlan" eller direktdistribuerade broschyrer, kan komma att konsumeras som tidsfördriv eller underhållning.

De krav man som läsare i dessa situationer ställer på medierna är dels att de ska räcka den tillgängliga tiden ut, dels att de ska ge den stimulans och/eller vila som människan behöver. Reklamfilmer, TV-spots, debattartiklar, broschyrer, trafikreklam, böcker, nyhetsprogram etc måste först och främst uppfylla kravet på att fylla ut tiden. Samtidigt måste dc ge tillfredsställelse under den tid de konsumeras.

Naturligtvis är det så att dessa olika sätt att använda information ofta kombineras och sammanfaller, eller att en och samma informationskälla används med flera syften.

Vad som är väsentligt att komma ihåg är att människans strategi när det gäller att söka och ta del av information ter sig olika beroende av hur hon kommer att använda informationen. Detta innebär vidare att nutida människor utifrån sin erfarenhet byggt upp beteenden med vars hjälp de relativt väl kan hantera det som kallas för informationsskval. Det innebär emellertid inte att individen alltid själv sållar fram den information som t ex samhället finner önskvärt att han/hon ska ta del av. Det innebär inte heller att individen alltid använder den massdistribuerade samhällsinformationen för att få sakupplysning. Frågan blir då om myndighetsinformationen ska utformas så att individen stimuleras att ta del av den med olika motiv. Ett icke avsiktligt läsande/lyssnande kan kanske indirekt öka individens kunskaper om samhället.

3.4 Särskilda grupper

Resonemanget i föregående avsnitt kan tolkas så att människor i det moderna informationssamhället skulle vara väl skickade att klara informationsflödet trots att de i praktiken har lite tid till sitt förfogande.

Denna tolkning är emellertid alltför optimistisk. Många grupper i vårt samhälle kan karaktäriseras som "informationssvaga". Det finns flera olika skäl till detta.

Ensamma och isolerade

Alla de människor som av olika skäl är ensamma och isolerade har sämre möjligheter att ta del av och rätt använda det informationsutbud som bygger på att människor tillsammans läser, hör eller diskuterar innehållet.

Språksvårigheter

En annan kategori utgör de invandrare som lever och arbetar i Sverige. Språksvårigheter och ovana vid det svenska informationssystemet stänger dem ute från väsentliga informationskällor.

Handikapp i syn, hörsel och tal

En stor grupp människor har syn-, hörsel- eller talsvårigheter och är därför mer eller mindre utestängda från de reguljära informationskanalerna.

Fysiska handikapp

De fysiskt handikappade utestängs helt eller delvis från all den information som förutsätter eventuell fysisk förflyttning till platser för informationsspridningen,

Skiftarbeten

De skiftarbetande som i sin livsföring har annorlunda sömn- och vakenperioder än de flesta människor i övrigt kan inte använda vissa medier, som t ex TV.

Låg inkomst

De med låga inkomster har av kostnadsskäl inte samma möjligheter att använda kommersiellt prissatta medier.

Lag utbildning

De med låg utbildning har mindre möjligheter än de välutbildade att förstå det informationsutbud som finns runt omkring dem.

Intellektuellt låg kapacitet
Vissa människor har, bortsett från utbildningsbrister, en intellektuellt så låg kapacitet att de inte kan tillgodogöra sig tillgänglig information.

Tidsnöd

En grupp människor har ett arbete med sådan arbetstid att de inte hinner ta del av annan information än den som specifikt rör det egna arbetet. En stor del av samhällets välutbildade beslutsfattare tillhör denna grupp. Deras privata och medborgerliga informationsinhämtande är ofta starkt beskuret trots att de yrkesmässigt till stor del hanterar information.

Boende i storstad och tätort,

De som bor i storstadsregionerna utsätts för ett intensivare informationsflöde, både av kommersiellt och offentligt slag. De kan därför ha större svårigheter att sålla fram väsentlig information än de som bor i mindre tätorter och glesbygd, där informationsflödet inte är lika intensivt. I storstadsregionerna har dessutom de större avstånden mellan hem och arbetsplats en tendens att minska den tid som är tillgänglig bl a för informationsinhämtande genom massmedier.

Geografisk isolering

Ett stort antal faktorer, ensamma eller i kombination med varandra, försätter individen eller gruppen som bor geografiskt isolerad i en sådan situation att den utestängs från stora delar av det vi kallar ett normalt informationsutbud.

3.5 "Massmediefattigdom och informations-svaghet"

Studier visar att det i Sverige finns en stor andel av befolkningen som genom inverkan av någon eller några situationsfaktorer kan karaktäriseras som massmediefattiga. De har få eller starkt utarmade kontakter med den massmediespridda informationen.

Genom att massmedierna i växande grad anpassar sitt innehåll och sin nivå till den egentliga publiken — som till stor del utgörs av massmedieintensiva dvs sådana personer som har många kontakter med massmedier, antages klyftan till de massmediefattiga markeras alltmer. De massmediefattiga får allt svårare att ta del av ett alltmer avancerat innehåll i massmedierna.

Känslan av oförmåga att ta del av innehållet i massmedierna samt den påtagliga resurssvaghet som ursprungsfaktorerna oftast också medför, har förmodats leda till att många massmediefattiga tränas i att omfatta en "förlorares strategi".

Denna "förlorarens strategi" kan på informationens område tänkas leda till att man aktivt undviker information för "om jag inte vet någonting kan ingen i efterhand säga att jag handlat mot bättre vetande. Det är inte mitt fel att jag inte planerar mitt liv på ett vettigt sätt för jag känner inte till något". Med denna strategi undviker individen att själv ta på sig skulden och skyddar sig mot eventuella beskyllningar om motsatsen.

Om denna strategi av aktivt informationsundvikande existerar, förstärker den i hög grad de informationsklyftor som finns.

Är det då självklart att massmediefattigdom är detsamma som informationssvaghet? Denna fråga måste diskuteras och studeras ingående innan man drar slutsatsen att en stor del av svenska medborgare lider brist på väsentlig information därför att de har få kontakter med massmedier eller av ett eller annat skäl har svårt att använda massmediespridd information.

Givetvis är massmedierna inte den enda användbara källan till information. Självklart får individen också muntlig information på olika sätt. Det kan tänkas att de grupper som ofta kategoriseras som massmediefattiga använder ett annat system än massmedier för att hålla sig informerade inför dagssituationen, exempelvis muntliga kanaler.

I så fall har de bibehållit en verbal kultur, de förlitar sig mer på personer, vilka rådfrågas vid behov, än på massmediernas information. Med ett sådant system av personliga källor till information torde, i ett begränsat perspektiv, dagsinformationen kunna klaras samt till viss del även den information som krävs för planering på längre sikt.

Med den inriktning massmedieforskningen i dag har, saknas emellertid data om i hur stor utsträckning människor använder sig av informationssystem som bygger på t ex personlig rådgivning. Det är också okänt hur väl eller dåligt dessa system fungerar i de fall de används vanemässigt.

3.6 Ett framtidsperspektiv

Den tekniska utvecklingen inom etermedier, tryckmedier och datateknik har under det senaste decenniet i grunden förändrat förutsättningarna för information och informationsspridning. Nya medier har utvecklats, informationslagringssystem med stor kapacitet har kommit till användning inom enskild och offentlig förvaltning.

Övergång till datasättning inom grafisk industri och dagspress möjliggör att innehållet i böcker och tidningar alternativt kan presenteras för publiken genom elektroniska medier. Samtidigt förändras förutsättningarna för arkivering och biblioteksservice.

Kommer dessa tekniska möjligheter att förändra människors informationsbeteende, deras intresse för information eller deras möjligheter att använda information? Frågorna är omöjliga att besvara med säkerhet. Iakttagelser av människors reaktioner på den gutenbergska revolutionen och av människans förhållanden till andra tekniska förändringar ger vid handen att människors beteenden och vanor som regel förändras långsammare än de tekniska förutsättningarna.

Om denna historiska iakttagelse fortfarande är giltig innebär den att människan kommer att behålla informationsbeteenden som är typiska för den "skrivna kulturen" långt efter det att de nya tekniska informationsverktygen kommit i vardagligt bruk. Detta innebär att många nya tekniker kommer att överbringa innehåll på ett språk och i former som etablerats under ett tidigare tekniskt skede. Exempel på detta kan ses inom datatekniken där dataspråket översätts "tillbaka" till s k klartext därför att människor är vana att läsa den typen av meddelanden.

Den väsentliga frågan inför den framtida utvecklingen på informationens område är hur förändringar i det naturliga mänskliga informationsbeteendet sker.

Det finns de som hävdar att det kommer att ske en sådan förändring av beteendet som innebär att människor, vid sidan av den personliga informationen, i högre grad kommer att hämta information från elektroniska medier i framtiden. Å andra sidan finns hittills inga tecken på att användningen av tryckta medier minskar.

Utsagor om ett framtida informationssamhälle är i hög grad avhängiga av vår kunskap om hur mänskligt informationsbeteende fungerar i dag och hur det förändras bl a genom introduktion av nya medier och nya system att lagra information.

De nya teknikernas inneboende möjligheter kan utnyttjas och utvecklas endast om de människor som ska använda dem förmår och/eller vill förändra sig och anpassa sitt beteende till de nya möjligheterna. Detta område är f n dåligt utforskat och vår kunskap är följaktligen ofullständig och otillräcklig.

4 Den offentliga sektorns information — bakgrund och dagsläge.

Som en del av bakgrunden till den offentliga sektorns information, ska vi i detta kapitel kort beskriva 1967 års informationsutredning. Därefter ska vi ge en bild av nämndens för samhällsinformation uppgifter. Vi beskriver också de offentliga myndigheternas informationsverksamhet, lagstiftning och ramar för verksamheten, samt de resurser som denna tar i anspråk.

4.1 Informationsutredningen

1967 tillsatte regeringen en utredning för att utreda frågan om vidgad samhällsinformation. Utredningsgruppen antog namnet informationsutredningen.

1969 lade informationsutredningen fram sitt betänkande, och föreslog riktlinjer för statens informationsverksamhet.

Utredningen fann att allmänhetens kunskaper om de förmåner samhället har att erbjuda var så begränsade att avsikten med flera nya reformer inte kunnat förverkligas. Man fann också stora brister i medborgarnas kunskaper om vad de i sin tur var skyldiga samhället.

I betänkandet behandlades också: myndigheternas kontaktverksamhet — olika typer av samhällsinformation — förutsättningar för samhällsinformation genom massmedier och andra medier — samlad rådgivning i informationsfrågor — centralt rådgivningsorgan för samhällsinformation.

Våren 1971 lade regeringen fram sin proposition (1971:56) om förbättrad samhällsinformation.

Där föreslogs att man skulle inrätta en särskild nämnd för samhällsinformation, som skulle insamla kunskaper om de enskilda medborgarnas informationsbehov, samordna den statliga informationsverksamheten och fördela det särskilda anslag på 15 miljoner som enligt förslaget skulle tas i anspråk för att i huvudsak vidga och förbättra samhällsinformationen.

Kommentarer 15 januari 2016

Promemorian innehåller mycket om information men har ingen sammanhängande fullständig sammanfattning om vad man ska informera om.

Varken regeringen eller de politiska partierna har haft några allomfattande beskrivningar om de politiska problemen. Därför har projektet om samhällsplaneringens problem pågått sedan mitten av 1960-talet.

Sedan 1986, då utredningen om systemet om de mänskliga verksamheterna publicerdes av Nordplan som ett hjälpmedel för alla som sysslar med samhällsplanering, har gjorts försök att få dem att lägga upp politiken på ett fullständigt sätt så att alla de verksamheter som finns i systemet kommer med. Men det har inte lyckats. Politiken mal på mycket med gamla käpphästar.

De som på olika sätt sysslar med utbildning borde ha klart för sig den samhällsbeskrivning som systemet innebär. Regeringen, som styr Sverige, borde ha sett till att utbildningssystemen blir fullständiga. Grundskolan och gymnasiet borde ge alla barn en helhetssyn och så att de får de kunskaper som behövs i de olika roller de har.

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Systemet för mänskliga verksamheter.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
20 områden:

Texten för områdena är länk till hemsidan.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2. Religiösa verksamheter o d.
5 områden:

SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
15 områden

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
3 områden:

SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.
SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
11 områden

SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
SW 51 Matematik.
SW 52 Astronomi, rymdforskning.
SW 53 Fysik o d.
SW 54 Kemi o d.
SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.
SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
SW 58 Botanik.
SW 59 Zoologi.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
30 områden:

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 645 Användning av inventarier o d.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d)
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.
SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter.
SW . 653 Handelsverksamheter.
SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.

SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
21 områden:

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 70 Allmänt om konst o kultur.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7957 Undervisning o d.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.

SW 796/799 Sport, idrott o d.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.
SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.
SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
SW 84 Fransk skönlitteratur o d.
SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.
SW 86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

Decemberöverenskommelsen, läget i Sverige och världen och om att ge människorna de utbildningar, kunskaper och informationer de behöver.

Politiken i Sverige har hösten 2015 kommit i ett nytt läge. Efter åtta år av borgerligt styre fick Sverige hösten 2014 en ny regering med socialdemokrater och miljöpartister ledd av socialdemokraternas ordförande Stefan Löfven.

Vid behandlingen av regeringens budgetförslag röstade Sverigedemokraterna mot all praxis så att regeringen förlorade. Statsministern var då beredd på att utlysa nyvall, men i sista stund gjorde regeringspartierna och de borgerliga partierna en "decemberöverenskommelse" så att regeringen kunde sitta kvar men måste regera med borgerlig budget.

Med vårbudgeten 2015 kunde regeringen lindra det borgerliga inflytandet. Hösten 2015 har regeringen lämnat ett budgetförslag stött av S, Mp och V som man hoppades skulle gå igenom riksdagen.

Men kristdemokraterna , KD, har hållit riksting där medlemmarna kräver att decemberöverenskommelsen ska slopas. De borgerliga partierna har i hast kommit överens om att de vill slopa och det har utlöst politisk oro. Vid partiledardebatten i TV2 den 12 oktober 2015 var slopandet av decemberöverenskommelsen första pogrampunkten.

Sverigedemokraterna framförde under 1914 att de kommer att fälla alla regeringar som inte gör som sverigedemokraterna vill. De vill starkt minska invandringen på ett sätt som de andra partierna inte vill. Det är risk att de borgerliga partierna eller något av dem vill närma sig sverigedemokraterna så att det blir en borgerlig regering. Så är situationen den 12 oktober. Ingen vet hur det kommer att gå.

Sverigedemokraterna är främlingsfienliga, kan ses som rasister, och det ogillas av de andra partierna, som dock kan tänkas tumma på sina åsikter för att komma in i en ny regering. Man kan undra hur det kommer sig att sverigedemokraterna får så många röster. En orsak är troligen att de som röstar på dem har för dåliga kunskaper om samhällenas och människornas förhållanden, de har fått för dålig undervisning i skolorna och har från andra håll fått för dåliga informationer.

Läget i världen och hur det har utvecklats tyder på att främlingsfienlighet, rasism och ojämlikhet o d är orsaker till förödande revolutioner och krig och ett hinder för en förbättring av läget i världen.

Sverige och svenskarna påverkas av det som händer utanför landet och kan också påverka det som händer där även om möjligheterna för det är små. Men svenskarna kan under alla förhållanden bedriva en politik som förbättrar i Sverige.

Världen har förändrats under årtusendenas och århundradenas lopp. En fundamentalt viktig föränding är demokratins genombrott. I Sverige kan demokratin i bästa fall kunna anses vara 90 år gammal om man räknar med kvinnornas rösträtt 1924 och i världen, totalt sett, högst 70 år gammal om man räknar efter FNs deklaration om mänskliga rättigheter och de forna koloniernas avskaffande efter andra världskriget.

För att demokratin ska fungera väl måste alla ha goda kunskaper om världens och ländernas problem. I världen utanför Sverige kan människornas kunskaper vara mycket dåliga, i Sverige tror vi att vi är kunnigare, men de s k pisaundersökningarna visar att svenska skolbarns kunskaper på senare år är sämre än i många länder vi tror oss överglänsa. Det är inte säkert att pisaundersökningarna är upplagda på bästa sätt, men vi måste räkna med att vi i Sverige måste förbättra människornas kunskaper.

Dagens Nyheter hade den 4 oktober 2015 en intervju med statsminister Stefan Löfven, där han anger fyra områden för sin politik: skolan jobben, välfärden och klimatet. Det är gott och väl, men han borde också ha först en politik om världssamhällets och det svenska samhällets utveckling. Det är en fråga om hur olika politikområden påverkar varandra.

De politiska aktörerna behandlar vanligen bara bitar av alla problem, anger vanligen inte någon tydlig helhetssyn. För att kunna föra politiken bra måste man ha en helhetssyn som tar med alla problem.

Efter andra världskriget hade socialdemokraterna regeringsmakten i ungefär 25 år. Under 1950-talet försummade man bostadsbyggandet och det blev stor bostadsbrist. Vid mitten av 1960-talet hade socialdemokraterna förstått det och satte i all hast igång det s k miljonprogrammet entligt vilket skulle byggas en miljon lägenheter på tio år. Det gjordes och statsminister Tage Erlander sa efteråt att han ångrade 1950-talets bostadspolitik. Han hade inte kopplat ihop bostadspolitiken tillräckligt väl med annat, det var fel på helhetssynen.

Efter miljonprogrammet försummade politikerna bostadspolitiken. De borgerliga partierna såg till att hyresrätter ombildades till köpelägenheter. Bostadsbristen är nu enorm, unga som vill flytta hemifrån kan inte få bostad att hyra utan måste köpa lägenhet med lån som är problematiska. Familjer där barnen lyckats flytta hemifrån har svårt få annan bostad som passar den nya situationen och gamla som blivit skröpliga har svårt få tag i lämpliga lägenheter med service.

Under förkrigstiden var det vanliga familjesystemet att mannen hade arbete och tjänade pengar medan hustrun var hemmafru som lyxfru eller mer slavliknande fru som skötte hemmet och barnen. För kvinnorna gällde det att bli gifta. Ogifta kvinnor behövde försörja sig själva och hade ett begränsat antal möjligheter att göra det. Att ogifta kvinnor hade barn var inte socialt acceptabelt.

Under efterkrigstiden ändrades familjemönstret och fruarna började ha egna inkomster. Den sambeskattning som fanns blev olämplig och måste ändras. De politiska aktörerna och deras utredare kunde inte komma fram till vad som borde göras. Till slut tog sig finansminister Gunnar Sträng själv an med det problemet och ordnade en stor skattereform 1970 som avslutade sambeskattningen. Den blev inte helt bra, men det var ändå ett stort framsteg.

Kapitalbeskattningen blev inte bra 1970. I en liten reform 1982 blev den något bättre, i skattereformen 1990 blev den i stort sett bra, partierna enades om att de skapat ett skattesystem som skulle duga nära nog i evighet. Trots det säger en del med dåliga kunskaper att det behövs ett nytt system. Nationalekonomer har ofta dålig helhetssyn när man väntat sig bättre och kommer med förslag om finanser där man utelämnat eller underskattat viktiga komponenter.

Bostadspolitiken och skattepolitik blev i mitten på 1960-talet underlaget för ett forskningsprojekt om samhällsplaneringens problem som pågått sedan dess. På 1970-talet ledde det till ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som innebar en samhällsbeskrivning där alla samhällsproblem och sambanden mellan dem var med.

Systemet för mänskliga verksamheter gjordes i samband med Nordiska Institutet för Samhällsplanering och finns i Nordplans meddelande 1986:5: “Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem: ett klassifikationssystem som hjälpmedel.” Enligt Libris finns rapporten på biblioteken för pliktleveranser.

När datorerna och Internet kom väl igång på 1990-talet kunde forskningsprojektet ta fart och finns sedan 1998 behandlat på internet på http://wimnell.com Systemet ger den helhetssyn på samhällen som behövs.

I projektet behandlas dels utformningen av systemet och dels den svenska politiken med utblickar mot världen utanför.

Sverige, världen och demokratin

Det sägs att universum är 13,8 år gammalt och att vårt jordklot är cirka 4, 5 miljarder år gammalt. Såsmåningom uppstod här växtliv och djurliv. I miljontals år dominerades jorden av dinosarier, som dock för cirka 65 miljoner år sedan dog ut till följd av ett stort föremål som föll ned på jorden. Små djur överlevde, bl a en liten mus som sedan utvecklades till större djur, bla människor. Människorna kom till i Afrika och spred sig sedan över jorden.

Människorna var till en början nomader, åt frön och frukter och djur man kunde fånga. För cirka 10 000 år sedan började de bli bofasta, ordnade med jordbruk och organiserade sig i grupper och samhällen.

Så kallade högkultuer uppstod i områdena kring Medelhavet och i Asien. I västerlandet kan man räkna historisk tid med bl a Egypten, Mesopotanien, Grekland, Rom sedan cirka 5000 år tillbaka. I Norra Europa låg utvecklingen efter och är inte särdeles omskriven förrän med vikingarna som började mest på 800-talet.

Under tusentals år styrdes länderna och världen av furstar, kungar, kejsare, religiösa organisationer och överklassfolk med förmögenhet. Gustav Vasa avskaffade i Sverige katolska kykans inflytande och grundade ett statskyrka på Luthers grund.

Diderot samlade mänskligt vetande i "Encyklopedin" i 35 band 1751-1780, för att förändra världen. Franska revolutionen 1789 var underklassernas försök att få makt. Inustrialismen och teknikutveckingen under 1800-talet ledde till att den stora maktlösa massan i underklasserna flyttade till städer och bruksorter och blev ett proletariat som Marx engagerade sig för.

Svensk folkskola blev lag 1842. Sverige styrdes under 1800-talet av kungen och ståndriksdagen med adel, präster, borgare och bönder. Ståndsiksdagen ersattes i slutet av 1800-talet av en tvåkammarriksdag där arbetare kunde få inflytande om de hade pengar,

Socialdemokratiska arbetarpartiet bildades 1889 och hade som första mål 8 timmars arbetsdag och allmäm rösträtt till riksdagen. Rösträtten bev allmän första gången 1924 när kvinnorna fick rösträtt. Den formella demokratin grundad på rösträtt i Sverige är 90 år gammal. Ännu har kvinnorna inte samma maktställning som männen.

Det parlamentaristiska styrsättet kom till på 1910-talet då kungens höga bestämmnderätt övertogs av riksdagen. Kungens makt är helt borttagen i slutet av 1900-talet, då har också statskyrkan avskaffats. Svenska folket har svårt att slita sig från den glans kungen förr hade. Glansen finns i någon mån kvar vid kungliga bröllop och begravningar då kungahuset åker häst och vagn genom Stockholm med ryttare i 1800-talsuniformer.

De borgerliga partierna för en politik som anknyter till 1800-talsförhållanden, sverigedemokraterna för en främlingsfienlig politik som inte alls passar i dagens värld där samarbete är nödvändigt för att mänskligheten ska överleva.

Det viktiga som hänt i världen är att demokratins princip sedan cirka 100 år blivit den ledande principen för makten i världen. Alla människor har rätt att delta i planeringen för framtiden och det ställer krav på att alla måste ha kunskaper om världen.

Samhällsplaneringens problem.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på utbildnings- och informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden - verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten

mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

Människorna har fyra olika roller i livet:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Grundskolan och gymnasiet

Kursplaner Grundskola
Här ordnade enligt klassifikationssystemet för verksamheter :

108	Samhällskunskap
2	Religionskunskap
51	Matematik
53	Fysik
54	Kemi
57	Biologi
62	Teknik
64	Hem- och konsumentkunskap
74	Slöjd
75-77	Bild
78	Musik
796/799	Idrott och hälsa
802	Engelska
803	Modersmål
803	Svenska
803	Svenska som andraspråk
803	Teckenspråk för hörande
804+	Moderna språk
91	Geografi
93-99	Historia

Gymnasiegemensamma ämnen
Engelska
Historia
Idrott och hälsa
Matematik
Naturkunskap
Religionskunskap
Samhällskunskap
Svenska/svenska som andraspråk

Gymnasiet. Programstruktur och examensmål

Start
Läroplaner ämnen & kurser
Gymnasieutbildning
Gymnasieskola
Programstruktur och examensmål
Barn- och fritidsprogrammet
Bygg- och anläggningsprogrammet
Ekonomiprogrammet
El- och energiprogrammet
Estetiska programmet
Flygteknikutbildningen
Fordons- och transportprogrammet
Handels- och administrationsprogarmmet
Hantverksprogrammet
Hotell- och turismprogrammet
Humanistiska programmet
Industritekniska programmet
Marinteknikutbildningen
Naturbruksprogrammet
Naturvetenskaps-programmet
Restaurang- och livsmedelsprogrammet
Samhällsvetenskaps-programmet
Samiska näringar
Sjöfartsutbildningen
Teknikprogrammet
Tågteknikutbildningen
VVS- och fastighetsprogrammet
Vård- och omsorgsprogrammet

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiernas beskrivningar av sin politik och förstå hur man ska rösta?

Man får då gå till det svenska utbildningsväsendet. Det finns inga andra krav om att svenskarna ska följa med utvecklingen än att man ska gå igenom grundskolan. Om man har lärt sig det som står i grundskolans läroplaner är man redo att rösta - så får man uppfatta det. Äldre personer som gått i äldre skolor med äldre läroplaner får rösta, men kan naturligtvis inte tillräckligt för att göra det.

Före skolåldern finns inga krav om utbildning, man räknar med att föräldrarna uppfostrar barnen. För dagis och förskola finns vissa krav.

Grundskolan regleras med läroplanerna. Ämnet samhällskunskap är inte tillräckligt väl utformat och lärarna i ämnet har ofta inte behörighet och tillräckliga kunskaper.

Alla läser om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur männisor fungerar psykologiskt sett. Grundskolan ska vara allmänbildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1% av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1% av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1% läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Det nya ämnet Religion och levnadskunskap kan lämpligen innehålla uppgifter om systemet för mänskliga verksamheter som är viktigt för både rollen A1 och A2.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden.

Gymnasiet berörs av rollerna
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Skolverket sköter grundskolan och gymnasiet och bör ha god kännedom om systemet för mänskliga verksamheter.

Universitet och högskolor.

Universitet och högskolor sköts av universitetskanslerämbetet. De utser numera själva sina professorer. Till helt nyligen utsåg regeringen, men det har ändrats.

Ämbetet har nyligen fått en ny chef, som i en tidningsartikel skrivit om sin syn. Kopia av artikeln börjar på sidan 9 i
Sven Wimnell 4 september 2014:
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
http://wimnell.com/omr36-39zzm.pdf

Ingressen : “ Risk för högskolehaveri. Det gap som växer fram mellan högskoleutbildning på grundnivå respektive forskning väcker stark oro. Vi behöver en uppgörelse över blocken som garanterar kraftigt ökade anslag till högre utbildning under minst 20 år, skriver nytillträdda universitetskanslern Harriet Wallberg. “

“ Ingen har undgått att skolan är en av de viktigaste frågorna i valrörelsen. Den senaste Pisamätningen blev ett uppvaknande som fått samtliga partier att tävla i kreativa förslag om hur kvaliteten i grundskolan ska förbättras. Satsningarna på skolan är nödvändiga, men det räcker inte. Det är dags att se över hela utbildningskedjan, där även utbildning på universitet och högskolor är en mycket viktig länk i kedjan.

Vi behöver omgående göra långsiktiga satsningar på den högre utbildningen. Det behövs för att hålla högsta kvalitet, kunna utveckla och förnya utbildningsutbudet efter arbetsmarknadens behov och erbjuda en internationell gångbar högre utbildning. Om vi inte klarar detta är

risken stor att även våra universitet och högskolor drabbas av ett motsvarande Pisahaveri.....

Samtidigt ser vi att intresset för högskolestudier är rekordstort och fortsätter att öka. Till höstterminen 2013 sökte totalt 413 000 personer till olika program och kurser, en ökning med två procent jämfört med föregående år....

Vi behöver också hantera helt nya och kostsamma utmaningar. Stefan Fölster och Lars Hultman hävdade i en debattartikel att vi står inför en dramatisk omvälvning inom arbetslivet (DN 15 juni 2014). De menar att mer än hälften av våra yrken kommer att automatiseras och ersättas av digital teknik i framtiden. Oavsett vilken den exakta siffran är råder det inget tvivel om att arbetsmarknaden kommer att se radikalt annorlunda ut inom en snar framtid....

Jag har av regeringen nyligen fått i uppdrag att föreslå ett nytt kvalitetssäkringssystem för den högre utbildningen i Sverige. Det ska vara ett system som inte bara utvärderar lärosätenas olika utbildningsprogram utan också förser oss med kunskap om utvecklingen av den högre utbildningen över tid och i ett internationellt perspektiv. Det kommer att vara en viktig grund för att kunna utveckla och förbättra högre utbildning i framtiden.

För högre utbildning är det hög tid att se till helheten i ett längre perspektiv. Sverige måste ha råd att oavbrutet satsa på hela utbildningskedjan från grundskola till gymnasieskola, högskoleutbildning och forskning. Just nu ser alla bristerna i grundskolan. Men det hjälper inte att lappa och laga på en del i sänder utan hela systemet måste vara i ständigt toppskick. “

Universitet, högskolor och forskning har behandlats i

Sven Wimnell 1 oktober 2015: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden. http://wimnell.com/omr40zj.pdf

Sven Wimnell 25 oktober 2015: Kommentarer till “Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden. http://wimnell.com/omr40zj.pdf “ http://wimnell.com/omr40zk.pdf

Det visar sig att organiseringen av universitetens och högskolornas ämnen grundar sig på 1800-talets ämnesindelningar som inte passar in i dagens värld:

Huvudområden:
humaniora och konst
samhällsvetenskap, juridik, handel, adm
naturvetenskap, matematik och data
teknik och tillverkning
hälso- och sjukvård samt social omsorg
pedagogik och lärarutbildning
tjänster
lant- skogsbruk, djursjukvård

Huvudonrådena är illa uppbyggda, framförallt humaniora och samhällsvetenskap som är ordnade på gammalt sätt och konkurrerar med en del av de andra ämnena.

Examina ordnas i alfabetsordning:
Examina på grundnivå:
Arbetsterapeutexamen
Audionomexamen
Biomedicinsk analytikerexamen
Brandingenjörsexamen
Dietistexamen
Djursjukvårdarexamen
Folkhögskollärarexamen
Fysioterapeutexamen
Förskollärarexamen
Hippologexamen
Högskoleingenjörsexamen
Landskapsingenjörsexamen
Lantmästarexamen
Officersexamen
Optikerexamen
Ortopedingenjörsexamen
Receptarieexamen
Röntgensjuksköterskeexamen
Sjuksköterskeexamen
Sjöingenjörsexamen
Sjökaptensexamen
Skogsmästarexamen
Skogsteknikerexamen
Socionomexamen
Studie- och yrkesvägledarexamen
Tandhygienistexamen
Tandteknikerexamen
Trädgårdsingenjörsexamen
Yrkeslärarexamen

Examina på grundnivå och avancerad nivå:
Lärarexamen

Examina på avancerad nivå:
Agronomexamen
Apotekarexamen
Arkitektexamen
Barnmorskeexamen
Civilekonomexamen
Civilingenjörsexamen
Hortonomexamen
Juristexamen
Jägmästarexamen
Landskapsarkitektexamen
Logopedexamen
Läkarexamen
Psykologexamen
Psykoterapeutexamen
Sjukhusfysikerexamen
Specialistsjuksköterskeexamen
Speciallärarexamen
Specialpedagogexamen
Tandläkarexamen
Veterinärexamen
Ämneslärarexamen

Universitetskanslerämbetet bör ordna upp ämnena och skolorna enligt systemet för mänskliga verksamheter och lära lärare och elever den helhetssyn som systemet ger.

Forskningsråden bör ordna forskningen enligt systemet för mänskliga verksamheter.

Biblioteken

I utredningarna på hemsidan http://wimnell.com har de politiska partiernas politik kommenterats under årens lopp, isynnerhet före, mellan och efter valen 2006, 2010 och 2014.

Påminneler om politiken våren och försommaren 2015 finns i
Sven Wimnell 9 september 2015: Samhällsplaneringens problem.
Påminnelser om våren och försommaren 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzze.pdf

Där står på sidorna 31-32:

" Från Kungliga bibliotekets hemsida på internet 3 sept 2015:
"2015-08-12.
Erik Fichtelius, tidigare vd för UR och mångårig medarbetare inom SVT och Sveriges Radio, har anställts av Kungl. biblioteket, KB, för att leda arbetet med att ta fram en nationell biblioteksstrategi.

– Jag är mycket glad över att vi har kunnat knyta Erik Fichtelius till KB och biblioteksstrategiarbetet. UR har precis som biblioteken ett viktigt bildningsuppdrag. Hans erfarenheter från bland annat public service och förmåga att se utvecklingsmöjligheter blir viktiga delar i det kommande arbetet. säger riksbibliotekarie Gunilla Herdenberg.

– Det här handlar om samhällets demokratiska infrastruktur. Hur ska medborgare och invånare få kunskap och inblick, och hur locka till läsning och tillgängliggöra berättelser av alla sorter för unga och gamla? säger Erik Fichtelius. Att få bidra till att utforma förslag och strategier, efter att i många år mest skildrat och bevakat blir häftigt. Det här är ett viktigt och roligt uppdrag i allmänhetens tjänst.

Regeringen beslutade före sommaren att ge KB i uppdrag att föreslå långsiktiga mål och strategier, utifrån bibliotekslagens bestämmelser, för att främja samverkan och kvalitetsutveckling i hela det allmänna biblioteksväsendet samt fortsätta arbetet med att tillgängliggöra e-böcker via den nationella katalogen LIBRIS. Uppdraget ska slutredovisas ska senast den 1 mars 2019.

Erik Fichtelius slutade i somras som vd på UR, Utbildningsradion, efter 46 år inom public service. Han har varit Ekochef och politisk reporter på Aktuellt, författare till flera böcker, och två gånger vinnare av Stora Journalistpriset. Erik Fichtelius är hedersdoktor i medie- och kommunikationsvetenskap vid Mittuniversitetet och har tidigare varit gästprofessor i journalistik vid Stockholms universitet. Han tillträder som nationell samordnare den 1 september
Innehållsansvar: Peter Axelsson, e-post: fornamn.efternamn@kb.se

Samhällsplaneringens problem.
Klassifikationssystemet för verksamheter har funnits på Internet sedan 1998 och har dessförinnan levererats till politiker per brev. Riksbibliotekarien har haft möjlighet att stifta bekantskap med systemet genom rapporten 1986 och genom Internet sedan 1998 då systemet blev helt tillgängligt för allmänheten.

Det är bra att riksbibliotekarien har upptäckt problemet med att det behövs en strategi för information. Det uppgjorda klassifikationssystemet för mänskliga veksamheter innebär den strategi som behövs och redan finns och som nu har använts och blivit belyst på Internet för samhällsplaneringens problem under 17 år.

Under de 17 åren har regeringen, de politiska partierna m fl ständigt blivit upplysta om hur man kan ha en nödvändig helhetssyn genom att

använda systemet. Utvecklingen i Sverige är en följd av konflikter mellan överklass (borgerliga partier) och underklass (socialdemokrater m fl.) De senaste åtta åren av borgerligt styre har visat att borgerligt styre (som gynnar överklassen) är olämpligt. Socialdemokraterna måste bli bättre på att styra utvecklingen och isynnerhet de behöver förstå helheten som klassfikationssystemet för mänskliga verksamheter beskriver.

Den 7 juni 2000 arrangerade IT-kommissionen en hearing om infostrukturens utveckling, den ”mjuka” infrastrukturen eller informationsinfrastrukturen. Hearingen utgick från de politiska visioner som bl a IT-propositionen fastlagt. Syftet med hearingen var att klarlägga vilka åtgärder som behöver vidtas för att Sverige relativt snabbt ska få i gång utvecklingen av en sammanhängande infostruktur som stöd för både samhällets utveckling och för den ekonomiska tillväxten.

Huvudfrågorna under hearingen berörde
- varför en utvecklad infostruktur behövs
- vilka möjligheter ny teknik ger för infostrukturen
- hur samhällets grundläggande information borde göras tillgänglig
- vilka nya informationskällor och grundtjänster som kan behövas framgent
- vilka kraven är på en framtida heltäckande storskalig infostruktur
- hur Sverige kan utveckla en framtidssäker infostruktur
- infostrukturens betydelse för tillväxt, demokrati, service och ett hållbart samhälle.

Hearingen finns redovisad i en rapport i december 2000 :(ITkommissionens rapport 3/2000, SOU 2000:123) “Hur blir en ny infostruktur motorn i e-Sverige? ”,

Den 12 juni 2000 skickades till bl a IT-kommissionen och Statskontoret en skivelse daterad 000608 med en pdf-bilaga på 17 sidor:

“Sven Wimnell: Infrastruktur för information”.
Innehåll:
- Utdrag ur program för IT-kommissionens hearing om informationsinfrastrukturen.
- Sven Wimnell. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?
- Det tekniska i IT-strukturen.
- Den mjuka infostrukturen.
- Om Sven Wimnells hemsida
- Infrastruktur för information. Förslag.

I skriften beskrivs bl a det klassifikationssystem för mänskliga verksamheter, som kan användas för den IT-infrastruktur IT-kommissionen efterlyser.

IT-kommissionen lades senare ner. Några beskrivningar om IT-kommissionen finns på SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
Deras utredningar föranledde inga åtgärder. “

Biblioteksystem.

Klassifikationssystem används inom biblioteksvärlden för att ordna och presentera materialet på ett systematiskt sätt. Klassifikationen styr i regel böckernas uppställning på hyllorna, men är också ett sätt att strukturera materialet i bibliotekskataloger och söktjänster på webben. Med hjälp av klassifikation kan man gruppera sökträffarna i en katalog ämnesmässigt.

SAB-systemet utkom första gången 1921 och är ett svenskt system. Åttonde upplagan utkom 2006. Svensk biblioteksförenings kommitté för klassifikationssystem för svenska bibliotek ansvarar för ändringar och tillämpningar av SAB.

DDK Det absolut största klassifikationssystemet internationellt är Dewey decimalklassifikation (DDK) som är översatt till över 30 språk och används av bibliotek i 142 länder och i mer än 60 länders national-bibiliografier. Tillkom 1876.

UDK Universella Decimalklassifikationen (UDK) är ett flerspråkigt klassifikationssystem som bygger på Dewey Decimal Classification och det används av ett par specialbibliotek i Sverige. Library of Congress Classification används huvudsakligen av forskningsbibliotek och framförallt i USA. Tillkom 1905

Dewey på svenska bibliotek
Nationalbibliografin började använda Dewey 2011 och många Libris-bibliotek följde med. Folk- och skolbibliotek fortsatte däremot med SAB. Sedan 2011 har fler bibliotek bytt från SAB till Dewey, även folk- och skolbibliotek.

I utredningarna om verksamheter kallas DDK för DC och UDK för DK

De tio huvudklasserna i DDK, Deweys system

000 Datavetenskap, information & allmänna verk
100 Filosofi & psykologi
200 Religion
300 Samhällsvetenskaper
400 Språk
500 Naturvetenskaper
600 Teknik
700 Konstarterna & fritid
800 Litteratur
900 Historia & geografi

Systemet med de mänskliga verksamheterna har på översta nivån grupperats i nio huvudområden:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	20 områden
2. Religiösa verksamheter o d.	5 områden
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	15 områden
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	3 områden
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	11 områden
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	30 områden
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	21 områden
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	12 områden
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	12 områden
Summa	129 områden

Systemet bygger på Deweys system där några områden flyttats så att man fått ett system som passar till dagens problem.

Skillnader mellan Deweys system och systemet för mänskliga verksamheter,

I systemet för mänskliga verksamheter slopas område noll. Det som finns där läggs in på områdena 6-9. Från områdena 3 och 4 flyttas några områden till områdena 6-9.

I systemet för mänskliga verksamheter har område 6 fått mottaga delar från
DC 004-006 Datavetenskap (till 651)
DC 351-354 Offentlig förvaltning (till 6520-6524 opolitisk civil förvaltning)
DC 355-359 Militärvetenskap (till 6526-6529)
DC 380 Handel, kommunikationer & transport (till 653, tele 654, 656)
DC 330 Nationalekonomi (delar om finanser o d till 657).

SAB skiljer inte väl mellan ingenjörsmässiga konstruktionsverksamheter o d och tillverkning av det konstruerade. I klassifikationssystemet för verksamheter görs sådan åtskillnad att allt tillverkningsarbete finns i avdelningarna 66-69.

Område 7 har fått mottaga delar från
DC 301-307 Sociologi & antropologi (till 79, 7911-7913)
DC 130 Parapsykologi & ockultism (till 7911-7913)
DC 360 Sociala problem & sociala tjänster (till 795 och dess underavdelningar)
DC 370 Utbildning (till 7957)
DC 390 Seder, etikett & folklore (till 7911-7913)
DC 070 Delar av Nyhetsmedier, journalistik & publicering (till 7913-7919 radio, TV od) (Eller till 90)
DC 060 Föreningar, organisationer & museer (Till 7959, 73)
DC 090 Handskrifter & rara böcker (till 76 grafisk konst)

I systemet för verksamheter har område 79 blivit ett område för sociala miljöer och social beteenden. I område 795 finns underområden 7951-7959 där områdena utgår från sociala miljöer som har anknytning till fysiska miljöer som beskrivits i område 72. Till exempel har utbildningar i 795**9** anknytning till skolbyggnader i 72**9.**

I område 8 blandar DC litteraturvetenskap och skönlitteratur. I systemet för verksamheter finns språk på 80, litteraturvetenskap på 81 och skönlitteratur på 82-89.

Område 9 har fått mottaga från
DC 070 Nyhetsmedier, journalistik & publicering (till 90)
DC 050 Tidskrifter & seriella resurser (till 90)

Obereoende av vilka system biblioteken använder bör svenska bibliotek infomera om systemet för mänskliga verksamheter och i möjligaste mån ställa upp dokumenten enligt det systemet. Kungliga Biblioteket, KB, som ansvarar för nationalbibliografin bör informera de andra biblioteken om detta och hjälpa till med att få det ordnat.

Det här handlar om samhällets demokratiska infrastruktur. Hur ska medborgare och invånare få kunskap och inblick, och hur locka till läsning och tillgängliggöra berättelser av alla sorter för unga och gamla? - menar Kungliga Bibliotekets representant.

Placering av dokumenten i biblioteksslokalen.

Det är människornas verksamheter som förändrar världen och det är deras verksamheter som bygger upp det liv alla lever. Dokumenten i biblioteken motsvarar verksamheterna, är beskrivningar av verksamheterna.

Systemet för de mänskliga verksamheterna är uppbyggt kring 129 verksamheter som är placerade i en ordning som svarar mot sambanden mellan de olika delarna.

För att förenkla kan dokumenten ordnas i 44 grupper enligt vad som visats i det föregående då SABs ämnen placerats in. Det blir samma gruppering om dokumenten är kodade enligt Deweys system.

Inom de 44 grupperna bör dokumenten ordnas minst enligt de 129 områdena, som är en mer flullständig sortering, och ordnas med mer uppdelning som kan vara lämplig. För de stora områdena finns förslag till uppdelningar, men även andra uppdelningar kan göras.

De 44 områdena bör i biblioteksslokalen placeras i nummerordning. Meningen med det är att om de läggs i den ordningen motsvarar det en lämplig ordning med hänsyn till hur huvudområdena påverkar varandra och det gör att man kan få en värdefull helhetssyn på utvecklingen i världen.

Först, i område 10, kommer en kort översikt som innehåller samhällenas kunskpshantring och tänkande. Det börjar med biblioteksverksamheter o d, encyklopedier, verksamheter om att skaffa nya kunskaper, kort samhällskunskap m m och slutar med idé-och lärdomshistoria, vetenskapshistoria, filsofihistoria o d. Här kan läggas in referenslitteratur på lämpligt ställe.

Sedan kommer områdena 11-19 om individernas inre verkligheter. Dessa inre verkligheter är drivkraften till alla följande verksamheter som förändrar världen på gott och ont. De är viktigt att alla har kunskaper om sina egna och andras inre verkligheter så att utvecklingen kan styras på lämpligt sätt och enligt demokratins prinip, och individens vardag kan skötas.

De inre verkligheterna är individernas hemligheter, men kan beskrivas utifrån i viss mån. Möjligeterna att få grepp om de inre verkligheterna har ökat under historiens gång, bl a genom vetenskaper om psykologi som kommit till de senaste hundra åren.

I de inre verkligheterna finns individens kunskaper, framtidsdrömmar, uppfattningar om hur allt hänger ihop, sätt att resonera på förståndigt sätt och uppfattningar om moral och hur man bör bete sig gentemot andra.

Det är viktigt att kunna förbättra de inre verkligeterna för alla värlens människor . För att förbättra svenskarnas inre verkligheter behövs mer utbildning i skolorna, där utbildnigen nu är katostrofalt dålig.

Efter 11-19 kommer området för religioner. Religionerna är mänskligheten gissel. De religiösa uppfattningarna började för tusentals år sedan, har orsakat månniskor ohyggliga lidanden under historiens gång

och är nu 2915 orsak bl a till krigen i mellanöstern som medför mängder av flyktingar till Europa, bl a till Sverige som får fler än man kan ordna bostäder för.

I Sveriges skolor finns undervisning om religion, men den behöver kompletteras med undervisning om individernas inre verkligheter. Religionsämnet bör ändras till religion och levnadskunskap med kunskaper om individernas inre verkligheter och kunskaper om systemet för mänskliga verksamheter som bör ge svenska barn viktiga kunskaper om utvecklingens krafter och kraftspel.

Efter 11-19 och område 2 kommer område 3 om politik. Bristerna där har beskrivits i det föregående. SAB:s (och Deweys) behandling av området 3 om politik är inte bra.

Efter det kommer områdena 4-9 som också har beskrivits. Genom de verksamheterna får människorna nya kunskaper som gör att de inre verkligheterna i 11-19 förhoppningsvis blir bättre och därmed politiken i område 3 blir bättre

Uppställningen av dokumenten i nummerordning i biblioteksklokalen speglar utvecklingens gång och medverkar till att besökarna där kan få en helhetssyn som gör det lättare att förstå hur världen fungerar.

Om biblioteket har särskild barnavdelning bör doumenten i den avdelningen ordnas på i princip samma sätt i nummerordning.

Med hänsyn till den stora mängd invandrare som kommer kan det vara lämpligt att i varje grupp i de 44 områdena ordna med invandrarvänliga förklaringar.

Universitetetens, högskolornas och forskningsrådens sätt att ordna sina ämnen är inte bra. Det är isynnerhet sättet att ordna in i humaniora och samhällskunskap som är en kvarleva från 1800-talet och inte passar in i dagens värld. Deras områden bör ordnas enligt systemet för mänskliga verksamheter. Som det nu är är det mycket svårt att få reda på om deras utbildningar och forskningar. Staten har inte ens en förteckning över Sveriges professorer/professurer.

Om allmänheten ska ha en vettig möjlighet att rösta i valen bör de ha bättre möjligheter att få veta vad de högsta utbildarna och forskarna sysslar med och kommer fram till. Det behövs alltså ett nytt bra system för att meddela allmänheten och politikerna om det.

Det behövs också bättre informationer från dem som sköter grundskolan och gymnasiet. Enligt dagens regler är det läraren som avgör vad som lärs ut och om det finns inte uppgifter att få. Skolverket har inga uppgifter om lämpliga läroböcker och lärarna behöver inte ens använda läroböcker utan kan utbilda från det som står i tidningarna. Skolinspektörer kan ge upplysningar om hur pass bra utbildningingarna är i förhållande till läroplanerna, men tycks inte ifrågasätta läroplanerna. Universiteten som utbildar lärarna utgår från läroplanerna och när de inte är bra blir inte heller lärarna bra och inte eleverna bra utbildade.

Utbildnings och informationssystem bör beaktas när man ordnar dokument i bibliotek. Isynnerhet kultur- och utbildningsdepartementen har uppgifter om sådant.
Kultur-departementet Myndigheter med flera På denna länk finns 62 träffar som gäller myndigheter o d som hör till kulturdepartementet.
Utbildnings-departementet Myndigheter med flera På denna länk finns 48 träffar gällande myndigheter o d som hör till utbildningsdepartementet.

Kapitel 5. Pengar. Skatter, bidrag, hushålls-kostnader o d.

Innehåll:

Sida
200 Något om skatte- och bidragshistoria
203 Mer om skatter och bidrag
208 Tillägg om skatter
210 Matmomsen

211 Problem med bostadslån. Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen

213 Hushåll
214 Hushållsverksamheter. Hemkunskap
216 Konsumenverket. Koll på pengarna 2014
Hushållskostnader 2014
221 Månadskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer
221 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer
222 Pensionärer 2014
222 Årskostnader år 2014, pensionärer
223 2006-2014. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
227 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

228 Fyra förslag
228 1 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
228 2 Systemet för pensionärernas bostadstillägg
228 3 Bostadsbidrag för barnfamiljer
229 4.TV-avgiften avskaffas för privathushåll

Något om skatte- och bidragshistoria.

Sid 27-29 i 36-39zz.pdf (20 maj 2013) Kompletterad 3 april 2015.

"Jag har noga följt riksdagens fördelningspolitik sedan 1964 och nästan varje år lämnat kommentarer och förslag. De nuvarande statsråden var 1964 i genomsnitt 13 år gamla.

Fram till den 20 april 1989 skrev jag 4920 sidor om skatte-och bidragssystem o d. Den 20 april 1989, som var SAPs hundraårsdag, började jag en ny serie som då började med sidan 1. Mina utredningar har vanligen gått till statsråd, i första hand statsministrar, finans- och skatte-, social-, och bostadsministrar, till ledarna för alla eller de största partierna inom eller utom regeringen, samt ibland till riksdagsutskott. Sedan jag börjat lägga in skatteutredningarna på min hemsida, http://wimnell.com , har den gamla sidnumreringen upphört. Sista sidnumret var 3557 den 8 april 2004.

Under mellankrigstiden och tiden närmast efter andra världskriget var en väsentlig del i hushållsstrukturen att av makar var den ene, vanligen mannen, förvärvsarbetande med inkomster till hushållet, och den andre, vanligen frun - hemmafrun, var hemma och skötte hemmet. Skattesystemet byggde på det och innehöll sambeskattning av makarna. Kvinnorna skulle bli gifta och försörjda. Ogifta kvinnor fick försörja sig själva. Sedan började fruarna ta arbete och systemet med sambeskattning började te sig alltför ålderdomligt.

Bl a med uppgiften att avskaffa sambeskattningen arbetade Allmänna Skatteberedningen i början av 60-talet. Utredningens förslag var dåliga, det enda som kom ut av utredningen var momsen. Finansminister Gunnar Sträng (s) tillsatte Familjeskatteberedningen, som lämnade förslag som kan betecknas som svagsinta.

Gunnar Sträng utfomade på egen hand, med sina närmaste medhjälpare, 1970 års skattereform. I reformen avskaffades, huvudsakligen, sambeskattningen, men Sträng lyckades inte göra en reform som tillgodosåg kravet på skatt efter förmåga vilket hade varit möjligt. Ett led i reformen var en hemmamakeskattereduktion (april 2015: som jag föreslog Sträng), som till en del fyllde några krav om skatt efter förmåga. Denna skattereduktion smälte sedan bort med inflationen och togs såsmåningom bort helt. När den togs bort hade hushållsstrukturen förändrats så att det inte fanns många hemmafruar kvar.

Det har hela efterkrigstiden funnits sådana som klagat över höga marginalskatter. I skattepropositionen 1970 tog Sträng bort allt om marginalskatter, han menade, att det viktiga var skatterna och inte marginalskatterna. Efter reformen var visserligen skatteskalan vid höga inkomster böjd uppåt, men det fanns en komponent som gjorde, att kurvan blev nästan rak. De gamla marginalskattekverulanterna fortsatte dock att tala om att marginalskatterna ökade med stigande inkomst, trots att så inte var fallet.

Under 50-och 60-talen var bostadsbristen ett stort politiskt kapitel. (april 2015: Jag påpekade det för Erlander och han har sedan sagt att han ångrat den tidens bostadspolitik) Det s k miljonprogrammet under 60-talet och början av 70-talet gav en miljon nya bostäder, en fantastisk satsning. Efteråt har många klankat på bostäderna från programmet, men lägenheterna håller god standard. Brådskan att bygga bort bostadsbristen gjorde att det blev många stora flerbostadshus, som sedan ogillades av somliga. De som fick bostäder fick ändå någonstans att bo, vilket är en fördel. På senare tid har kommit propåer om att stadslandskapen är för litet stadslika och att det behövs mer tät bebyggelse. När miljonprogrammet var utfört gick musten ur och det har sedan knappast funnits någon bostadspolitik med prisvärt engagemang. Efter miljonprogrammet följde småhusbyggande. Ingvar Carlsson var den förste bostadsministern (som inrättades på 70-talet. (april 2015: som sedan togs bort, men finns nu igen) och avskaffade paritetslånen som betalades av de boende och ersatte dem med räntebidrag som betalades av staten. Senare har gjorts försök att förbättra bostadsfinansieringssystemet.

I 1970 års skatterform fanns kvar den kapitalinkomstbeskattning som gjorde att det gick att tjäna stora pengar på ränteavdrag, eftersom skattelättnad av ränteavdrag följde förvärvsinkomstens marginalskatt. (april 2015: jag gav förslag om att ge kapitalinkomsskatten skattesats oberoenda av inkomstens storlek). 1982 års skatterform ändrades dessa avdragseffekter något. I 1990 års skattereform skildes kapitalinkomstskatten från skatt på andra inkomster, varigenom effekterna av ränteavdragen fick en bättre form.

Det har hänt mycket i skattesystemet sedan 1970. En tid minskades inkomstskatterna och i stället ökades arbetsgivaravgifterna. Senare har det gått i andra riktningen: arbetsgivaravgifter har minskats och istället har införts egenavgifter på inkomstsidan, och nu håller man på och reducerar egenavgifterna genom avdragsrätter.

Bostadsbidragen har ändrats många gånger sedan 1970 och sällan med goda resultat. Många av dem som i regeringarna sysslat med bostadsbidrag har blivit landshövdingar. Långa tider levde riksdagsmännen i tron att barnen i Sverige bara bestod av tvillingar, man buntade ihop barnen två och två och gav bostadsbidrag per par. För avtrappning av bostadsbidrag fanns länge två procensatser, den högsta 23 %, nu är det en på 20%. I mitten på 70-talet förlorade socialdemokraterna regeringsmakten till de borgerliga, som införde flerbarnstillägg. 1982 återtog socialdemokraterna makten.

I skattesystemet fanns mellan 1970 och 1990 mycket höga marginalskatter vid höga inkomster. Bostadsbidrag kunde utgå vid mycket höga inkomster i fall med många barn, och vid höga inkomster kunde summan av avtrappning och marginalskatt ligga nära 100 %. Hans Gustafsson var den bäste bostadsministern och på mitt förslag överförde han en del av bostadsbidragen till ej avtrappade flerbarnstillägg, vilket i några fall minskade de annars otrevliga höga summamarginaleffekterna.

Hans Gustafsson införde också, efter påpekanden från mig, bostadsbidrag för barnlösa med låga inkomster, dels ett s k ungdomsbostadsbidrag, dels ett bidrag för äldre icke-pensionärer med låga inkomster. Det senare bidraget har i ovist nit tagits bort i samband med nedragningarna under 90-talet, men bör återinföras enligt mina förslag.

I 1990 års skattereform sänktes marginalskatten mycket avsevärt för de högsta inkomsterna, reformatorerna räknade med “dynamiska effekter” som skulle göra så att staten ändå skulle få in tillräckligt med pengar för den förlust staten gjorde med de sänkta marginalskatterna. De dynamiska effekterna som verkligen uppstod skulle redovisas när de hade uppstått. Redovisningar har förekommit, men har smygits undan, det har nog inte uppstått så mycket dynamiska effekter man hoppats på, men det är inte heller lätt att räkna ut. Nu är det glömt att marginalskatterna sänktes rejält för höga inkomster och höginkomsttagare fortsätter med att kräva sänkta marginalskatter.

I samband med 1990 års skattereform ändrades bostadsbidragen för barnfamiljerna. Ändringarna av skatterna medförde behov av ändrade bobidrag, och barnfamiljerna kompenserades i bostadsbidragen, noga räknat kompenserades två gånger, men det var det nog inte många som förstod. En förändring var att tidigare fem kategorier barnantal minskades till tre: ett, två och tre+. Det finns numera inte många familjer med fyra eller fler barn.

En epokgörande och storartad förändring har inträtt med det nya systemet med maxtaxa på dagis. Det minskar marginaleffekten för berörda med ca 5%enheter. Märkligt är, att partier som vanligen brukar kräva sänkta marginalskatter, ogillat maxtaxan.

I 1970 års skattereform var skatteskalan inte indexreglerad och folkpartiledaren Bertil Ohlin, som vid den tiden var oppositionsledare, krävde många år enträget en indexreglering. Utan indexreglering och med inflation och högre löner fick staten in mer och mer i skatter, vilket Gunnar Sträng gillade. I ett TV-program kommenterade Ohlin

detta och sa, att om han varit finansminister skulle han nog också gillat en skatteskala utan indexreglering. Nu är skalan indexreglerad genom koppling till basbelopp.

I de sista skälvande minuterna innan 1990 års skattereformproposition lades fast krävde LO och fick en förändring av grundavdraget på så sätt, att grundavdraget vid en viss låg inkomst ökades på med 25% (2004 20%) av ökande inkomst och sedan vid en viss inkomst litet över 100 000 sedan minskas med 10% av ökande inkomst. Detta gör, att en skatt längst ned på 32% minskades till 24% (2004 25,6%) i ett intervall och därefter ökas till 35,2% för att vid vissa höga inkomster gå ned till 32%, och över den s k brytpunkten öka till 52% och längst upp till 57%. Detta lär vara föga känt av den stora allmänheten. I de hjälpredor de skattskyldiga får från myndigheterna inför deklarationen finns inte detta nämnt, däremot finns tabeller med grundavdrag för olika inkomster, men det lär inte vara många som med ledning av tabellerna räknar ut vilka marginalskatterna är i olika inkomstlägen.

Jag har aldrig vågat föreslå politikerna att studera systemet med höjningar och sänkningar av grundavdraget, därför att jag fruktar att om de okunniga politikerna ger sig på det, och börjar ändra, blir det bara sämre.

Skatteskalan före 1970 och i 1970 års skattereform bestod av många skikt med allt högre skattesatser. Det stora antalet skattesatser gjorde skattesystemet onödigt otrevligt och komplicerat. Många år föreslog jag förenklingar av skalan till tre skikt. Mina förslag har burit frukt. I 1990 års skattereform var det i princip två skikt (bortsett från det buckliga grundavdraget), som åstadkoms av den procentuella kommunalskatten och av den kommunala plus den statliga procentuella skatten över den s k brytpunkten, ett begrepp jag införde för länge sedan. I slutet på 90-talet har det blivit ett skikt till allra överst där den statliga skatten ökar till 25%. Den gamla skalan med många skikt är nu bortglömd.

Ett stort fel med det nuvarande skattesystemet är att det inte fördelar efter bärkraft. Enligt min mening har man ingen kraft att betala skatt förrän man har inkomster över det som behövs för att leva med en rimlig lägsta levnadsstandard. År 2004 var de lägsta rimliga levnadskostnaderna för vuxna icke-pensionärer avrundat 108 000 kr per år för ensam och 162 000 kr per år för två makar/sambor. (2006 120 000 respektive 180 000) Makar/ sambor 150% av ensam. (2009 130/195) (2010 134/201) (2011 134/201 (2012 142/216) (2013 145/220)

Levnadsstandard beror av många förhållanden, men en viktig komponent är tillgången till pengar för det nödvändigaste. Det är dessa pengar som är av intresse när man ska konstruera ett skattesystem som fördelar efter bärkraft. Det ska redan nu sägas, att det idag, på grund av politiskt motstånd, torde vara nästan omöjligt att konstruera ett system som fördelar efter bärkraft, men man kan göra förbättringar i den riktningen.

Jag har mycket ägnat mig åt dem med låga inkomster eftersom politikerna intresserar sig så litet för dem. När det gäller icke-pensionärerna är barnlösa med låga inkomster missgynnade, för dem bör införas bostadsbidrag enligt mina förslag, som jag lämnat under många år.

Bostadsbidragen för barnfamiljerna har jag lämnat förslag om. TV-licensen är en dryg post för dem med låga inkomster, den är orättvis och missgynnar ensamstående. Licensen (avgiften) bör för hushållen ersättas med en kollektivlicens betald av staten. Jag har lämnat förslag om finansiering. “

Sidorna 32- 41 i 36-39zz.pdf (20 maj 2013)

Mer om skatter och bidrag.

Politikerna har under årens lopp då och då talat om att skatt ska utgå efter bärkraft och skattekraft och bidrag ska utgå efter behov. Men varken regeringen, riksdagen eller partierna har någonsin under de senaste femtio åren visat upp hushållsbudgetar som visar behov eller visat hur bärkraft hänger ihop med hushållsbudgetar.

Jag har nästan varje år under denna tid redovisat hushållsbudgetar och påpekat att inkomsterna vid låga inkomster inte räcker till hushållsbudgetarna och att skatter och bidrag bör bestämmas med hänsyn till det. Tyvärr har politikerna inte rätttat sig efter det, och fortfarande måste många med låga inkomster betala skatter trots att inkomsterna inte räcker till rimliga levnadskostnader.

Skattefördelningen bör ske efter bärkraft. Den bör ske med hänsyn till inkomst och med hänsyn till hushållsutgifter för rimliga behov.

Skattefördelningen har två dimensioner: Vertikal och horisontell fördelning.

Den vertikla fördelningen gäller fördelningen på personer med samma rimliga utgifter men med olika höga inkomster. Den horisontella fördelningen gäller fördelning på personer med olika rimliga utgifter men samma inkomster.

I den allmänna skattedebatten talas nästan bara om den vertikala fördelningen av skatterna - med hänsyn till inkomstens storlek.

Den vanligaste komplikationen i den horisontella fördelningen är förekomsten av barn. Oberoende av inkomstens storlek medför barn kostnader som det finns skäl att ta hänsyn till vid fördelningen av skatter och bidrag.

Eftersom vi har ett progressivt skattesystem som innebär att man procentuellt tar ut mer skatt vid högre inkomster än vid låga är det olämpligt att utforma hänsynen till barnkostnader som ett avdrag på inkomsten, det innebär att skattelättnad för barn blir större vid höga inkomster än vid låga. Därför sker hänsynen till barn genom barnbidrag som är lika stora oberoende av inkomstens storlek. Barnbidragen kan ses som en negativ skatt.

Före skattereformen 1970 sambeskattades makar. Det ville man komma ifrån och i reformen infördes särbeskattning, dvs makara beskattades var för sig efter sina inkomster. På den tiden var det vanligt att makar fördelade sina insatser så att mannen hade heltidsarbete med penninginkomster medan frun var hemma med barnen och stod vid spisen och tvättbaljan, utan penninginkomster, var hemmafru.

Vid övergång till särbeskattning uppstod problem för hemmafruarna. Mannen behövde kompensation för att han försörjde en hemmafru. Hemmafrun kunde inte spara in på hushållsutgifterna till de kostnader hon förorsakade mannen. Man införde då ett hemmamakeavdrag som var en horisontell fördelningsfaktor och lika stor vid alla inkomster. Hade man utformat det som ett avdrag på skatten skulle män med höga inkomster och större marginalskatter få större skattelättnader än de med låga inkomster.

När åren gick blev det färre hemmafruar och hemmamakeavdraget smälte i någon takt med det bort med inflationen. Till slut togs hemmamakeavdraget bort när hemmamakarna (hemmafruarna) var nära utrotade.
I början efter skattereformen 1970 hade man kvar bl a sättet att dra av för räntekostnader, avdrag gjordes med samma maginaleffekt som för inkomsten, dvs ju högre inkomst man hade och ju högre marginalskatt man hade desto mer tjänade man på ränteavdragen,
Direktören med hög lön och hög maginalskatt kunde få större skattelättnader av skuldränteavdragen än den lägst betalda i firman om man hade samma sorts hus att bo i och samma skuldräntor. Det var inte bra.

I skatterformen 1982 rättades detta till något, men i reformen 1990 blev det klart att ränteavdragen blev samma vid olika inkomster. Man stannade då för 30% skatt på ränteinkomster och 30% skatteavdrag för skuldräntor. Hänsynen till räntorna hör till den horisontella fördelningen, räntorna har inget med inkomsterna att göra. Nu får direkören och springpojken vid inkomstbeskattningen samma hänsyn.

Bostadsbidragen hör till de horisontella fördelningshänsynen, men är också dimensionerade efter inkomstens storlek. För barnfamiljerna trappas de av med 20% av ökande inkomst.

Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare och åtgärder som skulle ge jobb åt arbetslösa och minska "utanförskapet". Det blev stora skattesänkningar för dem med höga inkomster och nedskärningar som mest drabbar dem med låga inkomster. Arbetslösheten är stor. De borgerliga har ställt i utsikt att de ska forsätta på samma sätt.

En central fråga, som alltid, är skatterna. Vem ska betala dem och vad ska de användas till. De som ska betala är individer, hushåll och företag och skatterna ska gå till saker som är till nytta för de kategorierna. Skatterna tas ut på skattebaser: skatter på arbetsinkomster, inkomster av företag, vinster och kapital, skatt på varor mm.

En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Folkpartiet framför krav om att den s k värnskatten ska tas bort, annars vill ingen utbilda sig, och utbildat folk är nödvändigt i den globala konkurrensen. Kravet är nonsens. De som inte vill utbilda sig på grund av värnskatten har fel inställning till utbildning och om de avstår utbildning är det bara bra. Samhället bör undvika att släppa fram giriga personer till välbetalda platser där de bara tänker på att skaffa sig själva förmåner.

De som nu ihärdigt propagerar för lägre skatter för höginkomster borde istället intressera sig för dem med låga och de lägsta inkomsterna och kräva förbättringar för dem. Skattesänkningarna bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Levnadskostnaderna för en ensam förvärvsarbetande icke-pensionär är 2013 145 000 kr per år. Den som tjänar 15 000 kr per månad har efter skatt så att det går ungefär jämnt upp, d vs inget överskott i budgeten. Ensam som tjänar 60 000 kr per månad har sedan dessa levnadskostnader betalats ett överskott i hushållsudgeten på 324 000 kr, som kan användas till bilar, resor, dyrare bostad, lyxartiklar mm.

Motsvarande kostnader för makar/sambor är 2013 220 000 kr Om makarna har lika stora inkomster behöver de bara tjäna cirka 11 000 kr var per månad för att få ihop till kostnaderna. Tjänar de 60 000 kr var per månad har de 717 000 kr överskott sedan hushållskostnaderna betalats.

Ensam som tjänar 12 000 kr per månad skulle kunna betala levnadskostnaderna, men måste betala skatt så att det blir ett underskott i hushållsbudgeten på cirka 24 000 kr, och borde begära socialbidrag till skatten, vilket naturligtvis inte går för sig. Han eller hon tjänar alltså till sin försörjning men måste sänka sin levnadsstandard cirka 17 % på grund av skatten.
Krav om att avskaffa värnskatten visar på synnerligen olämplig oförmåga. Ingen i riksdagen har de senaste 40 åren visat intresse för att på lämpligt sätt avväga skatterna efter levnadskostnaderna.

Skattereformen 1970 föregicks av många skatteutredningar. I en utredning stod att det inte gick att hitta ett belopp för levnadskostnader som kunde ligga till grund för skattefördeningar. Det var mycket dumt skrivet. Redan då fanns socialbidragsbelopp att utgå från. Nu är dessa belopp tydligare och grundar sig på bantade belopp i konsumentverkets budgetar.

Bostadskostnader är inte med i de beloppen utan bedöms från fall till fall. Emellertid finns statistik om svenska folkets bostadsstandard och statistik om bostadskostnader. En lägsta rimlig levnadskostnad kan beräknas från konsumentverkets budgetar och från statistik om hyror i hyreslägenheter i riket eftersom sådana lägenheter är de enda som är aktuella vid de lägsta inkomsterna. Det är tillräckligt många hyresboende för att det ska duga som grund. Statistiken för andra boendeformer ger skäl för att det är lämpligt. När det gäller bostadsstandard ger statistik och utrymmesnormer från Boverket skäl räkna med 2rok för ensam och 3rok för makar/sambor.

Enligt detta blir de lägsta rimliga levnadskostnaderna 2013 för förvärvsarbetande icke-pensionärer: ensam 145 000 kr och för makar/sambor 220 000. Makarnas belopp blir nära precis 150% av beloppet för ensam, och så har det varit sedan 1970. För pensionärer blir det något annorlunda.

Ett problem när man ska avväga inkomstskatterna vid de lägsta inkomsterna är att det per person är dyrare levnadskostnader för en ensam än för makar/sambor. Sambeskattningen togs bort i skattereformen 1970 och man kan inte få en lämplig skattefördelning genom att höja grundavdraget, eftersom det bör vara lika per person. Om man sätter grundavdraget så att ensamma får lämplig skatt får makar för låg skatt och sätter man grundavdraget så att makar får lämplig skatt får ensamma för hög skatt. Det är därför lämpligt att lösa det problemet med bostadsbidrag som kan formas så att man får en bättre fördelning vid låga inkomster. Det är här fråga om horisontell fördelning där rimliga hushållskostnader är olika för ensamma och makar.

Som komplement till inkomstskattesystemet finns nu barnbidrag, flerbarnstillägg och bostadsbidrag för barnfamiljer som avses korrigera skattesystemets skevheter. För barnlösa ungdomar finns också bostadsbidrag och för barnlösa äldre låginkomster har funnits bostadbidrag, som dock tagits bort. Det är skäl att återinföra bostadsbidrag för barnlösa äldre icke-pensionärer.
Det är möjligt beräkna levnadskostnader för barnfamiljer, men det är mer komplicerat än för kategorierna vuxna ensamma och vuxna makar och man måste då också ta med barntillsynskostnader. Det är regeringens och riksdagens uppgift att följa barnkostnaderna och vartefter justera belopp för barnbidrag o d.

Tillsynskostnaderna är relativt stora för småbarn, men kostnaderna för mat och kläder mm är då relativt låga. För mellanbarn är tillsynskostnaderna lägre och för de största barnen inga alls, men ju äldre barnen blir desto högre blir kostnadena för mat och kläder etc.

Beräkningar av barnkostnader har gjorts i

Sven Wimnell 10+12 maj 2011+ 7 feb 2013: Barnfattigdom och annan fattigdom. http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Det är tidsödande att göra sådana beräkningar, de måste göras för olika barnatal, olika åldrar på barnen, olika inkomstnivåer och för ensamma och makar. Genomsnittskostnaden var 2011 inklusive bostadskostnader omkring 38 000 kr per barn och år, Partierna borde redovisa sådant men tycks sakna både förmåga och intresse för det.
I detta sammanhang är det lämpligt påpeka TV-avgiftens inverkan. Den är orättvis och missgynnar ensamma. Den bör avskaffas för hushållen och ersättas med en kollektivavgift för hushållen som betalas av riksdagen och som kan bindas till folkmängdens utveckling om riksdagen inte förmår fortsätta att avgöra hur mycket som ska läggas på TV. Avgiften är nu drygt 2000 kr per år och är en stor belastning vid låga inkomster. TV har haft en löjlig patrull som åkt omkring och sjungit för sådana som betalar avgiften samtidigt som man påstår att

SVT är fri television. Avskaffa snarast TV-avgiften som är att se som en skatt. De pengar som behövs för det kan tas från Jobbskatteavdragen enligt förslag.
Pensionärer med låga inkomster: Det nya systemt med garantipensioner ger det omöjligt att kontrollera om pensionerna som utbetalas är riktiga. Reglerna för bostadstilläggen är orimliga och bör ändras på flera punkter. Det gäller bland annat reglerna för hur kapitalförekomst ska påverka.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.

Kd-ledaren Göran Hägglund gjorde en stor insats för att förbättra fastighetsbeskattningen. En stor del av befolkningen äger småhus och för dem har fastighetsskatten många år varit en pina. Skatten har byggt på fastighetstaxeringarna, som bygger på uppmätta marknadspriser för fastigheter i omvärlden. Skatterna har byggt på fiktiva inkomster på husen, inkomster som i verkligheten inte funnits. Husägarna har inte haft inkomster av husen som kunnat användas till fastighetsskatten.

Det gamla systemet har fått en bättre efterföljare. För reavinstskatten finns förmånliga regler om uppskov som kostar mycket pengar för staten, regler som kanske är alltför förmånliga.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärerer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bostadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Erik Åsbrink föreslår " kraftigt höja grundavdrag så att även låginkomsttagarna skulle få en skattesänkning." Det är ett okunnigt förslag. Höjer man grundavdragen sänker man visserligen skatten för låginkomster, men också för dem med höga inkomster, och då försämrar man skattefördelningen. Om man höjer grundavdragen för att låginkomster ska få lägre skatt måste man höja marginalskatten för låginkomster så att de högre inkomsterna inte får sänkt skatt.

Problemet med låginkomsterna löses bäst med bostadsbidrag.

Erik Åsbrink skriver också: " Enligt en samstämmig uppfattning bland ekonomer är fastighetsskatten en av de bästa (eller minst skadliga) skatterna. " Ja, enligt ekonomerna kanske, men ekonomena har vanligen dåliga uppfattningar, eller inga alls, om fördelningsproblem.

Hela världens finanssystem är förstörda av ekonomerna....

I den nyss nämnda utredningen om barnfattigdomen har diskuterats förändringar av jobbskatteavdragen, men något förslag har inte lämnats. Att förvärvsarbetande har extrakostnader kan man gå med på,men inte så stora som motiverar nuvarande jobbskatteavdrag och framför allt inte avdrag som stiger med inkomsten.

Det lär knappast finnas någon som direkt kan förstå jobbskatteavdragens konsekvenser vid läsandet av skatteverkets beskrivningar

Konsekvenserna kan man enklast få uppfattningar om genom att se på skatteverkets tabeller för preliminärskatter, där skatteverket säkert räknat rätt. De tabellerna har använts för att beräkna hushållens över- och underskott i hushållsbudgetarna.

Över- och underskott finns redovisade för 2006 och för flera av de senaste åren. Jämför man år 2006 och 2013 finner man att låginkomster fått mycket betydande försämringar och höginkomster mycket betydande förbättringar, något som borde få socialdemokraterna upprörda.

Förbättringar för låginkomster har föreslagits genom införande av bostadsbidrag för barnlösa i förvärvsarbetande åldrar och genom att slopa den nuvarande TV-avgiften och istället minska jobbskatteavdragen med 100 kr per månad utom för låga inkomster och pensionärer.

Se mer om detta på sidorna 312-369 i
Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Observera sidan 349:
"Pensionärerna med låga pensioner.
Göran Persson genomförde svåra försämringar för pensionärer. Han gjorde inget för att ta bort försämringarna. Mona Sahlin gjorde heller ingenting i förbättrande syfte. De förlorade också valen.
Om dessa pensionärer finns mycket skrivet och ett sammandrag finns på sidorna 95-105 i
Sven Wimnell 16 maj 2012:
Politik i maj 2012 och socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf "
Sid 105: " Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna. "

Tillägg om skatter.

Alliansregeringspartiernas rötter finns i den dominerande överklassen före första världskriget 1914-1918, del i den överklass nere i Europa som skapade kriget och skickade ut miljontals unga män att dö meningslöst när de ville ha en annan framtid.

Vad jag förstått byggdes det socialdemokratiska partiet först upp mest av arbetare som hade arbetsinkomster. Bland dem fanns ett hat mot sådana som inte kunde försörja sig - "inte göra rätt för sig". I sina berömda tal om solidaritet vände sig Per-Albin Hansson mest mot överklassen, men också mot sina egna.

Solidariteten mot de sämst ställda växte till sig. Andra världskrigets konekvenser för Sverige hjäpte nog till med det. Efter det kriget kom bl a barnbidrag, studiestöd, allmän sjukförsäkring m m.

Ekomiska skribenter som vill se världen i stort menar nu ofta att 1980 var en vändpunkt. Då började girigheten gripa kring sig och alla skulle tänka på sig själva och klara sig själva. Världen skulle bygga på konkurrens och marknadsprinciper, allt skulle privatiseras.

Folkparttiledaren menar nu att de som har låga inkomster är ansvarslösa. De som inte har arbetsinkomster men sjukersättningar ska hjälpas att få inkomster genom att man tar bort sjukersättningarna. Arbetslösa ska hjälpas till arbete genom att man tar bort arbetslöshetsersättningar. Den här synen bör brytas

De förslag till riksdagsbeslut som lämnats i det föregående behöver inte utredas i långa utredningar, de kan sättas igång direkt. Det som satsas på låginkomster går troligen direkt till konsumtion som leder till arbete för arbetslösa, som i sin tur konsumerar och betalar skatt så att pengarna kommer tillbaka till de offentliga kassorna.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärerer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske

för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bostadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Nyligen har det tagit fart i det gamla förslaget om skatt på finansiella transaktioner. Det finns troligen ingen som kan konstruera och administrera en sådan skatt. De stora finansiärerna kommer att motarbeta och gå runt en sådan skatt och ta betalt för att hantera den så att det till slut blir konsumenterna som får betala skatten, hela adminstrationen och domstolarna som ska döma i brotten mot skatten.

Det finns många förslag om skatter på kapital av olika slag. Det bästa torde vara att helt avstå från alla skatter på kapital och inrikta sig på att ta skatt på avkastningarnna, att avskaffa de regler som gör det möjligt att hitta kryphål som kan minska kapitalinkomstskatterna.

En skatt på kapital kommer bara att till sist drabba de små kapitalisterna som vill spara för oförutsedda utgifter, eventell sjukdom och eventuell ålderdom. och som kanske drömmer om att få ihop kapital till en egen verksamhet.

Låt de stora kapitalisterna hålla på med sitt kapital, som de ibland använder för nyttiga saker. Men bolagsskatterna, som är ett slags kapitalinkomstskatt, tycks ha blivit för låga.

I det man bör göra ingår intresse och förbättringar för de lägsta inkomsterna och minskning av gapet mellan fövärvsarbetande och andra.

Vi har offentliga verksamheter och privata verksamheter för hushållen och för näringsverksamheter.

Socialdemokraternas fiender är inte näringsverksamheterna utan de andra partierna. Därför bör socialdemokraterna inte beskatta näringslivets kapital utan beskatta näringslivets kapitalinkomster. Till kapialinkomster hör vinster.

Alla verksamheter bör omges av lämpliga restriktioner som hindrar skador och leverans av onyttigheter. Näringslivet ska hålla god arbetsmiljö, goda löner och trygghet i anställning. Vinster bör beskattas, men att beskatta kapitalet lär inte ha mycket gott med sig, bara leda till onödigt krångel. När kapital säljs kan finns skäl att ta ut skatt, men då är ju kapitalet en vara.

Detta synsätt kan ge konflikter med v och kanske också mp, som kan tänkas vilja bekämpa ägandet. Kapitalisterna tenderar att missbruka sin makt, men det bör man komma till rätta med ge-

nom restriktioner på verksamheterna och det som levereras. Om företagarna slipper skatt på kapital kan de tåla restriktioner.

De svenska nationalekonomerna har varit och är föga intresserade av välfärdsfördelningen. Det de mest diskuterar är hur staten ska få in inkomster, och det är lätt att hitta på det om man inte tar hänsyn till välfärdproblem och välfärdsfördelning.

Det har nu på många håll gjorts förslag till ändring av systemet för inkomstskatterna, och det påstås ofta, att alla tycker att inkomstskattesystemet behöver ändras. Men de stora dragen i systemet är bra, det behövs ingen stor omläggning av systemet, det som kan behövas är justeringar av detaljer.

Det som främst är dåligt är jobbskatteavdraget, men vid alla justeringar måste man ta hänsyn till att man inte bör ändra för mycket och inte för snabbt därför att ändringar kan slå hårt på välfärdsfördelningen, isynnerhet vid låga inkomster. De som har höga inkomster och stora överskott i hushållsbudgetarna har stora marginaler som gör att de kan tåla ändringar.

När man sänkte momsen på mat var det ett misstag. Att nu höja den momsen är inte lätt, man måste då införa kompensationer som är svåra att beräkna.

Att införa nya amorteringskrav på lån till bostad drabbar sådana med låga inkomster, med följd att de inte kan ha en egen bostad. De med höga inkomster klarar sådant utan bekymmer.

Amorteringskrav och minskade ränteavdrag minskar rörligheten och förändrar finansmarknaden med oöverskådliga problem med svåra konsekvenser för isynnerhet låga inkomster.

Matmomsen

Våren 2015 har från flera håll kommit förslag om höjning av momsen på mat från 9% till 20% (från 12 till 25%)

Det var olämpligt att sänka matmomsen, men det är nu som det är. Höjer man matmomsen med 11 procentenheter måste man kompensera de lägsta inkomsttagarna.

Lismedelskostnaderna för vuxna är enligt utredningen för 2014 för ensam man 2260 kr per månad, kvinna 1730 kr , i genomsnitt 1995 kr och per år cirka 24 000 kr. De med låga inkomster kan beräknas göra av med 12000 kr.

En ökning av matmomsen till 20% innebör ökade kostnader med cirka 1300 kr per år för dem som äter för 12000 kr per år och cirka 2600 kr för dem som äter för 24 000 kr.

Billigätarna med låga inkomster måste kompenseras med 1300 kr per år. Man kan ändra grundavdraget så att skatten blir 1300 kr lägre, men då får höginkomsterna också denna skattelättnad eller mer, och lättnaderna blir större vid höga inkomster med högre marginalskatt, inte bra. Man måste diskutera höjningar av marginalskatten för låga inkomster för att högre inkomster inte ska få för mycket Man kan göra lättnaden som ett avdrag på skatten, vilket blir ett nytt krångel. Det blir en enorm diskussion om allt detta och om hur stor kompensationen maximalt bör vara. Antalet som behöver kompensation är oklart. Hur man ska räkna för barnen likaså.

Den ökade matmomsen för 8 miljoner vuxna kan med 2600 kr per person bli cirka 20 miljarder kr utan kompensationer för låginkomster som är svåra att konstruera och beräkna. I LOs skatteförslag nämns att 25 % moms på allt kan ge 60 miljarder i inkomst till staten. Men där nämns inte något om kompensationer.

Problem med bostadslån. Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen.

I 1990 års skattereform infördes en ny typ av kapitalinkomstbeskattning: Kapitalinkomster beskattas med 30% och kapitalutgifter ger avdragsrätt 30%, en procentsats som skruvas ner vid vissa höga kapitalutgifter. Systemet bör behållas och procentsatsen 30% behållas för både kapitalinkomster och kapitalutgifter. Vad man kan gör är att studera minskningen av avdragsrätten vid höga kapitalutgifter, procentsatser och storleksgränser, och eventuellt minska avdragsrätten genom att ändra procentsatser och storleksgränser vid höga inkomster.

Inflationen är nu låg och riksbanken vill att den ska öka till 2%. Riksbanken har rätt att självständigt styra den s k reporäntan. Riksbanken gjorde den negativ i början av 2015, Löntagarnas organisationer vill ha 2% inflation så att de kan kräva höjda löner.

Riksbankschefen menar att hushållen lånar för mycket pengar, men har inga förslag om hur man ska få hushållen att låna mindre, det är inte hans bord.

I det läget har det från olika håll kommit förslag om att minska hushållens ränteavdrag och att införa amorteringskrav för dem. Finansinspektionen har haft förslag till krav om amorteringar på nya lån från och med 1 augusti 2015, men har den 23 april 2015 dragit tillbaka förslagen då finansinspektionen troligen inte har rätt att utfärda sådana krav. Då menar somliga att det är nödvändigt att försämra ränteavdragen. Statsminister Stefan Löfven och finansminister Magdalena Andersson är med rätta emot detta då det på olämpligt sätt rubbar hushållens hushållsbudgetar, hushållen måste ha en rimligt bra stabilitet i reglerna som styr hushållens budgetar.

Amorteringskrav och minskade ränteavdrag minskar hushållens möjligheter att köpa saker och ting, det minskar konsumtionen, och bidrar till att inflationen inte ökar så som riksbankschefen vill. företagen kan inte höja priserna och inte investera så att arbetslösheten sjunker. Både amorteringskrav och försämrade ränteavdrag motverkar riksbankschefen önskemål om högre inflation.

Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen.

Finansmarknadsministern (MP) tycks nu vilja införa amorteringskrav för bostadslån.
Det är en olämplig högerpolitik som gynnar dem med höga inkomster. Statsministern och finansministern bör som socialdemokrater övertyga finansmarknadsministern om att förslaget inte bör genomföras.

Amorteringskraven är en mycket svår belastning för dem med låga inkomster, de kan inte ha råd att köpa lägenheter. De lägen--heter de inte köper blir tillgängliga för dem med högre inkomster, som har stora överskott i sina hushållsbudgetar och väl tål amorteringskraven. Kraven gynnar alltså de högre inkomsterna, vilket knappast kan vara en politik som passar socialdemokraternas ambitioner.

Tanken med statligt styrda amorteringskrav är felaktig, amorteringskraven är i första hand en fråga mellan banker och låntagare, inte något för staten att lägga sig i.

Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen.

Somliga menar att hushåll som lånar pengar till bostäder riskerar att gå i konkurs och tvingas sälja sina hus. För att förhindra det vill de försämra för låntagarna så att de går omkull och tvingas sälja sina hus. Förstå logiken i det den som kan.

Amorteringskrav och försämring av ränteavdragets 30% drabbar alla med hus, bl a alla de som varit tvungna köpa bostad för att få någonstans att bo. isynnerhet yngre personer. De yngre nu kan ofta låna till bostad med hjälp av föräldrarnas medverkan och med hjälp av annat som gör att deras hushållsbudgetar är mycket känsliga för amorteringskrav och försämringar av ränteavdrag. De förslag om försämringar som förekommer drabbar bl a dem med låga inkomster.

Det finns en annan logik ifråga om försämringar.

Istället för att försämra för alla husägare kan man försämra för dem som har hus med ovanligt högt värde och ovanligt höga ränteavdrag, vanligen ägare med höga inkomster.

Enligt "Dags att deklarera" får man för underskott av kapital skatterduktion med 30% om underskottet är högst 100 000 kr. Om underskottet är större än 100 000 kr är skattereduktionen 30% av 100 000 plus 21% av den del av underskott som överstiger 100 000 kr (gäller inte ivesteringsavdrag).

Om man sänker underskottsgränsen 100 000 kr till 50 000 kr: skatterduktionen vid underskott 100 000 kr blir 15 000 kr för delen under 50 000 kr och 21 % för delen däröver, 10 500 kr, tillsammans reduktion 25 500 kr, dvs reduktionen minskar med 4 500 kr. Relativt litet. **Skattereduktionen för underskott 100 000 kr blir 25, 5% av underskottet.**

Om man dessutom sänker procentsatsen 21% till 11 % blir skattereduktionen för delen mellan 50 000 och 100 000 11% av 50 000= 5500 kr och skatterduktionerna tillsammans 15 000 + 5500= 20 500 kr. **Skatterduktionen för underskott 100 000 blir 20,5% av underskottet.** Kännbart.

Vid underskott över 100 000 kr blir skattereduktionen för delen över 100 00 kr: 11%.

Riksbankschefen menar att småhusägarna har för stora lån och vill att de ska minska lånen. Men det finns ingen bra förklaring till varför det är bra med låga lån.

Tvärtom: det är bra med höga lån så att folk kan skaffa sig bostad. Den nuvarande regeln om att lånen bör vara högst 85% av husvärden bör behållas.

Förslagen om amorteringar visar att bostadskostnaderna med amorteringsförslagen stiger med 51 000 kr per år för ett hus värt 3 miljoner kr (kan vara 2rok) och med lån 85% av värdet. Om årslönen är 300 000 kr= 25 000 kr per månad (ungefär mittlönen i Sverige) innebär ökningen 17 % av lönen.

Är lönen 20 000 kr per månad = 240 000 kr per år blir ökningen 21% av lönen. Vid löner under 22 000 kr per månad för ensam blir det underkott i hushållsbudgetarna.

Om amorteringsreglerna ska gälla bara nya lån kan det alltså bli 51 000 kr i skillnad per år mellan nya och gamla låntagare, vilket är en mycket besvärande (och oacceptabel) skillnad med hänsyn till levnadskostnader. och besvärande med hänsyn till rörligheten på bostadsmarknaden,

När hushållen med de nya lånen förlorar 51 000 kr på amorteringar måste de minska konsumtionen för att leva och staten förlorar säg 15% därav på momsinkomster = cirka 8000 kr per hushåll. De som lånar ut får cirka 2000 kr lägre räntor. Låntagarna får det bättre med att betala räntor på lånedelar som inte amorteras än att betala amorteringar.

Utan amorteringar får låntagarna möjlighet att fördela sina kostnader på ett sätt över tiden som de kan leva med.

Att införa de föreslagna amortringskraven är ett sätt att öka klassklyftorna och är därför inget som socialdemokraterna bör göra.

Observera artikeln i kaptyel 2:
DN MÅNDAG 28 DECEMBER 2015:
“ Jakten på den perfekta kartan.
Nationalekonomin förtjänar verkligen kritik. Någon fulländad modell som passar i alla sammanhang kommer man dock aldrig att hitta.

Ända sedan slutet av 1800-talet, då nationalekonomin alltmer utnyttjade matematik och statistik och utvecklade vetenskapliga pretentioner, har dess utövare beskyllts för en rad synder. Anklagelserna – hybris, ingen hänsyn till sociala mål utöver inkomster, alltför stor tilltro till matematiska metoder och oförmåga att förutsäga viktiga ekonomiska skeenden som finanskriser – har i regel kommit utifrån eller från oliktänkande i professionens utkant..... “

Hushåll.

Sid 57 -70 i
Sven Wimnell 3 april 2015 +rev sid 27: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Hushållsverksamheter. Hemkunskap. (från zzi)

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .
(Numren från SW klassifikationssystem)

Detta är verksamheter som världens 7 miljarder människor alla har mer eller mindre. Verksamheterna är inte likadana världen över. I många fall är hushållen fattiga och lever på mindre än ett par tre dollar om dagen = cirka 20 kr per dag, hur det nu går till.

I Sverige är rimliga lägsta hushållskostnader i förvärsarbetande åldrar år 2014 för vuxen ensam 145 000 kr om året = cirka 400 kr per dag, för makar 222 000 kr = cirka 600 kr per dag. Pensionärer cirka 370 kr per dag och pensionärsmakar cirka 550 kr per dag.

Hushållverksamheterna är grundläggande problem både i Sverige och världen. De är grunden för välfärden.
I världen:

641 Maten. Är i världen som helhet ett problem. Det förekommer svält och näringsbrist. Skördarna slår fel. Mat slängs. Fördelningsproblem. Befolkningen ökar, räcker maten?

643 Bostäder. Bostadsbrist i Sverige. I världen dåliga bostäder och för få. Hälften av världens befolkning bor i städer, ofta tätt i höga hus utan kontakt med natur och därmed med tvivelaktig livskvalitet. Många sover på gatan.

644 El-, gas-, värme-, vatten- och hygienförsörjning. Vatten och avlopp saknas ofta, ger sjukdomar och elände. Energibrist. Hur göra den energi som behövs?

645 Tillbehör till boendet, inventarier, kommunikations- och transportmedel. Till fattigdom och dåliga bostäder hör dåliga tillbehör.

646 Personlig hygien. Kläder. Personliga hjälpmedel, t ex kryckor i den mån de inte finns med bland inventarierna. Hit kan man räkna sådant som bygger upp kompetensen och livskvaliteten, skolutbildning, information, läsmöjligheter. Säkerligen stora brister i världen.

647 Hushållsekonomi. Tillgång till pengar att betala hushållsverksamheterna med. Arbetslöshet. Skatter, försäkringar, generella bidrag mm. Lån och skulder.

648 Städning rengöring tvätt o d. Finns inte vatten och avlopp lätt tillgängligt blir det mycket problem. Ta bort farliga kemikalier, baciller.

649 Vård av barn, äldre och sjuka. Gemensamma organ som stöd saknas ofta

Hushållen är beroende av andra verksamheter än de egna hushållsverksamheterna: vägar, transportsystem, skolor, sjukhus m m

På nästa sida har gjorts en kort sammanställning av sådana andra verksamheter, så att alla verksamheter finns med. Den är gjord efter svenska förhållanden, men gäller i princip överallt i världen.

Ur den kan man utläsa vilka de viktigaste politiska problemen är.

(Från http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf Sid 11-15)

Hushållsverksamhet	Är beroende av
641 Matlagning. 642 Måltider Restauranger	63 Biologisk produktion 66 Livsmedelsindustri 63 Livsmedelshandel 61 Livsmedelskontroll 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och kontroll o d
643 Boende, hotell, härbärge, tält	643 Bostadsmarknad 647 Hyresvärdar 69 Bostadsbyggen. 66-68 Material 71 Fysisk planering av bostadsområden och serviceområden 758 Social miljö i bostadsområden 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
644 El-, gas-, värme-, vatten-hygienförsörjning o d.	644 Elsystem 644 Vattenkraftverk, kärnkraftverk vindkraftverk, värmepumpar, fjärrvärme. 71 Planering frisk luft. 644 Vatten- och avloppssystem 644 Avfallshantering 69 Produktion och reparation av kraftverk, vatten- och avlopp od 71 Översiktlig planering av kraftsystem, hygiensystem o d 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering
645 Användning av inventarier o d. Möbler, TV o d, telefoner, cyklar, bilar, hushållsutrustning	653 Möbelhandel, handel för TV, telefoner, transportmedel m m 68 Produktion av möbler, TV o d, transportmedel m m 656 Vägar, vägskötsel. vägavgifter 71 Översiktlig planering vägar o d 656 Kollektivtrafik. 654 Televerks. 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
646 Personlig hygien, kläder o d, Förmåga, kompetens	646 Personlig hygien, klädvård 653 Handel för kläder od 68 Produktion av kläder o d 7957 Utbildning 70 Kultur 7914-794 fritidssysslor 796-799 Sport och idrott 73-78 Utställningar, musik 655 Förlag 659 Reklam 80-99 Tidningar o annan läsning 651 Datorkunskap 6520 Tillgång till myndigheter 6525 Militära verksamheter 7952-7959+658 Sociala miljöer 61 Läkare, sjukhus 11-19 Inre verkligheter. 2 Religion
647 Hushållsekonomi. Inkomster, utgifter	658 Arbetsmarknad, arbetsgivare arbetsförmedling, fackföreningar, arbetsinkomster 657 Försäkringar,skatter,kapitalinkomster,skulder.Barnbidr,bostbidr 7951 Socialvård, socialbidrag 653 Handel med varor 653 Handel med utlandet 647 Hyror och bostadsutgifter 644 Bränsleutgifter o d 647 Hushållsutgifter 656 Resor
648 Städning, rengöring, tvätt	648 Städning .Kemikalier. Baciller
649 Personvård: barn, hemsjukvård, äldrevård	649 Personvård: barn, älrevård hemsjukvård od 7951 socialvård 61 Läkare 7957 Dagis och skolor
	Alla verksamheter är beroende av 10-19 Samhällets och individernas kunskaper, värderingar och moral 31-39 Politiska verksamheter 50-59 Naturkunskaper, matematik

Konsumenverket. Koll på pengarna 2014 Hushållskostnader 2014

Från http://wimnell.com/omr36-39zzi.pdf sid 9

http://www.konsumentverket.se/Global/Konsumentverket.se/Beställa%20och%20ladda%20ner/Broschyrer/Dokument/2014/kollpapengarna-2014-kov.pdf

Konsumentverkets beräkningar 2014

Konsumentverket gör varje år en beräkning av vad som är rimliga kostnader för hushåll av olika storlek. Siffrorna kan vara en utgångspunkt när du vill gå igenom din ekonomi. Du kan också jämföra våra beräkningar med dina egna.

Detta innehåller kostnadsposterna

Mat:
Alla måltider i hemmet. Matkostnad för alla måltider i Konsumentverkets matsedel. Det är en fyraveckors näringsberäknad matsedel som täcker dagsbehovet av energi och näring för respektive åldersgrupp. Matsedeln består av frukost, lunch, middag och två till tre mellanmål.

Alla måltider i hemmet utom lunch. Matkostnad utom lunch fem dagar per vecka. (Barnen äter i skolan och vuxna äter på restaurang). Övriga matkostnader som du har för exempelvis festmåltider och extra fika (hemma eller på uteställe) ingår inte i beräkningen. Du måste själv lägga till den kostnad du har för detta.

Personlig hygien inkl. tandvård: Gäller sådant som tvål, tandkräm, blöjor, hårklippning m.m. samt kostnad för ett årligt tandläkarbesök (undersökning) för vuxna.

Kläder, skor: Ett basbehov av vanliga kläder och skor som används till vardags, på fritiden och för något festligare tillfälle. Här ingår även tillbehör som väska, klocka och paraply.

Fritid, lek: Vanliga fritidsaktiviteter, leksaker, böcker, skidor, cykel, föreningsavgift m.m.

Mobiltelefon: Kostnaden för telefon med kontantkort.

Barn- och ungdomsförsäkring: Kostnad för sjuk- och olycksfallsförsäkring för barn och ungdomar. Försäkringen avser även sjukdom samt olycksfall under fritid.

Förbrukningsvaror: Dagligvaror som främst används för vård och skötsel av hemmet som tvätt- och rengöringsmedel, toalett- och hushållspapper m.m.

Hemutrustning: Möbler, husgeråd, tv, dator m.m. Frys, diskmaskin och tvättmaskin ingår inte.

Medier: Kostnad för bredband, fast telefoni, tv-licens och dagstidning m.m.

Hemförsäkring: Kostar olika beroende på hemmets försäkringsbelopp och bostadsort. Storstad: över 200 000 invånare. Mellanstor stad: 50 000–200 000 invånare. Mindre tätort: under 50 000 invånare.

Konsumentverkets beräkningar

Beräkningarna innebär inte en mycket låg standard, men det är inte heller någon lyxnivå. Du ska klara dig även på längre sikt. I beräkningarna förutsätts att du inte har några funktionsnedsättningar eller sjukdomar som innebär extra utgifter för till exempel hjälpmedel eller mediciner. Det förutsätts också att du bor i lägenhet och inte har några utgifter för trädgård eller reparationer.

Observera att inte alla hushållskostnader ingår i beräkningarna. Kostnader som inte ingår är till exempel för resor, hälso- och sjukvård, glasögon, presenter, semester, kalas, alkohol, tobak och spel.

Beloppen i tabellerna har avrundats till jämna tiotal kronor.

Gemensamma kostnader per månad

	1 person	2 personer
Förbrukningsvaror	100	130
Hemutrustning	370	450
Medier	930	960
Hemförsäkring		
storstad	140	150
mellanstor stad	90	100
mindre tätort	80	90
Summa gemensamma kostnader		
storstad	1540	1690
mellanstor stad	1490	1640
mindre tätort	1480	1630

Individuella kostnader per månad

KVINNOR	18-30år	31-60år	61-74år	75-år
Alla måltider i hemmet	1790	1760	1620	1570
Alla måltider i hemmet utom lunch	1380	1360	1250	1210

	18-30år	31-49år	50-60år	61-år
Personlig hygien inkl. tandvård	510*	510	490	490
Kläder och skor	600	600	600	600
Fritid och lek	620	620	620	620
Mobiltelefon	230	210	210	210
Summa kostnader, exklusive livsmedel	1960	1940	1920	1920

MÄN	18-30år	31-60år	61-74år	75-år
Alla måltider i hemmet	2380	2240	2020	1830
Alla måltider i hemmet utom lunch	1810	1730	1550	1410

	18-30år	31-49år	50-60år	61-år
Personlig hygien inkl. tandvård	380*	380	380	380
Kläder och skor	590	590	590	590
Fritid och lek	620	620	620	620
Mobiltelefon	230	210	210	210
Summa kostnader, exklusive livsmedel	1820	1800	1800	1800

* För 18- och 19-åringar minskas summan med cirka 55 kr/månad p.g.a. fri tandvård.

Förvärvsarbetande i åldrar 18-65 år

Hemförsäkring i storstad. Kostnader för alkohol, tobak, tips och spel ingår inte i någon av posterna. Inga kostnader för semester ingår.

Mat:

Alla måltider i hemmet. Matkostnad för alla måltider i Konsumentverkets matsedel. Det är en fyraveckors näringsberäknad matsedel som täcker dagsbehovet av energi och näring för respektive åldersgrupp. Matsedeln består av frukost, lunch, middag och två till tre mellanmål. Inklusive matlåda till jobbet.

Kvinna 18-30 år 1700 kr per mån. 31-60 år 1760 kr. 61-74 år 1620 kr. 75- år 1570 kr.

Kvinna 18-65år:
13x1700+30x1760+5x1620= 22100+ 52800+ 8250= 83150=48x1732
Säg kvinna 18-65 år1730 kr per mån.

Kvinna 66-80 år:
66-74år: 9x1620+ 6x1570= 14580+9420=24000=15x1600
Säg kvinna 66-80 år 1600 kr per mån
.
Man 18-30 år 2380. kr. 31-60 år 2240 kr. 61-74 år 2020 kr. 75- år 1830 kr

Man 18-65 år:
13x2380+ 30x2240+ 5x2020=30940+67200+10100=108240=47x2255
Säg man 18-65 år2260 kr per mån.

Man 66-80 år:
66-74år:9x2020+6x1830=18180+10980=29160=15x1944.
Säg man 66-80 år 1950 kr per mån

Personlig hygien inkl. tandvård: Gäller sådant som tvål, tandkräm, blöjor, hårklippning m.m. samt kostnad för ett årligt tandläkarbesök (undersökning) för vuxna.

Kvinna 18-19 år 455 kr per mån. 20-30-år 510kr. 31-49år 510kr. 50-60år 490kr. 61-65år 490kr.

Kvinna 18-65år:
2x455+ 11x510+ 19x510+16x490=910+ 15300+7840=24050=48x501
Säg kvinna 18-65 år 500kr per månad.

Kvinna 66-80år: 490 kr per månad.

Man 18-19år 325 kr. 20-80år 380.
Man 2x325+46x380=650+17480=378.
Säg man 18-65år 380 kr per månad

Man 66-80år: 380kr per månad

Kläder, skor: Ett basbehov av vanliga kläder och skor som används till vardags, på fritiden och för något festligare tillfälle. Här ingår även tillbehör som väska, klocka och paraply.
Kvinnor 600 kr per mån, män 590 kr.

Fritid, lek: Vanliga fritidsaktiviteter, leksaker, böcker, skidor, cykel, föreningsavgift m.m.
Kvinnor och män 620 kr/mån.

Mobiltelefon: Kostnaden för telefon med kontantkort.
18-30år 230 kr per månad 31- år 210 kr.
Säg kvinnor och män 210 kr per månad

Gemensamma kostnader per månad:

Förbrukningsvaror: Dagligvaror som främst används för vård och skötsel av hemmet som tvätt- och rengöringsmedel, toalett- och hushållspapper m.m. **1 person 100 kr per mån. 2 pers 130 kr.**

Hemutrustning: Möbler, husgeråd, tv, dator m.m. Frys, diskmaskin och tvättmaskin ingår inte. **1 pers 370 kr per mån, 2 pers 450 kr.**

Medier: Kostnad för bredband, fast telefoni, tv-licens och dagstidning m.m. **1 pers 930 kr per mån, 2 pers 960 kr.**

Hemförsäkring: Kostar olika beroende på hemmets försäkringsbelopp och bostadsort. Storstad: över 200 000 invånare. Mellanstor stad: 50 000– 200 000 invånare. Mindre tätort: under 50 000 invånare.
I person storstad 140 kr per mån. 2 pers 150 kr. (Mellanstad 89/100. Mindre tätort 80/90.)

El. 2010 angavs: Den här posten är en uppskattad genomsnittlig förbrukning i kilowatt i hyreslägenhet: 1 person 180 kWh per månad, 2 personer 240 kWh.
Fortum 2014 El i Stockholm, treårskontrakt: fast avgift ca 75 kr per mån. KWh-pris ca 1,45 kr. Gör:
1 person 336 kr per mån. 2 pers 423 kr.
Säg 1 person 340kr. 2 personer 420 kr.

Övrigt:

Kollektivresor och fackavgifter (inkl a-kassa):
Konsumentverket visar kostnader för en 20- åring, som har egen inkomst och bor i en mellanstor stad. Den egna bostaden är på två rum och kök:
Kollektiva lokalresor 510 kr per månad och fackavgifter (inkl a-kassa) 450 kr per månad. Summa 960x12= 115200 per år.

I Stockholm kostar busskort 790 kr per mån (pensionär 490 kr)
Säg för åldrar 18-65 år:790+450 =1240kr per mån =14880 kr per år.
För arbetsresor får i skatten dras av delar över 10 000 kr per år, 790 kr per månad ligger under gränsen.

Bostadskostnader:
Genomsnittlig hyra för hyreslägenheter i riket 2012 enligt SCBs Statistisk årsbok för Sverige 2014 var
2 rok: 58 658 kr per år= 4 888 kr per månad
3 rok: 71 499 kr per år= 5 958 kr per månad

Pressmeddelande från SCB 2013-10-02
Hyror i bostadslägenheter:
Hyrorna ökade i genomsnitt 2,2 procent mellan 2012 och 2013. Det är något lägre än förra året, då hyrorna steg med 2,8 procent.

Regional hyresförändring i procent mellan 2012-2013

Region	Procent
Stor-Stockholm	2,0
Stor-Göteborg	2,4
Övriga större kommuner	2,2
Övriga mindre kommuner	2,2

*Gränsen mellan större o mindre kommuner går vid 75 000 invånare.

Billigare att bo i mindre kommun
En person i en kommun med färre än 75 000 invånare får betala drygt 1 100 kronor mindre i hyra per månad för en trea än en person i Stor-Stockholm.

Historiskt ökade hyrorna snabbare än priser i övrigt
I löpande priser blev det 16 gånger dyrare att hyra en lägenhet mellan åren 1969 och 2012. Samtidigt så har den allmänna prisnivån blivit drygt 8 gånger högre. Omräknat till fasta priser har hyrorna per kvadratmeter bostadsyta stigit med cirka 95 procent under denna tidsperiod. Realt skedde den största ökningen under åren 1990 till 1992 som resultat av skatte- och subventionsförändringar. 1991 var höjningen nästan 30 procent.

Genomsnittlig hyra 2013 blir
2 rok 2013: 4888x 1.022= 4996 kr per månad
3 rok 2013 5958x 1,022= 6089 kr per månad.

Genomsnittlig hyra 2014, om hyrorna ökar 2,2% blir

2 rok 2014: 4996x 1.022= 5106 kr per månad= 61272 kr per år
säg 5100 kr per månad = 61 200 kr per år

3 rok 2014: 6089x 1,022= 6223 kr per månad= 74676 kr per år
säg 6200 kr per månad = 74 400 kr per år

Utrymmesstandard :
Enligt Diagram 10.2, sid 225 i SCBs Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2008, hade i hyreslägenheter 2002:

Hushåll med en person
- 64 år i genomsnitt ca 1,8 rok (1,77),
65 - år cirka 2,0 rok (2,08).

Hushåll med makar, 2 personer
- 64 år cirka 2,8 rok (2,72),
65 - år cirka 3,0 rok (2,98).

(Siffrorna inom parentes från tabell 10.7 på sid 230 i årsboken).

I bostadsrättslägenheter, tab 10.7 ungefär som i hyrslägenheter:
Ensam - 64 år 1,95 rok,
65- år 2,46.
Makar - 64 år 2,92 rok,
65- år 3,14 rok.

I småhus är rumsantalen cika 2 rum större än i hyrslägenheter:
Ensam - 64 år 4,17 rok,
65 - år 4,19.
Makar - 64 år 4,72,
65 - år 4,64 rok.

Mot bakgrunden av dessa siffor är det rimligt att räkna med
2rok för ensam och
3rok för makar. (Utan barn).

Boverkets principer för bostadsytor innebär att 2 rok för ensam och 3 rok för makar ger likvärdig bostandard.

Månadskostnader år 2014, förvärvs-arbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Livsmedel. Alla mål äts hemma eller matlåda	2260	1730	2260+1730
Hygien (personlig)	380	500	380+500
Kläder och skor	590	600	590+600
Lek och fritid	620	620	620+620
Mobiltelefon	210	210	210+210
Förbrukningsvaror	100	100	130
Hemutrustning (inklusive dator)	370	370	450
Media (Fast telefon, Internet mm)	930	930	960
Hemförsäkring	140	140	150
Hushålls-el	340	340	420
Summa per månad 2014	**5940**	**5540**	**9830**
Genomsnitt för ensam man + kv/mån		**5740**	

Årskostnader år 2014, förvärvs-arbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Summa per månad 2014 enligt månadsedovisningen.	**5940**	**5540**	**9830**
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	**5740**		
2014 per år:	**68880**		**117960**
Bostadshyra per år säg : Ensam 2rok, 12x 5100	61200		
Makar 3rok, 12x 6200			74400
Summa per år 2014, bostad + övrigt	130080		192360
Förvärvsarbetande:arbets-resor+ fackavgifter säg	14880		29760
Summa per år 2014: bostad + övrigt	**144960**		**222120**
Här är inget räknat för höga semesterkostnader eller andra resor än lokalresor.			
Säg för enkelhets skull, avrundat	**145000**		**222000**

Makar 153 % av ensam.

Ensam man	147400	
Ensam kvinna	142600	skillnad 4800 kr

Pensionärer 2014

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Livsmedel. Alla mål äts hemma	1950	1600	1950+1600
Hygien (personlig)	380	490	370+490
Kläder och skor	590	600	590+600
Lek och fritid	620	620	620+620
Mobiltelefon	210	210	210+210
Förbrukningsvaror	100	100	130
Hemutrustning (inklusive dator)	370	370	450
Media (Fast telefon, Internet mm)	930	930	960
Hemförsäkring	140	140	150
Hushålls-el	340	340	420
Summa per månad 2014	**5630**	**5400**	**9370**
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	**5515**		

Lokalresor säg 200 kr per månad per person, medger 2 resor i veckan i en zon i Stockholm = 2400 kr per år.
Vårdkostnad 1100 kr per år (gräns i försäkringen)
Läkemedelskostnad 2200 kr per år (gräns i försäkringen)
Hemtjänst: Säg (lågt räknat) ensam 1200 kr per år, makar 1800 per år.

Summa för dessa kostnader 2400+1100+2200 = 5700 kr per person. samt med hemjänst
Ensam 6900 kr per år
Makar/sambor 13200 kr per år

Årskostnader år 2014, pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Summa per månad 2014 enligt månadsedovisningen.	**5630**	**5400**	**9370**
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	**5515**		
2014 per år:	**66180**		**112440**
Bostadshyra per år säg :			
Ensam 2rok, 12x 5100	61200		
Makar 3rok, 12x 6200			74400
Summa per år 2014, bostad + övrigt	127380		186840
Lokalresor m m säg	6900		13200
Vård, läkemedel			
Hemtjänst.			
Summa per år 2014: bostad + övrigt	**134280**		**200040**
Säg för enkelhets skull, avrundat	**134000**		**200000**

Makar 149 % av ensam.

Ensam man	135380	
Ensam kvinna	132620	skillnad 2760 kr

2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4200 kr per mån = 50400 kr per år för ensam och 5100 kr per mån för makar/sambor= 61 200kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 120 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 180 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**		**Årsinkomst per person**
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Överskott/år		Överskott/år		
6001	1364	16368	4637	55644	-64356		-68712	(55644x 2-180000)	
7001	1628	19536	5373	64476	-55524		-51048		84 000
8001	1892	22704	6109	73308	-46692		-33384		96 000
9001	2161	25932	6840	82080	-37920		-15840		108 000
10001	2491	29892	7510	90120	-29880		240	kris-	120 000
11001	2849	34188	8152	97824	-22176		15648	gräns	132 000
12001	3212	38544	8789	104468	-14532		20936		144 000
13001	3575	42900	9426	113112	- 6888		46224		156 000
14001	3938	47256	10063	120756	756	kris-	61512		168 000
15001	4301	51612	10700	128400	8400	gräns	76800		180 000
16001	4664	55968	11337	136044	16044		92088		192 000
17001	5027	60324	11974	143688	23688		107376		204 000
18001	5390	64680	12611	151332	31332		122554		216 000
19001	5753	69036	13248	158976	38976		137952		228 000
20001	6151	73812	13850	166200	46200		152400		240 000
21001	6514	78168	14487	173844	53844		167688		252 000
22001	6877	82524	15124	181488	61488		182976		264 000
23001	7240	86880	15761	189132	69132		198264		276 000
24001	7603	91236	16398	196776	76776		213552		288 000
25001	7966	95592	17035	204420	84420		228840		300 000
26001	8324	99888	17677	212124	92124		244248		312 000
27001	8799	105588	18202	218424	98424		256848		324 000
29001	9859	118308	19142	229704	109704		279408		348 000
30001	10389	124668	19612	253344	115344		290688		360 000
35001	13039	156468	21962	263544	143544		347088		420 000
40001	15731	188772	24270	291240	171240		402480		480 000
45001	18631	223572	26370	316440	196440		452880		540 000
50001	21531	258372	28470	341640	221640		503280		600 000
55001	24431	293172	30570	366840	246840		553680		660 000
60001	27331	327972	32670	392040	272040		604080		720 000

2008. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4300 kr per mån = 51 600 kr per år för ensam och 5200 kr per mån för makar/sambor= 62 400kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 124 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 186 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**		
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Överskott/år		Överskott /år		
6001	836	10032	5165	61980	-62020		-62040	(61980x2-186000)	
7001	1074	12888	5927	71124	-52876		- 43752		**Ensams**
8001	1338	16056	6663	79956	-44044		-26088		**förbättring**
9001	1602	19224	7399	88788	-35212		-8424		**på skatten**
10001	1910	22920	8091	97092	-26908		8184	kris-	**2006 - 2008**
11001	2230	26760	8771	105252	-18748		24504	gräns	3428
12001	2551	30612	9450	113400	-10600		40800		3932
13001	2872	34464	10129	121548	- 2452		57096		4436
14001	3193	38316	10808	129696	5696	kris-	73392		4940
15001	3513	42156	11488	137836	13856	gräns	83672		5456
16001	3834	46008	12167	146004	22004		106008		5960
17001	4155	49860	12846	154152	30152		122304		6464
18001	4475	53700	13526	162312	38312		138624		6980
19001	4796	57552	14205	170460	46460		154920		7484
20001	5149	61788	14852	178224	54224		170448		8024
21001	5470	65640	15531	186372	62372		186744		8528
22001	5790	69480	16211	194532	70532		203064		9044
23001	6111	73332	16890	202680	78680		219360		9548
24001	6435	77220	17569	210892	86828		235784		10052
25001	6766	81192	18235	218882	94820		251764		10400
26001	7097	85164	18904	226848	102848		267696		10724
27001	7428	89136	19573	234876	110876		283752		12452
29001	8247	98964	20754	249048	125048		312096		15344
30001	8777	105324	21224	254688	130688		323376		15344
35001	11427	156468	23574	282888	158888		379776		15344
40001	14077	168924	25924	311088	187088		436176		15848
45001	16874	202488	28127	337524	213524		489048		17084
50001	19774	237288	30227	362724	238724		539448		17084
55001	22674	272088	32327	387924	263924		589848		17084
60001	25574	306888	34427	413124	289124		640248		17084

2009. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4450 kr per mån = 53 400 kr per år för ensam och 5420 kr per mån för makar/sambor= 65 040kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 130 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 195 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**	
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott /år	
6001	729	8748	5272	63264	-66736		-68472 (63264x2-195000)	
7001	977	11724	6024	72288	-57712		- 50424	**Ensams**
8001	1225	14700	6776	81312	-48688		-32376	**förbättring**
9001	1474	17688	7527	90324	-39676		-14352	**på översk.**
10001	1745	20940	8256	99072	-30928		3144 kris-	**2006 - 2009**
11001	2055	24660	8946	107352	-22648		19704 gräns	- 472
12001	2365	28380	9636	115632	-14368		36264	+164
13001	2676	32112	10325	123900	- 6100		52800	788
14001	2986	35832	11015	132180	2180	kris-	69360	1424
15001	3297	39564	11704	140448	10448	gräns	85896	2048
16001	3607	43284	12394	148728	18728		102456	2684
17001	3918	47016	13083	156996	26996		118992	3308
18001	4228	50736	13773	165276	35276		135552	3944
19001	4539	54468	14462	173544	43544		152088	4568
20001	4881	58572	15120	181440	51440		167880	5240
21001	5191	62292	15810	189720	59720		184440	5876
22001	5502	66024	16499	197988	67988		200976	6500
23001	5812	69744	17189	206268	76268		217536	7136
24001	6123	73476	17878	214536	84536		234072	7760
25001	6437	77244	18564	222768	92768		250536	8348
26001	6768	81216	19233	230796	100796		266592	8672
27001	7100	85200	19901	238812	108812		282624	10388
29001	7761	93132	21240	254880	124880		314760	15176
30001	8091	97092	21910	262920	132920		330840	17576
35001	10444	125328	24557	294684	164684		394368	21140
40001	13094	157128	26907	322884	192884		450768	21644
45001	15759	189108	29242	350904	220904		586808	24464
50001	18659	223908	31342	376104	246104		557208	24464
55001	21559	258708	33442	401304	271304		557208	24464
60001	24459	293508	35542	426504	296504		658008	24464

2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**	
Mån lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott /år	
6001	687	8244	5314	63768	-70232		-73464 (63768x2-201000)	
7001	918	11016	6083	72996	-61004		- 55008	**Ensams**
8001	1149	13788	6852	82224	-51776		-36552	**förbättring**
9001	1380	16560	7621	91452	-42548		-18096	**på översk.**
10001	1644	19728	8357	100284	-33716		-432 kris-	**2006 - 2010**
11001	1943	23316	9058	108696	-25304		16392 gräns	-3128
12001	2244	26928	9757	117084	-16916		33168	-2384
13001	2545	30540	10456	125472	- 8528		49944	-1640
14001	2846	34152	11155	133860	- 140	kris-	66720	-896
15001	3147	37764	11854	142248	8248	gräns	83496	-152
16001	3448	41376	12553	150636	16636		100272	592
17001	3749	44988	13252	159024	25024		117048	1336
18001	4050	48600	13951	167412	33412		133824	2080
19001	4351	52212	14650	175800	41800		150600	2824
20001	4682	56184	15319	183828	49828		166656	3628
21001	4983	59796	16018	192216	58216		183434	4372
22001	5284	63408	16717	200604	66604		200208	5116
23001	5585	67020	17416	208992	74992		216984	5860
24001	5886	70732	18115	217380	83380		233760	6604
25001	6201	74412	18800	225600	91600		250200	7180
26001	6532	78384	19469	233628	99628		266256	7504
27001	6863	82356	20138	241656	107656		282312	9232
29001	7524	90288	21477	257724	123724		314448	14020
30001	7854	94248	22147	265764	131764		330528	16424
35001	10134	121608	24867	298404	164404		395808	20860
40001	12784	153408	27217	326604	192604		452208	21364
45001	15434	185208	29567	354804	220804		508608	24364
50001	18323	219876	31678	380136	246136		559272	24496
55001	21223	254676	33778	405336	271336		609672	24496
60001	24123	289476	35878	430536	296536		660072	24496

2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	680	8160	5321	63852	-70148		- 73296
7001	911	10932	6090	73080	-60920		- 54840
8001	1142	13704	6859	82308	-51692		- 36384
9001	1373	16476	7628	91536	-42464		- 17928
10001	1630	19560	8371	100452	-33548		- 96 kris-
11001	1930	23160	9071	108852	-25148		16704 gräns
12001	2231	26772	9770	117240	-16760		33480
13001	2532	30384	10469	125628	- 8372		50256
14001	2833	33996	11168	134016	16 kris-		67032
15001	3134	37608	11867	142404	8404	gräns	83808
16001	3435	41220	12566	150792	16792		100584
17001	3736	44832	13265	159180	25180		117360
18001	4037	48444	13964	167568	33568		134136
19001	4338	52056	14663	175956	41956		150912
20001	4669	56028	15332	183984	49984		166968
21001	4970	59640	16031	192372	58372		183794
22001	5271	63252	16730	200760	66760		200520
23001	5572	66864	17429	209148	75148		217296
24001	5873	70476	18128	217536	83536		234072
25001	6181	74172	18820	225840	91840		250680
26001	6510	78120	19491	233892	99892		266784
27001	6843	82116	20167	242004	108004		283008
29001	7504	90048	21497	257964	123964		314928
30001	7834	94008	22167	266004	132004		331008
35001	9931	119172	25070	300840	166840		400680
40001	12581	150972	27420	329040	195040		457080
45001	15231	182772	29770	357240	223240		513480
50001	18054	216648	31947	383364	249364		565728
55001	20954	251448	34047	408564	274564		616128
60001	23854	286248	36147	433764	299764		666528

2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4900 kr per mån = 58 800 kr per år för ensam och 6000 kr per mån för makar/sambor= 72 000 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 142 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 216 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	660	7920	5341	64092	-77908		- 87816
7001	891	10692	6110	73320	-73178		- 69360
8001	1122	13464	6879	82548	-59452		- 50904
9001	1353	16236	7648	91776	-50224		- 32448
10001	1591	19092	8410	100920	-41080		- 14160 kris-
11001	1891	22692	9110	109320	-32680		2640 gräns
12001	2192	26304	9809	117708	-24492		19416
13001	2493	29916	10508	126096	-15904		36192
14001	2794	33528	11207	134484	-7516	kris-	52968
15001	3095	37140	11906	142872	872	gräns	69744
16001	3396	40752	12605	151260	9260		86520
17001	3697	44364	13304	159648	17648		113296
18001	3998	47976	14003	168036	26036		120072
19001	4299	51588	14702	176424	34424		136848
20001	4630	55560	15371	184452	42452		152904
21001	4931	59172	16070	192840	50840		169680
22001	5232	62784	16769	201228	59228		186456
23001	5533	66396	17468	209616	67616		217296
24001	5834	70008	18167	218004	76004		203232
25001	6135	73620	18866	226392	84392		236784
26001	6451	77412	19550	234600	92600		253200
27001	6782	81384	20219	242628	100628		269256
29001	7445	89340	21556	258672	116672		301344
30001	7775	93300	22226	266712	124712		317424
35001	9565	114780	25436	305232	163232		394464
40001	12215	146580	27786	333432	191432		45o864
45001	14865	178380	30136	361632	219632		507264
50001	17578	210396	32423	389076	247076		562152
55001	20478	245736	34523	414276	272276		612552
60001	23378	280536	36623	439476	297476		662952

2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6100 kr per mån för makar/sambor= 73 200 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 220 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	575	6900	5426	65112	-79888		- 89776
7001	779	9348	6222	74664	-70336		- 70672
8001	982	11784	7019	84228	-60772		- 51544
9001	1185	14220	7816	93792	-51208		- 32416
10001	1388	16656	8613	103356	-41080		- 13288 kris-
11001	1651	19812	9350	112200	-32800		4400 gräns
12001	1916	22992	10085	121020	-23980		22040
13001	2180	26160	10821	129852	-15148		39704
14001	2445	29340	11556	138672	-6328	kris-	57344
15001	2683	32196	12318	147816	2816	gräns	75632
16001	2948	35376	13053	156636	11636		93272
17001	3240	38880	13761	165132	20132		110264
18001	3504	42048	14497	173964	28964		127928
19001	3769	45228	15232	182784	37784		145568
20001	4060	48720	15941	191292	46292		162584
21001	4325	51900	16676	200112	55112		180224
22001	4590	55080	17411	208932	63932		197864
23001	4855	58260	18146	217752	72752		215504
24001	5120	61440	18881	226572	81572		233144
25001	5384	64608	19617	235404	90404		250808
26001	5655	67860	20346	244152	99152		268304
27001	5946	71352	21055	252660	107660		285320
29001	6529	78348	22472	269664	124664		319328
30001	6819	81828	23182	278184	133184		336368
35001	8269	99228	26732	320784	175784		421568
40001	10654	127848	29347	352164	207164		484328
45001	13104	157248	31897	382764	237764		545528
50001	15554	186648	34447	413364	268364		606728
55001	18244	218928	36754	441084	296084		662168
60001	20944	251328	39057	468684	323684		717368

2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6200 kr per mån för makar/sambor= 74 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 222 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	629	7548	5372	64464	-80536		- 93072
7001	851	10212	6150	73800	-71200		- 70672
8001	1073	12876	6928	83136	-61864		- 55728
9001	1295	15540	7706	92472	-52528		- 37056
10001	1517	18204	8484	101808	-43192		- 18384 kris-
11001	1757	21084	9244	110928	-34072		-144 gräns
12001	2052	24624	9949	119388	-25612		16776
13001	2378	28536	10623	127476	-17524		32952
14001	2644	31728	11357	136284	-8716	kris-	50568
15001	2940	35280	12061	144732	-268	gräns	67464
16001	3236	38832	12765	153180	8180		84360
17001	3561	42732	13440	161280	16280		100560
18001	3828	45936	14173	170076	25076		118152
19001	4124	49488	14877	178524	33524		135048
20001	4449	53388	15552	186624	41624		151248
21001	4745	56940	16256	195072	50072		168144
22001	5041	60492	16960	203520	58520		185040
23001	5337	64044	17664	211968	66968		201936
24001	5633	67596	18368	220416	75416		218832
25001	5929	71148	19072	228864	83864		222000
26001	6224	74688	19777	237324	92324		218808
27001	6520	78240	20481	245772	100772		269544
29001	7112	85344	21889	262668	117668		303336
30001	7417	89004	22584	271008	126008		320016
35001	9067	108804	25934	311208	166208		400416
40001	11525	138300	28476	341712	196712		461424
45001	14175	171700	30826	369912	224912		517824
50001	16825	201900	33176	398112	253112		574224
55001	19670	236040	35331	423972	278972		625944
60001	22570	270840	37431	449172	304172		676344

http://wimnell.com/omr36-39zzs1.pdf sid 34:

Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

För inkomståren 2006, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 och 2014 har undersökts hur stora underskotten och överskotten blir i hushålls-butdgetarna för förvärvsarbetande med inkomster mellan 6000 och 60 000 kr per månad, för ensamma och makar med líka stora inkomster.

Underskott och överskott avser det som återstår av inkomsten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnads-kostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kost-naderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Skillnader mellan 2006 och 2014 redovisas i tabellen till höger.

Den borgerliga alliansen har menat att jobbskatteavdragen mest tillfallit låg- och medelinkomsttagare, men tabellen visar att
*** underskotten har ökat för inkomster 13000 och lägre,**
*** att överskotten har minskat för inkomster 14000-25000 och**
*** att överskotten har ökat för inkomster 26000 och högre och med cirka 23000-32000 kr per år för inkomser 35000 och högre.**

Den nya regeringen vill minska jobbskatteavdragen för inkomster 50000 kr och högre och sänka inkomsgränsen för statlig skatt till 35000 kr. Det tycks finnas överskott att ta av.

Försämringarna för inkomster 25000 och lägre borde åtgärdas.

2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnadskostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam Mån. lön	2006 Över-skott/år	2014	Skillnad	
6001	-64356	-80536	-16180	Underskottet har ökat
7001	-55524	-71200	-15676	Underskottet har ökat
8001	-46692	-61864	-15172	Underskottet har ökat
9001	-37920	-52528	-14608	Underskottet har ökat
10001	-29880	-43192	-13312	Underskottet har ökat
11001	-22176	-34072	-11896	Underskottet har ökat
12001	-14532	-25612	-11080	Underskottet har ökat
13001	-6888	-17524	-10636	Underskottet har ökat
14001	756	-8716	-9472	Överskottet har minskat
15001	8400	-268	-8668	Överskottet har minskat
16001	16044	8180	-7864	Överskottet har minskat
17001	23688	16280	-7408	Överskottet har minskat
18001	31332	25076	-6256	Överskottet har minskat
19001	38976	33524	-5452	Överskottet har minskat
20001	46200	41624	-4576	Överskottet har minskat
21001	53844	50072	-3772	Överskottet har minskat
22001	61488	58520	-2968	Överskottet har minskat
23001	69132	66968	-2164	Överskottet har minskat
24001	76776	75416	-1360	Överskottet har minskat
25001	84420	83864	-556	Överskottet har minskat
26001	92124	92324	200	Överskottet har ökat
27001	98424	100772	2348	Överskottet har ökat
29001	109704	117668	7964	Överskottet har ökat
30001	115344	126008	10664	Överskottet har ökat
35001	143544	166208	22664	Överskottet har ökat
40001	171240	196712	25472	Överskottet har ökat
45001	196440	224912	28472	Överskottet har ökat
50001	221640	253112	31472	Överskottet har ökat
55001	246840	278972	32132	Överskottet har ökat
60001	272040	304172	32132	Överskottet har ökat

Fyra förslag.

Politiken ändrar sig hela tiden. Sammanställningarna görs vartefter vid tidpunkter då det hänt något inom politiken som bedömts viktigt att kommentera. Det blir då nödvändigt att anknyta till det som hänt förut. Det gör att saker och ting ofta behöver upprepas. Ämnet är så stort att allt inte kan upprepas varje gång. Varje sammanställning har sitt eget tema där vissa sidor av det hela behandlas. Förslag till åtgärder måste upprepas eftersom ingen tycks reagera på dem.

Några förslag har upprepats många gånger. det gäller förslag om förbättringar för de lägsta inkomsterna. De borgerliga partierna gynnade överklassen. Nu behövs förbättringar för underklasserna. Här är förslag om det. Förslagen anges här i korthet, men de finns behandlade mer urförligt i de nämnda sammanställningarna. Bl a i
Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd.
Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag.
Vårbudgeten. **http://Wimnell.com/omr36-39zzz.pdf**

1 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
Bostadsbidragen som gäller för åldrarna 18-28 år utvecklas till att gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.

2 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas
Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln Se sidan 352 i **http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf**

3 Bostadsbidrag för barnfamiljer.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginaleffekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensionärernas högsta marginaleffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barnfamiljer som är beroende av bidrag ha kvar den förmöghetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15%= 3% där pensionären har 9, 3% (62% av 15%=9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögenhetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352):
Om banfamiljen har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr.
Skatten på räntan är 30%= 600 kr.
Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr= 400 kr
Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadsbidraget med med 20% av det= 3000 kr.
Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000= 4000 kr.
Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000=2000 kr=100% av räntan 2000 kr
En förståndig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

4.TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under cirka 11 000 kr per månad.

Svensk radio kom till 1925. Radiopratare var främst Sven Jerring. För att lyssna behövde man mottagare. Det var kristallmottagare med en nål som skulle styras mot en kristall. En del lyssnare, isynnerhet ungdomar, byggde själva sina apparater. De gav dåligt ljud och man behövde hörlurar.

Sedan kom apparater att köpa, med rör och högtalare. Men de var dyra, många hade inte råd att köpa. I mitten på 1930-talet kunde man köpa en femrörs Luxor för 300 kr på avbetalning, i dagens penningvärde motsvarar det ungefär vad en stor TV-apparat nu kostar.

Det blev vanlig att lyssna på utländsk radio, man kunde ta in hundratals namngivna stationer som man ställde in med rattar.

För att få lyssna krävdes att man till Radiotjänst hade betalat radiolicens för 10 kr om året.

Många köpte nog radio till olympiska spelen 1936, på vintern i Garmisch-Partenkirchen och på sommaren i Berlin, där Hitler gjorde propaganda för sin politik. Man kunde höra hans stora tal i radion. Och höra reportage om Jesse Owen.

Svensk radio började om dagarna med klockorna i stadshuset klockan tolv och dagens dikt. Sedan följde ofta levande musik av kapell som då var vanliga. Halv ett kom Dagsnyheter från TT, väderleksrapport och börsnoteringar. I början av kvällen kom en timmes grammofonmusik. Senare Dagsnyheter från TT igen och diverse program, bl a underhållningsprogram som blev en stor del av svenska folkets underhållning.

För sin information om världen och vad som hände i den hade man främst tidningar, radio och bio med förspel som innehöll diverse saker, bl a varje vecka journaler som SF-journalen och tyska UFA-journalen som visade bl a Hitler och tysk propaganda.

De stora morgontidningarna var Stockholmstidningen, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. Ute i landet hade de flesta inte råd med stocksolmstidningarna utan lär mest ha nöjt sig med att prenumerera på en lokaltidning som kunde komma som varannansdagstidning med tidning tre dar i veckan.

Bio kom till som stumfilm som blev ljudfilm 1929-1930. Ljudet ordnades till en början med grammofonskivor som filmskötaren skulle passa in till bilderna, sedan fördes koder för ljudet in i kanten av filmremsan så att ljudet passade precis till bilderna. Al Jolsson med Sonny Boy hörde till de första på ljudfilmen.

På söndgarna var det på eftermiddagen mattinéer för barn, biljetter 55 öre, och bl a rafflande cowboyfilmer utlöste glädjetjut hos barnen.

När kriget var slut kom såsmåningom svartvit TV, tjocka apparater, TV-licenser, kanal 2, färgTV och på de allra senaste åren platta TV-apparater.

Internet kom till i början av 1990-talet, hade liten omfattning i början, men är nu jättestort och oumbärligt.

Sedan TV kommit till har biogåendet minskat. Internet har tagit annonser från tidningarna som nu är på fallrepet.

Mobiltelefonerna har kommit i rasande fart och har utvecklats till att ta hand om bilder, man fotograferar med telefonerna, tar in från internet, läser tidningar etc.

Användningen av internet har utvecklats. Alla som vill synas och höras måste finnas på internet. Det sägs att man kan få veta allt på internet, men det myckna som finns där gör det svårt att vaska fram det man vill ha tag i.

Den nuvarande TV-avgiften är orättvis därför att den kräver samma avgift för ensamma som för hela familjer som bara behöver en licens för flera personer.

SVT har nu en stor verksamhet på Internet, man kan bl a se TV-program där utan att ha betalt TV-avgift. För att lyssna på radio behövs nu ingen avgift.
*
Radio och SVT sysslar med publicservice som gäller information som alla behöver och som alla enligt en följd av demokratins princip måste ha. Det enda rimliga är att TV-avgiften avskaffas för hushållens del och kostnaden för publicserviceverksamheterna betalas av staten till dem som utför verksamheterna som en kollektivavgift från hushållen, samtidigt som hushållens jobbskatteavdrag minskas i motsvarande mån och då på sätt som tar bort orättvisor.

TV-avgiften för företag bör behållas som nu.

Lagstiftningsmässigt är det enkelt att genomföra omläggningen. Alla regler om hur publicservice-verksamheterna ska bedrivas blir kvar och riksdagen får som nu göra de lagförändringar om ändringar i det som den vill ha. Riksdagen bestämmer nu vilken omfattning verksamheterna ska ha och vad de får kosta. Det är något som ligger vid sidan om frågan om fördelning av kostnaderna på individerna i svenska folket.

Jobbskatteavdragen är olämpliga och måste reformeras så att välfärdsfördelning blir bättre, mer pengar till låga inkomster som måste tas från de högre inkomsterna. Den föreslagna omläggningen av TV-avgifterna är ett led i detta. Andra led är att förbätttra sjuk- och arbetslöshetsersättningar o d och samtidigt minska jobbskatteavdrag vid höga inkomster.

*** TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för inkomståret 2015.**

Det är lämpligt att göra en enkel justering av brytpunkten som nu ligger vidinkomst 2,94 prisbasbelopp= 130536 kr per år= 10878 kr/månad. I skiktet nedanför denna gräns är marginaleffekten 4,28% och ovanför gränsen 6,495%. Genom att höja gränsen kommer avdraget att minska över gränsen. Vid inkomst 3,04 prisbasbelopp har avdraget minskat 100 kr per månad så när som på 4 kr. Brypunkten bör därför sättas vid 3,04%.

Kapitel 6. Bostadspolitik och planering av fysiska och sociala miljöer

Innehåll

Sida

232 Bostadspolitik och välfärd

233 Sven Wimnell 3 april 2015 + rev sid 27: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar.

235 Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten.

239 Sven Wimnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m.

244 Om boende, 17 januari 2016. Det måste byggas mycket mer bostäder än vad som var i förslag i början av 2015

246 Utrymmesnormerna

246 Antalet lägenheter och personer 2013

247 De föreslagna nya lägenhetstyperna.

249 Sven Wimnell om bostäder och bostadsbyggande
Trångboddhet och behov för studenter o d.Nybyggnad och stöd
Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och med 5-10 våningar

253 Fysisk planering i Sverige
253 Samhällsplanering. Fysiska och sociala samhällen

255 Den fysiska översiktsplaneringens framväxt i Sverige

256 Före 1900. HYGIEN OCH RUTNÄT
260 1900-1920. ESTETIK OCH TEKNIK
263 1920-1940. FOLKHEM OCH RATIONALITET
267 1940-1960. GRANNSKAP OCH PROGNOSER
270 1960-1980. MILJONPROGRAM OCH MILJÖHUSHÅLL-NING

273 22 politikområden för politiken
274 Planering av fysiska och sociala miljöer
276 Regeringens mål för boende och byggande
278 De sociala miljöerna och beteendena

Tidningsartklar:
284 Mot okända mål
285 Polisen måste agera mot antiziganistiska hatbrott

Bostadspolitik och välfärd se bl a:

Sven Wimnell 3 april 2015 +rev sid 27: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. **http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf**

Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. **http://wimnell.com/omr36-39zzz.pdf**

Sven Wimnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m. Sven Wimnell om boende och byggande. **http://wimnell.com/omr36-39zzza.pdf**

Innehållsförteckningar till dessa finns strax härefter.

Sven Wimnell 11 maj 2015: De föreslagna nya lägenhetstyperna. **http://wimnell.com/omr36-39zzzb.pdf**

Sven Wimnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet **http://wimnell.com/omr36-39zzzc.pdf**

Sven Wimnell 3 april 2015 +rev sid 27: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Innehåll:

Sida

4 **En rapport om trångboddheten i Sverige. Målsättningar och definitioner kring trångboddhet**
5 Boverkets rapport om rum för barnen

6 **De föreslagna nya lägenhetstyperna**
8 Ritning. Bostad 2 rum och kök och 3 rum och kök imindre skala
9 Ritning. Bostad 4 rum och kök i mindre skala
10 Ritning. Bostad 2 rum och kök i större skala
11 Ritning. Bostad 3 rum och kök i större skala
12 Ritning. Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
13 Ritning. Bostad 2 rum och kök med större sovrum

14 Bostad 2 r o k
15 Bostad 3 r o k
16 Bostad 4 r o k
17 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
18 Bostad 2 r o k med större sovrum

19 **Svenska folkets boende.**
19 Rumsenheter per boende efter hushållstyp
20 Utrymmesstandard
22 Genomsnittlig yta per lägenhet
24 Antal lägenheter efter region, hustyp, bostadsarea och år
24 Riket. Småhus och flerbostadshus
25 Riket. Övriga hus. SCBs kommentarer:
26 Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.

28 Hushålls- och bostadsstatistik
30 Registerbaserad hushållsstatistik
32 Artiklar om hushåll och ekonomi
33 Artiklar om Fastigheter
34 Artiklar om Regionalt
35 Artiklar om Glesbygd
36 Artiklar om Boende och byggande
37 Artiklar om Integration och segregation

38 Personer (antal och andelar) efter region, boendeform, kön, ålder, tabellinnehåll och år
38 Riket småhus, äganderätt
39 Riket, småhus, bostadsrätt
40 Riket, småhus, hyresrätt
41 Riket, flerbostadshus, bostadsrätt
42 Riket, flerbostadshus, hyresrätt
43 Riket, specialbostad, övrigt boende, uppgift saknas
44 Riket, samtliga boendeformer
45 SCBs kommentarer

46 Hushåll (antal och andelar) efter region, boendeform, hushållsstorlek, tabellinnehåll och år
46 Riket, småhus
47 Riket, flerbostadshus, specialbostad, övrigt boende
48 Riket, samtliga boendeformer. SCBs kommentarer

49 Årshyra per lägenhet, årshyra per kvm efter region, ägarkategori, nybyggår/värdeår, årsintervall, lägenhetstyp, tabellinnehåll och år
49 Riket
51 Kommuner med > 75000 inv samt Stor-Stockholm och Stor-Göteborg
53 Kommuner med < 75000 inv (exkl Stor-Stockholm och Stor-Göteborg)
55 SCBs kommentarer

56 **Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende. Samhällsplaneringens problem. Politikområden. Skatter och bidrag. Regeringens verksamheter och ansvar.**

58 **Hushållsverksamheter. Hemkunskap**
59 Hushållsverksamhet
60 Konsumenverket. Hushållskostnader 2014
62 Förvärvsarbetande i åldrar 18-65 år
65 Månadskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer
65 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer
66 Pensionärer 2014
66 Årskostnader år 2014, pensionärer

67 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
67 2008. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
68 2009. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
68 2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
69 2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
69 2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
70 2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
70 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
71 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

72 **Samhällsplaneringens problem**
73 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter
73 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
73 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga
73 avseendena igång av människornas verksamheter
73 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller
73 Individer och samhällen planerar framtiden
73 Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna
74 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer
74 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar.

76 Klassifikationssystem för verksamheter
78 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer
84 22 politikområden
85 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter

89 **Regeringen och departementen**
89 Sveriges regering
91 Departementen
93 Ministrarnas ansvarsområden

94 Något om skatte- och bidragshistoria.
97 Mer om skatter och bidrag
102 Tillägg om skatter
105 Förslag till riksdagsbeslut

106 Regeringen bör sätta fart på byggandet av bostäder för hyresrätt, fem lägenhetstyper som visades i början, i blandning som passar varje orts behov
106 Regeringen styr Sverige

Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. http://Wimnell.com/omr36-39zzz.pdf

Innehåll
Sida

6 **Kapitel 1. En början.**

7 Viktigast: arbete eller välfärd.
10 Personlig situation och välfärd. Skatter och utbildning.
11 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
13 Arbetsförmedling och träningsjobb.

14 ”Automatiseringen har tagit bort 450 000 jobb på fem år.
16 Så kan Sverige utrota ungdomsarbetslösheten på bara några år.
17 Chefer måste ta ansvar för ökande psykiska ohälsan.
19 6 500 nya utbildningsplatser redan i år ska stärka Sverige.
21 Det behövs en statlig haverikommission för att utreda sjuksköterskornas villkor.
24 Alla mellan 18 och 24 bör kallas till medborgartjänst.
26 Birgitta Forsberg: I Landet Lagom behöver sällan någon stå till svars.
27 Politikproffs i kulisserna styr utan demokratiskt mandat.
30 Vi stämmer högskola för dålig utbildningskvalitet.
32 SD visar sitt janusansikte.
33 Tillväxten kan bli EU:s giftbägare.

36 **Kapitel 2. Samhällsplaneringens problem och grunderna för den svenska politiken.**

37 Samhällsplaneringens problem.
38 Yuval Noah Harari: ”Sapiens. En kort historik över mänskligheten.
40 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
43 Klassifikationssystem för verksamheter.
45 22 politikområden.
46 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
50 Regeringen styr Sverige.
52 Politiska problem i de 22 politikområdena.
54 Särskilda utredningar 30 januri 2010 - 17 juni 2013.
56 Utredningar före 30 januari 2010.
57 Ska vi tacka Stalin för Europas frihet?
59 Tillbaka till framtiden.
63 Politisk skräll med höga ideal.
64 Politikproffsen tar över.

66 Förhistorien. Historisk tid. Demokrati. Globalisering. Forskningsarbetets början.Skattereformer. Socialdemokraterna.
69 Politikerna - folkets valda representanter.

74 **Kapitel 3. Utbildning o d.**

75 Om utbildning i skolan.
76 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen,fritidshemmet 2011
80 Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa.
83 Många obehöriga lärare i skolan.
84 Religion och levnadskunskap.
86 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
87 Tema SO.
87 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
88 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
90 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
91 Kursplaner.
91 Något för kulturministern och demokratiministern.
92 Något för arbetsmarknadsministern och näringsministern.
93 Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.
94 En inledning om planering.
96 Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.
97 Svenska väljare okunniga.
98 Innehållet i : Sven Wimnell 31 januari 2014:
Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund.
Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper.
PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
101 Innehållet i: Sven Wimnell 4 september 2014:
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
107 ”Förbättra resultaten i skolan genom att
kasta ut datorerna från lektionerna.
109 Kunskapsklyftan riskerar bli en av de stora klassfrågorna.
111 Öka kännedomen om landets natur.
112 Alla mellan 18 och 24 bör kallas till medborgartjänst.
114 Domstolarna accepterar mer våld från de vuxna i skolan.

117 **Kapitel 4. Skatter och bidrag.**

119 Något om skatte- och bidragshistoria.
122 Mer om skatter och bidrag.
127 Tillägg om skatter.
129 Matmomsen.
130 Problem med lån.
132 Deklarationsdags. Bostadsförsäljningar.
133 Var glad för att du slipper djävulsblanketten.
134 10 tips som hjälper dig med din deklaration.

137 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
137 Årskostnader år 2014, pensionärer.
138 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
138 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
139 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna.
139 2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
140 Beräkningar av barnkostnader.
141 Villaägarna: Mer rättvist rikta kravet mot banken.

143 **Förslag till riksdagsbeslut.**
144 Kompletteringar/revideringar till förslagen om riksdagsbeslut.

147 **TV-avgiften avskaffas för privathushåll.**
149 Branschen har fått styra för mycket i digitalradiofrågan.
151 Experter delade om ökat surfande.
154 Använder internet dagligen.
154 Tillgång till surfplatta i hemmet.

155 **Systemet för pensionärernas bostadstillägg.**
156 Pensionärerna med låga pensioner.

156 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster.
157 Bostadstillägg för pensionärer.
158 I samband med småhus finns två sätt att bo.
159 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia.
167 Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna.
167 Januari 2013: Förslagen för bostadstilläggen på sid 95 i http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf bör bli att man helt slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.
170 Så beräknar vi dina inkomster.
171 Så beräknar vi din bostadskostnad.
173 Så mycket kan du få i bostadstillägg.
174 Så beräknar vi ditt bostadstillägg.
176 Avtrappningsregler.
178 Från pensionsmyndigheten 22 april 2015.
178 Bostadstillägg till pensionärer.
178 Om bostadstillägg.
179 Innan du ansöker om bostadstillägg.
179 Ansökan om bostadstillägg.
180 Så mycket kan du få i bostadstillägg.
181 Efter du har ansökt.
182 För dig som har bostadstillägg.
182 Socialförsäkringsbalken (2015)

186 **Bostadsbidrag bör införas för barnlösa ickepensionärer.**
187 Bostadsbidrag bör införas för barnlösa ickepensionärer som inte kan få ungdomsbostadsbidragen.
188 Från försäkringskassan 18 april 2015.
189 Bostadsbidrag till unga utan barn 2015.
193 Bostadsbidrag – information om bostadskostnad och inkomst. 2015.
197 Svenska folket och dess boende.
198 De föreslagna nya lägenhetstyperna.
199 B1.Målsättningar och definitioner kring trångboddhet.
200 Ritning 2rok och 3rok.
201 Ritning studentbostäder.
202 Ritning 2rok med större sovrum
203 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
204 Bostad 2 r o k med större sovrum.
205 Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.
207 Årshyra per lägenhet.
209 Genomsnittlig yta per lägenhet.
210 Kommentarer till försäkringskassans regler om bostadsbidrag för unga 18-28 år.
214 Traineejobb.

215 **Bostadsbidrag för barnfamiljer.**

216 **Skatteverkets belopp och procentsatser för inkomstår 2015. Försäkringskassans aktuella belopp 2015. Prisbasbelopp. Grundavdrag inkomståret 2015. Avtrappning av bostadsbidrag 2015. Jobbskatteavdraget. Marginalskatter/ marginaleffekter.**
217 SKATTEVERKET Belopp och procentsatser för inkomstår 2015.
219 Försäkringskassan. Aktuella belopp 2015.
220 Prisbasbelopp inkomstår 2015: 44500.
220 Grundavdrag enligt Wikipedia.
221 Grundavdrag enligt Swedbank. 2015.

221 Med kommunala skatter 33% 2015.
221 Avtrappning av bostadsbidrag 2015. Barnfamiljer.
223 Förr fanns tabeller över bostadsbidrag för olika barnantal och olika inkomster. De går inte att finna nu.
224 Jobbskatteavdraget.
226 Marginaleffekter av skatt och bidrag. 2015.
227 Jobbskatteavdraget år 2015 diagram.
228 Marginalskatt år 2015, diagram.
229 Tabeller för grundavdrag och preliminärskatt inkomståret 2015.
230 Grundavdrag 2015.
235 Skattetabeller för beräkning av preliminär A-skatt 2015.
236 Skatteavdrag för månadslön 2015

243 **Från Ekonomifakta 11 april 2015. Skatter.**
243 Skattetrycket.
244 Skattetryck - internationellt.
245 Skattetrycket per typ av skatt.
246 Skatteintäkter per skatt.
247 Skattestrukturen 2014.
248 Arbetsgivaravgift.
249 Sociala avgifter.
250 Sociala avgifter över tid.
251 Marginalskatt år 2015.
252 Genomsnittsskatt.
253 Jobbskatteavdraget.
255 Kommunalskatter.
256 Skatt på arbete - internationellt.
257 Skatt på arbete för en genomsnittlig löntagare.
257 Andra skattefrågor.

258 **Kapitel 5. Vårbudgeten 2015.**

259 Ett Sverige som håller ihop - vårbudgeten för 2015.
259 Vårbudgeten på 5 minuter.
264 Finanspolitikens inriktning.
267 2015 års ekonomiska vårproposition.
268 Vårändringsbudget för 2015.
269 Statens budget 2015 i siffror.
270 Skatteförslag i vårändringsbudgeten 2015.
274 Sammanfattning prognos för den ekonomiska utvecklingen.
276 Den statliga budgetprocessen.
278 Det finanspolitiska ramverket.
280 Bedömningen av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet.

282 Regeringens proposition 2014/15:100 2015 års ekonomiska vårproposition Förslag till riktlinjer.
282 Innehållsförteckning.
284 Tabellförteckning.
286 Diagramförteckning.
288 Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen.
289 Tabeller.

319 Regeringens proposition 2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015.
319 Innehållsförteckning.
321 Tabellförteckning.
321 Diagramförteckning.
322 Tabeller.

333 **Kapitel 6. Budgetdebatt i riksdagen 15 april 2015.**

Sven Wimnell 11 maj 2015:
Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m.
Sven Wimnell om boende och byggande.
http://wimnell.com/omrzzza.pdf

Innehåll:

Sida

7 **Kapitel 1. Regeringen och politiska partier styr Sverige.**

8 Sveriges regeringar under 100 år
10 22 politikområden.
11 Politiska problem i de 22 politikområdena
13 Gammalmoderaterna måste hålla fingrarna i styr
15 Ett omöjligt samarbete

17 **Kapitel 2. Socialdemokraternas politik och ansvaret för den.**

18 **Socialdemokraterna har inte skött informationen om sin politik**
20 Nyvald partistyrelse
32 Nya verkställande utskottet
22 Socialdemokratiska ministrar.
29 Gruppledare
34 Regeringen styr Sverige.
36 Regeringens ministrar från miljöpartiet
37 Miljöpartiet ger upp kampen om Fi-väljarna
39 Oklart om fokus på två frågor fungerar
40 Makthavare i världen efter andra världskriget.

42 **DN/Ipsos: Dyster högtidsdag för S**
45 Ett uttryck för väljarnas grusade förhoppningar
47 Stefan Löfven. Tal på första maj i Sundsvall.
54 Första maj-tal 2015 av LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson
67 På marsch mot okänt mål
68 S säger nej till LO:s nya krav
70 Vilka är Stefan Löfvens största utmaningar?
71 Oppositionen hoppas på färre höjda skatter
72 Sjöstedt pressar S om jobben
73 Löfvens seger leder mot permanent försvagning.
75 Låt DÖ dö
77 DÖ-snack ska inte få styra
78 En tredje väg i svensk invandringspolitik
80 Innovationspolitiken måste samlas i egen proposition
82 Ankare i ett hav av kaos

84 **Kapitel 3: Politiska problem**

85 Innehållet i: Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. http://wimnell.com/omr36-39zzz.pdf

89 Viktigast: arbete eller välfärd.

92 Personlig situation och välfärd. Skatter och utbildning.

93 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.

94 Arbetsförmedling och träningsjobb.

95 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

98 Klassifikationssystem för verksamheter.

100 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.

104 Förhistorien. Historisk tid. Demokrati. Globalisering. Forskningsarbetets början. Skattereformer. Socialdemokraterna.

107 Politikerna - folkets valda representanter.

111 Om utbildning i skolan

112 Religion och levnadskunskap.

113 Tillägg om skatter.

116 Problem med lån. Gör lägre avdrag för höga räntor.

118 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.

118 Årskostnader år 2014, pensionärer.

119 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

119 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

120 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

121 Förslag till riksdagsbeslut.

122 Kompletteringar/revideringar till förslagen om riksdagsbeslut

122 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för inkomståret 2015.

124 Systemet för pensionärernas bostadstillägg. För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

124 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer. Bostadsbidragen som gäller för åldrarna 18-28 år utvecklas till att gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.

124 Bostadsbidrag för barnfamiljer. För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

124 Tillägg: Ny myndighet måste få ansvar för jämställdheten

127 **Kapitel 4. Regeringens bostadspolitik.**

128 Från vårpropositionen 2015.

133 Staten måste ta ekonomiskt ansvar för bostadsbyggandet

135 Boende och byggande

136 Mål för boende och byggande

137 Boende och byggande i statens budget

138 Urban utveckling - stadsdelar med utbrett utanförskap

138 Stimulans för ökat byggande

139 En investeringsstimulans för anordnande av nya hyresbostäder

141 Mehmet Kaplan: Modulbostäder är inte svaret

144 **Kapitel 5. Boverket och Socialstyrelsen om boende och bostadspolitik.**

145 Bostadsförsörjning och riksintressen
149 Bostadsbristen ur ett marknadsperspektiv
152 Boverket: Mål- och resultatindikatorer för samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande
154 Boverkets indikatorer november 2014
155 Boverket. Årsredovisning 2014
157 Ungdomars boende– lägesrapport 2013
166 Socialstyrelsen. Den sekundära bostadsmarknaden.
167 Socialstyrelsen. Hemlöshetens omfattning i Sverige
168 Boverket:Nyanländas boendesituation – delrapport

168 **I det följande från boverket 3 maj 2015:**
169 Bostadsmarknaden
170 Läget på bostadsmarknaden
171 Läget på bostadsmarknaden i riket
173 Underskott på bostäder i de flesta storstadskommunerna
176 Stor efterfrågan på centralt belägna lägenheter i högskolekommunerna
178 Efterfrågan varierar mellan och inom kommunerna
181 Bostadsbyggandet fortsätter att öka
182 Bostadsbyggandet 2013
184 Prognos för bostadsbyggandet under 2014 och 2015
186 Marknadsrapporter
187 Bostadsmarknaden för olika grupper
187 Fortsatt svårt för ungdomar på bostadsmarknaden
189 Studentbostäder 2014
191 Andelen äldre ökar
192 Satsningar på trygghetsbostäder
194 Särskilda boendeformer för äldre
196 Seniorbostäder
198 Särskilda boendeformer för personer med funktionsnedsättning
199 Bostäder för nyanlända
200 Födda utanför Sverige bor annorlunda
201 Bostadsbeståndet i Sverige
202 Upplåtelseformer och boendeformer i Sverige
203 Bostadsmarknadsenkäten

205 **Kapitel 6: SCB om boende och bostäder, och något från andra om bostäder.**

206 Bostadsbeståndet 2014-12-31
208 Statistikdatabasen
209 Boende, byggande och bebyggelse
211 Statistiksidor som handlar om Boende
212 Statistiksidor som handlar om Lägenheter
213 Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
215 SCBs sätt att ange utrymmesstandard är besvärligt
216 Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok
217 Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2008
217 Utrymmesstandard i SCBs statistik

218 **Bra beskrivningar från SCB:**
219 Nya bostads- och hushållsstatistiken
219 Villa vanligaste boendeformen
223 Var tredje äldre bor ensam
225 Två personer i snitthushållet
228 Ökade skillnader i barnfamiljers inkomststandard
231 Ovanligt bo i bostadsrätt i glesbygd
232 Hushållens skulder på en hög nivå

236 **Annat:**
236 Brist på bostäder ger snabba försäljningar
237 Tukta byggsyndarna
238 Bostadspolitik och skattepolitik.
239 Vad kostar ett flerbostadshus?
240 Så vill Göran Persson få fart på byggandet
242 Nybyggarkommissionens slutrapport
243 Nybyggarkommisionens 63 förslag

252 SCB: Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter region, hustyp och kvartal. 2014
252 Bostads- och stadsutvecklingsminister Mehmet Kaplan 29 april 2015
253 Antal och andel hushåll och personer efter hushållstyp, 2012

255 I SCBs tabell över trångbodda ska man kanske mest tro på deras beräkningar om antalet personer trångbodda
256 Folkmängden och dess förändringar
258 Användningen av befintliga lägenheter.
260 Förslag till stöd per år, bostadsministerns 15 000 lägenheter:
260 Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och i 5-10 våningar.

261 **Kapitel 7: Sven Wimnell om bostäder och bostadsbyggande.**

Innehållet i Sven Wimnell 3 april 2015 +rev sid 27: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar.
http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

264 **En rapport om trångboddheten i Sverige. Målsättningar och definitioner kring trångboddhet**
265 Boverkets rapport om rum för barnen

266 **De föreslagna nya lägenhetstyperna.**
Ritningarna tar för mycket datorutrymme, är ej med här.
Klicka på http://wimnell.com/omr36-39zzzb.pdf
så kommer de

Ritning. Bostad 2 rum och kök och 3 rum och kök imindre skala
Ritning. Bostad 4 rum och kök i mindre skala
Ritning. Bostad 2 rum och kök i större skala
Ritning. Bostad 3 rum och kök i större skala
Ritning. Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
Ritning. Bostad 2 rum och kök med större sovrum

268 Bostad 2 r o k
269 Bostad 3 r o k
270 Bostad 4 r o k
271 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
272 Bostad 2 r o k med större sovrum

273 **Svenska folkets boende.**
273 Rumsenheter per boende efter hushållstyp
274 Utrymmesstandard
276 Genomsnittlig yta per lägenhet
278 Antal lägenheter efter region, hustyp, bostadsarea och år
278 Riket. Småhus och flerbostadshus
279 Riket. Övriga hus. SCBs kommentarer:

280 **Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.**
282 Trångboddhet och behov för studenter o d. Nybyggnad och stöd
283 Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och med 5-10 våningar

284 **Hushålls- och bostadsstatistik**
286 **Registerbaserad hushållsstatistik**
288 Artiklar om hushåll och ekonomi
289 Artiklar om Fastigheter
290 Artiklar om Regionalt
291 Artiklar om Glesbygd
292 Artiklar om Boende och byggande
293 Artiklar om Integration och segregation

294 **Årshyra per lägenhet, årshyra per kvm efter region,** ägarkategori, nybyggår/värdeår, årsintervall, lägenhetstyp, tabellinnehåll och år
294 Riket

296 **Sätt att bygga**

Sena artiklar om byggande och bostadsbehov
298 Här stryps tillväxten av lågt byggande
301 Kommunen som bryter mot mönstret
302 Bostäder på väg att bli politik på nytt
303 Björn af Kleen: Föraktet för svaghet är grundmurat bland de välmående
304 Rättigheter som börda
305 Marknadshyror skulle kosta hushållen 17 miljarder
308 Rapport 2014 - Svensk elförsörjning i framtiden (PDF)

309 - 342 **Kapitel 8: Riksdagens utskott**

Om boende, 17 januari 2016.
Det måste byggas mycket mer bostäder än vad som var i förslag i början av 2015.

Hyresregleringen bör inte ändras. Hyrorna ska inte få gå upp genom några slags marknadskrafter.

Bostadsbyggandet bör inriktas på hyreslägenheter. Studenterna bör kunna bygga studentlägenheter av typ ett stort antal antal egna rum och gemensamma kök od, typer som nu finns. Men det kan därutöver behövas enkla bostäder för studenter och andra unga och även äldre med låga inkomster.

Man bör bygga hyresbostäder mest för små hushåll och det lär behö-vas statliga subventioner som staten bör klara genom att låna pengar. Subventionena bör inte klaras genom skattehöjningar. Det är statens skyldighet att ordna med bostäder.

Större bostäder kommer till genom den privata byggmaknaden.

I paniken nu bör man inte tumma på kvaliteten i det som byggs, Det måste vara bra planlösningar med bra rum och bra rumssammanhang.Boverkets krav på möblerbarhet och tillgänglighet bör följas. Den tekniska kvaliteten bör vara bra.

I alla år tidigare har det varit så att små lägenheter inte fått balkong. Det är viktigt att även små lägenheter får balkong, och de bör vara större än det som varit vanligt, Det är pensionärer med små inkomster som kan tänkas behöva de nya lägenheterna, bl a för att de kan behöva komma fram med rullstolar o d, som är svårt i äldre lägenheter. För pensionärer är det viktigt att de får en rymlig balkong eftersom många kan ha svårt att gå ut.

När man bygger nu bör man kunna räkna med att sådana som blir hyresgäster i nya hus kan vara sådana som nu bor i äldre lägenheter av sämre kvalitet och när de flyttar lämnar efter sig lägenheter som bostadslösa kan vilja ha och som passar bättre för unga än för äldre.

Det finns också pensionärer och änkor/ änklingar o d som vill lämna sina villor och vill ha bra nya mindre lägenheter och kan lämna villorna till barnfamiljer.

Man bör observera att man, när man bygger nytt, inte bara bygger för de bostadsslösa utan också för sådana som vill byta upp sig. Nyproduktionen bör ske så att hela bostadsbeståndets kvalitet förbättras, och inte så att man bygger dåliga lägenheter i panik bara för att fort förse de många bostadslösa med tak över huvudet. Det finns nu tillräckligt med dåliga lägenheter.

Boverket har sedan länge många och tydliga krav på bostäder, rumsstorlekar, rumsutformning, möblerbarhet, inredningar. tillgänglighet, dörrstorlekar, dörrplaceringar m m, och husens tekniska utförande. Boverkets krav bör följas. Miljonprogrammets bostäder byggdes med subventioner och krav, och lägenheterna blev på det hela taget bra,

Efter miljonprogrammet kunde byggmästarna ibland bygga med lägre krav och det byggdes understundom mindre bra lägenheter. Sedan miljonprogrammets tid har boverkets krav ökats, bl a när det gäller tillgängligheten. Nu finns krav om tillgänglighet för rullstolar, dörrarna måste vara bredare och det ska finnas plats att vända med rullstolarna o d, vilket gör att badrum och tvättrum blir större Ett badrum cirka 3 kvm större. Boverket krav bör följas.

Mäklarnas annonser i tidningarna varje vecka bjuder ut lägenheter som ofta inte fyller boverkets krav och inte ger full valuta för de miljontals kronor som lägenheterna kostar. Man bör inte snåla med detaljer som boverket lägger vikt vid.

För att fort få fram många nya bra bostäder kan det vara nödvändigt att bygga många stora hus med många lägenheter i.

Som professionell arkitekt SAR med många års erfarenhet av arkitektarbete har jag ritat lägenheter i storlek 1- 4 rum och kök att läggas i vanliga lamellhus, som kan bli 100 m långa och upp till 10 våningar höga. De följer boverkets krav.

Husen kan byggas med stora moduler från fabrik: Bärande ytterväggar med lämplig värmeisolering och önskat fasadmaterial. Andra bärande väggar kan göras av stora moduler. Bjälklag kan göras av långa skivor som täcker halva husdjupet.

Bottenvåningarna kan inhysa bostäder eller andra lokaler efter de behov som finns i de enskilda fallen

Men först något om hyresgästerna. Antag en pojke som är född 1 juli. Året han fyller 7 år börjar han skolan i första klass. Första året går han ut klassen i juni och fyller 8 år 1 juli. När han gått ut grundskolan, 9 år, fyller han 17 år strax därefter. De flesta går gymnasiet, 3år, och fyller 20 år strax efter det han gått det. Många går sedan på högskola, säg 5 år. och fyller 25 år sedan det är klart.

När han går i grundskolan bor han hos sina föräldrar. När han gått ut den får han inte något jobb och han bor kvar hos föräldrarna. De som går gymnasiet bor också kvar hos föräldrarna. I bästa fall kan de börja få inkomster då de gått ut gymnasiet. De som går på högskola får inga inkomster förrän de fyllt 25 år. De har då inget kapital och kan inte köpa någon lägenhet. Vill de köpa måste de först spara till minst 15 % av en liten billig lägenhet som kostar en miljon, dvs spara minst 150 000 kr. När har de gjort det?

De som skaffar sig ett yrke på gymnasiet kan kanske börja hyra en lägenhet när de fyllt 21 år (om de får bra jobb genast efter examen), de som gått på högskola kan kanske börja hyra lägenhet när de fyllt 26 år. De kan få ungdomsbostadsbidrag. Men kan de få tag på någon lägenhet att hyra?

Man kan tycka att undomar inte ska ha rätt att ställa krav om egen bra bostad före 26-årsåldern. De är ju så unga och borde klara sig ändå utan egen bostad, de kan väl bo kvar hos sina färäldrar. Först framåt 27-30-årsåldern kan de börja ställa krav som vuxna människor.

Nu när det är hög arbetslöshet (därför att de är lata) och det finns många invandrare som man ska ge tak över huvdet och som bör vara glada att de får komma in i Sverige, är det kanske inte så noga med hur de bor. Riktiga människor blir ungdomar annat löst folk med låga inkomster inte förrän de fyllt trettio?

Är man mellan 30 och 65 år och förvärvarbetar eller är pensionär över 65 år har man definitivt rätt till en bra bostad. Men för åldrar under cirka 30 år är det diskutabelt om de har rätt att ställa krav om bra bostad, men hur ska de bo? Ja de får väl.....

I Svensk bostadspolitik kunde ensamstående länge aldrig betraktas som bostadslösa.

Utrymmesnormerna finns i tabellen härefter.

Därefter antalet befintliga lägenheter och antalet personer.

Utrymmesnormerna Från http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Norm År	Målsättning	Definition av trångboddhet
Norm 1 1945	Ingen ska behöva sova i köket. Högst 2 personer i varje rum	Mer än 2 boende per rum, köket oräknat.
Norm 2 1965	Ingen ska behöva sova i kök eller vardagsrum (gäller ej enpersonshushåll). Högst 2 personer i varje sovrum.	Fler än 2 boende per rum. kök och vardagsrum oräknade. Gäller ej enpersonshushåll.
Norm 3 1974	Ingen ska behöva sova i kök eller vardagsrum. Eget sovrum till varje hushållsmedlem med undantag av gifta/samboende par.	Fler än en boende per rum, kök och ett rum oräknade samt enpersons-hushåll i ett rum och kök eller mindre. Finns samboende i hushållet redueras rumskravet med ett rum

Antal rum som krävs för att inte anses trångbodd enligt norm 3

Enboende		2 rum
2 personer		3
Ensamförälder och Samboende med	1 barn	3
	2 barn	4
	3 barn	5
	4 barn	6

Antal hushåll 2013

Med 1 person	37,7 % av alla hushåll
2 personer	31,3 %
3	12,4 %
4	12,3 %
5	4,3 %
6	1,2 %
7+	0,8 %

Antalet lägenheter och personer 2013. Från omr36-39zzy

I redovisningen här har gjorts en teoretisk beskrivning där lägenheterna fördelats efter de behov hushållen har enligt utrymmesnormen, men en del har mindre bostäder än utrymmesnormen och en del har större än normen. Sedan finns det cirka 300 000 personer som inte är folkbokförda på en lägenhet. Att rätta till detta är komplicerat.

Antalet lägenheter:

mindre än 31 kvm. cirka rum och kokvrå. 92212 lägenheter

Antag att alla barn bor hemma till 19 år och att personerna 20-23 år har enpersonshushåll. Antag 92812 personer.

31-50 kvm. cirka 1 rok. 413573 lägenheter

Antag 413573 personer.

Upp till 50 kvm. 506385 lägenheter.

Antag 506385 personer: personerna 20-23 år : 503955

51-70 kvm. cirka 2 rok. 1017046 lägenheter

Antag 1017046 personer = enpersonshushåll.
Alla enprsonshushåll 1586645 personer.
Antalet personer 20-23 år 503955.
Antalet enpersonshushåll över 23 år 1082690 Lägenheter 2 rok räcker ungefär till dem.

71-90 kvm. cirka 3 rok. 952275 lägenheter

Antal tvåpersonshushåll 1318489. Antalet lägenhetar 3 rok är bara 952275, det fattas 366214 st. De behöver ta i anspråk även lägenheter på 3,5 rok som är 322179 st.

91-100 kvm. cirka 3,5 rok. 322179 lägenheter.

101-110 kvm. cirka 4 rok. 303330 lägenheter
111-130 kvm. cirka 5 rok. 531080 lägenheter
131-150 kvm. cirka 6 rok. 340239 lägenheter
151-170 kvm. cirka 7 rok. 199 226 lägenheter
101-170 kvm. 1 373 875 lägenheter

Antal hushåll med 3 personer(2 föräldrar och 1 barn):	**521369**
Antal hushåll med 4 personer (2 föräldrar och 2 barn)	**517049**
Summa	**1038418**
Antal hushåll med 5 personer (2 föräldrar och 3 barn)	**180607**
Antal hushåll med 6 personer (2 föräldrar och 4 barn)	**51097**
Antal hushåll med 7+ personer (2 Föräldrar och 5+ barn)	**34246**
Antal hushåll med 3 - 7+ personer	**1304368**

SCB uppger om antalet personer i befolkningen: Uppgift saknas gäller de ungefär 300 000 personer som är folkbokförda i Sverige den 31/12 men som inte är folkbokförda på en lägenhet. Uppgiften är svårtolkad, men en tolkning är att det saknas lägenheter för dem, cirka 300 000 lägenheter.

De föreslagna nya lägenhetstyperna. Klicka fram planritningar på
Sven Wimnell 11 maj 2015: De föreslagna nya lägenhetstyperna.
http://wimnell.com/omr36-39zzzb.pdf
och se på dem samtidigt med läsningen av det här (hoppas skärmen är tillräckligt stor). Dokumentet är på 14 sidor och är utdrag ur http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Sidorna 2 och 3 innehåller uppgifter om husens tekniska utformning och uppgifter om rummen och något om studentbostäder od.

Planritningar finns för
Bostad 2 rum och kök och 3 rum och kök i mindre skala
Bostad 4 rum och kök i mindre skala
Bostad 2 rum och kök i större skala
Bostad 3 rum och kök i större skala
Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
Bostad 2 rum och kök med större sovrum

Utgångspunkten för de upprättade lägenhetstyperna är en lägehet med 2 rum och kök som i första hand är avsedd för en ensamstående som är över 30 år. Vanligen bör de ha inkomster som räcker till den föreslagna lägenheten. De som är under 30 har samma rättigheter som äldre, men kan ha dåligt med pengar så att de kan bli tvungna att ta mindre bostäder, t ex de bostäder som de äldre kan lämna efter sig när de flyttar från sin gala dåliga bostad till den nya som föreslås.

Sovrummet är 14,9 kvm och ger plats god för ett arbetsbord e d för dator och hobby. Det fínns plats för barnsäng, Rummet kan användas som sovrum för 2 makar/sambor.

Från sovrummet kan man se in i vardagsrummet och tvärtom. Man kan få långa blickfång så att man inte behöver känna sig instängd.

Sovrummet har nära till badrummet och gränsar till köket. Om man har svårt för att somna kan man lätt ta sig en smörgås i köket, vilket kan hjälpa.

I köket finns god plats för matbord med 4 sittplatser med utsikt genom stort fönster. Vid vänsterväggen kan man få plats för en liten byrå e d eller öka på köksbänkarna. På fönsterbänken en lång rad med blommor

Strax intill köket finns balkong där man också kan ha bord med 4 sittplaster eller ett mindre bord med färre sittplatser och en soffa. Balkongen ligger utanför sovrummet där den ger minst skada för dagsljuset i rummen.

Vardagsrummet ligger intill köket. Man kan ha ett mindre bord vid fönstret där man kan bjuda några få bekanta på kaffe. Om bordet är utdragbart kan det lätt ge plats för 6-7 personer. Med ännu längre bord kan man få plats för flera. Det är nära till spisen. På fönsterbänkem kanske en lång smal duk och souvenirer.

Vardagsrummet kan möbleras enligt boverket och TV kan placeras så att alla kan se bra. Om soffan kan ge plats för två sovplatser kan man för natten ta emot två vuxna barn eller två gamla föräldrar.

Vid den inre kortväggen kan man t ex ha underskåp för saker och ting och däröver långa bokhyllor på väggen. På långväggarna finns plats för tavlor o d. Har man en gammal ärvd möbel man vill ha med sig kan den ställas till höger om soffan. Där ocksåradio od. I lägenheten finns plats för stolar som man inte alltid vill ha vid borden

Badrummet fyller kraven för rullstolar och har plats för badkar eller dusch samt städskåp, tvättmaskin och en liten bänk där man kan arbeta med något.

Intill entrérummet finns ett förråd som man kan gå in i och där man t ex kan ställa in rullator och hopfällda extrastolar.

Lägenheten 3 rum och kök. Är lika med lägenheten 2 rok utökad med ett sovrum bakom vardagsrummet.

Lägenheten 4 rum och kök. Är lika med lägenheten 3 rok utökad med ett sovrum mellan köket och det första sovrummet.

Två studentbostäder med gemensamma utrymmen. Är lika med med lägenheten 2 rok men sovrummet är 95 cm bredare. De är i par och till dem hör gemensamt entré, badrum, kök och balkong.

Rummen är exklusive garderober omkring 21 kvm. De har plats för garderober 60x60 cm, arbetsbord 80x220 cm där man kan rita med vinkellinjal och bre ut stora arbetsmaterial, skåp och bokhyllor 60x200 cm, plats för TV och liten sittsoffa 140x95cm (eller ett par fåtöljer), soffbord, säng 90x210 cm och sängbord 40x40.

Om studenten vill använda sängen som sittplats under dagen kan han skaffa två passande ryggkuddar och under natten ställa dem i utrymmet mellan fotänden på sängen och garderoben där. På morgonen får han först låta sängen vädra ut och sedan ordna till ett snyggt överkast och sätta dit ryggkuddarna.

Enligt boverket lämplig för två studenter.

Kan användas av två yngre personer som inte är studenter och som inte har möjlighet att ha egna bostäder på 1 rok vardera.

De två rummen kan ha likadana möbler. Den högra bostaden disponerar förrådet vid entrén och den vänstra bostaden kompenseras för det av att vänstra rummet har två extra garderober och något större golvyta, så att lägenhetsytan för vänstra bostaden blir 2,8 kvm större än för den högra.

Lägenhetsytan för de två bostäderna blir 69,7 kvm = cirka 35 kvm för varje student.

Bostad med 2 studentbostäder kan ombildas till 2 rum och kök med större sovrum genom att ta bort två garderober i vänstra rummet

Bostaden 2 rum och kök med större sovrum. Den har ett sovrum som är 95 cm bredare än sovrummen i lägenheterna 2 och 3 rok, och 4,75 kvm större än sovrummet i 2 rok. Rymmer 2 garderober, arbetsbord för två, barnsäng, 2 paruppställda sängar med bord, plats för skåp eller en extra säng. Är avsedd för hushåll på 2 vuxna personer som tycker att de inte behöver 3 rok.

Byggnadsbehovet har undersökts och redovisats i kapitel 7 i http://wimnell.com/omrzzza.pdf (11 maj 2015)
Med början på sida 282 finns "Trångboddhet och behov för studenter o d. Nybyggnad och stöd "

Sedan dess finns kanske bättre uppgifter om trångboddhet och bostadsbrist. Behovet av nybyggnad är mycket stort. Det byggande regeringen föreslår är bara bråkdelen av det om behövs. För att beräkna vilka bostadsstorleken som först bör byggas behövs bättre underlag än det som fanns i maj 2015.

Det förslag till byggande som redovisas är ett principexempel. Det behövliga första byggandet redovisas som flerbostadshus med 8 trappuppgångar. Det behövs 357 våningar för de 15 000 lägenheter bostadsministern föreslår, och det föreslås vilka lägenhetstyper varje våning bör ha. 42 st lägenheter i varje våningsplan:

20 Studenter, lägenheter för studenter o d	cirka 47 % av 42
16 lägenheter 2rok för ensamma utan barn	cirka 38 %
4 st lägenheter 3 rok för par utan barn	cirka 10 %
2 st lägenheter 4 rok enligt regeringens begäran	cirka 5 %

Kapitel 7: Sven Wimnell om bostäder och bostadsbyggande. Från http://wimnell.com/omrzzza.pdf

Innehåll:

262 Innehållet i Sven Wimnell 3 april 2015 +rev sid 27: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

264 **En rapport om trångboddheten i Sverige. Målsättningar och definitioner kring trångboddhet**

265 Boverkets rapport om rum för barnen

266 **De föreslagna nya lägenhetstyperna.**
Ritningarna tar för mycket datorutrymme, är ej med här.
Klicka på http://wimnell.com/omr36-39zzzb.pdf
så kommer de

Ritning. Bostad 2 rum och kök och 3 rum och kök imindre skala
Ritning. Bostad 4 rum och kök i mindre skala
Ritning. Bostad 2 rum och kök i större skala
Ritning. Bostad 3 rum och kök i större skala
Ritning. Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
Ritning. Bostad 2 rum och kök med större sovrum

268 Bostad 2 r o k
269 Bostad 3 r o k
270 Bostad 4 r o k
271 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
272 Bostad 2 r o k med större sovrum

273 **Svenska folkets boende.**
273 Rumsenheter per boende efter hushållstyp

274 Utrymmesstandard
276 Genomsnittlig yta per lägenhet
278 Antal lägenheter efter region, hustyp, bostadsarea och år
278 Riket. Småhus och flerbostadshus
279 Riket. Övriga hus. SCBs kommentarer:

280 **Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.**
282 Trångboddhet och behov för studenter o d. Nybyggnad och stöd
283 Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och med 5-10 våningar

284 **Hushålls- och bostadsstatistik**
286 **Registerbaserad hushållsstatistik**
288 Artiklar om hushåll och ekonomi
289 Artiklar om Fastigheter
290 Artiklar om Regionalt
291 Artiklar om Glesbygd
292 Artiklar om Boende och byggande
293 Artiklar om Integration och segregation

294 **Årshyra per lägenhet, årshyra per kvm efter region,** ägarkategori, nybyggår/värdeår, årsintervall, lägenhetstyp, tabellinnehåll och år
294 Riket

296 **Sätt att bygga**

Sena artiklar om byggande och bostadsbehov
298 Här stryps tillväxten av lågt byggande
301 Kommunen som bryter mot mönstret
302 Bostäder på väg att bli politik på nytt
303 Föraktet för svaghet är grundmurat bland de välmående
304 Rättigheter som börda
305 Marknadshyror skulle kosta hushållen 17 miljarder
308 Rapport 2014 - Svensk elförsörjning i framtiden (PDF)

Trångboddhet och behov för studenter o d.

Nybyggnad och stöd http://wimnell.com/omrzzza.pdf sid 282

Trångboddheten m m har behandlats i kapitel 6. Här slutet av resonemangen där.

Trångboddhet enligt Norm 3		Antal personer per hushåll	Antalt hushåll	Behov
samtliga hushåll	1 338 000 pers.	2,3		
ensamstående u barn	760 000	1,0	760 000	760 000 2rok
***ensamstående m barn**	121 000	2,53	121 000	121 000 3,85 rok
sammanboende u barn	92 000	2,0	46 000	46 000 3 rok
sammanboende m barn	380 000	3,85	190 000	190 000 3,85 rok
Hshåll utan o med barn	1353 000			

Summa behov analet lägenheter p g a trångboddhet 1 117 000
Summa 1 417 000

Regeringen talar om nybyggnad av 250 000 lägenheter på 5 år. Behovet är 5 gånger större. Bara 17,6% av behoven kan byggas.

17,6% av behoven:

Uppgift saknas	**53 000**	små	3)
ensamstående u barn	**134 000**	2 rok	1)
ensamstående m barn	**21 000**	3,85 rok	2)
sammanboende u barn	**8 000**	3 rok	
sammanboende m barn	**34 000**	3,85 rok	2)

1) om man bygger 134 000 2rok frigörs 134 000 små lägenher som behövs för dem som behöver små lägenheter

2) om man bygger 63 000 lägenheter 3rok kan frigöras 55 000 lägenheter som kan användas av barnfamiljer. Det vill säga att tvåpersonershushåll byter ner sig från gammal 3,5 rok till ny lägenhet 3rok. En del par utan barn har troligen 2rok och inkräktar på det ensamma utan barn bör ha. Paren kan byta upp sig till 3rok.
3) dessutom bör byggas 53 000 smålägenheter för studenter o d

Man bör alltså bygga 134 000 bra lägenheter 2rok och cirka 63 000 bra lägenheter 3rok, då minskas trångboddheten för ensamma och par utan barn och ungdomar o d får lägenheter att bo i och barnfamiljer kan flytta till lägenheter som är bättre än de de har. Dessutom bör byggas 53 000 lägenheter för studenter o d.

			Per år i fem år:	
Uppgift saknas	**53 000**	små	10 600	21,2%
ensamstående u barn	**134 000**	2 rok	26 800	53,6 %
ensamstående m barn	**21 000**	3,85 rok	4 200	8,4% 1)
sammanboende u barn	**8 000**	3 rok	1 600	3,2%
sammanboende m barn	**34 000**	3,85 rok	6 800	13,6% 1)

1) Tillgodoses genom snåhusbygget.

Detta ger 250 000 lägenheter på fem år om man bygger 50 000 per år. 2014 byggdes cirka 27 000 lägenheter, dvs ungefär hälften av det som ambitionen 250 000 lägenheter kräver.

Bostadsministern vill ge stöd så att 15 000 hyreslägenheter kan komma till per år. Om det betyder att produktionen per år stiger till 42 000 lägenheter är oklart.

Bara 15/50 av årsbehovet 50 000 kan tillgdoses av 15000 lägenheter.

SCB: Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter region och hustyp. 2014

	Året
0010 Stor-Stockholm	
Flerbostadshus	6206
Småhus	2304
0020 Stor-Göteborg	
Flerbostadshus	2703
Småhus	939
0030 Stor-Malmö	
Flerbostadshus	2134
Småhus	490
0060 Riket exkl storstadsområden	
Flerbostadshus	7854
Småhus	4433
Summa	
Flerbostadshus	**18 897**
Småhus	**8 166**

Byggmästarna bör öka ut sin produktionsapparat.
Lägenheter för barnfamiljer, småhus, tycks komma till utan stöd.
Isynnerhet om lägenheter 3rok för par utan barn byggs.
Stora problemen finns i " Uppgift saknas" och " ensam u barn.

Det synes lämpligt att 15000 lägenheter fördelas på lägenheter för studenter od och ensamma och sammanboende utan barn.

Förslag till stöd per år, bostadsministerns 15 000 lägenheter:

Små lägenheter och 2rok	**13 000**	**86,7%**
3rok	**1 500**	**10,0%**
4rok	**500**	**3,3%**

Lägenheterna kan byggas i hus med 8 trappuppgångar och i 5-10 våningar. Exempel på ett sådant hus visas härintill.

Men 15 000 lägenheter är för litet när det finns 1 117 000 trångbodda hushåll och nästan 300 000 unga står utanför bostadsmarknaden.

Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och med 5-10 våningar. Med Sven Wimnells lägenhetstyper.
Det behövs 357 våningar för dessa 15 000 lägenheter. Varje våning:

ENA LÅNGSIDAN		ANDRA LÅNGSIDAN
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 1**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 2**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 3**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 4**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 5**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
1st 3rok + 1st 2rok	**Trappuppgång 6**	**1 st 3 rok + 1 st 2rok**
1 st 3rok + 1 st 2rok	**Trappuppgång 7**	**1 st 3rok + 1 st 2rok**
1 st 4rok + 1 st 2rok	**Trappuppgång 8**	**1 st 4rok + 1 st 2rok**

Summa 42 lägenheter (studenter 35 kvm, 2rok 65 kvm, 3 rok 84 kvm, 4rok 103 kvm):

20 Studenter, lägenheter för studenter o d	cirka 47 % av 42
16 lägenheter 2rok för ensamma utan barn	cirka 38 %
4 st lägenheter 3 rok för par utan barn	cirka 10 %
2 st lägenheter 4 rok enligt regeringens begäran	cirka 5 %

Bygger på SCBs statistik över trångbodda och “uppgift saknas”, men lägenheter för ensamma trångbodda har minskats och lägenheter för studenter har i motsvarande mån ökats. Från 24/60 till 47/38% för studenter/ensamma. Kan justeras: 2 st studentlägenheter på 35 kvm vardera kan användas som 1 st 2rok med stort sovrum, 70 kvm.

Hur det går med bostadspolitiken efter januari 2016 behandlas i kapitel 8.

Sven Wimnell 16 juni 2011: Fysisk planering i Sverige. (Område 71)
http://wimnell.com/omr71l.pdf

Innehåll:

sid

3 Samhällsplanering. Fysiska och sociala samhällen.

5 Den fysiska översiktsplaneringens framväxt i Sverige.

23 Stadsplaner i Sverige genom åren enligt Arkitekturmuseet. 7 juni 2011.

30 Nuvarande samhällsplanering enligt Boverkets hemsida 11 juni 2011.

89 Boverkets Regelsamling för hushållning, planering och byggande.

92 Nuvarande bostadsplanering enligt Boverkets hemsida 11 juni 2011.

132 Boverkets webbkarta på Internet. 14 juni 2011.
-174

Sven Wimnells hemsida, område 71, 020417:

Samhällsplanering.

Fysiska och sociala samhällen.

De finns i princip två slags samhällen: de fysiska samhällena, som gäller det fysiska - materiella, och de sociala samhällena som gäller människornas relationer. När det talas om samhällsplanering är det vanligen planeringen av de fysiska samhällena som avses. När det gäller det fysiska talar man om fysisk planering och fysisk miljö, och det är det som avhandlas i Plan-och Bygglagen, planeringen där utgår från markanvändningen: hur marken ska användas och vilka regler som ska gälla för det.

I fråga om de sociala samhällena, de sociala miljöerna, finns inte planeringsregler som på samma sätt anknyter till markanvändningen, men det finns många regler av olika slag. På den världsomspännnade nivån finns bl a FNs konvention om de mänskliga rättigheterna, i den finns många regler om vad man får och inte får göra i förhållandet människor emellan. På mindre omfattande nivåer finns bl a i EU många regler och bl a också regler om mänskliga rättigheter, som avviker något från FNs.

På nationsnivå har de olika nationerna sina egna lagsystem, med regler för bl a demokrati, uppfostran och undervisning, brott och straff, regler för handel och avtal, arbetsmiljöer, jämlikhet, jämställdhet, välfärdsfördelning o s v.

I Sverige idag fungerar inte demokratin tillräckligt bra, skulden till det kan läggas på de politiska partierna, de kan inte fånga upp folkets uppfattningar och på lämpligt sätt forma de fysiska och sociala miljö-erna och deras innehåll efter dem.

Om man ska kunna nå en bättre framtid måste man ha klart för sig att det finns både fysiska och sociala samhällen och miljöer. I någon mån kan man förbättra de sociala miljöerna genom att förbättra de

fysiska miljöerna, men förbättringar av de sociala miljöerna kräver mer än ändringar av de fysiska miljöerna.

Bra planeringar av de fysiska miljöerna är viktiga. i Sverige har kommunerna det s k planmonopolet som innebär rätt att föreskriva markanvändningen i fysiska planeringar, med hjälp av kartor och byggnadsregler o d. Svensk fysisk samhällsplanering av svenska samhällen hade en storhetstid under ett par årtionden efter andra världskriget.

Kommunerna planerade de fysiska miljöerna och hade bl a höga ambitioner om bostäderna, men kunde inte tillräckligt väl styra bostadsproduktionen. Efter kriget flyttade folk till arbetsplatser i städerna och staten prioriterade anläggningar för varuproduktion före bostadsbyggande, vilket ledde till bostadsbrist som bara blev större och större. Till slut, i mitten på 60-talet, måste staten börja med det sk miljonprogrammet där en miljon bostäder skulle byggas på tio år. I det läget fick byggnadsentreprenörerna större betydelse och den mer allomfattande samhällsplaneringen halkade efter.

Efter de tio årens bostadsbyggande gick, kan man säga, luften ur planeringssverige. Efter miljonprogrammets dagar har den fysiska samhällsplaneringen vartefter ändrat karaktär. Nu talar man om att samhällsplaneringen domineras av en förhandlingsplanering, som innebär, att kommunernas planerare minskar sina planeringsinsatser och överlåter delar av planeringen till byggföretag som köpt mark och i visst samråd med kommunerna planerar för de egna markområdena. Från samhällets sida kan det innebära vinster då byggföretagen delvis tar hand om risker och delvis uför planeringar som kommunerna annars skulle utföra och betala.

Men denna ordning rår kanske inte på planeringsproblem som gäller sådant som segregation, nedslitna förorter, kriminalitet och utanförskap, ökande ekonomiska klyftor. Överlåtandet av delar av planeringen till privata aktörer innebär att planeringen sker mer på företagens villkor och att det demokratiska inflytande äventyras.

Hur det kommer att gå hänger på de politiska partiernas kunskaper, vilja och förmåga att rikta in samhällsplaneringen på lämpligt sätt. Man kan frukta, att partierna inte klarar att reda upp samhällsplaneringsproblemen. Någon rejäl bostadspolitik finns inte. Det är svårt upptäcka någon framgångsrik segregationspolitik. Sjukskrivningarna har ökat till oanade höjder. Välfärdsklyftorna tycks öka.

Tillägg i juni 2011:

På Sven Wimnells hemsida, **http://wimnell.com** **,** ges en relativt kort redovisning av ett forskningsarbete med titeln: ” Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen.” Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. I klassifikationssystemet finns den fysiska planeringen på område 71.

Ordet samhällsplanering förknippas kanske mest med den fysiska samhällsplaneringen, d v s planering av byggnader och anläggningar, vägar och olika slags byggnadsområden, grönområden o d. På Sven Wimnells hemsida avser samhällsplanering planeringar för samhällen i vidare mening, omfattande också planeringar av sociala samhällen, dvs alla slags relationer mellan människorna. Klassifikationssystemet där gäller den mer omfattande samhällsplaneringen.

Till den fysiska planeringen hör klimatfrågor o d som man tidigare inte fäste så stor vikt vid.

Man bör observera att den fysiska samhällsplaneringen ännu inte tagit sig upp till den globala nivån. På den nivån förekommer viss planering ifråga om klimatfaktorer och havshöjningar o d och kanske något mera, men mera fullständiga planeringar lyser med sin frånvaro.

Det gäller också planeringar av sociala samhällen på global nivå. Det fattas alltså mycket planeringar för världen.

De som styr Europa håller nu på med att försöka undvika konkurser för dåligt utvecklade Europeiska stater.

Den fysiska översiktsplaneringens framväxt i Sverige.

Avskrift av en utredning av arkitekt Eva Rudberg 1985.

Utredningen innehåller många bilder som här av utrymmesskäl utelämnas.

Eva Rudbergs redovisning går fram till 1985. Sedan dess har hänt en hel del. Bl a har Planverket bytt namn till Boverket och flyttat till Karlskrona.

Introduktion

Genom stadsplanelagar och byggnadsstadgor har samhällets möjligheter att styra och genomföra en långsiktig fysisk planering av bebyggelse och markanvändning vuxit fram. Det har gått långsamt och de viktigaste stegen har tagits efter andra världskriget. Planutformningen har också genomgått stora förändringar. Från 1800-talets stela mönsterplaner, som enbart gällde formen, inte innehållet, har man gått via det tidiga 1900-talets ofta vackra men överdetaljerade totala stadsplaner till de första general- och stomplanerna på 1920- och 1930-talet med trafikfrågor och zonering som dominerande inslag.

Under efterkrigstiden växte välfärdssamhället fram, köpkraft, bilism och urbanisering ökade kraftigt. Framtidsoptimismen var stor när högkonjunkturen kom. Generalplanerna fick en ny karaktär genom att prognosmetoder för befolknings- och näringslivsförändringar utvecklades, och de fick formen av digra utredningsarbeten med kartbilagor. De visade storstilade framtidsvisioner, men låg ofta långt från den politiska verkligheten och hamnade inte sällan i kommunernas byrålådor.

På drygt hundra år, från byggnadsstadgan 1874, har samhället långsamt men målmedvetet fått allt större inflytande över markens användning. Under hela efterkrigstiden har strävan varit att ge kommunerna en nyckelroll i planeringen, och det kommunala planmonopolet ger stora möjligheter till styrning. Ekonomi och politisk vilja sätter gränserna.

I det följande presenteras fem epoker av översiktsplanering (generalplanering), vars olika förutsättningar, utformningar och innehåll kan belysa några av de förändringar som skett.

Före 1900. HYGIEN OCH RUTNÄT

SVERIGE. 1725 Stockholms första lokala byggnadsordning. **1734** Byggningabalk samt lokala byggnadsordningar för städer. **1736** Stockholms andra lokala byggnadsordning utarbetad avJ E Carlberg. **1824** Vissa statliga byggnads- och brandordningar. **1859** A E Edelsvärds modellstad. **1862** Kommunalförfattningarna införs. **1866** Sveriges första stadsplanetävling: utvidgning av Göteborg. **1866** A Lindhagens generalplan för Stockholm. **1874** Byggnadsstadga, hälsovårdsstadga och brandstadga för hela riket. **1874** Totalt 6 stadsarkitekter eller motsvarande i Sverige.

UTLANDET. ca 1840 von Thunens koncentriska lokaliseringsmodell för städer. **1856** Byggnadsstadga i Finland. **1863** Haussmanns Parisplan. **1876** R Baumeisters generalplane- och zoneringsidéer tillämpas i Frankfurt. **1889** C Sitte: Stadtbaukunst. **1890** J Stubben: Städtebau (om generalplan och zonering bl a). **1892** Gencralplanetävling för Wien. **1896** T Fritsch: Die Stadt der Zukunft. **1898** E Howard: Tomorrow. A peaceful path to real reform (om trädgårdsstaden).

1600-talets rutnätplaner

Det var vid mitten av 1600-talet som en stark styrning av städernas planläggning kom till stånd från statsmakternas sida. Flera nya städer grundades, och befintliga städer flyttades och reglerades, ofta i samband med bränder. Rutnätsplanen med raka gator och vinkelräta, rektangulära eller kvadratiska kvarter var den modell som användes.

Carlbergs generalplan för Stockholm

Under 1700-talet tillkom de lokala byggnadsordningar, som skulle reglera städernas byggande och planering. Den första gällde Stockholm och kom 1725, men den fick få efterföljare ute i landet under seklet. Redan 1736 fick Stockholm en ny byggnadsordning. Här föreslog man en översiktsplan för Stockholm, och den kallade man generalplan.

Drivande var Stockholms stadsarkitekt Johan Eberhard Carlberg, som liksom många arkitekter och ingenjörer vid den här tiden hade en militär bakgrund. Generalplanen skulle vara en sammanfattning av de långsiktiga krav som gällde skydd mot brandfaran och stadens avveckling av trähusbebyggelse, förbättring av sanitära förhållanden längs stränderna, där gödsel och avfall slängdes utan urskillning, anläggandet av nya kvarter och uträtande av gatusträckningar mm. Någon sådan översikt eller generalplan kom dock inte till stånd, trots att man i arbetet med byggnadsordningen för Stockholm ofta påminde om behovet, och senare t o m uppdrog åt Carlberg m fl att upprätta en sådan. Tillaeus karta över Stockholm från 1733 som kallades "general karta" tjänade som en viktig översikt, men beskrev ju enbart rådande förhållanden. J E Carlberg återkom flera gånger till behovet av helhetsbild av staden, dess unika läge, problem och framtidsmöjlig-

heter; "en General Idé om denna Ortens förmåner och beswärligheter". Han beklagade att staden inte hade fått utvecklas efter en fastställd plan, och fortsatte att sträva efter att åstadkomma en generalplan där man systematiskt skulle analysera och redovisa behoven.

Centrala myndigheter

Almänna brandförsäkringsverket, inrättat 1782, var länge den enda centrala myndighet med uppgift att övervaka byggnads- och brandfrågor i städerna. Överintendentämbetet, som senare blev den centrala myndigheten för planfrågor, hade funnits sedan lång tid tillbaka. Nicodemus Tessin d y var den första överintendenten, utnämnd 1697, men hans uppgift hade främst gällt det kungliga slottet. Senare tillkom ytterligare uppgifter som gällde kronans byggnader. Men det hindrade inte att städernas planläggning var en fråga som engagerade personer på denna post, och t ex Carl Hårleman, överintendent 1741-1753, önskade ett större inflytande från kronans sida över utformningen av rikets städer. Det kom dock inte till stånd förrän genom 1874 års byggnadsstadga, där överintendentämbetet fick uppgiften att granska städernas stadsplaner, som sedan fastställdes av Kungl. Maj:t.

1874 års byggnadsstadga

Under 1800-talet var det främst den stora brandfaran, den dåliga hygieniska standarden och slumbebyggelsen som bildade utgångspunkt för att myndigheterna engagerade sig i stadsbyggandet. Den ökande industrialiseringen medförde stadstillväxt och förstärkte behovet av planläggning av städerna. Lokala byggnads- och brandföreskrifter fanns i viss utsträckning för de olika städerna, men inte förrän 1874 fick landet en gemensam byggnadsstadga. Samtidigt kom hälsovårds- och brandstadgor för hela riket. Kommunalförfattningarna, bl a med förordning om kommunstyrelser i städerna, hade kommit till 1862.

Enligt 1874 års byggnadsstadga skulle städerna ha byggnadsnämnder. Deras uppgift var bl a att låta upprätta stadsplaner, som skulle "motsvara trafikens och sundhetens behov och skönhetssinnets anspråk och skapa trygghet mot större eldsolyckor". Hushöjderna sattes i stadgan i relation till gatubredderna, och högsta hushöjd fick vara fem våningar. Stadgan krävde också allmänna planteringar, breda gator och torg för hygienens, trafikens och brandsäkerhetens skull. I samband med att stadgan kom till utarbetades också mönsterplaner som vägledning för städerna i deras stadsplanearbete, inte minst med tanke på återuppbyggnad efter bränder. Genom att dessa mönsterplaner berörde hela staden fick de i viss mening karaktären av översiktsplaner.

Sakkunskapen på planeringsområdet var emellertid mycket begränsad, både på central och lokal nivå. Det år som byggnadsstadgan trädde i kraft fanns bara sex anställda stadsarkitekter i landet. Ofta blev planutformningen en uppgift för ingenjörer och lantmätare. Arkitekt P G Sundius (1823-1900) var en av de få professionella stadsplanerarna vid den här tiden.

Mönsterplanerna kom många gånger att tillämpas okänsligt och utan hänsyn till befintlig bebyggelse och terräng. Men det förekom även känslig anpassning till äldre stadsdelar. Byggnadsstadgans och mönsterplanernas genomslagskraft var stor, och på ett knappt decennium hade nästan samtliga städer nya eller reviderade planer.

Ett problem med 1874 års byggnadsstadga var, att den bäddade för markspekulation - Tomtpriserna ökade där det fanns en fastställd plan.

Markägare kunde kräva att staden löste den mark där det enligt planen skulle dras fram gator och göras allmänna platser. Annars kunde de hota med att själva bebygga marken. Många städer hade inte alls råd att lösa in mark och genomföra en medveten och långsiktig planering, allra minst de snabbt växande industristäderna. Följden blev en oplanerad kåkbebyggelse i städernas utkanter.

Med byggnadsstadgans hjälp exploaterades ibland städernas kärnor hårt. Femvåningshus var högsta hushöjd som stadgan medgav, men de flesta äldre miljöer hade betydligt lägre hushöjder. Längre fram när de hårda exploateringarna ifrågasattes ville fastighetsägarna givetvis inte avstå från den ekonomiska fördel de fått.

Albert Lindhagen

Albert Lindhagen (1823-1887) var jurist och politiker med stort engagemang och betydelse för frågor kring städernas planering under 1800-talets senare hälft. Han var bl a ledamot och vice ordförande i Stockholms stadsfullmäktige, expeditionschef i civildepartementet, ledamot av andra och senare första kammaren i riksdagen samt justitieråd. Stockholms högskolas tillkomst var hans verk.

Hans intresse för stadens planering hängde samman med de tekniska förbättringar som förändrade städerna från mitten av seklet: gatubelysning med gas, vattenförsörjning, telegraf- och järnvägsförbindelser mm. På sin bröllopsresa 1860 besökte han Paris, och tog starka intryck av den Haussmannska stadsplaneringen med breda boulevarder och kvartersförnyelser, som då pågick som bäst i staden. Från 1860-talet och framåt arbetade han sedan i liknande anda med Stockholms planering och malmarnas reglering, bl a som ordförande i stadsfullmäktiges stadsplanekommitté, och försökte åstadkomma breda gatugcnombrott och öppna platser. Hans ambition var att skapa "en plan för Stockholms hela framtid", en generalplan. Planen för Stockholm låg färdig 1866, och samma år påbörjade Lindhagen i egenskap av expeditionschef i civildepartementet arbetet med de stadgor och förordningar som skulle komplettera 1862 års kommunalförfattning och göra rikets städer mer funktionsdugliga. 1868 kom hans förslag till ordningsstadga, vilken var den första som gällde rikets alla städer. 1871 blev han medlem av lagbyrån, och arbetade med de byggnads-, brand- och hälsovårdsstadgor som fastställdes 1874. Han bearbetade även lagfarts- och inteckningslagarna samt vattenrätten, och utredde överståthållarämbctets organisation.

Av 1874 års stadgor var byggnadsstadgan den viktigaste och Lindhagen fick i förberedelsearbetet studera motsvarande frågor i Tyskland, Schweiz, Norge, Finland och S:t Petersburg. Finland hade särskilt intresse genom att man här hade fått en ny byggnadsstadga redan 1856, och i samband med stora bränder gjort nyplanering för flera städer.

Utlandet

I Tyskland togs frågorna kring generalplanering upp redan på 1870-talet av stadsplaneteoretikern Reinhard Baumeister. Han lanserade generalplanetanken i en mer modern mening i sin bok "Stadterweiterung in technischer, baupolitischer und wirtschaftlicher Beziehung" från 1876. Här betonade han stadens funktionsmönster och ville åstadkomma en organisatorisk helhet av staden. Bostadsbebyggelsen stod i centrum för hans intresse och han förordade en mindre hård exploatering. En översiktlig planering av stadens kommunikationer,

lokalisering av industrier, offentliga platser och byggnader mm skulle utgöra stommen för en mer detaljerad stadsplanering. Planeringen av enskilda stadsdelar skulle sedan kunna genomföras allteftersom behovet uppstod. På det sättet försäkrade sig staden om en långsiktig markanvändningsplan men lämnade detaljerna på framtiden. Även när det gällde expropriationsfrågorna var hans åsikter avancerade och framsynta, och han menade att man måste skaffa sig ett system där markvärdesstegringcn tillföll staden.

Baumeisters idéer fick praktiskt genomslag framför allt genom samarbetet med Franz Adicke, överborgmästare i Frankfurt am Main. Frankfurt blev genom Adickes försorg en av de första städer i Tyskland som fick en Zonenbauordnung, en byggnadsordning, som på sociala och funktionella grunder fastställde markanvändningen. För att kunna planera sin långsiktiga tillväxt måste staden föra en medveten markpolitik och köpa in mark, menade han. Staden måste också kunna styra markutnyttjandet och motverka för hård exploatering. Ett viktigt steg mot ökat samhällsinflytande togs 1902 genom Lex Adicke, som innehöll expropriationsrätt och reglering av bebyggelsens täthet och standard.

Baumeisters förslag till bebyggelsezonering kom också till uttryck i Stuttgart, där han 1902 gjorde en utvidgningsplan för staden. Här föreslog han tre bebyggelsezoner: Den gamla staden med slutet bebyggelsesätt, den mellersta med öppet byggnadssätt och maximerad byggnadshöjd, samt den yttre zonen med lantligt bebyggelsesätt.

Joseph Stubben var en annan betydelsefull stadsplaneteoretiker, som i sin "Städtebau" från 1890 förordade generalplanering för stadens långsiktiga utveckling. Stubben hade en teknisk och rationell syn på planeringsproblemen, men också en bredd i frågeställningarna som gav hans arbeten spridning och betydelse. Trafiksystemet var en grundläggande fråga, men också stadens sundhet, dvs tillgången på ljus, luft, rent vatten och goda bostäder. Som en del av denna sundhetssträvan förordade Stubben zonering, dvs indelningen av staden i olika användningsområden och bebyggelsesätt. Det innebar bl a att man skulle anlägga särskilda industriområden. I närheten skulle områden för arbetarbostäder finnas, dels för att tomtmarken här var billigare och dels för att undvika långa gång- och reseavstånd mellan bostad och arbetsplats. En tydlig segregering, både funktionell och social, fanns alltså inbyggd i systemet.

1900-1920. ESTETIK OCH TEKNIK

SVERIGE. 1901 Internationell tävling om Göteborgs utvidgning. **1902** Sveriges kommunaltekniska förening bildas. **1904** Totalt 15 stadsarkitekter. **1907** Stadsplanelag och Naturvårdslag. **1908** Svenska stadsförbundet bildas. **1909** Förslag till ny byggnadsstadga (vidarebearbetas i bostadskommissionen). **1909** A Lilienbergs Trafikplan för Göteborg. **1914** Stadsplaneundervisning för arkitekter införs på KTH. **1914** Baltiska utställningen i Malmö. Stadstekniska enhetsplaner presenteras. **1917** Fastighetsbildningslag. **1918** Byggnadsstyrelsen inrättas med planbyrå för planfrågor.

UTLANDET. ca 1900 A Weber: industrilokaliseringsmodell. **1903** R Unwin skapar trädgårdsstaden Letchworth i England. **1904** T Garnier: Cité industrielle. **1904** Tyska tidskriften Der Städtebau startar. **1909** R Linwm: Townplanning in practise. **1909** Housing- and townplanning-act i England. **1909** Burnhams Chikagoplan med grannskapsenheter. **1910** Den första stadsplanckongressen i London. **1910** P Geddes stadsplaneutställningar. **1910** Generalplanetävling för Stor-Berlin. **1910** Stadsplaneutställningar i Berlin och Diisseldorf. **1911** Engelska tidskriften Townplanning Review startar. **1912** Internationell tävling om utformningen av Canberra i Australien. **1913** Wandermuseum fur Städtebau und Siedlungswesen i Leipzig. **1915** E Saarinens generalplan för Munknäs-Haga och Stor-Helsingfors. **1919** Stadsplanekongress i Brüssel. **1919** General- och stadsplanetävling för Paris.

Under 1900-talets första decennier togs många initiativ till vad som så småningom skulle utvecklas till kommunal översiktsplanering. Nu fanns flera motiv till att få ett bättre och mer långsiktigt grepp över städernas tillväxt: ofta skedde inkorporeringar av samhällen till de större städerna, utveckling av kommunikationerna skedde snabbt och bostadsnöden pockade allt tydligare på åtgärder. Planering av långsiktiga markinköp och planeringssamverkan mellan städerna var andra drivande faktorer. Med hjälp av stora stadsplaner, "totalplaner" försökte man få ett samlat grepp över stadens utveckling. Men planerna blev ofta överdetaljerade och låsande för en mer långsiktig planering.

Två stora stadsplanetävlingar under seklets första decennium visar exempel på en mer omfattande planering av städernas tillväxt. Det gällde Göteborg 1901, där P O Hallman och Fredrik Sundbärg vann första pris, och Hälsingborg 1906, där Nils Gellerstedt och Axel Bergman blev förstapristagare.

Det var från utlandet inspirationen kom. Österrikaren Camillo Sitte förde fram det medeltidsinspireradc stadsplaneidealct med kringbyggda kvarter och slingrande gator. Trädgårdsstadsidén, som var ett annat ideal vid sekelskiftet, presenterades i Ebenezer Howards skrifter och Raymond Unwins Letchworth garden city utanför London från 1903. Sverige nåddes av idealet via tyska förebilder från Essen och Dresden. I ställer för att låta stenstaden växa, skulle nya, delvis självförsörjande samhällen växa upp, samhällen som både hade stadens förtjänster i form av arbetstillfällen och service och landsbygdens med frisk luft och grönska.

Intresset för en mer översiktlig samhällsplanering visade sig vid stadsplanekonferenser, utställningar och tävlingar i Europa. En av de intressantaste bidragsgivarna var skotten Patric Geddes, som i utställ-

ningar, skrifter och diagram också tog upp sociala och regionala aspekter på samhällsplaneringen. För Sveriges del betydde dock de tyska förebilderna mer. Man tog del av generalplanetävlingen för Stor-Berlin 1910 och av stadsplaneutställningar i Berlin, Dusseldorf och Leipzig.

På statlig nivå markerades samhällsplaneringen genom den nya stadsplanelagen 1907 och genom att den 1918 inrättade Byggnadsstyrelsen, som ersatte Överintendentsämbetet, fick en särskild planbyrå. Samtidigt inrättades länsarkitektorganisationen.

1907 år stadsplanelag

Bristerna i 1874 års byggnadsstadga var många: möjligheterna till markspekulation var stora och städernas ekonomi oftast dålig, vilket ledde till att oplanerad kåkbebyggelse och slum fortsatte att växa. I den nya lagen 1907 fanns embryot till det kommunala planmonopolet genom att stadsfullmäktige själva fick rätten att antaga stadsplaner. Fortfarande granskade dock överintcndentämbetet planerna och Kungl. Maj:t fastställde dem. Ersättning till markägare och deras ekonomiska medverkan vid planernas genomförande var centrala frågor i lagen.

En liten men avgörande passus i tredje paragrafen gav stadsfullmäktige möjlighet att ange kvarterens utformning och användning genom särskilda byggnads- och stadsplanebestämmelser. I dessa bestämmelser, som bifogades stadsplaiierna, kunde man ange hushöjden och gatuprofilen och på det sättet påverka stadsplanens helhet och exploatering. Men man kunde också precisera typen av bebyggelse som järnvägar, gator, torg och allmänna platser, bostadsbebyggelse med slutet (flerfamiljshus) och öppet (villabebyggelse) byggnadssätt mm. Detta kan ses som ett första steg mot den styrning av lokalisering av verksamheter i staden, som är avgörande i den översiktliga planeringen. Här var dock bestämmelserna frivilliga, och det var inte ovanligt att stadsfullmäktige avstod från möjligheterna med motivet att det kränkte den enskilda äganderätten. Fortfarande var lagen alltför svag för att hävda det allmänna bästa på den enskilda äganderättens bekostnad.

Lagen och stadgan fortsatte att bearbetas via den statliga bostadskommissionen. 1917 inordnades de i fastighetsbildningslagen. Bearbetningen fortsatte och förslag lades fram under slutet av 1910-talet och början av 1920-talet.

Planförfattarna

De yrkespersoner, som vid denna tid sysslade med planfrågor var ingenjörer, arkitekter och lantmätare, ofta med militär bakgrund. Dc få stadsarkitekter som fanns i landet kombinerade regelmässigt sin stadsarkitektsyssla med egen verksamhet, något som kritiserades både genom att det begränsade deras arbetsinsatser för staden och genom att de kunde få dubbla lojaliteter i byggfrågor. Länsarkitekterna var också mycket få, från början endast fem stycken när organisationen infördes i slutet av 1910-talet. Det var liksom stadsarkitekttjänsterna en deltidssyssla. Ingen av dessa kategorier hade översiktsplanering som hvuduppgift, utan de sysslade främst med bygg- och stadsplaneärenden. Liksom konsulterna i branschen hade de ofta kontor och bostad i Stockholm.

Till de växande städernas största problem hörde att lösa kommunikationer, vägar, broar, hamnar, vattenförsörjning och avlopp. Det var

uppgifter för ingenjörer och anläggningsfirmor, som under seklets första decennier hade stora framgångar, också internationellt. Vattenbyggnadsbyrån (VBB), grundad 1897 av civilingenjör J G Richert. Allmänna mgenjörsbyrån (AIB) startad av överstelöjtnant H G Torulf samt Nils Gellerstedts Kommunaltekniska byrå, alla i Stockholm, är exempel på sådana firmor som då eller senare också arbetade med stads- och översiktsplaner.

Arkitekterna, vars kompetensområde främst varit de enskilda byggnaderna, kom allt mer att gå in på stadsplanefrågor, inte minst mot bakgrund av den debatt som framhöll stadsplaneringens estetiska sidor. Utbildning på stadsplaneringens område saknades länge helt. På tekniska högskolan fanns från 1897 en docentur i stadsanläggningslära, som innehades av P O Hallman. Han blev 1ärare i ämnet när det 1914 intördes i undervisningen för akikitektur- och väg- och vattenstuderande. Det fick dock en mycket begränsad omfattning och behandlades främst avgränsade stadsplanefrågor, där de estetiska aspekterna dominerade.

P O Hallman

P O Hallman (1869-1941) tillhörde de arkitekter som under 1900-talets tre första decennier fick en stor mängd planuppdrag från olika svenska städer. Han var anställd vid Stockholms stadsbyggnadsnämnd från 1894, som deras ordinarie arkitekt 1903-13, som vice stadsarkitekt 1913—22 och därefter som stadsbyggnadsdirektör 1922—27. Lärkstaden och Röda bergsområdet är välkända exempel på hans stadsplanekonst. Han var docent och speciallärare i stadsanläggningslära vid tekniska högskolan fram till 1934. Vid sidan av dessa uppgifter arbetade han med stora planuppdrag- "totalplaner" — för städer som Borås, Gävle, Härnösand. Kiruna, Kalmar, Landskrona, Nyköping, Skövde, Umeå, Västerås och många fler. Ofta samarbetade han med Fredrik Sundbärg, med vilken han också vann första pris i den uppmärksammade stadsplanetävlingen för Göteborg 1901. Hallmans styrka och betydelse låg dock främst på en mer detaljerad nivå inom stadsplanearbetet, och arbetet på Stockholms generalplan, som påbörjades under hans tid, lyckades han inte driva. Det övertogs 1927 av Albert Lilienberg.

Nils Gellerstedt

Civilingenjören Nils Gellerstedt (1875-1961) var under lång tid en av de ledande planteknikerna i Sverige. Han grundade Kommunaltekniska byrån i Stockholm 1902 och genomförde ett stort antal planuppdrag för städer inom och utom Sverige. Bl a fick han pris i den stora internationella tävlingen 1912 om utformning av Canberra, Australiens huvudstad. I Sverige gjorde han under 1900-talets två första decennier s k "fullständiga stadsplaner" eller "totalplaner" för ett stort antal städer och orter, som Falun, Nya Kopparberg, Varberg, Mjölby, Nora, Växjö, Söderhamn, Kristianstad, Hudiksvall, Karlskoga, Sollefteå m fl och hade även många uppdrag för Stockholms stad. Han vann första pris i den viktiga tävlingen om utvidgningsplan för Hälsingborg 1906 tillsammans med Axel Bergman, samt andra pris i tävlingen om utvidgningen av Göteborg 1901.

1920-1940. FOLKHEM OCH RATIONALITET

SVERIGE. 1920 Betänkande med förslag till Stadsplanelag. **1920** Länsarkitektorganisationen införs, totalt 5 länsarkitekter. **1921** O Almqvist presenterar föredömliga stadsplaner i utredningen Praktiska och hygieniska bostäder. **1923** Organisationsplan för Göteborg (Lilienbcrg).**1923** Stadsplaneutställning och kongress i Göteborg. **1923** Generalstadsplan för Linköping. **1924** Föreningen Sveriges stadsarkitekter bildas. **1924** Totalt 23 stadsarkitekter. **1926** Lilienberg: Om regionplaner. **1928** Förslag till ny Stadsplanelag. **1928** A Lilienberg: Generalplan för Stockholm. **1930** Generalplan för Borås. **1930** Generalplan för Hälsingborg. **1931** Stadsplanelag och byggnadsstadga. **1935** Ny och utökad länsarkitektorganisation. Totalt 14 länsarkitekter. **1935** Utökad stadsbyggnadsundervisning vid KTH. **1937** Lundby generalplan. **1938** Arlöf stomplan. **1939** Almby stomplan. **1938** Borlängc-Domnarvet generalplan (Linden).

UTLANDET. 1920 Stadsplane- och bostadskongress i London. **1922** F Schumacher: Generalplan för Köln. **1925** E May: Generalplan för Frankfurt. **1925** Stadsplanekongress i New York. **1925** Le Corbusier: Urbanisme, Une Ville contemporaine. **1928** Trafikseparering tillämpas i den amerikanska förorten Radburn. **1928** Tyskt lagförslag till Flächenaufteilungensplan. **1929** Perrys grannskapsenheter i New Yorks regionplan. **1930** Generalplan för Berlin. **1930** Generalplan för Hamburg. **1930** W Christaller: Centralortsystem. **1931** Byggnadsutställning i Berlin. **1932** CIAM om stadsplaneprinciper. **1932, 1935** Generalplaner för Moskva. **1933** E May, F Forbat: Generalplan för Magnitogorsk. **1933** Tennessee Valley Agency, regionplaneprojekt.

Under mellankrigstiden uppstod nya utgångspunkter och möjligheter för samhällsplaneringen i Sverige. På det politiska planet hade allmän rösträtt uppnåtts. 1928 lanserade Per Albin Hansson folkhemstanken. Socialdemokraterna i regeringsställning 1932 tog itu med arbetslösheten och bostadsfrågan med hjälp av konjunkturpolitik. Industrirationaliseringar, serietillverkningar och standardisering bäddade för omstrukturerm av produktionen och byggandet. Funktionalismen slog igenom i arkitekturen. Tron på att man med teknikens hjälp skulle kunna uppnå ett bättre och rättvisare samhälle var stor.

Inom översiktsplaneringen togs ett stort steg från det tidiga 1920-talets första, överdetaljerade planer till det sena 1930-talets trevande försök att med hjälp av prognoser få fram underlag för en långsiktig, fysisk planering.

Förslag till generalplaneinstitut l928

Stadsplanelagen 1907 fortsatte att bearbetas, flera förslag lades fram, där det allt starkare betonades att markens användning, inte bara vad gällde byggnads- och gatumark, måste kunna regleras från samhällets sida. 1928 kom det betänkande (SOU 1928:5) som för första gången slog fast behovet av översiktlig planering och som föreslog att införa general- och regionplaneinstituten i lagen. Inspirationskällan, som man hänvisade till, var ett tyskt lagförslag från samma tid där begreppet "Flächenaufteilungsplan" — "markindelningsplan" — återfanns. Men framför allt hade stadsplaneutställningen i Göteborg 1923 och flera kommuners försök visat på behovet av översiktsplanering.

Förslaget att införa generalplaneinstitutet innebar att städerna skulle fåmöjlighet att reservera mark för långsiktiga behov utan att för den

skull behöva lösa in marken innan området stadsplanerades. Mark för olika verksamheter och naturtillgångar skulle kunna reserveras. Generalplanen skulle göras obligatorisk och inte bara komplettera utan även överta en del av stadsplanens funktioner, som tidigare preciserats i de särskilda stadsplanebestämmelserna. Regionplanen, som betraktades som mindre viktig, skulle vara frivillig att upprätta.

Förslaget till generalplancinstitut föll dock, trots att vissa remissinstanser ansåg att detta var det viktigaste inslaget i lagförslaget. Behovet av översiktsplanering var uppenbart för dc flesta; det var främst formerna man vände sig mot: obligatoriet och de oklara gränserna mellan generalplan och stadsplan avskräckte. Vissa remissinstanser var negativa till hela förslaget och fastighetskommissionen beskärmade sig över 'nya tvångströjor'.

Utredarna föreslog även en betydligt utökad utbildning av planerare, och förutsatte att arkitekterna skulle vara den yrkesgrupp som ägnade sig åt stads- och översiktsplanering. Detta föranledde Lantmäteristyrelsen till kraftiga invändningar, och man vägrade där att ge avkall på åtminstone lantmätarnas ställning som mätningsman för tomtavstyckningar mm.

Stadsplanelag och byggnadsstadga 1931

Varken general- eller regionplaneinstituten kom därför att återfinnas när stadsplanelagen fastställdes 1931. Stadsplanen kvarstod som det viktigaste planeringsinstrumentet, och här kunde man göra en mer långtgående precisering av markanvändningen än tidigare. En form av översiktsplan infördes också: stomplanen. Det var en uttunnad variant av generalplan, som inte var obbligatorisk och som skulle gälla utanför stadsplanelagda områden.

Där skulle den bilda stomme för kommande stadsplaner, och kommunen kunde med hjälp av den reservera mark. Redan 1926 hade också avstyckningsplanen införts i lagen, nu tillkom också byggnadsplan (som ersättning för de sk bondplanerna som hade gällt landsbygden) och utomplansbestämmelscr.

Stomplanen kunde ges rättslig verkan genom fastställelse, men innebar då också stora kostnader för markinköp för kommunerna. Stomplaneinstitutet fick därför högst begränsad användning, och mycket få stomplaner gjordes upp. Stadsplanelagen från 1931 blev således en begränsad lag, inte minst på översiktsplaneringens område. Det skulle dröja till 1947 innan översiktsplaneringen fick sina mer betydelsefulla, lagfästa instrument. Men i praktiken användes generalplanebegreppet långt tidigare, och några städer lät under 1930-talet göra upp generalplaner.

Utländska förebilder

Nu liksom tidigare var Tyskland en inspirationskälla för de svenska lagstiftarna och planerarna. I förarbetet till den nya stadsplanelagen 1931 hänvisades till Tyskland vad gällde översiktsplaneringen. Omfattande generalplaner hade bl a gjorts för Frankfurt am Main, Köln, Hamburg och Berlin. Den stora byggnadsutställningen i Berlin 1931, organiserad av Berlins stadsbyggnadschef Martin Wagncr, tog upp sociala, ekonomiska och fysiska frågor kring storstadens tillväxt. Hit kom många svenska politiker och planerare och tog intryck.

I Sovjet utarbetades blå generalplaner för Moskva och Magnitogorsk och Miljutjins bandstadside var välkänd. CIAM (Congrés Internationaux d'Architccture Moderne) tog vid sitt möte 1933 upp stads- och översiktsplanering och rapporterade i Charte d'Athénes. Engelsk översiktsplanering presenterades också i Sverige under 1930-talet, och här kom även saneringsfrågan in.

I USA fanns grannskapsplaneringen med i regionplanen för New York från 1929, och 1933 påbörjades TVA-projektet, Tennesse Valley Agency, som exempel på en avancerad regionalpolitisk planering.

En viktig förmedlare av de internationella kunskaperna blev Fred Forbat, verksam i Tyskland och Sovjet, och bosatt i Sverige från 1938.

Gustaf Linden

Arkitekt Gustaf Linden (1879-1964) spelade en stor roll i arbetet på den översiktliga planeringens framväxt. Han var biträdande stadsarkitekt vid Stockholms byggnadsnämnd 1909-16. Hans viktigaste insatser skedde inom Överintendentämbetet, senare Byggnadsstyrelsen, där han var byggnadsråd och chef för stadsplanebyrån 1930-44. Han drev också utbildningen av länsarkitekter och stod för deras omorganisation, som trädde i kraft 1936. Han var sakkunnig i arbetet på ny stadsplanelag. En viktig insats gjorde han också som stadsarkitekt på deltid i Linköping 1912—25, där han bl a gjorde generalstadsplanen 1923. Förutom dessa uppdrag gjorde han planer för Hjo, Falun, Domnarvet-Borlänge, Avesta, Hedemora, Smedjebacken m.fl.

Stadsplanefrågorna fick ett rejält uppsving genom den internationella stadsbyggnadsutställningen och -kongressen i Göteborgjubileumsåret 1923. Gustaf Linden var en av huvudorganisatörerna och medförfattare i den utförliga katalog som redovisade vad man på den tiden uppnått inom stadsplaneringens område. Här presenterades ett stort antal utländska och svenska stads- och översiktsplaner, de senare under beteckningen "totalplanen".

Albert Lilienberg

Albert Lilienberg (1879-1967) tillhörde dc mest produktiva bland de planerare som tidigt arbetade både på det teoretiska och praktiska planet med översiktlig planering. Han var väg- och vatteningenjör från Tekniska högskolan och blev förste stadsingenjör i Göteborg 1907. Här stannade han till 1927, då han blev stadsplanedirektör i Stockholm fram till sin pensionering 1944. Lilienberg bidrog starkt till att systematisera frågorna kring översiktsplaneringen bl a med sitt förslag till stadstekniska enhetsplaner och förslag till general- och regionplaneringens samverkan. Han engagerade sig i arbetet på ny stadsplanelag, deltog i debatten och var en flitig skribent i frågor som gällde planering.

Lilienbergs stadsplaneidéer var förankrade i Camillo Sittes medeltida stadsplaneideal med slingrande gator och slutna platsbildningar, och han arbetade en tid samman med P O Hallman. Landala, Kungsladugård, Lorensberg och Bagaregården är karaktäristiska områden som kom till under hans tid i Göteborg. Samtidigt företrädde han en rationell, systematisk och ekonomisk syn på planeringen, och trafikfrågorna var hans egentliga fackområde. Förslaget till organisationsplan för Göteborg 1923 är ett belysande och viktigt exempel.

Här samlade Lilienberg tekniskt och statistiskt material kring terräng-förhållanden, befolkningstäthet, inkomstförhållanden, ägoförhållanden, hustyper mm för all kunna göra upp stadsplaner lör "vilken del som helst av staddsområdet med full säkerh för att varje del kommer i rikligt sammanhang med stadsorganisationen". Trafikfrågan stod i centrum, men planen var långsiktig och det måste finnas utrymme för olika tänbara lösningar, och det måste finnas utrymme för olika tänkbara lösningar, menade Lilienberg. Han ville likna planen vid en fälttågsplan snarare än en statisk, teknisk lösning. Några år senare hade han vidgat Göteborgsplanen till en regional översikt som också omfattade Götaälvdalen och Trollhättan med deras transport- och kraftförsörjningsmöjlighetcr.

Vid sidan av sin kommunala tjänst hade Lilienberg en omfattande privatverksamhet och gjorde en stor mängd planer för olika städer och samhällen. Fram till mitten av 1920-talet gjorde han översiktsplaner för bl å Strömstad, Mölndal, Boden, Västervik, Nässjö, Uppsala och Marstrand, samt en mängd stadsplaner och tävlingsförslag. Hans privatpraktik var så omfattande att han för att få tjänsten som stadsplanedirektör i Stockholm måste lova att avstå från sin privata verksamhet. Till hans viktigare insatser i Stockholm hörde den generalplan som han lade fram redan 1929.

1940-1960. GRANNSKAP OCH PROGNOSER

SVERIGE. 1942 Statens kommitté för byggnadsforskning startar. **1942** F Forbat, S Lindström: Generalplan för Lund. **1943** Sv Riksbyggen startar samhällsundersökningar för generalplanearbeten. **1944** VBB inrättar stadsplane- och arkitektavdelning. **1942** L Mumfords Stadskultur utkommer på svenska. **1943** C F Ahlberg mfl: Bygg bättre samhällen. **1944** Göteborgs regionplan. **1945** Statlig utredning med förslag till bygglag mm. **1945** Bostadssociala utredningen. **1945** U Åhrén: Ett planmässigt samhällsbyggande. **1945** Danneskiold-Samsøe: Nutida engelsk samhällsplanering. **1945** Det framtida Stockholm. **1946** Utställningen Replanning Britain på Liljevalens. **1947** Social årsbok 1947 med temat samhällsplanering. **1947** Ny byggnadslag och byggnadsstadga inför general- och regionplanering. **1947** Bostadssociala utredningens saneringsbetänkande. **1947** Första professuren i stadsbyggnad vid KTH. **1947** Tidskriften Plan och föreningen för samhällsplanering startar. **1947** Statlig utredning om regionala kommuner. **1947** S Lindström: Täby generalplan. **1948** Expropriationslagstiftning. **1949** F Forbat: Generalplan för Skövde. **1949** O Danneskiold-Samsøe: Generalplan för Oskarshamn. **1950** Statlig utredning om planväsendets uppgifter och organisation. **1951** Statlig utredning om näringslivets lokalisering. **1952** Forskningsprogram för samhällsplanering inom statens kommitté för byggnadsforskning. **1952** Stockholms generalplan. **1952** Kommunsammanslagning, från ca 2400 till 800 kommuner. **1953** Rådet för översiktlig planering inrättas. **1956 o 1958** Byggnadsstyrelsen ger ut Råd och anvisningar för generalplanering. **1957** Regionplan för Stockholm. **1959** J Curman: Generalplan för Oxelösund. **1959** Ny byggnadsstadga.

UTLANDET. 1938-1943 Barlow, Scott och Uthwattutredningarna. **1944** Abercrombie: Greater London Plan. **1946** Stadsplanekongress i England. **1948** Köpenhamns regionplan, "fingerplanen".

Det var under efterkrigstiden som den översiktliga planeringen slog igenom i Sverige. Flera statliga utredningar tog nu upp bostadsförsörjning, bygg- och planlag, lokalisering, expropriation, planväsendets uppgifter och organisation mm, frågor som alla anknöt till den fysiska planeringen. Man föreslog tom ett statligt verk, som skulle få hand om plan- och lokaliseringsfrågor, men det kom inte till stånd. Mest framgång hade den nya bostadspolitiken från 1946 och den nya byggnadslagen och -stadgan från 1947 medan både lokaliseringspolitikens och expropriationslagstiftningens möjligheter snöptes. Kravet på bostadsförsörjningsplaner och på skolbyggande blev viktiga drivkrafter i kommunernas generalplanearbete.

På det politiska planet debatterades planhushållning och socialdemokraternas efterkrigsprogram, och den första ekonomiska långtidsutredningen om landets och näringslivets utveckling lades fram 1947. Förhoppningarna att åstadkomma ett planmässigt samhällsbyggande var stora, men både politiska och praktiska svårigheter stod ivägen. På den centrala nivån led planhushållningen nederlag. På det lokala var kommunerna små och hade dåliga ekonomiska resurser. Kommunsammanslagningen 1952, då antalet kommuner sänktes från ca 2400 till ca 800, rådde viss bot för detta. Från mitten av 1950-talet kom bilismens kraftiga ökning, handelns koncentration, centrumförnyelser, den ökade köpkraften och inflyttningen till städerna att förändra planeringsförutsättningarna och omforma samhällsbildningarna.

I sin bilaga till den stora bostadssociala utredningen från 1945 förordade arkitekten Uno Åhrén en satsning på de mindre och medelstora tätorterna. Men strukturrationaliseringarna koncentrerade i stället urbaniseringen till de stora städerna under de årtionden som följde.

Ny byggnadslag och byggnadsstadga 1947

Bristerna i 1931 års stadsplanelag och byggnadsstadga framstod snart tydligt. Kommunerna kunde inte styra bebyggelseutvecklingen eftersom tätbebyggelse tilläts uppkomma även där det saknades möjligheter att ordna kommunikationer, vattenförsörjning och avlopp på bra sätt. Genom bristen på styrning spreds bebyggelsen planlöst utanför stadsplanelagda områden. Att - som hittills - lägga ut stadsplaner över stora områden utan att ha en klar uppfattning om de framtida behoven, innebar olyckliga låsningar. Därför behövdes en långsiktig översiktsplan, inom vars ramar man allt efter behov kunde upprätta stads- och detaljplaner. Stomplanens rättsliga och ekonomiska verkningar för kommunerna hade begränsat dess användbarhet och därför infördes generalplanen i 1947 års lagstiftning.

Det innebar att det också var nödvändigt att kommunen kunde avgöra när bebyggelsen skulle komma till stånd. Genom kommunalt planmonopol, som infördes i lagen 1947, blev detta möjligt. Kommunen kunde fr o m nu bestämma var, när och hur bebyggelsen skulle få uppföras.

Begreppen tät- och glesbebyggelse infördes också i lagen. Syftet var att koncentrera städernas utbyggnad för att få bättre underlag för gemensamma anläggningar. Det betydde att markägandet inte längre innebar automatisk rätt till tätbebyggelse. När det gällde glesbebyggelse hade markägaren fortfarande fri byggrätt.

Generalplanen skulle vara kommunens handlingsprogram för den fortsatta utbyggnaden på längre sikt. Huvudsyftet var att ange markens användning för olika ändamål: bostäder, industrier, trafik, fritid osv. I första hand gällde det tätbebyggelse. Mark som var olämplig för tätbebyggelse kunde också anges, liksom områden som borde naturskyddas. Befolkningsprognoser skulle ligga till grund för beräkningen av framtida markbehov. Generalplanen förutsattes förnyas ungefär vart femte år.

Generalplanen kunde fastställas av Kungl Maj:t och då få rättslig verkan. Kommunen kunde också nöja sig med att ställa ut planen för allmänheten och de berörda och sedan anta den. Det vanligaste blev dock att kommunerna utarbetade planen utan att ta offentlig ställning till den. Planen fick då inte någon rättslig verkan, men tjänade som riktlinje för fortsatt detaljplanering.

Även regionplaneinstitutet infördes i lagen, och skulle vara instrumentet för en samplanering mellan kommuner.

En ny byggnadsstadga kom 1959. Här avskaffades slutgiltigt de lokala byggnadsordningarna. Kommunens ställning stärktes genom att byggnadsnämnderna från och med nu helt var kommunens angelägenhet utan statligt inflytande.

Planförfattarna

Genom att general- och regionplaneinstituten infördes i 1947 års lagstiftning växte den översiktliga planeringen snabbt. Mot slutet av 1950-talet hade närmare tvåhundra generalplaner upprättats , och nästan lika många höll på att utarbetas. Det var oftast konsulter som gjorde upp planerna. Vattenbyggnadsbyrån, vars stadsplane- och arkitektavdelning startade 1944 och leddes av Sune Lindström, Gunnar Lindman, Harald Mjöberg m fl, var den största konsulten på området. Eglers arkitektkontor med blå Fred Forbat, Otto Danneskiold-Samsøe och Erik Olof Holmberg tillhörde också de större och gjorde många principiellt viktiga planer. Även Allmänna ingenjörsbyrån hade ett stort antal generalplaneuppdrag. Svenska Riksbyggen startade 1943 en

avdelning för samhällsundersökningar under ledning av Per Holm, senare biträdande sekreterare i den stora bostadssociala utredningen.

Utbildningen av planerare ökade och Sverige fick sin första professur i stadsbyggnad 1947. Antalet stadsarkitekter var nu uppe i över tvåhundra, och länsarkitekterna blev tjugofyra under perioden. Tidskriften Plan och föreningen för samhällsplanering startade 1947 på initiativ av bl a Uno Ahrén och C F Ahlberg. Ambitionerna i 40-talets samhällsplanering återfinns i skrifter som "Bygg bättre samhällen", "Ett planmässigt samhällsbyggande" och "Social årsbok 1947". "Stockholms generalplan" från 1952 utarbetad av bl a Sven Markelius och Göran Sidenbladh, är den skrift som kanske bäst diskuterar och sammanfattar tidens planeringsideal.

Fred Forbat (1897-1972) var ungersk arkitekt, främst verksam i Tyskland och en kortare tid i Sovjet och Ungern innan han 1938 bosatte sig i Sverige. Han tillhörde de radikala arkitekter som flydde undan fascismen i Europa. Han arbetade hos Walter Gropius och vid Bauhausskolan på 1920-talet och stod som arkitekt för ett flertal byggnader i funktionalismens anda, bl a i Berlin. Generalplanearbeten utförde han i början av 1930-talet i Sovjet för städerna Karaganda och Lopatinski och tillsammans med Ernst May för Magnitogorsk. Han hade ett brett register från arkitektur till översiktsplanering och var även en skicklig tecknare och grafiker.

I Sverige engagerades han av Sune Lindström i arbetet med Lunds generalplan. Den var färdig 1942 och var en av de första moderna generalplanerna i Sverige med sina prognosmetoder för beräkning av befolkningstillväxt, näringslivets utveckling, servicebehov, standardutveckling och trafikens förändring. I Lund ritade han också stadsplan och bostadshus för Borgmästaregården. 1942 kom han till Eglers kontor i Stockholm. Hans principiellt viktigaste arbete på översiktsplaneringens område var generalplanen för Skövde, färdig 1949. Bland övriga arbeten kan nämnas generalplaner, ofta med näringsgeografiska undersökningar, befolknings- och butiksbehovsprognoser osv, för Kristinehamn, Arboga, Landskrona, Sölvesborg, Solna, Höganäs, Linköping mfl. Han bidrog med en modellstad på Berlinutställningcn 1957 tillsammans med arkitekten Stefan Romare.

Utländska förebilder

Under och efter andra världskriget vände svenska planerare sitt intresse mot England, som nu ersatte Tyskland som förebild. Det var framför allt Patric Abercrombies planer för stor-London som inspirerade. Grannskapstanken för uppdelning av bostadsbebyggelsen i mindre enheter, community centers för gemensamhetsanläggningar och service och självförsörjande new towns för dämpning av storstadstillväxten var idéer som togs upp av de svenska planerarna. Liknande tankar fanns i amerikanen Lewis Mumfords bok Stadskultur, som kom på svenska 1942. Tanken i grannskapsplaneringen var också att de små, överblickbara bostadsområdena skulle bädda för gemenskap och demokrati och motverka de totalitära strömningarna — en tanke som naturligt nog fann grogrund under kriget. De tre viktiga engelska utredningarna kring lokalisering (Barlow-kommittén), landsbygdsfrågor (Scottkommittén) och markfrågan (Uthwatt-kommittén) hade inflytande på sina svenska motsvarigheter. I Sverige presenterades engelsk samhällsplanering vid utställningen Replanning Britain på Liljevalchs 1946, och i Otto Danneskiold-Samsøes bok "Nutida engelsk samhällsplanering" 1945. Samma år besökte svenska planerare den stora stadsplanekongressen i England, där de första new towns kunde beskådas. I början av 1960-talet utarbetades den trafikmässigt totalseparerade engelska idéstaden Hook, där gående och biltrafik konsekvent vistades på olika plan. Det var idéer som togs upp av svenska planerare.

1960-1980. MILJONPROGRAM OCH MILJÖHUSHÅLLNING

SVERIGE. 1963 Kommunblocksreform. **1964** Naturvårdslag. **1965** Statlig utredning: Höjd bostadsstandard, bl a med utvärdering av generalplanering. **1965** ERU-expertgruppen för regional utveckling bildas. **1966** Byggnadsstyrelsens God plan. **1966 och 1967** Byggnadsstyrelsens anvisningar till generalplanering i kommunblock. **1966** Skiss till rcgionplan för Stockholm. **1967** KELP (Kommunernas ekonomiska långtidsplanering). **1967** Länsplan 67. **1967** Statens planverk inrättas. **1968** Nordiska institutet för samhällsplanering inrättas. **1968** Arbetet på ny plan- och bygglag påbörjas. **1969** Miljöskyddslagen. **1971** Statlig utredning om Mark och vatten "Fysisk riksplanering". **1971** Länsarkitektorganisationen övergår från staten till länsstyrelserna. **1972** Samordnade kommunala översiktsplaner för blå östkusten och Siljansbygden. **1972** Statens planverk ger ut anvisningar om vidgad generalplanering. **1973** Slopad glesbebyggelserätt, allmän lämplighetsprövning. **1974** Kommunsammanslagningar nedbringar antalet kommuner till 284. **1976** Statlig utredning om Markanvändning och byggande. **1976** Anvisningar för kommunöversikter från Statens planverk. **1985** Förslag till plan- och bygglag samt naturresurslag.

UTLANDET. 1961 Hook, den engelska trafikseparerade idéstaden, presenteras. **1960-tal** Dansk zoneplan inspirerar till fysisk riksplanering i Sverige. **1965** Paris regionplan. **1966** Randstadt Holland.

Under 1960-talet avslutades den epok inom översiktsplaneringen som inleddes på 1940-talet, och där generalplaneringen är huvudbegreppet. 1970-talet inleder en ny epok, där den fysiska riksplaneringen och lagändringarna 1972 bildade utgångspunkt för kommunernas översiktsplanering. I 1960-talets högkonjunktur präglades generalplanerna av strukturomvandlingen och de storskaliga utbyggnaderna av industri, kontor, bostäder och trafikanläggningar. Hårda saneringar av gamla stadskärnor och anläggandet av stora butikscentra kännetecknar decenniet, liksom det väldiga förortsbyggandet inom ramen för miljonprogrammet: 1 miljon bostäder på 10 år.

Ett nytt inslag blev kommunblocksplaneringen genom 1963 års kommunblocksreform. Genom förstärkning av länsstyrelserna med ekonomiskgeografiskt utredningsexpertis fick man fram en kartläggning av befolknings- och näringslivsförhållanden i Länsplan 67. KELP — kommunernas ekonomiska långtidsplanering från 1967 var ytterligare ett hjälpmedel i översiktsplaneringen. På statlig nivå var ERU -expertgruppen för regional utveckling— verksam. Centralortsteorier utvecklades, och arbetsmarknadsstyrelsen gjorde en A, B och C-indelning av orterna utifrån deras serviceförsörjning, utbildningsmöjligheter och befolkningsunderlag. Avsikten var att beräkna vilka som kunde överleva och bli de lämpligaste centralorterna när befolkningen alltmer koncentrerades till de större städerna och tätorterna. 1974 års kommunsammanslagning nedbringade antalet kommuner till 284. Under hela efterkrigstiden har en decentralisering av planfrågor skett från stat till kommuner. 1971 överfördes länsarkitektsorganisationen från centrala verk till länsstyrelserna.

Kritik mot generalplanerna

Efterkrigstidens generalplaner hade i hög grad blivit planerarnas illustrerade framtidsvisioner, ofta så statiska att kommunerna i prakti-

ken hade alltför lite användning för dem. Kritiken kom bl a fram i den statliga utredningen "Höjd bostadsstandard" (SOU 1965:32). Givetvis fanns många exempel på motsatsen, där en rullande planering, dvs förnyelse av generalplanerna med jämna mellanrum, höll planerna aktuella. Men ofta blev de exportprodukter alltför långt från den kommunala, politiska verkligheten. Debatten om vem som skulle arbeta med översiktsplanering tog fart. Att den fysiska planeringen måste samordnas med kommunens övriga planering stod klart.

Ny epok: Fysisk riksplanering och kommunöversikter

Statens planverk inrättades 1967 och övertog byggnadsstyrelsens ansvar för planfrågor. 1972 infördes den avgörande lagändring, som innebar att all bebyggelse skulle ha en planmässigt lämplig lokalisering. Markägarnas tidigare glesbebyggelserätt slopades därmed. Kommunernas planmonopol stärktes, när de på detta sätt fick rätt att göra en "allmän lämplighetsprövning" av bebyggelsens lokalisering. Samtidigt begränsades samhällets ersättningsskyldighet till markägarna.

Nu påbörjades även arbetet med den fysiska riksplaneringen. Utgångspunkten var att skydda värdefulla natur- och friluftsområden från miljöstörande anläggningar och industrier. Förebilden kom från den danska zoneplaneringen. Drivande politiker var Olof Palme, som då var kommunikationsminister. Den fysiska riksplaneringen presenterades under 1970-talet i de statliga utredningarna kring Mark och vatten. Här redovisades områden som var tänkbara för tunga och miljöstörande industrier och anläggningar, och områden som skulle skyddas genom sitt värde ur naturvårds-, fritids- och jordbrukssynpunkt mm. Andra riksintressen var militära områden, vägar, större ledningar osv. Frågan om alternativa energikällor aktualiserades också.

Den fysiska riksplaneringen blev tillsammans med kravet på allmän lämplighetsprövning av bebyggelsens lokalisering, utgångspunkterna för kommunernas markdispositionsplaner och kommunöversikter, som började utarbetas under 1970-talet. Kommunöversikten blev det nya och vidgade planinstrument som i praktiken ersatte den gamla generalplanen. 1972 gav statens planverk ut allmänna råd och anvisningen för utvidgad generalplanering, och 1976 kom anvisningar för kommunöversikter. Planverket följer sedan dess kontinuerligt kommunernas arbete med kommunöversikter, och deltar även i försöksverksamhet i vissa kommuner.

1970-talets planförfattare

I det omfattande arbetet med kommunöversikter kom stora konsultföretag som Kommunernas Konsultbyrå (K-Konsult), och Norrbottens- och Västcrbottenskommunernas konsulter (NAB och VAB) att spela stor roll. Men under senare år har kommunerna i allt större utsträckning själva arbetat med sina kommunöversikter i nära samverkan med övrig kommunal planering. Genom den allt starkare kommunala styrningen kan kanske översiktsplaneringen få den politiska förankring som behövs för att göra den praktiskt användbar.

K-Konsult

Ursprunget till K-Konsult var Lantmännens Byggnadsförening, som startade 1939. Då gällde det lantbrukets byggnader, som skulle rustas upp med statligt stöd. När Landskommunernas förbund gick in i föreningen 1954 började organisationen också arbeta med byggnadsplaner

och generalplaner för landskommunerna. Verksamhetsfältet vidgades allt mer och organisationen kallade sig så småningom för Kommunernas konsultbyrå eller K-Konsult. Svenska Landstingsförbundet och Svenska Stadsförbundet gick in som delägare i början av 1960-talet, och SABO i början av 1970-talet. På översiktsplaneringens område kom K-Konsult att bli en av de mer inflytelserika i branschen, inte bara genom den egna organisationen utan genom att företaget ofta försåg kommunerna med stadsarkitekter. I arbete med 1970-talets kommunöversikter var K-Konsult den utan jämförelse mest anlitade konsulten. Verksamheten på detta område har i dag trappats ner lör K-Konsult — liksom för andra konsulter. Verksamheten på detta område har i dag trappats ner för K-Konsult — liksom för andra konsulter — bl a genom att kommunerna i större utsträckning sköter sin översiktsplanering själva.

Fortsatt plan- och byggnadslagsarbete

Direktiven för ny plan- och byggutredning gavs 1968 efter flera års förberedelsearbete. Arbetet har pågått sedan dess, och den nya plan- och byggnadslagcn (PBL) beräknas läggas fram under 1980-talet. Samtidigt har naturresursfrågorna brutits ut och presenteras i en särskild lag, naturresurslagen.

Översiktsplaneringen i den förväntade plan- och byggnadslagen avses för första gången bli obligatorisk för kommunerna, dvs varje kommun kommer nu att ha skyldighet att hålla en aktuell översiktsplan. Men planerna kommer sannolikt enbart vara vägledande och inte rättsligt bindande vilket också svarar mot hur generalplaninstitutet i praktiken hittills har använts. De många olika begrepp som tidigare använts för översiktlig planering föreslås nu samlas i ett enda: översiktsplan.

Fortsättningen: se http://wimnell.com/omr71l.pdf

22 politikområden för politiken

Under årens lopp har innehållet i dominerande politikområden skiftat. Utredningar har visat att dagens politiska problem kan inordnas i 22 politikområden som hvudsakligen stämmer överens med regeringens ministerområden.

* **Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.**
* **Allmänt om regeringens politik.**

* **Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.**
  Politik för en utrikesminister.

* **Europapolitik.**
  Politik för en EU-minister.

* **Demokratiproblem, juridik.**
  Politik för en demokratiminister och en justitieminister.

* **Försvar.**
  Politik för en försvarsminister.

* **Klimat och klimatpolitik**
  Politik för en miljöminister.

* **Transporter.**
  Politik för en infrastrukturminister.

* **Planering av fysiska miljöer.**
  Politik för en plan- och byggminister.

* **Landsbygdspolitik.**
  Politik för en landsbygdsminister.

* **Bistånd.**
  Politik för en biståndsminister.

* **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
  Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
  Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.

* **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
  Politik för en barn-och äldreminister med välfärd och socialtjänst o d

* **Utbildning. Forskning.**
  Politik för en utbildningsminister.

* **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
  Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.

* **Jobb.**
  Politik för en arbetsmarknadsminister.

* **Näringar.**
  Politik för en näringsminister.

* **Handel.**
  Politik för en handelsminister.

* **Migration. Integration o d.**
  Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.

* **Polisen. Brott. Kriminalvård.**
  Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.

* **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**
  Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

Planering av fysiska och sociala miljöer.

Planering av fysiska och sociala miljöer ingåri område 7. Här anges några utredningar som berör planeringarna. Sammanställning 23 januari 2016.

Utredningar om historia

Sven Wimnell 9 jan 2012:
Världsarvslistan http://whc.unesco.org/en/list/
http://wimnell.com/omr91b.pdf

Sven Wimnell 080201+5 april2014: Sveriges och omvärldens historia.
http://wimnell.com/omr93c.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Utredningar om sociala miljöer o d

Delar på område 7951 som gäller den socialdemokratiska regeringen mellan valen 2002 och 2006, och som 080225 tagits bort från område 7951 och lagts på en särskild sida
http://wimnell.com/omr7951b.html

Delar på område 7952-7956 som gäller den socialdemokratiska regeringen mellan valen 2002 och 2006, och som 080225 tagits bort från område 7952-7956 och lagts på en särskild sida
http://wimnell.com/omr7952-7956b.html

Sven Wimnell: Från Migrationsverkets hemsida 080316
httpwimnell.com/omr7952-7956c.pdf

Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d.
http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

En skolhistoria av Sven Wimnell. Om skolorna i Strängnäs . En uppdatering 2001 av en historia 1992. Kompletterad med nyheter 2010-2011.
http://wimnell.com/omr7957b.pdf

Delar på område 7957 som gäller den socialdemokratiska regeringen mellan valen 2002 och 2006, och som 080225 tagits bort från område 7957 och lagts på en särskild sida
http://wimnell.com/omr7957c.html

Sven Wimnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar.
http://wimnell.com/omr103a.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2011:
Barnfattigdom och annan fattigdom.
http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Sven Wimnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Sven Wimnell 17 sept 1997 + 1 februari 2015:
Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom.
http://wimnell.com/omr109b.pdf

Utredningar om fysiska miljöer o d

Resursklassifikation-förstudie. Slutrapport 1999-12-30.
http://wimnell.com/omr69b.pdf

Klassifikation av Byggnadsverk och Utrymmen - huvudstudie.
Slutrapport 2002-06-18.
http://wimnell.com/omr69c.pdf

Två debattartiklar om bostadsbyggandet. "Ge oss en bostadspolitik värd namnet." och "Bostadsbyggandet går mot kollaps." pdf
http://wimnell.com/omr69d.html

Delar på område 70 som gäller den socialdemokratiska regeringen mellan valen 2002 och 2006, och som 080225 tagits bort från område 70 och lagts på en särskild sida
http://wimnell.com/omr70b.html

Sven Wimnell 11 januari 2012 Kulturutredningar och kulturbudgetar
http://wimnell.com/omr70c.pdf

Delar på område 71 som gäller den socialdemokratiska regeringen mellan valen 2002 och 2006, och som 080225 tagits bort från område 71 och lagts på en särskild sida
http://wimnell.com/omr71b.html

Fysisk planering i det digitala samhället TELDOK Rapport 148 jan 2003 av Gösta Blücher, Daniel Niklasson, Jan-Evert Nilsson och Anders Törnqvist. (Avskrift i liggande format av Sven Wimnell 030404. Avstavning o d justerat 041227)
http://wimnell.com/omr71c.pdf

Att utbilda arkitekter Sveriges Arkitekters utbildningspolicy
http://wimnell.com/omr71d.pdf

Sven Wimnell 061213: Järnväg i Strängnäs
http://wimnell.com/omr71e.pdf

Sven Wimnell 071222: Artiklar från Tidskriften PLAN nr 5-6 2007. Klimatplanering.
http://wimnell.com/omr71f.pdf

Sven Wimnell 081112: Hållbar stadsutveckling.
http://wimnell.com/omr71g.pdf

Sven Wimnell 6 august 2010 : Till Trafikverket om järnväg i Strängnäs
http://wimnell.com/omr71h.pdf

Sven Wimnell 29 april 2011: Brev till kommunstyrelsen i Strängnäs om järnvägen i Strängnäs.
http://wimnell.com/omr71i.pdf

Sven Wimnell 8 juni 2011: Område 71 Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d. Stadsplanering, glesbygdsplanering. Artiklar, beskrivningar o d före 2009.
http://wimnell.com/omr71j.html

Boverket maj 2011: Regelsamling för hushållning, planering och byggande. Lagar med förordningar och föreskrifter. Plan- och bygglag (2010:900), Miljöbalken m m.
http://wimnell.com/omr71k.pdf

Sven Wimnell 16 juni 2011: Fysisk planering i Sverige. (Område 71)
http://wimnell.com/omr71l.pdf

Sven Wimnell 28 februari 2012: Yttrande till Plan- och byggnadsnämnden i Strängnäs kommun angående järnvägen i Strängnäs.
http://wimnell.com/omr71m.pdf

Sven Wimnell 28 dec 2015:
Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design. SOU 2015:88. Berör hela verksamhetsområdet 7 med planering av fysiska och sociala miljöer och sociala beteenden.
http://wimnell.com/omr70d.pdf

Regeringens mål för boende och byggande.

Det övergripande målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.

Regeringens målsättning är att det fram till år 2020 ska byggas minst 250 000 nya bostäder.

Bostadsmarknad
Delmålet för bostadspolitiken är långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Byggande
Delmålet för byggandet är:
* Långsiktigt hållbara byggnadsverk.
* Effektiva regelverk och andra styrmedel som utifrån ett livscykelperspektiv verkar för effektiv resurs- och energianvändning samt god inomhusmiljö i byggande och förvaltning.
* En väl fungerande konkurrens i bygg- och fastighetssektorn.

Lantmäteriet
Delmålet för lantmäteriet är:
* En effektiv och rättssäker förrättningsverksamhet och en ändamålsenlig fastighetsindelning.
* Informationsförsörjningen ska vara av god kvalitet, rikstäckande, långsiktig, stabil och säker. Användningen av den grundläggande informationen ska öka och komma till nytta hos fler användare och inom fler användningsområden.
* En effektiv och rättssäker inskrivningsverksamhet som bidrar till en väl fungerande fastighetsmarknad.

Samhällsplanering
Delmålet för samhällsplaneringen är:
* En tydlig roll för fysisk planering i arbetet för en hållbar utveckling av städer, tätorter och landsbygd.
* Ett regelverk och andra styrmedel som på bästa sätt tillgodoser kraven på effektivitet samtidigt som rättssäkerhet och medborgerligt nflytande säkerställs.
* Goda förutsättningar för byggande av bostäder och lokaler, etablering av företag och för annat samhällsbyggande samtidigt som en god livsmiljö tryggas.

Publicerad 24 september 2014 · Uppdaterad 01 april 2015

Mehmet Kaplan Bostads-, stadsutvecklings- och it-minister
Näringsdepartementet är att se som minister för planering av de fysiska miljöerna, en plan- och byggminister.

"Min målsättning är att säkerställa ett långsiktigt hållbart byggande och utveckla vår roll som världsledande it-nation. Genom handlingskraft, dialog och samarbete är jag övertygad om att vi tillsammans kan bygga Sverige starkare."

För att kunna utföra sitt arbete med planeringen måste han från de andra ministrarna få underlag som berör deras arbetsområden. Det gäller isynnerhet områden för

* **Försvar.**
  Politik för en försvarsminister.
* **Klimat och klimatpolitik**
  Politik för en miljöminister.
* **Transporter.**
  Politik för en infrastrukturminister.
* **Landsbygdspolitik.**
  Politik för en landsbygdsminister.
* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
  Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.
* **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
  Politik för en kultur- och idrottsminister.
* **Jobb.**
  Politik för en arbetsmarknadsminister.
* **Näringar.**
  Politik för en näringsminister.
* **Handel.**
  Politik för en handelsminister.
* **Migration. Integration o d.**
  Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.
* **Polisen. Brott. Kriminalvård.**
  Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.

Försvarsdepartementet
Departementet ansvarar för regeringens försvarspolitik.
Peter Hultqvist
Försvarsminister
Miljö- och energidepartementet
Departementet ansvarar för regeringens miljö-, energi och klimatpolitik
Åsa Romson
Klimat- och miljöminister, vice statsminister
Ibrahim Baylan
Energiminister
Näringsdepartementet
Departementet arbetar med frågor som rör näringsliv, bostäder och transporter, it samt regional tillväxt och landsbygdspolitik.
Mikael Damberg
Närings- och innovationsminister
Anna Johansson
Infrastrukturminister
Mehmet Kaplan
Bostads-, stadsutvecklings- och it-minister
Sven-Erik Bucht
Landsbygdsminister

De sociala miljöerna och beteendena.

Regeringens planering av de sociala miljöerna sker huvudsakligen inom en annan grupp av politikområden, isynnerhet

* **Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.**
* **Allmänt om regeringens politik.**
* **Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.**
  Politik för en utrikesminister.
* **Demokratiproblem, juridik.**
  Politik för en demokratiminister och en justitieminister.
* **Landsbygdspolitik.**
  Politik för en landsbygdsminister.
* **Bistånd.**
  Politik för en biståndsminister.
* **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
  Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.
* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
  Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.
* **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
  Politik för en barn-och äldreminister med välfärd och socialtjänst o d
* **Utbildning. Forskning.**
  Politik för en utbildningsminister.
* **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
  Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.
* **Jobb.**
  Politik för en arbetsmarknadsminister.
* **Migration. Integration o d.**
  Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.
* **Polisen. Brott. Kriminalvård.**
  Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.
* **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**
  Politik för finans-,finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

Statsrådsberedningen
Statsrådsberedningen har ansvar för att leda och samordna arbetet i Regeringskansliet. Statsrådsberedningen är indelad i statsministerns kansli, förvaltningschefens kansli, rättschefens kansli och kansliet för samordning av EU-frågor.

Stefan Löfven Statsminister **Statsrådsberedningen**
”Vårt land ska vara en ledande och inspirerande kraft i världen. Där vi sluter klyftor och förverkligar de löften om frihet vi ställt ut till våra barn. Där vi investerar gemensamt i människor och miljö, i kunskap och konkurrenskraft, i trygghet i nuet och hopp inför framtiden.”

Kristina Persson Minister för strategi- och framtidsfrågor samt nordiskt samarbete **Statsrådsberedningen**
"Mitt arbete går ut på att verka för en långsiktig idéutveckling inom Regeringskansliet. Det kommer att handla om den gröna omställningen, jobben och fördelningen samt initiativ för att påverka den globala agendan för hållbar utveckling. Vidare ska jag verka för att de nordiska länderna samarbetar och drar nytta av sin sammanlagda styrka. Tillsammans är vi en aktör som väger tungt."

Utrikesdepartementet
UD ansvarar för Sveriges förbindelser med andra länder och internationella organisationer och för bistånds- och internationell handelspolitik. UD utgör tillsammans med cirka 100 utlandsmyndigheter utrikesförvaltningen.
Områden
Bistånd och utveckling
Demokrati och mänskliga rättigheter
Folkrätt
Handel och främjande
Utrikes- och säkerhetspolitik

Margot Wallström Utrikesminister Utrikesdepartementet
”Sverige har en stark röst i världen. Det har vi tack vare vårt långsiktiga och globala engagemang. Vår höga trovärdighet i internationella sammanhang bygger på en genomtänkt utrikespolitik i frågor som gemensam säkerhet, mänskliga rättigheter, demokrati, bistånd och utveckling. Det ska vi dra nytta av och utveckla vidare.”Margot Wallströms områden
Demokrati och mänskliga rättigheter
Folkrätt
Utrikes- och säkerhetspolitik

Isabella Lövin Biståndsminister Utrikesdepartementet
"Som biståndsminister ska jag modernisera Sveriges utvecklingssamarbete för att kunna möta de utmaningar världen står inför. Sverige har en viktig roll internationellt för att driva på för en hållbar utveckling som kommer alla människor till del. Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen och den sista som kan stoppa klimatförändringarna."
Isabella Lövins områden
Bistånd och utveckling

Justitiedepartementet
Justitiedepartementet ansvarar för rättsväsendets myndigheter, bland annat polisen, åklagarväsendet, domstolarna, kriminalvården samt för migrations- och asylfrågor och krisberedskap. Justitiedepartementet ansvarar för lagstiftningen inom områdena statsrätt och allmän förvaltningsrätt, civilrätt, processrätt, straffrätt samt migrations- och asylrätt.
Områden
Asyl
Bekämpning av terrorism
Brottsbekämpande och brottsförebyggande
Civilt försvar
Familjerätt
Grundlagar och integritet
Krisberedskap
Migration
Rättssäkerhet och rättstrygghet
Rättsväsendet

Morgan Johansson Justitie- och migrationsminister Justitiedepartementet
"Alla samhällen kan skapa frihet för ett fåtal. Men frihet för flertalet kan bara förverkligas i ett jämlikt samhälle."
Morgan Johanssons områden
Asyl
Familjerätt
Grundlagar och integritet
Migration
Rättsväsendet

Anders Ygeman Inrikesminister Justitiedepartementet
"När individen är som svagast ska samhället vara som starkast."
Anders Ygemans områden
Bekämpning av terrorism
Brottsbekämpande och brottsförebyggande
Civilt försvar
Krisberedskap
Rättsväsendet

Sven-Erik Bucht Landsbygdsminister Näringsdepartementet
"Det ska vara attraktivt att bo och jobba på landsbygden. Jag ser de gröna näringarna, landsbygdsutveckling och regional tillväxt som viktiga delar i att skapa jobb och tillväxt i hela landet."
Sven-Erik Buchts områden
Areella näringar, landsbygd och livsmedel
Regional tillväxt

Socialdepartementet
Socialdepartementet ansvarar för frågor som rör samhällets välfärd. De handlar om att främja människors hälsa och samtidigt se till att sjuka får den vård de behöver. De omfattar försäkringar för att människor ska vara ekonomiskt trygga när de är sjuka, äldre eller när barnen är små. Omsorg om personer med sociala svårigheter, med funktionsnedsättning eller äldre ingår också. Dessutom arbetar departementet med rättigheter för barn och för personer med funktionsnedsättning och med jämställdhet mellan kvinnor och män.

Områden
Barnets rättigheter
Folkhälsa och sjukvård
Funktionshinder
Idrott
Jämställdhet
Social omsorg
Socialförsäkringar
Spelpolitik

Gabriel Wikström Folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister
Socialdepartementet
"Sverige är ett av världens rikaste och mest välmående länder. Trots det finns det stora skillnader i hälsa mellan olika grupper. Det är allvarligt men än mer oroande är att dessa skillnader ökar. För att vända utvecklingen har regeringen satt upp som mål att de påverkbara hälsoklyftorna ska slutas under en generation. Det är ett prioriterat arbete som jag är glad över att få leda."
Gabriel Wikströms områden
Folkhälsa och sjukvård
Idrott

Åsa Regnér Barn-, äldre- och jämställdhetsminister
Socialdepartementet
"Som minister i en feministisk regering vill jag utveckla en modern välfärdsmodell. Rättighetsfrågor, möjlighet till inflytande och att stötta de mest utsatta är centralt. Målet är en tydligare jämställdhetspolitik och stärkt delaktighet och tillgänglighet i samhället. Barnets rättigheter ska stärkas liksom kvaliteten, tryggheten och närvaron i äldreomsorgen."
Åsa Regnérs områden
Barnets rättigheter
Funktionshinder
Jämställdhet
Social omsorg

Annika Strandhäll Socialförsäkringsminister Socialdepartementet
"Trygga socialförsäkringar och pensioner får människor att våga välja sin egen bana i livet. Vi ska ha en balans mellan skydd och krav i sjukförsäkringen och en pension som är rättvis och räcker till. Som minister i Sveriges första feministiska regering är skillnaderna i villkor för kvinnor och män en naturlig utgångspunkt i mitt reformarbete."
Annika Strandhälls områden
Socialförsäkringar

Kulturdepartementet
Kulturdepartementet ansvarar för frågor som rör kultur, medier, demokrati, mänskliga rättigheter nationellt, de nationella minoriteterna och det samiska folkets språk och kultur. Departementet ansvarar också för arbetet mot diskriminering samt för frågor som rör det civila samhället, trossamfund och begravningsverksamhet.
Områden
Civila samhället
Demokrati och mänskliga rättigheter
Kultur
Medier
Nationella minoriteter

Politiken mot diskriminering och rasism
Samepolitik

Alice Bah Kuhnke Kultur- och demokratiminister
Kulturdepartementet
"Mer kultur till fler i hela landet och en demokratipolitik som gör fler människor delaktiga i samhället. Det är grunden för mina politiska prioriteringar."
Alice Bah Kuhnkes områden
Civila samhället
Demokrati och mänskliga rättigheter
Kultur
Medier
Nationella minoriteter
Politiken mot diskriminering, rasism och intolerans
Samepolitik

Utbildningsdepartementet
Utbildningsdepartementet ansvarar för regeringens utbildnings-, forsknings- och ungdomspolitik. Departementet arbetar med frågor som exempelvis handlar om skolresultat, lärarnas villkor, studiefinansiering och levnadsvillkor för unga.
Områden
Barn- och ungdomsutbildning
Folkbildning
Högskola och forskning
Ungdomspolitik
Vuxenutbildning

Gustav Fridolin Utbildningsminister Utbildningsdepartementet
"Alla barn ska få en ärlig chans i skolan. Alla elever ska få den tid och det stöd de behöver av sina lärare. Det kräver att fler får brinna för och stannar i läraryrket."
Gustav Fridolins områden
Barn- och ungdomsutbildning

Helene Hellmark Knutsson Minister för högre utbildning och forskning Utbildningsdepartementet
"Kunskap är grunden för en positiv samhällsutveckling och vårt främsta internationella konkurrensmedel. Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens - inte med låga löner. "
Helene Hellmark Knutssons områden
Högskola och forskning

Aida Hadzialic Gymnasie- och kunskapslyftsminister
Utbildningsdepartementet
"Den röda tråden för mig är kunskap-jobb-tillväxt-välfärd. För alla."
Aida Hadzialics områden
Barn- och ungdomsutbildning
Folkbildning
Ungdomspolitik
Vuxenutbildning

Arbetsmarknadsdepartementet
Departementet arbetar med frågor som rör en väl fungerande arbetsmarknad. Hit hör insatser för unga i jobb, matchning, arbetsmarknadspolitiska program, arbetslöshetsförsäkringen samt frågor om arbetsrätt och arbetsmiljö så att alla människor har möjlighet att delta i arbetslivet med goda arbetsvillkor. Departementet har också samordningsansvar för nyanländas etablering.
Områden
Arbetsmarknad
Arbetsrätt och arbetsmiljö
Nyanländas etablering

Ylva Johansson Arbetsmarknadsminister
Arbetsmarknadsdepartementet
"Ingen ska behöva börja sitt vuxna liv i arbetslöshet. Det är min övertygelse att en framgångsrik kamp mot ungdomsarbetslösheten förutsätter en bred mobilisering och samverkan mellan bland annat arbetsmarknadens parter, kommuner och landsting, det privata näringslivet och det civila samhällets organisationer."
Ylva Johanssons områden
Arbetsmarknad
Arbetsrätt och arbetsmiljö
Nyanländas etablering

Finansdepartementet
Finansdepartementet ansvarar för frågor som rör statens ekonomi. Det handlar om samordning av statens budget, prognoser och analyser, skattefrågor samt styrning och förvaltning av statens verksamhet. Dessutom ansvarar departementet för frågor som rör finansmarknad och konsumentlagstiftning.
Områden
Ekonomisk politik
Finansmarknad
Kommuner och landsting
Konsumentpolitik
Offentlig upphandling
Skatt och tull
Spelpolitik
Statlig förvaltning

Magdalena Andersson Finansminister Finansdepartementet
"Att tillväxten skapas på ett sätt som är socialt och ekologiskt hållbart och fördelas rättvist är en av vår tids ödesfrågor, men också en fråga där Sverige har goda möjligheter att ligga i framkant".
Magdalena Anderssons områden
Ekonomisk politik
Skatt och tull

Per Bolund Finansmarknads- och konsumentminister, biträdande finansminister Finansdepartementet
"Mitt främsta uppdrag är att bibehålla den finansiella stabiliteten i Sverige och säkra en trygg och långsiktig ekonomisk utveckling. Jag vill att Sverige möter klimatutmaningen offensivt genom att investera och agera hållbart, både på finansmarknaden och i vår roll som smarta konsumenter."
Per Bolunds områden
Finansmarknad
Konsumentfrågor

Ardalan Shekarabi Civilminister Finansdepartementet
"Välfärden kommer vi alla i kontakt med under livets gång. Den offentliga sektorn är ett viktigt verktyg för vars och ens frihet, för jämlikheten och hela samhällets utveckling. Med tillit till välfärdsmedarbetarnas kompetens och ett ständigt förbättringsarbete kan alla få den goda välfärd de förtjänar".
Ardalan Shekarabis områden
Kommuner och landsting
Offentlig upphandling
Spelpolitik
Statlig förvaltning

Hushållsverksamheterna.

Regeringen har ansvariga ministrar för alla politikområden, utom för det allra viktigaste området, det om hushållsverksamheterna som gäller hur folk bor, lagar mat och äter, har kläder, energi för värme och matlagning, vatten och avlopp och sophantring och möjlighet att klara den peronliga hygienen och hålla rent, ha inventarier och utrustningar för att klara livet och ha kontakter till platser för förvärvsarbete, utbildning och nöjen, kunna reparera saker, ha pengar och möjlighet att ta hand om barn och åldringar och sjuka i hemmet och dylikt.

Detta är det viktiga för alla hushåll och regeringen har inget statsråd som ser till att hushållen har det som behövs. Statsrådet Kristina Persson, Minister för strategi- och framtidsfrågor samt nordiskt samarbete borde få uppgiften att också vara minister för hushållsverksamheterna som ligger i linje med de strategifrågor som hon ska hantera.

Demokrati- och kulturministerns område.

Är mycket stort och har uppgifter inom alla politikområden. Regeringarna brukar ha svårt att klara alla uppgifter som bl a gäller informationsproblem vid sidan av rena utbildningar, radio, TT, tidningar, och idskrifter, nöjesbranchen, föreningaverksamheter, konst, musik, design, bibliotek m m.
Regeringen beskriver arbetsuppgifterna:
Civila samhället
Demokrati och mänskliga rättigheter
Kultur
Medier
Nationella minoriteter
Politiken mot diskriminering, rasism och intolerans

Övriga politikområden.

Regeringen har i en del områden placerat små uppgifter som logisk sett hellre borde liggs i ett annat politikområde.

I försvarsministerns område ligger räddningstjänst, som helt eller delvis hellre borde ligga under sjuk- och hälsovård. När ambulanser, brandkår och räddningstjänst vid översvämningar och dylikt är ute gäller det vanligen skador och risk för livet, där sjukvården är viktig.

Eftersom regeringen inte har någon politik för hushållsverksamheterna finns det i andra områden små delar som som borde ligga på hushållsverksamheter. När Kristina Persson tar sig an hushålsverksamheterna får hon ta till sig sådana delar. Det gäller bla livsmedel i jordbruksområdet, konsumentpolitik hos finansarknadsministern och vattenfrågor hos klimatministern.

Regeringens beskrivningar av ministrarnas arbetsuppgifter är i regeringens nuvaranda hemsida mycket ofullständiga. Det som levereras är de översiktliga beskrivningar som citerats i det föregående. De innehåller inga detaljer. Regeringens lista över detaljområden A-Ö är mycket kortfattad.

I följande artiklar exempel om planering av fysiska och sociala miljöer

DN FREDAG 29 JANUARI 2016:

“Mot okända mål

När vi ställs inför viktiga köpbeslut är vissa av oss mer benägna än andra att ställa rätt kontrollfrågor: Står priset i proportion till den glädje som kommer att skänkas mig och andra? Borde jag egentligen lägga mina pengar på något annat?

På torsdagen presenterade SNS Konjunkturråd en rapport om prioriteringar och beslut inom svensk infrastrukturpolitik. Forskarna, som även framträdde på torsdagens DN Debatt, har grävt i ämnet och konstaterar att samhällets investeringar i väg och järnväg av flera skäl är värda större omsorg.

Inte minst eftersom insatserna i enskilda projekt är enorma. Och några ångerveckor är det inte tal om. Medan ett hus ofta kan byggas om är det ogörligt att hitta något vettigt alternativt användningsområde för en motorväg. Om ingen har lust att nyttja den nya trafikleden kan den till nöds kanske förvandlas till en väldigt lång parkeringsplats.

Åtskilliga framtida generationer kommer hur som helst att få dras med eländet. Tunneläventyret genom Hallandsåsen, som nyss avslutades, vittnar också om svårigheterna i att stoppa projekt som inte visar sig vara värda mödan.

Att fatta kloka och välunderbyggda beslut är alltså sällan så angeläget som när det gäller satsningar på nya kommunikationer. Regering och riksdag går dock snarare på magkänsla, konstaterar Konjunkturrådet.

Särskilt ”megaprojekten” är en politikens önskebrunn. Nya vägar och järnvägsbyggen bildar en lockande projektionsyta för partiernas olika drömsyner. På kort sikt ska investeringarna skapa jobb och tillväxt – Konjunkturrådets experter konstaterar att sådana föreställningar mest är myt.

I en mer avlägsen framtid väntar sedan miljövinster, regional blomstring, kortare restider och avskaffade köer. Allt till en rimlig penning. I efterhand ter sig dock projekten sällan särskilt löftesrika.

Att de ansvariga myndigheterna är medskyldiga till glädjekalkylerna är ingen nyhet. I mångmiljardaffärer som Botniabanan, Västlänken och City-banan har ”de beräknade kostnaderna ökat mycket kraftigt från de första tankarna på en ny förbindelse fram till byggstart”, skriver Konjunkturrådet i sin rapport.

Det är ”regel snarare än undantag” att priset underskattas medan nyttan överdrivs. Denna kritik har formulerats tidigare av bland annat Riksrevisionen.

När beslutsunderlagen skickas till regeringen och riksdagen försämras hushållningen med skattepengarna ytterligare. Enligt SNS-experternas kalkyl var en övervägande del av de infrastrukturplaner som Alliansregeringen antog 2010 förlustaffärer för samhället. Alltså utifrån de tvivelaktiga beräkningar som Trafikverket visade.

En invändning lyder att samhällsekonomisk effektivitet inte är allt. Infrastrukturminister Anna Johansson (S) radade upp argumenten i radions ”P1-morgon”.

Till exempel kan räknenissarnas kalkyler, enligt Johansson, leda till opraktiska eller rentav ogenomförbara lösningar som politikerna måste

säga nej till. Ministern anser alltså inte att hennes beslutsunderlag duger. Finns det i så fall inte skäl för henne att se till att utredningarna förbättras?

Samma sak kan sägas om de invändningar som bär de högre abstraktionernas prägel. Anna Johansson vill bland annat slå vakt om ”politiska idéer om hur man vill förändra samhället”.

Men den som vill förverkliga en vision och nå ett mål, vad det än må vara, måste ju ha en karta över verkligheten. Det är expertmyndigheternas jobb att hjälpa regeringen. Eller räcker infrastrukturministerns intuition?

Konjunkturrådets slutsats är inte att det måste införas expertvälde, utan att godtycket och avsaknaden av uttalade motiv bakom politiken är ett problem. Det minsta man kan kräva är att regeringen förklarar varför den struntar i myndigheternas förslag, konstaterar experterna.

Forskarna har rätt. Infrastrukturpolitiken har länge styrts av kvartalspolitik och önsketänkande.

Ett flagrant exempel är partiernas fantasier om höghastighetsbanor. Tågnotan väntas, efter att kostnaderna har räknats upp i omgångar, hamna kring 320 miljarder kronor. Samtidigt är klimatnyttan tveksam. Investeringarna tränger ut vettiga men mindre glamourösa projekt för att minska utsläppen.

Resenärerna blir lidande, och när misstagen har begåtts går de inte att reparera. Infrastrukturminister Anna Johansson borde lyssna på kritiken.

DN 29/ 2016 “

DN FREDAG 29 JANUARI 2016:

”Polisen måste agera mot antiziganistiska hatbrott”

“ Ny rapport. Anlagda bränder, stenkastning, sparkar och spottloskor. Många av hatbrotten mot romer anmäls aldrig och ytterst få går till åtal. I många fall har det lett till att barnen inte vågar vistas utanför hemmet. Polisen har en nyckelroll för att få stopp på kränkningarna, skriver Kommissionen mot antiziganism.

Hatbrott är en del av många romers vardag och påfallande ofta är det barn som drabbas. Med tanke på omfattningen av antiziganistiska hatbrott har hittills vidtagna åtgärder visat sig vara otillräckliga. Polisen måste nu ta hatbrotten på större allvar och genomföra åtgärder så att fler romer kan få upprättelse, menar Kommissionen mot antiziganism, som i dag offentliggör en rapport om hatbrott mot romer.

Anlagda bränder mot tältläger. Sparkar och spottloskor. Barn som inte vågar leka på gården för att grannen skriker ”jävla zigenarungar” efter dem.Det är händelser som är en del av många romers vardag i Sverige.

Många av dessa hatbrott anmäls aldrig och statistik från Brottsförebyggande rådet visar att de som faktiskt anmäls sällan får en konkret uppföljning. Endast runt 3 procent av anmälningarna om antiziganistiska hatbrott leder till åtal. Sverige har mot denna bakgrund fått återkommande kritik från FN-organ som bevakar respekten för mänskliga rättigheter.

I dag publicerar Kommissionen mot antiziganism rapporten ”Agera mot antiziganistiska hatbrott” som baseras på två studier som kommissionen har tagit initiativ till. Studierna visar att antiziganistiska hatbrott ofta sker i allmänna miljöer och i vardagssituationer, där de flesta människor normalt känner sig trygga och säkra.

Aktiviteter som för majoritetsbefolkningen är vardagliga rutiner, till exempel att gå och handla, tanka bilen eller ta bussen, innebär för många romer en risk att utsättas för kränkningar.

Kommissionen noterar med oro att anti-ziganistiska hatbrott i hög utsträckning drabbar barn i deras närmiljö. I 15 procent av anmälningarna är barn målsägande. Det rör sig ofta om hot och ofredande från grannar. I flera anmälningar uppges barnen vara så rädda att de inte vågar vistas utanför hemmet.

För utsatta EU-medborgare, många av dem romer, är våldet ett återkommande inslag i deras liv i Sverige och attackerna förefaller bli allt grövre. Vardagen präglas av ständig rädsla och oro för våld och kränkningar. Det kan handla om att grupper eller enskilda kastar stenar på dem, skär sönder deras tält, försöker sätta eld på deras tillhörigheter, spottar på dem eller hotar att döda dem.

Trots att antalet anmälningar om antiziganistiska hatbrott ökar är det uppenbart att mörker-talet är mycket stort. Många romer drar sig för att anmäla kränkningar till polisen. Utsatta EU-medborgares anmälningsbenägenhet är näst intill obefintlig.

Benägenheten att anmäla kan förstås mot bakgrund av att många romers förtroende för polisen är lågt. Det har sin grund i en antiziganistisk historia där polismyndigheter ofta har haft en roll i att fördriva romer. Skåne-polisens olagliga massregistrering av romer som avslöjades av Dagens Nyheter hösten 2013, har ytterligare förvärrat situationen. Att så få anmälningar leder till konsekvenser påverkar naturligtvis också anmälningsbenägenheten.

Hatbrott är kriminella handlingar med fientliga eller hatiska motiv mot vissa individer och grupper. Omsorgen om minoriteters rättigheter kräver därför särskild vaksamhet mot dessa brott. De drabbar enskilda men tenderar dessutom att skapa rädsla hos en hel grupp människor.

Av kommissionens rapport framgår att det svenska juridiska regelverket för att bekämpa hatbrott i stort sett är adekvat. Det är det praktiska arbetet när det gäller att tillämpa regelverket för att lagföra brott som inte är tillfredsställande. Polisen har här ett särskilt ansvar.

1 Prioritera hatbrott högre

Både tidigare och nuvarande regering har betonat att arbetet mot hatbrott är prioriterat. Samtidigt visar kommissionens information snarare det motsatta: många anmälningar om hatbrott med antiziganistiska motiv har en oförklarligt låg uppklarningsnivå. Exempelvis ledde enbart 1 procent av anmälningarna om olaga hot eller ofredande med antiziganistiska motiv till åtal 2012–2013 – motsvarande siffra för olaga hot generellt var 12 procent. Polisledningen bör nu tydliggöra att hatbrott prioriteras på allvar inom myndigheten. Ledningen bör också ställa krav på konkreta och mätbara resultat för uppföljningen.

2 Öka kunskapen om antiziganism

Kommissionens studie visar att i över hälften av de analyserade anmälningarna hade polisen inte förmått att identifiera hatbrotts-motiv.

Det påverkar givetvis vilka utredningsåtgärder som vidtas. För att identifiera motivet krävs kunskap om antiziganism, något som romer påpekar saknas hos polisen. Polisen bör därför vidta omfattande utbildningsinsatser på alla nivåer inom organisationen.

3 Etablera förtroendeskapande arbetssätt
För att den som utsätts för ett hatbrott ska anmäla detta och senare delta i förundersökningen, krävs att polisen har ett förtroendeingivande bemötande. Att polisen anställer personer med romsk språk- och kulturkompetens är ett sätt som kan bidra till att säkerställa detta. Ett annat är att öka polisens tillgänglighet genom att införa särskilda telefonlinjer, ”hot lines”.

4 Redovisa kön och ålder i statistiken
Under en kvinnokonferens som kommissionen anordnade framkom att många romska kvinnor upplever att hatbrott riktas särskilt mot dem. Att barn i så stor utsträckning utsätts för hatbrott är också ytterst oroande. Polisen bör i sin dialog med romer därför träffa kvinnor och ungdomar för att ta del av deras särskilda erfarenheter. Kommissionen anser också att polisen bör redovisa kön och ålder i sin statistik över hatbrott. Att synliggöra mönster av detta slag är viktigt för att kunna identifiera och vidta relevanta och effektiva åtgärder.

5 Säkerställ EU-medborgares rättigheter
Utsatta EU-medborgares vardag i Sverige präglas av våld och hot om våld. Deras erfarenheter i hemländerna har underminerat deras förtroende för polismakten. Med hänsyn till de besökande EU-medborgarnas utsatta position, som ofta utmärks av en osäker boendesituation och rädsla för avhysning, ställs det särskilda krav på att polisen agerar korrekt och förtroende-ingivande mot dem som drabbas av hatbrott. Inte minst viktigt är att polisen har ett gott samarbete med de frivilligorganisationer som verkar för och med besökande EU-medborgare.

Sverige har en mörk antiziganistisk historia. Det är bara genom ett kraftfullt och tydligt agerande mot antiziganism som den onda kontinuiteten av diskriminering och kränkningar kan brytas. För detta har

Thomas Hammarberg, ordförande i Kommissionen mot antiziganism
Marianne Eliason,
Eleonor Frankemo,
Gunno Gunnmo,
Domino Kai,
Erland Kaldaras,
Stefano Kuzhicov,
Soraya Post,
Christian Åhlund,
ledamöter i Kommissionen mot antiziganism. Vi alla har ett ansvar och polismakten en nyckelroll.

“Fakta.

Med hatbrott med antiromska (antiziganistiska) motiv menas enligt Brå ”brott som begås på grund av rädsla för, fientlighet eller hat mot romer och som aktiverar en reaktion mot romer, deras egendom, institutioner eller den eller dem som är, eller uppfattas vara, romer eller representanter för romer”.
År 2014 var antalet anmälningar 290. “

Kapitel 7. Riksdagen. FN. EU. Regeringen. SKL Sveriges kommuner och landsting. Några offentliga utredningar.

Innehåll

Sida

289 Sveriges riksdag

297 Förenta Nationerna, FN
297 Svenska FN-förbundet

300 EU Europeiska unionen

306 Sveriges regering
311 Regeringen inleder arbetet med att genomföra de globala målen

341 SKL. Sveriges kommuner och landsting

342 Regeringsförklaringen den 15 september 2015

352 Budgetpropositionen för 2016

356 Långtidsutredningen 2015
358 Långtidsutredningen 2015. Huvudbetänkande

370 Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design. SOU 2015:88

379 En lång färd mot ett nytt globalt klimatavtal

382 Partiledardebatt i riksdagen 13 januari 2016

Från riksdagens hemsida 21 januari 2016: **Start**

Sveriges riksdag.

Start
Debatter & beslut
Ledamöter & partier
Utskotten & EU-nämnden
Dokument & lagar
Så funkar riksdagen

Press
Lärare
Biblioteket
Ordbok
Lättläst
Teckenspråk

All offentlig makt i Sverige utgår från folket och riksdagen är folkets främsta företrädare

Riksdagen är den högsta beslutande församlingen i vårt land. Svenska folket väljer vart fjärde år 349 personer som ska företräda dem i riksdagen.

Riksdagens uppgifter är att stifta lagar, besluta om skatter och bestämma statens budget. Riksdagen granskar också regeringen och de statliga myndigheterna. Dessutom har riksdagen stort inflytande på utrikespolitiken.

Så funkar riksdagen /
Demokrati
Riksdagen i samhället
Riksdagens uppgifter
Talmannen
Så arbetar ledamöterna
Debatter och beslut i kammaren
Så arbetar utskotten
Så arbetar EU-nämnden
Så arbetar partierna
Internationellt arbete
Förvaltningen
Riksdagens myndigheter och nämnder
Ordbok
Frågor & svar

Demokrati

Lättläst Lyssna

Rätten att rösta är en förutsättning för demokrati. När vi röstar väljer vi vilka partier och personer som vi tycker bäst företräder våra åsikter i riksdag, kommun, landsting och i EU-parlamentet. Olika frågor bestäms på olika nivåer.

Demokrati handlar om alla människors lika värde och rättigheter och om möjligheten att vara med och bestämma. Men det finns flera saker som kännetecknar en demokrati.
I Sverige finns rättigheterna angivna i vår grundlag. Där står det att all offentlig makt utgår från folket och att riksdagen är folkets främsta

företrädare. Riksdagen är på så sätt en mycket viktig del i den svenska demokratin.

Vart fjärde år är det val till riksdagen och då ska medborgarna utse 349 riksdagsledamöter. De ska representera människorna i Sverige och ledamöterna ska se till att folkets vilja genomsyrar besluten som riksdagen fattar.

Beslut som påverkar alla
Riksdagen fattar beslut som påverkar hela samhället. Samspelet mellan riksdagen och andra offentliga aktörer – regeringen, myndigheter, kommuner, landsting och EU – är stort.

Riksdagens arbete präglas av dess historia. Allmän rösträtt, övergången till ett enkammarsystem och fyraåriga valperioder är exempel på viktiga händelser i riksdagens historia.

Olika maktcentrum
Demokratin brukar i första hand beskrivas ur väljarnas och de folkvaldas perspektiv. Men de demokratiskt valda församlingarna i stat, kommuner och landsting är inte ensamma om att ha makt och inflytande.

Exempel på andra starka maktfaktorer är den så kallade marknaden, massmedierna och domstolarna.

Marknaden påverkar landets ekonomi. Den ekonomiska utvecklingen i näringslivet har stor effekt på sysselsättningen och påverkar därför statens, kommunernas och landstingens skatteinkomster.

Även medierna är med och styr samhällsutvecklingen genom att påverka opinionen, förmedla nyheter och informera.

Den dömande makten utövas av fristående domstolar.

Kungen är statschef
Den högsta företrädaren för ett land kallas för statschef. I Sverige är det kungen, eller en regerande drottning, som är statschef. Den svenska statschefen har ingen politisk makt utan enbart representativa funktioner.

Som statschef öppnar kungen varje höst riksdagens riksmöte. Han är också ordförande i Utrikesnämnden.

Texten granskades: 28 juni 2013

Demokrati
Val till riksdagen
Så bildas regeringen
Folkomröstning
Grundlagarna
Riksdagens historia
Riksdagen i samhället

Vad är demokrati?
Vem har makten i samhället?
Vilken roll har statschefen?
demokrati. Att det är folket som styr.
enkammarriksdagen
statschef. Den högste företrädaren för ett land.
Ordbok

Riksdagen i samhället

Lyssna

Det är riksdagen som stiftar lagarna i Sverige. Besluten som riksdagen fattar gäller i hela landet. Riksdagen fattar alltså beslut på den nationella nivån. Riksdagen beslutar inte om en kommun ska lägga ned en skola. Däremot är det riksdagen som beslutar om vilka avgifter som staten kan ta ut av medborgarna, till exempel skatter.

Riksdagen, regeringen, myndigheter och kommuner är exempel på offentliga aktörer i vårt samhälle. Det finns många offentliga organ i Sverige. Men hur hänger egentligen alla organ samman och vilka uppgifter har de?

Riksdagen
Det är riksdagen som stiftar lagarna i Sverige. Besluten som riksdagen fattar gäller i hela Sverige. Man kan säga att riksdagen fattar beslut på den nationella nivån. Riksdagen beslutar till exempel inte om en kommun ska lägga ned en skola eller om en gymnasieskola ska börja ta betalt för skolluncherna. Däremot är det riksdagen som beslutar om statens pengar och hur dessa ska fördelas.

Regeringen
När väljarna har valt vilka 349 ledamöter som ska sitta i riksdagen utser riksdagen en statsminister. Därefter väljer statsministern vilka ministrar som ska ingå i regeringen.

Regeringen måste stödjas eller i alla fall tolereras av riksdagen, annars kan den tvingas att avgå. Riksdagen kan, när den vill, pröva om regeringen har stöd av riksdagen. Det kallas parlamentarism.

I grundlagen står det att regeringen styr riket. Det gör den genom att lägga fram förslag, propositioner, som riksdagen sedan ska ta ställning till. Enkelt uttryckt kan man säga att regeringen föreslår och riksdagen beslutar.

Regeringen kan också besluta om regler som alla i Sverige måste följa. Sådana regler kallas förordningar. Men det är bara riksdagen som kan besluta om lagar.
Regeringen

Myndigheterna
Myndigheterna ska se till att riksdagens och regeringens beslut genomförs. Om riksdagen till exempel beslutar att skicka en fredsbevarande styrka till Afghanistan så är det Försvarsmakten som ser till att detta händer.

Myndigheterna lyder under regeringen och är sorterade under olika departement. I Sverige är myndigheterna självständiga och ministrarna får inte gå in och detaljstyra myndigheternas arbete.
Myndigheter (regeringen)

Kommunerna
Sverige har 290 kommuner. Kommunerna ansvarar för en stor del av samhällsservicen där vi bor. Till de viktigaste uppgifterna hör förskola, skola, socialtjänst och äldreomsorg. I varje kommun finns en kommunfullmäktige. Där fattar kommunalpolitikerna beslut som gäller för just den kommunen. Besluten kan handla om att kommunen ska bygga en ny simhall eller öppna en ny förskola.
Sveriges Kommuner och Landsting

Landstingen
Det finns 20 landsting inklusive regionerna Gotland, Gävleborg, Halland, Jämtland, Jönköping, Kronoberg, Skåne, Västra Götaland, Örebro och Östergötland. Deras främsta uppgift är att ta hand om sjukvården. De politiska besluten för landstingen fattar landstingsfullmäktige.
Sveriges Kommuner och Landsting

Domstolarna
Domstolarnas uppgift är att lösa tvister mellan medborgare och döma brottslingar. Alla ska betraktas lika inför lagen.
Sveriges Domstolar

Skolväsendet
Skolväsendet drivs i offentlig eller enskild regi eller som privat skola som finansieras med avgifter. Ansvaret för skolan är delat mellan stat och kommun. Skolan ska verka för att demokratins idéer förs vidare och upprätthålls. Elevernas kunskap och världsbild ska bygga på demokratiska värden.
Skolverket

EU
Sedan 1995 är Sverige medlem i Europeiska unionen, EU. Besluten som EU fattar påverkar alla som bor i Sverige. Regeringen företräder Sverige i EU:s ministerråd. I Europaparlamentet kommer 20 av ledamöterna från Sverige.

Många av de förslag som riksdagen beslutar om kommer ursprungligen från EU. Det kan till exempel vara förslag som rör brottsbekämpning eller miljöfrågor. Det finns också politikområden som EU inte får besluta om. Dit hör till exempel EU-ländernas bostadspolitik och skolfrågor.
Europa – EU:s webbportal
Om EU:s olika politikområden (EU-upplysningen)

Marknaden
Marknaden, som består av företag och konsumenter tillsammans, påverkar landets ekonomi och arbetsmarknad. Den ekonomiska utvecklingen i näringslivet påverkar statens skatteinkomster.

Medierna
Medierna är med och styr samhällsutvecklingen. Genom nyhetsförmedling och information påverkar de opinionen, det vill säga vad folk tycker och tänker. Medierna kallas ibland den tredje statsmakten. Riksdagen och regeringen är de första statsmakterna.

Texten granskades: 23 oktober 2015

Hur ser rollfördelningen mellan riksdag och regering ut?
På vilken nivå fattar riksdagen beslut?
På vilken nivå fattar kommunerna beslut?
Vad gör myndigheterna?
Vad är landstingens och regionernas främsta uppgift?
Hur påverkas Sverige av att vara medlem i EU?
demokrati. Att det är folket som styr.
myndighet. En del av statens eller kommunernas förvaltning.
parlamentarism. Regeringen är beroende av ett folkvalt parlament
regeringen. Den myndighet som styr Sverige.
riksdagen. Sveriges högsta beslutande organ som valts av folket.
statsmakt. Riksdagen, regeringen,media brukar kallas statsmakter.
Ordbok

Riksdagens uppgifter

Lättläst Lyssna

Riksdagens 349 ledamöter representerar människorna i Sverige. Ledamöterna beslutar om lagar och hur samhället ska fördela sina resurser. De kontrollerar regeringen, arbetar med EU-frågor och är med och formar svensk utrikespolitik.

Riksdagen är den högsta beslutande församlingen i vårt land. Vart fjärde år väljer svenska folket vilka 349 personer som ska företräda dem i riksdagen. Här kan du läsa om vad riksdagen gör.

Beslutar om lagar
En av riksdagens viktigaste uppgifter är att besluta om lagar. Förslag till en ny lag, eller ändring i en lag som redan gäller, kommer oftast från regeringen i en proposition. Men ett lagförslag kan också komma i en motion från en eller flera riksdagsledamöter. Alla lagförslag förbereds i utskott innan riksdagen fattar beslut. För att lagförslaget ska bli verklighet måste en majoritet av ledamöterna i riksdagen rösta för det. Riksdagen meddelar sitt beslut till regeringen, som ger ut den nya lagen och ser till att det blir som riksdagen beslutade.
Beslutar om lagar

Beslutar om statsbudgeten
Riksdagen beslutar om statens utgifter och inkomster i statsbudgeten. Det gör riksdagen efter att regeringen i budgetpropositionen lämnat förslag på hur staten ska använda sina pengar. När riksdagen har beslutat om statsbudgeten är det regeringen som ansvarar för statsbudgeten och genomför riksdagens beslut.
Beslutar om statsbudgeten

Kontrollerar regeringen
Riksdagen kontrollerar på flera sätt hur regeringen och myndigheterna sköter sitt arbete.

- Ledamöterna kan ställa frågor till regeringen.
- Konstitutionsutskottet (KU) granskar att regeringen följer reglerna.
- Om riksdagen inte har förtroende för en minister eller statsministern har den möjlighet att göra en misstroendeförklaring.
- Medborgare som är missnöjda över myndigheters handläggning kan vända sig till JO.
- Riksrevisionen granskar hur staten använder sina pengar.

Kontrollerar regeringen

Arbetar med EU-frågor
Sverige är medlem i Europeiska unionen, EU. Det innebär att riksdagen inte är ensam om att fatta beslut om lagar som ska gälla i Sverige. Det gör också EU:s institutioner. Regeringen företräder Sverige i EU. Regeringen samråder med riksdagen om vilken linje som Sverige ska driva i EU. Riksdagens och regeringens arbete med EU-frågor bedrivs på olika sätt i kammare, utskott och EU-nämnd.
Arbetar med EU-frågor

Utrikespolitiken
En av riksdagens uppgifter är att tillsammans med regeringen forma den svenska utrikespolitiken. I utrikesnämnden diskuterar och samråder regeringen med riksdagen om utrikespolitiken. Utrikespolitiska beslut som riksdagen fattar är bland annat till vilka länder som Sverige ska skicka fredsbevarande styrkor och hur stor andel av bruttonationalinkomsten (BNI) som ska gå till biståndet.
Utrikespolitiken

Texten granskades: 3 juli 2013

Vem tar fram förslag till nya lagar?
Vem beslutar om en ny lag?
Vad är statens budget?
Hur kan riksdagen kontrollera regeringen?
Vem driver Sveriges intressen i EU?
Vilka formar Sveriges utrikespolitik?
lag. Föreskrift av generell karaktär som beslutas av riksdagen.
budget
kontrollmakten. Riksdagens granskning/kontroll av bl.a. regeringen.
EU-nämnden. Riksdagsorgan som samråder med regeringen om EU
Ordbok

Så arbetar utskotten

Lättläst Lyssna

Sammanträde i utrikesutskottet. Utskottet är som en miniriksdag där alla partier finns representerade.

Riksdagen fattar varje år hundratals beslut. Motorn i riksdagsarbetet är de 15 utskotten. Det är där ledamöterna förbereder besluten. När ett utskott presenterat sitt förslag till beslut ska alla riksdagens 349 ledamöter ta ställning till förslaget.

I varje utskott sitter 17 ledamöter. Utskotten är som en "miniriksdag", vilket innebär att sammansättningen på ledamöterna i utskottet speglar riksdagens utseende. Det största partiet i riksdagen har också flest platser i varje utskott.

Utskotten ansvarar för olika områden
Ledamöterna ägnar mycket tid åt arbetet i sina utskott. Varje utskott har ett antal ämnen som det behandlar. Militära frågor hamnar till exempel i försvarsutskottet, medan socialutskottet behandlar förslagen om sjukvården.

När regeringen lämnar en proposition till riksdagen hamnar den alltid först i ett utskott. På riksdagsspråk kallar man detta för beredningstvång. Det är likadant med motionerna som ledamöterna skriver.

Utskottet tar ställning först, innan det är dags för hela riksdagen att fatta sitt beslut om regeringens och ledamöternas förslag.
Texten granskades: 30 september 2014

Vilken roll har utskotten i riksdagsarbetet?
Hur vet man vilket utskott som ska behandla ett ärende?
beredningstvång. Ärenden måste beredas innan riksdagen beslutar.
motion. Förslag till riksdagen från en eller flera ledamöter.
proposition. Förslag från regeringen till riksdagen.
utskott. Organ som förbereder ärenden som riksdagen ska besluta om.
Ordbok

De 15 utskotten

Arbetsmarknadsutskottet
Civilutskottet
Finansutskottet
Försvarsutskottet
Justitieutskottet
Konstitutionsutskottet
Kulturutskottet
Miljö- och jordbruksutskottet
Näringsutskottet
Skatteutskottet
Socialförsäkringsutskottet
Socialutskottet
Trafikutskottet
Utbildningsutskottet
Utrikesutskottet
Utskotten & EU-nämnden

Dokument

Riksdagsordningen
Propositioner och skrivelser
Motioner
Betänkanden och utlåtanden
Dokument & lagar
Ladda ned eller beställ

Ett faktablad om utskottens arbete finns att ladda ned som pdf eller beställa.
Faktablad: Utskotten – de förbereder riksdagsbesluten

Så arbetar utskotten
Ledamöter och tjänstemän
Sammanträden och kontakter
Utskotten bestämmer sig
Debatt och beslut i kammaren
Öppna utfrågningar ger kunskap
Utskotten följer upp riksdagens beslut
Forskning och framtid
Utskottens EU-arbete
Så arbetar EU-nämnden

Riksdagens myndigheter och nämnder

Lyssna

Det finns ett antal myndigheter och nämnder som lyder under riksdagen. Några har du kanske stött på i medierna. Andra har du förmodligen aldrig hört talas om.

Riksrevisionen, Riksdagens ombudsmän (JO) och Riksbanken är alla myndigheter som lyder under riksdagen. De två första är en del av riksdagens kontrollmakt. Riksbanken är Sveriges centralbank.

Utöver myndigheterna finns ett antal nämnder. Den mest kända är kanske Partibidragsnämnden, som beslutar om partistöd till partierna.

Texten granskades: 7 oktober 2011

Vilka är riksdagens myndigheter?

kontrollmakten. Riksdagens granskning och kontroll av bl.a. regeringen.

myndighet. En del av statens eller kommunernas förvaltning.

Riksbanken. Sveriges centralbank som har ansvar för penningpolitiken.

Riksdagens ombudsmän - JO. Myndighet som övervakar andra myndigheter.

Riksrevisionen. Myndighet som granskar statens verksamhet.

Ordbok

Dokument

Framställningar och redogörelser

Riksrevisionens granskningsrapporter

Dokument & lagar

Riksdagens myndigheter och nämnder

Riksdagens ombudsmän, JO
Riksrevisionen
Riksbanken
Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna
Partibidragsnämnden
Riksdagens ansvarsnämnd
Riksdagens arvodesnämnd
Riksdagens överklagandenämnd
Statsrådsarvodesnämnden
Valprövningsnämnden
Utrikesnämnden
Krigsdelegationen

Förenta Nationerna, FN.

Från http://www.un.org/ 22 januari 2016

Mycket stor bild på hela systemet:

The UN System

MAIN BODIES

General Assembly
Member States
Security Council
Economic and Social Council
Trusteeship Council
International Court of Justice
Secretariat
Secretary-General

KEY ISSUES
Economic Growth and Sustainable Development
International Peace and Security
Development of Africa
Human Rights
Humanitarian Assistance
Justice and International Law
Nuclear, Chemical and Conventional Weapons Disarmament
Drug Control, Crime Prevention and Counterterrorism

Svenska FN-förbundet 22 januari2016.

Startsidan

Huvudmeny:
En bättre värld

OM OSS
Kontakta oss
Pressbilder
Organisation
Verksamhet
Våra goodwill-ambassadörer
Lediga tjänster
FN-förbundets historia
In English
PUL
AKTUELLT
Nyheter
Kalender
Pressbilder
FN-bloggen
Bloggat om FN-förbundet
Ris eller ros? Vad tycker du om fn.se?
Nyhetsarkiv
VÅRA PROJEKT
ENGAGERA DIG
SKOLA

Information om FN

OM FN

Appar om FN
Att använda FN:s logotype
FN i Sverige
FN:s historia
    Nationernas Förbund, NF
FN:s högkvarter
FN:s medlemsländer
FN:s nyhetstjänster
FN:s årsböcker (ny sida)
FN-dokument
FN-förkortningar
FNs ekonomi
FN-stadgan
Generalsekreterare
    Ban Ki-moon
    Kofi Annan
    Boutros Boutros-Ghali
    Javier Pérez de Cuéllar
    Kurt Waldheim
    U Thant
    Dag Hammarskjöld
    Trygve Lie
Internationella FN-dagar
Organisation
    Huvudorgan
    FN:s underorgan
    FN:s fackorgan
Sverige och FN

VAD GÖR FN?

FN:s arbete med fred, säkerhet och nedrustning
    Vilka arbetar med freds- och säkerhetsfrågor?
    Vilka arbetar med nedrustningsfrågor?
    Skyldighet att skydda
FN:s arbete med mänskliga rättigheter och demokrati
    FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.
    De mänskliga rättigheternas historia
    Så skyddar FN de mänskliga rättigheterna
    FN:s råd för mänskliga rättigheter
    Individuella klagomål
FN:s arbete med utveckling och fattigdomsbekämpning
    Agenda 2030 – globala mål för hållbar utveckling
    FN-organ som arbetar med utveckling
    FN och klimatförhandlingarna
Vad gör FN mot tortyr?
Vad gör FN för barn?
    Barnkonvetionen och barns mänskliga rättigheter
    Barnslaveri
    Barn i krig
Vad gör FN mot hiv/aids?
Hur arbetar FN mot droger?
Vad gör FN mot trafficking?
Vilken är FN:s roll i Mellanösternkonflikten?
FN-förbundets faktablad
DagDok - din guide till FN

JOBBA I FN

ASYL OCH FLYKTINGFRÅGOR

FN-systemet

FN har sex huvudorgan vars uppgifter och befogenheter är inskrivna i FN:s stadga. Under dessa sorterar ett stort antal underorgan, program och organisationer med olika ansvarsområden och arbetsuppgifter. Tillsammans med fackorganen utgör dessa vad vi kallar för FN-systemet.

FN har sex huvudorgan

- Generalförsamlingen
- Säkerhetsrådet
- Ekonomiska och sociala rådet
- Förvaltarskapsrådet
- Internationella domstolen
- Sekretariatet

Huvudorganen har alla sitt säte i New York, förutom Internationella domstolen som finns i Haag i Nederländerna.

Underorgan

I takt med att FN:s ansvarsområden utvidgats har FN:s generalförsamling inrättat allt fler underorgan, i många fall på förslag av ekonomiska och sociala rådet, ECOSOC, eller FN-konferenser. De arbetar med ekonomiska, sociala och humanitära frågor, vart och ett med sitt specifika mandat. Underorganen är direkt underställda FN och rapporterar om sin verksamhet till ECOSOC och generalförsamlingen.

Varje underorgan leds av en chef som utnämns av generalförsamlingen eller FN:s generalsekreterare. Underorganen har egna budgetar och finansieras med bidrag från FN:s medlemsländer. Bidragen är frivilliga, vilket gör att många av dem brottas med ständiga ekonomiska problem.

Fackorgan

Fackorganen är självständiga internationella organisationer och har hand om det mellanstatliga samarbetet inom bestämda ämnesområden. Det kan handla om att arbeta fram internationella regler för t ex postgång, sjöfart, civilflyg och väderlekstjänst. Utmärkande för fackorganen, jämfört med underorganen, är att de har egna beslutande församlingar bestående av dess medlemsländer. Några fackorgan fanns före FN, andra bildades i anslutning till FN:s tillkomst. Ytterligare andra har tillkommit efteråt.

Fackorganen samarbetar med varandra, FN och FN:s underorgan via Ekonomiska och sociala rådet, ECOSOC, som de rapporterar till en gång per år. Nästan alla fackorgan deltar via FN:s utvecklingsprogram, UNDP, i FN-systemets gemensamma bistånds- och utvecklingsarbete.

(Här karta över var i världen FN har sina kontor. Här borttagen av utrymmesskäl)

Internationell spridning

FN:s under- och fackorgan är utspridda över jorden med tyngdpunkt på Europa och USA. Några få organ finns i utvecklingsländer. Helt självständiga, men anslutna till FN, är WTO, Världshandelsorganisationen) och IAEA, Internationella atomenergiorganet.

Har du frågor om FN?

Hittar du inte svaret på dina frågor om FN på vår hemsida går det bra att skicka en fråga till vår infojour. Du kan även ringa: 08-462 25 80.

Ansvarig för sidan: FN-förbundets webbredaktör

Uppdaterad 16 september 2015 Publicerad 7 maj 2008

EU Europeiska unionen.

http://europa.eu/index_sv.htm 22 januari 2016:

Arbeta för EU
Register A-Ö
Översikt
Om webbplatsen
Rättsligt meddelande
Kakor (cookies)
Kontakt

Förstasida

Officiell EU-webbplats

Om EU
EU i korthet, institutioner och organ, länder, symboler, historia, fakta och siffror

Politikområden
Information om jordbruk, näringsliv, kultur, hälsa och andra områden

Bo, arbeta och resa i EU
Information om din rätt att bo, arbeta, resa, studera och söka vård i andra EU-länder och dina rättigheter som konsument

Göra affärer
Information om skatter, tullar, import och export av varor och ekonomiskt stöd till företag

EU-lagstiftning
Hitta EU:s fördrag, lagar och rättspraxis och läs om hur EU-rätten antas och tillämpas

Handlingar och publikationer
Hitta officiella handlingar, publikationer, statistik, öppna data och andra resurser

Nyhetsrum
Plenary highlights: Poland, terrorism, baby food, geo-blocking
22/01/2016
Kalendarium
Barnhörnan
Lär dig mer om EU med spel och frågesporter.

Lärarrummet
Läromedel om EU, till exempel böcker och kartor.

Kontakta EU

Ring **00 800 6 7 8 9 10 11**
Mejla dina frågor om EU
EU i ditt land
Lokala informationskontor i EU
Institutioner, organ och byråer
Presskontakter
Kontakta webbteamet

EU-institutionerna

Europaparlamentet
Europeiska rådet
Europeiska unionens råd
EU:s ordförandeskap
Europeiska kommissionen
Europeiska unionens domstol
Europeiska centralbanken
Europeiska revisionsrätten

Europeiska avdelningen för yttre åtgärder
Europeiska ekonomiska och sociala kommittén
Regionkommittén
Europeiska investeringsbanken
Europeiska ombudsmannen
Europeiska datatillsynsmannen
EU:s rekryteringsbyrå Epso
EU-byråer

Senaste uppdatering: 16/10/2015

Om EU

Basfakta
EU – en överblick
Länder
Medlemsländer Vägen till EU-medlemskap Att bli medlem i EU
EU:s symboler
EU-flaggan Europahymnen Europadagen EU:s motto
Pengar och EU
Hur finansieras EU:s verksamhet? Hur används EU:s budget? Euron
Fakta och siffror
Att bo i EU Ekonomin EU:s förvaltning - personal, språk och verksamhetsorter
Europaåret
Historik
EU:s grundare 1945-1959 1960-1969 1970-1979 1980-1989 1990-1999 2000-2009 2010–nutid
EU-institutionernas ledare
EU:s institutioner och andra organ
EU-byråer

Jobba för och med EU
Arbeta för EU
Praktik för högskoleutbildade Praktik för översättare och tolkar
Praktik för studerande
EU:s stöd och program
EU-institutionerna - Offentlig upphandling

Nedladdningar
Allmän rapport om EU:s verksamhet 2014
Insyn i EU-Politiken - Så fungerar Europeiska unionen
Europa på 12 lektioner

Politikområden

Jordbruk, fiske och mat
Jordbruk
Säkra livsmedel
Havsfrågor och fiske

Företag
Konkurrens
Företag
Inre marknad
Handel

Kultur och utbildning
Film och media
Kultur
Utbildning och ungdomsfrågor
Flerspråkighet

Tullar och skatter
Tullar
Skatter

Utveckling och humanitärt bistånd
Utveckling och samarbete
Humanitärt bistånd och civilskydd
Mänskliga rättigheterna

Ekonomi och finans
Budget
Ekonomiska och monetära frågor
Bedrägeribekämpning

Sysselsättning och socialpolitik
Sysselsättning och socialpolitik

Utvidgning och utrikespolitik
Utvidgningen
Utrikes- och säkerhetspolitik

Miljö och energi
Klimatåtgärder
Energi
Miljö

EU:s institutioner
Institutionella frågor

Folkhälsa
Folkhälsa
Idrott

Rättvisa och medborgerliga rättigheter
EU-medborgarskap
Konsumenter
Rättsliga och inrikes frågor

Regioner och lokal utveckling
Regionalpolitik

Vetenskap och teknik
Det digitala samhället
Forskning och innovation
Rymdpolitik

Transport och resor
Transporter

EU:s politikområden
EU verkar på en rad olika områden – från mänskliga rättigheter till transport och handel. Klicka på en rubrik och få en överblick över vad EU gör på området. Där finns också länkar till myndigheter, lagstiftning och handlingar.
Bedrägeribekämpning
Budget
Det digitala samhället
Ekonomiska och monetära frågor
Energi
EU-medborgarskap
Film och media
Flerspråkighet
Folkhälsa
Företag

Forskning och innovation
Handel
Havsfrågor och fiske
Humanitärt bistånd och civilskydd
Idrott
Inre marknad
Institutionella frågor
Jordbruk
Klimatåtgärder
Konkurrens
Konsumenter
Kultur
Mänskliga rättigheterna
Miljö
Rättsliga och inrikes frågor
Regionalpolitik
Rymdpolitik
Säkra livsmedel
Skatter
Sysselsättning och socialpolitik
Transporter
Tullar
Utbildning och ungdomsfrågor
Utrikes- och säkerhetspolitik
Utveckling och samarbete
Utvidgningen

EU-lagstiftning

EU-lagstiftning

EU:s lagstiftning är indelad i primärrätt och sekundärrätt. Fördragen (primärrätten) utgör grunden för all EU:s verksamhet. Sekundär-rätten omfattar förordningar, direktiv och beslut och bygger på fördragens mål och principer.

Så fattar EU sina beslut

EU fattar främst sina beslut enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet (tidigare ”medbeslutandeförfarandet”). Det betyder att det folkvalda EU-parlamentet måste godkänna EU:s lagstiftning tillsammans med ministerrådet (de 28 EU-ländernas regeringar). Kommissionen föreslår nya lagar och ser till att EU-lagstiftningen följs.

EU-fördragen

EU vilar på rättstatsprincipen. Det betyder att allt som EU gör bygger på de fördrag som frivilligt och demokratiskt har godkänts av alla EU-länderna.

Med Lissabonfördraget utökades antalet politikområden där beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Europaparlamentet har också fått större makt att stoppa lagförslag om det inte är överens med ministerrådet.

Förordningar, direktiv och andra rättsakter

Det finns flera olika rättsakter som kan användas för att uppnå målen i EU-fördragen. Exempel på sådana rättsakter är förordningar, direktiv, rekommendationer och yttranden. En del är bindande, andra inte. Vissa gäller för samtliga EU-länder, andra bara för ett fåtal.

Tillämpning av EU-lagstiftningen
Tillämpning av EU-lagstiftningen

Hitta lagstiftning
EU-lagstiftningen omfattar följande:
Fördragen som upprättar Europeiska unionen och styr hur EU fungerar.
Förordningar, direktiv och beslut – som antingen direkt eller indirekt påverkar EU-länderna.

Sök i rättspraxis
EU:s rättspraxis består av EU-domstolens domar där EU-lagstiftningen tolkas.

Engagera dig i EU-politiken
Vill du engagera dig i EU-politiken? Det finns olika sätt du kan göra det på: medborgarinitiativ, samråd, framställningar till europaparlamentet, öppenhetsregistret, meddelanden och öppenhetsregister, formella klagomål.

Se också
Engagera dig i EU-politiken
EU:s politikområden
Sammanfattning av EU-lagstiftningen
Lissabonfördraget

Bo och driva företag i EU

Bo och driva företag i EU
Bo, arbeta och resa i EU
Här hittar du information om att bo, arbeta, resa och studera i andra EU-länder, tillgång till hälso- och sjukvård och dina rättigheter som konsument.
Arbete och pension
Utbildning och praktik
Hälso- och sjukvård
Dina rättigheter som konsument
Resor
Bo utomlands
Familj – lagar i andra EU-länder
Bil och körkort

Göra affärer i EU
Behöver du rådgivning om företagsverksamhet inom eller utanför EU? Här får du information om skatter, import och export av varor, ekonomiskt stöd till företag och andra ämnen.
Nystartade företag
Moms och tullar
Europeiska standarder
Rekrytering och arbetsregler
Import och export
Finansiering och hjälp
Miljöregler
Offentlig upphandling i EU – regler och allmän information
Se också
EU:s stöd och program
Dina rättigheter i EU: hjälp med problem och klagomål
Schengenländerna

Kontakt

Handlingar och publikationer

Handlingar och publikationer

Översikt över EU:s publikationer, rapporter, statistik och bibliotek samt länkar till EU-institutionernas register över officiella handlingar.
Handlingar, rapporter och statistik
Officiella handlingar
Rapporter, studier och broschyrer
Statistik och opinionsundersökningar
Öppna data

Bibliotek och arkiv
Bibliotek och arkiv

Hjälpmedel för...
Lärare
Förläggare och skribenter
EU-institutionernas personal och leverantörer
Språk och termer
Bildspel

Insyn i EU-Politiken
Den här broschyrserien beskriver på ett enkelt och tydligt sätt vad EU gör på sina olika politikområden, varför politiken ser ut som den gör och vilka resultat EU har uppnått.
Se också
EU:s institutioner och andra organ
EU-lagstiftning

Från regeringen.se 20 januari 2016

Sveriges regering

Regeringen styr Sverige och är motorn i arbetet med att förändra våra lagar och påverkar på så vis utvecklingen i vårt samhälle. Sveriges regering består av en statsminister och 23 ministrar.

Regeringskansliet
Regeringens politik
Sveriges regering - faktablad

Statsrådsberedningen
Statsrådsberedningen ansvarar för att leda och samordna arbetet i Regeringskansliet.
Stefan Löfven
Statsminister
Kristina Persson
Minister för strategi- och framtidsfrågor samt nordiskt samarbete

Arbetsmarknadsdepartementet
Departementet ansvarar för arbetsmarknadspolitiken och har samordningsansvar för etablering av nyanlända.
Ylva Johansson
Arbetsmarknadsminister

Finansdepartementet
Departementet arbetar med frågor som rör ekonomisk politik, skatter, statlig förvaltning, finansmarknad och konsumentpolitik.
Magdalena Andersson
Finansminister
Per Bolund
Finansmarknads- och konsumentminister, biträdande finansminister
Ardalan Shekarabi
Civil-minister

Försvarsdepartementet
Departementet ansvarar för regeringens försvarspolitik.
Peter Hultqvist
Försvarsminister

Justitiedepartementet
Departementet ansvarar för rättsväsendet, migrations- och asylfrågor, krisberedskap, grundlagar, civilrätt med mera.
Morgan Johansson
Justitie- och migrationsminister
Anders Ygeman
Inrikesminister

Kulturdepartementet
Departementet ansvarar för kultur, medier, demokrati, mänskliga rättigheter nationellt och trossamfund.
Alice Bah Kuhnke
Kultur- och demokratiminister

Miljö- och energidepartementet
Departementet ansvarar för regeringens miljö-, energi och klimatpolitik
Åsa Romson
Klimat- och miljöminister, vice statsminister
Ibrahim Baylan
Energiminister

Näringsdepartementet
Departementet arbetar med frågor som rör näringsliv, bostäder och transporter, it samt regional tillväxt och landsbygdspolitik.
Mikael Damberg
Närings- och innovationsminister
Anna Johansson
Infrastrukturminister
Mehmet Kaplan
Bostads-, stadsutvecklings- och it-minister
Sven-Erik Bucht
Landsbygdsminister

Socialdepartementet
Departementet ansvarar för frågor som rör samhällets välfärd såsom att främja människors hälsa och samtidigt se till att sjuka får vård.
Annika Strandhäll
Socialförsäkringsminister
Åsa Regnér
Barn-, äldre- och jämställdhetsminister
Gabriel Wikström
Folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister

Utbildningsdepartementet
Departementet ansvarar för regeringens utbildnings-, forsknings- och ungdomspolitik.
Gustav Fridolin
Utbildningsminister
Helene Hellmark Knutsson
Minister för högre utbildning och forskning
Aida Hadzialic
Gymnasie- och kunskapslyftsminister

Utrikesdepartementet
Utrikesdepartementet och utlandsmyndigheterna ansvarar för Sveriges utrikes-, bistånds- och handelspolitik.
Margot Wallström
Utrikesminister
Isabella Lövin
Biståndsminister

Regeringens politik

Regeringen investerar i det som bygger Sverige starkt. Fler ska jobba, skolresultaten ska vändas och klimatutsläppen ska minska.

Regeringens prioriteringar

Regeringsförklaringen

Statens budget

Områden

Arbetsmarknad

Arbetsrätt och arbetsmiljö

Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Barn- och ungdomsutbildning

Bistånd och utveckling

Boende och byggande

Bolag med statligt ägande

Civila samhället

Demokrati och mänskliga rättigheter

Barnets rättigheter

Folkrätt

Funktionshinder

Grundlagar och integritet

Nationella minoriteter

Politiken mot diskriminering och rasism

- Samepolitik

Ekonomisk politik

Energi

Familjerätt

Finansmarknad

Folkbildning

Folkhälsa och sjukvård

Försvar

- Civilt försvar
- Militärt försvar

Handel och investeringsfrämjande

Högskola och forskning

Idrott

Innovation

It-politik

Jämställdhet

Kommuner och landsting

Konsumentpolitik

Krisberedskap

Kultur

Medier

Migration

- Asyl

Miljö
Nyanländas etablering
Näringspolitik
Offentlig upphandling
Regional tillväxt
Rättsväsendet
- Bekämpning av terrorism
- Brottsbekämpande och brottsförebyggande
- Rättssäkerhet och rättstrygghet

Skatt och tull
Social omsorg
Socialförsäkringar
Spelpolitik
Statlig förvaltning
Transporter och infrastruktur
Ungdomspolitik
Utrikes- och säkerhetspolitik
Vuxenutbildning

Sverige i EU

EU-medlemskapet innebär att Sverige direkt påverkar och påverkas av beslut som tas i EU. Regeringens roll i EU-arbetet består främst i att företräda Sverige i Europeiska rådet och Europeiska unionens råd.

Ansvariga statsråd
Stefan Löfven
Ansvariga departement
Statsrådsberedningen

Sveriges arbete i Europeiska rådet

EU:s politikområden

Europa 2020-strategin
EU:s gemensamma tillväxt- och sysselsättningsstrategi (Europa 2020) ska få fart på medlemsstaternas ekonomier i syfte att skapa ökad tillväxt och fler jobb. Strategin har tre övergripande prioriteringar: smart tillväxt, hållbar tillväxt och tillväxt för alla.
Europa 2020-strategin

EU:s Östersjöstrategi
EU:s strategi för Östersjöregionen (EUSBSR) är ett samarbete mellan EU:s länder runt Östersjön. Strategin har tre huvudsakliga mål: rädda havsmiljön, länka samman regionen och öka välståndet.
EU:s Östersjöstrategi

EU:s politikområden

EU:s medlemsstater samarbetar i Europeiska unionens råd, även kallat rådet. Samarbetet är uppdelat i tio olika politikområden. Sverige och övriga medlemsstater företräds på ministernivå inom vart och ett av dessa områden.

Sveriges representation i olika EU-organ
Kommenterade dagordningar inför möten i Europeiska unionens råd
Europeiska unionens råds webbplats

EU:s politikområden

Sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård
EU-arbetet med sysselsättningspolitik, arbetsrätt och arbetsvillkor, social trygghet och folkhälsa sker i rådet för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (EPSCO-rådet). Det är viktigt att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden, och en väl fungerande barn- och äldreomsorg är en förutsättning för att lyckas med detta.
Sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård

Ekonomiska och finansiella frågor
Arbetet inom EU som rör bland annat ekonomisk politik, budget, skatter och finansmarknad sker i rådet för ekonomiska och finansiella frågor (Ekofin). För att komma tillrätta med de ekonomiska problemen i EU är det nödvändigt med reformer, bland annat strukturreformer, för högre sysselsättning och förbättrad konkurrenskraft.
Ekonomiska och finansiella frågor

Jordbruk, fiske och livsmedel
EU-frågor som rör jordbruk, fiske och livsmedel ligger inom jordbruks- och fiskerådets ansvarsområde. Den svenska målsättningen på området är att verka för ett hållbart fiske, gott djurskydd, god djurhälsa, ett marknadsinriktat och konkurrenskraftigt jordbruk samt till-gång till säkra och hälsosamma livsmedel.
Jordbruk, fiske och livsmedel

Förbindelser med omvärlden
Ansvaret för arbetet med EU: s förbindelser med omvärlden ligger hos rådet för utrikes frågor. I en tid av osäkerhet och konflikter ska EU och Sverige utgöra en stark röst för fred, säkerhet, utveckling, demokrati, mänskliga rättigheter och rättstaten.
EU:s förbindelser med omvärlden

Konkurrenskraftsfrågor
Frågor som rör EU:s konkurrenskraft ligger inom konkurrenskraftsrådets ansvarsområde. Regeringen lägger stor vikt vid åtgärder som ökar den fria rörligheten på den inre marknaden.
Konkurrenskraftsfrågor

Miljö
EU:s arbete med miljöfrågor sker i miljörådet. Det krävs en ambitiös och sammanhållen klimat- och energipolitik för att klara klimatutmaningarna och främja en hållbar utveckling.
Miljö

Allmänna frågor
Frågor som rör EU:s institutionella struktur, horisontella EU-frågor och förberedelser av Europeiska rådets möten behandlas i rådet för allmänna frågor.
Allmänna frågor

Transport, telekom och energi
EU:s arbete med transportfrågor, telekomfrågor och energifrågor sker i rådet för transport, telekommunikationer och energi. EU-kommissionens mål om att EU ska bli världsledande på förnybar energi bör också inkludera transportsektorn och värmesektorn.
Transport, telekom och energi

Utbildning, ungdom, kultur och idrott
Arbetet med frågor som rör utbildning, ungdom, kultur och idrott spelar en central roll för att bland annat nå unionens strategiska mål om att bli världens mest konkurrenskraftiga och kunskapsbaserade ekonomi.
Utbildning, ungdom, kultur och idrott

Rättsliga och inrikes frågor
EU-frågor som till exempel civilrätt, straffrätt, migration och asyl ligger inom rådet för rättsliga och inrikes frågors ansvarsområde.
Rättsliga och inrikes frågor

För att navigera med tangentbord i sökfilter använder du en kombination av TAB, RETUR och PIL tangenterna. Initialt TABBAR du dig in i filtermodulen. Med fokus på flikarna använder du dig av piltangenterna för att gå mellan flikarna. För att kliva ned i en önskad flik använd TAB
Hjälp: få hjälp med filtret

Regeringen inleder arbetet med att genomföra de globala målen

Måndag den 18 januari samlade regeringen aktörer som är viktiga för att genomföra FN:s nya agenda för hållbar utveckling. Bland deltagarna fanns representanter för kommuner, landsting, länsstyrelser, forskare, näringsliv och det civila samhället.
Globala målen och Agenda 2030
Tal: Statsministerns tal vid lanseringen av Sveriges arbete för att nå de Globala målen
Artikel: Kronprinsessan Victoria blir ambassadör för FN:s globala mål

Globala målen och Agenda 2030
De globala målen och Agenda 2030 syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.
Ansvariga statsråd
Isabella Lövin
Kristina Persson
Ardalan Shekarabi
Ansvariga departement
Statsrådsberedningen
Finansdepartementet
Utrikesdepartementet
Regeringen inleder arbetet med att genomföra de globala målen
19 januari 2016
Webbsändning: Lansering av Sveriges arbete för att nå de globala målen

17 globala mål för hållbar utveckling

Vid FN:s toppmöte den 25 september 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål. Världens länder har åtagit sig att från och med den 1 januari 2016 fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid.
Så arbetar Sverige nationellt och internationellt för att uppnå de Globala målen

1 Ingen fattigdom
Mål 1 är att avskaffa all form av fattigdom överallt.
Ingen fattigdom

2 Ingen hunger
Mål 2 är att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.
Ingen hunger

3 Hälsa och välbefinnande
Mål 3 är att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.
Hälsa och välbefinnande

4 God utbildning för alla
Mål 4 är att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.
God utbildning för alla

5 Jämställdhet
Mål 5 är att uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.
Jämställdhet

6 Rent vatten och sanitet
Mål är 6 att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.
Rent vatten och sanitet

7 Hållbar energi för alla
Mål 7 är att säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.
Hållbar energi för alla

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
Mål 8 är att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
Mål 9 är att bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

10 Minskad ojämlikhet
Mål 10 är att minska ojämlikheten inom och mellan länder.
Minskad ojämlikhet

11 Hållbara städer och samhällen
Mål 11 är att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.
Hållbara städer och samhällen

12 Hållbar konsumtion och produktion
Mål 12 är att främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster.
Hållbar konsumtion och produktion

13 Bekämpa klimatförändringen
Mål 13 är att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.
Bekämpa klimatförändringen

14 Hav och marina resurser
Mål 14 är att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.
Hav och marina resurser

15 Ekosystem och biologisk mångfald
Mål 15 är att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.
Ekosystem och biologisk mångfald

16 Fredliga och inkluderande samhällen
Mål 16 är att främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.
Fredliga och inkluderande samhällen

17 Genomförande och globalt partnerskap
Mål 17 är att stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.
Genomförande och globalt partnerskap

Globala mål för hållbar utveckling

Vid FN:s toppmöte den 25 september 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 för hållbar utveckling. Världens länder har åtagit sig att från och med den 1 januari 2016 fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid.

Genom de globala målen och Agenda 2030 för hållbar utveckling har världens länder åtagit sig att från och med den 1 januari 2016 till år 2030 utrota fattigdomen och hungern överallt; att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder; att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen; att skydda de mänskliga rättigheterna och främja jämställdhet och kvinnor och flickors egenmakt; att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

Världens länder har beslutat att skapa förutsättningar för en inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt och anständigt arbete för alla med hänsyn till olika nivåer av nationell utveckling och kapacitet.

Agenda 2030 för hållbar utveckling

Så ska de globala målen uppnås i Sverige
I Sverige kommer alla statsråd i regeringen att vara ansvariga för genomförandet av Agenda 2030 inom sina respektive ansvarsområden. Ett särskilt ansvar har civilminister Ardalan Shekarabi för det nationella genomförandet. Det nationella genomförandet inkluderar kommuner och landsting liksom statliga myndigheter och Regeringskansliet. Hur de globala målen uppnås beror också av engagemanget från andra aktörer såsom frivilligorganisationer, näringsliv, fackliga organisationer och akademi.

Framtidsminister Kristina Persson ansvarar för att identifiera strategiska åtgärder som bör vidtas för att långsiktigt säkerställa ett effektivt genomförande.

Sveriges arbete internationellt
De globala målen och Agenda 2030 utgör också ett värdefullt ramverk för ett utökat internationellt samarbete. Sveriges samlade utrikespolitik kommer att bidra till att Agenda 2030 genomförs och att de globala målen kan nås. Biståndsminister Isabella Lövin leder detta arbete på Utrikesdepartementet. Samstämmighet inom och mellan politikområden kommer att vara avgörande.

Addis Abeba Action Agenda (AAAA) om utvecklingsfinansiering är en integrerad komponent i Agenda 2030 och fastslår medel för genomförande. Politiken för Global Utveckling (PGU), tillsammans med det kommande policyramverket för utvecklingssamarbete kommer därtill att vara viktiga verktyg för ett framgångsrikt genomförande.

Genvägar
Ladda ner: Logotyp och ikoner

Publicerad 01 december 2015 · Uppdaterad 01 december 2015

Agenda 2030 för hållbar utveckling

Vid FN:s toppmöte den 25 september 2015 antog världens stats- och regeringschefer Agenda 2030 för hållbar utveckling och dess 17 globala mål och 169 delmål.

Genom Agenda 2030 har världens länder åtagit sig att från och med den 1 januari 2016 till år 2030 utrota fattigdomen och hungern överallt; att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder; att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen; att skydda de mänskliga rättigheterna och främja jämställdhet och kvinnor och flickors egenmakt; att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Världens länder har beslutat att skapa förutsättningar för en inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt och anständigt arbete för alla med hänsyn till olika nivåer av nationell utveckling och kapacitet.

Agendan består av fem delar som är:
-en ingress
-en politisk deklaration
- ett målramverk (de 17 globala målen och 169 delmål)
- medel för genomförande
- ramverk för uppföljning och ansvarsskyldighet

I den politiska deklarationen fastslås avsikten och visionen med agendan. Deklarationen präglas av en hög ambitionsnivå och en tydlig vision vad gäller strävan att möta de globala utmaningarna, såsom att utrota den globala fattigdomen och främja en hållbar framtid. Den tydliggör att hållbar utveckling är avgörande för vår gemensamma framtid och att alla tre dimensionerna av hållbar utveckling (den eko-

nomiska, den miljömässiga och den sociala) måste samverka. Den bekräftar den allmänna förklaringen av de mänskliga rättigheterna och dess efterföljande konventioner som en utgångspunkt för den nya agendan, samt de mänskliga rättigheterna som allmängiltiga, är beroende av varandra och odelbara.

De 17 globala målen och 169 delmålen för hållbar utveckling är universella, integrerade och odelbara med hänsyn till olika nationella omständigheter, kapaciteter och utvecklingsnivå samt med respekt för nationell politik och prioriteringar. Synergierna och den integrerade karaktären på de globala målen är av avgörande betydelse för att säkerställa att syftet med Agenda 2030 för hållbar utveckling förverkligas. Varje regering kommer att besluta hur de globala målen införlivas i nationella planeringsprocesser, politik och strategier.

Medel för genomförande

Medlen för genomförande är nyckeln till att förverkliga Agenda 2030 och är lika viktiga som de 17 målen och de 169 delmålen.

Enskilda stater har det främsta ansvaret gentemot sina medborgare för att genomföra Agenda 2030. För de länder som möter de största utmaningarna och har de svagaste institutionerna har det internationella samfundet ett särskilt och gemensamt ansvar. Inhemska resurser bör vara den främsta finansieringskällan vilket bör säkerställas genom en hållbar tillväxt och breddad skattebas, genom utvidgning av den formella ekonomin, stärkta, välfungerande och transparenta institutioner (inte minst för offentlig finansiell styrning), kontroll över säkerhetssektorn och en effektiv och transparent hantering av offentliga medel. Det behövs också globala och nationella krafttag mot illegala flöden av kapital och mot korruption. Internationella skattereformer ska inkludera också låginkomstländers prioriteringar. Enskilda stater måste ta ökad hänsyn till det egna skattesystemets effekt på låginkomstländers skattesystem.

Internationell handel är en motor för inkluderande ekonomisk tillväxt och fattigdomsminskning och kan också på andra sätt bidra till att främja hållbar utveckling. Agenda 2030 fortsätter att främja ett universellt, regelbaserat, öppet, transparent, förutsägbart, inkluderande och icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen (WTO), liksom meningsfull liberalisering av handeln.

Slutdokumentet, Addis Ababa Action Agenda, från den tredje internationella konferensen om utvecklingsfinansiering (FfD) är en integrerad del i genomförandet av Agenda 2030.

Ramverket för uppföljning och ansvarsutkrävande

Agenda 2030 slår fast att de 17 globala målen och de 169 delmålen ska leda till att fattigdomen utrotas och att hållbar utveckling uppnås. De syftar till att förverkliga allas mänskliga rättigheter och att uppnå jämställdhet. För att säkerställa att så sker anger Agenda 2030 att uppföljnings- och översynsprocesser på alla nivåer ska genomsyras av såväl ett rättighetsperspektiv som ett jämställdhetsperspektiv.

För att stödja ansvarsutkrävande kommer systematisk uppföljning och översyn ske på nationell, regional och global nivå i enlighet med Agenda 2030 och Addis Abeba Action Agenda. Det politiska högnivåforumet (High Level Political Forum, HLPF) kommer att ha en central roll genom att övervaka uppföljningen och översynen på global nivå. HLPF kommer att arbeta i samstämmighet tillsammans med generalförsamlingen, ECOSOC samt andra berörda organ och forum, i enlighet med befintliga mandat.

Att uppföljningen av de globala målen och medlen för genomförande kommer att ske på ett samordnat sätt blir viktigt för genomförandet av Agenda 2030. Nationell uppföljning ska ligga till grund för uppföljning på regional och global nivå. Globala indikatorer håller på att utarbetas för att understödja detta arbete.

Publicerad 11 januari 2016 · Uppdaterad 11 januari 2016

1 Ingen fattigdom

Mål 1 är att avskaffa all form av fattigdom överallt.

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bl.a. även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet. Man brukar tala om multidimensionell fattigdom. Särskilt utsatta är kvinnor och flickor. Det är viktigt att alla länder inkluderas oavsett deras ekonomiska status, då fattiga mäniskor även finns i rika och medelinkomstländer.

Att utrota fattigdomen är en grundläggande förutsättning för att uppnå människors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Rätten till social trygghet slås t.ex. fast i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, ändå saknar en stor andel av jordens befolkning grundläggande trygghet (bland annat personlig säkerhet, mat, vatten och sanitet).

Delmål för mål 1

1.1 Senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt. Med extrem fattigdom avses för närvarande människor som lever på mindre än 1,25 US-dollar per dag.

1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.

1.3 Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställal att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.

1.4 Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.

1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.

1.a Säkra en betydande resursmobilisering från en mängd olika källor, inklusive genom ökat utvecklingssamarbete, i syfte att ge utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, tillräckliga och förutsebara medel för att genomföra program och politik för att avskaffa all form av fattigdom.

1.b Upprätta sunda policy ramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.

Genvägar
Globala mål för hållbar utveckling
Agenda 2030 för hållbar utveckling
UNRIC:s handlingsplan för fattigdomsbekämpning

Publicerad 02 december 2015 · Uppdaterad 02 december 2015

2 Ingen hunger

Mål 2 är att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

Tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat är en mänsklig rättighet, som varje stat har en skyldighet att tillförsäkra sina medborgare. Idag lever omkring 850 miljoner människor i världen i hunger. Det är en mänsklig katastrof i sig, och hindrar dessutom många länders utveckling och tillväxt genom de effekter som otillräckligt näringsintag har för lärande och produktivt arbete. Särskilt fokus ska ligga på att trygga livsmedelsförsörjningen för flickor och pojkar, flickor i puberteten och gravida kvinnor som löper störst risk för svält och undernäring.

Livsmedelsförsörjning är särskilt beroende av välfungerande handel och marknader liksom av väl fungerande infrastruktur för transport och förvaring, när en stor del av jordens befolkning lever i städer.

Tryggad livsmedelsförsörjning främjas genom öppen och transparent handel, liksom rättssäkert, jämställt och jämlikt tillträde till marknader, forskning och innovation, finansiella tjänster, information och adekvat rådgivning, där den privata sektorn kan spela en viktig roll. Samtidigt är livsmedelssvinn och -förluster längs hela värdekedjan ett stort problem.

Delmål för mål 2

2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.

2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.

2.3 Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familjejordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark, andra produktionsresurser och insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader samt möjligheter till förädling och sysselsättning utanför jordbruket.

2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskötta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.

2.b Korrigera och förhindra handelsbegränsningar och snedvridningar på världsmarknaderna för jordbruksprodukter, inklusive genom att parallellt avskaffa alla former av exportsubventioner inom jordbruket liksom alla exportåtgärder med motsvarande verkan, i enlighet med mandatet för Doharundan.

2.c Vidta åtgärder för att säkerställa väl fungerande marknader och derivatmarknader för jordbruksråvaror. Underlätta tillgången till aktuell marknadsinformation, inklusive om livsmedelsreserver, i syfte att bidra till att begränsa extrema svängningar i livsmedelspriser

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- FN:s livsmedelsprograms arbete för att bekämpa hunger

Publicerad 02 december 2015 · Uppdaterad 02 december 2015

3 Hälsa och välbefinnande

Mål 3 är att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Investeringar i hälsa genom till exempel hälso- och sjukvårdssystem är en återinvestering i samhällets utveckling i stort. Därtill är bästa möjliga hälsa, inklusive nödvändig hälso- och sjukvård, mat, vatten, ren luft, sanitet, hygien och läkemedel, grundläggande rättigheter.

Den globala trenden är att människor lever allt längre liv men i många fall saknas stödsystem för äldre personer. Den tilltagande globaliseringen innebär även en ökad risk för spridning av olika typer av hälsohot. Insatser som syftar till att motverka antibiotikaresistens är en viktig del av arbetet för skydd mot hälsohot och för att säkra tillgång till nödvändiga läkemedel. Skrivning om antibiotikaresistens finns i den politiska deklarationen.

Delmål för mål 3

3.1 Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.

3.2 Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.

3.3 Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.

3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen.

3.7 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.

3.8 Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet.

3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontamineringav luft, vatten och mark.

3.a Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll i alla länder, där så är lämpligt.

3.b Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.

3.c Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

3.d Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.

Genvägar
Globala mål för hållbar utveckling
Agenda 2030 för hållbar utveckling
UNICEF:s arbete med mål 3

Publicerad 02 december 2015 · Uppdaterad 02 december 2015

4 God utbildning för alla

Mål 4 är att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. Trots det beräknas fortfarande 250 miljoner barn inte kunna läsa och skriva när de når fjärde årskursen. 774 miljoner människor i världen är inte läs- och skrivkunniga, varav två tredjedelar är kvinnor. Forskning visar att inkluderande utbildning av god kvalitet för alla är en av de viktigaste grunderna för välstånd, hälsa och jämställdhet i varje samhälle. Det gäller särskilt för investeringar i flickors utbildning där effekterna är påtagliga när det gäller att främja inkluderande ekonomisk utveckling och minskad fattigdom. Utbildning har en viktig roll i att bidra till måluppfyllelse inom flera områden i 2030-agendan.

Utbildningssystem måste möta människors behov under hela livet – från tillgång till förskola över grundskoleutbildning till att alla unga personer ges möjlighet till gymnasie-, yrkes- och högre utbildning. Det stora antalet män och kvinnor som inte är läs- och skrivkunniga visar på att behovet av vuxenutbildning är avgörande. Alla könsbaserade skillnader i tillgång till utbildning måste avskaffas och alla, inklusive personer med funktionsnedsättning, måste ges likvärdig tillgång till alla utbildningsnivåer och möjlighet till livslångt lärande.

2030-agendan inkluderar tydligt utbildningens kvalitativa innehåll inklusive tillgången på kvalificerade lärare. Utbildningsfrågor ska ses utifrån behovet av kunskapsinhämtning under hela livet och då särskilt kopplat till möjligheten till deltagande i arbets- och samhällsliv. All utbildning ska främja värderingar, kunskaper och färdigheter, som bidrar till hållbar utveckling.

Delmål för mål 4

4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

4.2 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

4.3 Senast 2030 säkerställa alla kvinnor och män lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.

4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland r tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

4.6 Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna – både män och kvinnor – lär sig läsa, skriva och räkna.

4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

4.a Bygga och förbättrautbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.

4.b Till 2020 väsentligen öka antalet stipendier i världen som kan sökas av personer från utvecklingsländer, i synnerhet de minst utvecklade länderna, små önationer under utveckling och afrikanska länder, för studier inom högre utbildning, inklusive yrkesutbildning samt informations- och kommunikationstekniska, tekniska, ingenjörsvetenskapliga och naturvetenskapliga program, i utvecklade länder och andra utvecklingsländer.

4.c Till 2030 väsentligen öka tillgången på utbildade lärare, bland annat genom internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- UNDP:s arbete med mål 4
- Unesco:s arbete med mål 4

Publicerad 02 december 2015 · Uppdaterad 02 december 2015

5 Jämställdhet

Mål 5 är att uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Jämställdhet är ett mål i sig liksom en förutsättning för hållbar och fredlig utveckling. Jämställdhet uppnås när kvinnor och män, flickor och pojkar har lika rättigheter, villkor, möjligheter samt makt att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling. Det handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället. Kvinnors och flickors generellt underordnade maktposition i förhållande till män och pojkar måste upphöra.

Alla former av våld mot kvinnor och flickor drabbar såväl individen som samhället i stort och utgör ett hinder för jämställdhet och utveckling. Sociala normer och sedvänjor som sanktionerar ojämställdhet och våld mot kvinnor och flickor måste förändras. Den ojämna fördelningen mellan kvinnor och män av det obetalda hem- och hushållsarbetet utgör ett stort hinder för kvinnors och flickors möjlighet att utbilda sig och delta på arbetsmarkanden och i samhället på samma villkor som pojkar och män.

Ett samhälles välstånd ökar då kvinnor och flickor kan bidra på lika villkor som män och pojkar genom sina resurser och kunskaper. Att tillvarata kvinnors förmågor och initiativkraft är en viktig drivkraft för utveckling. Fattigdomen minskar och ekonomisk produktivitet och tillväxt ökar när kvinnor deltar i ekonomin och på arbetsmarknaden, har tillgång till resurser och tillträde till fungerande marknader.

Delmål för mål 5

5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.

5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

5.3 Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.

5.4 Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.

5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.

5.a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av

egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.

5.b Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt.

5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- UN Women:s arbete med mål 5

Publicerad 02 december 2015 · Uppdaterad 02 december 2015

6 Rent vatten och sanitet

Mål är 6 att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och därmed också en förutsättning för en hållbar utveckling. En mycket stor andel individer som lever i fattigdom saknar tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet. Orenat avlopp från industri och hushåll leder till att vatten förorenas och skapar en ohälsosam miljö som särskilt drabbar människor som lever i fattigdom.

Vatten är också en förutsättning för världens livsmedelsproduktion och energiproduktion och därmed kan brist på vatten bli orsak till konflikt. Integrerad och transparant vattenförvaltning både inom och mellan stater är en förutsättning för långsiktigt hållbar vattenanvändning. Effekterna av klimatförändringarna visar sig tidigt och tydligt i förändrad vattentillgång. Restaurering av ekosystemens vattenhållande förmåga är en nödvändig anpassningsinsats.

Avsaknaden av en pålitlig och närliggande vattenkälla och säkra, privata toaletter har djupgående effekter på livet för miljontals människor världen över. Konsekvenserna av detta är förödande och slår hårdast mot kvinnor och flickor och påverkar deras hälsa, säkerhet, utbildning, inkomstmöjligheter och familjerelationer. Kvinnor och flickor ansvarar ofta för familjens vattenförsörjning vilket leder till att kvinnor förlorar inkomstmöjligheter och att flickor missar skoldagar. Detta påverkar deras politiska, ekonomiska och sociala möjligheter. Tillgången till

rent vatten och toaletter i skolan är avgörande för att flickor ska stanna i skolan, särskilt i pubertetsåren. Många kvinnor och flickor riskerar sin personliga säkerhet då de tvingas söka avskilda platser för att utföra sina behov eller hämta vatten.

Delmål för mål 6

6.1 Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.

6.2 Senast 2030säkerställa att alla har tillgång till fullgod och rättvis sanitet och hygien och att ingen behöver uträtta sina behov utomhus. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos kvinnor och flickor samt människor i utsatta situationer.

6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.

6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.

6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

6.a Till 2030 utöka det internationella samarbetet och stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna inom vatten- och sanitetsrelaterade verksamheter och program, inklusive genom tekniker för vatteninsamling, avsaltning, vatteneffektivitet, rening av avloppsvatten, återvinning och återanvändning.

6.b Stödja och stärka lokalsamhällenas deltagande i arbetet med att förbättra vatten- och sanitetshanteringen.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- WaterAid:s arbete för rent vatten och sanitet

Publicerad 02 december 2015 · Uppdaterad 02 december 2015

7 Hållbar energi för alla

Mål 7 är att säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.

Global tillgång till modern och förnybar energi, och rena bränslen är en förutsättning för att kunna möta flera av de utmaningar världen står inför idag så som fattigdom, livsmedelsförsörjning, klimatförändringar, rent vatten, hälsa och inkluderande ekonomisk tillväxt.

En stor andel av de ökade utsläppen av växthusgaser kommer från sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi. Andelen fossil energi utgör nästan 80 procent av den totala energitillförseln globalt. Mer kraftfulla åtgärder ska göras för att påskynda omställningen till ett mer hållbart energisystem globalt.

Efterfrågan på energi väntas enligt International Energy Agency öka med 37 procent till 2040. Samtidigt lever en stor del av jordens befolkning utan tillgång till el och en än större andel har endast träkol som energiresurs för matlagning, vilket är ett stort miljö- och hälsoproblem framförallt för kvinnor och flickor. Avsaknaden av el och hälso- och miljömässigt hållbara bränslen är en stor utmaning för fattigdomsbekämpning.

Delmål för mål 7

7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

7.a Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och ren energiteknik.

7.b Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling

Publicerad 02 december 2015 · Uppdaterad 02 december 2015

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Mål 8 är att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Mer än hälften av världens arbetstagare befinner sig i osäkra anställningar, ofta instängda i en ond cirkel av lågproduktiva yrken med dålig lön och begränsad tillgång till både utbildning och socialförsäkringar. Detta gäller i högre utsträckning kvinnor än män. Under de kommande 20 åren väntas dessutom den globala arbetskraften öka med 800 miljoner människor, vilket kräver stora ansträngningar för att skapa nya jobb. Att främja makroekonomisk stabilitet och gott investeringsklimat, sysselsättning och anständiga arbetsvillkor är viktiga faktorer för hållbar utveckling.

Goda förutsättningar för privat företagande och entreprenörskap är en av grundpelarna för en tillväxt som hela samhället deltar i, och för att målet om utrotning av extrem fattigdom år 2030 ska kunna bli verklighet. För att företagen till fullo ska kunna utveckla sin potential är tillgång till nationella, regionala och globala marknader avgörande. Dessa faktorer är också viktiga för utländska investeringar, som kan ge ett viktigt bidrag till sysselsättning, innovation, teknologiöveröring och produktiv kapacitet.

Främjande av anständiga arbetsvillkor bör bedrivas parallellt med att utvidga tillgången till grundläggande sociala förmåner. Sociala trygghetssystem främjar trygga individer, minskar risken att barn exploateras, stabiliserar ekonomin vid kriser och underlättar mobiliteten på arbetsmarknaden. Skrivningar om sociala trygghetssystem går att återfinna under mål 1.

Delmål för mål 8

8.1 Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.

8.2 Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.

8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stöder produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.

8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten.

8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.

8.7 Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av

barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.

8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.

8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

8.10 Stärka de inhemska finansinstitutens kapacitet att främja och utöka tillgången till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.

8.a Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom den förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna (Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries).

8.b Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdomssysselsättning samt genomföra Internationella arbetsorganisationens globala sysselsättningspakt.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- Union to Union:s arbete och mål 8

Publicerad 02 december 2015 · Uppdaterad 02 december 2015

9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Mål 9 är att bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.

En väl fungerande och hållbar infrastruktur genererar flera positiva effekter och främjar ekonomisk tillväxt och utveckling.

Över hälften av världens befolkning bor i urbana områden. År 2050 väntas andelen ha stigit till 70 procent. Politik som ökar produktionskapaciteten, produktiviteten och den produktiva sysselsättningen, som främjar hållbar industriell utveckling, allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga, hållbara och moderna energitjänster samt hållbara transportsystem och som ger motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet blir alltmer viktig i en urbaniserad värld.

Att investera i infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser är alla viktiga sätt för att underlätta en hållbar utveckling.

Delmål för mål 9

9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

9.2 Verka för en inkluderande och hållbar industrialisering. Till 2030 avsevärt öka industrins andel av sysselsättning och BNP, i enlighet med nationella förhållanden, och fördubbla denna andel i de minst utvecklade länderna.

9.3 Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive

överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

9.5 Förbättra den vetenskapliga forskningen och industrisektorernas tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.

9.a Främja utbyggnad av hållbar och motståndskraftig infrastruktur i utvecklingsländerna genom ökat finansiellt, teknologiskt och tekniskt stöd till afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling.

9.b Stödja inhemsk teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam policymiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror.

9.c Väsentligt ökad tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till Internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- Jernkontorets arbete med mål 9

Publicerad 03 december 2015 · Uppdaterad 03 december 2015

10 Minskad ojämlikhet

Mål 10 är att minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Ekonomisk utveckling kan leda till minskad fattigdom för individen och samhället. Vi måste verka för att tillgången till resurser och möjligheten att delta i och påverka samhällsutvecklingen är rättvis, inom länder såväl som mellan länder. Även om många fattiga länder har haft en positiv ekonomisk utveckling med minskad fattigdom, så har klyftorna mellan individer och grupper, baserat på bl.a. kön, ålder, etnicitet och ekonomisk och social status, ökat.

Stater bär huvudansvaret för att främja jämlikhet i samhället, eftersom ojämlikhet har sin grund i strukturella förhållanden. Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter oberoende av t.ex. kön, sexuell läggning, etnicitet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning och härkomst, som grund för en rättvis fördelning av resurser och såväl ekonomiskt som politiskt inflytande i samhället.

Ojämlikhet handlar också om skillnader i tillgång, förutsättningar, resurser och förmåga att bidra till och tillvarata potentiella möjligheter till utveckling. Det gäller på alla nivåer, från skillnader i möjligheter som individer har till skilda förutsättningar till utveckling mellan länder. Ojämlikhet tenderar att permanenta fattigdom eftersom fördjupad fattigdom i olika dimensioner försvårar för människor och samhället att ta del av utveckling. Ojämlikhet handlar ofta om bristen på rättvis tillgång till resurser och nyttigheter, så som exempelvis tillgång till rent vatten, och är därför också en källa till konflikt.

Frågan om jämlikhet knyter an till merparten av övriga målområden. Utbildning av god kvalitet, för alla genom hela livscykeln, är en

nyckel till att bygga ett demokratiskt samhälle och att främja jämlikhet och jämställdhet. Rättvis tillgång till hälsoservice och till förhållanden som främjar en god hälsa främjar god livskvalitet och möjligheter till försörjning, även för människor med begränsade resurser.

Tydliga regelverk för innehav, avyttring och arv av mark och dess avkastning, som omfattar kvinnor såväl som män och olika grupper i samhället, är grunden för ett hållbart nyttjande av naturresurser och därmed också för en tryggad livsmedelsförsörjning. Jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt är centralt i arbetet med att åstadkomma större jämlikhet i samhället. Fred och frihet från våld i alla former är en grundläggande förutsättning för att kunna bygga upp hållbara samhällen där alla individer och grupper kan använda sina förmågor.

Delmål för mål 10

10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomsttillväxt högre än det nationella genomsnittetför de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människors, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och l successivt uppnå ökad jämlikhet.

10.5 Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar.

10.6 Säkra stärkt representation och röst till utvecklingsländer i beslutsfattandet i globala internationella ekonomiska och finansiella institutioner i syfte att göra dessa mer effektiva, trovärdiga, ansvarsskyldiga och legitima.

10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.

10.a Genomföra principen om särskild och differentierad behandling för utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, i enlighet med Världshandelsorganisationens avtal.

10.b Uppmuntra offentligt utvecklingsbistånd och finansiella flöden, inklusive utländska direktinvesteringar, till de stater där behovet är som störst, i synnerhet de minst utvecklade länderna, afrikanska länder, små önationer under utveckling samt kustlösa utvecklingsländer, i enlighet med deras nationella planer och program.

10.c Senast 2030 minska transaktionskostnaderna för migranters remitteringar till mindre än 3 procent samt avskaffa remitteringskorridorer där kostnaderna överstiger 5 procent.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- Concord skriver om kopplingar till mål 10

Publicerad 03 december 2015 · Uppdaterad 03 december 2015

11 Hållbara städer och samhällen

Mål 11 är att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Urbaniseringen är omfattande och transformerande i hela världen. Över hälften av världens befolkning bor i urbana områden. År 2050 väntas andelen ha stigit till 70 procent. Städer går ofta i bräschen för utveckling, och är nav för innovationer och nya idéer. Den snabba och stora inflyttningen till städer ställer nya krav som behöver bemötas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt.

Växande städer kan skapa nya möjligheter för ekonomisk tillväxt men kan också bidra till ökade social klyftor och påfrestningar på ekosystem. Rättighetsperspektivet och rätten till bostad är en viktig utmaning. Idag bor en miljard människor i slumområden. Fattigdom, svaga förvaltningar och otillräcklig planeringskapacitet leder till att slumområden uppkommer och växer. Dessa har stora brister i fråga om tillgång till hälsosamma bostäder, rent vatten, tillfredställande sanitetslösningar, trygg energiförsörjning och avfallshantering samt trygghet och säkerhet för individer som bor där. Katastrofriskreducering och återuppbyggnad av bostäder i post-konfliktområden bidrar till hållbar utveckling.

Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering inklusive bostäder, offentliga platser såsom parker och torg, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering som i sin tur kräver bl.a. institutionell kapacitet, och ny teknik.

Hållbar stadsutveckling kräver samarbete mellan sektorer och styrning på flera nivåer samtidigt, (nationell, regional, kommunal och lokal nivå) inklusive utvecklade former för dialog med medborgare och näringsliv. Hållbar stadsutveckling bör särskilt ta hänsyn till kvinnors och flickors behov av infrastruktur och sanitet. Hänsyn bör också tas till personer med funktionsnedsättning, barn, samt äldre människors behov.

Delmål för mål 11

11.1 Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

11.3 Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

11.5 Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer.

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

11.7 Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

11.a Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.

11.b Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030, en samlad katastrofriskhantering på alla nivåer.

11.c Stödja de minst utvecklade länderna, inklusive genom finansiellt och tekniskt bistånd, att bygga hållbara och motståndskraftiga byggnader av lokala material.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- Hållbar stad arbetar för att uppnå mål 11
- Världsnaturfondens arbete med mål 11

Publicerad 03 december 2015 · Uppdaterad 03 december 2015

12 Hållbar konsumtion och produktion

Mål 12 är att främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster är en nödvändighet för att minska negativ påverkan på klimat och miljö samt människors hälsa. Särskilt utvecklingsländer påverkas i hög grad av klimatförändringar och annan miljöpåverkan vilket innebär ökad fattigdom och minskad välfärd.

En hållbar konsumtion och produktion innebär en effektiv användning av resurser, hänsyn till ekosystemtjänster som är nödvändiga för försörjningen samt minskad påverkan från farliga kemikalier. Detta innebär inte bara miljöfördelar utan även sociala och ekonomiska fördelar såsom ökad konkurrenskraft, näringslivsutveckling på en global marknad, ökad sysselsättning och förbättrad hälsa och därmed minskad fattigdom. Hållbara konsumtions- och produktionsmönster är därför även en förutsättning för att ställa om till en grön ekonomi och för en hållbar utveckling.

Hållbar konsumtion och produktion är en tvärgående fråga som kompletterar andra mål. För att ställa om till hållbara konsumtions- och produktionsmönster behövs en rad verktyg och åtgärder, på olika nivåer och genomförda av olika aktörer. Utbildning är en viktig hörnsten. Genom utbildning kan människor förvärva värderingar, kunskaper och färdigheter som möjliggör för dem att bidra till en hållbar utveckling. En annan hörnsten är information. Tydlig och lättillgänglig information i form av bland annat miljömärkning, konsumentupplysningstjänster, produktinformation i butiker samt webbaserad information etc. möjliggör för konsumenter och andra aktörer att göra ansvarsfulla och hållbara val av produkter och tjänster

och att ställa om till mer hållbara livsstilar.

Det globala 10-åriga ramverket av program för hållbar produktion och konsumtion (10YFP) som antogs vid FN:s möte om hållbar utveckling i Rio 2012 kommer att vara ett viktigt verktyg för genomförande av detta mål.

Delmål för mål 12

12.1 Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hanteringav kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

12.6 Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.

12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

12.a Stödja utvecklingsländerna att stärka sin vetenskapliga och tekniska kapacitet att utvecklas i riktning mot mer hållbarar konsumtions- och produktionsmönster.

12.b Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

12.c Rationalisera ineffektiva subventioner av fossila bränslen som uppmuntrar till slösaktig konsumtion genom att undanröja snedvridningar på marknaden, i enlighet med nationella förhållanden. Detta kan till exempel omfatta att omstrukturera beskattningen och avveckla eventuella skadliga subventioner för att avspegla deras effekter på miljön. En sådan politik måste ta full hänsyn till utvecklingsländernas särskilda behov och förhållanden och minimera eventuella negativa effekter på deras utveckling på ett sätt som skyddar de fattiga och de berörda samhällena.

Pressmeddelande: Sverige leder FN:s globala program om hållbara livsstilar och utbildning tillsammans med Japan och WWF

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- Naturvårdsverkets arbete för en hållbar konsumtion och produktion
- Framtidsstigens arbete med mål 12

Publicerad 03 december 2015 · Uppdaterad 03 december 2015

13 Bekämpa klimatförändringen

Mål 13 är att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Klimatmålet stödjer fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling och kan ge positiva synergieffekter och förutsättningar för att kunna bemöta flera av de utmaningar världen står inför idag så som livsmedelstrygghet, rent vatten, hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem, mänsklig säkerhet, jämställdhet, hälsa och ekonomisk tillväxt. Behovet av anpassning till pågående och kommande klimatförändringar är mycket stort särskilt för de minst utvecklade länderna och för de mest sårbara befolkningsgrupperna. Åtgärder behövs för att minska riskerna för, och konsekvenserna av naturkatastrofer.

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. En stor andel av de ökade utsläppen av växthusgaser i atmosfären kommer från sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi. Som följd av de ökade utsläppen riskerar vi gå mot en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader Celsius, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförsurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och med ökad risk för väderrelaterade naturkatastrofer. Klimatpåverkan måste begränsas för att skapa förutsättningarna för fattigdomsbekämpning och en långsiktigt hållbar utveckling.

Delmål för mål 13

13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.

13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.

13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

13.a Fullfölja det åtagande som de utvecklade länder som är parter i Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar gjort gällande en målsättning att till 2020 gemensamt mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen från alla typer av källor för att tillgodose utvecklingsländernas behov vad gäller meningsfulla begränsningsåtgärder och insyn i genomförandet samt så snart som möjligt finansiera och operationalisera den gröna klimatfonden fullt ut.

13.b Främja mekanismer för att höja förmågan till effektiv klimatrelaterad planering och förvaltning i de minst utvecklade länderna, med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar samt lokala och marginaliserade samhällen.

* Med beaktande av att Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar är det främsta internationella, mellanstatliga forumet för förhandlingar om hur världen ska hantera klimatförändringarna.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- Greenpeace arbetar för att stoppa klimatförändringarna

Publicerad 03 december 2015 · Uppdaterad 03 december 2015

14 Hav och marina resurser

Mål 14 är att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

Många av havens fiskebestånd är överutnyttjade och därför krävs en global ansträngning i syfte att vidta åtgärder som främjar återuppbyggnaden av hotade bestånd. För att säkra långsiktigt hållbara fiskebestånd bör fisket baseras på uppfyllande av maximalt hållbart uttag och hänsyn tas till särskilda förutsättningar i specifika regioner och havsområden. En tillväxt baserad på havens resurser visar på den potential haven har för global utveckling, inklusive fattigdomsbekämpning. Vattenbruket har i det här avseendet en nyckelroll och är en del i att trygga livsmedelsförsörjningen, under förutsättning att det sker hållbart.

Det är viktigt att fortsatt utveckla åtgärder och förvaltningsverktyg, för att hantera kända påverkansfaktorer som föroreningar, utfiskning och utvinning av naturresurser. Skydd och restaurering av kust och havsområden är nyckelåtgärder för att bevara biologisk mångfald och, fiskeresurser men även för att stärka motståndskraften mot klimatförändringar. Nya ytterligare utmaningar för att säkra havens produktion av livsmedel är marint skräp, inklusive mikroplaster, och i synnerhet havsförsurningen som visar på vikten av att koppla ihop havsfrågorna med arbetet med klimatförändringar.

Delmål för mål 14

14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slagsföroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförselav näringsämnen.

14.2 Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.

14.3 Minimera och åtgärda med havsförsurningens konsekvenser, bland annat genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer.

14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.

14.5 Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.

14.6 Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i Världshandelsorganisationen.[1]

14.7 Till 2030 öka den ekonomiska nyttan för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna av ett hållbart nyttjande av marina resurser, bland annat genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.

14.a Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.

14.b Säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.

14.c Stärka bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna genom att genomföra internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), som utgör den rättsliga ramen för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser, vilket erinras om i punkt 158 i slutdokumentet The Future We Want från Förenta nationernas konferens om hållbar utveckling (Rio+20).

[1] Med beaktande av pågående förhandlingar i Världshandelsorganisationen, utvecklingsagendan från Doha och mandatet från ministermötet i Hongkong.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- Unescos arbete med mål 14

Publicerad 03 december 2015 · Uppdaterad 03 december 2015

15 Ekosystem och biologisk mångfald

Mål 15 är att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Många av havens fiskebestånd är överutnyttjade och därför krävs en global ansträngning i syfte att vidta åtgärder som främjar återuppbyggnaden av hotade bestånd. För att säkra långsiktigt hållbara fiskebestånd bör fisket baseras på uppfyllande av maximalt hållbart uttag och hänsyn tas till särskilda förutsättningar i specifika regioner och havsområden. En tillväxt baserad på havens resurser visar på den potential haven har för global utveckling, inklusive fattigdomsbekämpning. Vattenbruket har i det här avseendet en nyckelroll och är en del i att trygga livsmedelsförsörjningen, under förutsättning att det sker hållbart.

Det är viktigt att fortsatt utveckla åtgärder och förvaltningsverktyg, för att hantera kända påverkansfaktorer som föroreningar, utfiskning och utvinning av naturresurser. Skydd och restaurering av kust och havsområden är nyckelåtgärder för att bevara biologisk mångfald och, fiskeresurser men även för att stärka motståndskraften mot klimatförändringar. Nya ytterligare utmaningar för att säkra havens produktion av livsmedel är marint skräp, inklusive mikroplaster, och i synnerhet havsförsurningen som visar på vikten av att koppla ihop havsfrågorna med arbetet med klimatförändringar.

Delmål för mål 15

15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.

15.3 Till 2030 bekämpa ökenspridning, återställa förstördmark och jord, inklusive mark som drabbats av ökenspridning, torka och översvämningar, samt sträva efter att uppnå en värld utan nettoförstöring av mark.

15.4 Senast 2030 säkerställa att bevara bergsekosystemen, inklusive deras biologiska mångfald, i syfte att öka deras förmåga att producera nytta som behövs för en hållbar utveckling.

15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

15.6 Främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.

15.7 Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.

15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattenekosystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.

15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räkenskaper.

15.a Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.

15.b Mobilisera betydande resurser från alla källor och på alla nivåer för att finansiera hållbart brukande av skogar och ge utvecklingsländerna lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive för bevarande och återbeskogning.

15.c Öka det globala stödet till insatser för att bekämpa tjuvjakt på och illegal handel med skyddade arter, inklusive genom att öka möjligheterna till en hållbar försörjning i lokalsamhällena.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- Läs om UNDP:s arbete med mål 15

Publicerad 03 december 2015 · Uppdaterad 14 december 2015

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Mål 16 är att främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.

Fredliga samhällen och frihet från våld utgör både ett mål och ett medel för hållbar utveckling. Inga varaktiga framsteg kan nås i en kontext präglad av våld, konflikt och hot om våld.

En väl fungerande statsförvaltning med ansvarsfulla institutioner, transparens och rättsstatens principer har alla ett fundamentalt egenvärde. De utgör grund för god samhällsstyrning inklusive korruptionsbekämpning och är viktiga drivkrafter för utveckling.

Alla människor är lika inför lagen och ska ha lika tillgång till rättvisa samt ska ha möjlighet att utöva inflytande och ansvarsutkrävande över beslutsfattande. God samhällsstyrning och rättsstatens principer är grundläggande mål och medel för utveckling.

Våld i alla dess former är ett av de största hoten mot utveckling både på individuell nivå och på samhällsnivå. Att minska och förebygga våld, särskilt mot kvinnor och flickor, liksom konfliktvåld är en viktig utmaning för 2030-agendan. Det gäller att bryta en upprepad våldscykel: Risken för konfliktdrabbade länder att återfalla i våld är betydande – risken att ett barn som utsatts för våld, som vuxen själv brukar våld mot andra, är överhängande.

Avsaknad av våld är en förutsättning för att människor ska kunna fatta fria beslut för egen del och för samhällets utveckling och styrning. Våld innebär inte bara mänskligt lidande och en förlust av människoliv. Våld raserar också den mellanmänskliga tillit och sociala sammanhållning som är grunden för ett samhälles ekonomiska, miljömässiga och sociala utveckling.

Begreppen demokrati och de mänskliga rättigheterna återfinns inte uttryckligen under mål 16. Dessa begrepp förekommer dock tydligt i den politiska deklarationen i 2030-agendan.

Delmål i mål 16

16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn

16.3 Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.

16.4 Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.

16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.

16.6 Bygga upp effektiva och transparanta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

16.8 Utvidga och stärka utvecklingsländernas deltagande i institutionerna för global styrning.

16.9 Senast 2030 tillhandahålla juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering.

16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.

16.a Stärka berörda nationella institutioner, bland annat genom internationellt samarbete, i syfte att bygga upp kapacitet på alla nivåer, i synnerhet i utvecklingsländerna, för att förebygga våld och bekämpa terrorism och brottslighet.

16.b Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.

Mer om FN:s 2030-agenda på FN:s webbplats (engelska)

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- UNDP:s arbete med mål 16

Publicerad 14 december 2015 · Uppdaterad 14 december 2015

17 Genomförande och globalt partnerskap

Mål 17 är att stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Omfattningen och ambitionen i den nya agendan kräver att det globala partnerskapet återvitaliseras för att säkerställa agendans genomförande. Det kommer att behövas ett intensivt globalt engagemang till stöd för genomförandet av agendan. Ett multi-aktörsperspektiv genomsyrar 2030-agendan och kommer även att krävas vid genomförandet. Regeringar, den privata sektorn, det samlade civilsamhället, FN-systemet och andra aktörer måste samverka för att nå de resultat vi har föresatt oss att nå genom 2030-agendan.

Genomförandet av agendan kräver mobilisering av ekonomiska resurser samt kapacitetsuppbyggnad och överföring av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på förmånliga villkor. Offentliga finanser, både inhemska och internationella, kommer att spela en viktig roll när det gäller att tillhandahålla grundläggande tjänster och kollektiva nyttigheter samt att katalysera andra finansieringskällor.

Att mobilisera de medel som krävs för att genomföra 2030-agendan bygger på en anda av global solidaritet och fokuserar särskilt på behoven hos de fattigaste och mest sårbara människorna och med deltagande av alla länder, alla berörda parter och alla människor.

Delmål för mål 17

Finansiering

17.1 Stärka den inhemska resursmobiliseringen, inklusive genom internationellt stöd till utvecklingsländerna, för att förbättra den inhemska kapaciteten att ta upp skatter och andra intäkter.

17.2 De utvecklade länderna ska fullt ut fullfölja sina åtaganden i fråga om offentligt utvecklingsbistånd, inklusive många utvecklade länders åtagande att nå målet att ge 0,7 procent av BNI till utvecklingsländer och 0,15–0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna. De länder som ger offentligt utvecklingsbistånd uppmanas att överväga att fastställa ett mål om att ge minst 0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna.

17.3 Mobilisera additionella finansiella resurser till utvecklingsländerna från många olika källor.

17.4 Bistå utvecklingsländerna att uppnå en långsiktigt hållbar skuldsättning genom en samordnad politik som syftar till att, när så är lämpligt, främja skuldfinansiering, skuldlättnad och skuldomstrukturering samt åtgärda kraftigt skuldtyngda fattiga länders utlandsskuld för att minska skuldbördan.

17.5 Anta och genomföra investeringsfrämjande regleringar för de minst utvecklade länderna.

Teknologi17.6 Stärka nord–syd-samarbetet, syd–syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.

17.7 Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och förmånsvillkor, på villkor som överenskommits mellan parterna.17.8 Senast 2017 fullt ut operationaliserat teknikbanken och mekanismen för kapacitetsuppbyggnad inom vetenskap, teknik och innovation för de minst utvecklade länderna samt öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik.

Kapacitetsuppbyggnad

17.9 Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord–syd och syd–syd samt trepartssamarbete.

Handel

17.10 Främja ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen, inklusive genom att slutföra förhandlingarna enligt utvecklingsagendan från Doha.

17.11 Avsevärt öka utvecklingsländernas export, i synnerhet i syfte att fördubbla de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten till 2020.

17.12 Se till att alla de minst utvecklade länderna inom fastställda tidsramar bereds varaktigt tull- och kvotfritt marknadstillträde, i överensstämmelse med Världshandelsorganisationens beslut, inklusive genom att säkerställa att preferentiella ursprungsregler som gäller för import från de minst utvecklade länderna är genomblickbara och enkla, samt bidra till att underlätta marknadstillträde.

Systemfrågor

Politisk och institutionell samstämmighet

17.13 Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen, bland annat genom politisk samordning och samstämmig politik.

17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.

17.15 Respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att fastställa och genomföra politik för fattigdomsutrotning och hållbar utveckling.

Partnerskap mellan flera parter

17.16 Stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och komplettera det med partnerskap mellan flera parter som mobiliserar och utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder, i synnerhet utvecklingsländer.

17.17 Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansierings-strategier.

Data, övervakning och ansvarsskyldighet

17.18 Till 2020 öka stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna, inklusive de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling, för att avsevärt öka tillgången på aktuella och tillförlitliga uppgifter av hög kvalitet, uppdelade efter inkomst, kön, ålder, ras, etnicitet, migrationsstatus, funktionsnedsättning, geografisk plats och andra nationellt relevanta aspekter.

17.19 Till 2030 bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP samt stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna.

Genvägar

- Globala mål för hållbar utveckling
- Agenda 2030 för hållbar utveckling
- UNDP:s arbete med mål 17

Publicerad 14 december 2015 · Uppdaterad 14 december 2015

Från http://skl.se/ 24 januari 2016

SKL. Sveriges kommuner och landsting.

Webbkarta
Press
Kurser och konferenser
Om SKL
Lättläst

Arbetsgivare, kollektivavtal
Demokrati, ledning, styrning
Ekonomi, juridik, statistik
Hälsa, sjukvård
Integration, social omsorg
Näringsliv, arbete, digitalisering
Samhällsplanering, infrastruktur
Skola, kultur, fritid

Om SKL
Politisk organisation
Om kongressen
Styrelse och beredningar
Kansliorganisation
Remisser
Inriktning och verksamhet
Uppföljning och utvärdering
Våra företag
Servicelöfte
Lediga jobb på SKL
Vi vässar välfärden

SKL är en arbetsgivar- och intresseorganisation. Alla kommuner, landsting och regioner har valt att vara medlemmar i SKL. Regionerna som är medlemmar är bildade enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar.

SKL:s uppgift är att stödja och bidra till att utveckla våra medlemmars verksamhet. Vi fungerar som ett nätverk för kunskapsutbyte och samordning. I vår roll ingår att ge service och professionell rådgivning inom alla de frågor som kommuner, landsting och regioner är verksamma inom. Vi erbjuder även kurser och konferenser inom ett brett spektrum av ämnen.
SKL:s medlemmar

Stor arbetsgivarorganisation
SKL är arbetsgivarorganisation för alla kommuner, landsting och regioner. Våra medlemmar är tillsammans arbetsgivare för mer än en miljon människor. SKL har till uppgift att teckna centrala kollektivavtal om lön och allmänna anställningsvillkor.
Arbetsgivarfrågor

Det går att göra skillnad
SKL:s ambition är att ligga steget före och belysa viktiga omvärldsförändringar. På så vis kan vi påverka utvecklingen i den riktning som ger störst nytta för våra medlemmar, och som i förlängningen bäst gynnar allmänheten. Genom intressebevakning arbetar vi för att påverka beslutsfattare såväl nationellt som internationellt.
Internationellt
Lättläst information om Sveriges Kommuner och Landsting

Kontakt. Sveriges Kommuner och Landsting 08-452 70 00
info@skl.se

Regeringsförklaringen den 15 september 2015

Statsminister Stefan Löfven, riksdagen, 15 september 2015
Ladda ner: Regeringsförklaringen 2015 (pdf 2 MB)

“ Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter,
Herr talman, Ärade ledamöter av Sveriges riksdag!

Vad ska den blågula flaggan symbolisera? När polariseringen ökar och oron sprids så behöver vi samla oss kring vilket Sverige vi vill ha.

Vad vill vi berätta för våra barn och barnbarn om det samhälle där de växer upp?

Vad vill vi beskriva när vi åker utomlands och får frågor om vårt land?

Vad vill vi att Sverige ska stå för?

Jag tror på ett Sverige som vi skapar tillsammans, som är något större än bara en sammanslutning av människor på en geografisk yta, som är en gemenskap där vi känner ansvar för varandra.

Där människors engagemang och vilja till arbete är det som bygger samhället starkt. Där vi välkomnar människor som flyr undan krig och förtryck.

Där ingen lämnas efter, men ingen heller hålls tillbaka.

Ett öppet Sverige där vi både strävar efter att ha de mest högteknologiska företagen, spetsforskning och miljöteknik i den absolut framkanten och att bli det mest jämställda och jämlika landet i världen.

För ett sammanhållet och solidariskt samhälle är en förutsättning för ett rikt och välmående land.

Sverige ska vara ett land i arbete. Investeringar görs nu i nya bostäder och infrastruktur, i företagande och på att utbilda människor till jobb. Så pressas arbetslösheten tillbaka.

De stora behoven i svensk skola möts nu med investeringar i lärarkåren, fler anställda, mindre barngrupper och i en jämlik skola. Så kan kunskapsresultaten höjas.

Klimatomställningen skyndas nu på för att det är nödvändigt för planetens framtid och för att det stärker vår konkurrenskraft och livskvalitet. Så tar vi täten i klimatarbetet.

Detta är vårt gemensamma framtidsprojekt.

Så bygger vi ett Sverige att vara stolt över.

Riksdagens partier har under det förra riksdagsåret ingått flera viktiga överenskommelser. Nu finns bland annat en bred enighet kring budgetprocessen, försvaret, vapenexporten, betygen, presstödet, amorteringskraven för bolån, militära insatser i Mali och Irak samt ett fortsatt gott samarbete kring pensionssystemet. Det är en styrka för vårt land. Samarbetsregeringen vill inledningsvis rikta ett tack till alla som konstruktivt medverkat i dessa överenskommelser.

Herr talman!

Säkerhetsläget i vår närhet har försämrats.
Den ryska aggressionen och destabiliseringen av Ukraina är den allvarligaste utmaningen mot den europeiska säkerhetsordningen sedan det kalla krigets slut. Rysslands illegala annektering av Krim är ett brott mot folkrätten. Gränser får inte ändras med våld. Stödet till Ukraina fortsätter, såväl politiskt som ekonomiskt.

Ett modernt totalförsvar skapas för att möta de utmaningar som följer av det förändrade säkerhetspolitiska läget. Den blocköverskridande överenskommelsen lägger grunden för försvarets framtida inriktning. Försvarsanslagen höjs. Den militära förmågan ökas successivt. Samtidigt fördjupas våra internationella samarbeten. Det svensk-finska samarbetet har särskild prioritet. Den svenska militära alliansfriheten tjänar alltjämt vårt land väl.

Ett brett arbete påbörjas för en tydlig politik för Sveriges säkerhet. Hoten mot vår säkerhet är föränderliga och komplexa. Terrorism, digital sårbarhet, epidemier och klimatförändringar är exempel på nutida hot. Flera partier bjuds in för att delta i detta arbete.

Sveriges kandidatur till FN:s säkerhetsråd är ett konkret uttryck för regeringens vilja att ta ett större ansvar för fred och säkerhet. Sverige ska verka för ett aktivt konfliktförebyggande arbete med tidiga insatser. Ansträngningarna för att lösa pågående krig och konflikter måste intensifieras. För att nå en tvåstatslösning mellan Israel och Palestina måste direkta förhandlingar inledas.

Också de humanitära insatserna måste förstärkas och effektiviseras. Sverige fortsätter att vara en av världens största givare av humanitärt bistånd. Vi ska vara en stark röst i världen för frihet, fred, mänskliga rättigheter och solidaritet.

Kriget i Syrien fortsätter att orsaka ett enormt mänskligt lidande. Regeringen fördömer Assadregimens omfattande attacker mot civila och ISIL:s barbariska övergrepp. Särskilt upprörande är det systematiska våldet mot kvinnor och barn. 250 000 människor har mist livet. Ett ökat tryck på Assadregimen, och de stater som stödjer den, krävs för att nå en politisk lösning.

Sverige vill att EU samlar sig till en mer aktiv och pådrivande roll, i kontakt med länder i regionen, och konstruktivt stödjer FN:s sändebud för Syrien. Sverige vill se att en internationell kontaktgrupp bildas med USA, Ryssland, regionala parter och EU för att främja FN:s ansträngningar. Och det brådskar. FN:s säkerhetsråd och dess stormakter, måste ta sitt ansvar för att få ett slut på detta blodbad.

Miljoner människor flyr undan kriget. Fler länder måste göra mer för att erbjuda människor skydd. Sverige ökar stödet till FN:s flyktingkommissaries hjälpinsatser på plats. Räddningsinsatserna på Medelhavet fortsätter. Lagliga vägar för att söka asyl måste finnas.

Sverige står upp för asylrätten. I tider av kris är den som viktigast. Den som flyr från krig och förtryck ska kunna få skydd i Sverige. Den som saknar skäl att stanna ska återvända. Sverige har en reglerad invandring.

Ansvaret för asylsökande måste delas. Det gäller i EU – mellan EU:s medlemsländer. Inget land ska smita undan sitt ansvar. Och det gäller i Sverige – mellan kommunerna. Ingen kommun ska kunna smita undan sitt ansvar.

Många människor gör i dag viktiga insatser. Det är lärare som gör sitt yttersta för att ge barn en ny start i Sverige. Det är fotbolls- och bandytränare som välkomnar nya spelare i laget. Det är volontärer som hjälper till med läxor. Så kan dagens nyanlända, precis som de som en gång flydde diktaturens Chile eller kriget på Balkan, snabbare bli en del av vårt samhälle och vara med och bygga Sverige. Det är insatser som regeringen hyllar.

Jag kommer att kalla till en nationell samling,

Sverige tillsammans, för en ännu bättre etablering. Kommuner, regioner, civilsamhället, idrottsrörelsen, trossamfund, myndigheter, näringsliv och fackföreningar med flera bjuds in för att ta fram de bästa lösningarna för ett starkt svenskt mottagande.

I många kommuner är situationen ansträngd. En stor satsning genomförs därför för snabbare etablering. Kommunerna ges ökade resurser för att förbättra svenskundervisningen för vuxna och skolgången för barn och unga. Den statliga ersättningen för mottagande av nyanlända höjs rejält. Ersättning för ensamkommande barn och unga anpassas så att den blir mer förutsägbar och kostnadseffektiv.

Alla vuxna som kommer till Sverige ska få arbeta och göra rätt för sig. Svenskundervisning ska börja redan på asylboendet. En valideringssatsning görs för att snabbare identifiera människors kompetens. Snabbspår in på arbetsmarknaden utarbetas.

Så kan de människor som flytt krig och förföljelse påbörja nya liv. Så står Sverige bättre rustat för den demografiska utvecklingen. Så blir det som nu är en utmaning, en tillgång för Sverige.

Anna Lindh påminde oss om varför EU en gång skapades.

"Stater som i generationer bekämpat varandra, skulle med ekonomiskt samarbete och vardaglig sammanflätning förhindra väpnade konflikter i Europa. Krig är osannolikt mellan länder som är ömsesidigt beroende av varandra – ekonomiskt, socialt och politiskt."

Flyktingkrisen, den ekonomiska krisen i Grekland och den kommande folkomröstningen i Storbritannien utmanar på olika sätt det europeiska samarbetet. Sverige arbetar för ett starkt och sammanhållet Europa, där fler jobb skapas, där jämställdheten ökar och där klimatpolitiken är ambitiös. Lika lön för likvärdigt arbete enligt lagar och avtal i arbetslandet är en princip som ska gälla i hela EU. På svenskt initiativ driver nu flera länder på för att den fria rörligheten inte ska kunna användas för att kringgå nationella lagar och kollektivavtal. Så kan ett medborgarnas EU skapas – ett EU som visar sin nytta i människors vardag.

Herr talman!

Hårt arbete ligger framför oss.

Under flera år har svensk produktivitet och konkurrenskraft sjunkit. Underskotten i statens finanser har vuxit. Arbetslösheten har ökat. Klyftorna har vidgats. Skolresultaten har fallit. Miljöarbetet har prioriterats ned.

Men nu har arbetet inletts för att vända utvecklingen. Målet är högt ställt. Sysselsättningen och antalet arbetade timmar ska öka så att Sverige år 2020 når EU:s lägsta arbetslöshet.

En ansvarsfull ekonomisk politik är grunden. Ordning och reda i de offentliga finanserna är en förutsättning för fler jobb och en hållbar finansiering av välfärden. Kortsiktiga skattesänkningar får stå tillbaka till förmån för långsiktiga investeringar. Underskotten betas av.

Steg för steg ska jobbmålet nås genom Sveriges nya jobbagenda. Den består av tre delar:

Den första är framtidsinvesteringar.

En stor bostadspolitisk satsning genomförs.

Ett investeringsstöd riktat mot mindre och energieffektiva lägenheter introduceras. En särskild stimulans införs för att snabbt uppföra fler studentbostäder. En byggbonus riktas till kommuner där det byggs nya bostäder.

Järnvägs- och vägunderhållet förstärks i hela landet, från norr till söder.

Infrastrukturinvesteringar som leder till fler bostäder, bättre godstransporter och pålitlig arbetspendling prioriteras. Investeringarna i infrastrukturen ökar med drygt 40 procent fram till 2019.

Sverige ska vara ett av världens främsta forskningsländer.

Under året arbetas en ny forskningsproposition fram med ett tioårigt perspektiv.

Takten ökas i klimatomställningen.

Satsningen på miljö- och klimatteknik för att stärka företagens innovationskraft utökas. Investeringsstödet Klimatklivet riktas till det som ger störst effekt på klimatutsläppen.

Den andra delen av Sveriges nya jobbagenda är en aktiv näringspolitik för fler och växande företag.

En strategi för nyindustrialisering tas fram.

Den industrinära forskningen utvecklas. Sverige ska bli ett mer attraktivt land för investeringar inom modern industriell verksamhet.

Statens riskkapital reformeras för att stödja innovativa företag i hela landet.

Företag i tidiga och växande utvecklingsskeden prioriteras. Innovationsrådet har hittills identifierat tre samverkansprogram inom Life science, miljö- och klimatteknik samt digitalisering.

En modern näringspolitik skapar jobb i hela landet.

Skogen – det gröna guldet – ska bidra till fler jobb och brukas hållbart. Arbetet med ett nationellt skogsprogram fortsätter. Sveriges potential som turistdestination med fokus på natur- och ekoturism tas tillvara. En livsmedelsstrategi arbetas fram för att öka produktionen i hela livsmedelskedjan och möta efterfrågan på ekologisk mat. En regionreform förbereds. Omfattande satsningar görs på bredbandsutbyggnad. Stödet till grundläggande kommersiell service till glesbygden utökas.

En exportoffensiv inleds.

Exporten underlättas för små- och medelstora företag. Svensk närvaro ökar på tillväxtmarknader. En samordningsfunktion, Team Sweden, ska effektivisera och stärka statens exportfrämjande. En exportstrategi presenteras under året.

En fri och rättvis världshandel främjas.

Förhandlingarna om ett handelsavtal mellan EU och USA, TTIP, fortsätter. Ett så ambitiöst resultat som möjligt ska nås, utan att äventyra löntagarnas intressen, skyddet för miljön, människors eller djurs hälsa. Avtalet ska respektera demokratiskt fattade beslut.

Den tredje delen av Sveriges nya jobbagenda är satsningar på matchning och kompetens.

375 000 människor är arbetslösa Sverige.

Samtidigt finns över 80 000 lediga jobb.

Det är ett stort slöseri. Nu inleds arbetet för att förbättra matchningen och ta tillvara all kompetens. Ingen människas vilja att utbilda sig, förbättra sin kompetens eller gå framåt i karriären ska förslösas.

Ett nytt kunskapslyft sjösätts med 50 000 nya utbildningsmöjligheter 2016.

Fler ges möjlighet att studera på yrkeshögskola, folkhögskola, högskola, yrkesvux och komvux. Alla vuxna får 2017 rätt att studera på komvux för att få gymnasiekompetens och behörighet till högre studier.

Ingen ung ska dömas till långtidsarbetslöshet.

Unga ska plugga eller jobba. Arbetet för att ge unga under 25 år utbildning, arbete eller praktik inom 90 dagar påbörjas nu i landets kommuner. Traineejobb och utbildningskontrakt byggs ut.

Fas 3 ska avvecklas.

Arbetsmarknadspolitiken ska inte förpassa människor till en återvändsgränd i arbetslivet. Extratjänster införs. Långtidsarbetslösa ges möjlighet att studera med bibehållet aktivitetsstöd.

Upphandlingar ska användas strategiskt.

Krav ska kunna ställas på att långtidsarbetslösa får jobb eller praktik. Trafikverket har som första myndighet fått detta uppdrag.

Möjligheter till delaktighet och arbete ska gälla alla, oavsett funktionsförmåga.

Lönestödet utökas. Nya anställningar på Samhall möjliggörs. Stödet till funktionshindersrörelsen höjs.

Genom Sveriges nya jobbagenda investerar regeringen i bostäder, infrastruktur, forskning och klimat. Samarbetet ökar för fler och växande företag. Steg tas mot ett Sverige där matchningen på arbetsmarknaden fungerar. Alla både kan – och ska – bidra med sin kraft.

I ett Sverige att vara stolt över arbetar alla som kan.

Herr talman!

De allra flesta av oss bär på minnet av en speciell lärare.

En som förklarade det som var svårt och som utmanade dig när du var redo.

En som förväntade sig stordåd och som hjälpte dig att nå dit.

En som såg dig.

Lärarna är nyckeln för att vända utvecklingen i skolan. Men de klarar det inte själva. Hårt arbete kommer att krävas – av oss som samhälle,

av alla elever och föräldrar. Regeringen har tre fokus: att höja kunskapsresultaten, öka jämlikheten och höja läraryrkets attraktivitet.

Tidiga insatser prioriteras.

Barngrupperna i förskolan minskas. Fler anställs i grundskolan så att lärare får mer tid med eleverna och klasserna i lågstadiet kan bli mindre. Fritids stärks. Fler speciallärare anställs. Ett skolutvecklingsprogram där lärare ges grundläggande specialpedagogiska verktyg tas fram. Det har stor betydelse inte minst för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. En räkna-läsa-skriva garanti för de tidiga åren utformas.

Resurser till skolan ska fördelas efter behov.

Läxhjälp och lovskola ges till den som behöver – inte endast till den som kan betala. Särskilda satsningar görs i skolor med tuffa förutsättningar. Resurser till kommuner som tar emot asylsökande barn i skolan ökar. Rektorer ska stärkas i sitt pedagogiska ledarskap.

Kvaliteten i lärarutbildningen förbättras.

Tre miljarder kronor tillförs på årsbasis för att höja lärarlönerna. Den nationella samlingen för läraryrket fortsätter. Digitalisering av de nationella proven och minskad administration ger lärare mer tid för eleverna.

Den psykiska ohälsan ska motverkas.

Ingen ska behöva utstå diskriminering, mobbning eller annan kränkande behandling. Det gäller såväl i skolkorridorer, som på nätet. Elever måste må bra för att kunna prestera bra. Rasism och sexism ska bekämpas. Elevhälsan stärks. Sveriges skolor ska vara trygga.

I ett Sverige att vara stolt över kommer varje barn till sin rätt.

Herr talman!

Mer än 1,1 miljoner kvadratkilometer av Arktis har försvunnit. Det motsvarar ytan av Sverige, Finland och Norge. Klimatförändringarna är här, de är allvarliga och de påverkar alla – både oss som lever nu och framtida generationer.

Det går att bromsa klimatförändringarna om vi vill. Jordens temperaturökning måste hållas så långt under två grader som möjligt. Klimathotet är vår tids ödesfråga. De globala utsläppen av växthusgaser måste halveras till 2050.

Regeringen vill ta ett klimatkliv som skyndar på omställningen till ett mer hållbart samhälle. Genom att ta ansvar i Sverige för vår klimatpåverkan visar vi ledarskap i världen. Genom att investera i klimatomställningen skapas nya svenska jobb.

Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Utsläppen ska minskas i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling. Omställningen ska vara effektiv och ge långsiktiga spelregler. Tåget ska vara snabbare än bilen och billigare än flyget. Ett klimatpolitiskt ramverk tas fram.

Klimatarbetet kräver ett globalt ledarskap.

"Vår generation är den första som kan utrota fattigdomen. Och vi är den sista som kan stoppa klimatförändringarna."

Det är FN:s generalsekreterare Ban Ki-moons ord. I slutet av året samlas världens ledare i Paris för att sluta ett nytt klimatavtal. Sverige

driver på för ett så ambitiöst avtal som möjligt. Utvecklingssamarbetet ska bidra till en omställning av fossilberoende ekonomier. Samtidigt ska fattiga länders motståndskraft stödjas genom klimatanpassning. Sverige ska fortsätta vara en av de främsta givarna till FN:s gröna klimatfond.

Sverige ska ta en ledande roll i genomförandet även av FN:s nya globala mål för en hållbar utveckling. Fattigdomsbekämpning, miljö- och klimatarbete och fredsbyggande hör ihop. Sverige ska gå före med en samstämmig politik som tar hänsyn till fattiga människors perspektiv, mänskliga rättigheter och planetens gränser. Arbetet med att uppnå de nya hållbarhetsmålen i Sverige inleds.

Sverige ska ha en fossilfri fordonsflotta.

Förutsättningarna för miljöbilar förbättras. Nytt stöd införs för elbussar. Investeringar i laddinfrastruktur och biogas möjliggörs. Supermiljöbilspremien stärks. Miljöskatternas styrande effekt ökar. Ny kollektivtrafik möjliggörs med stadsmiljöavtalen. Satsningar görs för att fler ska cykla.

Energiomställningen fortsätter och ett klimatsmart boende stimuleras. Det blocköverskridande samarbetet i Energikommissionen är avgörande för att skapa en långsiktig energipolitik.

Investeringar för 100 procent förnybar energi visar vägen. Ambitionerna höjs. Det skapar drivkrafter för tekniktutveckling, för ekonomisk utveckling och jobb i hela Sverige. Målet i elcertifikatsystemet höjs. Arbetet med att stötta havsbaserad vindkraft fortsätter. Upprustning och energieffektivisering av miljonprogrammen genomförs.

Sverige ska gå före på miljöområdet. Planetens gränser ska respekteras. Miljömålen ska nås. Biologisk mångfald, en giftfri vardag och god havsmiljö är prioriterade.

Ambitionerna för biologisk mångfald och ekosystemtjänster höjs. Satsningarna på skydd och skötsel av värdefulla naturområden ökar. Fler naturskogar skyddas. Fler marina reservat inrättas. Förutsättningarna för människor att utöva friluftsliv och vistas i naturen förbättras. Anslaget till friluftsorganisationerna höjs.

Barn ska växa upp i en vardag fri från gifter. Försiktighetsprincipen, utbyte av farliga ämnen och principen att förorenaren betalar är utgångspunkten. Utfasning av kemikalier som är skadliga för människa och miljö skapar drivkrafter för bättre alternativ. När EU:s regelverk inte räcker till går Sverige före.

Grunden läggs för en cirkulär och biobaserad ekonomi som bidrar till att miljömålen nås. Det som i dag är avfall blir istället en resurs som driver fram nya affärsmöjligheter. Farliga gifter ska fasas ur kretsloppen. Material ska i högre grad återanvändas.

Regeringens framtidsgrupper bidrar med en långsiktig idé- och politikutveckling som förenar konkurrenskraft och jobbskapande med ekologisk hållbarhet och social utveckling.

I ett Sverige att vara stolt över tar vi klimatansvar för kommande generationer.

Herr talman,

ärade ledamöter av denna församling!

Känner ni Gittan? Hon som i Pija Lindenbaums fantastiska bilderbok gick vilse i skogen och träffade gråvargarna. Det är berättelsen om hur en liten flicka förvärvar stort mod.

Få saker är så viktiga och så enkla som att läsa för barnen. Det kan öppna helt nya världar. Skolbibliotekens roll för ungas förmåga och lust till läsning främjas. Resurser tillförs till mer personal på skolbiblioteken.

I konsten och kulturen speglas samhället. Den ger oss djupare förståelse för vår samtid och om oss själva. Kulturen ska finnas i människors närhet. Barns kulturskapande prioriteras. Fri entré införs på statliga museer. Resurser tillförs till biografer i glesbygden.

Resurserna till idrottsrörelsen ökar för att ge fler möjlighet att idrotta. Särskilda insatser görs för att stärka idrottsrörelsens roll för nyanländas etablering.

Samerna har en särskild ställning som Sveriges urfolk. Regeringen avser arbeta med att öka samiskt inflytande och delaktighet. Sametinget förstärks.

Sverige ska vara ett tryggt land, där vi håller ihop. Den otrygghet och de hinder som våld, hat och brottslighet innebär måste med kraft bekämpas.

Kampen mot den grova organiserade brottsligheten intensifieras. Tullen har fått i uppdrag att prioritera kampen mot vapensmuggling. Försök, förberedelse och stämpling till grova vapenbrott ska kriminaliseras. Riktade insatser görs i de mest utsatta områdena. Polisnärvaron ökar lokalt. Nyrekryteringen till kriminella gäng ska minska genom förebyggande arbete. Avhopparverksamheten stärks.

Det förebyggande arbetet för att bekämpa våld i nära relationer stärks.

Statsbidragen till verksamheter som stödjer våldsutsatta höjs. Sexualbrottslagstiftningen ses över för att stärka brottsoffrens ställning i rättsprocessen.

Terrorism ska förebyggas, försvåras och förhindras.

Terrorkrigsresor kriminaliseras. Missbruket av pass stoppas. Brottsbekämpande myndigheter ges mer effektiva verktyg. Säkerhetspolisen får nya resurser. Samverkan mellan polis, tull och kustbevakning stärks. Det civila samhällets beredskap måste öka för att möta nya säkerhetshot.

När fördomar sprids och hatet växer, när asylboenden attackeras, när romer misshandlas och läger bränns, när judar, muslimer och kristna angrips för sin tro och när hbtq-personer möts av hat, då ska vi stå upp för alla människors rättigheter och lika värde. Demokratin måste erövras och erövras igen. Vi delar var och en det ansvaret i vardagen.

En nationell plan mot rasism och hatbrott tas fram. Det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism förstärks. Ett nationellt forskningsprogram om rasism inrättas. Informationssäkerheten stärks och arbetet för att bekämpa brott, kränkningar och hot på internet intensifieras.

I Sverige ska du ha rätt att vara precis den du är. Det ska vara tryggt för alla, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Europa kan inte acceptera antiziganism. Det är varje medlemslands ansvar att säkerställa att medborgarna inte utsätts för diskriminering och att trygga deras sociala rättigheter. Allmosor är inte vägen ur armod. Ingen ska behöva tigga på gatan. Utbildning och jobb är lösningen.

Ett avtal för att främja möjligheter till jobb och social trygghet i hemlandet har slutits med Rumänien. Nu förs samtal med Bulgarien för att göra detsamma. Lag och ordning i Sverige ska upprätthållas. Olovliga bosättningar på allmän eller privat mark ska inte tillåtas. Hatbrott ska aldrig accepteras.

Herr talman!

Sverige i dag är ett samhälle med för stora klyftor.

Medellivslängden skiljer fem år mellan den med kort utbildning och den med lång. Äldre far illa när det är för lite personal inom äldreomsorgen. Så här ska Sverige inte vara. Otrygghet och klyftor håller Sverige tillbaka.

Den generella välfärden är oöverträffad för att jämna ut livsvillkor och skapa trygghet. Nedskärningar ersätts nu med nya investeringar. Våra gemensamma medel ska gå till det de är avsedda för. Personalens kunskap ska tas tillvara. Låt proffsen vara proffs!

En kommission för jämlik hälsa har tillsatts.

Människors hälsa ska inte avgöras av socioekonomisk status. Målet är att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Vården tillförs mer resurser för högre kvalitet.

Satsningar genomförs för en bättre cancervård. Mammografi blir avgiftsfri. Förlossningsvården förstärks. Resurser tillförs för att minska den psykiska ohälsan hos unga. En satsning görs på kvinnors hälsa.

Pensionärernas ekonomi förbättras.

Pensionärsskatten sänks, som ett steg mot lika beskattning för pension och lön. För pensionärer med lägst inkomster sluts skatteklyftan helt. Bostadstillägget har höjts. Ett investeringsstöd för fler bostäder för äldre införs. Bemanningen i äldreomsorgen ökar. Arbetet med en nationell kvalitetsplan påbörjas.

Jämställdhetsintegrering sker i hela politiken.

Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Världens första feministiska regering genomför nu en politik som ökar jämställdheten mellan män och kvinnor.

Familjepolitiken stärks så att alla barn ges lika goda livschanser.

Grundnivån i föräldraförsäkringen höjs. En modern föräldraförsäkring tas fram som är anpassad till dagens arbetsmarknad och fungerar för

alla familjekonstellationer, även stjärnfamiljer. En tredje månad reserveras för vardera föräldern.

En satsning på att rusta upp den sociala barn- och ungdomsvården påbörjas.

Samhällets skydd för de mest utsatta är ett nät av människor, ofta socialsekreterare. De har länge kämpat i skymundan.

Fusket i välfärdssystemen ska bekämpas.

Ett arbete påbörjas för att komma tillrätta med missbruk kring personlig assistans och subventionerade anställningar. Välfärden ska skyddas från ekonomisk brottslighet. En ny fuskdelegation tillsätts.

Ett kraftfullt åtgärdspaket tas fram för att bromsa de växande sjuktalen.

Ingen ska behöva bli sjuk av sitt arbete. En ny arbetsmiljöstrategi presenteras. Den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen tas bort. Sjukförsäkringen ska leda människor tillbaka till arbete, inte till fattigdom.

Arbetslöshetsförsäkringen förbättras.

Taket har höjts. Ett arbete inleds för att fler ska kunna kvalificera sig och ansluta sig till försäkringen. Ett lagförslag läggs fram för att stoppa missbruket av visstidsanställningar. Ekonomisk trygghet leder till att människor bejakar förändring i arbetslivet. Det är bra både för individen och för Sveriges företag.

Herr talman!

Vi har börjat resan mot ett samhälle som håller ihop och där människor finns till för varandra.

Steg för steg lägger vi grunden för ett Sverige där fler jobb skapas och arbetslösheten minskar. Ingen lämnas efter. Ingen hålls heller tillbaka. För det solidariska samhället är också det framgångsrika samhället.

Steg för steg skapar vi en skola där barnen lär sig mer. Varje barn utmanas och får det stöd hen behöver. För vi vet att en jämlik skola leder till högre kunskapsresultat.

Steg för steg höjer vi ambitionerna för klimatpolitiken. För det finns ingen annan väg framåt om vi ska hejda klimatförändringarna. Och vi vet att det rustar Sverige för framtiden.

Det ska den blågula flaggan symbolisera.

Tillsammans skapar vi ett Sverige att vara ännu mer stolt över.

Publicerad 15 september 2015 · Uppdaterad 15 september 2015 “

Budgetpropositionen för 2016

ID-nummer: Prop. 2015/16:1 Ansvarig: Finansdepartementet
Den 21 september 2015 lämnade regeringen budgetpropositionen för år 2016 till riksdagen. Budgetpropositionen innehåller regeringens förslag till statens budget för 2016 samt de övriga förslag och bedömningar som följer av riksdagsordningen och budgetlagen.

Ladda ner:

- Förslag till statens budget för 2016, finansplan och skattefrågor, kapitel 1-12 och bilagor 1-16 (pdf 6 MB)
- Utgiftsområde 1 Rikets styrelse (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (pdf 2 MB)
- Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (pdf 500 kB)
- Utgiftsområde 4 Rättsväsendet (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 5 Internationell samverkan (pdf 613 kB)
- Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (pdf 872 kB)
- Utgiftsområde 8 Migration (pdf 696 kB)
- Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (pdf 2 MB)
- Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning (pdf 681 kB)
- Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom (pdf 383 kB)
- Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget (pdf 315 kB)
- Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn (pdf 455 kB)
- Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering (pdf 827 kB)
- Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (pdf 808 kB)
- Utgiftsområde 15 Studiestöd (pdf 554 kB)
- Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (pdf 3 MB)
- Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (pdf 2 MB)
- Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (pdf 960 kB)
- Utgiftsområde 19 Regional tillväxt (pdf 927 kB)
- Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 21 Energi (pdf 830 kB)
- Utgiftsområde 22 Kommunikationer (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 24 Näringsliv (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (pdf 820 kB)
- Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. (pdf 659 kB)
- Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen (pdf 231 kB)
- Rättelseblad för prop. 2015/16:1 (pdf 613 kB)

Särtryckta bilagor i budget 2016

- Kapitel 1: Finansplan
- Bilaga 3: Ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män
- Bilaga: Statsförvaltningens utveckling

Budgetpropositionen för 2016 som excel

- Tabellsamling makroekonomisk utveckling och offentliga finanser
- Bilaga 1 Specifikation av budgetens utgifter och inkomster 2016

Genvägar

- Sammanfattning: Budgeten för 2016 på fem minuter
- Pressmeddelande: Investeringar för Sverige
- Höständringsbudgeten för 2015
- Riksdagens behandling av höstbudgeten

Budgeten för 2016 på fem minuter

Den 21 september 2015 lämnade regeringen sitt budgetförslag för 2016 till riksdagen. Hela regeringens förslag finns samlat i budgetpropositionen som bland annat innehåller regeringens finansplan, regeringens bedömning av hur den svenska ekonomin och de offentliga finanserna utvecklas och vilka ramar det ger för finanspolitiken. Budgeten innehåller också regeringens förslag till hur statens pengar ska användas samt en beräkning av hur stora statens inkomster väntas bli det kommande året.

Svensk ekonomi och de offentliga finanserna

Regeringen bedömer att konjunkturläget i den svenska ekonomin förbättras de kommande åren. Det beror främst på en starkare utveckling i omvärlden och leder tillsammans med den förda politiken till en fallande arbetslöshet i Sverige. Men konjunkturuppgången är osäker och riskerna för en svagare utveckling är betydande. Återhämtningen och den förda politiken gör att underskottet i de offentliga finanserna väntas minska under de kommande åren.

Artikel: Prognos för svensk ekonomi 21 september 2016

Detta gör regeringen – Investeringar för Sverige

I budgetpropositionen för 2016 föreslår regeringen reformer för sammanlagt drygt 24 miljarder kronor. Detta tillskott läggs till de 20 miljarder kronor som regeringen aviserade för 2016 i vårbudgeten. Förslagen präglas av en feministisk grundsyn som utgår från att jämlikhet bygger tillit och bättre livsvillkor för alla. Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringspartierna och Vänsterpartiet.

Artikel: Finanspolitikens inriktning 2016

Investeringar för fler jobb

En av regeringens viktigaste uppgifter är att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen. Regeringens jobbagenda består av tre delar: investeringar för framtiden i bostäder, klimatomställning och infrastruktur, en aktiv närings- och innovationspolitik för fler och växande företag samt investeringar i kompetens och matchning. Ett tydligt jämställdhetsperspektiv ska finnas i agendan.

Artikel: Investeringar för fler jobb

Investeringar i skolan

Sverige ska vara en ledande kunskapsnation. För att vända kunskapsresultaten i skolan och förbättra likvärdigheten föreslår regeringen satsningar på höjda lärarlöner och stärkt fortbildning för lärare samt på bättre möjligheter till utveckling i de skolor som har störst utmaningar. Reformerna bygger vidare på regeringens tidigare satsningar, exempelvis för fler anställda i lågstadiet.

Artikel: Investeringar i skolan

Investeringar i klimatomställning och energi
Sverige ska vara en ledande kraft i klimatomställningen. Med högt ställda mål ska Sverige vara drivande i de internationella förhandlingarna om ett nytt klimatavtal. Regeringen föreslår därför reformer för att möta klimatutmaningarna, öka andelen förnybar energi och stimulera utvecklingen av innovativ miljöteknik. Det handlar om satsningar på klimatfinansiering i utvecklingsländer, solceller respektive miljöfordon liksom om höjda miljöskatter.
Artikel: Investeringar i klimatomställning och energi

Reformer för ökad välfärd och trygghet
Sverige ska vara ett land präglat av jämställdhet, rättvisa och gemensamt ansvarstagande. Regeringen föreslår därför ett flertal reformer för att svensk hälso- och sjukvård ska vara i världsklass som bland annat tar sikte på att förbättra kvinnors hälsa. Bland reformerna finns även sänkt skatt för pensionärer, en avskaffad bortre tidsgräns i sjukförsäkringen, ökad trygghet och möjligheter för alla barn samt höjd föräldrapenning på grundnivå.
Artikel: Reformer för ökad välfärd och trygghet

Bättre mottagande och snabbare etablering
Sverige ska ha en långsiktigt hållbar och rättssäker migrationspolitik som värnar asylrätten. När fler människor söker en fristad i Sverige ställs höga krav på samhället att ta vara på och utveckla den resurs invandringen innebär. För de som beviljas uppehållstillstånd är det viktigt med en snabb etablering på arbetsmarknaden och i samhället. Regeringen föreslår därför reformer för snabbare etablering av nyanlända samt höjd ersättning till kommunerna för mottagandet.
Tema: Regeringens etableringspolitik

Sverige i världen
En orolig omvärld kräver förmåga att försvara Sverige och ta del av ansvaret för dem som drabbas av konflikt. Regeringen föreslår därför ökade ambitioner vad gäller biståndet. Det föreslås också ökade insatser mot terrorism. Därtill föreslås som ett resultat av en överenskommelse mellan regeringen, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna ökade medel till försvaret.

Finansiering och budgetförstärkningar

Reformerna i denna proposition är fullt finansierade. Regeringen föreslår inkomstökningar på sammanlagt cirka 19 miljarder och om utgiftsminskningar på cirka 3 miljarder för 2016. Dessutom föreslås övriga budgetförstärkningar på 2,5 miljarder kronor.

Några av de inkomstökningar som föreslås:

- avtrappning av jobbskatteavdraget
- begränsad uppräkning av gränsen för statlig inkomstskatt
- sänkt tak och slopade tjänster i RUT-avdraget
- sänkt subventionsgrad i ROT-avdraget
- särskild löneskatt för äldre
- höjd beskattning för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring
- höjda energiskatter

Några av de utgiftsminskningar som föreslås:

- avskaffad samordnings- och tillgänglighetsmiljard (f.d. kömiljarden)
- avskaffande av systemet med etableringslotsar
- ändrad uppräkning av assistansersättning

Artikel: Skatteförslag i budgetpropositionen för 2016

Det totala budgetförslaget för 2016 i siffror

Utgifterna för staten föreslås uppgå till 933,9 miljarder kronor under 2016. Inkomsterna för staten beräknas uppgå till 924,3 miljarder kronor under 2016. Statens ekonomi beräknas därmed få ett underskott om 9,6 miljarder kronor under 2016.
Budgetförslaget för 2016 i siffror

Ökad ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män

Regeringens förslag under mandatperioden har inneburit att den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män har stärkts.

- Höjningen av barndelen i försörjningsstödet i denna proposition ökar inkomsten mer för kvinnor än män eftersom det är vanligare att kvinnor är ensamstående med barn.
- En höjd grundnivå i föräldrapenningen är också en reform som främst gynnar kvinnor, eftersom kvinnor tar ut fler dagar på grundnivå.
- Det förhöjda grundavdraget för pensionärer innebär en skattesänkning för både kvinnor och män. Kvinnor har i större utsträckning än män låg pension och kvinnor lever i genomsnitt också längre än män. Förslaget kommer därför att gynna kvinnor i större utsträckning än män och bidrar således till minskade ekonomiska skillnader mellan män och kvinnor.
- Av de budgetförstärkande åtgärderna har det avtrappade jobbskatteavdraget och ingen uppräkning av den nedre skiktgränsen vid uttag av statlig inkomstskatt en större effekt på inkomsterna för män än för kvinnor. Orsaken är att fler män har inkomster över skiktgränsen för statlig inkomstskatt och den gräns där avtrappningen av jobbskatteavdraget börjar. Fler män än kvinnor berörs därför av förslagen och de män som berörs får också i genomsnitt en högre skattehöjning.
- De föreslagna begränsningarna av ROT- och RUT-avdragen kommer att minska både kvinnors och mäns disponibla inkomst. Män gör i genomsnitt avdrag för större belopp vilket innebär att effekten blir större för män.

Bilaga: Ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män

Nyckeltal prognos september 2015
se Sammanfattning: Budgeten för 2016 på fem minuter

Nästa steg - riksdagsbehandling av budgetförslaget
När regeringen har lämnat sitt budgetförslag till riksdagen ska riksdagen fatta beslut om statens budget. Riksdagen behandlar budgetpropositionen i två olika steg:

- Först beslutar riksdagen om riktlinjerna för den ekonomiska politiken samt de ekonomiska ramarna för statens budget i form av utgiftsramar och en inkomstberäkning. Beslutet om utgiftsramarna - är sedan styrande för den fortsatta riksdagsbehandlingen på så sätt att utgiftsramarna för respektive utgiftsområde inte får överskridas.

- I det andra steget tar riksdagen ställning till hur utgifterna ska fördelas inom varje enskilt utgiftsområde, det vill säga hur mycket pengar olika verksamheter ska få. Budgetpropositionen är slutbehandlad när riksdagen har tagit ställning till förslagen för samtliga 27 utgiftsområden. Då sammanställer riksdagen statens budget.

Långtidsutredningen 2015

Arbetet med Långtidsutredningen 2015 inleddes under hösten 2013. Utredningen ska ge en bred översikt över den svenska ekonomins utmaningar och möjligheter på lång sikt och föreslå åtgärder för ökad produktivitet och högre tillväxt.

Som vanligt kommer långtidsutredningen presentera ett antal underlagsrapporter som innehåller fördjupade analyser inom relevanta områden. De nio underlagsrapporterna presenteras nedan. Långtidsutredningen kommer även redovisa modellbaserade utvecklingsscenarier för den svenska ekonomin.

De första underlagsrapporterna presenteras sommaren och hösten 2014 och de sista väntas vara klara hösten 2014. Därefter presenterar långtidsutredningen sina övergripande slutsatser och förslag i ett huvudbetänkande under hösten 2015.

Underlagsrapporter - bilagor till långtidsutredningen
Som underlag för analysen och ställningstagandena i huvudbetänkandet kommer långtidsutredningen presentera nio fristående underlagsrapporter som bilagor till utredningen. Rapporterna skrivs företrädesvis av externa forskare men också av tjänstemän vid Regeringskansliet och andra statliga myndigheter.

Energimarknader
Klar: juni 2014 Rapporten beskriver och analyserar hur de svenska energimarknaderna fungerar ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Analysen inriktas i första hand på marknaderna för el, fjärrvärme, utsläppsrätter och s.k. gröna certifikat. Marknaderna för oljeprodukter, gas, biobränslen och kol behandlas översiktligt med fokus på betydelsen för el- och fjärrvärmemarknaderna.
Rapport: De svenska energimarknaderna - en samhällsekonomisk analys, SOU 2014:37

Bostadsmarknad och tillväxt
Klar: maj 2015 Rapporten diskuterar de teoretiska och empiriska sambanden mellan bostadsmarknaden och den ekonomiska utvecklingen. Analysen fokuserar i första hand på de problem och åtgärder som har störst betydelse för den långsiktiga utvecklingen.
Rapport: Bostadsmarknaden och den ekonomiska utvecklingen, SOU 2015:48

Offentlig sektor och produktivitet
Klar: juni 2015 Rapporten diskuterar betydelsen av olika offentliga åtaganden och finansieringsformer för den långsiktiga produktivitetsutvecklingen och tillväxten. Analysen baseras på teoretisk och empirisk forskning om den relativa betydelsen av centrala samhällsfunktioner. Fokus ligger i första hand på de offentliga utgifterna och trygghetssystemen men även inkomstsidan behandlas.
Rapport: The Welfare State and Economic Performance, SOU 2015:53

Utbildningssystemen
Klar: oktober 2015 Rapporten diskuterar hur väl utbildningsväsendets olika stadier - från förskola till högskola - fyller sina funktioner att förbereda för nästa stadium eller för arbetslivet. Perspektivet är framåtblickande och beaktar den förväntade utvecklingen av demografi och arbetsmarknad.
Rapport: Utbildning för framtidens arbetsmarknad, SOU 2015:90

Migration och offentlig ekonomi
Klar: december 2015 Rapporten analyserar migrationens långsiktiga

betydelse för de offentliga finanserna. En dynamisk analysmodell används för att beräkna det framtida offentlig-finansiella nettot för migrationen under olika förutsättningar.
Rapport: Migration, en åldrande befolkning och offentliga finanser, SOU 2015:95

Långsiktiga ekonomiska scenarier
Klar: december 2015. Rapporten beskriver och analyserar olika utvecklingsscenarier för den svenska ekonomin. De modellbaserade analyser som presenteras avser bl.a. utvecklingen av de offentliga finanserna, produktivitet, sparande, investeringar, hushållens konsumtion och förändringar inom olika näringslivsbranscher.
Rapport: Sveriges ekonomi – scenarier fram till år 2060

Regional demografisk utveckling
Klar: december 2015. Rapporten analyserar effekterna av den regionala demografiska utvecklingen med avseende på bl.a. arbetskraftsförsörjning, välfärd, skatteutjämning och offentliga finanser. En central utgångspunkt för analysen är frågan om hur en regionalt oönskad utveckling kan vändas eller mildras.
Rapport: Demografins regionala utmaningar, SOU 2015:101

Forskning, innovationer och tillväxt
Klar: December 2015. Rapporten diskuterar betydelsen av ett gynnsamt forsknings- och innovationsklimat för den långsiktiga ekonomiska utvecklingen. Analysen fokuserar på de faktorer som bedöms centrala för att Sverige ska kunna behålla sin position som ett ledande forsknings- och innovationsland där utvecklingsinsatser effektivt kan omstättas i en god produktivitetstillväxt.
Rapport: Forskning, innovationer och ekonomisk tillväxt, SOU 2015:107

Inkomstfördelning
Klar preliminärt: höst 2015 Rapporten beskriver och analyserar hur inkomstfördelningen i Sverige har utvecklats under de senaste decennierna. Analysen fokuseras på de viktigaste förklaringsfaktorerna bakom utvecklingen och deras ekonomiska betydelse på lång sikt.

Slutrapport - huvudbetänkande från långtidsutredningen
Klar: december 2015 Långtidsutredningen 2015 diskuterar de långsiktiga förutsättningarna för produktivitetsutveckling och tillväxt utifrån scenarier över hur den svenska ekonomin kan utvecklas för några decennier framöver.
Långtidsutredningen 2015, huvudbetänkande, SOU 2015:104

Kontaktuppgifter för Långtidsutredningen 2015
De tjänstemän som arbetar med Långtidsutredningen 2015 hör till budgetavdelningens strukturenhet vid Finansdepartementet.
Adress:
Långtidsutredningen 2015 Finansdepartementet 103 33 Stockholm
Telefon: 08-405 41 13

Avslutade underlagsrapporter
Demografins regionala utmaningar
Migration och offentlig ekonomi
Energimarknader
Bostadsmarknad och tillväxt
Offentlig sektor och produktivitet
Utbildningssystemen
Forskning, innovationer och tillväxt
Sveriges ekonomi – scenarier fram till år 2060
Publicerad 01 juni 2015 · Uppdaterad 01 juni 2015

Långtidsutredningen 2015. Huvudbetänkande.

SOU 2015:104 Långtidsutredningen 2015, huvudbetänkande (pdf 1 MB) Huvudbetänkande SOU 2015:104 Betänkande av Långtidsutredningen Stockholm 2015.....Presenterad 8 december 2015.

Förord

Långtidsutredningen 2015 utarbetas inom strukturenheten på Finansdepartementet.

Arbetet med huvudbetänkandet till Långtidsutredningen 2015 har utförts under ledning av kansliråden Helen Forslind (projektledare) och Lars Davidsson (bitr. projektledare). I den grupp som har skrivit huvudbetänkandet har även ämnesrådet Kerstin Krafft och kanslirådet Per Sonnerby ingått.

I diskussioner kring huvudbetänkandets utformning och innehåll har också kansliråden Elisabet Idar Angelov och Mark Storey samt departementssekreterarna Leo Gumpert, Malin Ivarsson, Therése Karlsson och Åsa Sterte deltagit. De har även bidragit med underlag och skrivinsatser. Inledningsvis deltog också departementsrådet Mårten Blix i arbetet. Praktikanterna Hugo Brändström och Clas Älgenäs har bidragit i arbetet.

Arbetet med huvudbetänkande har följts av en referensgrupp. I referensgruppens arbete har Andreas Bergh, Jens Henriksson, Clas Olsson, Annika Sundén, och Annika Wallenskog deltagit. Även budgetchefen Urban Hansson Brusewitz, ämnessakkunnige Tomas Nordström och departementssekreteraren Peter Höglund har, liksom andra tjänstemän på Finansdepartementet, bidragit med synpunkter. Kanslisekreteraren Charlotte Nömmera har utfört slutredigering av huvudbetänkandet. Arbetet med bilagorna till Långtidsutredningen 2015 har utförts under ledning av t.f. kanslichefen Martin Hill och inledningsvis även av dåvarande kanslichefen Mikael Åsell. Stockholm i november 2015 Peter Frykblom, departementsråd

Innehåll

Sammanfattning 7
Summary 25

1 Inledning 43
1.1 Långtidsutredningen 2015 analyserar förutsättningarna för tillväxt och välstånd 43
1.2 Sverige har ett gott utgångsläge för att möta framtiden 46
1.3 Trender som påverkar den långsiktiga ekonomiskautvecklingen. 51
1.4 Huvudbetänkandets disposition 57

2 Ekonomisk utveckling på lång sikt 59
2.1 Långsiktiga utvecklingstrender 60
2.2 Ekonomin förändras, men snurrar inte fortare 82
2.3 Scenario över ekonomisk utveckling på lång sikt 89
2.4 Avslutning 94

3 Produktivitet 97
3.1 Produktivitet och materiellt välstånd 97
3.2 Produktivitetstillväxten har sjunkit under en längre tid 106
3.3 Bestämningsfaktorer för produktivitetstillväxt 114
3.4 Svenska styrkor och svagheter 136

3.5 Policyslutsatser 158

4 Arbetsmarknad 165
4.1 Utbud och efterfrågan på framtidens arbetsmarknad 165
4.2 Bestämningsfaktorer för en väl fungerande arbetsmarknad..... 184
4.3 Svenska styrkor och svagheter 192
4.4 Policyslutsatser 235

5 Offentliga välfärdssystem och fördelning 247
5.1 De offentliga välfärdssystemens mål, medel och effekter 247
5.2 Inkomstspridningen ökar 254
5.3 En ökad efterfrågan på välfärdstjänster blir en utmaning 268
5.4 De offentliga finanserna sätts under press 281
5.5 Anpassning och prioritering blir nödvändigt 295
5.6 Policyslutsatser 297

6 Framtiden kräver anpassningsförmåga..... 301
6.1 Generellt utformade regler skapar flexibilitet 301
6.2 Tillit och en god förvaltning stärker ekonomin 307
6.3 Goda färdigheter säkrar arbete 311
6.4 Fler i arbete säkrar välfärden 319
6.5 Sveriges förutsättningar att möta framtiden är goda 332

Referenser 335
Bilagor till Långtidsutredningen 2015 369

Sammanfattning

Långtidsutredningens syfte är att utgöra ett underlag för den ekonomiska politiken och att skapa debatt kring politikens utformning. Den ska också ge en samlad bild av den ekonomiska utvecklingen på lång sikt. Utredningens huvudbetänkande utarbetas av tjänstemän vid Finansdepartementet och publiceras återkommande med ca fyra års mellanrum. Tjänstemännen väljer de ämnen och de metoder som de bedömer bäst svarar mot utredningens syfte. Regeringen har inte beslutat om direktiv för utredningen.

Långtidsutredningen 2015 är den tjugoandra i ordningen. Enligt utredningens bedömning är Sverige i grunden ett land med goda förutsättningar att framgångsrikt möta framtida utmaningar. Fram till 2060 visar de scenarier utredningen använder att det materiella välståndet i termer av bruttonationalprodukt (BNP) per capita mer än fördubblas, folkmängden väntas öka till nästan 13 miljonermänniskor och medellivslängden väntas öka med fem år för kvinnor och ca sex år för män. Samtidigt kommer fördelningen av samhällets resurser och de offentliga finansernas utveckling att innebära betydande, men inte omöjliga, utmaningar.

Fyra framtidstrender ställer krav på en anpassningsbar ekonomi

I ekonomin sker en ständig omvandling. Nya varor och tjänster ersätter gamla, och nya arbeten tillkommer medan andra försvinner. Ett antal trender kan förväntas prägla omvandlingen och utvecklingen av ekonomin i framtiden. Utredningen har valt att särskilt lyfta fram följande fyra utvecklingstrender:

– Den tekniska utvecklingen

– Den fortsatta internationaliseringen

– Den demografiska förändringen

– Klimatförändringarna och klimatåtaganden.

De fyra utvecklingstrenderna förväntas påverka omvandlingen i ekonomin via flera kanaler. De förväntas dels påverka produktiviteten och därigenom tillväxten, dels innebära både utmaningar och möjligheter för arbetsmarknaden och de offentligt finansierade välfärdssystemen.

Även förändringar i efterfrågemönster kan ha betydande effekter på den svenska ekonomins struktur och funktionssätt och utgör därför också en viktig drivkraft för strukturomvandling. Vilka varor och tjänster som efterfrågas ändras över tid och efterfrågan påverkas i hög grad av de fyra utvecklingstrenderna.

De genomsnittliga inkomsterna i Sverige fördubblas till 2060

I betänkandet beskrivs utvecklingen av arbetade timmar, produktivitet och BNP bl.a. med hjälp av ett basscenario som tagits fram inom ramen för arbetet med Långtidsutredningen 2015. I basscenariot förväntas det totala antalet arbetade timmar i ekonomin öka med drygt 13 procent mellan 2015 och 2060. Ökningen av antalet arbetade timmar drivs i scenariot främst av att antalet personer i yrkesverksam ålder ökar, men är också en effekt av att den genomsnittliga pensionsåldern på lång sikt höjs.

Även om det totala antalet arbetade timmar i ekonomin ökar så innebär den demografiska förändringen – med en kraftig ökning av andelen äldre – att antalet timmar per person utslaget på hela befolkningen kommer att sjunka i framtiden.

Produktiviteten i hela ekonomin väntas öka med ca 1,7 procent per år i genomsnitt fram till 2060. Utvecklingen blir något svagare än under 1990- och delar av 2000-talet, till följd av en något lägre produktivitetstillväxt i vissa branscher, men även av att sysselsättningen förväntas öka i sektorer med svag produktivitetstillväxt, däribland de offentligt finansierade välfärdstjänsterna.

Den förväntade ökningen av antalet arbetade timmar i kombination med den antagna produktivitetsutvecklingen leder enligt scenariot till att BNP ökar med drygt 2 procent per år mellan 2015 och 2060. Under samma period beräknas BNP per capita öka med i genomsnitt 1,7 procent per år. Detta innebär att de reala inkomster mätt som BNP per capita mer än fördubblas fram till 2060.

Produktivitetstillväxten sjunker, men Sverige har relativt goda förutsättningar

På lång sikt avgörs materiellt välstånd av produktivitet snarare än av antalet arbetade timmar. Produktiviteten beror bl.a. på insatser av olika former av kapital. I betänkandet diskuteras huvudsakligen tre former av kapital: humankapital (arbetskraftens kunskaper och färdigheter), realkapital (näringslivets och det offentligas investeringar) samt naturkapital (de varor och tjänster naturen ger). Hur väl dessa tre kombineras påverkar den s.k. totalfaktorproduktiviteten. Sedan mitten av 2000-talets första decennium har produktivitetstillväxten utvecklats svagt i många länder. Den huvudsakliga förklaringen är en kraftig nedgång i totalfaktorproduktiviteten, dvs. den del av produktivitetsutvecklingen som inte kan förklaras av olika former av kapitalinsatser. Från att ha bidragit med ungefär halva produktivitetstillväxten mellan

1994 och 2006 har totalfaktorproduktivitetens bidrag varit negativt efter 2007. Det råder delade meningar om vad den sjunkande tillväxten i totalfaktorproduktivitet i världen beror på och hur den kommer att utvecklas i framtiden.

Produktiviteteten skiljer sig åt i olika branscher. Efterfrågan på tjänster förväntas fortsätta öka, vilket gör att produktivitetsutvecklingen i tjänstesektorn blir allt viktigare.

Arbetskraftens kunskaper och färdigheter är centrala för produktivitetsutvecklingen. Individens grundläggande färdigheter är särskilt avgörande för humankapitalet. Som mått på humankapital är utbildningens kvalitet viktigare än dess längd. Vid en internationell jämförelse är Sverige en kvalificerad kunskapsekonomi, med en relativt hög och jämn kunskapsfördelning. Det huvudsakliga hotet mot denna svenska styrka är de under lång tid sjunkande kunskapsresultaten hos skoleleverna. Den ökadespridningen i elevprestationer riskerar också att göra kunskapsfördelningen mer ojämn.

Realkapitalets intensitet och kvalitet förklarar runt hälften av produktivitetstillväxten under de senaste årtiondena. Näringslivet svarar för den större delen av investeringarna i Sverige. Näringslivets kapitalförsörjning verkar också i huvudsak fungera väl. De offentliga investeringarna i realkapital omfattar främst statens investeringar i vägar och järnvägar, samt kommunala investeringar i byggnader, vägar, kollektivtrafik och sjukvård. Det finns få tecken på att staten investerar för lite i vägar och järnvägar. Däremot skulle den samhällsekonomiska nyttan öka betydligt om lönsamma investeringar prioriterades i högre grad.

I ett internationellt perspektiv har Sverige ett naturkapital av hög kvalitet. Miljö- och klimatpolitiken är i huvudsak inriktad på en långsiktig förvaltning av naturkapitalet. Utformningen avmiljöpolitiken är dock delvis ineffektiv. Det kan innebära försämrad uppfyllelse av såväl miljömål som andra mål, och onödiga samhällsekonomiska kostnader.

Forskningen pekar på ett antal faktorer som kan bidra till att förklara utvecklingen av totalfaktorproduktiviteten, exempelvis graden av social tillit, den offentliga förvaltningens kvalitet, konkurrensförhållanden, organisation och ledning, forskning, innovation och entreprenörskap samt finans- och penningpolitikens långsiktiga hållbarhet.

Sverige präglas av en hög grad av social tillit, vilket är mycket värdefullt. Den svenska offentliga förvaltningen håller som regel god kvalitet, men denna kvalitet måste värnas mot korruption och andra hot. Hög konkurrensutsättning inom inte minst industrinhar stärkt produktiviteten i Sverige. Konkurrensen är dock fortfarande begränsad inom vissa delar av ekonomin. Sverige har hög innovationskapacitet, men vissa indikatorer visar en svagare utveckling på senare tid. Inställningen till nyföretagande är positiv, men omsättningen på företag och expansionsviljan är relativt låg. Finans- och penningpolitiken har hög trovärdighet, vilken behöver upprätthållas.

Robotar och datorer tar inte fler jobb än de nya som skapas

Förändringen i efterfrågan på framtida arbetskraft kan i betydande omfattning förväntas vara beroende av den tekniska utvecklingen. Det har spekulerats om att över hälften av de anställda på den svenska arbetsmarknaden skulle kunna ersättas av digital teknik under de kommande två decennierna.

Utredningen har närmare undersökt digitaliseringens potentiella effekt på svensk arbetsmarknad. Enligt den s.k. rutinarbeteshypotesen

kommer rutinartade kognitiva och manuella arbetsuppgifter – som hittills utgjort ett stort inslag i många medelkvalificerade yrken som administrativa assistenter, bokförings- och redovisningsassistenter, montörer och maskinförare – inte längre att kräva (mänsklig) arbetskraft. Forskningen bedömer detta vara en viktig förklaring till den jobbpolarisering som kunnat noteras såväl i USA som i Europa de senaste 20–30 åren. Jobbpolariseringen innebär att alltmer jobb utförs i högkvalificerade och lågkvalificerade typer av yrken medan yrken som kräver medelhöga kvalifikationer utgör en minskande andel av den totala arbetsmarknaden.

Såväl svenska forskningsstudier som de analyser utredningen gjort tyder på att en jobbpolarisering också sker i Sverige. Utvecklingen är sannolikt kopplad till datoriseringen av det svenska arbetslivet, men även robotiseringen i den svenska industrin torde vara en viktig faktor. Utredningens analyser av perioden 2001–2013 visar att jobbpolariseringen är tydligast bland män och i privat sektor, medan kvinnor i offentlig sektor i stället uppvisar en tydligt uppgraderande profil (dvs. allt färre anställda i låglöneyrken och allt fler i höglöneyrken). Polariseringen är också tydligare bland utrikes än inrikes födda.

Enklare tjänstejobb har alltså ökat mer än många jobb som kräver längre utbildning. Om fler moment i den lågavlönade servicesektorn kan robotiseras i framtiden kan sådana jobb inte väntas vara någon betydande lösning på framtidens sysselsättningsproblem för personer med svaga färdigheter.

Samtidigt ser utredningen inga tecken på att digitalisering och robotisering hittills har medfört att strukturomvandlingen i ekonomin går snabbare än tidigare. Enligt Långtidsutredningens beräkningar och de studier som finns förefaller strukturomvandlingstakten – dvs. den takt i vilken arbeten skapas och försvinner – i Sverige ha varit relativt stabil sedan 1960-talet. Ännu finns inga tecken på ökning, trots den samtidiga omstöpningen av arbetsmarknaden som jobbpolariseringen inneburit. Däremot krävs att ekonomin – och inte minst arbetsmarknaden – såväl på kort som på längre sikt har en god anpassningsförmåga, för att inte omvandlingstrycket ska riskera att leda till bl.a. högre strukturell arbetslöshet.

Goda färdigheter ger bra jobb i Sverige

Att ställa om arbetsmarknaden till att få en mer uppgraderande profil kräver ett tydligt fokus på utbildning och omställning. För att på ett mer direkt sätt undersöka hur färdigheter påverkar sannolikheten att få arbete har utredningen gått igenom forskning om och gjort egna analyser av bl.a. PIAAC-undersökningen (Programme for the International Assessment of Adult Competencies), som görs av OECD för att mäta vuxnas grundfärdigheter i läsning, räkning och IKT.

Lönepremien på sådana grundfärdigheter är relativt låg i Sverige jämfört med OECD-genomsnittet, eftersom Sverige har en relativt sammanpressad lönestruktur. Däremot sjunker risken för arbetslöshet eller för att stå utanför arbetskraften kraftigt ju högre färdighetsnivåer en individ har, mer i Sverige än i OECD i genomsnitt.

Äldre och utrikes födda pekas i betänkandet ut som framtida nyckelgrupper för ett ökat arbetsutbud på arbetsmarknaden. I dessa nyckelgrupper kan konstateras att andelen bland äldre (55–65år) med goda eller höga färdigheter som har ett arbete är 81procent mot 50 procent bland dem i samma ålder med den lägsta färdighetsnivån, otillräckliga färdigheter. Bland utrikes födda med goda eller höga färdigheter är andelen som har ett arbete 87 procent mot 51 procent bland dem med otillräckliga färdigheter.

Ett mycket viktigt och positivt resultat från PIAACundersökningen är att det inte finns några signifikanta skillnader mellan utrikes och inrikes födda när det gäller att ha ett arbete, om hänsyn tas till nivån på individens färdigheter. De lika möjligheterna att ha ett arbete om man har goda färdigheter verkar inte heller kunna förklaras med att utrikes födda i högre grad skulle arbeta i yrken som inte motsvarar deras färdighetsnivå. Samma bild framkommer i en OECD-studie på svenska PIAAC-data som kontrollerar för ett stort antal bakgrundsvariabler. Utredningen gör bedömningen att den svenska arbetsmarknaden huvudsakligen ser till individers färdigheter, och som helhet inte verkar präglas av etnisk diskriminering.

Resultaten från PIAAC-undersökningen visar att Sverige överlag har en befolkning med gott humankapital. Men samtidigt är det en förhållandevis hög andel av befolkningen som har en mycket låg kunskapsnivå. Det är vanligare bland äldre än bland yngre att ha svaga färdigheter. Drygt 35 procent av de utrikes födda uppvisar otillräckliga färdigheter inom både läsning och räkning, medan denna siffra för de inrikes födda är ca 5 procent. Enligt utredningens analys av PIAAC-data avseende räkning verkar detta i genomsnitt gälla även högutbildade personer från vanliga invandringsregioner i Mellanöstern och Afrika, vilkas resultat i genomsnitt var lägre än genomsnittsresultaten för lågutbildade inrikes födda och i nivå med lågutbildade från Nordamerika och Västeuropa.

Utredningen gör bedömningen att det därför i många fall kan krävas relativt omfattande kompletterande utbildning även för utrikes födda med högre formell utbildning för att bli väl etablerade på den svenska arbetsmarknaden. Med rätt färdigheter är å andra sidan chanserna att få arbete lika goda som för inrikes födda.

Bättre offentliga välfärdssystem kräver mer arbete

Det finns flera faktorer som gör att efterfrågan på såväl välfärdstjänster som socialförsäkringar sannolikt kommer att öka i framtiden, bl.a. en åldrande befolkning, stigande inkomster, och en teknisk utveckling som kan påverka behandlingsmöjligheter inom vård och omsorg. Strukturomvandling till följd av bl.a. teknisk utveckling och internationalisering kan komma att öka efterfrågan på socialförsäkringar.

Den demografiskt betingade efterfrågeökningen på offentligtfinansierade välfärdstjänster kommer vid dagens nivåer på sysselsättning och skatter enligt de flesta scenarier att vid oförändrade regler och politik leda till underskott i de offentliga finanserna under i stort sett alla år fram till runt 2040. En utveckling där de offentliga finanserna visar underskott under fler årtionden förefaller dock osannolik. Mer sannolikt är att olika åtgärder kommer att genomföras för att nå balans i de offentliga finanserna.

En höjd ambitionsnivå i välfärden skulle enligt scenarierna leda till stora underskott i de offentliga finanserna under lång tid, givet dagens sysselsättningsgrad och nivå på skatter. För att kunna finansiera förbättrade välfärdstjänster utan stora offentliga underskott kommer det därför att krävas betydande anpassningar.

För att upprätthålla och utveckla de offentliga välfärdssystemen i framtiden krävs förändringar. Fler arbetade timmar, höjda skatter, omprioriteringar eller en högre grad av egenfinansiering är i grunden de möjligheter som står till buds – med varierande potential – till varaktig förbättring av de offentliga finanserna. Utredningen gör bedömningen att den största potentialen ligger i att öka antalet arbetade timmar i ekonomin. På kort sikt kan skattehöjningar användas som komplement, men på lång sikt bedöms möjligheterna att finansiera en

utveckling av de offentliga välfärdssystemen med höjda skatter begränsade.

Utredningen tror inte att produktivitetshöjningar inom den offentligt finansierade verksamheten skulle underlätta den långsiktiga finansieringen av de offentliga välfärdssystemen i tillräckligt hög grad för att möta en sannolikt kontinuerligt ökande efterfrågan på skattefinansierade välfärdssystem. Även en högre produktivitet i privat sektor skulle ha en mycket begränsad effekt på de offentliga finansieringsmöjligheterna, eftersom en mycket stor del av de offentliga konsumtionsutgifterna utgörs av löner som på sikt tenderar att stiga i samma takt som i näringslivet.

Fördelning blir en framtida utmaning

Pensionsinkomsterna kommer att öka i framtiden, bl.a. till följd av ökande realinkomster och därigenom ökad intjänad pension, men också genom indexering av pensionerna. Pensionärernas reala köpkraft ökar fram till 2060. Men trots ökningen av realinkomsterna ökar pensionsinkomsterna vid oförändrade regler långsammare än inkomsterna för dem som arbetar.

Den positiva utvecklingen av realinkomsterna kommer dock inte alla äldre till del i samma utsträckning. Garantipensionen har i förhållande till medianinkomsten i befolkningen sjunkit från 35 till 30 procent det senaste decenniet. Denna relativa försvagning kommer att fortsätta eftersom garantipensionerna är prisindexerade snarare än löneindexerade. Hittills har utvecklingen i viss mån motverkats genom att bostadstillägget och det förhöjda grundavdraget har höjts.

Andelen äldre med låg ekonomisk standard – där den disponibla inkomsten understiger 60 procent av medianinkomsten i samhället – kommer med nuvarande regler att öka i framtiden. År 2060 skulle enligt beräkningar som gjorts till Pensionsåldersutredningen ca 50 procent av de kvinnliga pensionärerna ha låg ekonomisk standard (mot ca 20 procent i dag) och bland de äldsta kvinnorna blir andelen än högre. För männen skulle andelen öka till ca 35 procent 2060 (från ca 10 procent idag).

Eftersom basen i det svenska pensionssystemet är arbetsinkomster intjänade i Sverige kommer många utrikes födda som kommit till Sverige i vuxen ålder att ha en relativt låg inkomstpension.Garantipensionen innehåller ett bosättningskrav där full garantipension kräver 40 bosättningsår i Sverige efter 25 års ålder. Även om specialregler finns för personer som fått uppehållstillstånd som flyktingar eller skyddsbehövande medför bosättningskravet att många utrikes födda inte kommer att ha rätt till full garantipension när de slutar arbeta. Sammantaget innebär detta att många utrikes födda kommer att vara hänvisade till de inkomstprövade stöden.

Mycket talar alltså för att skillnaderna i materiellt välstånd kommer att bli större mellan yrkesverksamma och pensionärer.Därmed kan framtiden innehålla en konfliktlinje mellan generationer.

Långtidsutredningen 2015 – en inriktningsagenda för framtiden

Mot bakgrund av den osäkerhet om specifika framtida förhållanden som följer av det långsiktiga perspektivet väljer Långtidsutredningen 2015 att inte lämna konkreta policyförslag på detaljnivå. I stället presenteras en inriktningsagenda för framtiden, med en önskvärd riktning för utformningen av kommande konkreta policyförslag. Denna inriktningsagenda kan bidra till en förbättrad anpassningsför-

måga hos både individer och samhälle. Därigenom kan Sveriges långsiktiga ekonomiska utveckling stärkas.

Inriktningsagendans första del tar fasta på vad som krävs för att få samhällets samlade resurser att växa i framtiden. En hög produktivitet är nyckeln till ett växande välstånd. Produktivitetsutvecklingen beror på en mängd faktorer, varav många inte ingår i det offentliga åtagandet. Utredningen pekar dock ut två viktiga uppgifter för de offentliga systemen: att utforma generella regelverk som främjar ekonomins anpassningsförmåga och att värna en god offentlig förvaltning som bidrar till hög tillit i samhället.

Inriktningsagendans andra del tar fasta på vad som krävs för att säkra att en tillräckligt stor del av de samlade framtida resurserna kan användas för ett offentligt välfärdsåtagande i linje med befolkningens efterfrågan. Utredningen pekar ut fler arbetade timmar som nödvändigt för att det ska bli långsiktigt möjligt att säkra morgondagens välfärd, då skattehöjningar och omprioriteringar inte kommer att vara tillräckliga för att upprätthålla och utveckla välfärdssystemen på lång sikt. För att antalet arbetade timmar ska öka krävs framför allt insatser för att förse individer med goda färdigheter, eftersom dessa färdigheter är centrala bådeför att komma in på och för att kunna stanna längre på arbetsmarknaden.

Generella regelverk främjar ekonomins anpassningsförmåga

Det är inte möjligt att med någon större säkerhet förutse vilka förändringar som kommer att ske i den svenska ekonomin, eller vilka branscher, regioner eller individer som kommer att påverkas av sådana förändringar. Utredningen anser därför att inriktningen på en politik för god anpassningsförmåga i grunden bör vara generell.

Det offentligas roll blir med ett sådant synsätt att utforma generella regelverk, och att avstå från att utforma regler som gynnar specifika teknikslag, marknader eller konsumenter. Enligt utredningens bedömning är det i de allra flesta fall effektivare att överlåta bedömning och hantering av kommersiella risker till marknadens aktörer, än att låta de offentliga aktörerna sköta detta. Det tillhör också det offentliga åtagandet att tillämpa en försiktighetsprincip med skattemedel. Generella, snarare än selektiva, regler ger även andra fördelar, som en mer effektiv resursallokering och en större transparens.

Utredningen pekar ut bl.a. skattepolitiken, bostadspolitiken, klimatpolitiken, energipolitiken och arbetsmarknadspolitiken som politikområden vars regelverk i dag framstår som långt eller mycket långt från idealtypen för ett generellt utformat regelverk. På dessa områden kännetecknas regelverken av en stor mängd undantag och – ofta historiskt betingade – specialregler som minskar anpassningsförmågan och inbjuder aktörer till strategiskt beteende.

Utredningen vill samtidigt framhålla att anpassningsförmåga och generella regelverk inte kan vara de enda målen för en väl fungerande ekonomi, utan dessa mål måste balanseras mot bl.a. sociala, integritetsmässiga och miljömässiga hänsyn. I synnerhet i ett läge där den demografiska eller tekniska utvecklingen uppfattas gå allt snabbare finns en risk att det uppstår krav på att regelverk och ekonomisk politik snabbt ska ställas om till vad som uppfattas vara nya förhållanden. Utredningen pekar på riskerna med att frångå eller sänka kvaliteten i det offentligas regleringsarbete för att möta krav på skyndsamhet från det omgivande samhället.

En hög tillit och god offentlig förvaltning behöver värnas och utvecklas

Utredningen anser att den höga nivå av tillit och den i huvudsak väl fungerande offentliga förvaltning som finns i Sverige bidrar till att stärka den svenska ekonomins anpassningsförmåga. En hög nivå av tillit har visat sig samvariera med god ekonomisk utveckling, hög ekonomisk jämlikhet och låg grad av korruption, men också med bl.a. hög utbildningsnivå och god folkhälsa. Utredningen vill framhålla att en hög nivå av tillit också bidrar till en god anpassningsförmåga i ekonomin. Ett samhälle som präglas av tillit har lättare att ställa om för att hantera nya, framtida utmaningar.

Utredningen pekar på de tydliga samband som uppmätts mellan tillit och kvaliteten på ett lands offentliga förvaltning, där kvalitet handlar såväl om opartiskhet och rättssäkerhet som om effektivitet. Att upprätthålla kvalitet i och förtroende för rättsstaten och den offentliga sektorns institutioner bör därför vara högprioriterade politikområden.

I första hand handlar det om att säkra rättsstatens fundament. Dit hör exempelvis att bekämpa den organiserade brottsligheten och att bekämpa ökande hot mot politiker och offentliga tjänstemän. Att värna den offentliga sektorns kompetensförsörjning och den meritokratiska tillsättningen av offentliga tjänster är viktigt både för att säkra ett beslutsunderlag av god kvalitet och för att upprätthålla rättsstatliga värden som likabehandling och frånvaro av såväl negativ som positiv diskriminering. Tilliten människor emellan och till samhällets institutioner kan också antas vara avhängig av att medborgarna uppfattar att det inte är möjligt att missbruka transfereringssystemen eller välfärdstjänsterna, eller att undandra sig den beskattning som behövs för att finansiera välfärdssystemen.

En väl fungerande förvaltning på statlig, regional och kommunal nivå är en angelägenhet för hela ekonomin. Det finns många goda skäl att förtydliga ansvarsförhållanden, anpassa organisationen av sjukvård, regionövergripande samhällsplanering osv. till nya förutsättningar, liksom att möjliggöra mer likvärdig och förutsägbar tillämpning av regelverk över landet. För att motverka korruption och ge incitament till en effektiv användning av kommunala och regionala medel bör revision av den lokala och regionala förvaltningen utföras opartiskt och professionellt.

Ett långsiktigt arbete bör inledas för att höja kvaliteten på beslutsunderlag, inklusive konsekvensanalys, inom den offentliga sektorn, även utanför befintliga analysmyndigheters fackområden. Detta är viktigt inom offentlig verksamhet på såväl nationell som lokal och regional nivå.

Utbildning är nyckeln till de goda färdigheter som krävs för arbete

Utredningen konstaterar att de arbeten där det inte krävs några eller bara svaga färdigheter är förhållandevis få i Sverige. Omvänt befinner sig många av de svenska företag som verkar på den internationella marknaden i värdekedjornas ändar, där det mest högproduktiva arbetet utförs. Sverige behöver upprätthålla den höga färdighetsnivån i arbetskraften för att kunna möta framtida utmaningar från bland annat digitalisering och internationalisering.

Det är därför mycket glädjande att den svenska arbetsmarknaden huvudsakligen tycks fungera meritokratiskt och ickediskriminerande. Sambandet mellan individens färdighetsnivå och sannolikheten att ha ett arbete är starkt, oberoende av exempelvisen persons etniska bakgrund.

Den viktigaste vägen till goda färdigheter går via utbildning. Grunden till en god färdighetsnivå måste därför byggas inom utbildningssystemet. De sjunkande svenska resultaten i ungdomsundersökningen PISA (Programme for International Student Assessment) har med rätta fått stor uppmärksamhet. Bristande förkunskaper från grundskolan riskerar att leda antingen till svårigheter för eleverna att nå utbildningsmålen i gymnasiet och högskolan, eller till att kraven i de högre utbildningsnivåerna sänks för att anpassas till elevunderlagets förkunskaper. Inget av dessa utvecklingsspår är lämpliga i en alltmer kunskapsbaserad ekonomi. Givet de farhågor som funnits om bristande kvalitet i lärarutbildningen och de prognostiserade bristerna på utbildade lärare, förefaller det önskvärt att öppna alternativa vägar in i läraryrket och att överväga hur läraryrkets attraktivitet kan öka.

Ungdomar tycks inte i tillräcklig utsträckning låta arbetsmarknadshänsyn prägla utbildningsvalen och därmed uppstår etablerings- och matchningsproblem. Det förefaller enligt utredningens mening mot denna bakgrund motiverat att se över det i dag mycket decentraliserade systemet för dimensionering av olika högskoleutbildningar. Utredningen kan också konstatera att ungdomars intresse att välja utbildningar inom välfärdsområdet är begränsat, vilket kan innebära problem då det förväntas finnas en stor brist på arbetskraft i de sektorerna i framtiden.

I en värld där det sannolikt kommer att krävas längre arbetsliv med fler yrkesbyten, och där det finns en större spridning i befolkningens utbildningsbakgrund, kommer humankapitalet i befolkningen att aktivt behöva upprätthållas och utvecklas över tid. Det är därför viktigt att alla ges möjlighet till den fortbildning och omställning under arbetslivet som krävs för att de ska kunna anpassa sig till förändrade krav.

Inte minst de som har förlorat och kommer att förlora sina arbeten till följd av bl.a. automatisering och digitalisering kommer att behöva matchning och omställning för att hitta fram till nya sektorer på arbetsmarknaden. Det är önskvärt att så många som möjligt av dessa individer uppgraderar sitt humankapital och gör sig anställningsbara för mer kvalificerade arbeten på arbetsmarknaden, inte minst eftersom det annars finns risk att konkurrensen ökar på den begränsade del av den svenska arbetsmarknaden som inte kräver särskilt hög färdighetsnivå.

Enligt utredningens mening är det rimligt att en del av en framtida höjd medellivslängd med relativt god hälsa tillbringas på arbetsmarknaden, för att säkerställa finansieringen av de offentliga välfärdstjänsterna. Viktigast för att åstadkomma en höjd utträdesålder är att den ökade medellivslängden successivt avspeglas i de olika välfärdssystemens åldersgränser. Ett system med en kontinuerligt uppräknad riktålder i linje med vad som föreslagits av Pensionsåldersutredningen framstår som önskvärt. Det är också av betydelse att värna de ekonomiska fördelarna för alla äldre att förlänga sitt arbetsliv. Reglerna för tjänstepension bör ses över i syfte att minska de inslag som inbjuder till att förkorta arbetslivet. För personer med låg intjänad pension och rätt till inkomstprövade stöd, såsom bostadstillägg, skulle åtgärder för att minska marginaleffekterna öka incitamenten att arbeta längre.

Men ekonomiska incitament är för flertalet individer sannolikt inte viktigast när pensionsbeslutet ska fattas. Utredningen anser därför att en central pusselbit i att förlänga arbetslivet måste vara att få själva arbetet att bli mer attraktivt i sig. Politiken har relativtbegränsade möjligheter att direkt påverka sådana faktorer, huvudansvaret vilar på arbetsmarknadens parter. Det offentliga kan dock bl.a. bidra till att stimulera arbetsgivare att ytterligare förbättra arbetsmiljön, och att

utforma regelverk som i högre grad ger äldre arbetstagare rätt att anpassa sitt arbetskraftsdeltagande. Att utbildningsinsatser även kommer äldre till del kan vara ett offentligt åtagande som är önskvärt för att upprätthålla deras produktivitetsnivå, men också för att göra det mer meningsfullt att förlänga arbetslivet antingen inom ramen för samma yrke eller i en ny karriär. Slutligen vill utredningen framhålla att en viktig del av att skapa förutsättningar för ett längre arbetsliv är att bryta trenden med långa sjukfall, som nu åter förefaller öka i Sverige.

Att utrikes födda med goda färdigheter verkar behandlas likvärdigt med inrikes födda med goda färdigheter tyder på att det blir väsentligt lättare för utrikes födda att etablera sig på arbetsmarknaden om de utrustas med gångbara färdigheter. Enligt utredningens bedömning utgör människor med akademisk utbildning från sina hemländer en viktig källa till högproduktiv arbetskraft på den svenska arbetsmarknaden. Det kan samtidigt noteras att även högutbildade utrikes födda från de dominerande flyktinginvandringsregionerna i genomsnitt har låga grundfärdighetsnivåer. I de analyser som gjorts finns inget som tyder på att det kommer att bli lättare att komma in på den svenska arbetsmarknaden för personer med svaga färdigheter. Därför framstår det som sannolikt att kompletterande utbildningsinsatser av hög kvalitet är den bästa lösningen för de flesta utrikes födda, oavsett om de har hög eller låg utbildning med sig från hemlandet. Utredningen anser följaktligen att utbildning på ett tydligare sätt måste bli såväl en rättighet som en skyldighet för den som kommer till Sverige och uppbär försörjning från de svenska välfärdssystemen.

En policybetoning av utbildning bör emellertid inte utesluta fler enkla jobb. Enklare serviceyrken – inom exempelvis handel, turism och hushållsnära tjänster, men även inom omsorg – utgör i dag en viktig arbetsmarknad för arbetskraft som ännu inte hunnit bli etablerade på arbetsmarknaden. Det är positivt att vissa sådana serviceyrken, som tidigare utfördes svart eller inte alls, genom offentliga subventioner nu kan sysselsätta människor vars färdighetsnivå annars skulle ha gjort det svårt för dem att få arbete. Det kan också vara samhällsekonomiskt motiverat att subventionera anställning av människor som av olika skäl står långt från arbetsmarknaden. Utredningen bedömer det dock inte som sannolikt att det skulle skapas en stor låglönesektor på den svenska arbetsmarknaden. Orsaken är att det – för att bli verkningsfullt i arbetsmarknadshänseende – bl.a. skulle kräva omfattande förändringar av de svenska välfärdssystemen, vilket i sin tur skulle leda till att många fördelningspolitiska ambitioner skulle behöva överges.

Att fler arbetar är viktigast för att finansiera framtidens välfärd

Den största och säkraste vägen till att kombinera ett ökat offentligt välfärdsåtagande med hållbara offentliga finanser är att öka antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin. De två största potentiella källorna till fler arbetade timmar i ett framtida Sverige kommer enligt utredningens bedömning att vara äldre och utrikes födda.

Av utredningens scenarier framgår att den offentligfinansiella effekten av en uppskjuten pensionsålder kan förväntas bli betydande. Sverige har i många avseenden en arbetsmarknad som stimulerar äldres arbetskraftsdeltagande, exempelvis ett pensionssystem som belönar ett förlängt arbetsliv genom att baseras på livsinkomsten, en i huvudsak god arbetsmiljö och skatteregler som är förmånliga för äldre arbetstagare.

Utredningen anser att det är missvisande att analysera och diskutera huruvida en invandring som till en övervägande del består av flyktingar och deras anhöriga i termer av om den ”lönar sig” eller

inte. Samhällets åtagande i flyktingpolitiken bör i stället, i likhet med biståndspolitiken, i första hand ses som ett uttryck för en demokratiskt beslutad nivå av humanitär generositet. Däremot är det enligt utredningens mening viktigt att försöka bedöma de offentligfinansiella och samhällsekonomiska effekterna av detta åtagande, på samma sätt som för andra offentliga åtaganden. I ett av scenarierna antas att Sverige lyckas höja den genomsnittliga sysselsättningsnivån hos invandrare från de vanligaste invandringsregionerna utanför Europa med i genomsnitt 10 procentenheter under perioden fram till 2060. Då kommer de utrikes födda att bidra till att minska det negativa offentligfinansiella sparandet, som i huvudsak är ett resultat av Sveriges åldrande inrikes födda befolkning.

Över den utsträckta tidsperiod som Långtidsutredningen studerar visar scenarierna att såväl den svagt positiva nettoeffekten vid en förbättrad integration som den svagt negativa nettoeffekten utan förbättrad integration är relativt liten jämfört med de effekter som kan uppnås vid ett förlängt arbetsliv genom högre pensionsålder för alla grupper. Ett alternativscenario som skattar effekten av en högre genomsnittlig nivå på invandringen till 2060 tyder på att de offentliga finanserna då kan försämras under den tidigare delen av perioden och förbättras under den senare delen, men att effekterna är begränsade sett till hela perioden.

Utredningen bedömer att ett visst utrymme för skattehöjningar med rätt profil skulle kunna tas i anspråk, med begränsade negativa effekter på tillväxten. Men det är viktigt att notera att eventuella skattehöjningar enbart kan bidra till att lösa finansieringsproblemen på kort sikt. Om skattekvoten successivt måste höjas för att finansiera en kontinuerligt stigande efterfrågan kommer det relativt snart att bli omöjligt att hitta nya skatteförändringar som inte har en tydligt negativ effekt på ekonomins funktionssätt och därigenom på tillväxten.

Det är enligt utredningens bedömning ofrånkomligt att det kommer att krävas svåra prioriteringar oavsett hur antalet arbetade timmar utvecklas, men naturligtvis i högre grad ju sämre utvecklingen blir. Det kan handla om val mellan välfärdstjänster och transfereringar, mellan omsorg och utbildning, mellan pensioner och andra socialförsäkringar, och mellan utgiftsminskningar och skattehöjningar. Det är samtidigt viktigt att komma ihåg att det materiella välståndet i det svenska samhället av allt att döma kommer att öka kraftigt under de kommande decennierna. Ett alternativ till omprioritering inom det offentligt finansierade utbudet av välfärdstjänster är att låta fler välfärdstjänster finansieras privat. En sådan omprioritering kan dock komma att öka klyftorna i samhället.

En agenda för en god anpassningsförmåga

Utredningen gör bedömningen att om framtida reformer ges den inriktning som föreslagits i betänkandet – med fokus på generella regelverk, en god offentlig förvaltning, stärkta färdigheter i hela befolkningen och fler arbetade timmar för att säkra välfärden – kommer Sverige att vara väl rustat att ta vara på de positiva och hantera de negativa aspekterna av de långsiktiga trender som lyfts fram i betänkandet.

Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design. SOU 2015:88.

Utredningen behandlas i

Sven Wimnell 28 dec 2015:
Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design. SOU 2015:88. Berör hela verksamhetsområdet 7 med planering av fysiska och sociala miljöer och sociala beteenden.
http://wimnell.com/omr70d.pdf

Innehåll:

Sida
3
15 maj 2014 Kommittédirektiv: Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design Dir. 2014:69 (pdf 91 kB)
En särskild utredare ska göra en översyn av den statliga politiken för arkitektur, form och design. Uppdraget är brett och innefattar flera politikområden.

9
05 mars 2015:Tilläggsdirektiv till Gestaltad livsmiljö - en ny politik för arkitektur, form och design, Dir. 2015:24 (pdf 161 kB)
Utredningen ska analysera och lämna förslag på hur arkitektur-, form- och designområdet i högre grad kan präglas av dialog och delaktighet samt bidra till en hållbar samhällsutveckling.

11
04 december 2015: Remiss SOU 2015:88 Gestaltad livsmiljö
Ansvarig: Kulturdepartementet, Regeringen

Sida
17
14 oktober 2015:Gestaltad livsmiljö - en ny politik för arkitektur, form och design, SOU 2015:88 (pdf 1 MB)
Utredningen Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design tillsattes med uppdraget att göra en översyn av den nuvarande politiken för arkitektur, form och design och föreslå en ny politik för området. Syftet med uppdraget är att stärka arkitekturens, formens och designens värde och betydelse för individen, livsmiljön och den hållbara samhällsutvecklingen.

17 Till statsrådet och chefen för Kulturdepartementet
18 Innehållsförteckning
21 Utredarens förord
22 Sammanfattning

28 1 Utredningens uppdrag och arbete
30 2 Politiken för arkitektur, form och design sedan Framtidsformer.
38 3 Språket och begreppen

43 4 Perspektivet gestaltad livsmiljö och utmaningar för området.

Kapitel 4 och kapitlen därefter är av utrymmesskäl inte med här. Se Gestaltad livsmiljö - en ny politik för arkitektur, form och design, SOU 2015:88 (pdf 1 MB)

Kommittédirektiven är lärorika och bifogas här:

Kommittédirektiv Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design Beslut vid regeringssammanträde den 15 maj 2014. Dir. 2014:69

Sammanfattning

En särskild utredare ska göra en översyn av den statliga politiken för arkitektur, form och design. Syftet med uppdraget är att stärka arkitekturens, formens och designens värden och betydelse för individen, livsmiljön och den hållbara samhällsutvecklingen.

Utredaren ska bl.a.

• föreslå hur en ny politik för arkitektur, form och design kan utformas utifrån en bedömning av områdets framtida utmaningar och hur arkitektur, form och design kan få ett ökat genomslag inom berörda samhällsområden,

• beskriva hur en politik för arkitektur, form och design utformats i några för Sverige relevanta länder och vilka lärdomar som kan dras för utformningen av en ny svensk politik för området,

• analysera och föreslå insatser för att öka möjligheterna för berörda aktörer att utveckla samverkan och dialog, och

• analysera de nationella målen för arkitektur-, form- och designpolitiken och vid behov föreslå nya mål.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2015.

Den gestaltade livsmiljöns utmaningar

Arkitektur, form och design omfattar alla av människan skapade miljöer – offentliga rum, byggnader, landskap, anläggningar, interiörer, tjänster, produkter och processer. Inte bara tätortsmiljöer utan även landsbygden är i dag starkt präglad av människans verksamheter och fysiska påverkan. Politiken för arkitektur, form och design ska utgå från en helhetssyn på dessa miljöer där funktion, brukbarhet, miljö, hushållning, ekonomi, teknik och god gestaltning vägs samman. Ett medvetet arbete med arkitektur, form och design är en grundläggande förutsättning för att åstadkomma hållbara och attraktiva livsmiljöer av god kvalitet med människan som utgångspunkt.

Hur vår gestaltade miljö ser ut och upplevs är en viktig aspekt i tillvaron för oss som individer och för samhället i stort. Levande och trygga livsmiljöer kan bidra till att motverka utanförskap, ohälsa och minskat samhällsengagemang. Därmed blir det också en viktig demokratifråga. Regeringen vill verka för ett skapande Sverige där människor kan växa och utvecklas till självständiga, kreativa och aktiva individer.

År 1998 beslutade riksdagen om Framtidsformer, ett handlingsprogram för arkitektur, formgivning och design (prop. 1997/98:117, bet. 1997/98:KrU14, rskr. 1997/98:225). I handlingsprogrammet angavs sex brett syftande mål för statlig politik inom området. Ett av målen slår fast att kvalitet och skönhetsaspekter inte ska underställas kortsiktiga ekonomiska överväganden, ett annat att intresset för hög kvalitet inom arkitektur, formgivning och offentlig miljö ska stärkas. I samband med handlingsprogrammet infördes också nya bestämmelser i plan- och bygglagen (1987:10), väglagen (1971:948) och lagen (1995:1649) om byggande av järnväg om värdet av en estetiskt tilltalande utformning, de s.k. skönhetsparagraferna. Uppdrag gavs till ett flertal statliga myndigheter att bl.a. arbeta förebildligt samt att upprätta kvalitetsprogram för hur arkitektoniska och gestaltningsmässiga kvaliteter ska främjas när myndigheterna bygger och förvaltar byggnader och anläggningar. Handlingsprogrammet var viktigt både som en markering och som ett politiskt verktyg för att åstadkomma en positiv förändring. Ett annat viktigt verktyg för att åstadkomma konstnärlig kvalitet i byggnader är den s.k. enprocentsregeln, som bl.a. analyserades i Konstnärsnämndens rapport Ingen regel utan undantag (2013). Många kommuner och landsting har fattat egna beslut under senare år för att befästa och stärka enprocentregeln.

Omvärlden har förändrats under de år som handlingsprogrammet har varit i kraft och därigenom har också förutsättningarna för politiken för arkitektur,

form och design ändrats. Klimatförändringar, digitalisering och en åldrande befolkning utgör exempel på stora utmaningar för vårt gemensamma samhälle. Människor, varor, tjänster och information rör sig i världen i allt snabbare takt och i allt större omfattning. Såväl person- som godstransporter väntas öka samtidigt som digitaliseringen av samhället fortsätter i högt tempo. Städer och regioner konkurrerar med varandra om att attrahera nya invånare och verksamheter. Vidgade arbetsmarknadsregioner och varierade fritidsaktiviteter förutsätter allt mer långväga förflyttningar och utvecklad infrastruktur, som tillsammans med ett ökat uttag av naturresurser och rationaliseringar inom de areella näringarna omdanar landskapet. Sverige har ratificerat den Europeiska landskapskonventionen och ska därmed utveckla en helhetssyn på landskapens värden och en hållbar förvaltning av dessa.

Urbaniseringen samt ökade krav på bostadsstandard, lokala transporter och miljöhänsyn innebär nya utmaningar som kräver hållbara byggnads- och samhällsbyggnadslösningar. Torg, gator och parker utgör en viktig del av det offentliga rummet där människor möts. Tätare stadsbygd ska kunna förenas med möjligheter till vardagsrekreation och friluftslivets tillgäng- lighet. Allt fler barn växer upp i städer och behöver god tillgång till närnatur och välplanerad utemiljö för lek och utveckling. Samtidigt kräver bostadssituationen i glesbygd andra slags åtgärder.

En hållbar samhällsutveckling blir sammantaget alltmer angelägen för att hantera dessa utmaningar. Mot denna bakgrund aviserade regeringen i budgetpropositionen för 2014 sin avsikt av att se över handlingsprogrammet.

Uppdraget att se över den statliga politiken för arkitektur, form och design

Hur kan en ny politik för området utformas?
Frågor som rör arkitektur, form och design hanteras i dag inom flera politikområden utifrån olika utgångspunkter. En utveckling av området kräver ett tvärsektoriellt perspektiv och en helhetssyn på vår livsmiljö där medvetande om arkitektur, form och design påverkar berörda politikområden. Samhällsplanering, boende, kultur, miljö, social utveckling, transporter, handel och konsumentpolitik hänger intimt samman med hur byggnader, anläggningar, produkter, tjänster och system utformas. Ett ökat medvetande om kvalitet inom området kan leda till en hållbar samhällsutveckling i stort och till en ökad tillväxt. Politikens utgångspunkt ska vara ett helhets-perspektiv utifrån den enskilda människans behov och möjligheter i dag och i framtiden.

Det finns en rad statliga myndigheter och statligt finansierade aktörer vars verksamheter har tydliga beröringspunkter med arkitektur, form och design men som i dag antingen inte känner till eller inte medvetet tillämpar målen inom området. En ökad kännedom hos och ett ökat samspel mellan offentliga aktörer skulle kunna bidra till en utveckling av området. Med en gemensam dialog och gemensamt formulerade strategier skapas förutsättningar för ett arbete med arkitektur, form och design som kan bidra till hela samhällets utveckling.

Utredaren ska därför
• analysera och beskriva hur arkitektur-, form- och designområdet har utvecklats och vilka resultat de offentliga insatserna på området har gett sedan det nuvarande handlingsprogrammet Framtidsformer trädde i kraft 1998,

• analysera och beskriva hur samhällsutvecklingen kan förväntas påverka förutsättningarna för arkitektur-, form- och designområdet lokalt, regionalt och nationellt,

• med utgångspunkt från dessa analyser föreslå hur en ny politik för arkitektur, form och design kan utformas, och

• föreslå hur arkitektur, form och design kan få ett ökat genomslag inom berörda samhällsområden.

Vilka lärdomar kan dras av andra länders erfarenhet?

I allt fler länder i vår omvärld lyfts arkitektur, form och design fram som ett sätt att bl.a. främja ekonomisk utveckling och ett hållbart samhälle. I Danmark och Norge har t.ex. viktiga steg tagits för att förnya politiken på området. Det är angeläget att Sverige strävar efter att bibehålla och vidareutveckla ett inter-nationellt anseende inom arkitektur, samhällsbyggande och hållbar stadsutveckling där miljötänkande kombineras med helhetssyn, socialt ansvar och funktionell och estetisk utformning.

Även på EU-nivå har en uppdatering skett av arkitektur-, form- och designfrågorna med fokus på bl.a. hållbar utveckling, tillväxt, innovation och ett utökat medborgarperspektiv. Sverige deltar på olika sätt i internationella samarbeten om arkitektur-, form- och designpolitik – på EU-nivå, bilateralt, genom mellan- statliga organisationer och genom berörda statliga myndigheter. Ofta sker detta inom råd och organ med inriktning på urban utveckling, tillväxt och miljö.

Sverige har haft stora internationella framgångar inom de kulturella och kreativa näringarna, inte minst inom områden som design, mode och spelutveckling. Men för att nå framgång i utlandet är det nödvändigt med en samverkan mellan olika politikområden för att stärka dessa näringar och för att säkra en återväxt av kreatörer. De kulturella och kreativa näringarna uppmärksammas allt mer, såväl i Sverige som i internationella sammanhang, för deras betydelse för ekonomins tillväxt.

Regeringen antog 2012 den nationella innovationsstrategin. Sveriges innovationsförmåga är avgörande för att kunna möta de utmaningar och möjligheter som den globala ekonomin innebär. Strategin slår fast att politiken ska utgå från ett helhetsperspektiv så att Sveriges innovationskraft kan upprätthållas och förstärkas över tid. Design och design- processer är centrala verktyg i dessa sammanhang.

Utredaren ska därför
• analysera och beskriva hur en politik för arkitektur, form och design utformats i några för Sverige relevanta länder och vilka lärdomar som kan dras för utformningen av en ny svensk politik för området.

Staten som förebild

Regeringen har tidigare framhållit att det finns ett stort behov av att belysa vikten av arkitektur, form och design i människors liv och för ett framtida hållbart samhälle (prop. 2012/13:1, utg. omr. 17, s. 31). De nationella målen för samhällsplanering lyfter fram att en god livsmiljö ska tryggas samtidigt som det finns goda förutsättningar för byggande av bostäder, lokaler m.m. Dessutom ska den fysiska planeringen ha en tydlig roll i arbetet för hållbar utveckling i städer, tätorter och landsbygd (prop. 2013/14:1, utg. omr. 18, s. 16).

Ett av de av riksdagen fastlagda nationella miljökvalitetsmålen är God bebyggd miljö. Det innebär att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02:MJU3, rskr. 2001/02:36). I målet ingår att det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer bevaras, används och utvecklas (Ds 2012:22, s. 103).

I januari 2014 gav regeringen Boverket i uppdrag att ta fram ett förslag till strategi med etappmål och styrmedel för att nå miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö. Uppdraget ska redovisas i december 2014 (M2014/210/Mm).

I egenskap av normgivare, byggherre, beställare, inköpare, förvaltare och hyresgäst bör staten agera som förebild när det gäller arkitektur, form och design. Ett av målen i Framtidsformer är att offentligt och offentligt stött byggande, inredande och upphandling ska behandla kvalitetsfrågor på ett föredömligt sätt.

Staten har ett starkt intresse av att driva på utveckling och innovation för att öka de egna verksamheternas effektivitet. I Innovationsrådets slutrapport (SOU 2013:40) konstateras att innovationsprocesser ska syfta till ett värdeskapande för människor, företag och samhället i stort. Staten är i kraft av sin storlek som beställare och inköpare på marknaden en i hög grad tongivande aktör och kan visa på de samhällsekonomiska vinster som uppnås genom beaktande av långsiktig hållbarhet och livscykelsperspektiv. Kvalitet ska kunna beaktas även i sammanhang då detta perspektiv kommer i konflikt med kortsiktiga ekonomiska intressen.

Ett flertal centrala aktörers verksamhet har stor betydelse för utvecklingen av den fysiska miljön och de har även uppgifter som handlar om att belysa och uppmärksamma medborgarna om områdets vikt. Exempelvis har länsstyrelserna ansvar för bl.a. kulturmiljö, miljöfrågor, samhällsplanering, bostadsmarknad och näringspolitik. Andra myndigheter inom området är bl.a. Boverket, Forskningsrådet Formas, Konstnärsnämnden, Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Riksantikvarieämbetet, Statens centrum för arkitektur och design, Statens fastighetsverk, Statens konstråd, Tillväxtverket och Trafikverket, universitet och högskolor liksom flera statliga museer.

Ett flertal myndigheter har fått i uppdrag att arbeta med frågor som rör samhällsutvecklingen. År 2013 gav regeringen Statens centrum för arkitektur och design (f.d. Arkitekturmuseet) i uppdrag att utgöra en mötesplats för arkitektur, form och design. År 2014 gav regeringen Boverket, Naturvårdsverket, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket i uppdrag att gemensamt upprätta och förvalta en plattform för frågor om hållbar stadsutveckling. Boverket, Statens centrum för arkitektur, form och design (f.d. Arkitekturmuseet), Formas och Riksantikvarieämbetet hade 2009–2013 ett regeringsuppdrag att främja hållbar stadsutveckling med särskild inriktning på de kulturella och sociala dimensionerna. Statens konstråd, Riksantikvarieämbetet, Boverket och Statens centrum för arkitektur och design hade ett regeringsuppdrag 2010–2014 att samverka om gestaltning av offentliga miljöer. Utgångspunkten i det gemensamma uppdraget har varit att utveckla och stärka en helhetssyn i planering och byggande av offentliga miljöer. Båda uppdragen har rapporterats och samverkan mellan myndigheterna fortsätter.

Utöver ovanstående myndigheter finns ett flertal organisa-tioner med statlig medfinansiering, t.ex. Föreningen Svensk Form och Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID). En rad viktiga aktörer finns även utanför det statliga området. Exempelvis intar kommunerna en nyckelroll när det gäller utformning av den gemensamma offentliga miljön. Landstingen och de regionala kollektivtrafikmyndigheterna är stora beställare av offentliga miljöer och infrastrukturanläggningar. Landstingen har även en viktig uppgift genom att de tar fram de regionala kulturplanerna inom ramen för kultursamverkansmodellen. Aktörer med regionalt utvecklingsansvar har en betydande roll i arbetet för en hållbar tillväxt och utveckling. Det krävs en tydlighet i kommunikationen och behovet av nya former för samarbete mellan berörda aktörer måste analyseras.

Utredaren ska därför
• analysera och föreslå hur statens, landstingens och kommunernas åtagande kan utformas till stöd för politiken för arkitektur, form och design, såväl nationellt och regionalt som lokalt, och

• analysera och föreslå insatser för att öka möjligheterna för berörda aktörer att utveckla samverkan och dialog.

Hur kan kompetensnivån höjas när det gäller offentlig upphandling?

Hur den offentliga upphandlingen genomförs är av stor betydelse för att upprätthålla kvalitet när det gäller arkitektur, form och design. Den offentliga sektorn – som enligt Framtids- former ska vara förebildlig – har i egenskap av beställare och inköpare möjlighet att stärka efterfrågan på god arkitektur, form och design där särskilt kvalitetsaspekterna och medvetenhet om hållbara material kan lyftas fram. Kompetens och stöd vid offentlig upphandling är ytterst viktigt för genomförandet av politiken. Det är inte minst viktigt när

det gäller kommunernas roll som beställare vid upphandling av planerings- och projekteringsuppdrag.

Utredaren ska därför
• analysera och beskriva offentliga beställares upphandlingskompetens när det gäller arkitektur-, form- och designperspektiv och föreslå åtgärder för att stärka kompetensnivån.

Lagstiftning och andra styrmedel

I samband med att handlingsprogrammet Framtidsformer beslutades gjordes även ändringar i plan- och bygglagen (1987:10), väglagen (1971:948) och lagen (1995:1649) om byggande av järnväg genom införande av de s.k. skönhetsparagraferna. Vid sidan av lagar finns förordningar med instruktioner för myndigheter, regleringsbrev, särskilda regeringsuppdrag samt tillsatta utredningar och andra styrmedel som staten förfogar över. De ändringar i lagstiftningen som trädde i kraft i samband med att handlingsprogrammet beslutades har inte följts upp under de 16 år som har gått.

Utredaren ska därför
• analysera och utvärdera effekterna av de lagändringarsom gjordes i samband med handlingsprogrammet Framtidsformer,

• beskriva vilka långsiktiga och kortsiktiga ekonomiska effekter det nuvarande handlingsprogrammet, inklusive införandet av de s.k. skönhetsparagraferna, haft för offentlig sektor,

• analysera och utvärdera effekterna av förordningar med instruktioner till myndigheter, regleringsbrev samt andra statliga styrdokument som har beröringspunkter med arkitektur, form och design, och

• lämna författningsförslag där så bedöms nödvändigt.

Språket och begreppen

Rådet för arkitektur, form och design konstaterar i sin slutrapport (Rafd 2008:4) att arkitektur, form och design inte är självklara begrepp. Skilda föreställningar, språk, ideal och förebilder förvirrar och försvårar möjligheten att synliggöra frågornas betydelse. Ofta används inte begreppen arkitektur, form och design när det gäller problemlösningar för människans livsmiljö. En utveckling av området förutsätter att de begrepp som används inte verkar exkluderande utan synliggör att arkitektur, form och design är frågor som berör alla och att de kan bidra till mer välgrundade beslut. Statens insatser för arkitektur, form och design är ett verktyg för att skapa goda livsmiljöer med människan som utgångspunkt.

Utredaren ska därför
• analysera och lämna förslag till hur ett arbete med kommunikation om och främjande av arkitektur, form och design kan utvecklas med avseende på begreppsanvändning och språkbruk så att frågornas ställning stärks hos och uppfattas som angelägna av beslutfattare och medborgare.

Kunskap, kompetens och samverkan

En hög kvalitet i utbildningen av t.ex. fysiska planerare, av byggnads-, landskaps- och inredningsarkitekter, av formgivare och designer samt av byggnadsantikvarier stärker professionernas roll och ökar förståelsen av områdets värde för samhället. Gränserna mellan arkitekternas, konstnärernas och formgivarnas olika arbetsområden tenderar att suddas ut och det kan därför finnas ett behov av ett utvecklat kunskapsutbyte mellan utbildningar inom exempelvis teknik, ekologi, ekonomi, design, samhällsplanering och arkitektur. Även forskningen behöver stärkas, bl.a. genom att man utvecklar en högre grad av samverkan som tillvaratar kunskap inom och mellan olika discipliner. Riksdagen fattade i februari 2013 beslut om regeringens proposition Forskning och innovation (prop. 2012/13:30, bet.UbU:3, rskr. 2012/13:152). I propositionen för regeringen fram behovet av ökat nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap och aviserar en kraftfull och

långsiktig satsning på forskning inom hållbart samhällsbyggande. För denna forskning betonas en helhetssyn där social, ekologisk, ekonomisk och kulturell hållbarhet behöver vara med och belysas tvärvetenskapligt.

Utredaren ska därför
• analysera och föreslå insatser för hur en bred kunskapsutveckling inom hållbart samhällsbyggande kan kopplas till utbildning på olika nivåer, konstnärlig forskning, forskning och praktik.

Mål, målstyrning och uppföljning

Kännedomen om målen för arkitektur-, form- och designpolitiken hos berörda myndigheter är i dag överlag låg och osäkerheten stor kring hur myndigheterna ska uppfylla dessa mål. Målen behöver formuleras så att de uppfattas som relevanta, tydliga och eftersträvansvärda för alla berörda politikområden. Vidare behöver de kombineras med en effektiv uppföljning. Uppföljning behöver även ske av kvalitativa aspekter där samband och effekter kan beskrivas liksom hur sysselsättning, hållbar tillväxt och innovation förhåller sig till målen. De befintliga målen för arkitektur, formgivning och design bör följas upp i förhållande till de nationella kulturpolitiska målen (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145).

Utredaren ska därför
• analysera de nationella målen för arkitektur-, form- och designpolitiken och vid behov föreslå nya mål,

• föreslå lämpliga insatser för att uppnå målen inom berörda politikområden, och

•analysera och beskriva olika möjligheter för löpande uppföljning och bedömningar av måluppfyllelsen inom området.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska analysera och redovisa konsekvenserna av sina förslag. De ekonomiska och budgetära konsekvenserna för stat, kommun och landsting ska bedömas och beräknas, vilket inkluderar berörda fastighetsförvaltande myndigheter och deras hyresgäster. Utgångspunkten ska vara oförändrade kostnads- ramar för staten samt att förslagen inte leder till ökade kostnader för kommuner och landsting. Utredaren ska vidare redovisa de personella konsekvenserna av sina förslag. Om förslagen förväntas leda till kostnadsökningar ska utredaren lämna förslag till hur dessa ska finansieras.

Konsekvensbeskrivningen ska även göras utifrån ett mång- falds-, jämställdhets- och barn- och ungdomsperspektiv.

Förslagens konsekvenser för företag ska också bedömas och beräknas liksom konsekvenserna för miljön. Om något av förslagen i betänkandet påverkar det kommunala självstyret ska dess konsekvenser och de avvägningar som föranlett förslagen redovisas särskilt.

Arbetsformer och redovisning av uppdraget

Utredaren ska bedriva sitt arbete öppet, utåtriktat och i nära kontakt med relevanta aktörer inom såväl den offentliga som den privata sektorn. Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och inom EU.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2015. (Kulturdepartementet)

Kommittédirektiv Tilläggsdirektiv till Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design (Ku 2014:02)
Beslut vid regeringssammanträde den 5 mars 2015. Dir. 2015:24

Utvidgning av uppdraget

Regeringen beslutade den 15 maj 2014 kommittédirektiv om en översyn av den statliga politiken för arkitektur, form och design (dir. 2014:69). Utöver det ursprungliga uppdraget ska utredningen också analysera och lämna förslag på hur arkitektur-, form- och designområdet i högre grad kan präglas av dialog och delaktighet samt bidra till en hållbar samhällsutveckling. Uppdraget ska fortfarande redovisas senast den 1 oktober 2015.

Hur kan arkitektur, form och design bidra till en hållbar samhällsutveckling?

Vikten av en hållbar samhällsutveckling genomsyrar regeringens politik inom alla områden. Flera initiativ har tagits för att ge alla människor i alla delar av landet en god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas. Även på EU-nivå återfinns detta fokus, vilket bl.a. kommer till uttryck genom en europeisk märkning av hållbara produkter och tjänster samt betoning av miljömässiga och sociala dimensioner i offentlig upphandling. Dessutom öronmärker EU-kommissionen minst fem procent av regionalfondens insatser under strukturfondsperioden 2014–2020 till hållbar stadsutveckling.

Trots att det i samhället i dag råder konsensus kring att en hållbar samhällsutveckling bör eftersträvas, motverkas den av flera faktorer. En av dessa faktorer är de klyftor som uppstår i samhället på grund av skillnader i geografiska och sociala förutsättningar. Delegationen för hållbara städer konstaterade i rapporten Femton hinder för hållbar stadsutveckling (M2011:01/2012/66) att ökad social och rumslig uppdelning i städerna är ett hot mot den sociala hållbarheten och bidrar till minskad sammanhållning och ökad ohälsa.

Ytterligare faktorer som kan motverka en hållbar samhällsutveckling är olika hinder för delaktighet, vilka kan vara av såväl fysisk som annan karaktär. Att dessa hinder ska undanröjas är en fråga om jämlikhet och rättvisa. Den 1 januari 2015 beslutade riksdagen om att införa bristande tillgänglighet som en ny form av diskriminering i diskrimineringslagen (2008:567). Lagändringen innebär att en enskild med funktions-nedsättning har rättsliga möjligheter att driva sin rätt att inte bli diskriminerad på grund av bristande tillgänglighet.

Medveten design är en resurs som kommer alla till del, oavsett funktionsförmåga. Sverige har ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och förbinder sig därmed att genomföra eller främja forskning och utveckling av universellt utformade produkter, tjänster, utrustning och anläggningar samt att främja universell utformning vid utveckling av normer och riktlinjer. Universell utformning innebär att miljöer och produkter ska utformas så att de fungerar för alla människor utan att speciell anpassning behövs.

Medveten design kan främja ett tillgängligt samhälle med möjlighet till delaktighet för alla. Dessutom spelar design en viktig roll för en hållbar samhällsutveckling, då väl utvecklad design är en faktor för att möta utmaningar som klimathot och viktiga resursers ändlighet. Dessa utmaningar ställer krav på nya förhållningssätt i företags, offentlig sektors och individers konsumtionsbeslut.

Utredaren ska därför
• analysera och lämna förslag på hur arkitektur, form och design kan bidra till en hållbar samhällsutveckling, präglad av sammanhållning, inkludering och tillgänglighet.

Hur kan processerna på området präglas av dialog och delaktighet?

För att arkitektur-, form- och designområdet ska kunna bidra till en hållbar samhällsutveckling behöver boendes och brukares delaktighet främjas. Detta gagnar kvalitet och förankring och kan även bidra till effektivare processer. En strävan efter större delaktighet från olika grupper kan dock försvåras av att beslut och processer ofta följer invanda mönster och tankesätt snarare än att anpassas efter faktiska sociala förutsättningar och därigenom sätta människan i centrum. Exempelvis utformas skolmiljöer inte alltid med utgångspunkt i vad som gagnar elevernas inlärning, välmående och hälsa.

Vidare upplever medborgarna ofta att stadsbyggnadsprocesser är svårbegripliga och därmed svåra att påverka. En hög takt i bostadsbyggandet, i synnerhet i regioner med bostadsbrist, är ett viktigt mål som inte kan åsidosättas. Detta mål behöver dock inte vara oförenligt med arkitektonisk kvalitet och ett större medborgarinflytande. Sveriges Kommuner och Landsting lyfter särskilt fram medborgardialog som ett sätt att ta stadsbyggnadsprocesser närmare medborgarna. Runt om i landet finns en rad goda exempel på medborgardialoger och viktiga erfarenheter gjordes även i samband med Storstadssatsningen i början av 2000-talet (se bl.a. SOU 2005:29). Det finns även många intressanta erfarenheter från stadsutvecklingsprojekt internationellt, där bl.a. ungdomar och kvinnor varit utpekade målgrupper. Erfarenheter av sådana projekt visar på vikten av att ta hänsyn till att det finns betydande skillnader mellan individer när det gäller politisk självtilltro samt kunskap och erfarenheter som möjliggör deltagande.

Regeringen om klimatavtalet. Från regeringens hemsida 13 jan 2016.

“En lång färd mot ett nytt globalt klimatavtal

Den normalt så vältalige Laurent Fabius snubblar på orden när han ska klubba Parisavtalet. Den gröna klubban slås i bordet och jubel utbryter. En lång resa är till ända och världen har fått ett nytt klimatavtal. Vi är alla berusade av lycka och klappar tills vi får kramp i händer, armar och axlar. Detta är resultatet av åratals slit. En seger för världen och en framgång för multilateralismen.

Min sjätte COP inleds under stort säkerhetspådrag i närvaro av drygt 150 stats- och regeringschefer. Ledarnas budskap är tydligt: klimatförändringarna är en av världens största utmaningar och ett nytt globalt klimatavtal behövs. Sverige är enda land som har såväl stats- som regeringschef på plats och båda sätter avtryck. Att Sverige vill bli en av de första fossilfria välfärdsstaterna gör också intryck. Och det är många aktörer från städer, företag, miljörörelsen och andra organisa tioner som deltar i olika aktiviteter under hela COP. Sju svenska statsråd, två statssekreterare och flera generaldirektörer hjälper till att sprida budskap om vad Sverige kan bidra med. Media rapporterar flitigt.

Sedan ledarna lämnat återgår förhandlarna till sitt skyttegravskrig. Många frågar sig hur vi ska kunna nå hamn. Men bakom kulisserna pågår försök till närmanden och kompromisser. Att lyssna och förstå är viktigt, liksom att tänka kreativt. Själv för jag samtal med olika länder och ländergrupper och får fördjupad förståelse för vad som är viktigt för så vitt skilda länder som Turkiet, Kanada, USA, Kina, Saudiarabien, Bolivia, Sydafrika och Indien. Alla misstänker att Indien vill urholka immaterialrätten och ser rött, medan den indiske statssekreterare som jag samtalar med hävdar att så inte är fallet. Däremot behövs stöd för tillgång till klimatvänlig teknik. Efter visst fotarbete engagerar sig EUs teknikförhandlare konstruktivt och lägger fram förslag som tas in i avtalstexten.

Jag koncentrerar mig på förhandlingarna, men hinner också med att delta i lanseringen av Transformative Carbon Asset Facility, ett initiativ som ska stötta utvecklingsländer att ta fram styrinstrument för att sätta pris på koldioxid. Detta går i linje med andra initiativ som Sverige stöttar, Carbon Pricing Leadership Coalition och vängruppen för utfasning av fossilbränslesubventioner FFFSR. Denna grupp, som Sverige och Nya Zeeland lanserade 2010, har nu samlat 40 länder och många organisationer kring en deklaration om utfasning av subventioner. Det roligaste jag är med om är lanseringen av Malis klimatfond, som Sverige stödjer; här samlas starka kvinnor med färgstarka dräkter och några lite mindre färgstarka män. Alla gillar att jag betonar jämställdhet i mitt anförande och eventet blir så lyckat att vi bestämmer att fortsätta under ytterligare en timme – i en större lokal. Jag intervjuas i malisk radio och när förhoppningen att denna klimatfond ska kunna mobilisera medel från många källor, också privata, och att den ska replikeras i fler länder.

Som alltid för jag många samtal med små ö-nationer. Sedan Sverige medlade fram etablerandet av Warszawamekanismen för Loss and Damage för två år sedan är en av mina hjärtefrågor just frågan hur vi hanterar skador och förluster orsakade av klimatförändringar. Jag vet att USA aktivt försökt hitta en kompromiss redan före mötet, men ändå finns frågan kvar till slutet. När Åsa Romson anländer till Paris erbjuds hon att agera facilitator för anpassning och Loss and Damage, tillsammans med Bolivia. Tidigare uppbyggda kontakter kommer väl till

pass. Åsa blir en uppskattad medlare och vi jobbar bra ihop med bolivianerna. Mycket tid ägnas USA (frustrerade över att de inte lyckas lösa ut frågan tidigare) och Tuvalu, det land som drivit denna fråga hårdast. Tuvalus premiärminister är på plats under hela COP och jag har träffat honom några dagar tidigare tillsammans med statsministern. Det blir många fler samtal under långa förhandlingsdagar och nätter. Som facilitator och sherpa deltar vi i regelbundna möten med franska COP-ordförandeskapet, med utrikesminister Fabius i spetsen. Detta ger inblick i hur ordförandeskapet driver sin strategi. De har medvetet bett starka personer från länder som gör mycket väsen av sig att medla. Den sprudlande, men bångstyriga Claudia från Venezuela beskriver hur hon heroiskt medlat fram en bra preambeltext (förord i avtalet).

Det drar ihop sig. Ska avtalet bli minimalistiskt, en minsta gemensam nämnare, eller starkt och ambitiöst? Sverige och EU driver på för hög ambition. Under mötet får koalitionen för hög ambition fler och fler anhängare, till slut är vi uppe i 100 länder. Marshallöarnas smyckade paviljong, där jag gjort många besök, är hjärtat i denna koalition, genom utrikesminister Tony de Brum. Men det finns länder som är rädda för att övergå till ett nytt system med samma regler för alla – inte minst de som nu för första gången lämnat in klimatlöften. Differentiering är en av de riktigt svåra frågorna. Natten mellan den 10 och 11 december leder Fabius själv förhandlingarna i Indaba-format. Alla driver sina egna frågor och Indien, Kina mfl trycker hårt på CBDR-RC – gemensamt men differentierat ansvar och olika kapacitet. Jag har tidigare under dagen haft möjlighet att höra USAs utrikesminister tala och nu deltar han i förhandlingarna. ”Jag har aldrig tidigare sett ett lika differentierat avtal” konstaterar Kerry och syftet är att ingjuta förtroende. Sedan reser han sig. Claudia kan inte låta bli att kasta eld i brasan. ”Jag tycker inte om de som kommer hit och pratar och sedan går, medan vi andra stannar kvar hela natten”. Tack och lov spinner ingen vidare på denna tråd. Fabius, som sovit mycket lite, förblir stoisk och låter alla tala till punkt. Förhandlingarna pågår hela natten, i större och mindre format. Mellan 3 och 5 avhandlas finansiering och diskussionerna är polariserade. Mötet skulle egentligen ta slut idag, men hur ska franska ordförandeskapet få ihop det?

På morgonkvisten tillkännager Frankrike att det är svårt att få fram ett nytt avtalsutkast före lördag morgon. Konsultationer med olika regionala grupper kommer att pågå hela fredagen och hela natten till lördagen. Delegation efter delegation besöker ordförandeskapet. Snart är vi inne på övertid, men allas hjärtefrågor måste reflekteras, på ett sådant sätt att alla kan acceptera. Ord och formuleringar vänds och vrids. Jag samtalar med olika parter och får ytterligare inblick i vad de vill se reflekteras i avtalet och hur. De flesta är optimistiska, men en och annan är desillusionerad. Meera från Third World Network är arg, så arg har jag aldrig sett henne.

Lördag morgon. Texten ska komma, men tidpunkten skjuts fram från 9 till 11.30 och sedan ytterligare ett par timmar. Innan texten presenteras håller Fabius och president Hollande sina livs tal vid det stormötesformat som döpts till Comité de Paris. Vem kan välja att ställa sig utanför avtalet efter detta? När vi äntligen får se texten sker snabbanalyser. Vi kan konstatera att det ser bra ut, riktigt bra – givet att det ska passa alla. Det är ett starkt avtal med hög ambition: långsiktigt mål med en strävan mot under 1,5 grader, femårig ambitionscykel, bra uppföljningssystem, Loss and Damage i en egen artikel. Finansieringsavsnittet öppnar försiktigt upp för bidrag från fler än traditionella givare. Avtalet är differentierat, men den tydliga uppdelningen mellan i- och u-länder är uppluckrad.

Nervös väntan innan vi ska återsamlas i plenum. Jag samtalar med kolleger i olika grupper. Dr Singh från Malaysia gör tummen upp, liksom arabländerna. Su Wei från Kina ler, skakar hand och svarar jakande på frågan om de det blir ett avtal. Meera är glad igen och försäkrar att även resten av Likemindedgruppen kan acceptera. Ö-staterna ser nöjda ut. USA är bekymrade över att ett ”should” blivit till ”shall” i den engelska versionen. Ecuador är inte översvallande. Afrikagruppen är besviken för att de inte erkänns som särskilt sårbara länder, men lovas särskilda konsultationer kring detta. Nicaraguanerna har lagt pannan i djupa veck och det är de som försenar plenarens öppnande från 17.30 till 19.30. Man är inte överens om friskrivnings-klausulen för ansvarsutkrävande för förluster och skador. Tuvalus premiärminister menar att Nicaragua borde kunna acceptera det som Tuvalu kan leva med. Till slut bestämmer sig Nicaragua att som enda land ställa sig utanför avtalet. Jag är inte förvånad.

Men när alla återvänt till sina platser går allt mycket fort. Avtalet klub-bas och euforin är ett faktum. Sedan överträffar Fabius och Hollande sig själva i vältalighet, än en gång. Detta är en revolution – men en fredlig sådan, konstaterar Hollande. De nationella anförandena är i huvudsak översvallande, med undantag av Nicaragua. Claudia från Venezuela (som sa nej i Köpenhamn) strålar och annonserar att Venezuelas klimatlöften nu ska presenteras. En lång seglats är till ända: från Rio till Kyoto, via Marrakech och Bali, till Köpenhamn (där vi förliste), via Cancún (där kaptenen tog ett nytt, fast grepp) till Durban (där kursen las tydligt fast), via Doha, Warszawa och Lima med slutdestination Paris/Le Bourget, där vi nu äntligen förtöjt skutan.

Anna Lindstedt, klimatambassadör “

Partiledardebatt i riksdagen 13 januari 2016.

Protokoll 2014/15:45 Onsdagen den 14 januari

§ 1 Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman, riksdagsledamöter! I söndags deltog jag i manifestationen i Paris efter terroristattackerna mot tidningen Charlie Hebdo, mot poliser och mot den judiska befolkningen.

Det var på många sätt en mörk dag. Men alla de människor som fanns därute på gatorna, som vi såg i fönstren och som vi såg på deras balkonger – alla de som skanderade ”Vi är inte rädda” – bar på ett mycket ljust hopp.

Mitt i all bedrövelsen och sorgen fanns det en stark gemenskap, en beslutsamhet att stå upp för de demokratiska värderingarna. Människor slöt upp i hela världen, också här i Sverige.

Jag kan passa på att föra vidare president Hollandes djupa tack för allt stöd.

Den här manifestationen visar att skiljelinjen inte går mellan länder, kulturer eller religioner utan att skiljelinjen går mellan dem som vill förgöra det demokratiska samhället och oss som tänker stå upp för det demokratiska samhället.

Samtidigt får vi rapporter från Nigeria, där Boko Harams fruktansvärda framfart tar nya människoliv. Minnena av massmorden finns kvar som sår: London, Madrid, Bryssel, Islamabad, Bagdad, Oslo, Utøya. Även här i Sverige ser vi extremismens framfart. Vi såg självmordsattacken här i centrala Stockholm. Vi ser det i nazismens hot och våldsdåd, i avskyvärda attacker mot våra synagogor och moskéer, mot er som går dit för att be.

Terrorismens mål är att så split, hat och rädsla och få det demokratiska, öppna samhället att sluta sig och få människor att stå upp mot varandra och vända sig mot varandra. Men vi ska aldrig låta terrorismen styra oss eller sätta skräck i våra hjärtan.

Herr talman! Vi möter den totalitära terrorn med demokratisk orubblighet. Vi står upp för pressfriheten, yttrandefriheten och religionsfriheten. Terrorismen ska aldrig få tysta det fria ordet. Vi ska visa det öppna samhällets styrka.

(Applåder)

Att stärka Sveriges förmåga att möta kriser och säkerhetshot är centralt för regeringen. Vi har inrättat ett säkerhetspolitiskt råd och tillsatt en inrikesminister som samlat ska ha ansvar för polisväsendet och Sveriges civila krishantering. Nu går vi vidare för att ytterligare stärka Sveriges förmåga att förebygga och bekämpa terrorism.

För det första: Att resa utomlands för att begå terroristhandlingar ska kriminaliseras, likaså finansieringen och organiseringen av den typen av resor. Samtidigt ska vi stärka de polisiära myndigheternas arbete för att upptäcka och bemöta terroristbrott och säkerhetshot.

Men det räcker inte. För att minska rekryteringen till våldsbejakande extremism krävs ett intensivt förebyggande arbete med bred förankring i hela vårt samhälle. Vi måste utveckla avhopparverksamheten och ge stöd till anhöriga som med förtvivlan ser sina kära dras in i terroristgrupper. Regeringens nationella samordnare får därför ökade befogenheter och mer resurser.

I grunden måste vi dessutom tillsammans, gemensamt i vårt samhälle, ta fullt ansvar för att aldrig tillåta att den fattigdom och brist på framtidstro föds som riskerar att stärka fanatismen.

För det andra behöver vi bekämpa terroristorganisationerna där de har fått sina fästen. Den irakiska regeringen söker nu stöd för att bemöta Isil. Den vill ha fortsatt stöd. Isils dåd ser vi i både Syrien och Irak. De är stundom och oftast alltför fruktansvärda för att man ens ska kunna försöka klä dem i ord.

Sverige ger redan nu ett stort humanitärt bistånd, och det ska vi göra. Men vi kan göra än mer. Därför undersöker nu regeringen förutsättningarna för att föreslå riksdagen att svensk militär personal får sändas till Irak för att bidra till utbildningen av trupper som strider mot Isil.

För det tredje ska den svenska försvarsförmågan stärkas. Åren av nedskärningar är över. De nya, flerdimensionella säkerhetsutmaningarna bör mötas med ett brett stöd här i Sveriges riksdag. Det är också Sveriges tradition.

Jag vill därför att Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samverkan inte stannar vid ett försvarspolitiskt beslut. Jag vill också se samtal kring ett brett säkerhetsperspektiv där vi belyser också andra säkerhetsrisker, exempelvis terrorismen, den digitala sårbarheten, epidemier och klimatförändringar och utifrån detta skapar en gemensam, nationell säkerhetsstrategi för Sverige. Så kan vi gemensamt peka ut behoven av att stärka Sveriges säkerhet på kort sikt och på lång sikt. Och vi ska göra det inte utifrån det som skiljer oss åt utan utifrån det som förenar oss.

(Applåder)

Detta är därför åtgärder som regeringen genomför snarast: ett ännu starkare förebyggande arbete, ett solidariskt internationellt engagemang och en bred samverkan kring just de frågorna i Sveriges riksdag. Så ska vi stärka Sveriges säkerhet. Så ska det öppna, demokratiska och solidariska samhället försvaras.

Herr talman! I en turbulent tid är det viktigare än någonsin att skapa stabilitet i Sverige. I december valde regeringen och de fyra borgerliga partierna att sluta en överenskommelse som innebär att det går att styra Sverige i minoritet. Det skapar större stabilitet, och det kommer att ligga till grund för vår tillväxt. Det skapar också en långsiktighet där Sverige behöver det som mest: för pensionerna, energiförsörjningen och försvaret av vårt land. Det gör att vi äntligen kan flytta fokus från spelet och taktiken till sakpolitiken.

Anna Kinberg Batra, Annie Lööf, Jan Björklund, Göran Hägglund! Ni har visat att svensk borgerlighet kan ta ansvar i opposition. Jag tackar för den insatsen. Nu börjar däremot striden om sakfrågorna. Låt de bästa idéerna vinna!

(Applåder)

Det Sverige behöver just nu är reformer för att skapa ett bättre liv för alla, också för dem som nu kräver förändring. Regeringen har ett reformprogram som säkrar det vi kallar det svenska löftet och därmed ger möjlighet till kunskap, trygghet och jämlikhet för alla.

Det innebär ett skifte i svensk politik. Vi går nu ifrån en enögd tro på skattesänkningar till investeringar i aktiv näringspolitik, infrastruktur och utbildning i det som ger verklig konkurrenskraft. Vi byter en skola som drivs av vinstjakt och hotas av konkurser till en skola där barnen får det stöd de behöver när de behöver det och lärarna den lön de förtjänar för att nå de höga krav som vi kommer att ställa.

Vi lämnar privatiseringar som lösningar på välfärdens problem och svarar äntligen på rop efter mer personal och starkare professioner, alltså det som har ekat i snart ett decennium. Vi slutar låtsas att det är någon annan som kan lösa problemen med klimatomställningen åt oss. I stället är vi själva med och tar fram de lösningar som vi behöver och som världen behöver.

Herr talman! Regeringen är redo att ta sig an de utmaningar som Sverige står inför. Det må vara demografin, klimatomställningen eller den globala ekonomin som vi tar oss an. Vi ska göra dessa utmaningar till de möjligheter som de kan vara för Sverige. Nu bygger vi ett samhälle som håller ihop. Nu börjar moderniseringen av Sverige.

(Applåder)

Anf. 2 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsministern för att han inledde med avståndstagandet mot det fruktansvärda som har inträffat i Paris. Det är en attack mot det öppna samhälle som vi här kanske ibland tar för givet. Men man ska ha klart för sig att vi har en mycket orolig omvärld och att det finns de som vill välja våldet före ordet. Det finns parlament där man slåss. Här kan vi som är valda, både kvinnor och män, i stället stå och låta åsikter och regeringsalternativ brytas mot varandra i en saklig debatt. Jag ser fram emot den.

Vi moderater har begärt en aktuell riksdagsdebatt om hur vi om möjligt kan stärka skyddet för det öppna samhället. Det ska vi vara stolta över och rädda om och aldrig ta för givet. Det tror jag att vi är överens om.

Nu ska jag övergå till det som vi inte är överens om. Statsminister Stefan Löfven sa på valnatten att svenska folket krävde förändring och skulle få förändring, och i söndags hade det gått 100 dagar sedan han utsågs till statsminister.

Vi har låtit riksdagens utredningstjänst titta på reformtempot för den här regeringen och jämfört det med några tidigare regeringars reformtempo. Det som Stefan Löfven talar om visar i själva verket ett lägre reformtempo jämfört med hur det var under Alliansens första

höst 2006. Men inte nog med det, det är lägre än under Ingvar Carlssons första höst efter valet 1994, och det är lägre än under Carl Bildts första höst 1991.

I ett läge där Sverige, som statsministern själv medgav, står inför stora utmaningar måste jag fråga varför reformtempot är lägre. Jag skulle vilja ge statsministern chansen här i kammaren att nämna någon eller några reformer som han har hunnit genomföra under dessa 100 dagar och som möjliggör för att det kan skapas fler nya jobb i Sverige. Det behöver vi om vi ska bygga Sverige starkare.

(Applåder)

Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Först vill jag gratulera Anna Kinberg Batra till att hon har blivit vald till ordförande i Moderaterna. Jag ser fram emot många spännande dueller. En av dem är den vi har just nu.

När det gäller reformtempot har vi just slutit en överenskommelse som innebär att det ska gå att regera Sverige även i minoritet.

Jag utgår från, precis som vi sa vid förhandlingarna, att vi alla såg att de arbetsmöjligheter som vi nu har i Sveriges riksdag är helt annorlunda än vad vi någonsin har haft. Vi har en unik situation där vi nu också ser ett parti som har 13 procent och som säger till alla andra: Om inte ni gör som vi vill i migrationsfrågorna så fäller vi varenda regering.

Vi har en helt annan politisk situation – det var vi överens om – och det är därför som vi har slutit överenskommelsen, och det är bra. Nu kan vi börja.

Jag vill påminna om att svenska folket röstade bort den förra regeringen, som tappade totalt 10 procentenheter. Besvikelsen över en högre arbetslöshet, sämre skolresultat, stora revor i välfärden och en kraftigt försämrad svensk konkurrenskraft i den globala ekonomin var orsaken. Det var ett mycket tydligt besked. Man har röstat för det som vi återkommer till och jobbar med redan nu, nämligen hur vi ska få fler människor i arbete och en riktig och aktiv näringspolitik, hur vi ska få barnen att få all den kunskap som de behöver när de kommer ut i det vuxna livet och ut i arbetslivet och hur vi ska se till att den sociala tryggheten fungerar så att människor faktiskt kan ta sig vidare i en omställning som kommer att pågå. Detta arbete är påbörjat. Vi kommer också att återkomma, inte minst i den vårproposition som vi nu ska lägga fram, och visa hur vi ändrar riktningen på Sveriges politik.

(Applåder)

Anf. 4 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Stefan Löfven för både gratulationen och svaret. Ska jag alltså uppfatta statsministerns svar som att det inte har blivit några reformer än? Statsministern har faktiskt haft sitt ämbete i 100 dagar. Inte kan man väl skylla allting på ett parti i Sveriges riksdag när man har sökt och fått uppdraget som statsminister?

Sveriges riksdag fattar tusentals beslut varje år, i alla fall under den förra mandatperioden. Det är vid varje tillfälle regeringens ansvar att

se till att reformer utvecklas, kommer fram och kan genomföras så att Sverige blir starkare.

Det är bra att vi har former på plats för att förtydliga den negativa parlamentarism som Sverige har haft så länge. Men det som jag frågade var vilka reformer som statsministern själv och hans parti kan ta fram, kan genomföra och vill genomföra för att bygga Sverige starkare.

Vi lämnade en stark svensk ekonomi som behöver förstärkas. Jobben behöver bli fler. Jag frågar därför igen: Kan statsministern nämna bara en enda reform som han har tagit fram och som han har genomfört för att jobben ska kunna bli fler?

(Applåder)

Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag tror att Anna Kinberg Batra också deltog i höstas i riksdagsarbetet och såg vad som skedde. Det var en mycket unik situation som bland annat gjorde att regeringens budget föll. Denna budget innehöll mycket konkreta förslag på vad som skulle ha gjorts för att ungdomar ska komma in i arbete. Den föll, och jag undrar om ni är så stolta över det just nu.

Ni kommer snart att fråga hur det kommer att gå med ungdomsarbetslösheten. Då ska jag berätta att regeringens budget föll men att vi inte tänker ge upp den frågan. Vi har redan påbörjat detta arbete. Samtalen är igång med kommunerna och med Arbetsförmedlingen: Vad gör vi nu tillsammans för att se till att varenda ung vuxen kommer in i arbete? Detta arbete är igång, Anna Kinberg Batra. Det är igång tack vare att vi har en socialdemokratiskt ledd regering som tror på riktiga reformer och inte en borgerlig regering som tror på skattesänkningar som det enda medlet.

(Applåder)

Anf. 6 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! När Stefan Löfven i början av december förra året kallade till presskonferens för att meddela sitt beslut att utlysa extraval var hans motivering till beslutet att de svenska väljarna måste få ta ställning i detta nya politiska landskap, för att det är det som är så viktigt. Det är inte som förr, och då måste väljarna få ta ställning.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga Stefan Löfven: Tycker inte statsministern att decemberöverenskommelsen innebär att det inte är som förr och att vi nu befinner oss i ett nytt politiskt landskap? Varför förvägrar statsministern i så fall väljarna att ta ställning den här gången? Varför är det inte längre viktigt att folket får säga sitt? Har statsministern helt bytt principer på en månad, eller hade statsministern inga principer från första början?

(Applåder)

Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det är helt rätt att vi befann oss i ett nytt politiskt landskap därför att det fanns ett parti som samlade ungefär 13 procent och som tog sig friheten att ställa ultimativa krav till resten av

parlamentet. Det var ett parti som skulle få avgöra huruvida en regerings budget skulle fällas eller inte. Det var ett nytt läge.

Utifrån detta läge tog sex partier i Sveriges riksdag ett ansvar för att riksdagen fungerar oavsett valresultat. Det var detta som var poängen med vårt arbete före valet, under valet och efter valet. Riksdagen måste kunna fungera, och riksdagen ska ta ansvar för alla valresultat och se till att Sverige kan styras.

Därför har vi nu precis den ordning vi har. Det är en bra ordning. Sverige kan styras med minoritet. Vi har skapat ordning från det som var kaos.

Kaos, däremot, är själva livsluften för Sverigedemokraterna. Här har vi ett parti som börjar med att rösta emot sina egna förslag. Man har åkt land och rike runt på valturné och sagt att man vill det ena och det andra. Sedan röstar man emot sina egna förslag av ett enda skäl, och det är att se till att regeringen faller, att skapa oordning och kaos.

Sedan säger man till parlamentet att om ni inte gör som vi vill i den här frågan fäller vi alla regeringar, skapar kaos. Och nu hör jag att det glunkas någonting om misstroendeförklaring, skapa kaos. Det är livsluften.

Skynket är borta. Alla ser vilket parti Sverigedemokraterna egentligen är. Jag har noterat, och jag tror att det stämmer, att Wachtmeister nu lär vara rådgivare åt Sverigedemokraterna. Och det syns, för ni blir alltmer lika Ny Demokrati. Det är ett sådant parti vi har fått in i riksdagen.

(Applåder)

Anf. 8 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Är det någon som skapar kaos är det Stefan Löfven, och han gör det för Sverige. Han för en politik som mot bättre vetande kommer att leda Sverige in på en väg som leder mot ökad arbetslöshet, mot ökad segregation, mot ökade motsättningar och mot sämre resultat i skolan.

Det var den här politiken som Sverigedemokraterna försökte stoppa. Vi krävde inte fullt genomslag för vår politik. Vi hade en modest begäran, och det var att man inte skulle göra en redan väldigt dålig politik ännu värre. Det kunde Stefan Löfven inte gå med på, trots att Sverigedemokraterna egentligen var valets enda vinnare.

Statsministern har totalt misslyckats med att samla majoritet för sin politik. Han har till dags dato inte lyckats samla majoritet för sakinnehållet i sin politik. I stället har han skapat en teknisk maktkartell som innebär att en minoritet ska kunna styra över en majoritet, i strid med grundprinciperna för demokratin.

Jag tycker att det här läget är så pass nytt och någonting som väljarna borde få ta ställning till. Ändå förvägrar Stefan Löfven det svenska folket en möjlighet att få säga sitt om decemberöverenskommelsen. Det är skamligt.

(Applåder)

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna är bekymrade över ett läge i svensk riksdag där en majoritet kan besluta om den ekonomiska politiken. Sverigedemokraterna är bekymrade över ett läge där man står för 13 procent och inte ensamma får besluta och diktera villkoren i Sveriges riksdag.

Detta är kännetecknet för det parti som jag har varnat för och som ni faktiskt är. Ni höll upp skynket, ni dolde ett tag vilket parti ni är. Nu visar ni väldigt tydligt vilken typ av parti ni är. Ni vill skapa kaos och oordning. Ni tror egentligen inte på demokratin. Så länge den inte fyller era egna syften tror ni inte på den. Då tar ni alla möjligheter att skapa kaos och oordning.

Bevare oss väl för den typen av parti i Sveriges riksdag! Det är inte det Sverige behöver nu. Sverige behöver en politik för jobben så att folk känner framtidstro, för skolan så att barnen får bästa utbildning och för välfärden. Då krävs det ordning och reda i Sveriges riksdag.

(Applåder)

Anf. 10 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Vi har fått hundratusentals nya jobb under Alliansens år vid makten, men fortfarande har var femte ung människa inget jobb, ingen inkomst, inga kolleger och inget behov av en väckarklocka. Ungdomsarbetslösheten är en av vår tids största samhällsutmaningar.

Stefan Löfvens främsta löfte under valrörelsen var att lösa just ungdomsarbetslösheten. Den skulle utrotas, den skulle avskaffas med hjälp av 90-dagarsgarantin och traineeplatser.

Kritiken mot traineejobben har varit massiv, inte minst från fackligt håll, och nu verkar det som att verkligheten har kommit ikapp regeringen. Under julen uttryckte Stefan Löfven osäkerhet kring traineejobben. Han var redo att slopa dem. I valrörelsen var det den första åtgärd som den nya regeringen skulle införa. Men kanske var trots allt inte traineejobben den bästa lösningen på problemen. Kanske är det inte rätt att använda ungas riktiga jobb, det vill säga kraftigt höjda skattekostnader, för att finansiera pysselsättningsåtgärder och åtgärdsplatser. Frågan är vad Stefan Löfven vill göra i stället.

Ett av Centerpartiets och Alliansens recept för att fler unga skulle få riktiga jobb var att sänka arbetsgivaravgifterna. När Alliansens budget vann gehör i december skulle arbetsgivaravgifterna sänkas från 15 ned till 10 procent. För 14 dagar sedan skulle sänkningen ha varit i kraft. Arbetsgivaravgifterna för företag skulle ha sänkts från 15 till 10 procent. Så har inte skett.

Jag skulle därför vilja fråga Stefan Löfven varför han inte genomför riksdagens beslut. När tänker Stefan Löfven genomföra riksdagens beslut som gäller sedan årsskiftet? Eller väljer statsministern att trotsa riksdagen? Det skulle vara konstitutionellt mycket anmärkningsvärt.

Jag vill också fråga Stefan Löfven: Om vänsterregeringen varken tror på sina egna förslag eller genomför det som riksdagen har beslutat, hur ska man då avskaffa arbetslösheten bland unga?

(Applåder)

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag kan lugna Annie Lööf. Nu har vi en regering som vill ta sig an ungdomsarbetslösheten på riktigt, som inte tror att skattesänkningar är det allenarådande medlet oavsett om det är högkonjunktur eller lågkonjunktur, som inser att vi måste investera på riktigt i näringspolitik och i utbildning så att människor kommer vidare.

Det är självklart så att regeringen kommer att leverera det som riksdagen har beslutat. Man får också ha viss respekt för att det är ett beslut som kom sent och som inte har hunnit effektueras. Finansdepartementet jobbar för fullt med att se till att riksdagens beslut verkställs. Det är alldeles klart.

Med den historik vi hade från er regering, Annie Lööf, kanske det vore passande med lite mer ödmjukhet. Arbetslösheten var högre när ni trädde ifrån än när ni tillträdde. Inte minst ungdomsarbetslösheten var högre när ni trädde ifrån än när ni tillträdde.

Då kan det vara på sin plats att titta på lite nya saker, om vi kan göra något annat. Och jag är fortfarande helt övertygad om att traineejobb, såsom vi konstruerade dem, var rätt. Det är rätt att låta ungdomar få en chans ute på arbetsmarknaden. Det är rätt att se till att kunna höja bemanningen i exempelvis äldrevården, för då får våra äldre en bättre kvalitet i sin vård. Det är rätt att se till att vi klarar generationsväxlingen, för vi har så många äldre nu som kommer att gå ifrån sina arbetsplatser i den gemensamma sektorn att vi måste börja tänka på hur vi klarar generationsväxlingen.

Vad jag har sagt är att om det är någon som har andra, bättre och mer briljanta idéer – då tänker jag inte på skattesänkningar i första hand, Annie Lööf, utan på andra idéer – för att se till att våra unga vuxna kommer ut i arbete, presentera då dem så är jag beredd att diskutera det, för vi är besjälade av att se till att varenda ung ska ha ett arbete, en utbildning eller en kombination av detta och aldrig behöva gå i arbetslöshet.

(Applåder)

Anf. 12 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Stefan Löfven är verkligen historisk, historisk i att ge historiskt korta bästföredatum på sina besked. I valrörelsen var det traineejobb. Före jul kunde han tänka sig att slopa dem om det fanns några bättre saker. Och här står Stefan Löfven nu tre veckor senare och säger att traineejobben, dem ska vi minsann ha.

Det är mycket anmärkningsvärt att vi har en regering som trotsar riksdagens beslut. Den 1 januari i år skulle arbetsgivaravgifterna för landets företagare och arbetsgivare för att anställa unga människor sänkas från 15 till 10 procent. Så har inte gjorts.

Jag förväntar mig att regeringen lägger fram en proposition. Den finns dessutom färdig. Alliansregeringen presenterade en sådan inför riksdagen i somras som den dåvarande rödgröna oppositionen tillsammans med Sverigedemokraterna valde att fälla i Sveriges riksdag. Det är bara att använda den, justera datumet och leverera den till Sveriges riksdag, så svårt är det inte.

Jag skulle återigen vilja fråga Stefan Löfven: Varför förnekar Stefan Löfven både ungas rätt till riktiga jobb och riksdagens beslut?

(Applåder)

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Bara för att man upprepar något blir det inte mer sant.

Ni höjde ungdomsarbetslösheten under er tid. Den var högre när ni trädde ifrån än när ni trädde till. Ni byggde hela er politik på skattesänkningar. Det var det som var medlet. Det bet inte. Ungdomar fick ingen utbildning för att ta sig vidare på arbetsmarknaden.

Vad gäller traineejobben säger vi att vi ska kombinera tre saker. Kom med ett annat, bättre förslag, Annie Lööf! Jag hör inget i sak om hur vi både ska se till att ungdomar kommer ut på arbetsmarknaden och klara generationsväxlingen inom äldreomsorgen som Sverige står inför. Det är ett problem som alla kommer att möta. Kommuner och landsting känner till detta mycket väl.

Vi står för traineejobben. Har du ett bättre förslag på hur vi ska få unga ut i arbete som inte bara stavas skattesänkningar så hör av dig, Annie Lööf, så är jag beredd att diskutera.

(Applåder)

Anf. 14 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman, åhörare, ledamöter och statsminister Stefan Löfven! I förra veckan besökte jag den lilla orten Robertsfors som ligger i Västerbotten. Jag talade med fackligt aktiva hos den största privata arbetsgivaren, Element Six. Det är en lönsam industri som har funnits i bygden i många år. Många av dem som arbetar där är lite äldre. De har jobbat där 20, 30 och ibland 40 år.

Nu ska alla få gå; alla ska få sparken. De ska dock kunna komma tillbaka dagen efter som bemanningsanställda, har företaget sagt. De ska bli av med sina fasta anställningar och få ett otryggt jobb där de inte vet om de har arbete dagen eller veckan efter. Det gäller allihop. Sedan har företaget tänkt lägga ned och flytta, och då kan man strunta i turordningar och de rättigheter som en fast anställning innebär.

Detta är Sverige 2015. Det är vardag och verklighet för tiotusentals svenskar som behövs i produktionen varje dag men som inte kan få ett fast arbete eller planera sin framtid.

Vi tycker att detta är fel. Vi tycker att det är fel att allt fler företag ger sig själva rätten att säga upp fast anställda och sedan återanställa dem som bemanningsanställda dagen efter.

Det är dags att göra något. Det är dags att lagstifta. Det är dags att säga att det inte är okej i Sverige att säga upp dem som är fast anställda och behövs och sedan ta in dem som bemanningsanställda dagen efter. Att lagstifta är en av flera saker som vi måste göra för att omvandla otrygga arbeten till trygga anställningar.

Vad vill regeringen, Stefan Löfven? Är ni beredda att titta på detta fall, som är ett i raden, och överväga att lagstif**a?**

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Vår regering är besjälad av att se till att Sverige har en arbetsmarknad som präglas av ordning och reda, sjysta villkor, bra arbetsmiljö och möjlighet till utveckling för alla löntagare. Det är bottenplattan.

Det finns olika anställningsformer. En del hanteras direkt och bara i lag av parterna. En del formuleras om till avtal som passar parterna. Det är olika på olika avtalsområden. Jag var själv med och förhandlade om regler i IF Metalls avtal tidigare. Där behandlades också bemanningsföretagen.

Principen att bli uppsagd och kliva ut ur verkstaden eller vad det är ena dagen för att dagen därpå komma in på samma jobb men med annat namn eller annan symbol på overallen är glasklart fel.

Vi måste dock se på blandningen mellan lagstiftning och kollektivavtal. Ibland är det så, Sjöstedt, att parterna har bättre lösningar än lagstiftning. Då ska de få den möjligheten. Det blir bättre långsiktigt och bärs av båda parter.

Vårt svar är att det inte är någon tvekan om vad svensk arbetsmarknad ska kännetecknas av och bygga på. Vi ska dock blanda lagstiftning med avtalslösning. Det är den traditionella svenska modellen, och den vill jag att vi håller fast vid.

(Applåder)

Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret, men jag tycker att det var otydligt.

Det är en trend som vi ser. Detta är ett i raden av exempel. Vi såg hur Lagena och Scan försökte samma sak men fick ta tillbaka det för att fackklubben stod upp för jobben. Vi ser det i hela branscher, till exempel i flygbranschen där hela företag inte vill ha några fast anställda över huvud taget. Likadant är det i mediebranschen. Detta gör något med människors arbetsvillkor och med människors möjlighet att planera sina liv.

Visst behöver vi tillfälliga anställningar. Man måste kunna ta in folk vid arbetstoppar och för vikariat. Det är i grunden bra. Men det vi ser är något annat, nämligen hur man systematiskt drar undan tillsvidareanställningen, det fasta jobbet, och ersätter det med det otrygga.

När det ser ut så, är det inte dags för en socialdemokratiskt ledd regering att agera och säga: Skärpning eller vi lagstiftar.

Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Återigen: Det är ingen tvekan om vad arbetsmarknaden ska kännetecknas av. Om parterna kommer till regeringen och säger att de vill ha en förändring av reglerna i lagstiftningen för att det skulle förbättra hanteringen av olika situationer såsom visstidsanställningar,

bemanningsföretag, vikariat eller vad de nu vill använda är regeringen villig att göra en sådan.

Många på den fackliga sidan har dock sagt: Vi har löst detta. Vi har en bra förhandlingslösning. Den ger oss en bra möjlighet att hantera situationen.

Som sagt, låt mig vara mycket tydlig med att vi inte ska ha en ordning där man ena dagen blir utsparkad från företaget för att nästa dag komma in via ett annat företag som bemanningsanställd. Den principen är fel.

Hur vi ska hantera detta vill jag dock låta parterna ha en bestämd uppfattning om.

Anf. 18 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Utvecklingen i Ryssland är djupt oroande. Det sker en omfattande militär upprustning, och det syns en aggressivitet både mot Ukraina och i vårt eget närområde.

Folkpartiet har som enda parti i denna riksdag under hela 2000-talet fört fram idén att Sverige skulle närma sig den västliga försvarsalliansen för att som målsättning ha att Sverige blir medlem i Nato. Skälet till det är givetvis att det skulle öka Sveriges trygghet och säkerhet.

Balterna tackar sin gud för att de är medlemmar i Nato nu när Ryssland på nytt blir mer aggressivt. Ukraina önskar inget hellre än att man redan hade varit medlem. Man har nu bestämt sig för att söka medlemskap. Men det är så dags att ringa till försäkringsbolaget och teckna brandförsäkring när huset redan står i brand.

Det är mot denna bakgrund man måste förstå att opinionen i Sverige skiftar. Olika mätningar visar att det finns en majoritet eller i varje fall ett ökat stöd för Natomedlemskap. Dessutom är fyra av de sex partier som står bakom decemberöverenskommelsen överens om att inleda försvarssamtal – något som i blygsam skala väl redan har inletts. Fyra partier av sex vill gå vidare med en utredning om Natomedlemskap. Dessa fyra partier har fler ledamöter i denna kammare och fler av svenska folkets röster än vad de två partier i samtalen har som säger nej.

Vill man nå enighet i försvarssamtal är det en stor fördel, herr statsminister, om regeringen är beredd att uppfylla detta önskemål. Det är dags för en förutsättningslös utredning om ett svenskt Natomedlemskap.

(Applåder)

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Nej, det är inte det, Jan Björklund. Du satt i regeringen i åtta år. Vi hörde inte ett ord om någon utredning då. I regeringsställning? Nej. Som folkpartist? Ja. Vi hade en regering som kallade försvaret ett särintresse. Vi hade en regering som med, jag tror, fyra rösters övervikt i riksdagen genomförde en förändring av värnplikten som vid det tillfället var så bra. Nu säger Jan Björklund att den inte var bra.

Lika kaxig är han nu när det gäller utredningen om Natomedlemskap. Inget har han lärt; inga slutsatser är dragna.

Sveriges försvars- och säkerhetspolitik ska bygga på några viktiga fundamentala saker. Den ska bidra till fred för Sverige. Den ska bidra till självständighet för vårt land. Den ska bidra till säkerhet och ökad trygghet i vårt närområde. Den ska också bidra till möjlighet för internationell säkerhet.

Med dessa grundplattor finns det inget som talar för att Sverige skulle komma bättre ut i dessa perspektiv med ett Natomedlemskap. Därför ska vi inte ens utreda ett Natomedlemskap.

Vi är starkare som alliansfria. Vi kommer att utveckla försvarssamarbetet med Finland. Vi utvecklar också arbetet med Nato, och vi utvecklar andra samarbeten som är viktiga för oss och där vi kan behålla grundplattorna som är att öka förutsättningarna för fred, behålla självständigheten och bidra till ökad säkerhet i vårt närområde. Dessa viktiga grundplattor står vi för.

Jag vill ta upp en sak till när det gäller Nato. Det verkar bli ett sidospår. Vi kommer aldrig att komma undan att se till att vi själva klär vårt försvar så att vi klarar att försvara landet. Förled inte svenska folket att tro att bara vi går med i Nato kommer alla problem att lösas! Så är det inte.

(Applåder)

Anf. 20 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att statsministern ska vara rädd för ökad kunskap. En förutsättningslös utredning betyder inte att vi kräver att ni ska ta ställning för medlemskap. En förutsättningslös utredning görs för att klarlägga fördelar, nackdelar och konsekvenser av ett medlemskap för svensk del. Sedan kan alla ta ställning. Det är för att föra en mer fördjupad samhällsdebatt. Varför ska man vara rädd för kunskap, Stefan Löfven?

Jag uppskattade Stefan Löfvens inledning om att Sverige ska samverka med Nato för att skydda kurderna i Irak. Men varför är det så förbjudet att tala om att samverka med Nato för att skydda oss själva?

Om Stefan Löfven menar allvar med enighet i försvarsöverenskommelsen bör Stefan Löfven ha en mer ödmjuk ton eftersom fyra av sex partier är eniga och dessa fyra partier dessutom är större än de två som säger nej. Ensam i säkerhetspolitiken är inte stark. Ensam är till sist bara ensam. Starka är vi tillsammans med andra.

(Applåder)

Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Björklund missade halva poängen. Vi har samarbete med Nato, och vi ska samarbeta med Nato. Det är rätt; det är så vi ska göra. Vi ska inte förändra grunden för vårt säkerhetspolitiska ställningstagande, som är alliansfriheten. Den ska vi inte förändra.

Om opinionsmätningarna är så intressanta finns det kanske andra ställningstaganden där Björklund kunde ändra sig, om han tittar på hur opinionsmätningarna ser ut.

Detta är viktigt i sak. Vi förbättrar icke Sveriges säkerhetspolitiska läge och våra förutsättningar genom att tillhöra en allians. Jag är helt övertygad om det. Fast kurs gäller.

Det är dessutom en mycket illa vald tidpunkt att ta upp denna fråga och eventuellt söka strid i den. Jag vädjar till er att inte söka strid i denna fråga i rådande läge när vi behöver mer stabilitet och bör hitta det som förenar oss, icke det som skiljer oss åt. Det är så vi tar ansvar för Sveriges säkerhet.

(Applåder)

Anf. 22 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Statsministern tog i sitt anförande upp de fasansfulla terrordåd vi har sett, nu senast i Paris och tidigare i Afrika. Tack för det! Sverige ska i alla sammanhang stå upp för de idéer som är demokratins.

Jag tänker ta upp en svår fråga. Statsminister Stefan Löfven kallar Sverigedemokraterna för ett nyfascistiskt parti. Jag behöver knappast förklara att det finns en avgrundsdjup skillnad i både värderingar och praktisk politik mellan Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna. Jag behöver knappast förklara att Sverigedemokraterna har en nationalistisk och populistisk politik eller att deras enkla lösningar på svåra utmaningar också är dåliga lösningar.

Men är Sverigedemokraternas väljare nyfascister? Jag tror, hör och häpna, att det är ganska många högst vanliga och anständiga medborgare. Det är personer som är medlemmar i facket, som går till jobbet och som gör sitt i vardagen. De är kanske lite mer oroliga för samhällsutvecklingen i stort. Vissa av dem tycker att vi politiker inte möter de problem som de ser i sin vardag.

Jag tror att Kristdemokraterna och andra partier måste tala till Sverigedemokraternas väljare utan att för den skull anamma partiets lösningar.

Vi kristdemokrater har påbörjat ett sådant arbete. Jag har presenterat en del förslag som handlar om hur människor snabbare ska kunna komma i arbete när de har anlänt till vårt land, hur vi bättre ska kunna dra nytta av den mänskliga resurs som de utgör för vårt land, hur vi ska kunna förbättra integrationen och hur vi ska kunna minska kostnaden för flyktingmottagandet.

Stefan Löfven! Jag menar att vi har ett gemensamt ansvar för att förbättra integrationen. Vad har regeringen för idéer och förslag på detta område?

(Applåder)

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag blev ett tag orolig för att Hägglund skulle försvara SD som ett icke nyfascistiskt parti, men tack och lov blev det inte så.

Det är helt rätt att de allra flesta av Sverigedemokraternas väljare inte har nyfascistiska tankar. De är oroliga; de är rädda. Jag mötte dem många gånger som IF Metalls förbundsordförande när jag åkte land och rike runt, inte minst under industrikrisen 2008–2009.

Några saker gjorde dem extra rädda. Det är en sak att förlora jobbet, men det är ännu värre att behöva undra om man ska få någon hjälp tillbaka till jobb, om man ska få utbildningsmöjlighet och en språngbräda för att ta sig vidare. En annan sak är hur man ska klara sig ekonomiskt under sin arbetslöshet. Det är sådant som oroar människor.

Dessvärre kan jag konstatera att Kristdemokraterna har suttit i en regering där de varit med och beslutat om en kraftigt försämrad sjukförsäkring. Det gör människor djupt oroliga. Kommande år har vi över 20 000 människor som riskerar att bli utförsäkrade. De behöver trygghet. De behöver inte fattigdom, men det står ni fortfarande för.

Vi har massor av människor som går ut i arbetslöshet, men i dag är det endast 1 procent av de arbetslösa som kan räkna med att få 80 procent av lönen från sin arbetslöshetsförsäkring. Tjänstemän får i snitt 40 procent av sin inkomst, och arbetare får någonstans mellan 50 och 60 procent.

Det är arvet efter er politik, Hägglund. Ska vi komma till rätta med detta problem måste vi se till att människor får arbete. Därför ska vi lägga mycket mer på investeringar i näringspolitik, infrastruktur och utbildning så att de känner den tryggheten. Dessutom ska vi lägga till en ekonomisk trygghet så att folk känner att de klarar sig på väg till nästa jobb.

Då får Sverigedemokraternas idéer mycket mindre fotfäste. Då tror människor på framtiden och känner trygghet.

(Applåder)

Anf. 24 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag tror att det behövs något mer. Visst behövs det arbete, en fungerande sjukförsäkring, en fungerande sjukvård och så vidare. Men jag tror att frågan om integration behöver hanteras bättre än vad vi har lyckats med hittills.

Nu säger Stefan Löfven säkert: Du är ansvarig. Ja, jag är ansvarig. Men alla vi i kammaren är ansvariga för att det inte fungerar bättre.

Det jag frågade var: Vad kan vi göra? Vad vill Socialdemokraterna göra?

Vi kristdemokrater har presenterat några förslag. De går att diskutera, men Stefan Löfven säger att det spelar Sverigedemokraterna i händerna. Ja, så kan vi undvika varje meningsfull diskussion om de frågor som gör att människor känner sig främmande inför det som politiken talar om. Vi behöver bättre svar. Vi har levererat några, och vi kommer att leverera fler.

(Applåder)

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag delar uppfattningen att vi alla har ett ansvar och att vi inte har klarat det tidigare. Det gäller både den förra regeringen och den förrförra, socialdemokratiska, regeringen.

Mottagningssituationen måste förbättras så att det snabbare blir en riktig integration och så att man kommer från flyktingförläggningen till en bostadsort. Här är det inte konstigare för människor som kommer från andra länder än för människor som flyttar inom landet. Man behöver bostad och jobb och måste få rätt utbildning, när det gäller människor från andra länder inte minst språkutbildning.

Vi vill bland annat se till att språkutbildningen kommer igång mycket tidigare i integrationsprocessen. Det har inte fungerat tillräckligt bra. Det innebär att sfi måste förändras. Vi måste också ha bättre validering så att vi kan se vilka kunskaper och kompetenser människor har och vilka utbildningar de ska gå för att komma vidare i sina jobb. Vi måste även se till att bygga betydligt fler bostäder.

Det här är en jättebra investering för hela landet, för vi får in människor till vårt land som kan bidra.

(Applåder)

Anf. 26 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman, ledamöter och åhörare! Låt mig börja med att återigen konstatera vilken viktig inledning det var på dagens debatt: Vi har bred uppslutning i vårt avståndstagande mot det fruktansvärda terrordådet i Frankrike, som hotar vårt öppna samhälle. Tillsammans står vi enade i vårt försvar av demokratin mot våldet. Det gläder mig att statsministern och jag är överens om det.

Herr talman! Sverige är ett bra land, men det kan bli bättre. Det finns potential i vårt land som inte tas till vara. För att ge fler människor möjlighet att bidra och utvecklas och för att göra Sverige ännu bättre behöver vi nya svar på en rad frågor. Nya Moderaterna kommer att utveckla svar och idéer för ett bättre Sverige. I det arbetet har vi vår grund i viktiga samhällsutmaningar som behöver riktiga lösningar.

I morse gick – eller går om en liten stund eller i kväll – 4,7 miljoner svenskar till jobbet. Det är fler än någonsin i Sverige. Några jobbar i offentlig sektor, några jobbar i små företag och andra i stora. Många gör det i jobb som inte fanns förut. Enligt material från SCB kommer dessutom ungefär en miljon av jobben i Sverige ur vinster av det europeiska samarbetet, tack vare att Europas inre marknad har gjort oss större och starkare. Den resa som Europa har gjort under 100 år från krig och fattigdom till öppenhet, handel och välstånd gör nu andra regioner och länder i världen snabbare.

Det innebär fantastiska möjligheter för miljarder människor, men i en sådan värld står Sverige inför viktiga utmaningar. Jag vill nämna tre. För det första: När gamla jobb försvinner behöver ännu fler nya jobb kunna växa fram överallt. För det andra: När vi utmanas av de växande regionerna behöver vi i Sverige stärka vår konkurrenskraft. För det tredje: När arbetsmarknaden ställer nya krav behöver vi rusta fler för att klara av att ställa om.

Nya Moderaterna antar dessa utmaningar. Vi kommer att utveckla vår politik för att Sverige ska stå bättre rustat, och vi har bättre svar på de här frågorna. Då kan vi stärka den svenska jobbtillväxten, och då kan vi stärka Sverige.

Jobb ger trygghet och gemenskap. Alla de som i dag går till jobbet i snö och rusk, eller vad man nu har omkring sig, utgör den tysta motor som håller vårt samhälle varmt och tryggt. Politiken kan inte reglera var och hur de nya jobben kommer, men vi vet vilka politiska beslut som möjliggör eller hämmar framväxten av nya jobb. Det behöver löna sig bättre att jobba och anställa – inte bli dyrare eller svårare. Utveckling av till exempel infrastruktur behöver genomföras och inte skjutas upp, för att nämna några saker.

En stark ekonomi är grunden för att göra allt detta möjligt. Det är grunden för att hushållen har möjlighet att driva på tillväxten i stället för att stå vid sidan av. Det är grunden för att företag väljer jobbskapande investeringar i Sverige i konkurrens med andra länder. En stark ekonomi med stabila statsfinanser är grunden för allt detta, och den styrkan får Sverige aldrig tappa bort.

Ett starkt arbetsliv börjar i skolan. Det handlar bland annat om bättre lön för skickliga lärare, mer stöd genom mindre klasser och tidigare kunskapsuppföljning. Beslutet om budgeten i höstas innebär nu till exempel en dubbelt så stor satsning på mindre klasser och fler lärare i lågstadiet än vad regeringen hade föreslagit.

När jobben förändras möter många en arbetsmarknad som ställer nya krav. Det finns många som inser att drömmarna man hade i unga år ändras när man blir äldre, eller går i kras. Det kommer att bli allt viktigare framöver att kunna ställa om mitt i livet. Det kommer att behövas bättre möjligheter att ställa om, byta till någonting nytt och komplettera sin utbildning.

Därför har vi moderater presenterat förslag om att rätten att delta i kommunal vuxenutbildning för att nå grundläggande eller särskild behörighet till högskolan ska utökas och gälla alla vuxna. Det är viktigt att skolan är så bra som möjligt tidigt och från början, men några kommer alltid att behöva en chans till.

Sverige har många som har mer att ge. Det finns utmaningar bland till exempel unga utan fullständiga betyg och bland dem som har kommit till Sverige under de senaste åren men fortfarande inte kommit in på arbetsmarknaden. Samtidigt behöver möjligheterna stärkas för dem som vill arbeta längre. Alla som kan och vill arbeta är viktiga för att bygga ett bra Sverige ännu bättre. Därför har vi bland annat presenterat förslag om att det redan från 64 års ålder ska löna sig bättre att jobba mer. Om Sveriges mest erfarna medarbetare vill göra en insats till och jobba längre ska det inte straffa sig. Det ska löna sig.

(Applåder)

Herr talman! Alla som bor i Sverige ska göra allt i sin makt för att utbilda sig och arbeta oavsett om man är född här eller inte och oavsett varför man har kommit hit, om man har gjort det. När andra säger: Go home! säger vi: Gå till jobbet!

Här behöver Sverige bli bättre. Alla som kommer till Sverige har inte tillräckliga möjligheter på en gång att komma in i samhället, även om det är viktigt att slå fast att det aldrig har varit så många utrikes födda som jobbar i Sverige som i dag. Det behövs fler verktyg för att fler ska få det där första jobbet. Det behövs bättre samarbete mellan stat och kommuner, fler bostäder, fortsatt bättre skola och fler reformer för bättre integration.

Herr talman! Vi behöver ta ansvar inte bara för Sverige utan också i en orolig omvärld. Klimatförändringar gör att kampen om vatten och energi hårdnar. Konflikter, krig och kriser i Irak, Syrien och delar av Afrika är några exempel, och fler är redan nämnda här i dag. Osäkerheten ökar även i Sveriges närhet. Kränkningarna av svenskt vatten under hösten kan inte ses som en enskild händelse utan som ett symtom på ökad spänning.

Vi har en viktig tradition av breda politiska överenskommelser om säkerhets- och försvarspolitiken. Vi har redan nämnt här i dag hur viktigt det är att vi har konstruktiva samtal om kommande inriktningsbeslut och även om säkerhetspolitiken. Vi ser fram emot sådana samtal, och vi är öppna även för att diskutera de saker som statsministern nämnde i sin inledning. Men de samtalen måste innehålla en konstruktiv diskussion även om Nato. Statsministern kallade detta för ett sidospår. För mig är det snarare en fråga om att öppet och konstruktivt pröva viktiga strukturer som vi behöver använda för att – som redan den förra försvarsberedningen konstaterade i enighet – bygga säkerhet tillsammans med andra. Det behöver vi göra. Då kan man inte utesluta Nato ur diskussionen.

(Applåder)

Herr talman! I dag är det drygt 100 dagar sedan Stefan Löfven blev statsminister efter en valrörelse med många löften till många väljare. Regeringen skulle ta ansvar för Sverige och utarbeta reformer. I stället har både handlingskraft och reformer uteblivit. Rätten att välja skola skulle finnas kvar, men ersattes av osäkerhet för familjer i åratal framöver. Inga vanliga löntagare skulle få höjd skatt, men de möttes i stället av förslag till skattehöjningar för över miljonen löntagare. Infrastrukturen skulle bli bättre, men viktiga projekt sköts på framtiden för att regeringen inte kunde komma överens internt. Så här ser det ut på många områden. Sverige kan mer. Därför behöver Sverige en annan regering.

(Applåder)

Till sist, herr talman, är jag ödmjuk inför att valet inte gav det resultat vi ville. Jag står här och leder en opposition och inget annat. Därför tar vi moderater vårt ansvar och utvecklar nu politiken inom viktiga områden. Sex av dem presenterar vi här i dag. Den ansvarstagande ekonomiska politiken måste vi fortsätta värna och utveckla. Ett öppet Sverige kräver bättre integration. Välfärden måste vara trygg i hela landet. Arbetslivet behöver bli modernare och fungera för fler. En orolig omvärld kräver bättre säkerhet. Tryggheten från brott måste öka i hela Sverige.

Det är ett omfattande arbete, men vi tvekar inte. Vi vet att Sverige står inför viktiga och stora utmaningar, men Sverige har all potential att fortsätta vara ett av världens allra starkaste länder och bästa länder att leva i. Sverige kan mer.

(Applåder)

Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Nu har det gått ungefär fyra månader sedan svenska folket röstade bort den borgerliga regeringen. Det var alldeles tydligt att det efter åtta år i regeringsställning var slut på idéer. Det borgerliga projektet byggde på i stort sett en enda sak, och det var skattesänkningar. Det skulle sänkas skatter om vi hade högkonjunktur, och det skulle sänkas skatter om vi hade lågkonjunktur. Det var den heliga lösningen.

Nu ser allt fler, vilket också syntes under valrörelsen, att det inte leder någon vart. Vi måste ha något nytt. Ni tappade sammanlagt 10 procentenheter eftersom folk såg att den strategin var lönlös. Den hade gett högre arbetslöshet totalt, högre ungdomsarbetslöshet och högre långtidsarbetslöshet. Den innebar att våra skolresultat sjönk mest i hela OECD. Sverige störtdök faktiskt i den internationella konkurrensen. Sämre produktivitet, sämre innovationsförmåga, lägre export och sämre handelsbalans var vad det ledde till. Och skattesänkningarna på 140 miljarder kronor syntes självfallet i den svenska välfärden.

Domen var inte speciellt nådig. Trots det hör vi nu att också den nya ekonomiskpolitiska talespersonen för Moderaterna talar om skattesänkningar. Och det finns beslut inom Moderaterna om skattesänkningar på sammanlagt 60 miljarder kronor. Dagens Industri konstaterade dessutom att det inte hade hunnit gå mer än ungefär en halvtimme efter utnämningen innan den nya partiledaren talade om just skattesänkningar.

Frågan när det gäller fortsatta skattesänkningar är nu: Vilka prioriteringar tänker Moderaterna göra i fråga om nedskärningar? Vad

är det som ska bort? Är det personalen inom äldreomsorgen? Är det unga som inte ska få utbildning? Eller är det skolbarnen som ska lida igen?

(Applåder)

Anf. 28 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Stefan Löfven!

Det finns viktiga skillnader i avgörande frågor mellan oss. Och det är bra. Vi behöver nämligen en debatt om olika, seriösa regeringsalternativ. Nu kan vi diskutera innehållet i stället för mycket annat, som i höstas.

Jag blir dock förvånad över frånvaron av sakpolitiskt innehåll i det som statsministern har sagt hittills här i dag. Debatten skulle behöva handla om hur vi, med våra partier och våra regeringsalternativ, kan och vill bygga Sverige starkare och anta de utmaningar som vi står inför. Vi skulle behöva en debatt om Sverige kan växa och bli starkare om man som statsministern har föreslagit vill göra det kraftigt mycket dyrare att driva företag och anställa ungdomar. Vi skulle behöva en debatt om varför Sverige skulle bli starkare av att ta pengar från folk som jobbar och ge till utbyggda bidragssystem, eller om varför man inte tar till vara våra äldsta medarbetare på arbetsmarknaden. Det skulle jag gärna diskutera här i dag. Men i stället hör jag något som nästan liknar att Stefan Löfven redan skulle ha blivit oppositionsledare. Här står han och talar som om det fortfarande vore valrörelse. Men det jag saknar är sakpolitiska besked.

Det har framgått här i dag och det har framgått under hösten att Stefan Löfven vill ha statsministerpositionen. Men då ingår också ett ansvar för att förvalta Sveriges starka ekonomi och starka jobbtillväxt och att åta sig att anta utmaningar som Sverige står inför i världen.

Jag hör fortfarande inte svaret, men jag provar att fråga en gång till: Vad har statsministern och Socialdemokraterna för reformförslag och möjlighet att genomföra reformer för att Sverige ska kunna få fram fler nya jobb?

(Applåder)

Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag utgår från att du, Anna Kinberg Batra, läste den budget som ni röstade ned. Där har du alla förslag.

När det gäller jobbfrågan behöver vi en betydligt mer aktiv näringspolitik. Det är det första. Näringspolitik kallas inte för särintresse, som den förra regeringen kallade den svenska industrin och näringslivet. För oss är näringspolitik samverkan, att se till att prata med näringslivet, med forskningen och alla om hur vi, med innovation, forskning, riskkapital och allt som behöver göras därtill, ska stärka det svenska näringslivet i en global konkurrens.

Vi ska hjälpa entreprenörer att få fram sina första idéer så att de kan säga: Nu kan vi producera och dessutom starta företag. Och nu kommer vi att vilja anställa.

Vi ska se till att ha utbildning. Jag välkomnar att Moderaterna nu inser att också vuxenutbildning är bra. Det är bara synd att ni inte gjorde någonting under åtta år i regeringsställning. Ni försämrade vuxenutbildningen. Men okej, där har vi en tråd att dra i gemensamt.

(Applåder)

Anf. 30 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Stefan Löfven!

Vi är alltså överens om en ganska stor del av de miljoner som föreslogs i budgetpropositionen till aktiv näringspolitik. Vi skiljer oss åt genom att jag tar avstånd från att höja skatten och kostnaderna för företagen och jobben med 40 gånger så mycket pengar. Där har vi en viktig och avgörande konflikt, och jag är glad att den kom fram.

Sverige står inför enorma utmaningar, särskilt vår konkurrenskraft, och det behöver mötas med reformer. Vi kommer att fortsätta utveckla vår politik. Men här står Stefan Löfven fortfarande och surar för den proposition som fälldes i höstas.

Jag har ställt ärliga frågor – jag provar en fjärde gång i dag – om vad Socialdemokraterna har för förslag för att fler nya jobb ska kunna komma fram. Jag kan reglerna i den här kammaren och konstaterar därför retoriskt den här gången att Socialdemokraterna tyvärr verkar sakna svar på hur Sveriges utmaningar ska mötas. Det visar varför Sverige behöver en ny regering.

(Applåder)

Anf. 31 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! I en Novusundersökning som publicerades den 9 november 2014 framgick det att 76 procent av Moderaternas väljare vill ha nyval. I den SOM-undersökning som presenterades 2014 framgick det att en majoritet av Moderaternas väljare vill minska invandringen till Sverige. Den 10 december 2014 presenterade Sveriges Television en enkätundersökning som visade att även en majoritet av Moderaternas kommunpolitiker vill minska invandringen och skärpa kraven för att få permanent uppehållstillstånd i Sverige. Den 30 december 2014 presenterade SVT en Sifoundersökning som visade att 57 procent av Alliansens väljare anser att Alliansen borde börja samarbeta med Sverigedemokraterna.

Mot bakgrund av det vill jag fråga Anna Kinberg Batra: Företrädde du dig själv och dina kamrater i partiledningen eller företrädde du dina väljare och dina gräsrötter när du beslutade dig för att utesluta alla former av samarbete med Sverigedemokraterna och i stället ansluta dig till decemberöverenskommelsen, stoppa ett nyval och ge Stefan Löfven helt fria händer att driva igenom vilken budget han vill?

Sverige behöver en annan regering, sa Anna Kinberg Batra precis i sitt anförande. Ja, det finns en tydlig icke-socialistisk majoritet i den här kammaren. Varför lyssnar inte Anna Kinberg Batra på sina väljare? Varför väljer Anna Kinberg Batra i stället att agera dörrmatta åt Stefan Löfven?

(Applåder)

Anf. 32 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag var ganska inställd på att Mattias Karlsson skulle försöka använda den här dagen till att få så mycket uppmärksamhet som möjligt för Sverigedemokraternas strategi som verkar vara: kaos till varje pris.

Jag tänker bedriva en ansvarsfull oppositionspolitik. Jag tänker vara rädd om den starka ekonomi och det stabila politiska system som har tjänat Sverige väl så länge. Och jag står upp för den överenskommelse som också gör det möjligt för oss att diskutera de sakpolitiska skillnaderna mellan regeringsalternativen. Det är där vi har den viktiga skillnaden mellan oss och det viktiga skälet för oss att inte ingå samarbete med ett så extremt parti som Sverigedemokraterna.

Ett av Sveriges viktigaste samhällsproblem just nu är att det är för många som inte jobbar, trots att fler utrikes födda än någonsin jobbar. Vi har fundamentalt olika syn på vad vi ska göra åt det. Jag tänker så här: För få utrikes födda har jobb. Det är för många utrikes födda som inte har jobb.

Då tänker jag: Vi behöver fler nya jobb. Vi behöver en ekonomi som kan växa och som kan använda öppenheten. Vi har en miljon fler som jobbar tack vare öppenheten bara i Europa. Vi behöver fler jobb i svensk exportindustri som lever av öppenhet. Det är där vi skiljer oss åt. Mattias Karlssons logik är att om det är för många utrikes födda som inte har jobb, då tar man jobben för givna eller gör inget särskilt åt dem och sedan ska man minska på de utrikes födda. Det är en inhuman strategi, och det är därför som jag fortsätter att ta avstånd från den.

(Applåder)

Anf. 33 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Självklart vill även Sverigedemokraterna att utlandsfödda i det här landet ska få jobb. Vi har också presenterat en rad förslag för detta. Men att fortsätta att spä på det utanförskap och den segregation som vi ser när man inte har några lösningar är djupt oansvarigt. Det är detta som skapar kaos, Anna Kinberg Batra.

Anna Kinberg Batra pratar om en ansvarsfull oppositionspolitik. Men en ansvarsfull oppositionspolitik är att väl att stå upp för sina idéer, att försöka få så mycket genomslag för sin politik som möjligt och att leva upp till det ansvar som man har fått av sina väljare. Det är ju inte att lägga sig platt för regeringen när man egentligen skulle kunna förändra på riktigt.

Det är bra att Anna Kinberg Batra vill diskutera sakpolitik, men frågan är vad det gagnar till när hon ändå har bestämt sig för att lägga sig platt för Stefan Löfven när det verkligen gäller. Hade jag varit moderat väljare hade jag varit djupt besviken i dag.

(Applåder)

Anf. 34 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Nu ska jag säga en positiv sak om Mattias Karlsson. Det är bra att Mattias Karlsson frågar om detta med plattläggning igen. Då kan jag nämligen tydligt ta avstånd från det påståendet. Det är en vanlig missuppfattning bland mina politiska motståndare och också

bland några andra debattörer att vi skulle ha gett upp vår oppositionsroll. Tvärtom, Moderaterna kommer att driva en stark oppositionspolitik mot det som Stefan Löfven har visat här är en svag regering.

Vi behöver visa att Sveriges ekonomi växer mer om vi tar till oss öppenheten och skapar fler nya jobb i stenhård ökande internationell konkurrens, och vi ska visa svenska folket hur de politiska alternativen ser ut. Då ska vi bland annat utveckla politiken inom integrationsområdet och inom andra områden för att Sverige ska kunna stå starkare.

Jag är övertygad om att hela Sverige – och då menar jag alla i hela landet, alldeles oavsett var man är född – kan mer.

(Applåder)

Anf. 35 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill också gratulera Anna Kinberg Batra till uppdraget och välkomna henne till dessa debatter.

Jag har här med mig ansökningar till Majblomman från och om barn som växer upp i svåra ekonomiska förhållanden.

Från en ensamstående mamma: Linda går på gymnasiet. Där krävs att man ska ha en dator att jobba med, men Linda har ingen dator hemma för den har gått sönder. Hon sitter ofta och jobbar på bibliotek och är även kvar på skolan före och efter skoltid, men tiden räcker inte alltid till. Det var en ansökan om pengar till en dator för dottern från en ensamstående mamma med timanställning.

Från en lärare: Erik är en härlig 13-årig kille. Han lever ensam med sin mamma. Familjen har knapp ekonomi, och det finns inget utrymme för att göra något extra. Det skulle betyda oerhört mycket för Erik att tillsammans med klassen kunna åka till Danmark, till Köpenhamn, och gå på Tivoli – inte något speciellt för många barn, men fantastiskt för Erik.

Från en ensamstående mamma med tre barn: I våras fick jag veta att min äldsta dotter behöver glasögon. Min lön är vår enda inkomst och jag har därför svårt med alla utgifter som är utöver de vanliga räkningarna. Ansöker om pengar till glasögon. Hon skulle slippa ha huvudvärk som hon ofta har på grund av att hon kisar med ögonen för att kunna se bättre.

Det här är alltså Sverige 2015. Rädda Barnen beräknar att 230 000 barn växer upp i fattigdom i Sverige. I den budget som regeringen lade fram för riksdagen fanns det förslag till att göra Sverige till ett lite bättre land för dessa barn. Vi ville stoppa utförsäkringarna av sjuka föräldrar, avgiftsbefria medicin till barn och se till att höja underhållsstödet till ensamstående föräldrar.

Inte en enda gång under Alliansens regeringsår höjde man underhållsstödet till de föräldrar som ofta har det tuffast. När vi lade fram det förslaget röstade Alliansen och Moderaterna ned det. Varför vill Moderaterna inte höja underhållsstödet till dessa barns föräldrar?

(Applåder)

Anf. 36 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Gustav Fridolin, för de vänliga orden i början och de allvarliga orden om de barnfamiljer som fortfarande har för mycket månad kvar i slutet på lönen, men som har fått det så mycket bättre under de år som vi stärkte svensk tillväxt och sänkte skatten för vanligt folk som arbetar.

Det finns fortfarande de som behöver samhällets stöd ännu mer. Men då måste man ju fråga, särskilt en miljöpartiledare, var det samhällsstödet ska komma ifrån. Det måste alltså finnas finansieras.

Det som händer om man driver en ekonomisk politik där över 300 000 fler jobbar och där resurserna till välfärden kan öka med realt 40–70 miljarder – beroende på hur man räknar – är att man kan stötta till exempel ensamstående föräldrar och pensionärer med de allra lägsta pensionerna. Då kan man sätta in resurser för att öka lärartäthet och vuxenstöd för de allra minsta barnen.

Men om man skulle bygga den ekonomiska politiken på det som Miljöpartiet beslutar på sina kongresser, att vi ska jobba mindre eller ha ett annat system än ett sådant som ger tillväxt, då kan man inte stödja detta.

(Applåder)

Anf. 37 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Det är ju ganska stora ord från en partiledare från ett parti som knappt hinner samlas till kongress förrän löften om nya skattesänkningar haglar. Era kongresser vill sänka skatten med ytterligare 60 miljarder. Men då blir det inga pengar över till skolan och till de barn som behöver dem allra bäst.

Inte en enda gång under Alliansens regeringsår höjde ni underhållsstödet till de ensamstående föräldrarna. Bland ensamstående ökar fattigdomen, och fler barn till ensamstående föräldrar växer upp i fattigdom i dag. Det var därför som vi, regeringen i samarbete med Vänsterpartiet, lade fram ett förslag om att höja underhållsstödet med 300 kronor till ensamstående föräldrar. Det hade betytt mycket för Lindas möjlighet att ha en dator när hon gör skolarbetet eller för dottern som behöver glasögon för att inte ha ont i huvudet.

Varför röstade ni ned det förslaget? Varför går Moderaterna emot möjligheterna att se till att varje barn i Sverige ska kunna växa upp utan att behöva vara orolig för att berätta för sina föräldrar att man behöver glas-ögon, eftersom man vet att föräldrarna inte har råd med det?

Anf. 38 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag vet inte vad Gustav Fridolin har fått dagens miljardpåståenden från. Men jag har gett ett konkret skattebesked sedan jag valdes till partiledare i lördags. Det är intressant att det upprör Gustav Fridolin så mycket. Jag lovade att pensionärer som jobbar ska få lite lägre skatt, inte skattesänkning för pensionärer som inte jobbar som socialdemokrater och regeringen förslår. Där skiljer vi oss åt, det är riktigt.

Jag stöder arbetslinjen och tänker fortsätta att bygga på den så att det ska löna sig bättre att jobba, så att vi får mer resurser till välfärden.

Göran Persson ledde på sin tid en regering som sänkte skatten för miljardärer och företagare. Vi inriktade skattepolitiken – och skulle fortsätta att göra det, om vi får väljarnas förtroende igen – på att ge just de familjer som Gustav Fridolin pratade om större utrymme att påverka sin vardag. Det är makt och möjligheter att ge alla barn som föds och växer upp i Sverige och de som kommer hit från andra länder en så bra start i livet som möjligt. Men det kan man inte göra om man hotar eller försvagar tillväxten. Där finns den viktiga skillnaden mellan oss.

(Applåder)

Anf. 39 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Ledamöter! Åhörare! Först vill jag gratulera dig, Anna Kinberg Batra, till att ha blivit utvald till Moderaternas ordförande. Jag ser fram emot att möta dig i många debatter här i kammaren och på andra ställen.

Moderaterna ledde Sveriges regering under åtta år. Det var många som vann på Moderaternas politik. Tänk på alla ägare av privata företag i välfärden! De var verkligen vinnare under de moderata åren. Det handlade om miljarder som vi hade betalat till sjukvård, till äldreomsorg, till förskola och skola som hamnade rakt ned i fickorna på riskkapitalister och andra som kunde göra sig en bra hacka på den svenska välfärden.

Alla de som kunde köpa vårdcentraler och förskolor till underpris, betalda av oss skattebetalare en gång i tiden, och sedan sälja dem vidare till den som betalade ännu bättre var de verkliga vinnarna under er tid vid makten. Banden är täta mellan Moderaterna och dem som tjänar pengar på den privata välfärden. Det tog bara någon månad efter att Filippa Reinfeldt, som privatiserat mer sjukvård än någon annan i Sverige, tog jobb hos familjen Wallenbergs Aleris, som driver privat sjukvård. Greve Gustaf Douglas har länge varit i den moderata partiledningen. Han tjänade miljoner på privat verksamhet i välfärden. Han höll i Moderaternas insamlingsarbete i den så kallade Rosenbadsfonden, som skulle vara med och finansiera valrörelsen.

Nu, Anna Kinberg Batra, undrar jag om du kan ge ett löfte. Kan du lova att Moderaterna, eller någon av de fonder och stiftelser som Moderaterna kontrollerar och som finansierar moderata valrörelser, aldrig under din tid som ordförande kommer att ta emot en enda krona från dessa bolag eller deras ägare?

(Applåder)

Anf. 40 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Jonas Sjöstedt, för vänliga ord i början. Sedan känner man igen Jonas Sjöstedt, som är den partiledare jag debatterat flest gånger med utanför kammaren och före den här rollen.

Det är samma gamla, mycket känsloladdade, retorik som ska demonisera andra partier, särskilt det som jag leder. Låt mig beträffande den konkreta frågan bara konstatera att jag avser att följa den lagstiftning vi har i Sverige gällande finansiering för partier. Den känner Jonas Sjöstedt mycket väl till.

Låt oss i stället tala om sakfrågorna och just de retoriska delarna i den klassiska, mycket vänstertunga retorik som Jonas Sjöstedt framför. Vi kän-ner igen den. Vi har hört den förut. Företagare är giriga kapitalister allihop, även om det skulle röra sig om exempelvis en tjej i Kommunal som just har kunnat starta ett städbolag. Alla lärare som jobbar i alternativa skolor, och alla familjer som har sina barn i en annan skola, som kunnat välja för att barnet till exempel blivit mobbat eller bara ville, ska nu flera år fram-över gå och vara osäkra och rädda för Jonas Sjöstedt sedan han plockade sin första skalp i höstas från just friskoleöverenskommelsen.

Valfriheten, som gjort att man på ett helt annat sätt än tidigare kan få tag i medicin och läkare under helgerna om barnen blir sjuka, är en av Jonas Sjöstedts stora fiender. På punkt efter punkt, där människor under Alliansens regeringstid de senaste åren har fått större utrymme i och större makt över sin vardag, ska Jonas Sjöstedt kliva in som aldrig förr, ta makten från köksborden och dra upp den till sig vid sammanträdesborden. Det bygger inte Sverige starkare.

(Applåder)

Anf. 41 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Vi känner igen debatten. Moderaterna vill inte tala om att resurserna rinner ur välfärden till privata vinster. De vill tala om valmöjligheter, men det är att slå in öppna dörrar. Den överenskommelse som vi har slutit minskar varken patienternas eller de äldres valmöjligheter på en enda punkt. Den ser till att välfärdens resurser går dit de ska. Det är ämnet för diskussionen.

Det var ganska översiktligt Anna Kinberg Batra berörde min fråga, om man kommer att ta emot pengar av dessa företag eller av deras ägare. Hon säger att hon kommer att följa lagen. Nej, inte ens jag anklagade Moderaternas partiordförande för att vara en lagbrytare i de här frågorna. Det var inte min avsikt. Det jag undrade över var: Kan du, Anna Kinberg Batra, lova att ni inte ska ta emot några pengar från dem? Det ser lite illa ut när moderater ena dagen lagstiftar om att privatisera och nästa dag får jobb hos dem som tjänar pengar på den privatiseringen. Då vore det ganska osnyggt om man dessutom skulle få pengar av dem. Kan du lova det, Anna Kinberg Batra?

Anf. 42 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Nej, jag tänker inte använda min sista minut i det här replikskiftet till att diskutera en enskild person som inte har politiska uppdrag. Jag tänker diskutera politik med Jonas Sjöstedt. Jag tänker diskutera till exempel påståendet att resurserna rinner ur välfärden. Välfångad skarp retorik, som alltid i debatter med Jonas Sjöstedt.

Låt oss titta lite på det påståendet. Det är precis vad som skulle hända om Vänsterpartiet fick genomslag för sin ekonomiska politik ännu mer än hittills. Om Vänsterpartiet fick driva igenom mer skulle arbetstiden sänkas till 30 timmar i veckan. Vi skulle straffbeskatta det mesta mer än någonsin, även inkomster för vanliga löntagare, och då om något skulle resurserna rinna ut ur välfärden. Det är därför Sverige behöver en annan regering än en där Jonas Sjöstedt har inflytande.

(Applåder)

Anf. 43 MATTIAS KARLSSON (SD):

Herr talman! Det har nu gått drygt tre månader sedan den förra partiledardebatten i riksdagen. Det är tre månader som varit oerhört dramatiska både i Sverige och i vår omvärld. De senaste mest dramatiska och mest tragiska händelserna har utspelat sig i vår omvärld. Jag tänker naturligtvis på Boko Harams massakrer på tusentals civila i Nigeria och på de islamistiska attentaten i Frankrike.

För varje år som går står det alltmer klart att islamismen är vår tids stora ondska och att denna människofientliga ideologi måste bekämpas med samma energi och med samma kompromisslöshet som vi tidigare bekämpat andra antidemokratiska ideologier, såsom nationalsocialism och kommunism. Det var länge sedan som Olof Palmes ord om satans mördare var så tillämpliga som de varit den senaste veckan.

Jag är glad över att så många olika delar av det svenska samhället nu säger sig vara Charlie. Jag har inga synpunkter på hur regeringen så här långt har agerat i efterdyningarna av attentaten. Sorg, medkänsla, tydliga fördömanden och uppvisande av största möjliga enighet är naturliga första steg när en tragedi och ett trauma av den karaktären inträffar.

Efter denna fas bör dock en andra fas infinna sig, en fas där vi börjar diskutera och söka svar på alla de frågor som tragedin gett upphov till. Bland dessa frågor kan bland annat följande nämnas: Hur väl rustat står Sverige för att möta en terrorvåg av samma dignitet, eller värre, som den vi nyss har sett i Frankrike? I Frankrike deltog över 90 000 poliser och militärer med särskilda befogenheter i arbetet med att säkra den allmänna tryggheten och jaga i kapp mördarna. Har motsvarande myndigheter i Sverige de resurser och befogenheter som skulle krävas för att kunna genomföra en motsvarande insats om olyckan skulle vara framme?

Hur står det egentligen till med yttrandefriheten och debattklimatet i vårt land? Hade en tidning som Charlie Hebdo över huvud taget kunnat verka i dagens Sverige, eller hade man fått slå igen efter kort tid på grund av häxjakt och sabotagekampanjer från diverse extremistorganisationer och ständiga åtal för hets mot folkgrupp och förtal?

Hur mycket Charlie var den före detta socialdemokratiska utrikesministern Laila Freivalds när hon 2006 bidrog till att släcka ned Sverigedemokraternas hemsidor efter att SD-Kuriren som en sympatiyttring för den mordhotade danske tecknaren Kurt Westergaard hade publicerat en ovanligt modest och respektfull Muhammedteckning?

Hur mycket Charlie var Världskulturmuseet, Nobelmuseet, Kulturhuset i Stockholm när de plockade ned tavlor, censurerade filmer och ställde in dansföreställningar på grund av islamistisk kritik och rädsla för repressalier?

Hur mycket Charlie har Sveriges riksdag varit när man under en lång rad av år röstat ned motioner om att i yttrandefrihetens namn visa samma principiella stöd för Lars Vilks som man en gång visade för Elisabeth Ohlson Wallin när hon mordhotades på grund av sin utställning Ecce Homo?

Är det verkligen rimligt att personer som ansluter sig till IS och åker till Syrien för att delta i slakten på oskyldiga civila sedan ska kunna återvända till Sverige och åtnjuta fulla medborgerliga rättigheter? Är det verkligen rimligt att fundamentalistiska trossamfund, som utövar förtryck av kvinnor och legitimerar terror och antisemitism, ska kunna fortsätta att finansieras med svenska skattemedel?

Dessa och många andra frågor behöver diskuteras framöver i ljuset av den globala islamistiska offensiven. Sverigedemokraterna kommer att vara en garant för att en sådan diskussion faktiskt blir av. I dessa diskus-sioner inkluderar vi gärna sant moderata och reformistiska muslimska grupper. De människorna ska på intet sätt lastas för de militanta islamist-ernas illdåd. Samhället måste garantera skyddet för deras liv och egendom i denna tid av växande konflikter.

Herr talman! Som alla i kammaren naturligtvis är fullt medvetna om har de senaste månaderna även ur ett strikt inrikespolitiskt perspektiv varit mycket dramatiska. Valresultatet i september var tydligt. Sverigedemokraterna blev valets enda egentliga vinnare. Alla andra partier stod i praktiken stilla eller gick bakåt.

Det enda som hade hänt sedan 2010 var att betydligt fler väljare ville se ett större inflytande för Sverigedemokraternas politik. Inget av de gamla blocken lyckades få egen majoritet. Man lyckades heller inte komma överens över blockgränserna om vilken politik som skulle föras.

Samtidigt stod Sverigedemokraterna med utsträckta händer och sa att vi var beredda till kompromisser och förhandlingar. Det enda ultimativa krav vi ställde var att den blivande regeringen inte skulle tillåta att västvärldens extremaste invandringspolitik blev ännu extremare när vi inte vet hur vi ska hantera de integrationsproblem som har uppstått i spåren av den.

Inget av blocken valde att ens överväga vårt modesta krav. Inget av blocken var berett att ens föra förutsättningslösa samtal med Sveriges tredje största parti. De övriga partiernas strävan efter att i strid med all rimlighet och allt sunt förnuft fortsätta att öka invandringen från redan historiskt höga nivåer visade sig vara överordnad alla andra sakfrågor och alla löften man hade givit till sina väljare. Och så kallar man oss för ett enfrågeparti!

Herr talman! Sverige har nu en borgerlighet som har lämnat walkover, svikit sina väljare och i grunden övergivit sin roll som opposition. Trots att det finns en klar icke-socialistisk majoritet i riksdagen valde man att släppa fram en socialistisk statsminister och en rödgrön regering. Trots att man precis har fått igenom sitt eget budgetförslag har man nu gett Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet helt fria händer att under de kommande åren få igenom precis vilken budget de vill, alldeles oavsett vilka galenskaper den innehåller. För att travestera den gode Winston Churchill skulle man kunna säga: Aldrig förr har så många borgerliga väljare haft så få företrädare att tacka för så lite.

För demokratins, Sveriges och det svenska folkets del beklagar jag djupt denna utveckling. För Sverigedemokraternas del välkomnar jag den utmaning som det innebär att under de kommande åren vara riksdagens enda riktiga oppositionsparti. Jag skulle bli förvånad om Jimmie Åkesson inte får hålla sitt anförande före Anna Kinberg Batras efterträdare vid den första partiledardebatten efter valet 2018.

Herr talman! Sverige har nu en regering som kallar sig för en samarbetsregering men som endast representerar 38 procent av befolkningen. Det är en regering som under sin tid vid makten har gjort sig bemärkt genom att presentera illa beredda förslag som den tvingas dra tillbaka, genom att ignorera beslut som fattats av en riksdagsmajoritet, genom att dra på sig tung kritik från Finanspolitiska rådet för att ha lagt fram förslag som bryter mot det finanspolitiska ramverket och genom historiskt låga förtroendesiffror.

Ytterst ansvarig är Stefan Löfven. Han är en statsminister som har hyllat det terroristanknutna och våldsutövande Fatahpartiet i Palestina men vägrar samtala med Sveriges tredje största parti eftersom vi vill ha ungefär samma invandringspolitik som den som förs i våra grannländer. Han är en statsminister som lovade att avgå om hans budgetförslag föll men som ändå satt kvar, utlyste extraval och meddelade att han tänkte gå till val på innehållet i den nedröstade budgetpropositionen. Han är en statsminister som veckan därpå meddelade att innehållet i den nedröstade budgetpropositionen var överspelat och att man tänkte gå till val på en annan politik. Han är en statsminister som till dags dato inte lyckats samla en majoritet bakom sakinnehållet i sin politik och som i stället har lanserat en teknisk maktkartell syftande till att i skarp kontrast mot demokratins grundtankar ge en minoritet ökad makt över majoriteten och till att bakbinda handlingsfriheten hos riksdagsledamöterna i sex riksdagspartier för två mandatperioder framöver. Han är en statsminister som inte vågade stå för sitt agerande inför väljarna utan i stället ställde in det extraval han hade utlovat.

Med tanke på allt det som jag precis har sagt och med tanke på det hårda tonläge som har rått i debatten de senaste månaderna kanske det förvånar några att jag faktiskt tillhör den skara som gillar Stefan Löfven. Jag tror att Stefan Löfven är en sympatisk person som i grunden har goda intentioner men som har misstagit sig om en hel del olika saker. Som statsminister för Sverige har dock Stefan Löfven inte lyckats vinna mitt förtroende. Det ledarskap som vi har sett under de senaste månaderna är inte det ledarskap som Sverige behöver för att kunna klara av de utmaningar som vårt land inför de kommande åren står inför.

Mot bakgrund av vad jag tidigare anförde och i enlighet med 13 kap. 4 § regeringsformen yrkar jag härmed å hela den sverigedemokratiska riksdagsgruppens vägnar på att riksdagen ska förklara att statsminister Stefan Löfven inte längre åtnjuter riksdagens förtroende.

(Applåder)

Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det är minst sagt förvånande att få höra en sverigedemokrat citera Olof Palme. Jag blir lätt illamående.

Mattias Karlsson står här och säger att jag nog är en bra person men att jag inte duger till att regera landet. Det är precis så här opportunister och populister fungerar. Å ena sidan var det något som var bra men å andra sidan var det inte riktigt bra. Man kan ha alla uppfattningar åt alla väderstreck vid varje given tidpunkt.

Jag ska ta upp en sak som är oerhört allvarlig nu för Sverige och hela västvärlden. Det gäller terrorismen. Sverigedemokraterna spelar terroristerna rakt i händerna genom det sätt de har valt för att bemöta och prata om terrorismen.

Terrorister har en sak gemensamt. De ser världen som en strid, en militär kamp mellan ont och gott. De som tycker annorlunda är hotet och fienden. Terroristerna respekterar inte demokratin och den respektabla debatten. Det är det här som förenar terrorister i jämförelse med andra. Det är inte religion, kultur eller etnicitet som förenar. Den skarpa skiljelinjen går, precis som jag sagt tidigare, mellan dem som tror på demokratin och dem som inte gör det.

Att nu göra terrorn till en fråga om religion eller etnicitet är att spela terroristerna precis rakt i händerna. En effektiv terroristbekämpning utgår från att vi angriper deras världsbild, från att vi angriper våldet och föraktet. Då behövs det riktiga åtgärder. Det behövs lagstiftning mot terrorn. Genom förebyggande arbete ska vi se till att bygga ett samhälle där folk känner framtidstro och framtidshopp. Det kan inte bygga på hat och rädsla och på att man sår split mellan olika religioner och folkgrupper, som Sverigedemokraterna gör.

(Applåder)

Anf. 45 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Om Stefan Löfven tycker att det är opportunism att säga att någon är en trevlig person men samtidigt är dålig på sitt jobb är det en åsikt som får stå för Stefan Löfven. Jag tycker inte att det är särskilt konstigt. Jag har träffat många sådana personer. Stefan Löfven är en av dem.

Det är klart att vi inte ska lasta alla muslimer för de illdåd som begås i islams namn. De moderata, reformvänliga muslimer som tror på demokrati och de värden som har lagt grunden till de öppna och fria västerländska samhällena ska på intet sätt lastas för det här, och det måste vi vara väldigt tydliga med. Men att som Stefan Löfven säga att islamismen inte har någonting med islam att göra tyder på en världsbild som är lite väl naiv.

Vi kan inte bekämpa IS, Boko Haram och andra terrororganisationer eller den väldigt vildsinta islamism som nu växer fram även i våra länder bara genom tycka-synd-om-mentalitet och fritidsgårdar. Vi måste faktiskt också våga sätta hårt mot hårt när det behövs för att kunna skydda tryggheten i våra länder.

(Applåder)

Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Hårt ska sättas mot hårt. Det är helt riktigt. Det är därför vi föreslår kriminalisering av resor för deltagande i terroristhandlingar och terroristkrig, liksom finansiering av detta och så vidare. Hårt ska sättas mot hårt!

Men det är också så att samhällen ska byggas så att det är möjligt för folk att känna framtidstro och framtidshopp. Där har Sverigedemokraterna svikit rad efter rad av löften. Ni åkte land och rike runt i valkampanjen och lovade sänkt skatt till pensionärerna. Sedan åkte ni hit till riksdagens parlament och röstade emot sänkt skatt för pensionärerna. Ni talade för höjd arbetslöshetsersättning. Sedan åkte ni hit och röstade emot, bara för det höga nöjet att fälla regeringen. Åk nu tillbaka till de människor som ni gav dessa löften! Förklara varför ni lovade dem detta men gjorde precis tvärt-om här i riksdagen!

Sverigedemokraterna är inte ett parti att lita på. Sverigedemokraterna är ett populistiskt parti, har alltid varit det och kommer att vara det.

(Applåder)

Anf. 47 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Populism är att lova allt till alla och inte ha täckning för det. Och det var precis vad ni gjorde i er budget, Stefan Löfven. Det var en kraftigt underfinansierad budget. Bara vad gäller kostnaderna för den direkta asylmottagningen var den underfinansierad med 17 miljarder kronor, enligt Migrationsverkets prognos, trots att ni hade brutit mot det finanspolitiska ramverket, vilket ni fick skarp kritik från Finanspolitiska rådet för.

När det gäller pensionärerna var det som vanligt så att ni tog med den ena handen och gav med den andra. Ni skulle höja skatten för de pensionärer som jobbade för att dela ut lite mindre till dem som inte jobbade. Det är inte en seriös politik.

Om Stefan Löfven hade brytt sig på riktigt om pensionärerna och andra svaga grupper hade han i den första voteringen som ägde rum den dagen kunnat stödja Sverigedemokraternas budgetmotion. Där fanns fullt finansierade förslag för hur vi skulle kunna stärka pensionerna, stärka välfärden och stärka företagsklimatet i landet utan att behöva dribbla med siffor och behöva höja skatterna.

(Applåder)

Anf. 48 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Vi har som politiska ledare ett ansvar för hur vi förhåller oss till den typ av hatets retorik som föder våld. Mattias Karlsson talar om ledarskap för Sveriges utmaningar. Det är viktigt särskilt i en orolig omvärld att inga politiska ledare bidrar till just hatets retorik som sätter vi mot de och gör att det blir mer vi och de i samhället. Det oroar mig, Mattias Karlsson.

Sverigedemokraterna talar om människor som om de vore grupper och inte individer. Om det inte är så att människor flyttar hit för att ta våra bidrag så säger ni att de kommer för att ta våra jobb. Varje gång är politiken fri från faktagrund, gedigna beräkningar eller det mänskliga i att vissa måste fly och komma hit.

Jag lanserade senast i dag förslag på och är övertygad om att vi behöver utveckla politiken inom integrationen. Sverige behöver bli bättre på att bli vi. Vi behöver mer vi och mindre vi och de för att bli ett starkare samhälle och för att jobben ska bli fler.

När vi ser på svensk integration är vi riktigt upprörda över att människor inte går till jobbet. Mattias Karlsson verkar bli mer upprörd över att människor inte ser ut som Mattias Karlsson. Det bidrar till att det blir vi och de i samhället.

Om vi skulle ta problemet med integration på allvar, och Mattias Karlsson snart skulle säga att det till exempel är ett problem att det är för många utrikes födda som inte jobbar, trots att det är fler än någonsin som gör det, har jag en fråga.

Varför tar Sverigedemokraterna i sitt valmanifest avstånd från integrationspolitik? Där står det svart på vitt att det är vi och de. Om det är för få jobb och för många utrikes födda som söker dem är det de utrikes födda som ska bort. Hur blir Sverige starkare av det?

(Applåder)

Anf. 49 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag upplever inte alls att Anna Kinberg Batra ser ut som mig, och jag är inte det minsta upprörd över det. Det kan jag lova dig.

(Applåder)

Anna Kinberg Batra talar om, precis som Moderaterna gjorde under hela valrörelsen, att det är fler utomlands födda än någonsin som går till jobbet varje dag. Det man alltid glömmer varje gång att påpeka är att det är fler utlandsfödda än någonsin som inte går till jobbet varje dag. Arbetslösheten bland de utlandsfödda är rekordhög.

Ni gick till val på att ni skulle minska utanförskapet i Sverige. Ni misslyckades kapitalt. Utanförskapet ökade under er tid. Arbetslösheten bland de utlandsfödda ökade under er tid. Skolresultaten bland utlandsfödda elever sjönk under er tid vid makten.

Nu står du här igen i en oppositionsroll som du själv har valt – fast du kunnat få reellt inflytande, men i stället valde att lägga dig platt för Stefan Löfven – och talar om att integrationen behöver förbättras.

Ni hade åtta år på er, och ni misslyckades totalt. När ska ni inse att det är storleken på invandringen som avgör förutsättningarna för att klara av en lyckad integration?

Vi har en integrationspolitik i den meningen att vi vill att alla som bor i landet, svenskfödda eller utlandsfödda, ska få jobb. Det ska vara hög kvalitet i skolan, och människor ska få hjälp när de behöver det.

Människor ska kunna utveckla sin kompetens. Vi har föreslagit en satsning på vuxenutbildning, förbättrat företagsklimat, sänkta trösklar för anställningar med mera. Det vi inte vill ha är den typ av särbehandling och gräddfiler som Moderaterna ständigt återkommer till i form av instegsjobb, nystartsjobb och andra saker.

(Applåder)

Anf. 50 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Mattias Karlsson nämnde instegsjobben som gör det lite lättare att prova på någon som ännu inte har svenska meriter för att se till att han eller hon får det första jobbet. Det finns fler åtgärder som Alliansen vidtog i regeringsställning.

Jag kan gärna vara den första att erkänna att det behövs ännu fler. Det tycker jag har framgått. Jag skriver om det på DN Debatt i dag. Det är ett område där politiken behöver utvecklas och där vi behöver finna bättre svar för att fler ska få det första jobbet.

Vi har en omvärld där människor måste fly för sitt liv. Då är det ännu svårare att komma in på svensk arbetsmarknad. Men jag väljer aldrig

att sätta grupp mot grupp, vi mot de. Skälet till att jag absolut inte gör det är dels att det är inhumant, dels att det inte bygger Sverige starkare.

Vi är ett starkare land när fler än någonsin jobbar, och däribland fler utrikesfödda än någonsin. Det är jobben som behöver bli fler och dem som går till jobbet på morgnarna. Jag sätter aldrig vi mot de.

Anf. 51 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Det är precis det du gör, Anna Kinberg Batra. Instegsjobben är ytterligare ett exempel på det, och det finns en rad andra exempel som ni lyfter fram.

Ni skiljer på dem som är födda i landet och dem som inte är födda i landet, de som har varit här länge och de som har varit här en kort tid. Det gör ni genom att införa olika typer av särlösningar och positiv särbehandling som blir negativ särbehandling för andra grupper. Det är att göra skillnad på vi och de.

Ni kommer inte att kunna lyckas klara integrationsutmaningarna förrän ni i likhet med en minister i en regering som regerade fram till ganska nyligen börjar förstå att volymer faktiskt spelar roll.

(Applåder)

Anf. 52 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag älskar Sverige, sjöarna, skogarna, doften av ett vårregn eller färgerna på hösten. Jag älskar människorna som jag får dela det här landet med, beredskapen att ställa upp för varandra, viljan att hjälpa till när någon far illa. Jag älskar hur hela byar sluter upp för att ställa upp för människor som behöver fly över halva världen. Jag älskar vår förmåga att se lyckan att vi lever i ett land som människor flyr till och inte ett land som människor flyr från.

Jag älskar våra försök att också se det svåra i vår historia och lära av det. Jag älskar att man nu kan vara svensk på så många olika sätt, tro på olika gudar eller låta bli, bekänna sig till olika ideologier eller förhålla sig kritisk till alla. Jag älskar att jag får bo i ett land där inte alla behöver tycka lika utan där en sverigedemokrat kan möta en miljöpartist i debatt.

Visst kan vi ha olika idéer om Sverige. Sverigedemokraternas EU-politiska talesperson och riksdagsledamot Pavel Gamov, till exempel, klargjorde nyligen i Upsala Nya Tidning att Sverigedemokraternas långsiktiga ambition är att få bort de andra partierna.

Det är en ambition som vi har hört förr från totalitära krafter, sådana som inte tvekar att berätta vem som hör till och vem som ska bort, vem som är svensk och vem som är jude, vem som är Sverigevän och Sverigefiende. Det är en ambition som skrämmer mig.

Jag vill därför ställa en fråga till Mattias Karlsson. Om nu Sverigedemokraternas ambition är att de andra partierna ska bort, vart ska vi ta vägen? Vart vill ni att alla vi som inte passar in i ert Sverige ska försvinna till?

Jag stannar hellre här och möter dig i debatt i en kammare med åtta olika partier, åtta olika idéer om vad Sverige är och skulle kunna vara.

Jag gillar det. Jag tror på det. Ett av de vackraste orden jag vet är demokrati.

(Applåder)

Anf. 53 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag delar Gustav Fridolins uppfattning att demokrati är ett av de vackraste orden som finns. Om vi ska stå här och diskutera lösryckta citat från tidningar kan vi också diskutera Mehmet Kaplans uttalanden där han jämför IS-krigare med Finlandsfrivilliga som slogs för demokratin. Jag tror inte att det är den nivån som vi ska föra debatten på i Sveriges riksdag.

Det som däremot är självklart är att alla partier strävar efter att försöka maximera sitt inflytande och få så mycket röster som möjligt. Visst hade det varit trevligt att ha 100 procent av rösterna. Nu tror jag kanske inte att det är en strävan som de som är aktiva i politiken har. Alla förstår givetvis att det är helt omöjligt. Det är i det ljuset som detta ska tolkas.

Jag tror att vi i grund och botten är ganska överens om de demokratiska spelreglerna. Att försöka låtsas om någonting annat, att demonisera oss eller på något sätt insinuera att vi skulle stå för någonting annat än demokrati och att vi med någon typ av odemokratiska metoder skulle vilja få bort andra partier är djupt oseriöst.

Det spär tyvärr på den polarisering vi ser i samhället i dag där det politiska våldet ökar och där hatet mellan människor ökar på grund av att man har olika uppfattningar. Det tycker jag är djupt tragiskt. Jag hoppas att vi kan undanhålla oss från det i framtiden.

(Applåder)

Anf. 54 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Det finns en ganska viktig skillnad mellan det Mattias Karlsson citerar och det jag citerar, nämligen att Mehmet Kaplan aldrig har sagt något sådant medan Pavel Gamov faktiskt har sagt att hans långsiktiga ambition är att få bort de andra partierna. Det är inte ett lösryckt citat om vad som helst från vem som helst, utan Pavel Gamov är den som du har utsett att sitta i EU-nämnden och förbereda den svenska positionen när EU ska komma med åsikter om pressfrihet, yttrandefrihet och demokrati i länder där det kanske bara finns ett tillåtet parti. Där har någon lyckats med ambitionen att få bort alla de andra partierna.

Ursäkta mig, Mattias Karlsson, jag tror att vi tycker olika om demokratin. Jag tror att vi har olika idéer. Det parti som vill göra skillnad mellan människor i ett land och skilja på vem som är svensk och vem som är jude, vem som är Sverigevän och vem som är Sverigefiende, har en helt annan idé om demokrati än jag har.

(Applåder)

Anf. 55 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Att särskilja olika folkgrupper och att definiera dem har Gustav Fridolin själv varit med och stött här i riksdagen genom att

upprätthålla lagstiftningen om nationella minoriteter. Där stadgas tydligt hur de ska definieras. Det är likadant när det gäller röstlängden till Sametinget, där man också gör skillnad mellan svenskar och samer. Det har Gustav Fridolin aldrig invänt mot.

Jag vet inte om Gustav Fridolin var på plats när den intervju som han gör så stor sak av ägde rum. Vet han vad som sas och inte? Det låter så, men jag tror inte att det var fallet.

Vi kan stå här och kasta olika guilt-by-association-anklagelser mot varandra, men jag tror inte att det är konstruktivt. Jag skulle kunna anklaga Gustav Fridolin för samröre med Timbuktu, som har sagt att han vill dunka Sverigedemokraterna gula och blå. Jag skulle kunna anklaga dig för att du stod i Kärrtorp och gungade i takt med hiphopgrupper som sjöng om att de skulle sprätta upp Jimmie Åkesson som en gris och uppmanade publiken att slipa sina knivar. Men detta ska jag inte göra, för jag tror inte att du står för den typen av åsikter.

Jag tror att alla i den här kammaren står för demokrati och tror på det öppna och civiliserade samtalet.

(Applåder)

Anf. 56 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Ryska försök till påverkan sker på många fronter – militärt i Ukraina men också via propaganda, diplomati och kontakter. Kreml, som påverkas hårt av EU:s sanktioner, försöker nu splittra EU-länderna i deras sätt att förhålla sig till den ryska aggressionen.

Här i Sverige talar Sverigedemokraterna om behovet av att rusta upp det svenska försvaret mot bakgrund av Rysslands agerande, men Sverigedemokraterna talar med kluven tunga. Sverigedemokraterna har nämligen i Bryssel röstat som man hade kunnat vänta sig att Vladimir Putin själv skulle ha gjort om han hade varit ledamot i Europaparlamentet.

Sverigedemokraterna har röstat nej till en resolution om situationen i Ukraina, nej till associationsavtal med Ukraina, nej till tullsänkningar för att mildra effekterna av ryskt importstopp, nej till tekniskt och vetenskapligt samarbete med Ukraina och nej till att fördöma Rysslands stängning av människorättsorganisationen Memorial. Detta är tyvärr bara några exempel.

Tillsammans är EU en mycket stark kraft för fred, handel och mänskliga rättigheter. Sanktionerna mot Ryssland är bara ett exempel på hur EU med fredliga medel kan markera med sin kritik mot Rysslands agerande. Hur man röstar spelar roll – inte heller Europaparlamentet är en lekstuga.

Att Sverigedemokraternas ungdomsförbunds ordförande har sagt att han hellre välkomnar Vladimir Putin till Stockholm än Barack Obama framstår plötsligt som väldigt logiskt. Jag vill därför fråga Mattias Karlsson: På vilket sätt kan den ryska aggressionen hindras när Sverigedemokraterna lämnar fritt spelrum för Ryssland i omröstningar i Bryssel?

(Applåder)

Anf. 57 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna har här i riksdagen varit väldigt tydliga med att fördöma det ryska beteendet mot grannländerna, den ryska annekteringen av Krim och mycket annat. Att utmåla oss som lakejer till Vladimir Putin är djupt oseriöst.

Däremot har vi olika uppfattningar i Sverigedemokraterna och Centerpartiet när det gäller EU:s östutvidgning och annat. I många av de omröstningar som Annie Lööf nämner handlar det just om att det har funnits skrivningar där man uttrycker sig positivt om en snabb östutvidgning och om associationsavtal som ska snabba på processen för att ytterligare länder ska släppas in i Europeiska unionen, med följd att Sveriges inflytande minskar ytterligare, att kostnaderna för svenska skattebetalare ökar ännu mer och så vidare.

Sverigedemokraterna har också, som Annie Lööf faktiskt påpekade, länge varnat för faran med den ryska upprustningen. Därför har vi under hela vår tid i riksdagen och även innan dess pläderat för en stark upprustning av det svenska försvaret. Det är först nu som de övriga partierna yrvaket har börjat titta upp och följa efter. Fortfarande är dock Sverigedemokraterna det parti som satsar överlägset mest på att stärka det svenska försvaret, bland annat för att vi ska ha en bra beredskap och kunna stå upp mot en eventuell rysk aggression.

(Applåder)

Anf. 58 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Försök inte smita från ansvaret, Mattias Karlsson! Vi har granskat hur Sverigedemokraterna i sin partigrupp i Europaparlamentet har ställt sig till en rad olika frågor som markerar hårt mot Vladimir Putin och Ryssland. En genomgång av gruppens voteringar visar att om Sverigedemokraterna hade röstat emot gruppens linje hade den fallit åtta av tolv gånger då parlamentet behandlat ärenden som gäller Ryssland. Sverigedemokraternas stöd har med andra ord varit helt avgörande för att undergräva EU:s försök att hjälpa Ukraina.

Under det kalla kriget fanns det ett parti, dåvarande Vänsterpartiet kommunisterna, som gick Rysslands ärenden. På 2000-talet finns en arvtagare: Sverigedemokraterna. Sverigedemokraternas dubbelmoral är häpnadsväckande. Er putinism är anmärkningsvärd. Det bör svenska folket veta.

(Applåder)

Anf. 59 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Någon form av sans och balans måste det finnas i debatten i Sveriges riksdag! Om man granskar de uttalanden som Sverigedemokraterna har gjort i riksdagen, de resolutioner som vi har varit med och skrivit under och det vi har sagt i försvarsfrågan och många andra frågor förstår man att Sverigedemokraterna inte går i ledband hos någon främmande makt.

Jag önskar att man kunde säga detsamma om Centerpartiet, men Centerpartiet är Sveriges mest federalistiska parti. Man lägger sig platt för Europeiska unionen i varenda fråga som handlar om maktöverföring från Sverige till en ganska odemokratisk union och till byråkraterna i Bryssel.

Skulle man börja granska hur Centerpartiet har röstat i Bryssel tror jag att de svenska väljarna skulle bli förfärade när man ser hur mycket pengar av skattebetalarnas medel som Centerpartiet sätter sprätt på och hur mycket makt man överför från de folkvalda politikerna i Sverige till byråkraterna i Bryssel.

(Applåder)

Anf. 60 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Ledamöter! Åhörare! Mattias Karlsson! För Sverigedemokraterna är det politiska maktspelet det viktigaste. Det är viktigare än att förbättra villkoren för pensionärer, sjuka eller löntagare. Det har ni visat, Mattias Karlsson. Ni visade det när ni röstade för den borgerliga budgeten före jul. Ni har visat det genom en tämligen meningslös misstroendeförklaring mot regeringen.

Det är sällan som Sverigedemokraterna egentligen påverkar politiken och människors villkor, och det är något som jag är tacksam för. Men ibland händer det. Före jul påverkade ni verkligen miljoner svenskars vardag, och de märker nu, den 1 januari, att det blev en skillnad.

Pensionärerna, som skulle ha fått sänkt skatt och höjt bostadstillägg, fick ett par hundra kronor mindre i månaden tack vare dig, Mattias Karlsson. Kan de skicka en räkning?

De som arbetar i kvinnojourerna hade andats ut. Äntligen skulle de få ett stöd som skulle göra att de kunde ge de kvinnor och barn som flyr från misshandlande män det stöd som de förtjänar. De fick inte det. Det är tack vare er. Ni röstade ned det. Ni röstade ned den rödgröna budgeten.

Mammor kämpar för att betala medicin till sina barn, när det kostar mycket. De såg fram emot att få gratis medicin. De fick inte det. Det är tack vare er, Mattias Karlsson. Ni såg till att det inte blev gratis medicin för barnen.

Det finns de som är arbetslösa och som får en a-kassa som är så låg att de går med en klump i magen och funderar över om de måste sälja bilen eller kanske inte kan ha kvar huset. De fick ingen höjd a-kassa, tack vare er, trots att ni hade lovat det.

Och du fick en inbjudan, Mattias Karlsson. Du fick en inbjudan att åka upp till Umeå och träffa ett par hundra av de metallarbetare som du har blåst på en vettig a-kassa. Du har inte ens svarat. Maktspelet är viktigare.

Men nu frågar jag dig: Är du beredd att åka upp till Umeå, stå ansikte mot ansikte med metallarbetarna och förklara varför du tycker att de inte är värda en a-kassa värd namnet?

(Applåder)

Anf. 61 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag behöver inte Jonas Sjöstedts inbjudningar för att besöka verkligheten. Min sambo är arbetslös. Min bästa kompis är varslad från Volvofabriken. Min morfar är fattigpensionär. Jag vet inte om verkligheten ser likadan ut för dina bekanta på Östermalm i Stockholm, men jag behöver inte dina tips om vart jag ska åka för att uppleva hur människor har det i verkligheten.

Som alltid med Vänsterpartiet lovar man allt åt alla. Alla ska få det bättre. Ingen ska få det sämre. Om det fattas pengar är det bara att höja skatterna, hur mycket som helst. Det påverkar inte över huvud taget. Men verkligheten fungerar inte så, Jonas Sjöstedt. Er budget var kraftigt underfinansierad. De löften som du nu står och pratar om och som du nu ska vinna godhetspoäng på hade du inte kunnat infria, för det fattades pengar. Det fattades 17 miljarder kronor bara för den direkta asylmottagningen, och mycket mer därtill. Hade ni fått bestämma hade det fattats ännu mer pengar.

Som socialkonservativ är jag ingen varm anhängare av Margaret Thatcher, men en sak hade hon faktiskt rätt i, och det är att problemet med socialismen är att förr eller senare får man slut på andra människors pengar. Gång på gång anklagar man andra för att inte göra den ena eller andra satsningen. Samtidigt har man en ekonomisk politik som över huvud taget inte hänger ihop. Det tycker jag är djupt oseriöst.

Hade Jonas Sjöstedt på riktigt brytt sig om de grupper som han står och pratar om hade han i den första votering som ägde rum vid den här budgetomröstningen röstat på Sverigedemokraternas förslag. Där fanns nämligen fullt finansierade satsningar på de äldre, på skolan, på bättre företagsklimat etcetera, som hade byggt det här landet starkare. Men det gjorde inte Jonas Sjöstedt.

(Applåder)

Anf. 62 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna och Mattias Karlsson har ingenting att lära andra partier om hur man gör en statsbudget. Jag har aldrig sett en ekonom som tror att er budget över huvud taget är genomförbar. Det är hittepåbudgetar.

Men du hade ett konkret val som inte handlade om politiskt spel och som inte handlade om maktmarkeringar, som ni ägnar er åt. Det berörde människors vardag. Den här månaden hade det faktiskt inneburit att pensionärer hade haft det lite bättre, och den ensamstående mamman hade haft det lite mindre tufft nu när januaris sista dagar snart är här. Och det hade inneburit att man hade infriat era vallöften om en bättre a-kassa och bättre villkor för pensionärerna.

Men du valde spelet. Du valde makten. Du valde att springa med den höger som du oblygt vädjar till om att få bli ett stödparti åt. Du har ett ansvar för det, Mattias Karlsson. Jag tycker att du ska åka med mig upp till Umeå. Gå på det där fackmötet! Se dem i ögonen! Förklara varför du har blåst dem på deras a-kassa!

(Applåder)

Anf. 63 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Ja, pengarna måste räcka lite mer än en månad, och det är lite där skon klämmer.

Jonas Sjöstedts budget höll inte ihop. Trots att man bröt mot det finanspolitiska ramverket och trots att man hade oseriösa förslag som skulle innebära att vi fick minskad sysselsättning och minskad bnp, som man själv skriver i budgeten, var budgeten underfinansierad med minst 17 miljarder kronor. Och det var mer därtill. De här 17 miljarder kronorna handlade nämligen bara om den direkta asylmottagningen. Därtill kommer en ökad anhöriginvandring, som alltid följer i asylinvandringens spår. Vi pratar kanske om att er budget var underfinansierad med 25–30 miljarder kronor, bara när det gäller invandringspolitiken.

Sedan tar ni som vanligt med den ena handen och ger med den andra. De pengar som ni ville ge till pensionärer som inte jobbar skulle ni dra in på de pensionärer som jobbar, mer pengar till och med. Pensionärerna skulle alltså få betala sin egen förbättring. Det är typisk vänsterpolitik. Det är inte seriöst, och det håller inte ihop.

(Applåder)

Anf. 64 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag tänkte även till Mattias Karlsson ställa frågor kring Sveriges nationella säkerhet.

Fyra partier i denna kammare, Alliansens partier, säger nu ja till att Sverige ska utreda frågan om ett svenskt Natomedlemskap. Att de rödgröna partierna säger nej väldigt kategoriskt är väl ingen förvånad över, men jag är väldigt förvånad över Sverigedemokraternas inställning i den här frågan.

Det är inte min sak att tolka Sverigedemokraternas väljare – det måste Mattias Karlsson göra. Jag såg dock i en opinionsundersökning att Sverigedemokraternas väljarkår är den mest Natopositiva i Sverige, efter Folkpartiets. Därför är ert ställningstagande väldigt svårbegripligt.

Jag tycker att det finns tre skäl till att Sverige borde gå med. Och det finns tre skäl till att man åtminstone ska våga titta på frågan.

Det första är att det skulle stärka Sveriges nationella trygghet och säkerhet. Det andra är att jag tycker att det är angeläget att behålla amerikansk närvaro i Europa. Snart tröttnar skattebetalarna i Mellanvästern. Man flyttar över sina resurser till Stillahavsregionen och struntar i Europa. Men det är angeläget för Sverige och Västeuropa att den amerikanska närvaron finns kvar. Det tredje handlar om att tillsammans försvara den västerländska demokratin.

Det är väldigt svårbegripligt med Sverigedemokraternas motstånd, inte bara mot Natomedlemskap. Ni är till och med emot en förutsättningslös utredning och att man söker kunskap i denna fråga.

Varför, Mattias Karlsson, är ni rädda för mer kunskap om Nato?

Anf. 65 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Partiledardebatt

Herr talman! Jag kan förstå dem som i dessa tider av oro, ökade spänningar och konflikter vill söka sig en trygg hamn och att de kan tro att Nato är just den trygga hamnen.

Jag tror inte att det är lösningen på våra problem. Jag tror att vår alliansfrihet och neutralitet har tjänat oss väl. Jag tror att det har gett oss en unik position i världen när det handlar om att kunna medla i konflikter och på andra sätt spela en konstruktiv roll.

Jag kan inte med gott samvete göra mig beredd att skicka svenska pojkar och flickor och män och kvinnor i döden för andra länders intressen.

Om vi ska ha en försvarsmakt i Sverige tycker jag att den ska vara inriktad på att försvara Sverige. Det är det som jag tycker att vi ska kunna begära av de män och kvinnor som tjänstgör i Försvarsmakten. Om jag skulle delta i att skicka svenska män och kvinnor att dö för andra länders energiintressen eller andra intressen i andra delar av världen skulle jag ha väldigt svårt att kunna sova gott om nätterna.

Den ände vi ska börja i är väl egentligen frågan om resurserna till försvaret. Om jag har förstått det rätt vill Nato att man spenderar 2 procent av bnp om man är medlem. Vi är väldigt långt ifrån det målet i det här läget. Och även om retoriken nu under ett tag har varit ganska hög från Folkpartiet när det gäller resurserna till försvaret såg vi tyvärr inga substantiella resursökningar till Försvarsmakten under den tid som Folkpartiet satt med i regeringen.

(Applåder)

Anf. 66 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag tror att de många väljare som har röstat på Sverigedemokraterna och som kommer från de borgerliga partierna är väldigt besvikna över de här beskeden om säkerhetspolitik. Det är ju er sak, men jag tror att Sverigedemokraterna kommer att behöva fundera på frågan en gång till. Det är nu uppenbart att den här frågan blir på allvar. Det har under 15 år egentligen bara varit Folkpartiet som har lyft frågan, men nu är det fyra partier som gör det. Det blir på riktigt nu.

Socialdemokraterna har någon neutralitetsnostalgi. De andra rödgröna har någon anti-amerikanism. Men jag förstår inte riktigt vad det är av det som ni behöver känna er som bärare av och som ligger till grund för detta. Det handlar om att stärka Sveriges säkerhet. Vi ligger i ett mycket hett område i Europa. Det är väldigt svårt att förstå varför vi skulle säga nej till att få hjälp av andra i en krissituation med ett ryskt hot. Är ni så mycket emot allt som är utländskt att vi inte ens ska få hjälp om vi blir utsatta för hot?

Anf. 67 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tror att vi måste väldigt försiktiga med de krav som vi ställer på de män och kvinnor som ansluter sig till Försvarsmakten och tjänstgör där. Att begära att man ska ta risker på andra sidan

jordklotet för intressen som inte är ens egna är någonting annat än att ta risker för sitt eget land, och det skulle jag ha väldigt svårt att leva med.

När det gäller säkerhetsaspekten av frågan skulle jag vilja säga att det är dubbelt. Det är klart att om vi skulle stå inför ett reellt invasionshot, vilket verkar väldigt osannolikt i det medellånga perspektivet, hade det förmodligen varit väldigt gynnsamt att vara medlem i Nato.

Partiledardebatt

När det gäller de mer sannolika säkerhetshoten mot Sverige i form av terroristattacker, ökad inre instabilitet som finansieras från utlandet och andra saker är det däremot inte säkert att ett Natomedlemskap skulle bidra till att öka vår trygghet och säkerhet. Det kan tvärtom bidra till att dra in oss i konflikter som vi i dag inte är en del av.

(Applåder)

Anf. 68 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag hade egentligen tänkt ställa en annan fråga, men jag tycker att de replikväxlingar som har varit mellan Mattias Karlsson, Annie Lööf och Jan Björklund är intressanta.

Sverigedemokraterna har i EU-parlamentet ett väldigt säreget förhållningssätt gentemot Ryssland. Man har i voteringarna gång på gång hamnat i en väldigt egenartad position. Man har gjort gemensam sak med partier i Europaparlamentet som uttrycker sin beundran för Putin och förståelse för Rysslands politik. Det har handlat om avtal med Georgien, Moldavien och Ukraina, som vi vet befinner sig i en konflikt med Ryssland. Då har man röstat nej till detta från sverigedemokratiskt håll. Man har röstat nej till att slopa tullar för att lindra effekten av ryska handelsstopp. Man har röstat nej till att fördöma ryska stängningar av medborgarrättsorganisationer.

Det här är konstigt. Många utanför den här kammaren skulle nog bli förvånade om man berättade att Sverigedemokraterna i viktigare omröstningar är avsevärt mer Moskvavänliga än vad Vänsterpartiet är.

Jag vill koppla detta till den fråga som Jan Björklund diskuterade. Vi vet att säkerhetsläget har försvårats. Vi lever i en mer osäker del av världen än vad vi gjorde tidigare. Det här ligger inte precis om hörnet, men vi i allianspartierna tycker att det är viktigt att vi inför kommande beslut ser framåt och funderar på hur vi i vårt land ska lösa de säkerhetspolitiska utmaningarna på bästa sätt.

Vi vill fördjupa frågorna som rör Sveriges säkerhetspolitiska vägval och också titta på om Natovägen skulle vara bättre för Sverige. Vad är det för fel på det, Mattias Karlsson?

Anf. 69 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag redogjorde nyss för Jan Björklund en del av problemet med ett Natomedlemskap. Själv tycker jag att om man utifrån principiella grunder inte är beredd att någonsin ansluta sig till Nato som det ser ut i dag, med de paragrafer som finns om krav på deltagande i konflikter där alliansen är inblandad och så vidare, finns det heller ingen större anledning att utreda frågan.

Jag för min del är inte beredd att skicka svenska män och kvinnor i döden, långt hemifrån, för andra länders intressen. Är Göran Hägglund det?

(Applåder)

Anf. 70 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Det beskedet skulle då uppfattas som ett definitivt nej från Sverigedemokraterna att medverka till att Sverige någonsin sänder personer under FN- eller Natoflagg någonstans i världen.

Det är i så fall häpnadsväckande. Sverige är en del av världen, och vi behöver lösa en del problem tillsammans, särskilt när det uppstår väpnade konflikter.

Det är klart att man måste göra en bedömning av vad som minskar risken för att krig ska uppkomma och vad som mest minskar risken för att människor ska dödas. Om man då kommer fram till att vi också behöver titta på alternativ som leder fram till att vi söker samarbete med andra, vilket vi gör redan i dag inom ramen för Natosamarbete från svensk sida, uppfattar jag det som att Sverigedemokraterna säger att vi håller oss i vårt eget land. Vi bryr oss inte nämnvärt om vad andra gör. Men då har vi heller inte möjlighet att få skydd för den händelse att någonting skulle inträffa för vår egen del, herr talman.

Anf. 71 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Självklart är det så att när det handlar om att försvara demokratiska värden och mänskliga rättigheter inom ramen för till exempel FN-uppdrag bör man kunna skicka svensk trupp. Det tycker Sverigedemokraterna också.

Men man får vara mer än lovligt naiv om man tror att de enda intressen som det skulle kunna bli en väpnad konflikt kring där Natoländer är inblandade bara handlar om mänskliga rättigheter och demokrati. Det kan bli väldigt många andra konflikter som vi blir indragna i också där jag inte skulle tycka det vore motiverat att begära att svenska män och kvinnor skulle offra sina liv.

När det gäller allianser tycker vi inte alls att vi bara ska bry oss om oss själva. Vi tycker att vi framför allt har ett ansvar för vårt närområde. Vi vill gärna se ett utvecklat nordiskt försvarssamarbete, inte minst ett fördjupat samarbete med Finland som nu glädjande nog verkar ta vissa steg framåt. Det är någonting vi har pläderat för länge.

Vi hoppas se med tillförsikt fram emot utvecklingen på det området.

(Applåder)

Anf. 72 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Året har inletts likt några av de mörkaste kapitlen i vår historia. Rum dit svenskar sökt sig för att utöva sin tro har attackerats. I Frankrike dödades satiriker, poliser, journalister och judar i terrorattacker. Det är kulspruteeld, brandbomber och klottrade hakkors. Det är attentat mot demokratins själva fundament: yttrandefriheten, religionsfriheten, pressfriheten, det vill säga friheten för var och en att leva, tala, tro och tänka. Det här är inte mitt Sverige och inte min värld.

Herr talman! Vi lever i en tid då det är oroväckande lätt att teckna ett anförande i dystra rader. Diskriminering och hatbrott drabbar romer, judar och muslimer. Tillkämpade rättigheter sätts ifråga när de som utövar dem hotas eller stoppas. I vår världsdel får länder nu kritik för inskränkningar i pressfriheten, ändrade vallagar, attacker mot aborträtt och jämställdhet.

Invid EU:s gräns fortgår oroligheterna i Ukraina efter Rysslands folkrättsbrott. I Nigeria sätter terrorn skräck i människor. I Irak och Syrien har IS fördrivit miljoner människor från deras hem. I Medelhavet lämnas båtar av flyende, vind för våg.

Vår förmåga att möta den allra största av utmaningar vi mött som mänsklighet – klimathotet – prövas, och vi skruvar alla på oss inför tanken på vad vi ska svara våra barn den dag de frågar vad vi gjorde med den värld vi har att lämna till dem.

Det kan tyckas som att själva demokratin är hotad.

Men jag vägrar att acceptera det som den enda beskrivningen av vår tid. Den liberala demokratin är till sin natur optimistisk. Den bygger på övertygelsen om att människor som ges frihet att växa klarar att samarbeta och att människor som samarbetar kan möta också de största hot.

Den liberala demokratins fiende är rädslan. Nationalister, religiösa extremister och rasister – alla säger de säger samma sak. Följ din rädsla! Var rädd! Var rädd för andra människor, för andra kulturer, för mötet mellan olika sätt att leva. Var rädd för att förlora jobbet, för våld, för att inte förstå, för Gud, för att världen runt dig förändras. Var rädd för oss!

Demokrati är organiserat mod, och mot detta mod står den organiserade rädslan.

Demokrati är viljan till utveckling, och mot den viljan står rädslan för utveckling.

Demokrati är tilltron till människors kraft, och mot den tilltron står rädslan för andra människor.

Demokrati är längtan efter kunskap, sanning och vetenskap. Mot denna längtan står lögnerna, ryktesspridningen och fördomarna.

Det här är det val som världen står inför: att med demokrati och vetenskap möta de hot vi har framför oss eller att med inskränkthet och fördomar gömma oss för utmaningarna.

Herr talman! Demokratins grund är egentligen inte de rättigheter och skyldigheter som omgärdar den. Hur stark demokratin står avgörs av människors förmåga att vara en del av den. Det är en förmåga som vi inte skaffar oss genom att börja traggla regeringsformens första paragraf utan snarare i sällskap med Emil i Lönneberga, Pippi-ya goredırêj eller Karlson, kotoryj zhivet na kryshe.

Bara ett land där alla får lära sig att läsa kan bli eller bibehålla en stark demokrati.

Det sägs att det krävs ett ordförråd på 40 000 ord för att läsa och förstå en dagstidning. Som barn lär vi oss, om vi får rätt förutsättningar, 2 500–3 000 ord om året.

Skolan kan alltså aldrig vara någon snabbmatskrog, och kunskap är inte färdigmat som kan hämtas i en lucka. Hemligheten med att tillgodogöra sig kunskap ligger alltid lite närmare den hemlagade maten. Det är något som tar tid, är komplicerat och kräver en kock med den lilla extra kärleken till råvaran.

Men svenska elever får allt mindre tid med sina lärare, och lärarna får allt mindre tid för sitt uppdrag. År 2003 var det bara fyra länder i OECD där eleverna hade signifikant bättre läsförståelse än i Sverige. I dag är det bara tre länder där läsförståelsen är sämre. Det påverkar såklart skolans alla ämnen. Det är inte så lätt att undervisa i historia om eleverna inte förstår läroboken eller kan göra en enkel sökning på internet. Forskarna bakom PISA-provet har visat att elevernas problem med proven i matte och naturvetenskap till 70 procent eller mer hänger samman med elevernas problem med läsförståelse. Det är därför som samarbetsregeringen vill investera så mycket i att stärka läsandet och öka tiden för mötet mellan lärare och elever.

Det ska vara mindre barngrupper i förskolan så att det blir mer tid för varje barn, fler anställda i lågstadiet så att det blir mindre pappersarbete för lärarna, fler speciallärare så att det finns mer tid för just den elev som behöver extra stöd, säkrad tillgång till bra skolbibliotek, en läsa-skriva-räkna-garanti så att så fort som en elev behöver extra stöd ska stödet också komma på plats.

Hur många böcker man har i bokhyllan där hemma ska inte avgöra vilket betyg man kan få. Bildning ska inte vara en exklusivitet för några. Kunskap är inte en begränsad resurs. Tvärtom! Kunskap är en av de få sakerna som bara växer när den delas.

Herr talman! Demokratin vilar i möjligheten för människor att förverkliga sig själva, sina idéer och drömmar. Det brukar kallas för innovationskraft, entreprenörskap eller fri företagsamhet. Hemma hos mig hette det ”affären”. Det var i affären jag lärde mig att läsa. Det var därifrån jag fick springa ärenden, och det var till en liten herrekipering i en liten skånsk by som min familjs drömmar hade nått. Min morfar växte upp i ett fattigt hem, men han fick, och tog, möjligheten att bli sin egen.

Frihet är den mest kraftfulla ekonomiska faktor som mänskligheten känner till. Är man demokrat är man för ekonomisk utveckling. Det fria tänkandets natur är att komma på nya lösningar, ny teknik, nya sätt att tillverka saker och nya saker att tillverka. Det är en förmåga vi behöver nu, mer än någonsin. Klimathotet hotar oss som mänsklighet, vårt framåtskridande, vår civilisation och hela grunden för vår

ekonomi. När vattnet sinar i brunnen står människan hjälplös. När torkan äter upp sådden står vi vid randen till krig. Inget föder rädsla som hunger. Inget hotar oss som klimatförändringarna.

De tekniska lösningarna på klimathotet finns. Fråga SKF, vars största order i dag rör kullager till vindkraften. Fråga ABB, som förser den förnybara energin världen över med smarta elnät.

Affärsmodellerna för att nyttja snarare än att utnyttja resurser finns. Fråga Ericsson, som snart tjänar mer på att underhålla än att sälja bassta-tioner. Fråga Boliden, som investerar tungt i smältverk för återvinning av metaller.

Men vi har misslyckats med att enas om de politiska styrmedlen. Fråga de svenska forskare vid Uppsala universitet som fick se sina tunnfilmssolceller industrialiseras i andra länder därför att startkapitalet saknades här. Eller fråga alla de entreprenörer med smarta klimatlösningar som ser hur den kraschade handeln med utsläppsrätter i Europa gjort priset på koldioxid så lågt att investeringar i ny teknik fryser inne.

Det är för att ta det politiska ansvaret för att rätt jordmån för nya klimatsmarta lösningar ska kunna växa fram och spridas som samarbetsregeringen vill stärka skatternas miljöstyrande effekt, investera i hållbara transporter och inleda energisamtal med en förhoppning om att enas om ett förnybart energisystem.

Herr talman! Dagen efter attacken mot moskén samlades närboende för att visa sin solidaritet. Hakkorsen klistrades över av hemmaritade hjärtan. Efter attacken mot Charlie Hebdo möttes människor på gator och torg under budskapet: Not afraid! On n'a pas peur! Mit schreif! Vi är inte rädda!

Det är min värld. Det är mitt Sverige – där sjuksköterskan åker för att bekämpa ebolaepidemin, där byn ställer upp när flyktingarna kommer, där entreprenören med en ny klimatinnovation kan skapa jobb och framtidstro, och där varje barn, varje dag, får ta med sig en ännu lite större bit av världen hem då bokstäverna har format sig till ord.

Dissidenten, dramatikern och sedermera presidenten och sympatisören till Tjeckiens gröna parti Václav Havel har uttryckt sig så här: Utan medborgare som känner frihet, självrespekt och autonomi kan det inte bli några fria, självständiga stater. Utan fred mellan människor finns det inga garantier för fred mellan staterna.

Vi lever i en orolig tid – det har upprepats i dag – men vi får aldrig ge efter för oron. I den här kammaren har vi en uppgift större än så, nämligen att fortsätta det bygge som en gång påbörjades och som aldrig blir färdigt. Det är bygget av en stark demokrati som kan stå upp för globala mänskliga rättigheter och hjälpa människor i nöd.

(Applåder)

Anf. 73 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Gustav Fridolin, för att du står upp för öppenheten och för kärnvärdet i vår demokrati och tar avstånd från det ofattbara som har hänt i Paris och de hot som finns mot öppenheten. Jag har personligen mycket goda erfarenheter av att arbeta med Miljöpartiet för att upprätthålla öppenheten för de människor som vill, kan eller

måste komma hit. Jag hoppas vi kan fortsätta ha goda relationer i sådana frågor. Det gör Sverige större och bättre.

Gustav Fridolin nämnde småföretag i sitt anförande, nämligen en liten butik i Vittsjö. Jag tänkte ta mig företagarvägen till Gustav Fridolins nu-varande hemort Sundbyberg. Där öppnade nyligen Story Hotel i Signal-fabriken och ger omkring 15 unga sundbybergare den första foten in på arbetsmarknaden. Efter ett antal debattörers inlägg i dag låter det som om regeringen avser att trotsa riksdagsbeslutet om att göra det ännu mer för-månligt att anställa dessa. Men om vi stannar vid konflikten om hur mycket dyrare det skulle bli för ungdomarna med regeringens förslag skulle Story Hotel få en kostnadsökning motsvarande två av personerna. Två av de 15 ungdomar som precis har fått sitt första jobb skulle tvingas betala med sina jobb för de andra förslagen som regeringen tar fram.

Hur gör det att resurserna till samhället och skolan skulle bli mer om fler ungdomar fastnar i utanförskap?

Anf. 74 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar för de inledande orden och för erkännandet av det goda samarbete som Moderaterna och Miljöpartiet har haft och kommer att fortsätta att ha i för Sverige mycket viktiga frågor, både för att stå upp som ett land för frihet och öppenhet och för vår fortsatta goda ekonomiska utveckling.

Det finns en fråga om vad som skapar möjligheter för människor att få ett jobb att gå till, hur vi bekämpar ungdomsarbetslösheten. Jag instämmer i Anna Kinberg Batras beskrivning att en av de viktiga sakerna vi måste göra är att se till att alla unga har möjligheten till framtidstro och att det hänger samman med människors möjlighet till egenmakt, makt över sitt liv och ett jobb att gå till på morgonen.

Det är därför som regeringen vill göra investeringar i skolan. Hela förutsättningen för att få ett jobb är att man har fått en bra utbildning. Den budget vi lade på riksdagens bord byggde på att finansiera goda investeringar i skolan. Det är helt sant att vi då tog bort en del av de skattesänkningar som har varit mindre lyckade som alliansregeringen införde.

Sänkningen av arbetsgivaravgiften ledde inte till speciellt mycket av nyföretagande, den ledde inte speciellt mycket till nya jobb för unga. Fråga inte bara mig, utan fråga Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, fråga ekonomerna som har studerat frågan, fråga Finanspolitiska rådet. Alla kom fram till att sänkningen inte var en verkningsfull subvention. Företagande handlar inte i slutändan om vilka subventioner man kan bygga på. Min morfar byggde upp sitt företag utan subventioner från en borgerlig regering. Han byggde upp det därför att han hade självförtroende, hade fått en bra skolgång och hade en trygghet i att våga ta steget att bli sin egen.

Den tryggheten behöver vi återuppbygga. Då behövs det en bra skola, då behövs det ett bra skattesystem och då behövs det en bra företagarpolitik.

De investeringar vi vill göra i skolan, i företagande, i bostadsbyggande och i infrastruktur är investeringar för nya jobb, och det är investeringar som kommer att ge unga jobb.

Anf. 75 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Det hörs nästan på Gustav Fridolin att Miljöpartiet har en lite komplicerad historia i den här frågan. Positionerna har ju förflyttats lite grann under årens lopp.

Det blir alltid argument av typen teoretiker, ekonomer och institut när vi diskuterar arbetsgivaravgifterna. Jag tycker att Gustav Fridolin kan fråga butiken i Viksjö eller Story Hotel Signalfabriken i Sundbyberg varför det är så mycket bättre för dem och för Sverige om det blir 40 000 kronor dyrare per person och år att ge dessa ungdomar en första fot in.

Jag tycker att vi ska vara rädda om och bygga vidare på varje möjlighet för ungdomar att få det allra första jobbet, få prova på det allra första jobbet och få kontakt med det lilla företaget som sedan kanske växer. Vi måste vara rädda om varje jobb för varje ung människa och arbeta för att det ska bli betydligt fler jobb. Nu hotas de tyvärr i stället av vänsterregeringen.

Anf. 76 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Anna Kinberg Batra säger att vi har en komplicerad relation till skattepolitik och till företagande. Nej, det har vi inte. Vi har en väldigt tydlig relation till företagande. Nyföretagande, småföretagande och att små företag får växa och bli stora företag är grunden i en god ekonomisk utveckling.

Precis som jag sade i mitt anförande: Ska vi klara att möta klimathotet måste vi ge utrymme för klimatinnovationerna att växa fram. Då måste vi ge utrymme för företag att hitta nya lösningar. Det vill vi ha en politik för.

Då behövs det en pragmatisk syn på skatter. Vi behöver ta in de skatter som krävs för att göra gemensamma investeringar.

Jag är ganska övertygad om att om man pratar med hotellpersonalen i Sundbyberg vill de gärna att vi gör de där investeringarna i skolan så att den personal som kommer dit kan läsa, räkna, känna sig trygg och ha ett självförtroende. De vill att vi gör de där investeringarna som är så viktiga för Sundbyberg – investeringar i infrastruktur och bostäder som gör att man kan ta sig till Sundbyberg och att den personal som anställs kan flytta till Sundbyberg. De investeringarna kostar pengar, Anna Kinberg Batra.

Anf. 77 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Vad fint att Gustav Fridolin är för ekonomisk utveckling! Någonting måste man ju vara för när man är emot ekonomisk tillväxt.

Gustav Fridolin tog upp liberalism i sitt tal, och låt mig förtydliga lite vad gäller liberalism.

Liberalism är inte nolltillväxt. Liberalism är inte förbud mot valfrihet, att människor ska få välja sin skola. Liberalism är inte kraftiga skattehöjningar på allt som rör sig.

Nu till min fråga i denna replikomgång.

Socialdemokraten Gustav Möller sade en gång: ”Varje förslösad skattekrona är en stöld från folket.” När jag tänker på det citatet ser jag Miljöpartiet framför mig, och jag ser bortkastade månader för Förbifart Stockholm.

Det politiska samtalet handlar ofta om vad de begränsade resurser som man tar in via skattsedeln ska användas till. Ska de gå till infrastruktur? Ska de gå till minskade barngrupper? Ska de gå till miljöinvesteringar eller bredbandsutbyggnad? Det är bara några exempel.

I detta fall gick pengarna till att betala Miljöpartiets tankepaus. Notan skickades inte till Miljöpartiets partikansli vid Slussen i Stockholm utan direkt ut till skattebetalarna. Miljöpartiets agerande kring Förbifarten kommer väldigt nära Gustav Möllers klassiska citat om hur skattekronor inte ska användas.

Varje dag efter att Miljöpartiet stoppade ett demokratiskt beslutat och redan påbörjat infrastrukturprojekt rann 4 miljoner kronor iväg. Från den dag pausen annonserades fram till årsskiftet motsvarade det över en tredjedels miljard. 360 miljoner kronor är mycket pengar. Det är lika mycket pengar som regionala investeringar i järnväg och väg i Norrbotten under fem och ett halvt år.

Min fråga är enkel: Tycker Gustav Fridolin att Miljöpartiets tankepaus är väl investerade skattekronor?

(Applåder)

Anf. 78 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Ja.

Anna Kinberg Batra var nyss uppe och förklarade att hon tyckte att det var positivt att vi är många partier som står upp för den liberala demokratins värden. Annie Lööf känner sig provocerad av att någon annan står upp för den liberala demokratins värden.

Men den liberala demokratin är större än Centerpartiet, Annie Lööf. Dess värden är större än Alliansen. Vi är många som i dessa dagar måste försvara yttrandefriheten, pressfriheten och demokratin, och jag är glad att jag gör det. Jag är lite förvånad över att det är provocerande.

Det känns ibland som att Alliansen har lite svårt att förstå och verkligen ta in att man blev ett mindre regeringsalternativ i det nationella valet. Ibland känns det som att man har ännu svårare att förstå att man helt förlorade makten i Stockholms stad.

I Stockholms stad styr nu en politisk majoritet, med en majoritet av rösterna bakom sig. Den politiska majoriteten har formerats med en politisk inriktning där man till exempel vill investera mer i kollektivtrafik än i nya motorvägar förbi staden.

Av den anledningen valde regeringen att lyssna till de valda församlingar i Stockholms stad och Stockholms landsting som efter valet har formerats runt det avtal som tidigare slutits med dem om finansieringen av Förbifarten. Jag tycker att det är ganska rimligt.

Tänk om landets största kommun, som själv till största delen ska finansiera ett motorvägsbygge genom intäkter från trängselskatter som har kommit till kommunen, säger så här: Vi skulle vilja diskutera förutsättningarna för det här avtalet, för vi vill ha mer pengar över till kollektivtrafiken. Ska staten då bara säga ”nej, vi inte tänker prata med er om det”?

Hade en borgerlig regering agerat så om det hade varit borgerlig majoritet i riksdagen och ett annat styre i kommunen? Jag tror inte det. Man hade satt sig ned och diskuterat. Nu har de diskussionerna gått i mål, och bygget är återupptaget.

Anf. 79 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det är att beskriva historien något annorlunda. Gustav Fridolin sade till och med i valrörelsen att Förbifarten inte är något bra. Man lyckades inrätta en tankepaus som kostade 360 miljoner kronor, vilket motsvarar de regionala investeringarna i järnväg och väg i Norrbotten under fem och ett halvt år. Det är mycket pengar.

Jag tycker att det är väldigt bra och viktigt att Gustav Fridolin tar upp och försvarar den liberala demokratin vad gäller rättssäkerhet, mänskliga rättigheter, tryck-, press- och yttrandefrihet. Det jag är kritisk mot är att man inte står upp för liberalismen vad gäller jobb och företagande, ekonomisk tillväxt eller människors rätt att bestämma själva.

Jag skulle vilja komma tillbaka till frågan: Tycker Gustav Fridolin att det är rimligt att använda en tredjedels miljard till att finansiera Miljöpartiets tankepaus? Ska skattebetalarna stå för den notan?

Anf. 80 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Problemet för Annie Lööf är att det inte är Miljöpartiets tankepaus. Det är stockholmarnas tankepaus. Det är möjligt att Centerpartiet inte har plats i Stockholms kommunfullmäktige – jag vet inte riktigt hur det gick i valet. Men de har en majoritet där Centerpartiet inte ingår. Den majoriteten ville sitta ned och diskutera det största infrastrukturprojekt som detta land är på väg att göra – ett infrastrukturprojekt med en prislapp på 50–60 miljarder – då man såg att man saknade pengar för att göra de kollektivtrafiksatsningar som stockholmarna behöver och som väljarna i Stockholms stad prioriterade högre när de valde en majoritet som ville ha den här diskussionen med staten.

Vi öppnade för den diskussionen. Jag tycker att det var rimligt att staten öppnade för den diskussionen. Jag hade varit förvånad om en borgerlig regering efter ett majoritetsskifte hade gett Stockholms stad kalla handen när man ville ha den diskussionen. Landstinget ville inte öppna upp för det utan ville i stället skära ned på kollektivtrafiken, och därför har nu bygget återupptagits.

Anf. 81 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman, ledamöter, åhörare och Gustav Fridolin! I min hand håller jag den kanske viktigaste bok som har skrivits om klimatfrågan de senaste åren. Den heter This Changes Everything och är skriven av Naomi Klein. Det Klein gör är att peka på hindren för att lösa klimatfrågan och göra de investeringar och förändringar som är nödvändiga för att få ned utsläppen av växthusgaser.

Klein tar också upp motsättningen mellan dogmen om frihandel och miljöpolitik, och hon visar att det finns en konflikt. Handelsregler, som i regel är bindande, mal ned miljöhänsyn när det blir en konflikt till exempel i rättsliga instanser. Klein ger exempel från sitt eget Ontario, där man ville göra en jättesatsning på förnybar energi med lokal produktion. Det stoppades av en rättstvist i WTO.

Indien har råkat ut för något liknande.

Nu står vi inför en liknande debatt i Sverige. Den gäller frihandelsavtalet med USA, TTIP, och om det ska utrustas med ett krav på det som kallas investeringsskydd.

I Kanada finns ett annat exempel på hur sådana paragrafer kan fungera. Oljeföretaget Lone Pine stämmer en delstat för att den inte vill tillåta frackning, en mycket miljöskadlig metod för att utvinna olja. Det kan ett investeringsskydd leda till.

Ska vi acceptera att amerikanska företag kan stämma oss om vi tar hänsyn till miljön? Den frågan handlar debatten om TTIP och investeringsskyddet om, mycket konkret.

Förut räknade jag Miljöpartiet som en allierad i den striden. Ni var tydligt emot att företag skulle kunna stämma oss om vi skyddar miljön eller tar andra hänsyn. Men vad tycker Miljöpartiet i dag? Kommer ni att rösta nej till ett avtal som innehåller en paragraf om investeringsskydd som ger företag rätten att stämma Sverige på grund av demokratiska beslut som fattas till exempel av miljöhänsyn?

Anf. 82 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Jonas Sjöstedt, för frågan! Vi förbehåller oss rätten att studera avtalet, ta del av hela förhandlingarna och delta i pågående förhandlingar innan vi beslutar oss för om det är ett bra eller ett dåligt avtal.

Men för oss är det viktigt – det redogjorde också statsministern för i sin regeringsförklaring, som lämnades till kammaren förra året – att handelsavtal är utformade på ett sådant sätt att de respekterar demokratiskt fattade beslut och inte står i vägen för regler om miljöskydd eller hälsa. Det var en grundläggande princip för oss, för Socialdemokraterna och för Vänsterpartiet i såväl EU-parlamentsvalet som riksdagsvalet under det föregående året. Den principen tänker vi värna också när vi nu som regering får möjlighet att delta i de förhandlingar som leder fram till det handelsavtal som föreligger.

Jag tycker också att Naomi Kleins bok är läsvärd. Den tappar dock lite av sin övertygande kraft eftersom den skriver in sig i en väldigt amerikansk tradition av att slå fast att man har den enda sanningen och att alla andra har missförstått allting. Det är väl en tradition som vänstern, såväl i USA som i Sverige, ibland har lätt att ansluta sig till.

Jag skulle hellre rekommendera Christian Azars lysande bok Makten över klimatet till läsning. Det är en bok som visar att klimatfrågorna, miljöfrågorna, inte är så lätta att man kan reducera dem till en höger–vänster-skala och som visar faran med att göra det. För alla som tror att vi måste ställa om vår ekonomi och vårt samhälle för att möta en ny tid är faran om miljökrav reduceras till vänsterkrav att de så lätt kan avskrivas av just dem som vi måste ha med i båten: näringslivet och de borgerliga partierna.

(Applåder)

Anf. 83 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Det här handlar om någonting väldigt konkret: Ska vi ge företag rätten att stämma oss om vi har en hårdare miljölagstiftning? Jag tycker att det är fel; så enkelt är det. Jag tycker att det är fel. Det handlar om en principiell demokratifråga.

Jag frågar Miljöpartiet: Vad tycker ni? Och ni säger: Vi får se. Jag tycker inte att det duger. Jag tycker att ni ska lyssna på alla de folkrörelser runt om i Europa som nu höjer rösten mot den här typen av investeringsskydd. Jag tycker att ni behövs i den här debatten. Jag tycker inte att ni ska backa i den här viktiga frågan.

Faktum är att den svenska regeringen, där ni ingår, har agerat för just ett sådant här investeringsskydd. Vem var det som skrev och krävde det? Jo, Mikael Damberg – för den regering ni sitter i. Ni har hamnat i konfrontation med miljörörelsen, med fackföreningsrörelsen och med folkrörelsen, som inte vill se demokratiska beslut överkörda av den typ av paragrafer som din regering, Gustav Fridolin, faktiskt kräver.

Anf. 84 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Nej, Jonas Sjöstedt, du frågade hur vi skulle rösta till handelsavtalet. Jag konstaterade att handelsavtalet inte är färdigförhandlat och att jag förbehåller mig rätten att fatta beslut om det när handelsavtalet finns på bordet.

För oss är det grundläggande, precis som jag redovisade i min replik, att handelsavtalet måste utformas på ett sådant sätt att man har en respekt för miljö och hälsa som gör att man respekterar demokratiskt fattade beslut. Tyvärr har ganska många av de handelsavtal Sverige har skrivit under med andra länder sedan lång tid tillbaka inte varit utformade så.

Miljöpartiet vill se ett näringsliv som kan delta i frihandel världen över. Jag redovisade i mitt anförande hur viktigt näringslivet är för att vi ska möta miljöutmaningen, hur ett frihetligt näringsliv som kan hitta nya lösningar och sprida de lösningarna över världen är avgörande för att möta klimathotet. Men då ska vi inte ha avtal som begränsar möjligheterna för stater att ställa den typ av krav som gör att nya klimatlösningar växer fram.

Anf. 85 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! ”Vi är inte ett vänsterparti. Vi är ett mittenparti.” Så säger Gustav Fridolin i en intervju i Dagens industri i dag.

När man läser intervjun inser man att det är väldigt synd om Miljöpartiet. ”Miljöpartiet anser sig missförstått. Den vänsterstämpel som partiet har fått stämmer inte överens med partiets självbild … Vi vill inte posi-tioneras som ett vänsterparti”, säger Gustav Fridolin.

Jag kan säga så här, Gustav Fridolin: Att ni uppfattas som ett vänsterparti kanske inte bara beror på att journalisterna beskriver er fel eller att vi andra säger saker. Det kanske beror något på vilka ståndpunkter ni intar och driver. Det kan vara så. Hör och häpna!

Det kanske fanns ett skäl till att Socialdemokraterna på Mona Sahlins tid vägrade att samarbeta enbart med Miljöpartiet när det leddes av Maria Wetterstrand och Peter Eriksson. Då skulle man ha med Vänsterpartiet som en motvikt. Nu anses det inte behövas. Det kanske finns ett skäl till det.

Här återges i punkt efter punkt de frågor som gör att näringslivet är mycket kritiskt till Miljöpartiet: Bromma flygplats, Förbifarten, RUT-avdraget, synen på välfärdsföretag, kärnkraften och höjda skatter på allt som rör sig. Det är klart att det är detta som gör att man får bilden att Miljöpartiet är ett väldigt vänsterorienterat parti. Sanningen är att det inte är en missuppfattning, Gustav Fridolin.

Jag skulle välkomna om ni försökte orientera er in mot mittfältet. Du har använt ordet liberal några gånger; det är mycket positivt. Liberal demokrati är huvuddelen av kammaren för. Men för en riktig liberal handlar det också om marknadsekonomi. Det är där ni har fjärmat er från den inställning som Miljöpartiet hade förut. Ni är i dag ett vänsterparti – ert parti är i stort sett synonymt med Vänsterpartiet. Ni står här och tävlar om vem som ligger mest till vänster i fråga om frihandel eller vad det nu är. Det är det som är sanningen: Ni är ett vänsterparti. Det är bara att leva med.

Anf. 86 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag förstår att Jan Björklund använde det senaste replikskiftet till att fila på den här attacken eftersom han inte lyssnade på replikskiftet med Vänsterpartiet, där vi stod upp för frihandel, för näringslivets värderingar och för att man ska ha fungerande frihandelsavtal.

Jag förstår också att det kan vara lite jobbigt att vara Jan Björklund, när man liksom vaknar upp och känner att alla som är för att det ska byggas bostäder där det i dag är en flygplats mitt i Stockholms city, alla som tycker att pengar snarare behövs till kollektivtrafik än till en ny motorväg förbi Stockholm och alla som tycker att Sverige likt de flesta andra industrialiserade länder snarare bör investera i förnybar energi än i kärnkraft, alla de är extremvänster.

Det måste ju betyda att Expressen är portad från Folkpartiets fikarum. En sådan vänsterledarsida kan man väl inte ha i ett folkpartistiskt fikarum. Expressens ledarsida är ju en av dem som tycker att man nog bör diskutera Bromma flygplats och Förbifarten och kärnkraften utifrån lite andra förutsättningar än Jan Björklund.

Jag är stolt över att inta en position som jag tror är viktig, att inta centrum i en politisk debatt där miljöfrågan är för stor för att kunna reduceras till höger–vänster.

Jag är orolig för de tekniker som Jan Björklund använder för att reducera miljökrav till vänsterkrav.

Jag är fundersam över en opposition som beskriver Miljöpartiet som ett större problem än miljöproblemen. Jag tror att de flesta svenska väljare hellre skulle se en opposition som tar klimathotet på allvar och använde lite mer tid till att förklara hur man ska möta det än till hur man ska möta Miljöpartiet i debatt.

Och ja, jag är stolt över att inta en mittenposition i många frågor. Det behövs ju någon där, nu när Folkpartiet hellre tar strid mot Alliansen i

fråga om avskaffad värnskatt, uppluckrad arbetsrätt, mer kärnkraft och Nato.

Anf. 87 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag såg att Miljöpartiet hade ett vallöfte i augusti: Om man lägger ned Bromma flygplats skapar det 200 000 nya jobb. Det är en otrolig insikt. Men det är verkligen ingen annan som har kommit fram till det. Och hur skulle det ske?

I verkligheten är det naturligtvis så att rader av jobb är hotade runt omkring i Sverige. Att reducera Bromma flygplats till en Stockholmsfråga är att förminska frågan. Jag bor alldeles jämte Bromma flygplats. Inte jag själv men säkert många stockholmare skulle tycka att det vore okej om den lades ned. Men det är framför allt för många andra delar i landet som Bromma flygplats är viktig, för att ha förbindelser till huvudstadsregionen.

Det är bara en av de frågor där ni intar en vänsterposition och inte förstår vad som skapar ekonomisk tillväxt.

Gustav Fridolin! Man skämtade förr om Miljöpartiet och sa att ni var som vattenmeloner: gröna utanpå och röda inuti. Sanningen är att ni i dag är som tomater: röda på både in- och utsidan.

Anf. 88 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag replikerar en gång till: Den som vill avskriva alla miljökrav som vänsterkrav kommer att ha väldigt svårt att klara sig i en politisk debatt som alltmer måste handla om hur vi ska tackla miljöhoten.

Vet du vad som hotar jobben, Jan Björklund? Det är att unga människor inte får möjlighet att flytta dit jobben finns, att unga människor som är erbjudna ett jobb måste tacka nej därför att det inte finns några lägenheter. Det finns inget som står i vägen för så mycket bostäder och bostadsbyggande i den här regionen som att man har placerat en flygplats lika stor som Östermalm mitt i centrala Stockholm.

Vilken flygplats som de flyg som ska hit ska landa på, om det ska vara Arlanda eller Bromma, hotar däremot inte speciellt många jobb.

Jag tror att Jan Björklund är rädd för att få veta att det är så – så rädd att han tänker ta strid för att stoppa att regeringen ens tar reda på fakta i målet, så rädd att han vill använda riksdagen för att över regeringen bestämma vilka utredningar vi ska kunna ha för att ge svar till Stockholms stad. Det är att vara rädd för fakta.

Anf. 89 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Talmannen, Gustav Fridolin, jag, alla vi som finns i kammaren och nästan alla som lyssnar på debatten har lyckan att bo och finnas i ett land som vi inte behöver fly ifrån. Många andra människor som bor i andra delar av vår planet lever under krig och förföljelse och tvingas lämna sina länder.

Sverige har tagit stort ansvar när det gäller flyktingmottagande. Det är något som vi har skäl att vara stolta över och något som vi ska

fortsätta. Vad vi inte har skäl att vara fullt så stolta över är hur vi lyckas med integrationsarbetet.

De som tar de största smällarna när det inte fungerar är naturligtvis utsatta människor som nyligen har kommit till vårt land. Det är de som hamnar i långvarig arbetslöshet och kanske hamnar i en miserabel bostadssituation. Det är barn som växer upp med föräldrar som kanske aldrig får ett jobb.

Vi måste göra mer. Vi måste lyckas bättre, för de här människornas skull men också för att skapa en bättre legitimitet och ett bättre förtroende för den politik som vi för. Vi behöver också minska kostnaderna för mottagandet genom att fler människor snabbare kommer i arbete.

Är Gustav Fridolin, Miljöpartiet och regeringen nöjda med hur vi lyckas med integrationen i Sverige? Om inte: Vad vill Miljöpartiet och regeringen göra mer?

Jag ställde den frågan tidigare till Stefan Löfven. Jag fick ett svar som handlade om mer av det som inte har fungerat tillräckligt bra. Men jag vill ställa frågan till Gustav Fridolin: Vad vill Miljöpartiet göra mer för att vi ska lyckas bättre?

Anf. 90 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Nej, jag kan inte vara nöjd när unga människor som har kommit till Sverige inte får den skola som man ska ha rätt att kräva i Sverige och som gör att man får möjlighet att växa upp och känna trygghet och tillhörighet i det här landet. Jag kan inte vara nöjd när det inte finns bostäder för människor, oavsett om de ska flytta hemifrån eller har flytt från ett annat land. Jag kan inte vara nöjd när människor söker jobb och arbetslösheten har växt som den har gjort under de senaste åtta åren när Kristdemokraterna satt i regeringen. Jag kan inte vara nöjd när människor som har ett namn som inte uppskattas av vissa arbetsgivare, myndigheter, bostadsuthyrare eller krogvakter diskrimineras.

De grundläggande problemen – jobben, skolan, bostäderna och diskrimineringen – måste vi ta tag i för att Sverige verkligen ska vara ett land där alla känner sig hemma och där alla som är här känner tillhörighet.

Vad vi däremot inte ska göra, Göran Hägglund, är att till människor som nu flyr krigets helvete i Syrien, homosexuella som flyr länder där ens kärlek är belagt med dödsstraff eller barn som vill återförenas med sina föräldrar säga ”Jo, det kanske ni kan få, om ni kan betala” eller ”Jo, det kanske ni kan få, fast bara en liten stund, för sedan ska ni ut igen”.

Ert förslag om att ge de flyende från Syrien tillfälliga uppehållstillstånd – som har kritiserats av kyrkorna, den svenska flyktingrörelsen och de som just står upp för en fungerande integration och av Migrationsverket – vad skulle det innebära för integrationen i Sverige? Vad innebär det att säga till en människa som har flytt från sitt land ”Du får stanna, men det är på nåder, och snart ska du tillbaka dit du flytt ifrån”? Vilka förutsättningar innebär det för att lära sig svenska, etablera sig i landet och komma in på ett arbete?

Anf. 91 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Gustav Fridolin nämnde att det är bra om människor kommer i arbete. Det kan vi alla hålla med om. Men frågan var: Om vi inte är nöjda med tingens förhållanden, hur ändrar vi situationen så att den bli bättre? Några svar på det fick vi inte i den första repliken.

Vi värnar asylrätten. Men vi som kristdemokrater är missnöjda med hur vi har lyckats och hur vi som riksdag sammantaget har lyckats. Vi måste göra mer. Vi måste göra bättre.

Vi presenterade i december några förslag som handlade om tillfälliga uppehållstillstånd i stället för permanenta, åtgärder för att människor snabbare ska komma i arbete och en snabbare men rättssäker hantering av ärenden som rör det som brukar kallas säkra länder. Det skulle bidra.

Man kan ha olika uppfattningar. Men det jag efterlyste i min fråga var: Vad kan vi göra mer om vi inte är nöjda?

Anf. 92 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Vi har gått till val på att byta ut en regering som har misslyckats med jobben, skolan, bostäderna och diskrimineringen och har bildat en ny regering för att vi inte var nöjda med arbetet med jobben, bostäderna, skolan och diskrimineringen. Vi har en hel budget som vi har presenterat för riksdagen om vad vi vill göra, åtgärder som vi vill se för att skolan ska bli bättre, med mer tid med lärare, för att vi ska bygga fler bostäder, för att vi ska se till att fler människor får möjlighet att ha ett jobb att gå till och för att vi ska bekämpa diskrimineringen. Det är det man ska göra för att detta ska vara ett land som håller ihop.

Det man inte ska göra är att säga: Integrationsproblemen beror på er, och därför ska ni få stanna bara en liten stund. Men det är det ni gör i ert förslag om att de flyende från Syrien inte ska få permanenta uppehållstillstånd i Sverige. Har man flytt från det krig och det helvete som är i Syrien måste man få möjlighet att etablera sig i ett annat land. Det bör vara en grundläggande rättighet, och det är förutsättningen för att man ska kunna etablera sig och att integrationen ska fungera.

Anf. 93 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag vill börja med att hälsa Moderaternas nya partiledare Anna Kinberg Batra välkommen till debatten.

Vi har just lämnat ett intensivt och händelserikt år bakom oss, både på den internationella arenan och i Sverige. Den ryska aggressionen har stegrats påtagligt det senaste året. Det är krig i världen. Miljontals människor befinner sig på flykt, fruktar för sina liv och söker efter en bättre tillvaro någon annanstans.

Terrorn gör sig påmind, genom avskyvärda avrättningar, förföljelser i Islamiska statens spår och på den afrikanska kontinenten, där en tioårig flicka placerades som självmordsbombare nu i helgen. Det är barbariskt. Det är hjärtlöst.

I delar av Västafrika skördar ebolaviruset fortfarande många liv på sin väg och påminner om att de säkerhetsutmaningar som världens står inför inte enbart är av militär natur.

År 2014 klämtade också klockan för klimatet. Det förberedande mötet i Lima hade behövt lägga en än bättre grund inför det avgörande beslutet senare i år om ett globalt klimatavtal.

Och bara för några dagar sedan skakades världen av terrorattackerna i Paris, bland annat mot den franska tidningen Charlie Hebdo. Dådet är ett ofattbart angrepp på demokratin. Vi får aldrig glömma bort att det demokratiska samhället bygger på press- och yttrandefrihet. Det fria ordet får aldrig tystas. Jag är stolt över det hav av människor som mötte upp på Paris gator men även runt om i vårt land för yttrandefrihet och mot terror.

Herr talman! Här i Sverige har två valrörelser inletts och avslutats. Efter en turbulent och politiskt instabil höst tog Stefan Löfven den 3 december det förhastade beslutet att avisera ett extraval, detta trots att Alliansen kvällen innan föreslagit det som tre veckor senare kom att bli kärnan i decemberöverenskommelsen.

Sverige måste kunna styras, och det måste finnas en offensiv och anständig opposition. Med decemberöverenskommelsen har vi fått tydliga spelregler på plats, spelregler som bygger på den princip som har väglett Sverige under decennier, nämligen möjligheten för det största alternativet att styra. Det gäller oavsett politisk färg, och det gäller även när ett nationalistiskt parti försöker skapa kaos och oreda.

Vänsterregeringen kommer att möta en stark och samlad opposition från Alliansens fyra partier. Riksdagens kommande omröstningar i tusentals frågor kommer att nagelfaras från Centerpartiet. Vi kommer att fortsätta att ta strid för en liberal ekonomisk politik, för fler jobb och företag och för rätten att bestämma själv och för hela landet. Sverige förtjänar bättre än att vara en lekstuga för kaos. Nu när vi är överens om spelreglerna väntar konflikt i det som är politikens livsnerv, nämligen de sakpolitiska frågorna.

Herr talman! Politik är på riktigt. Politik spelar roll. Det handlar inte bara om vilja, utan det handlar också om att förändra.

Under Alliansens åtta år i regeringsställning blev Sverige ett bättre land att leva i. Sverige står starkt i en orolig omvärld. Men mer

behöver göras. Det finns stora politiska utmaningar de kommande åren, och jag ska ta upp några av de mest centrala.

Jag börjar med jobben. Jobben är en nyckelfråga för Sveriges framtid, och vi behöver ta steg mot en fördjupad jobblinje.

Den andra är miljön. Sverige ska fortsätta vara världsledande inom miljö- och klimatpolitiken. Vi behöver en strategi för att fortsätta förena god miljö med ekonomisk tillväxt.

Den tredje handlar om hela landet. Sverige mår bra när alla delar av landet utvecklas. Vi behöver ett land som växer i takt. På många orter runt om i vårt land försvinner jobben i takt med att företag läggs ned eller flyttar. Utanförskapet är fortfarande alltför stort.

De små och medelstora företagen i Sverige är Sveriges största arbetsgivare. I 130 av 290 kommuner är det alla de människor som jobbar i små företag som ger mest skatteintäkter till kommunerna, som bygger den gemensamma välfärden och som är avgörande för vilken service som kommunerna kan erbjuda.

Centerpartiet vill se en fördjupad jobblinje som prioriterar just de jobbskapande företagen. Det är nämligen så vi får mer resurser till välfärden, det är så fler unga kan få jobb och det är så de som kommer nya till vårt land eller de som står långt från arbetsmarknaden får möjlighet att komma in i värmen på en arbetsplats.

En fördjupad jobblinje bygger på tre ben. För det första måste små och medelstora företag ges bättre möjligheter att anställa genom sänkta kostnader och minskat krångel. Det måste bli mer attraktivt att driva företag. Därtill måste trösklarna till arbetsmarknaden sänkas både genom fler jobb med lärlingslöner och en förändrad arbetsrätt, så att fler unga kan få ett riktigt jobb.

För det andra behöver branscher öppnas upp så att jobben kan växa fram och valfriheten säkras. Barnfamiljer måste fortsatt kunna få välja förskola, äldre måste kunna få välja äldreboende och vårdcentral och den som står utan jobb måste kunna få välja mellan en mångfald av olika arbetsförmedlare.

För det tredje behövs en fördjupad jobblinje för att integrationsprocessen ska funka bättre. Det handlar om jobben, men det handlar också om bostäder och boenden. Sverige måste erbjuda ett betydligt bättre flyktingmottagande. Det kräver att vi gör reformer, både på arbetsmarknaden och på bostadsmarknaden. Sverige ska inte bygga flyktingläger. Sverige ska erbjuda värdiga boenden.

Vi i Centerpartiet kommer att fortsätta att utveckla vår politik på dessa områden och kommer att återkomma med konkreta förslag inom alla dessa tre områden för en fördjupad jobblinje.

Herr talman! Det finns mer kvar att göra. En seriös och framtidsinriktad miljöpolitik handlar inte om att sätta miljö och tillväxt mot varandra, utan den handlar om att kombinera dessa två. Vi har under de senaste åtta åren lyckats minska utsläppen och gjort det framgångsrikt. Ansvarsfull miljöpolitik handlar om att skapa förutsättningar för en grön utveckling, inte om att hindra, stoppa eller förbjuda. Det är inte genom att man hindrar utveckling, stoppar jobb och förbjuder företag som klimathotet kan mötas, utan det är genom att man stimulerar miljösmarta lösningar och genom att man stimulerar

företagare, entreprenörer och innovatörer som varje dag hittar nya lösningar på hur vi ska få mer förnybar energi från skogen och åkern, minska utsläppen eller förbättra den biologiska mångfalden. Det är så miljö och tillväxt kan gå hand i hand.

Centerpartiet vill att Sverige ställer om från fossilt till förnybart. Vi vill se fler miljöbilar, vi vill se fler laddstolpar och elbilar, vi vill se fler lastbilar och bussar som är klimatsmarta, vi vill öka inblandningen av förnybara drivmedel i vanlig bensin och diesel och vi vill införa en skatt på farliga kemikalier så att barnens leksaker blir fria från gifter. Så skapar vi en grön och modern framtid.

Herr talman! Det finns mer kvar att göra även för att hela landet ska leva. Centerpartiet har en lång landsbygdskamp i ryggen. Vi vill ha både världens grönaste städer och världens modernaste landsbygd. Så enkelt är det.

Men Sverige måste växa i takt. Bruksorter, förorter, glesbygd och landsbygd är alla delar av Sverige som måste hållas samman. Samhällets värden produceras över hela landet. Det är en felaktig bild att tro att landsbygden lever på grund av staden. Beroendet är ömsesidigt. Utan jobb och företag stannar landsbygden. Utan de resurser som finns i form av malm, mat och mineraler stannar Sverige. Det är därför som vi behöver en jobbpolitik som ser till att industrin, bönder och välfärdsföretag kan blomstra i hela landet.

Vår politik handlar om att satsa på småföretagens villkor och strategiska investeringar, bygga järnvägar i form av höghastighetståg och nya bostäder, se till att tågen får fler stopp och satsa på bredband, service och bra mobiltäckning snarare än att staten ska komma med åtgärdspolitik och Amsplatser.

Herr talman! Vem hade trott att Bromma flygplats skulle bli symbolen för att hela landet ska leva. Vänsterregeringens hot om nedläggning kommer att klippa livsnerven för många av de regionala flygplatserna. Det skulle vara ett direkt hot mot tillväxt, jobb och företagande. Det skulle vara ett direkt hot mot landsbygden.

Under de kommande åren kommer Centerpartiet at stå för en tydlig och aktiv opposition mot vänsterregeringens politik. Vår politik är bra för jobben. Den förenar miljö och tillväxt och ger möjligheter att utveckla hela landet. Det är en politik som är bra för Sverige.

(Applåder)

Anf. 94 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det finns ett område där Sverige har blivit världsunikt under den borgerliga regeringstiden, och det är ingenting som jag skulle vara speciellt stolt över. Det är nämligen ett skolsystem som är offentligt finansierat men där skolföretag får ta ut hur mycket vinst som helst.

På tal om liberalism får det väl ändå betecknas som extrem nyliberalism. Det finns ett land som har ett liknande system, och det är Chile. Jag träffade Chiles president Michelle Bachelet vid årsskiftet, och vi funderade på hur det kunde komma sig eftersom Chile förut har haft Sverige som ett föredöme när det gäller skolsystem. Nu undrade hon hur det kunde komma sig att just våra två länder hade de mest

nyliberala skolsystemen i världen. Varken USA eller något annat nordiskt land tillåter privata företag att ta ut vinster på detta sätt.

När vi gjorde en liten översyn av hur det såg ut läsåret 2013/2014 kunde vi se att de största skolföretagen i Sverige under detta år på grundskolor och gymnasieskolor hade tagit ut över 650 miljoner kronor i vinst. Det är pengar som skulle ha kunnat gå till resurser till barnen och till lärarnas villkor. Men de gjorde inte det.

Konservativa Torys i Storbritannien, som ett tag övervägde att införa det skolsystem som de borgerliga partierna införde här, ändrade sig snabbt. Och Höyre i Norge ville i sin valkampanj inte kännas vid det skolsystem som högern har skapat i Sverige.

Nu hör vi allt fler som är bekymrade över den här utvecklingen. Men det finns ett parti som fortfarande inte verkar vara så bekymrade över utvecklingen, och det är Centerpartiet. Nu är frågan: Är det inte dags också för Centerpartiet att ompröva politiken på det här området?

Anf. 95 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Stefan Löfven för frågan men också korrigera honom på några punkter. Sverige är världsunikt på många områden, bland annat när vi kommer till den förnybara energin där Sverige är Europaledande och där det har skett en otrolig utveckling under Alliansens tid vid makten. Ett annat handlar om styrkan i vårt ekonomiska system och jobbtillväxten som vi har kunnat se i Sverige under de senaste åtta åren. Internationella bedömare och experter har rosat Sverige under de senaste åren. Jag hoppas att statsministern har sett just detta och vill fortsätta arbetet med dessa världsunika saker.

Nu är det Stefan Löfven som är statsminister, och vi har sett vad han som klassisk socialist har velat göra med det svenska skolsystemet. Han vill vrida tillbaka klockan. Han vill se till att föräldrar och elever inte ska få möjligheten i framtiden att välja skola. Han vill lägga sordin på friskolor som tar över nedläggningshotade byskolor på landsbygden. Han vill se till att kooperativ inte ska få finnas genom att han vill ha ett kommunalt veto.

Jag tycker att det är helt rimligt att den politiska debatten ska handla om ifall man vill gå tillbaka till en modell, en skola, där adressen och folkbokföringen ska avgöra var man ska gå, eller om man vill ha Centerpartiets modell med flera olika driftsformer inom skolans verksamhet och kunna välja pedagogisk inriktning, oavsett vem som är ägare.

Sedan ska det vara ordning och reda i den svenska skolan. Därför slöt Alliansen en friskoleuppgörelse med Socialdemokraterna och Miljöpartiet just för att få ordning och reda. Vi såg också till att täppa till en del av de saker som Stefan Löfven tog upp. Men denna uppgörelse har Stefan Löfven och den nya vänsterregeringen brutit. Frågan är varför Stefan Löfven inte står upp för de samarbeten som vi har haft under något år.

(Applåder)

Anf. 96 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag har sagt det förr från den här talarstolen, att en lögn inte blir mer sann bara för att man upprepar den. Det går mycket väl

för vem som helst att läsa betänkandet från Friskolekommittén. Där står exakt på vilka punkter man reserverade sig.

Frågan är ändå, Annie Lööf, hur många skolor som ska gå i konkurs. Hur många ska det bli? Ska det bli fler än JB Education, Praktiska gymnasiet och Snitz grund- och gymnasieutbildning i Göteborg? Detta är exempel på skolor som har slagit igen för att de gick i konkurs. De stängde dörren rakt i ansiktet på eleverna. Detta vill vi komma till rätta med och få en ändring på.

Det är klart att det också finns fristående skolor, ja, som gör ett bra jobb, och de ska vara kvar. Men det är just vinstkravet som ni absolut vill ha kvar och inte vill göra någonting åt. Ni vill beteckna skolan som en marknad vilken som helst. Vi tycker att det är fel.

Ni säger att ni vill ha låga skatter. Vore det då inte bättre att de låga skatterna gick till just skolbarnen och inte till vinster för skolföretagen?

(Applåder)

Anf. 97 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Alliansen lägger mer pengar 2015 på skolans område än vad vänsterregeringen gjorde i sitt budgetförslag. Det går att läsa svart på vitt.

En lögn blir inte en sanning bara för att man upprepar den, säger Stefan Löfven. Nej, det stämmer, och Stefan Löfven bröt friskoleuppgörelsen. Trots att han står och hävdar att han inte har gjort det, stämmer det.

Jag tror att statsministern behöver få en kurs i marknadsekonomi, för ska man ha olika alternativ inom skolans område med olika driftsformer och möjligheten till valfrihet krävs det att företag också ska kunna driva verksamheter. Ska man kunna vara företagare och driva en verksamhet ska det inte behöva krävas att man ska gå med underskott eller gå i konkurs, utan man måste kunna göra ett överskott, både för att kunna investera i sina egen verksamhet och för att få tillbaka insatta och investerade kronor. Jag tycker att det är rimligt att så är fallet.

Jag hade förväntat mig en statsminister som stod upp för gjorda överenskommelser och ordning och reda inom skolans värld, precis som på många andra områden.

(Applåder)

Anf. 98 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Den 12 september 2014 sa den dåvarande centerpartistiske ministern Eskil Erlandsson till Sveriges television att det värsta hotet mot landsbygden är Miljöpartiet i en regering. Det är ett värre hot än vargarna. Samma dag sa Annie Lööf till SVT att Miljöpartiets politik är en fara för välfärden.

Mot bakgrund av detta skulle jag vilja fråga Annie Lööf varför Centerpartiet har givit en regering där Miljöpartiet ingår carte blanche att genomföra vilken budget man vill under de kommande åren. Anser

inte Centerpartiet längre att Miljöpartiet är ett värre hot än vargarna och en fara för välfärden?

Anf. 99 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Svaret är enkelt: För att Sverige ska kunna styras stabilt och på grund av Sverigedemokraternas oansvariga agerande och att de har följt andra europeiska nationalistiska partiers väg, nämligen att ens främsta uppgift enbart är att ställa till kaos och oordning i ett parlament.

Sverigedemokraterna stod för bara några veckor och sa att oavsett regering och oavsett budget, och jag förmodar också oavsett innehåll, kommer de att fälla den om man inte lyssnar på Sverigedemokraternas pipa vad gäller kraftigt begränsad invandring. Då krävs det att anständiga partier ser till att styra upp verksamheten och att Sverige, som har haft ett stabilt politiskt system i decennier, också kan styras framöver.

Decemberöverenskommelsens kärna handlar om det som gällde innan Sverigedemokraterna valde att bryta praxis i december, nämligen att det största alternativet ska få möjligheten att styra.

Vi stöder inte vänsterregeringens politik. Som jag sa i mitt tal här tidigare kommer vi att vara en aktiv och kraftfull opposition. Vi kommer att utveckla vår ekonomiska politik. Vi kommer också att fälla regeringen, förmodar jag, i tusentals eller hundratals omröstningar under de komman-de åren, helt enkelt därför att vi tycker att regeringens politik är fel.

Däremot är jag beredd att ta ansvar tillsammans med andra partier som ser det som hedersamt att Sverige ska fortsätta ha ett internationellt gott rykte av politisk stabilitet, att göra upp om spelregler.

Man ska göra upp om rätt saker. Då handlar det om att Sverige ska kunna funka även i framtiden, trots att vi har ett parti vars politiska idé är att ställa till kaos. Det är jag beredd att försvara. Och jag kommer att fortsätta argumentera mot vänsterregeringen för en bättre landsbygdspolitik, en bättre företagarpolitik och, som jag precis sade till statsministern, för en bättre skolpolitik där människor ska få bestämma själva. Men faktum är att Sverigedemokraterna röstar både med de rödgröna och med Alliansen när det tjänar deras egna syften.

(Applåder)

Anf. 100 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Om Annie Lööf ville se kaos och oordning på riktigt kunde hon ha åkt ut till Husby eller till någon av de 30 städer som brann för inte särskilt länge sedan. Det var för att undvika den typen av händelser, den typen av utanförskap, segregation och kaos som vi var tvungna att sända en stark signal om att inriktningen på politiken som Sverige har fört under lång tid inte fungerar längre. Den sliter isär Sverige socialt, ekonomiskt och kulturellt, och den hotar jobben, välfärden och tryggheten. Därför var vi tvungna att agera som vi gjorde i budgetfrågan.

Decemberöverenskommelsens kärna är just att en minoritet ska kunna styra över en majoritet. Det är egentligen i strid med grundtankarna i en demokrati. Annie Lööf och Alliansen hade ju andra möjligheter.

Man hade kunnat prata och försöka förhandla med Sverige tredje största parti. Då hade man kunnat ha en annan regering. Man valde att inte göra det. Man valde att lägga sig platt och agera dörrmatta åt Stefan Löfven, trots att 57 procent av Alliansens väljare vill samarbeta med Sverigedemokraterna.

(Applåder)

Anf. 101 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Mina väljare vill inte samarbeta med Sverigedemokraterna.

Det finns ingen majoritet mot vänsterregeringen. De tre rödgröna partierna är större än Alliansens fyra partier, och jag är ledsen, Mattias Karlsson, men Sverigedemokraterna kommer aldrig att bli det femte alliansspartiet. Sverigedemokraterna är nämligen totalt opålitliga.

För drygt ett år sedan samarbetade man med vänsteroppositionen och fällde en skattesänkning, bara för att ställa till kaos. För ett halvår sedan i Sveriges riksdag samarbetade man med vänsteroppositionen för att fälla sänkta arbetsgivaravgifter för småföretag som anställer unga människor.

Ni ställer enbart till kaos. Ni går inte på de politiska idéerna, utan ni ser bara till att få uppmärksamhet. Det tycker jag är beklämmande.

(Applåder)

Anf. 102 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! På inget enskilt område blev konsekvenserna så stora av att de borgerligas budget gick igenom med Sverigedemokraternas stöd som på miljöområdet. Miljöbudgeten skars ned med 22 procent.

Det handlar om att man skar ned 1,2 miljarder till järnvägsunderhåll, 660 miljoner till skydd av värdefull natur och 350 miljoner på åtgärder för artbevarande viltförvaltning och biologisk mångfald. Man skar ned hela regeringens förslag om medfinansiering av klimatinvesteringar i kommuner och regioner, 183 miljoner till sanering och återställning av förorenade områden, 150 miljoner till förebyggande åtgärder mot naturolyckor och jordskred, hela regeringens investering i bra arbetsmiljö i klimatsmarta lokaler för landets lärare och elever, 100 miljoner till insatser för skydd av skog, 75 miljoner till övervakning av sådant som kemikalier i grundvatten som kan komma i dricksvattnet, 75 miljoner till åtgärder för havs- och vattenmiljö – nu tog fingrarna slut! Man skar bort 50 miljoner till klimatanpassningsåtgärder för att förebygga och begränsa samhällets sårbarhet till följd av klimatförändringar, 50 miljoner till utveckling av transportinfrastruktur, 20 miljoner till lantbrukare som drabbas av rovdjursskador eller som vill sätta upp stängsel för att förebygga rovdjursskador, 100 miljoner till energiteknik, 20 miljoner till energiforskning, 11 miljoner till Sveriges lantbruksuniversitet, 5 miljoner till miljöförbättrande åtgärder i jordbruket, 5 miljoner till bidrag för veterinärverksamhet i fält och hela regeringens medfinansiering av upprustning och energieffektivisering av miljonprogrammets bostäder.

På inget område var effekterna så stora av att Alliansens budget gick igenom med Sverigedemokraternas stöd som på miljöområdet. Därför måste jag fråga Annie Lööf: Anser Centerpartiet att dessa

budgetsatsningar på en fungerande miljö och på att Sverige ska nå sina miljömål var onödiga?

Anf. 103 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Och på skolans område blir det ett högre anslag med Alliansens budget än med den som Gustav Fridolin och vänsterregeringen lade fram. Det måste glädja utbildningsministern.

Jag skäms definitivt inte för vad Centerpartiet och Alliansen har gjort de senaste åtta åren i svensk miljö- och klimatpolitik. Först och främst höjde vi anslaget med 5 miljarder mellan 2006 och 2010 gentemot vad S och MP hade för budget 2002–2006. Det höga anslaget på totalt 20 miljarder under fyra år bibehöll vi fram till 2014.

Det har gjort att den förnybara energin har vuxit kraftigt. Snacka om resultat! För vindkraften handlar det om att vi har gått från en terawattimme till tio. På miljöbilssidan handlar det om att det fanns drygt 20 000 miljöbilar när de rödgröna lämnade regeringsmakten 2006 till att det i dag finns över 700 000. Resultaten har verkligen varit kraftiga.

OECD sa så sent som för ett halvår sedan att om övriga länder i världen hade följt Sveriges exempel på miljö- och klimatpolitiken hade världens klimatproblem varit lösta. Nu tror kanske inte jag det, men det var ett gott omdöme för vad Centerpartiet och Alliansen har gjort.

Frågan är vad Miljöpartiets miljöpolitik kommer att vara i framtiden. Som jag sa i ett tidigare replikskifte krävs det någon form av skatteintäkter från människor som jobbar och från företag som genererar saker för att man ska kunna ha någonting att fördela. Om man inte tror på ekonomisk tillväxt och om man har en budget som vänsterregeringen har lagt fram som kommer att innebära – som de själva säger – en dämpning av sysselsättningen och bnp blir det i framtiden ganska tufft att fördela medel till både infrastruktur och miljö, till exempel.

Jag är stolt över den budget som alliansregeringen har lagt fram. Helheten står för jobb och företag och offensiva satsningar på infrastruktur, miljö och klimat. Vi kan alltid göra mer, och det kommer Centerpartiet att visa under de kommande åren i opposition.

(Applåder)

Anf. 104 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Annie Lööf är nöjd och stolt. Jag är snarare orolig. Jag är orolig för vad det har inneburit att vi i åtta år, och nu med ytterligare en budget genomröstad, har haft en ekonomisk politik som inte har prioriterat skola och klimat. Utgiftsområde 16 för utbildning skars ned med en halv miljard i den budget som röstades igenom i riksdagen av Alliansen och Sverigedemokraterna. Utgiftsområdet för miljön skars ned med 22 procent. Det var alla de satsningar som jag räknade upp i mitt förra anförande.

Jag är inte nöjd. Jag är inte stolt. Jag är väldigt orolig. Sverige håller på att missa 14 av de 16 miljömål vi satte upp i bred politisk enighet. Det handlar om luften vi andas, vattnet vi dricker, gifterna i barnens leksaker och klimatet. Vi håller på att missa miljömålen. Då måste man ta krafttag för miljön. Därför gjorde vi dessa investeringar. Det

handlar om investeringar i underhåll av järnväg så att tågen kommer i tid och investeringar i att rusta upp miljonprogrammets bostäder. Är det verkligen onödiga investeringar, Annie Lööf?

Anf. 105 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Investeringar behövs, inte minst i infrastrukturen. Det är därför vi har lagt miljard efter miljard på bredbandsutbyggnad och fiberutbyggnad runt om i landet. Det är därför vi har lagt fram en investeringsbudget på över 500 miljarder till järnväg och väg under de kommande åren. Det gäller också i Sverige, och det är Alliansen som står bakom den politiken.

Det är också därför Centerpartiet har varit pådrivande för höghastighetståg. Vi har inte bara stått på barrikaderna och talat om detta utan också konkret presenterat det i Alliansens valmanifest och i den budget som nu ligger till grund som Sveriges statsbudget.

Jag ser fram mot att se hur Stefan Löfven och Gustav Fridolin nu kommer att förverkliga Alliansens budget, som gäller under 2015. Jag förutsätter att man gör detta och inte inför massiva skattehöjningar på jobb och företagande. Man ska se till att satsa på jobb och företag, för det är så vi får in medel och resurser för att kunna satsa på miljön, på infrastruktur och på en bra skola, till exempel.

(Applåder)

Anf. 106 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman, Annie Lööf, ledamöter och de åhörare som är kvar i salen! Det är uppenbart i denna debatt och även tidigare under Folk och Försvar i Sälen att vi står inför en ny Natodiskussion i Sverige. Flera borgerliga partier driver på starkt för att vi ska ge upp vår militära alliansfrihet och ansluta oss till Nato som militär allians. Det skulle naturligtvis vara ett stort steg för ett land som har haft en möjlighet att vara alliansfritt och bedriva en neutralitetspolitik under mycket lång tid. Det är en politik som i huvudsak måste kunna beskrivas som framgångsrik.

Jag menar att argumenten för fortsatt alliansfrihet är mycket starka. Det handlar om att vi ska ha en bas för en progressiv och självständig utrikespolitik. Vi ska inte dras in i krig och konflikter som vi skulle ha velat avstå ifrån. Vi vill inte i onödan öka spänningen och upprustningen i vårt närområde. Vi vill avveckla kärnvapnen, och inte ingå under deras paraply i en allians som baseras på kärnvapen. Jag tror att man ska fundera på om det är så bra att vara med i samma militära allians som Turkiet – ett land som konsekvent använder militären mot delar av sitt eget folk.

I denna fråga är Centerpartiet och Vänsterpartiet överens. Centerpartiet är för svensk alliansfrihet och mot Natomedlemskap. Så nu vill jag att du fyller på, Annie Lööf. Vilka är de andra goda argumenten för att vi ska stå fria från Nato även i framtiden?

(Applåder)

Anf. 107 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är bra att frågor om säkerhet, försvar och utrikespolitik är så tydliga i dagens partiledardebatt. Jonas Sjöstedt och jag är bara några av dem som har deltagit i Folk och Försvars konferens i Sälen under helgen. Den har bjudit på en viktig kunskapsinhämtning men också en bra debatt. Men jag tycker att det är sorgligt när svensk säkerhets-, utrikes- och försvarspolitik kokar ned till bara en enda fråga, nämligen frågan om Nato.

I mitt tal i Sälen lyfte jag både vikten av ett starkare svensk-finskt samarbete och vikten av att samverka i Norden. Jag lyfte behovet av en förstärkt försvarsförmåga och att vi nu lyssnar in både Försvarsmaktens och Försvarsberedningens förslag till ökad övning och ökad möjlighet till ökad incidentberedskap. Det handlar också om att se till att få in modern materiel i Försvarsmakten.

På frågan om Nato kan jag svara att jag inte har någonting emot kunskap. Jag har ingenting emot ny kunskap. Av den anledningen har Centerpartiet under flera år, trots att vi är skeptiska till ett Natomedlemskap, sagt att vi vill ha en utredning som tittar på för- och nackdelar med våra försvarssamarbeten. Vi vill också se en förutsättningslös utredning om just ett Natomedlemskap. Jag tror att alla tjänar på det. Jag är inte rädd för kunskap. Jag är inte heller rädd för att stöta och blöta argument.

Vad gäller Nato är det felaktigt att Sverige är neutralt. Det har vi förändrat sedan några år. Sedan många år tillbaka har vi haft samarbete i till exempel EU. Vi har en solidaritetsklausul där. Det är en sådan del.

Ett ja eller ett nej till Natomedlemskap måste bygga på fakta, inte på känslomässiga och historiska argument utan på nya och fräscha argument för framtiden. Därför vill jag ha en utredning som tittar på ett ja eller ett nej till Nato.

(Applåder)

Anf. 108 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag måste först säga att jag beklagar att Centerpartiet inte försvarar sin egen politik. Om de verkligen är emot ett Natomedlemskap är det dags att höja rösten i den debatt som pågår nu och också ta den debatten.

Det är ganska uppenbart varför man nu talar om en utredning. Det finns två skäl. Det ena är att man stegvis med värdlandsavtal, stora militärövningar och utredning inåt och utåt vill förbereda för Sveriges Natomedlemskap. Det är i praktiken steg på väg mot Natomedlemskapet.

Det andra är att borgerligheten är oenig. Och då utreder man i stället för att ta debatten. Men jag menar att ni får bestämma er. Om ni vill ha in Sverige i Nato är det betydligt ärligare att säga att vi ska ta en diskussion och framför allt att ge svenskarna en folkomröstning.

Kan du vara överens med mig, Annie Lööf, om att ifall frågan om svenskt medlemskap i Nato blir till allvar ska frågan skickas till folket för avgörande?

(Applåder)

Anf. 109 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jonas Sjöstedt och jag har debatterat den här frågan ett antal gånger. Jag är inte beredd att förorda en folkomröstning. Anledningen till det är enkel. Min partistämma behöver diskutera frågan. Vi säger nej till svenskt Natomedlemskap, men vi säger ja till kunskap och en utredning om detta. I höst har vi en stämma. Då ska vi diskutera dessa frågor. Jag kommer att följa vad den stämman landar i.

Jag ser fram emot en spännande försvars- och säkerhetspolitisk debatt, både i mitt eget parti och i det övriga samhället, under de kommande månaderna. Men tills dess står jag fast vid de beslut som Centerpartiet har fattat och haft under lång tid.

Men jag vill understryka att det är sorgligt om svensk säkerhetspolitik enbart handlar om nej till Nato eller ja till Nato. Den måste handla om hur svensk försvarsförmåga ska stärkas. Den måste handla om hur vi utvecklar våra försvarssamarbeten, oavsett om det är på nordisk nivå, på europeisk nivå eller på övrig internationell nivå. Det tror jag är viktigt, och jag vill understryka det i den här debatten.

(Applåder)

Anf. 110 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Vi lever i en tid av betydande politiska förändringar, både i den svenska inrikespolitiken och internationellt.

Det går bara att förfäras över våldsdåden i Paris, attackerna på dem som gick och handlade i mataffären inför sabbaten och det förfärliga mördandet av dem som uttryckte det fria ordet. Om detta är vi och ska vi vara överens. Det handlar om att försvara det öppna samhället och dess grundläggande värderingar.

Samtidigt är det förfärliga i Paris bara en liten del jämfört med den terror som utspelas i Nigeria där 2 000 människor mördas på en dag eller det besinningslösa våld som Islamiska staten utövar i Syrien och Irak. Inför detta måste vi vara flera saker samtidigt. Vi måste vara fasta och tydliga. Och vi får inte vara naiva i vår kamp mot terrorism, till exempel när det gäller att bekämpa att frivilliga åker även från vårt land för att delta i den här typen av brottslighet.

Samtidigt får vi inte vara rädda på det viset att vi inskränker det öppna samhälle som attackeras av dem som motsätter sig det. Åtgärder mot terrorism som innebär massövervakning eller övergrepp på enskildas integritet är egentligen en seger för terroristerna och inte för dem som försvarar det öppna samhället.

I inrikespolitiken har vi kunnat se en unik decemberöverenskommelse. Även om Vänsterpartiet inte är en del av denna överenskommelse och är fria att agera oavsett överenskommelsen speglar den två positiva delar i den svenska politiken. Den första är att vi nu kan lämna en period då det har fokuserats på politiskt maktspel. Nu kan vi få någonting gjort. Väljarna har rätt att kräva och förtjänar att det blir lite mer verkstad i Sveriges riksdag.

Den andra är att rasisterna i Sverigedemokraterna inte längre kan kidnappa den politiska processen för att bedriva sitt maktspel i politiken. Detta är i grunden något positivt.

Nu vill vi i Vänsterpartiet genomföra det som vi förhandlade fram med regeringen, med socialdemokrater och miljöpartister. Nu är det dags att få saker gjorda. Vi vill att det som vi kom fram till i vår överenskommelse, om att begränsa kommersialiseringen i välfärden och ta bort vinstjakten, ska bli verklighet. Vi vill att de reformer, efterlängtade reformer, som vi enades om i förslaget till statsbudget ska genomföras så fort som möjligt. Tyvärr går det inte så fort som vi hade önskat, men nu finns alla möjligheter att göra verklighet av politiken.

Grunden för ett fortsatt budgetsamarbete, som Vänsterpartiet är öppet för att förhandla om under mandatperioden, är dock att överenskommelsen om att få bort vinstjakten i välfärden hedras och genomförs som planerat. Vi måste få en välfärd att lita på, en välfärd där utbildning, sjukvård och äldreomsorg fördelas efter behov inte efter vinstintresse. Vi måste få en välfärd där man kan lita på att skolan inte går i konkurs och där man inte ska behöva uppröras över att personal fattas därför att någon gör vinst på ens förälder på äldreboendet.

Välfärden kräver dock mer än så. Att ta bort det råa vinstintresset som styrande i välfärden är ett första steg. Men vi behöver göra mycket

mer. Vi behöver ta bort själva marknadstänkandet också i den gemensamma välfärden som ofta hindrar demokrati, medarbetaransvar och inflytande för dem som välfärden är till för. Vi behöver mer resurser, till exempel i äldreomsorgen där vi hade föreslagit det men där det försvann. Vi behöver en demokratisering av välfärden så att den blir mer lyhörd och mindre centralstyrd. Överenskommelsen om att ta bort vinstjakten är ett steg på vägen mot en sådan utveckling.

Herr talman! Nu vill vi också genomföra de nödvändiga reformer som vi kom överens med regeringspartierna om i budgeten. Nu ska fas 3 avskaffas. Nu ska den bortre parentesen i sjukförsäkringen försvinna. Nu ska a-kassan höjas. Nu ska investeringarna i järnvägen ökas. På längre sikt är det viktigt att se till att få en ekonomisk politik som leder till bra ekonomisk utveckling men också ser till att välfärden får de resurser som välfärden behöver.

Vi måste bedriva en aktiv politik för att minska samhällsklyftorna i Sverige, mellan rik och fattig och mellan män och kvinnor. För första gången på många år kunde Sveriges riksdag rösta för en budget som minskade klyftorna i Sverige, som minskade inkomstklyftan mellan män och kvinnor och som satsade på dem som hade allra minst. Men Sverigedemokraterna valde att rösta bort den budgeten tillsammans med de borgerliga.

Vi behöver också se dem som förlorade under många år med borgerligt styre. Det handlar om de ensamstående föräldrarna och den växande barnfattigdomen. I vår budget fanns förslagen: underhållsstödet, en kulturskola som alla barn skulle ha råd att gå i och att alla ska ha råd med mediciner och barnomsorg på obekväm arbetstid. Det är dags att åter genomföra viktiga sociala reformer.

(Applåder)

Vi måste dock gå vidare också. Större utmaningar för den ekonomiska politiken väntar framöver. Vi måste öka investeringarna i Sverige, både de offentliga och de privata. Det kan man göra genom ekonomisk politik som inte torftigt fastnar ensidigt vid skattesänkningar.

Vi måste göra klimatomställningen, vi måste få de gröna jobben och om vi ska kunna bekämpa arbetslösheten måste vi se över de ekonomiska ramverken så att den ekonomiska politiken avpassas för att kunna få full sysselsättning i Sverige. Detta är endast möjligt att göra i samarbete med Vänsterpartiet, inte med borgerliga partier i Sveriges riksdag. Så ser det politiska läget ut.

Den 25 januari är det ett viktigt val i Europa. Då väljer det grekiska folket ett nytt parlament. För första gången kan EU få ett medlemsland som säger nej tack till den torftiga högerpolitik, den europolitik och det centralstyre som har lett till mycket elände och mycket fattigdom i södra Europa.

Anna Kinberg Batra talade tidigare i sitt anförande om EU som en ekonomisk motor. Men faktum är att Europa har bland den sämsta ekonomiska utvecklingen i hela världen. En del av det beror på att euron som projekt har misslyckats och att den torftiga högerpolitiken med ständiga åtstramningar har varit inte bara en social katastrof utan också en ekonomisk katastrof för flera av krisländerna.

Därför kan vi se en situation där vänsterpartiet Syriza möjligen vinner en majoritet av mandaten i det grekiska parlamentet – en unik händelse i europeisk politik och någonting som jag hoppas kommer att ske. Det

måste bli en politik som sätter människors välfärd och ungdomars arbete före att bankerna alltid ska gå fria från de misstag och de missförhållanden som de själva har skapat. Det kan ske efter det grekiska valet, även om ingen ska underskatta de enorma utmaningar som landet står inför efter det att EU, euron och högern i skön förening har kört landet i botten.

Det är nästan svårt att begripa hur djup den sociala krisen har varit efter eurokrisen. I Grekland är sex av tio unga utan arbete. Många barn får inte nödvändiga vaccinationer. Det rapporteras regelbundet om barn som svimmar av hunger i grekiska skolor. De betalar högerpolitikens och eurons pris i dag, och det är hoppingivande att någon är beredd att slå in på en annan väg.

Här i Sverige kommer säkerhetspolitiken – i vid mening, hoppas jag – och kanske mest försvarspolitiken att diskuteras. Vi menar att det vore ett ödesdigert misstag att ge upp vår militära alliansfrihet. Den tjänar oss bäst, kanske inte främst för vår egen skull utan främst för att vi då kan spela en bättre roll i världen för fred, för nedrustning och för rättvisa. Det gör man bättre när man inte är bunden till en militär allians, för då får man andra lojaliteter.

Herr talman! Med dessa ord vill jag tacka för mig, och jag ser fram emot replikskiftet.

(Applåder)

Anf. 111 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jonas Sjöstedt och jag har hållit igång under dagen genom att diskutera Europafrågor i sociala medier. Jag ser fram emot att kunna göra det på riktigt här i kammaren.

Jag nämnde ju det faktum att enligt SCB är det fler svenska jobb än någonsin – en miljon jobb – som kommer av att vi är öppna för handel inom Europa och att vi har utvecklat EU:s inre marknad. Då kontrar Jonas Sjöstedt med att barnen svimmar i de grekiska skolorna. Återigen vill jag nämna Jonas Sjöstedts ganska extrema retoriska nivå, om inte annat än för att den är underhållande.

Om vi håller oss till saken måste jag fråga hur den viktiga europeiska återhämtningen – den kan vi nog vara överens om att Europa behöver – skulle bli bättre av att det straffar sig att arbeta genom rekordhög beskattning. Om man minskar den svenska valfriheten och arbetar färre timmar – till och med färre timmar än vad Miljöpartiet föreslår – om man utmålar företagare som skurkar, om man hotar tillväxten genom att centralisera beslut som människor och företag själva får försvara och om man utmålar handeln som hotfull genom att Vänsterpartiet intar sitt vanliga motstånd mot euron, hur gör någon av dessa saker att Europa blir starkare och kommer ur krisen?

Den 25 januari, Jonas Sjöstedt, är det ju inte bara extra val i ett visst europeiskt land. Då kommer också årets mest efterlängtade lön för väldigt många svenska familjer. Dit brukar det vara långt efter julhelgen. Ju fler som kan få årets första lön, desto starkare blir Sverige. Men hur blir de fler av Vänsterpartiets jobbfientliga politik?

Anf. 112 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Kinberg Batra beskriver det som underhållning att prata om den sociala krisen i Sydeuropa. Det är massarbetslöshet, det är fattigdom, det är migration och det är på blodigt allvar. Det är därför som så många människor vänder sig mot de partier som har genomfört den här politiken. En del av orsaken till detta är den ekonomiska politik som man har påtvingats av Europeiska unionen. Bnp har fallit med 25 procent i Grekland. Det är en katastrofal utveckling, och den har skett under styre av ditt broderparti, Ny demokrati i Grekland, och diktaten från Europeiska unionen. Att säga att det är en framgångsrik ekonomisk politik är faktiskt helt ödesdigert.

I själva verket har åtstramningen varit så hård att man har skadat den reala ekonomin i grunden. Man kan se på Europas mycket långsamma återhämtning jämfört med USA, som har haft en mer expansiv ekonomisk politik. Jag önskar att det fanns lite mer intellektuell höjd i den svenska borgerligheten så att man förmådde att formulera en ekonomisk politik på något annat sätt än bara genom skattesänkningar och åtstramningspolitik.

(Applåder)

Sedan ställde Anna Kinberg Batra en rad frågor. Jag ska försöka att svara på dem så gott jag kan.

Varför är vänsterpolitik bättre för ekonomin? Jo, mycket tyder på att en jämnare inkomstfördelning också ger en bättre ekonomisk utveckling. En ekonomi där mer går till reala investeringar, både privata och offentliga, är bättre än en ekonomi där mer går till spekulation, till exempel på finansmarknaden, som tenderar att blåsa upp bubblor och skada den reala ekonomin på sikt.

Investeringar, miljöomställning, kommunikation och utbildning är sådant som långsiktigt höjer konkurrenskraften. Det har inte bara temporär effekt som skattesänkningar har utan det har en långsiktig effekt på samhällsutveckling och på ekonomisk utveckling i framtiden.

Det finns inget samband mellan en låg andel offentliga utgifter och en bättre ekonomisk utveckling. Tvärtom tenderar länder som har utvecklade välfärdsstater att vara mer stabila och ha en bättre ekonomisk utveckling på sikt. Ni har helt enkelt fel.

(Applåder)

Anf. 113 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag ursäktar mig gärna om det som jag sade om under-hållning råkade missuppfattas. Det som är närmast komiskt är inte situa-tionen i Grekland, som jag tar på mycket stort allvar. Men det som är närm-ast komiskt är att Jonas Sjöstedt kopplar den situationen till Bryssel och använder uttryck som till exempel EU-diktat.

EU är varken mer eller mindre än ett av världens mest framgångsrika samarbeten mellan demokratier, och det ska vi använda på rätt sätt. Ett litet, öppet land som Sverige har nytta av att svenska företag och medborgare kan röra sig över gränser och använda den möjligheten så väl som möjligt.

Det framgår inte av Jonas Sjöstedts inlägg hur vi skulle bli starkare eller hur jobben skulle bli fler genom ett avståndstagande från EU. Det var från den utgångspunkten som jag ställde min fråga.

Det är fler än någonsin i Sverige som kan se fram emot den 25 januari, och då talar jag inte om Grekland utan om lönen. Det är fler än någonsin som får lön därför att de har jobb, och det är också fler än någonsin som kan leva på sin lön varaktigt, till glädje över att kunna försörja sig själv. De behöver bli fler, det blir de inte med Jonas Sjöstedt.

Anf. 114 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Tanken i Anna Kinberg Batras argumentation är att EU leder till mer frihandel och mer välstånd. Faktum är att det blev sammantaget fler handelshinder vid EU-medlemskapet eftersom man där var mer protektionistisk än vad vi är i Sverige.

Det andra är att EU är mer byråkratiskt på många sätt. Byråkrati är sällan bra för ekonomisk utveckling, även om borgerligheten tenderar att blunda för det när det kommer från Bryssel.

Sedan, när det gäller euron, är det väl grundläggande ekonomisk kunskap att länder som har helt olika utveckling av inflation och produktivitet mår bra av att kunna anpassa sådant som växelkurs och räntenivå till de nationella förutsättningarna. Det är helt enkelt det som vi har sett. Det är lika enkelt som Ronny Eriksson beskrev det, att euron är som att ha centralvärme i hela Europa och en termostat som man sätter i Frankfurt. Det är okej för Tyskland, men det kan bli för kallt i Rovaniemi och för varmt i Grekland.

(Applåder)

Anf. 115 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! En god landsbygdspolitik handlar om att skapa förutsättningar för att arbeta och leva i alla delar av landet. Grunderna för hur hela Sverige ska kunna utvecklas och växa handlar om att skapa möjligheter för jobb och företagande, om att sänka kostnader och om att riva hindren för att driva företag.

Den som känner till Sveriges geografi vet att det är ett avlångt land med stora avstånd. Många företag, särskilt skogsindustrin, står för 127 miljarder i exportnetto. Det är en viktig kugge för svensk ekonomi och svensk export. Lastbilstransporter är då ofta det enda alternativet.

Jonas Sjöstedt säger sig värna landsbygden, Norrland och sitt hemlän Västerbotten och Umeå, men i praktiken slår hans politik undan benen för företagen och därmed för jobben utanför storstäderna. I Frankrike och i Danmark har socialistiska regeringar stoppat liknande kilometerskatt och lastbilskatter just av det skälet att man vill värna landsbygd, jobb och företagande.

Jonas Sjöstedt borde dra lärdom av sina röda systerpartier. Rött må vara Jonas Sjöstedts favoritfärg, och med hans politik blir det inget annat än röda siffror i företagens bokslut. Jag vill därför fråga Jonas Sjöstedt: Varför är röda siffror för de jobbskapande företagen svaret på hur hela landet ska utvecklas?

Anf. 116 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Annie Lööf för att hon lyfter upp landsbygdsfrågorna i den här debatten. Det är bra att de får den plats de förtjänar.

Frågan gäller vägslitageavgift för de tunga lastbilarna i Sverige. Varför behövs den? Varför är den bra? Det ska jag gärna förklara. Det första är att vi har ett akut klimathot. Den enskilt snabbast växande källan för utsläpp är de tunga lastbilstransporterna. Det går inte att komma ned till utsläppsnivåer som är hållbara om vi inte styr om från lastbilstrafik till järnväg och till mer miljövänliga sätt att transportera saker.

Det här är ett av de svåra ögonblick då intressen står mot varandra i politiken och då man tar konsekvensen av att vara grön. Vi måste ställa om. Det gäller allvar. Klimatet väntar inte. Vi vågar ta den konsekvensen. Jag beklagar att Centerpartiet, när det ställs inför dessa val, gång på gång tar den enkla vägen och inte vågar ta något svårt beslut som klimatet kräver.

Ett sådant system kan naturligtvis avpassas till Sveriges geografiska förutsättningar. Man kan välja att lägga en lägre skatt på vissa vägsträckor, till exempel på dem som skogsindustrin behöver. Det tycker jag att man ska göra. Jag inser att det kan bli problem, även om de överdrivs våldsamt av den borgerliga sidan.

Utöver det avgörande miljöargumentet finns ett annat tungt argument, nämligen att den svenska åkerinäringen blöder. Företagen går i konkurs. De slås systematiskt ut, och det sker på grund av fiffel och båg, svartarbete, dumpning av arbetsvillkor och chaufförer som utnyttjas hänsynslöst. En lika beskattning i form av kilometerskatt, som baseras på gps och ger större möjligheter till kontroll av vem som faktiskt kör, skulle kunna ge svenska åkerier en sjyst konkurrens. Svenska lastbilschaufförer skulle få möjlighet att konkurrera på lika villkor.

Jag förstår inte hur ni, Annie Lööf, kan försvara ett system som sätter utnyttjande av människor från andra länder i system. Det är det ni gör när ni inte vill se dessa problem och inte vill använda moderna, styrande verktyg.

(Applåder)

Anf. 117 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Kilometerskatt, lastbilsskatt, vägslitageavgift – kärt barn har många namn i Vänsterns Sverige. Faktum kvarstår att socialistiska regeringar i både Danmark och Frankrike har valt att ta bort den skadliga skatten. De har argumenterat för att ta bort den på grund av att den slår hårt mot företag, jobb och landsbygd.

Det stämmer, Jonas Sjöstedt, att vi måste ställa om till en ökad andel förnybara bränslen. Det är därför Centerpartiet föreslår miljöbonus, alltså för att man ska köpa klimatsmarta lastbilar och bussar. Där behöver vi göra mycket.

Låt oss se på förutsättningarna för exempelvis skogsindustrin. Inom skogsindustrin är avstånden för transporter ofta mindre än 10 mil. Därför är järnvägen sällan ett alternativ. Ska man differentiera det som Jonas Sjöstedt säger innebär det att om vi sänker skatten på en väg

måste den höjas på en annan, till exempel där mjölktransporterna går, för att få in de 4 miljarder som lastbilsskatten ska dra in.

Jag ställer återigen frågan till Jonas Sjöstedt: Vad säger du till dina vänner i Västerbotten och Umeå när du vill lägga på dem en skatt på avstånd, en straffskatt just för att de bor i Norrland?

(Applåder)

Anf. 118 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Är en kilometerskatt eller en vägslitageavgift skogsnäringens död? Nej, naturligtvis inte. Dels kan den avpassas efter olika näringar, dels överdriver man de problem som finns. Jag tycker att ni är väldigt okloka, Annie Lööf, när ni väljer den frågan som stridsfråga. Också ni kommer så småningom att komma fram till att det är nödvändigt, och det blir lite mindre pinsamt att backa om man inser det.

Jag tror att många borgerliga politiker inser att det är väldigt rationellt att använda ekonomiska styrmedel, att det är så det fungerar. Då får man nödvändiga resurser till att renovera järnvägar som man inte kan köra gods på. Vi var båda i Sälen. Västerdalsbanan har förfallit. Sågarna vill köra sina trävaror på den men det går inte, för banstrukturen håller inte. Att då säga att vi ska satsa mer på lastbilarna och inte satsa på järnvägen är helt enkelt en väldigt oklok politik både för landsbygdsutvecklingen och för miljön.

Man kan använda timmerterminaler. Man kan ha omlastningar. Många skogsföretag gör det redan i dag. Frågan är: Vill vi vara moderna eller vill vi vara populistiska?

(Applåder)

Anf. 119 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag reagerade över beskrivningen av Grekland. Det är sant som Jonas Sjöstedt säger, att valet i Grekland verkligen kan resultera i en stor skräll. Om Jonas Sjöstedts kommunistiska broderparti vinner i Grekland kan det utlösa en ganska stor kris i det europeiska samarbetet, skulle jag säga.

Då säger Jonas Sjöstedt att Greklands problem beror på det europeiska samarbetet. Så ser inte grekerna det. De förstår att det beror på att de levt över sina tillgångar. Sedan vill de gärna att någon annan ska betala. En statsskuld på 180 procent är inte något som bankerna tvingat på dem, Jonas Sjöstedt. Det har de själva gjort. De har själva valt att gå in i detta. De har en fullständigt ohämmad utgiftspolitik.

Jonas Sjöstedts drömsamhälle är ett samhälle med alla dessa bidrag och statliga ersättningar som går till precis allting. Det är en fullständig avsaknad av marknadsekonomisk dynamik. I den offentliga sektorn finns bara monopol och stora och tröga byråkratier. Det är ett riktigt socialistiskt drömsamhälle. Det ska sägas att den politiken också har förts av högerregeringar. Den konservativa nya demokratin har minsann inte fört någon liberal västerländsk ekonomisk politik. Det har varit en fullständig monopolpolitik och socialistisk politik. Det är det som försatt Grekland i den situation de nu befinner sig i.

Då säger Jonas Sjöstedt: Nej, nej, det är eurons fel. Den fråga jag vill ställa till Jonas Sjöstedt gäller hans broderparti Syriza, som kanske kommer att vinna valet. De går till val med ett entydigt budskap, att de till inget pris vill lämna eurosamarbetet. Kan Jonas Sjöstedt förklara varför?

Anf. 120 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Det är sant att Syriza inte vill lämna eurosamarbetet, även om jag tror att de inser att det så småningom kommer att bli så. Jag tror att de gjorde ett stort misstag som gick in i en valutaunion. Du gör det så enkelt, Jan Björklund, men du inser nog att om länder har helt olika ekonomisk utveckling får det oönskade effekter om de har en valutaunion.

Vi hade länder som var överhettade, som hade negativ realränta, till exempel Spanien. Hur bra är det för bostadssektorn? Det kan man fundera på. Det blir en explosion av skuldsättning, och sedan faller banksystemet ihop. Det hände i Grekland, det hände i Spanien, det hände på Irland. Det är klart att det berodde på att de var låsta vid en viss ränta och en viss valuta.

Vad gör då EU? Jo, allt koncentreras på att rädda banksystemet. Det mesta av de pengar som gått till Grekland har gått till att rädda banksystemet och köpa ut de tyska och franska banker som hade lånat ut pengarna. Nu har de klarat sig. Nu är de ute.

Det som förvånar mig mycket, Jan Björklund, är att du inte vill att marknadsekonomin ska gälla finanssektorn. Marknadsekonomin ska bara gälla några saker. Om banker ställer till det, om de lånar ut pengar på ett felaktigt sätt, om de spekulerar, är det alltid skattebetalarna som i slutändan ska betala det hela. Du har någon sorts blind fläck som gör att du inte ser vad den finansiella sektorn ställer till med.

Sedan vältrar man över kostnaderna på grekerna. Ja, det har funnits många problem med Grekland. Det är den grekiska vänstern väl medveten om och också villig att göra någonting åt. Jag kan förstå den vrede som många greker känner när de inte har sjukvård men bankerna ändå skulle köpas ut till varje pris. Pengarna som de ”får” går till någon helt annan, och de har inte möjlighet att ta sig ur den ekonomiska krisen.

Jag är ledsen att behöva säga det, Jan Björklund, men det är din önskedröm som har havererat. Det är du som har trott på euron. Det är du som har trott på den ekonomiska politiken. Nu står vi här. Både politiken och länderna har gjort bankrutt, och vanligt folk får betala priset.

(Applåder)

Anf. 121 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det är ett antal länder i Europa som har fört den ohämmade med. De har själva försatt sig i den situationen. Den ekonomiska politik man bör föra är enligt min uppfattning den som Sverige har fört de senaste åtta åren. Vi går ur finanskrisen som en av västvärldens starkaste ekonomier, Jonas Sjöstedt, eftersom vi inte har gjort som Grekland, eller som du hade önskat att också Sverige skulle ha gjort, fört en ohämmad utgiftspolitik där sedelpressarna hade fått rulla. Det fungerar inte.

Ja, systemkritiska banker kan man inte låta gå under. Det är erfarenheterna från 30-talet. När man lät bankerna gå under, gå i konkurs, ställdes vanliga människor med huslån på bar backe. Besparingarna utraderades över en natt. Det ledde till ett socialt missnöje som i sin tur ledde till att demokratin gick under i Europa. Det går inte att göra så.

Den framgångsrika krishanteringen den här gången är att vi inte har fått 1930-talets politiska följder av en kris som på ett sätt hade samma karaktär.

Nej, Jonas Sjöstedt, det är inte euron som östra Europa och Sydeuropa längtar bort från. De går in i eurosamarbetet. Det är socialismen de inte vill tillbaka till.

(Applåder)

Anf. 122 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Vi får väl se vad de längtar efter i Grekland i valet den 25 januari. Det verkar inte riktigt som att Jan Björklunds vänner hör till dem som vinner.

Det här är mycket mer komplext än vad som ryms i Jan Björklunds retorik, som det ofta är. Spanien hade låg skuldsättning, riktigt låg. Irland hade jättelåg statsskuld. Sedan kom eurokrisen, överhettningen, räddningsoperationer för bankerna, och nu har de skulder som de inte kan betala. Att inte kunna se grundläggande nationalekonomiska fakta när man diskuterar frågan gör att man heller inte kommer att hitta lösningar på problemen. Det är där vi skiljer oss åt.

Sedan har vi ett program för att göra någonting åt den här typen av ohämmad finansiell spekulation genom en bankdelningslag. Skilj bankvä-sendet från spekulationen! Ge garantier till bankväsendet men inte till spe-kulanterna! Se till att inte tillåta helt bisarra former av finansiell spekula-tion som är direkt samhällsfarliga! Men ni verkar inte vara intresserade. För er är det viktiga att stå och moralisera över greker, inte att marknads-ekonomin ska gälla banksystemet.

(Applåder)

Anf. 123 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jonas Sjöstedt vet vad vi ska prata om. Jag tänkte nämligen prata integrationspolitik också med honom.

Min uppfattning är att vi i Sverige precis som hittills ska stå upp för asylrätten. Sverige har erbjudit väldigt många människor på flykt undan krig och förföljelse en fristad. Det har betytt väldigt mycket för de människorna, och det har också spelat en stor roll för vårt eget land.

Men vi lyckas inte tillräckligt bra med integrationen i Sverige i dag. Det här drabbar framför allt de personer som kommer hit och som inte har de relationer som vi som har bott här längre har, som inte har kontakterna, som inte har språket i sin hand, som kanske inte har relevant yrkesutbildning eller vad det nu kan vara. Väldigt många människor hamnar i ett förfärligt utsatt läge. Många får vänta alldeles för länge på att komma in på arbetsmarknaden. Många har en bostadssituation som är allt annat än bra. Vi har misslyckats med integrationspolitiken såtillvida att alltför många människor får vänta alltför länge på att bland annat komma i arbete. Vi behöver göra mer.

När man presenterar ett förslag blir det ofta så att det kletas på en etikett och att diskussionen sedan är över. Jag tycker att vi i Sverige måste komma förbi detta. Vi måste komma till ett läge där det går att diskutera seriöst hur vi ska kunna förbättra situationen.

Min fråga är kort och gott: Vilka är Jonas Sjöstedts och Vänsterpartiets förslag för att förbättra den integrationspolitik som inte fungerar tillräckligt bra i Sverige i dag?

Anf. 124 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Göran Hägglund för frågan. Det första vi vill göra är att se till att man läser svenska från första dagen man kommer till Sverige. Detta tycker vi att det är viktigt att ändra på direkt. Många sitter i dag länge utan att börja läsa svenska. Väntetiderna är långa i ett system där det är många asylsökande som kommer. Detta är en konkret och praktisk åtgärd. Språket är en nyckel till integrationen.

Det andra vi vill göra är att se till att alla kommuner tar ansvar för integrationen. Några tar i dag ett väldigt stort ansvar, andra nästan inget alls. Vi vill att man ska få besked i god tid om att man får asylsökande till sin kommun, så att man kan planera: Finns det platser i förskolan och skolan? Hur ska vi lösa alla de här sakerna? Det får inte kommunerna i dag, vilket ställer till med enorma utmaningar. Plötsligt kommer det en flyktingförläggning. Oj! Man måste då ordna platser i skolan och så vidare. Man gör sitt bästa, och man gör det ofta väldigt bra. Men det måste bli ett planerat system.

Det hänger ihop med att vi inte tycker att det är lämpligt att kortsiktiga vinstintressen styr flyktingförläggningarna. Vi måste bygga upp en egen kapacitet i Migrationsverkets regi med förläggningsverksamhet som gör att man kan få planering, framförhållning och bra kvalitet. Det ingick så-dana planer i den budgetproposition som Göran Hägglund var med och röstade ned.

Sedan tror vi att etableringen av de nyanlända bäst görs av kommunerna. Det var ett misstag att lägga över detta på arbetsförmedlingarna. De bär ändå en stor del av helhetsansvaret.

Det är några delar av vår politik för ett bättre mottagande av asylsökande.

Jag tycker att era förslag är sämre, Göran Hägglund. Vad innebär tillfälliga uppehållstillstånd? Jo, de innebär sämre integration, eftersom man inte vet om man får stanna. De innebär mer byråkrati, eftersom varje ärende ska prövas fler gånger, även om man till exempel kommer från Syrien och vet att man inte kommer att kunna återvända.

Ni vill också göra det ekonomiskt tuffare för de asylsökande, som om problemet vore att de fick frikostiga ersättningar. De får ju nästan ingenting i dag! Jag tror inte att människor blir bättre på att komma in i det svenska samhället för att de blir fattiga.

(Applåder)

Anf. 125 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar Jonas Sjöstedt för svar. Tidigare har jag fått svar från Stefan Löfven om att sjukförsäkringen är viktig och från Gustav Fridolin om att det är bra med en bra skola. Nu var det svar

som berörde området och som förstås kan spela en viss roll. Det är viktigt med svenskundervisning tidigt, för språket är en nyckel till att komma in på arbetsmarknaden, vilket i sin tur är en nyckel till att kunna utveckla språket mer och så vidare.

Våra förslag handlar bland annat om uppehållstillståndens karaktär, som Jonas Sjöstedt var inne på. Vi tror att våra förslag leder till bättre incitament för fler människor att komma i arbete, och arbete är nyckeln för att komma in i det svenska samhället. Vi vill förändra ordningen för hantering av ärenden som rör så kallade säkra länder. Den hanteringen går att göra betydligt snabbare och bättre än i dag. Vi kommer att komma med ytterligare förslag som bland annat handlar om bostadspolitiken.

Jag tycker att vi ska ha tuffa debatter om vilka åtgärder som är lösningen. Vi måste våga diskutera de här frågorna. Annars kommer människor att känna sig väldigt främmande för politiken.

Anf. 126 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tror också att man kan göra mycket, till exempel för att ta vara på människors yrkeskunskaper. Många som kommer hit är välutbildade. Det är människor som vi behöver i Sverige på olika arbetsplatser. Svenskan är naturligtvis en nyckel. Där kan mycket göras rent praktiskt och konkret.

Men jag håller också med Stefan Löfven och andra som talar om välfärdssamhällets betydelse. I ett samhälle med en fungerande välfärd, med mindre segregation och större ekonomisk jämlikhet är jag säker på att det är lättare att få integrationen att fungera. Det handlar om rent praktiska saker, som att man möter varandra och ser varandra i samhället. Om vi har en bostadspolitik som innebär att vi bygger bort bostadsbristen är alla vinnare på det, kanske framför allt ungdomar och nyanlända, men andra också. Här menar jag att den rödgröna politiken skiljer sig från den borgerliga, liksom i andra delar av integrationsarbetet, eftersom vi har betydligt högre ambitioner.

(Applåder)

Anf. 127 JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Attentaten i Paris är ett angrepp på hela vårt öppna samhälle. Vi känner både sorg och bestörtning, men också beslutsamhet i att aldrig ge vika för terror och extremism. Antisemitismen växer i Europa. Attackerna är en grym påminnelse om att ett öppet samhälle också är sårbart, men framför allt en påminnelse om att vi alla har ett ansvar för att stå upp för vår liberala samhällsmodell, för demokrati och yttrandefrihet.

Herr talman! Sveriges finansminister menar att vi lever i ett land där ladorna är tomma. Jag vet inte vilket perspektiv hon har. Inget uttalande från regeringen under hösten har väckt sådan förvåning, och då är ändå konkurrensen rätt hård.

340 000 är en viktig siffra att lägga på minnet. 340 000 fler personer har jobb i dag jämfört med 2006. Den politik som har förts under åtta år har skapat egenförsörjning och minskat bidragsberoendet. Den har lett till ökade välfärdssatsningar och gjort det möjligt för fler att bidra i stället för att leva på bidrag. Den har skapat självkänsla.

Vi är det enda land i EU som sänkte statsskulden mellan 2006 och 2014. Vi sänkte skatter för vanliga människor – låginkomsttagare och medelinkomsttagare. Vi byggde ut välfärden mitt under den djupaste finanskrisen i mannaminne. Detta är facit efter åtta år av alliansstyre. Sverige är i dag ett bättre land att leva i än 2006, för Sverige har i dag en av västvärldens mest välskötta ekonomier.

Herr talman! Den nye statsministern gav ett löfte före valet, då han ännu inte var statsminister. Om han vann skulle varje regeringsbeslut prövas utifrån om det skulle ge fler jobb eller inte, sa han. Han skulle kräva besked om detta från varje statsråd inför varje beslut.

Sedan dess har regeringen föreslagit höjd skatt för att anställa unga – och även för gamla som jobbar – halverat RUT-avdrag och höjda skatter på transporter. Man har öppnat för snabbstängning av kärnkraft och stängning av Bromma flygplats. I all ödmjukhet undrar man vad statsråden svarade när statsministern frågade dem i vilken mån detta ger nya jobb eller inte.

Sanningen är i själva verket att Miljöpartiets antitillväxtromantik har lagt sig som en våt filt över Rosenbad. För att förbli en välfärdsnation i längden behöver Sverige en politik för jobb och tillväxt, inte minst med de nya utmaningar som globaliseringen medför. Folkpartiets utgångspunkt är att det bättre än i dag måste löna sig att arbeta, att utbilda sig och att ta ansvar. Strävsamhet ska löna sig. Det har alltid varit liberalismens utgångspunkt för den ekonomiska politiken.

Därför vill vi från Folkpartiets sida framöver när det finns utrymme sänka marginalskatter och avskaffa värnskatten. Framgångsrika företagare och entreprenörer ska stanna i Sverige, och vi ska locka till oss andra från andra länder. Arbetsrätten måste moderniseras. RUT- och ROT-avdragen måste vara kvar. Trösklarna in på arbetsmarknaden ska sänkas. Lärlingssystemet ska byggas ut och reformeras. Lönerna i kvinnodominerade yrken ska höjas.

Vi behöver en ansvarsfull energipolitik både för miljöns skull och för företagens konkurrenskraft. Herr statsminister, Folkpartiet välkomnar

de blocköverskridande samtalen om energipolitiken som regeringen har aviserat. En viktig förändring som skett sedan energibesluten för fem år sedan är de kraftigt och sannolikt för lång tid sjunkande oljepriserna. De riskerar att prisa ut andra energikällor. Låga oljepriser är så klart bra för ekonomin på kort sikt. Men det är samtidigt dåligt ur klimatsynpunkt. Det är en utmaning vi måste hantera.

Vår utgångspunkt är att energipolitiken ska säkra jobb, tillväxt och välfärd och vara bra för klimatet. Det är viktigt med långsiktighet inom energiförsörjningen. Vi kommer att medverka för att försöka nå bred enighet om en ansvarsfull energipolitik. Men Folkpartiet kommer inte att medverka till en uppgörelse som snabbavvecklar den svenska kärnkraften oavsett om en sådan avveckling sker genom direkta förbud eller maskerat genom omotiverade skatte- och avgiftshöjningar som i praktiken är till för att åstadkomma en snabbavveckling.

Herr talman! Den rödgröna oppositionen drev under förra mandatperioden här i riksdagen fram en utredning som regeringen effektuerade om effekterna av det fria skolvalet och friskolorna och de reformer som genomfördes i det sammanhanget på 90-talet. Jag talar inte om Friskolekommittén, utan detta var en annan utredning. Den utredningen tillsattes och har nu levererats av IFAU.

Syftet från vänstersidan med utredningen var naturligtvis att visa att de sjunkande skolresultaten i Sverige skulle ha sin bakgrund i valfrihetsreformerna på 90-talet. IFAU presenterade nyligen utredningen. Deras mycket viktiga slutsats – och hör upp nu, utbildningsministern – var att resultatnedgången började på 1980-talet och inte efter valfrihetsreformerna. Även om PISA-undersökningarna är modernare finns det andra undersökningar längre tillbaka som visar att resultatnedgången i Sverige i skolan började på 1980-talet.

Huvudorsaken till de sjunkande skolresultaten är inte valfrihetsreformerna, utan den flummiga skolpolitik som fördes på 70- och 80-talet är huvudorsaken till de sjunkande skolresultaten. I jämlikhetens namn skulle man avskaffa betyg, prov och studentexamen. Alla de tydliga kunskapskrav som fanns i skolan och alla de tydliga sätt som fanns för att utvärdera kunskapskrav skulle bort. Om man suddade ut kunskapsresultat blev det inte längre synligt att elever kunde olika mycket när de gick ut ur skolan, och det skulle då blir mer jämlikt.

På det sättet slapp man också att hjälpa de elever som hade svårt, för det synliggjordes aldrig. Det var arbetarklassens pojkar som kom att få betala priset för detta och som fortfarande betalar priset för den skolpolitik som fördes i Sverige under årtionden och som vi nu mycket beslutsamt gått in för att lägga om sedan några år tillbaka. Men det är de som har betalat priset.

Kunskapsskolan ska tillbaka i Sverige. Det har varit vår ledstjärna i Folkpartiet och Alliansen under åtta år i regeringsställning. Vi har reformerat i stort sett hela den svenska skolan. Det kommer säkert att finnas delar i de reformerna som måste justeras, förändras och kompletteras, men huvudinriktningen har varit fullständigt rätt. Det är ett paradigmskifte bort från den flumskolepolitik som startades i Sverige på 70-talet och 80-talet och som har levt kvar fram till 2000-talet.

Herr talman! Det är en orolig värld vi lever i. Vi har i dag talat rätt mycket om säkerhetspolitiken också för svensk del. Läget har förändrats dramatiskt. Det går nu knappt någon vecka, eller åtminstone inte många veckor, mellan nya kränkningar av vårt lands territorium

som skett som medierna rapporterar om. Vi måste gå tillbaka till 1980-talet för att komma ihåg något liknande.

Sverige har kränkts både under och ovanför ytan i Östersjön. Detta måste nu få konsekvenser för försvars- och säkerhetspolitik. Folkpartiet anser och är berett att medverka till att försvarsanslagen nu ska höjas. Men för att matcha ambitioner med försvarsförmåga kommer det inte att räcka med mer resurser. Sverige kommer så småningom att behöva sikta mot ett medlemskap i Nato.

Herr talman! På valmöte efter valmöte varnade jag för kaos om de rödgröna skulle vinna. Tyvärr blev det så. De vann, och det blev kaos. De rödgröna har varit oförberedda. Utfästelser och löften före valet har i efterhand inte hållits. Det har varit ren och skär Barbapappapolitik. Man vet aldrig vilken form politiken tar sig nästa dag.

Vänstervridningen är påtaglig. Samtidigt som man talar sig varm för välfärdssatsningar slår man undan benen för jobb och företagande. Det fanns stora förväntningar i det svenska näringslivet på Stefan Löfven med hans bakgrund i exportindustrin och Metallindustrifacket. De är väldigt besvikna i dag, Stefan Löfven. Behovet av en stark liberal opposition är stort, och det kommer Folkpartiet att stå för.

(Applåder)

Anf. 128 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag minns en tid när Folkpartiet kännetecknades av en stark socialliberalism. Jag kan komma ihåg när det fanns en idé också hos Folkpartiet att en stark social trygghet och jämställdhet inte bara är moraliskt rätt utan bra för ett samhälle som ska utvecklas på ett modernt sätt. Jag minns när Folkpartiet stod upp för exempelvis inkomstbortfallsprincipen i våra sociala trygghetssystem.

Nu har Folkpartiet suttit i en regering i åtta år som har urholkat sjukförsäkringssystemet och arbetslöshetsförsäkringen. Det är rekordmånga som utförsäkrats. Arbetslösa människor känner en stark ekonomisk otrygghet. De har berövats en omställningsförsäkring som är så viktig för dem såväl personligen som för Sverige som helhet.

Resultatet av den politik som Folkpartiet medverkade till under sina åtta år i regeringsställning kännetecknas av att Sverige nu är det land i OECD som under er tid har haft en utveckling som gjort att den ekonomiska ojämlikheten växer som mest.

Dessutom har ni varit med och infört ett vårdnadsbidrag, den största kvinnofällan i modern tid. Ni har röstat emot ytterligare en månad i föräldraförsäkringen som viks till vardera föräldern, det som ibland kallas för pappamånad. Ni har röstat emot 400 miljoner kronor ytterligare till en förlossningsvård som på många platser i landet är i kris.

Min fråga till Jan Björklund är: Vart har socialliberalerna tagit vägen? Försvann de efter åtta år i samarbetet i den borgerliga regeringen?

Anf. 129 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag minns en tid när Socialdemokraterna stod för ekonomisk tillväxt. Jag minns en tid när Socialdemokraterna gjorde revolt mot att sitta ihop med bara Miljöpartiet i regeringen. Jag minns

när Socialdemokraterna gjorde upp med Folkpartiet om att ingen skulle betala mer än 50 procent i marginalskatt. Både Stefan Löfven och jag var rätt unga då, men vi minns en tid då våra partier samverkade om att Sverige ska ha en trygg energiförsörjning.

Nu har ni gett veto till Gustav Fridolins Miljöparti som är emot ekonomiskt tillväxt. Det är ett statsvetenskapligt spännande experiment att ett parti som Socialdemokraterna som i grunden är ett industrialistiskt parti nu sitter i regeringen med det parti som är grundat på antiindustrialismen. Vi får väl se var det landar.

Jag minns en tid när Socialdemokraterna stod för värderingar som handlade om tillväxt och dynamik. Vart har det tagit vägen, Stefan Löfven? Arbetslinjen gav 340 000 nya jobb. Jag tror att vi alla ska vara rätt självkritiska, och jag är det, när det gäller det bidragssamhälle som vi levde i under ett tag. Vi har stramat upp det i alliansregeringen.

Vi tycker att a-kassan ska bli allmän och obligatorisk, att fler ska omfattas av den och att taken ska höjas på sikt. Det är en sak. Men vi ska inte tillbaka till bidragssamhället. Jag minns en tid, Stefan Löfven, när Socialdemokraterna stod för trygg energiförsörjning, ekonomisk tillväxt och hyfsade marginalskatter. Vart har den politiken tagit vägen?

(Applåder)

Anf. 130 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det var inte mycket till svar på frågan att svara på en fråga genom att ställa andra frågor. Jag tror att det är rätt många folkpartis-tiska väljare som är genuint socialliberala som är besvikna i dag. Det är kanske det som också syns i röstsiffrorna. De känner inte minst att du har övergivit Folkpartiets socialliberala arv. De ser ett parti som på partistäm-morna beslutar om att höja taket i arbetslöshetsförsäkringen men som inte gör det och har övergivit kraven på en mer jämställd föräldraförsäkring.

Du och jag talade om jämställdhet för inte så länge sedan, och du sa: Kommer det ett bra förslag om ökad jämställdhet så tar vi det! Men ni röstade emot det.

Vi ser ett samhälle som under er tid i regeringen successivt har urholkat välfärden bara för lyckan att hela tiden få säga att ni kan, vill och ska sänka skatterna ytterligare och att ni ska privatisera lite till. En socialliberal kan rimligtvis inte vara särskilt glad över den utvecklingen.

Anf. 131 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag har sagt det förut och säger det igen: När det kommer ett lagförslag om en tredje pappamånad kommer Folkpartiet att trycka på ja-knappen. Det är inget konstigt med det. Men det har inte kommit något sådant förslag än. När ni lägger in det hela i ert budgetförslag går det inte att rösta för just den detaljen. Men vi kommer att rösta för det.

Sverige har byggt ut den sociala välfärden. Vi är helt unika: Vi har byggt ut den sociala välfärden under de åtta åren av borgerlig regering, varav sex år var finanskris. Alla andra länder, också de som har styrts av socialdemokrater, har fått skära ned i välfärden.

Vi har i dag fler läkare än 2006. Vi har fler sjuksköterskor. Vi har fler vårdcentraler och apotek. Vi har kortare vårdköer. Vi har högre lärartäthet när det gäller utbildade lärare i skolan.

Jag är socialliberal, och jag är det på grund av min erfarenhet. Du och jag har liknande bakgrund, Stefan Löfven. Vi har vuxit upp i arbetarhem. Jag såg skolans och samhällets betydelse för att personer med enkel bakgrund också skulle kunna komma framåt i livet. Jag är själv ett exempel på det.

Jag skulle inte ha stått här utan mina lärares och samhällets insatser. Jag tror på ett samhälle där klassresor är möjliga, och jag tror på socialliberalism.

(Applåder)

Anf. 132 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja veta om Jan Björklund har förtroende för Stefan Löfven som Sveriges statsminister.

Anf. 133 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag kommer att avstå i den omröstningen. Det gjorde jag i höstas också.

Jag vill egentligen ha en annan regering, men med det parlamentariska läge som finns är detta den regering som är möjlig. Det var därför jag lade ned min röst i omröstningen den 2 oktober eller när det nu var vi röstade om regeringens tillträde. Det kommer såvitt jag har förstått en ny omröstning inom kort, och då kommer jag att lägga ned min röst.

Jag vill ha en annan regering, men med det parlamentariska läge vi har är det denna regering som är möjlig.

Anf. 134 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Det pratas mycket här i kammaren i dag om en annan regering, om en annan politik och om alla fel och brister som den nuvarande regeringen har, men vid varje tillfälle då Alliansen har möjlighet att påverka väljer man att inte ta chansen. Samtidigt talar Jan Björklund om en stark opposition.

Man har också hört mycket prat om kaos och oordning här. Var verkligen decemberöverenskommelsen det enda sättet att undvika kaos och oordning? Kunde inte Sverige i likhet med Danmark ha en ordning där alla partier bjöds in och samtalade och där man försöker nå majoritetsbeslut och kompromissa och förhandla sig fram till en majoritet för sakinnehållet i politiken? Måste man ge carte blanche till en minoritetsregering att styra över en majoritet oavsett vilket innehåll man fyller politiken med?

Anf. 135 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Vi ger inte carte blanche.

Jag hörde vad Mattias Karlsson sa i ett tidigare replikskifte. Han sa att det finns en majoritet för Alliansens budget och undrade om inte den majoriteten kan ta ansvar för Sverige. Det hade varit en rimlig fråga

om ni hade menat allvar när ni röstade på vår budget. Om ni hade stått för innehållet i vår budget hade det varit en rimlig frågeställning, men det gjorde ni ju inte. Ni står inte för innehållet.

Ni röstade på vår budget för att ni ville framkalla en regeringskris och kaos. Ni stödde inte vår politik. Du, Mattias Karlsson, stod själv på en presskonferens och sa att budgetalternativen är lika dåliga och att ni röstade som ni gjorde bara för att få en regeringskris. Så kan inte ett land styras.

Ni har nu en unik vågmästarposition med ert röstetal som kammaren nu ser ut. Men när ni går ut och säger att ni fäller alla regeringar funkar det inte. Det är så enkelt. Det kommer inte att fungera.

Den dagen ni stöder vårt budgetförslag, alltså innehållet i det, är det en annan sak, men det gör ni ju inte. Det är bara på låtsas för er. Ni gör det för att ställa till kaos.

Anf. 136 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill ta tillfället i akt att tacka Jan Björklund för det jobb han lagt ned för svensk skola. Vi har inte alltid varit överens om vad som behöver göras, men jag är övertygad om att det du har gjort har du gjort för att du tror att det är rätt för Sveriges lärare och elever.

Vi har ett mycket stort gemensamt ansvar. När klockorna ringde ut för sommarlov sist lämnade fler barn än någonsin tidigare den nioåriga svenska grundskolan utan att kunna gå vidare till gymnasiet: 12 700 elever, över 13 procent. Det är en situation vi aldrig kan vara nöjda med.

Den rapport från IFAU som Jan Björklund nämnde i sitt anförande är mycket intressant. Den visar att inget enskilt beslut kan lastas för hela resultatet. Man kan inte hävda att allt beror på skolvalet eller på kommunaliseringen, men vi har fått en utveckling där skolresultaten sjunker. I somras lämnade fler elever än någonsin skolan utan att kunna gå vidare till gymnasiet.

Det man däremot kan konstatera är att många av de stora skolreformerna har drivits igenom i riksdagen med mycket liten marginal. Den första av dem var kommunaliseringen, och den har sedan följts av nya stora reformer med mycket liten riksdagsmarginal. De länder som har ett bättre skolsystem har det ofta i en situation där man betraktar skolpolitiken på samma sätt som säkerhetspolitiken – man ger lärare stor professionell frihet genom att göra upp om reformer i bred enighet.

Därför vill vi samarbeta om skolpolitiken. Vår utgångspunkt för det samarbetet är att det vi gör ska bygga på forskning och respekt för profes-sionen.

Vi vill göra några saker. En av de viktigaste är att öka attraktiviteten i läraryrket. Därför är vi beredda att avsätta 3 statliga miljarder från 2016, så att parterna kan ta ansvar för höjda lärarlöner. I den budget som Folkpartiet stödde i riksdagens omröstning före jul var dessa 3 miljarder strukna. Jag vill därför fråga: Betyder detta att Folkpartiet inte står bakom förslaget om att tillföra parterna 3 statliga miljarder för att höja lärarlönerna?

Anf. 137 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Budgeten för 2016 får vi återkomma till. Det är ju inte under innevarande år som pengarna ska tillföras, utan det är kommande år, inför de avtalsförhandlingar som sker 2016.

Jag har medverkat till och i själva verket drivit fram att staten går in med pengar till lärarlöner genom karriärtjänster, och jag är inte främmande för detta heller. Lärarlönerna i Sverige måste upp.

Låt mig bara säga, Gustav Fridolin, att om vi vill lyfta PISA-resultaten, alltså kunskapsresultaten, kanske vi skulle titta lite på vad man gör i de länder som ligger i topp i PISA. Det kanske inte är en dum idé.

Vi kan titta på Finland, men vi kan också titta på de asiatiska länderna. Det finns ett antal länder till som ligger i topp i PISA.

Visst har man varit enig om reformer. Riksdagen var enig om att ta bort betygen, men det var inte bra. Det handlar inte bara om att vara enig, utan frågan är vad man är enig om. I de länder vi talar om har man betyg tidigt. Man har kunskapskrav tidigt. Man har krav på hög studiedisciplin i skolan. Man håller läraryrket i hög status, och där finns det en nyvaken insikt i Sverige om att vi måste ändra oss. Den enigheten är bra.

Partiledardebatt

Kunskapspolitiken är i grunden den politik som vi har drivit under åtta år, och jag menar att Sverige måste fortsätta driva den. Den för man i alla de länder som ligger i topp. Det är inte den kravlösa politik som de rödgröna har stått för. Det är inte den politiken man för, utan det är en politik med höga kunskapskrav. Den är man enig om.

Jag är beredd att medverka till enighet, men det centrala är vad man är enig om, inte enigheten i sig. Är man enig om reformer som driver ned resultaten är det inte bra. Vi ska i så fall vara eniga om reformer som lyfter de svenska kunskapsresultaten, och det är Folkpartiet absolut berett att medverka till.

Anf. 138 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag tror inte på en kravlös skolpolitik. Jag tror på en skolpolitik där man ställer krav på elever, lärare och politiker. Två rimliga krav jag tycker att man kan ställa på politiker är att de förslag vi lägger fram ska vara baserade på forskning om vad som kan ge goda förutsättningar för en skola och att man ska ha respekt för den professionella kunskapen och vad professionen ser behöver göras.

Jag är medveten om att Jan Björklund utredde ett förslag om att införa betyg för tioåringar, och jag förstår att det är det han talar om. Jag kan berätta att remissvaren på det förslaget har kommit in från de remissinstanser som du, Jan Björklund, valde ut. Samtliga företrädare för skolforskningen, samtliga skolmyndigheter och båda lärarfacken avstyrker förslaget.

Om du delar min grundförutsättning att man ska kunna ställa krav också på skolpolitiker om att de förslag vi lägger fram ska vara baserade i forskning och ha respekt för professionen, är det då rimligt

att genomdriva reformer mot företrädare för forskningen och båda lärarfacken?

Anf. 139 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag är absolut beredd att lyssna på lärarfacken, men det är inte de som bestämmer skolpolitiken i Sverige. Det är klart att betygsättning är en arbetsuppgift som många lärare tycker är krävande, men det är inte ett tillräckligt skäl för att avstå. I hela världen är betygsättning en del i läraryrket. Om vi tror att det är viktigt måste vi kunna driva igenom det även om lärarna tycker att det är en krävande uppgift.

Forskningen är splittrad, och det vet Gustav Fridolin. Det var professor Martin Ingvar, en av våra främsta hjärnforskare, som lade fram utredning och förslag om betyg i årskurs 4. Hjärnforskningen är väldigt entydig när det gäller detta. Internationell forskning visar att det är mycket viktigt med utvärdering.

Forskarvärlden är, som så ofta, delad. Naturvetenskaplig forskning kan alla vara överens om – där finns fakta. Det är inte så med humanistisk forskning och samhällsforskning. Nu är du utbildningsminister, Gustav Fridolin. Om du inte redan vet det kommer du att upptäcka att forskare kan tycka helt olika saker, och alla är lika övertygade om att de har rätt. Så är det när det gäller betyg i skolan. Pedagogerna är ofta emot. Hjärnforskarna är för. Som politiker får man försöka lyssna och ta ansvar för sina egna ställningstaganden.

Anf. 140 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jan Björklund, ledamöter och åhörare! Här i salen sitter Barbro Westerholm. Hon var en av pionjärerna i fråga om att stå upp för hbtq-personers rättigheter i Sverige. Hon gjorde beundransvärda och viktiga insatser för att förändra Sverige till ett mer öppet och mer tolerant land. En annan av pionjärerna heter Jörn Svensson. Han var vänsterpartist.

Inte sällan var det folkpartister och vänsterpartister som gick i täten för att göra Sverige till ett modernare och mer tolerant samhälle i fråga om hbtq-personer. Det har förändrat vårt samhälle till det bättre, men vi är långt ifrån framme.

En av de saker som oroar mig i dag i fråga om hbtq-personers rättigheter är allt hat och alla hot som finns. Det är också den psykiska ohälsan i gruppen unga transpersoner. Var fjärde ung transperson har försökt ta sitt liv. Var tredje ung transperson har någon gång inte vågat gå ut på grund av hot.

Men vi kan förändra det här. Vi kan fortfarande förändra de här normerna. Vi kan fortsätta att gå i spetsen för att göra det här och bekämpa transfobin.

Jag har tre förslag. Jag undrar hur du och Folkpartiet ställer er till dem.

Det första är att man ska införa ett annat juridiskt kön än man eller kvinna. Många länder har gjort det. Göteborgs kommun gör det redan i sina medarbetarundersökningar. Varför ska människor som inte passar

in i de snäva normer som vi har inte ha en lagstiftning som är anpassad även efter dem?

Det andra förslaget är att man ska ta bort 18-årsgränsen för byte av juridiskt kön. Varför ska en 17-årig kvinna tvingas leva med pass och id-kort där det står att hon är man?

Det tredje som jag funderar över är alla dem som tvångssteriliserades fram till vår tid. Är det inte dags att de får både ursäkt och skadestånd?

Anf. 141 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Tack, Jonas Sjöstedt, för att du tar upp ett samhällsproblem som inte omfattar den stora majoriteten men en liten grupp som har varit väldigt utsatt! Historiskt har de varit ännu mer utsatta. Och de är utsatta i dag också. Jag tycker att det är bra att du tar upp detta.

Vi har ju med jämna mellanrum möjlighet att diskutera den här typen av frågor, inte minst inför organisationer, då vi ofta tillsammans deltar i olika samtal.

Nu lade du fram tre förslag, och du vill att jag ska ta ställning omedelbart. Det är jag inte beredd att göra, men jag vill inte utesluta något av dem.

Allt det här var ju olagligt förr i tiden. När det gäller homosexuella har det nåtts en betydande grad av tolerans i dag. Men för gruppen transpersoner tror jag att det är längre kvar. Jag delar den uppfattningen. Det är ett psykiskt lidande som dessa personer utsätts för. Jag är helt beredd att i stor ödmjukhet delta i samtal för att förbättra de här personernas situation på olika sätt.

Anf. 142 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Jan Björklund för svaret. Jag menar att det är bråttom. När man ser den enorma utsatthet som finns – de utsätts för både hot och hat – och att det är en så hög nivå av psykisk ohälsa är det ganska brådskande.

Jag tolkar ändå ditt svar som att du är beredd att överväga ett nytt juridiskt kön. Det tycker jag är ett stort och viktigt steg. Sverige ligger lite efter här. Jag tolkar det som att du är beredd att avskaffa 18-årsgränsen för byte av juridiskt kön och att det är dags för en kompensation till dem som tvångssteriliserats. Det har hänt i andra fall att man har gått med på en kompensation.

Jag skulle välkomna detta i så fall. Då kanske vi kan hedra sådana som Barbro Westerholm och Jörn Svensson som gick före, och då fortsätter vi att driva på i de här frågorna.

Anf. 143 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Ja, nu fick Jonas Sjöstedt det att framstå ungefär som att jag har sagt ja till förslagen. Det har jag inte gjort, men jag sa att jag absolut är beredd att titta på dem och fundera på dem.

Det är en grupp som har lidit mycket. De lider fortfarande mycket i det svenska samhället. Även om vi sannolikt är mer moderna, toleranta och liberala i våra värderingar än de flesta andra samhällen i det här sammanhanget har vi ytterligare en bit kvar. (Applåder)

Anf. 144 GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Den nya regeringen har haft en jobbig höst. Det blev nog inte riktigt som man hade tänkt sig. Det som många utanför regeringskretsen kommer att minnas är det obegripliga och kostnadskrävande stoppet för Förbifart Stockholm. Man kommer att minnas hotet över Bromma flygplats. Det är en flygplats som är viktig för Stockholm men ännu viktigare för regionerna runt om i vårt land, som är beroende av goda förbindelser med huvudstaden.

Vi minns debaclet när regeringen på Jonas Sjöstedts uppdrag ville förhindra nya aktörer att bidra på välfärdsområdet. Lagrådets kritik mot regeringens förslag var inte nådig. Regeringen fick ta tillbaka sitt förslag. Och det största nederlaget var förstås att man inte fick igenom sin budget. I stället utlystes nyval, som sedan togs tillbaka.

Även den som ger en ny regering ett visst utrymme för nybörjarfel och den ovana som finns måste konstatera att hösten varit en besvikelse för den som trott på vad regeringspartierna sa eller lät förstå under valrörelsen.

Det mandat som regeringen har är synnerligen oklart. Skälet är helt enkelt att regeringspartierna före valet inte gemensamt lämnade några verkliga besked till väljarna.

År 1881 höll August Palm, en av den tidiga socialdemokratins förgrundsfigurer, ett tal där åtminstone rubriken blivit en klassiker. Ämnet för talet var: Vad vilja Socialdemokraterna? Så här 134 år senare är frågan mer aktuell än någonsin: Vad vilja Socialdemokraterna?

Sverige har för närvarande en av de mandatmässigt svagaste regeringarna någonsin. Och, vad värre är, det är en av de idémässigt svagaste regeringarna. Jag ska ärligt säga att jag är rätt förvånad över debatten i dag. Den förra partiledardebatten ägde rum i oktober. Då var regeringen alldeles nytillträdd och hade inte hunnit bli varm i kläderna. De hade knappt hunnit ta sina arbetsrum i besittning. Men nu har det gått tre månader. Jag hade trott att det skulle komma en del nya djärva förslag och en del idéer nu när det har gått över 100 dagar. Men det är inga initiativ för riksdagen att förhålla sig till trots att det är regeringen som enligt konstitutionen styr landet.

I brist på egen politik vill man hantera det mesta genom samtal och överenskommelser. Men det saknas väldigt ofta besked om vad Socialdemokraterna eller regeringen själva vill. Vad vill man åstadkomma? Har man alls någon egen politik och några egna ingångsvärden som betyder någonting? Politik uppstår ju inte bara för att man sätter sig runt ett bord, utan man måste ha någon idé med sig, någonting som duger att ta spjärn emot i samtal för att man ska uppnå en linje, en överenskommelse.

Herr talman! Vi kristdemokrater kommer under den här mandatperioden att fortsätta utveckla vår politik med sikte på 2018. Men vi kommer också att erbjuda lösningar på dagsaktuella och långsiktiga frågeställningar. Vi kommer att se det som en huvuduppgift att noga granska regeringen och dess politik.

Ett område som förtjänar större uppmärksamhet rör integrationen i vårt land. Vi har alla sett bilderna. Vi har svårt att ta in dem. Vi har sett personer halshuggas för att de tillhör en viss befolkningsgrupp eller omfattas av en viss religion. Vi har sett små pojkar med vapen. Vi har sett flickor i tioårsåldern användas som självmordsbombare. Vi har sett de drunknade i Medelhavet. Vi har sett mammor och pappor som bär på blodiga barn. Vi har sett de tomma blickarna.

En del av dessa personer kommer till vårt land. Det är en liten rännil av alla dem som flyr, men det blir ändå ganska många. Här blir de en volym, en överskriden prognos, ett inrikespolitiskt slagträ, någonting som diskuteras i nästan alla sammanhang.

Jag har varit arg och sorgsen under den här hösten över att vi har varit så upptagna med att klistra etiketter på varandra att vi inte har ägnat detta samhällsproblem tillräcklig uppmärksamhet. Låt mig för tydlighetens skull, för jag hörde hur det lät, säga vad jag inte menar: Jag menar inte att människor är ett samhällsproblem utan att vi inte lyckas tillräckligt bra med integrationen av de människor som kommer på flykt till vårt land.

Vi ser vilka det är som får betala priset för vår underlåtenhet att göra politiken bättre. Det är de personer som kommer till vårt land som riskerar att fastna i långvarigt socialt och ekonomiskt utanförskap. Morgondagens asylsökande riskerar att möta en stängd dörr om vi inte förbättrar mottagningen i vårt land. En integrationspolitik som inte fungerar undergräver nämligen politikens legitimitet, och när politiken tappar legitimitet riskerar kraven på åtstramning att bli verklighet.

Jag tror inte att någon här i kammaren har uppfattningen att vi som folk är vaccinerade mot en sådan utveckling. Det har hänt i andra länder; det kan också hända i Sverige. Vi behöver göra mer. Vi behöver göra bättre i Sverige.

Vi hör alla medborgare som i mejl, telefonsamtal eller direkta samtal är oroliga och bekymrade. Är de onda, de som uttrycker sin oro? Nej, det är de förstås inte. Jag tror att många är högst vanliga och anständiga medborgare, men de är oroliga, för de tycker inte att politiken ger svar på de samhällsproblem som de möter i sin vardag. Vi måste se och möta dessa människor utan att för den skull anamma de enkla lösningarna.

Det finns inget vaccin, men det finns val att göra. Vi kan fortsätta att försvara en politik som inte lyckas tillräckligt väl, och vi kan fortsätta att sätta etiketter på varandra, eller så kan vi ta oss an problemet och se den oro som finns, ta oss an de utmaningar som vi har.

Vi kristdemokrater har länge kämpat för en migrationspolitik som bygger på öppenhet, respekterar den självklara asylrätten och värnar de värden och principer som skyddsgrunderna bygger på. Det kommer vi att fortsätta med. Det är viktigt för oss att Sverige i dag och i framtiden ger skydd åt dem som flyr undan förföljelse, krig och förtryck.

Vi som står för öppenhet och generositet behöver ge bättre svar på hur vi möter problemen med flyktingmottagandet. Annars riskerar vi att resultatet blir att dörrarna till Sverige stängs.

De bättre svaren behöver handla om kostnaderna. Det är ett självändamål att ha en human migrationspolitik, men det är förstås inte ett självändamål att den ska kosta så mycket som möjligt.

De stora kostnaderna ligger bland annat i att vi inte använder den fantastiska mänskliga resurs som kommer till vårt land utan att människor många gånger hamnar i långvarig, ibland livslång arbetslöshet. Vi behöver se till att människor snabbare får en möjlighet att komma i arbete.

Vi kristdemokrater har presenterat några förslag på det här området som har handlat om att åstadkomma förbättringar, sänka kostnader och öka chanserna till jobb. Det handlar om tillfälliga uppehållstillstånd i stället för permanenta sådana. Om skyddsbehoven kvarstår efter tre år, det vill säga om situationen inte har löst sig i hemlandet, får man stanna kvar och får ett permanent uppehållstillstånd. Den som har etablerat sig på arbetsmarknaden ges permanent uppehållstillstånd även om skyddsbehovet inte finns kvar. Detta stärker incitamenten till etablering, eftersom eget arbete säkrar rätten att stanna i Sverige.

Vi har också lagt fram förslag som handlar om att korta väntetiderna, för väldigt många människor får vänta alldeles för länge på besked. Där behöver vi göra mer och bättre när det gäller så kallade säkra länder, och vi behöver skapa bättre ekonomiska incitament så att fler kommer i arbete snabbt.

Det här är svar som är något annat än stängda dörrar. Alla partier har ett ansvar, och jag ska för mitt partis räkning ta ansvar för att presentera ytterligare förslag på det här området.

Vi är nämligen inte nöjda med den politik som inte fungerar. Den som slår sig till ro tror jag tar på sig ett väldigt stort ansvar för någonting som kan bli väldigt besvärligt i morgon. Vi måste jobba hårdare på det här området, och det kommer vi kristdemokrater att göra, herr talman.

(Applåder)

Anf. 145 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Miljöpartiet och Kristdemokraterna har i många år tillsammans stått upp för Sveriges solidaritet med den fattigaste världen. Våra båda partier är sprungna ur rörelser med starkt svenskt biståndsengagemang, och det har ofta synts i vår politik.

Därför blev jag uppriktigt förvånad när den borgerliga budget som Kristdemokraterna drev igenom tillsammans med Alliansen och Sverigedemokraterna innebar en nedskärning på biståndet med 500 miljoner för i år. Jag kan faktiskt inte förstå hur det kan vara en kristdemokratisk prioritering att spara på de fattigaste av fattiga i världen.

Nedskärningen riskerar tyvärr till och med att påverka de människor och de länder som vi redan har ingått avtal med, dem som vi som nation – även du och dina allianskolleger i den föregående regeringen – har lovat att hjälpa.

I samarbetsregeringen kommer vi att göra allt för att freda dessa avtal så att Sida åtminstone kan skära i annat än hjälp som vi redan har utlovat. Med en nedskärning på 500 miljoner måste man erkänna att det blir en svår uppgift.

Jag förutsätter att Göran Hägglund som kristdemokratisk partiledare har varit involverad i utformandet av Alliansens budgetförslag om biståndet som vann kammarens stöd. Därför tänker jag också att du bör ha anledning att inför kammaren svara på var du och Kristdemokraterna anser att nedskärningar på biståndet ska göras.

Jag vill alltså fråga: I vilken del av världen anser Göran Hägglund att Sverige ska dra ned sitt engagemang mot bakgrund av den budget som han presenterade och drev igenom i riksdagen?

Anf. 146 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Vi ska vara stolta över att vi bor och verkar i ett land med ett av världens mest generösa bistånd. FN rekommenderar som bekant 0,7 procent, och vi levererar 1 procent.

Sverige har gjort enastående insatser under många decennier på det här området, och det spelar en ofantligt stor roll. Biståndet är viktigt för oss kristdemokrater, inte för vår egen del, utan naturligtvis för alla de människor och länder som blir mottagare. Där handlar det om att bygga sjukvårdssystem, ge utbildning och motverka de situationer som kan uppkom-ma efter kortsiktiga katastrofer. Det mesta används dock för långsiktigt bistånd.

Vi har slagit vakt om biståndet, och jag tror att Gustav Fridolin är medveten om att det har gjorts avräkningar genom åren när det har handlat om flyktingströmmar och flyktingmottagning, i enlighet med de Dacregler som finns. Men biståndet har under de år som vi har varit i regeringsställning ökat mycket kraftigt.

Det är jag stolt över, och jag kommer att fortsätta att arbeta för att Sverige ska vara en stormakt på det här området, delvis för vår egen skull, för det betyder mycket att vi kan bistå, men inte minst för dem som är mottagare.

När det handlar om förändringar inom de ramar som riksdagen beslutar om är det så att först och främst regeringen, men också de myndigheter som regeringen har under sig, får göra en bedömning av var förändringar ska ske. En del avtal är långsiktiga till sin karaktär. Andra avtal är kortsiktiga. En del är sådant som ges på årsbasis till olika projekt. Där har regeringen en stor frihet att kunna bestämma.

Anf. 147 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Sverige gör avräkningar på biståndet i enlighet med Dacreglerna. Det går att försvara väl med tanke på att en av de viktigaste saker man kan göra i en akut katastrof är att erbjuda människor stöd och hjälp. Vi vet att de remitteringar som kommer av att människor har fått en fristad och kan fortsätta att hjälpa släktingar och vänner som är kvar i en krigshärd vida överstiger det globala biståndet.

Det går att diskutera hur avräkningar ska göras, men det här replikskiftet handlar inte om avräkningar i enlighet med Dacreglerna utan det handlar om att man i den budget som Kristdemokraterna presenterade för riksdagen och drev igenom med Alliansen och Sverigedemokraterna skar ytterligare 500 miljoner från biståndet. Därför tycker jag också att Kristdemokraterna bör svara på var man tycker att det svenska engagemanget i världen ska minska. Hur ska vi

spara de 500 miljoner som ni genom ert budgetbeslut har ålagt oss att spara?

Anf. 148 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag är glad över att Gustav Fridolin säger det han säger beträffande avräkningar. Så lät det nämligen inte när Miljöpartiet var i oppositionsställning. Det är ett bra besked.

Gustav Fridolin tycker nu att det är besvärligt att ha hamnat i regeringsställning. Riksdagen har fattat beslut om budgeten. Det är regeringen som styr landet, och det är regeringen som fattar de konkreta besluten. Om det är alltför besvärligt kan det lösas på olika sätt, men jag tror att man får finna sig i att i regeringsställning ta ansvar för de beslut som riksdagsmajoriteten kommer fram till.

Partiledardebatten var härmed avslutad.

Kapitel 8. Något om regeringens politik och de politiska partierna 25 januari - 4 februari 2016, en repetition av förslag och något om politik efter 4 februari 2016.

Innehåll:

Sida
473 Efter raset – partitoppar kräver ny S-politik
475 S inte längre största parti
477 Störst, bäst och vacklande
478 SD lovar rösta på borgerligt budgetförslag
479 Löfven KU-anmäls för hanteringen av flyktingkrisen
481 Moderaterna avlossar ett skrämskott
482 Mer pengar ska göra det lättare att utvisa flyktingar
483 S anklagar M för att missbruka KU
484 SSU kräver renodlad S-politik
485 Bostadssamtalen får inte slå mot hushållens ekonomi
487 Kravet från de egna: starta om
491 Ewa Stenberg: Socialdemokratisk kris när partiet förlorar både sitt projekt och sin skicklighet att regera
492 Nya lån på bostaden kan ge hög amortering
494 De med låga inkomster tvingas betala mer med nya reglerna
495 Så ska dödsfall och ohälsa förebyggas i arbetslivet
497 Arbetslöshet står still för utlandsfödda
498 Regeringen öppnar för ändrad flyttskatt
499 Omänskligt att avvisa asylsökande till Ungern
501 Globalisering gör gamla problem nya
502 Inte aktuellt för M att slopa ränteavdragen
504 Krismöte i dag om kärnkraften
505 Anpassa föräldraförsäkringen till det moderna arbetslivet
508 **Regeringen måste föra en politik som är bra för hela folket**
513 **Den 4:e februari**
517 **Det som händer i världen utanför Sverige ger många problem. Tidningsartiklar:**
518 Maktlöshetens gnagande ångest
520 En modell för globalt samarbete
522 Förintelsen började i ett modernt samhälle – det kan hända igen
524 Tvåan och trean lyser starkast efter premiären – Fördel Bernie Sanders efter sensationella starten
525 Tvåan och trean lyser starkast efter premiären – För partieliten är Marco Rubio den enda räddningen
527 Sista chansen för flera kandidater
528 Dåliga nyheter för Clinton
529 Frågan: Hur länge sitter Merkel kvar?
531 Två opålitliga gränsvakter
533 Grekland i fokus för nya lösningar
534 Schengen går på knäna
536 Illusoriska löften om suveränitet
538 Utkast till nytt avtal med EU väntas i dag
539 Experterna oense om Putins styrka
540 Hoppet lever trots stora ras på börsen
541 Nedgång i Kina riskerar utlösa global finanskris
543 Hårda politiska tag i vägen för fri marknad
545 Oenig opposition hotar med bojkott
547 Oppositionen deltar i fredssamtal i Genève
548 Oppositionen välkomnar samtalen
549 Självmordsbomber i Damaskus kan slå mot fredssamtalen
550 Ny internationell hjälp i sikte för palestinierna
552 **De sociala miljöerna är det viktigaste**

DN MÅNDAG 25 JANUARI 2016:

“ Efter raset – partitoppar kräver ny S-politik

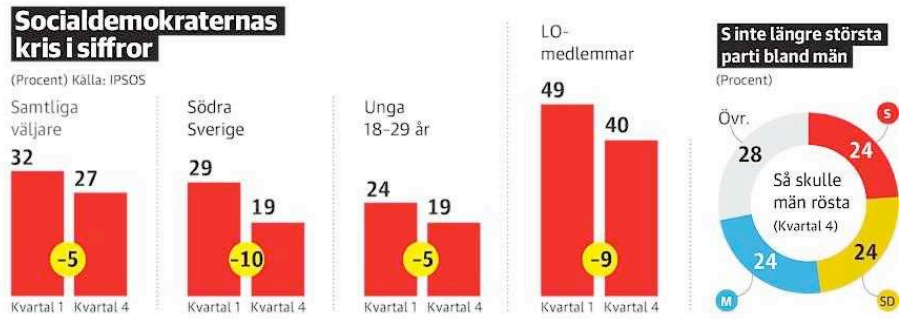

Turerna kring Margot Wallströms lägenhet innebar ännu en tung vecka för Socialdemokraterna. Fyra år efter att Stefan Löfven tog över befinner sig partiet åter i kris. Kärnväljarna flyr och i södra Sverige har stödet kollapsat, visar en rapport från DN/Ipsos. Nu kräver S-toppar förändringar.

En känsla av lättnad fanns i luften den där dagen på Fotografiska för snart fyra år sedan. Efter den lika kaotiska som korta Juholtepoken skulle det åter bli lugn och ro i rörelsen. Med Metallbasen Stefan Löfven vid rodret skulle både väljarnas förtroende och regeringsmakten vinnas åter.

När vi skriver januari 2016 sitter Socialdemokraterna åter i regering, men det blev knappast som partimedlemmarna hade tänkt sig. I slutet av förra året, efter en höst präglad av flyktingkrisen, tangerade S sina sämsta opinionssiffror någonsin.

I januari har problemen fortsatt. Riksenheten mot korruption har inlett en förundersökning för att utröna om det begåtts mutbrott när utrikesminister Margot Wallström fick hyra en lägenhet av fackförbundet Kommunal.

DN/Ipsos årsrapport visar vidden av Socialdemokraternas problem. I en rad nyckelgrupper minskar partiets stöd kraftigt. Särskilt dramatiskt är raset i södra Sverige, där det största S-distriktet Skåne ingår. Mellan det första och det fjärde kvartalet förra året minskade Socialdemokraternas väljarstöd med en tredjedel, från 29 till 19 procent.

– Det är en dramatisk utveckling. Socialdemokraternas tapp i södra Sverige är den enskilt största förändringen under 2015, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

Under det sista kvartalet 2015 var SD med ett stöd på 30 procent 11 procentenheter större än Socialdemokraterna i regionen.

Niklas Karlsson, riksdagsledamot och ordförande för Skånedistriktet, tror att flyktingkrisen har betydelse för S problem i södra Sverige.

– Det är klart att man kan ha funderingar i den riktningen. Det är här den stora flyktingkrisen har märkts tydligast, det är här id-kontrollerna finns, säger han.

Men flyktingkrisen räcker inte som förklaring. Partiets problem går djupare än så.

– Jag tror att det bottnar i att vi är otydliga och inte kan ge svar på varför folk ska rösta på Socialdemokraterna, säger Niklas Karlsson.

Parallellt med regeringsarbetet krävs nu en översyn av politiken, menar Skånedistriktets ordförande.

– Fram till partikongressen nästa år tycker jag att det finns anledning för hela partiet, också för partiledningen, att börja formulera en politik, leverera ett alternativ mot de andra politiska partierna. Att det här står vi för, säger Niklas Karlsson.

Ett nytt mönster i den nuvarande S-krisen är att kärnväljarna lämnar partiet. I valet 2010 och under den efterföljande oredan minskade partiets stöd bland akademiker. Nu är stödet tämligen stabilt i den gruppen. I stället tappar partiet kraftigt i väljargrupper där man normalt är starka, som bland LO-medlemmar och väljare utan högskoleutbildning.

– Jag tror det är effekterna av Sverigedemokraternas framgångar vi ser. SD är starkare bland personer med lägre utbildning och SD:s profilfråga har totalt dominerat debatten under hösten, säger Ulf Bjereld, professor i statsvetenskap och adjungerad ledamot i Socialdemokraternas verkställande utskott.

För problemen bland kärn-väljarna är inte nog. Även bland framtidens väljare blåser det motvind för socialdemokratin. Under 2015 fortsatte tappet hos de unga från redan låga nivåer.

Det sista kvartalet stödde 19 procent av väljarna under 30 år Socialdemokraterna. På plan fyra på Socialdemokraternas högkvarter på Sveavägen 68 i Stockholm sitter SSU:s ledning och funderar på hur trenden ska vändas.

– En stor del av Sveriges unga gillar värderingar som jämlikhet, solidaritet och rättvisa. Värderingarna är helt rätt i tiden men problemet är att det socialdemokratiska partiet ses inte som relevant för de här idéerna, säger ungdomsförbundets ordförande Philip Botström.

Han tycker att partiet har stannat upp och förlorat förmågan att kombinera regerandets grå vardag med en vital framtidsdebatt.

– Väldigt många unga undrar vad Socialdemokraterna egentligen vill. Hur hänger partiets vision ihop med vad vi gör?

Inför nästa val efterlyser Philip Botström, precis som många andra socialdemokrater och S-debattörer, en sammanhållen framtidsplan för vad partiet vill.

– Väldigt många frågar: var är det här projektet, var är politiken som känns i magen? Det behövs någonting stort som kan sammanföra stora grupper. Vi måste staka ut vad Socialdemokraterna vill att Sverige ska vara i en globaliserad värld 2020 och 2030.

Görs inget varnar Philip Botström för att följderna kan bli för-ödande för socialdemokratin.

– Jag tror att det kommer att behövas något dramatiskt för att kunna ingjuta mod, hopp och förtroende inför valet 2018. Jag tror att det är farligt om vi fortsätter på samma inslagna väg och inte inser att något behöver hända, säger han.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“**Fakta. Årsrapporten**

Socialdemokraterna
Tappar bland LO-medlemmar och personer med lägre utbildning. Minskar kraftigt i södra Sverige. Förlorar väljare till Sverigedemokraterna och Moderaterna.

Sverigedemokraterna
Stödet har ökat kraftigt under 2015. Den största ökningen har skett bland män. Ökar framför allt i grupper där S tappar, som LO-medlemmar och personer med lägre utbildning. Partiet växer i södra Sverige och i storstäderna. Har vunnit väljare från Socialdemokraterna och Moderaterna.

Moderaterna
Väljarstödet har inte förändrats nämnvärt under 2015. M tappar väljare till Sverigedemokraterna men har samtidigt vunnit nya väljare från Socialdemokraterna och övriga borgerliga partier.

Centerpartiet
Stödet har ökat under 2015 från i snitt 5 procent under kvartal ett till 7 procent under kvartal fyra. C har ökat mer bland kvinnor än bland män. Ökningen syns tydligast bland Sacomedlemmar.

V, MP, KD och L
Endast mindre förändringar under 2015.

Fakta.
Under 2015 genomförde Ipsos elva väljarbarometrar per telefon med ett slumpmässigt urval svenska medborgare. Antal intervjuer per kvartal var 3 216, 3 166, 2 085 och 3 093. Alla förändringar som refereras i text och grafik är statistiskt signifikanta. “

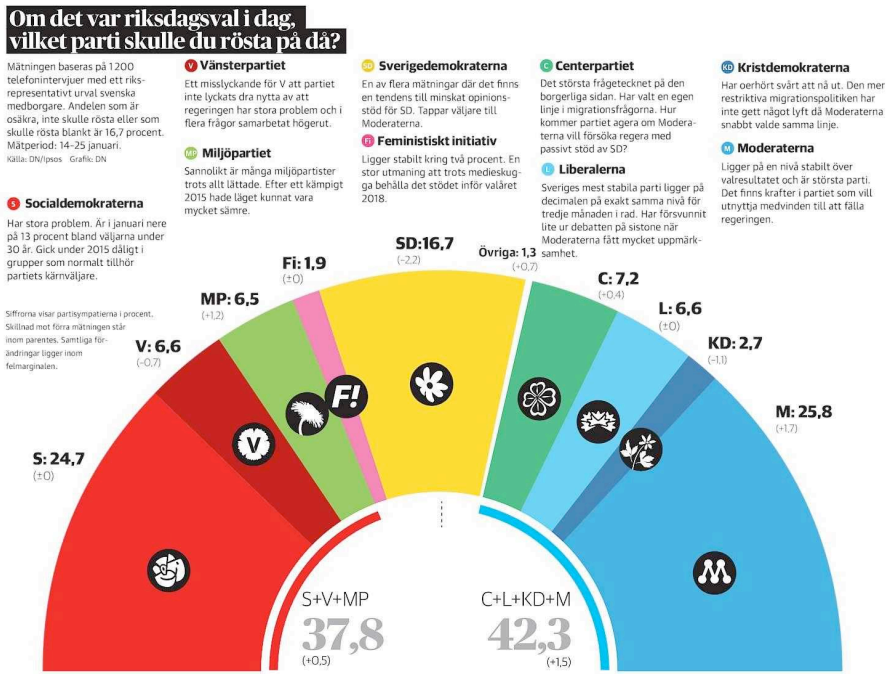

DN ONSDAG 27 JANUARI 2016

“ S inte längre största parti

Moderaterna är större än Socialdemokraterna, visar DN/Ipsos januarimätning. Det är första gången på fyra år som S inte är största parti. – Det stärker Anna Kinberg Batras ställning, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

Socialdemokraternas problem har fått stor uppmärksamhet den senaste tiden. Partiet har efter en tuff höst präglad av flyktingkrisen rasat ner på samma nivåer som under Juholtkrisen.

I januarimätningen är dessutom Moderaterna, med ett stöd på 25,8 procent, större än Socialdemokraterna. Det har inte inträffat sedan februari 2012 då Stefan Löfven var nytillträdd partiledare för Socialdemokraterna.

– Det har viss psykologisk betydelse att M är största parti även om S och M statistiskt sett är jämnstora. Det stärker också Anna Kinberg Batras ställning att ett år efter att hon tillträdde kunna visa att Moderaternas stöd har ökat, säger David Ahlin.

Moderaterna ser ut att ha hejdat tappet till Sverigedemokraterna.

– I analysen ser vi en tendens till att Moderaterna vinner tillbaka väljare från SD. Det är för tidigt att dra några slutsatser efter en mätning men det blir intressant att följa det flödet framöver, säger David Ahlin.

I DN/Ipsos januarimätning noterar Socialdemokraterna ett opinionsstöd på 24,7 procent. Partiet tappar inte ytterligare jämfört med decembermätningen, men det torde glädja få socialdemokrater då siffrorna ligger på historiskt låga nivåer.

– En förklaring till tillbakagången tror jag handlar om att Socialdemokraternas linje i flyktingfrågan har varit och fortfarande är otydlig. Man har lagt om politiken totalt under loppet av några månader. Det har varit svårt att hänga med, helt enkelt, säger David Ahlin.

En annan viktig orsak till Social-demokraternas kräftgång är av struktu-rell och demografisk natur. Partiet har problem i en rad centrala väljargrupper. Ipsos kunde i sin årsrapport, som DN rapporterade om i måndags, visa att S tappar bland LO-medlemmar, ungdomar och väljare i södra Sverige.

– I januari är stödet bland väljare under 30 år 13 procent, jämfört med 34 procent bland väljare över 60 år. Det är en väldigt stor skillnad. S-väljarna blir allt äldre, färre är arbetare och färre arbetare ser sig som vänster. Det påverkar i bakgrunden, säger David Ahlin.

Sverigedemokraterna backar i mätningen med 2,2 procent till 16,7 procent. Minskningen är precis inom felmarginalen, men en liknande tendens har den senaste tiden funnits även i andra instituts mätningar.

– Det är jätteintressant att se vad som händer med stödet för SD när fler partier har en stram flyktingpolitik. Det kan öka partiets trovärdighet i frågan, men det kan också leda till väljarströmmar till M och S, säger David Ahlin.

Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Libe-ralerna och Centerpartiet har i grunden stabila opinionssiffror på ungefär samma nivå, 6,7 procent. Kristdemokraterna ligger fortsatt dåligt till i opinionen. Med ett stöd på 2,7 procent är KD under riksdagsspärren för åttonde mätningen i rad. Bara vid två tillfällen sedan riksdagsvalet 2014 har partiet nått ett stöd på över 4 procent.

På blocknivå är de fyra allianspartierna större än de rödgröna partierna, även om KD:s stöd räknas bort. Med 42,3 procent tillsammans för de fyra partierna ter sig dock en egen majoritet för Alliansen som avlägsen.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

DN TORSDAG 28 JANUARI 2016:

“ Störst, bäst och vacklande

Moderaterna har lagt sig i omkörningsfil. Enligt både DN/Ipsos och Sifo är Anna Kinberg Batras parti nu större än Socialdemokraterna. Allianspartierna samlar mer stöd än de rödgröna tillsammans.

Borgerliga politiker känner fartvinden i håret.

Skånemoderaterna är inte ensamma om att kittlas av siffrorna. För SvD (26/1) förklarar M-ordföranden i Östergötland att det nya opinionsläget kräver att partiledningen agerar. Nyligen svängde Muf i frågan, även ungdomsförbundet vill nu avsätta Stefan Löfven.

Hur? Att fälla regeringen är ingen konst i sig. En variant vore till exempel att ta konflikt om den bortre parentesen i sjukförsäkringen. Riksdagsmajoriteten, alltså Alliansen och SD, har tillkännagivit att den är emot regeringens avskaffande av tidsgränsen.

Partierna kan när som helst väcka misstroende mot den ansvariga ministern, Annika Strandhäll (S), vilket i sin tur kan leda till att regeringen ställer kabinettsfråga. Kanske gör det susen.

Om regeringen ändå sitter kvar kan oppositionen fortsätta att bocka av ministrar från sin lista tills det hela blir ohållbart för Stefan Löfven. Enligt tidningen Fokus skisseras denna sorts taktik i Moderaternas ledning. En annan metod för Alliansen vore att lägga en gemensam budget, blunda och hoppas att Sverigedemokraterna röstar på förslaget.

I den frågan uttalade sig Jimmie Åkesson i onsdagens Dagens Industri. Skulle han hjälpa Alliansen att få till stånd ett maktskifte? ”Mycket talar för det”, säger SD-ledaren. Även utan förhandlingar skulle han vara villig att lotsa en borgerlig budget genom riksdagen och låta Anna Kinberg Batra bli statsminister.

Sedan då? Här tar önsketänkandet vid.

En moderat säger till SvD att de borgerliga kan styra så länge de rödgröna ”lovar att upphöra med sin budgetsamverkan”. Upp flyga avgångskraven, tanken stilla stå. I vilken värld skulle motståndarna godvilligt lägga sig platt för Alliansen? Stefan Löfven och de rödgröna kan inte bara pensioneras från politiken.

Hur man än vrider och vänder på opinionsmätningarna samlar M, KD, C och L ingen majoritet. Även om partierna tvingar fram ett nyval riskerar de att förbli beroende av Sverigedemokraternas aktiva stöd. Den strategin bygger varken på realism eller ryggrad.

Flyktingkrisen har gett upphov till en illusion. I det bedrägliga ljuset av de etablerade partiernas kovändning kan Jimmie Åkesson plötsligt te sig ungefär som andra politiker.

Men den som tror att partiets bruna rötter och främlingsfientlighet är en överspelad historia bedrar sig. Sverigedemokraternas politiska bränsle är invandringsmotstånd, i alla lägen.

Jimmie Åkesson må omformulera sina ultimatum – och mumla om villkoren för partiets stöd, som i Dagens Industri – men hans anpassning sker naturligtvis för att uppnå politiska mål: att växa, och att stoppa ”islamiseringen”.

Liberal arbetsmarknadspolitik, borgerliga välfärdsreformer och ansvar för ekonomin – det som Alliansen samlas kring – har aldrig funnits på SD:s dagordning. Partiets bild av ett gott samhälle är i grunden antiliberalt.

Stefan Löfvens svaga insatser har blivit ett huvudbry även för de borgerliga. Förhoppningen var väl att den rödgröna regeringen skulle förkroppsliga något hiskeligt att opponera mot. S fick dessutom gärna regera sig i botten lagom till valet 2018.

Men Alliansen har inte förmått häva sig upp med hjälp av statsministerns tillkortakommanden. Partierna kan inte ta spjärn mot S-MP-projektet – som mest liknar en expeditionsministär. Kärnan är för porös, och ”Samarbetsregeringen” duger knappast heller till att göra tunga uppgörelser med – annat än i akuta lägen. Bristen på trovärdighet har mest gynnat Sverigedemokraterna.

Moderaterna skulle dock knappast gynnas av att försöka göra resten av mandatperioden till en utdragen kabinettsfråga. Väljarna kommer att genomskåda övertaktiserandet.

Att 25 procent i väljaropinionen tycks räcka för att ge partiet hybris inger inte förtroende. I tidningen Fokus talar M-företrädare om Anna Kinberg Batras potential som en svensk Margaret Thatcher eller Angela Merkel. Men resan dit är många mil.

Fortsatt dödläge och politisk förlamning kan vara värre än en regeringskris. Men innan Moderaterna och Alliansen gör slag i saken måste det finnas en trovärdig plan för maktskifte.

DN 28/1 2016 “

DN TORSDAG 28 JANUARI 2016:

SD lovar rösta på borgerligt budgetförslag

Om de borgerliga lägger fram en gemensam budget i höst får den stöd av Sverigedemokraterna. Det säger SD-ledaren Jimmie Åkesson som vill fälla den rödgröna regeringen.

Men det gäller bara om de borgerliga kan enas om att M:s migrationspolitik ska gälla.
– Det nya är att Moderaterna svängt så mycket i migrationsmöjligheten att det finns en sådan möjlighet, säger Jimmie Åkesson.
Men det förutsätter att Centerpartiet, som hittills förhållit sig kritiskt både till regeringens och övriga borgerliga partiers hastiga skärpning av asyl- och anhöriginvandringen, ändrar sig och accepterar Moderaternas politik.
– För oss är det viktigt att, om vi ska stödja en sådan budget, att Moderaterna migrationspolitik blir dominerande, säger Åkesson,
Krafter inom Moderaterna vill se en gemensam alliansbudget senast i höst, däribland Moderata ungdomsförbundets ordförande Rasmus Törnblom. Han tycker inte att det är något problem om regeringen fälls genom att SD, liksom hösten 2014, röstar på den borgerliga budgeten. I höstas, när det inte fanns någon gemensam budget, röstade SD i den sista röstomgången på den moderata skuggbudgeten.
I sin bok ”Satis Polito” som kom ut 2013 skriver SD-ledaren att han kan tänka sig att SD blir ett stödparti åt de borgerliga – bara invandringspolitiken förändras.
– Det är det som händer nu, anser Jimmie Åkesson.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

DN FREDAG 29 JANUARI 2016:

“ Löfven KU-anmäls för hanteringen av flyktingkrisen

Moderaterna begär att konstitutionsutskottet granskar hur statsminister Stefan Löfven (S) hanterade höstens flyktingkris. Anmälan kommer från partiets gruppledare i riksdagen Jessica Polfjärd. – Vi upplevde att ingen klev fram och tog ansvar, säger hon.

I anmälan, som lämnas till riksdagens konstitutionsutskott i dag fredag, beskrivs regeringen som senfärdig i sitt sätt att reagera på de krissignaler som kom.

– Eftersom regeringen har det yttersta ansvaret för krisledningen så tycker vi att det finns frågor som man behöver gå till botten med och berätta för svenska folket varför det funnits fördröjningar. Trots att man fått information om krisläget har man valt att inte agera på en gång, säger Jessica Polfjärd.

I anmälan till konstitutions-utskottet (KU) åberopas flera uppgifter som framkom i en granskning som DN gjorde i december.

Det gäller exempelvis en larm-rapport från Malmö stad till regeringen redan den 17 augusti förra året om att mottagningen av ensamkommande barn var på väg att haverera.

Ett annat exempel som är hämtat från DN:s granskning gäller ett möte med utrikesminister Margot Wallström på utrikesdepartementet den 10 september där flera myndigheter var representerade. Från polisens sida kom då varningar om att man inte hade kontroll över vilka som kom till Sverige.

Jessica Polfjärd vill med anledning av dessa och andra händelser att KU granskar regeringen på flera punkter:

Vilka åtgärder vidtog man på grundval av den information som kom om läget i flyktingmottagandet?

I vilken omfattning fördes informationen vidare mellan- olika departement och hur dokumenterades den?

Varför agerade man inte tidigare?

Har regeringens samordning av de statliga myndigheterna varit tillräcklig?

– På punkt efter punkt kan vi se att det funnits besked och larm från myndigheter men i vissa fall har man upp till tre månaders fördröjning. Se exempelvis på boende-situationen där regeringen och även statsministern var väl medveten om att det var en akut situation, vilket gjorde att människor fick sova på gatan i Malmö, därför att regeringen inte förmådde få fram boenden i tid. Men det allvarligaste är helheten. Att vi stod inför en av Sveriges svåraste akuta krissituationer men upplevde att ingen klev fram och tog ansvar, säger Jessica Polfjärd.

Både inrikesminister Anders Ygeman och utrikesminister Margot Wallström nämns i anmälan men framför allt vill Jessica Polfjärd rikta strålkastaren mot Stefan Löfven.

– Ytterst ansvarig är statsministern. Jag som politiker och riksdagsledamot kan ifrågasätta varför statsministern inte tydligare visade sig i en svår tid.

Till bilden hör att de prognoser från Migrationsverket som gällde fram till oktober inte alls pekade mot en så stor flyktingström som det i realiteten blev. Jessica Polfjärd anser inte att det är en ursäkt.

– Det är där krisberedskapen måste träda in, när det oförutsedda händer. Om allting skedde enligt prognos kanske vi inte ens behövde någon krisledning. Det här ställer ju frågan på sin spets.

Efter tsunamikatastrofen 2004- inrättades ett särskilt kansli för krisberedskap på statsrådsberedningen,- direkt underställt statsministern. Stefan Löfven valde dock att flytta kansliet till justitiedepartementet, något DN tidigare har rapporterat om. Även denna ommöblering hoppas Jessica Polfjärd ska bli föremål för KU:s granskning.

Inom Moderaterna hörs starka röster som vill att partiet ska försöka fälla enskilda statsråd eller till och med hela den rödgröna regeringen. Partiets gruppledare vill inte kännas vid att KU-anmälan skulle vara en del i en sådan strategi.

– Vi utnyttjar oppositionens möjlighet att granska regeringen, vilket är en huvuduppgift.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

“ Frågor & svar.
Vad är KU?
Konstitutionsutskottet, KU, kontrollerar att regeringen följer reglerna för regeringsarbetet. Riksdagens ledamöter har rätt att anmäla ministrarna till KU. KU ska årligen granska regeringens arbete.

Hur arbetar KU?
KU:s granskning består av två delar. Den ena delen bygger på ledamöternas KU-anmälningar, som kan lämnas in när som helst under året. Den går ut på att kontrollera om ministrarna följt reglerna för regeringens arbete och på andra sätt handlat korrekt. Den andra delen är en allmän granskning. KU går då igenom olika handlingar från Regeringskansliet för att se om regeringen följt lagar och praxis vid handläggningen av regerings-ärendena.

Vad har KU för befogenheter?
KU kan i sitt betänkande, en rapport av inkomna anmälningar som lämnas in till riksdagen varje år, kritisera en minister. KU har däremot inga möjligheter att straffa eller kräva att ministern ska avgå. Den grundläggande tanken är i stället att kritiken från utskottet ska leda till att regeringen ändrar sitt arbetssätt så att misstaget inte upprepas. Skulle KU komma fram till att en minister begått ett brott i sitt arbete kan utskottet besluta att åtal ska väckas inför Högsta domstolen. Detta har inte förekommit i modern tid.

Hur ofta KU-anmäls ministrar?
Det varierar. Under förra mandat-perioden anmäldes Alliansens - ministrar totalt 83 gånger. Hittills- har den rödgröna regeringen - anmälts drygt 50 gånger till KU. “

DN FREDAG 29 JANUARI 2016:

“ Moderaterna avlossar ett skrämskott

Analys. Regeringens krishantering har aldrig imponerat och för var uppgift som kommer fram blir bilden svartare. Misslyckandet syns i väljaropinionen och ökar pressen på Moderaterna att agera. KU-anmälan mot statsministern är ett nytt och allvarligare steg.

Sverige har haft två decennier av lugn och samarbete kring Östersjön och kunnat ägna en del av tiden till att satsa på civil krisberedskap. Nu har den prövats i stor skala och den fungerar dåligt. Tält som Försvarsmakten tagit i bruk på några timmar har till exempel tagit månader för Myndigheten för samhällskydd och beredskap, MSB att få på plats i Skåne.

Regeringen har inte tagit varningar på allvar och förberedelser kom i gång för sent. Den har försvarat sig med att Migrationsverket lämnade en felaktig prognos om minskat antal asylsökande under förra våren och sommaren.

Å andra sidan varnade myndigheten redan i november 2014 för att Sverige under loppet av två år kunde tillföras motsvarande ett helt Malmö i form av flyktingar och deras anhöriga.

Migrationsverket föreslog i början av våren att verket skulle driva asylboenden i egen regi, för att snabbare och billigare kunna ordna - boenden. Men regeringen gav inte klartecken.

Den ville inte se att krisen kunde komma och tvingades vidta panikåtgärder när den blev uppenbar. Det är en viktig förklaring till S och MP:s usla opinionssiffror, och de ökar pressen på oppositionen att agera.

Moderatledningen försöker nu dämpa en allt hetare intern opinion för att fälla regeringen. Men M vill ändå visa väljarna att man ger Stefan Löfven (S) en hård match. Moderaterna vill att regeringen ska halta och snubbla fram, för att lättare kunna vinna nästa val.

En KU-anmälan mot statsministern är ett hårdare stick än tidigare. Teoretiskt kan den, om oppositionen vill, utmynna i ett misstroendevotum mot statsministern, och därmed en regeringskris. Men det sista är inte sannolikt.

Oppositionen kan förvisso välta regeringen, men den kan inte regera. En M-ledd regering förutsätter en enad borgerlig allians, samt stöd i riksdagen av SD under resten av mandat-perioden. Det har man inte i dag och därför är KU-anmälan mot Stefan Löfven troligen ett skrämskott.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN FREDAG 29 JANUARI 2016:

“ Mer pengar ska göra det lättare att utvisa flyktingar

Mer pengar till polisen och hårdare tag mot oseriösa arbetsgivare. Så vill regeringen öka takten på utvisningar av asylsökande som fått avslag. Från och med nästa år kan det bli aktuellt att hyra in chartrade plan till länder som Afghanistan och Marocko.

Torsdagens uttalande av inrikesminister Anders Ygeman (S) om att mellan 60 000 och 80 000 asylsökande kan komma att skickas hem fick stor uppmärksamhet världen över. Inrikesministern är missnöjd med att många som fått avslag förra året ändå stannat kvar i Sverige.

– Här måste vi bli bättre, konstaterar han och öppnar för att ge mer pengar till polisen.

M-ledaren Anna Kinberg Batra anser att regeringen går motsatt väg genom att inte ge tillräckligt med pengar till polisen.

– Nu måste regeringen bli mer konkret, kräver hon.

Förra året lämnade ungefär 13 000 personer Sverige som fått avslag på sin asylansökan. Samtidigt gick drygt 7 500 personer under jorden.

I migrationsuppgörelsen mellan regeringen och de borgerliga ingick att asylsökande som fått anslag ska tvingas lämna sina boenden och få indragen dagersättning. Nu vill regeringen också öka jakten på illegal arbetskraft.

– Vi har tillsatt en utredning där vi ska se över hur man kan utvidga sanktionsmöjligheten och tillsynen av skrupelfria arbetsgivare som utnyttjar papperslösa som kommer att vara klar efter sommaren, säger justitieminister Morgan Johansson.

Men ger inte det signaler om en mer omänsklig politik?

– Man ska ha klart för sig att Sverige tagit emot fler asylsökande än något annat EU-land. Vi måste nu kunna koncentrera oss på att ge dem en bra start i Sverige. Det är inte omänskligt, tvärtom. Alternativet är att ha någon form av fri invandring, och det kommer inte vårt samhälle att klara av.

Någon prislapp på vad utvisningarna kan kosta statskassan har inte regeringen gjort. Enligt Johansson kommer utvisningarna ske främst från 2017 på grund av Migrationsverkets långa handläggningstider.

– Annars växer det fram en stor grupp som lever i en slags gråzon och utnyttjas på olika sätt, säger Morgan Johansson.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“ Tre hinder.

Enligt inrikesminister Anders Ygeman har det funnits tre hinder för att utvisa asylsökande som fått avslag:

1. Mottagarländerna. Regeringen har nyligen haft kontakter med afghanske presidenten och Marockos regering.

2. Kedjan från avslag till att man återvänder. Nu väntas polis och kriminalvård få mer resurser.

3. Svart arbetskraft. Nya regler kan leda till skärpta straff för oseriösa arbetsgivare.

Källa: TT “

DN LÖRDAG 30 JANUARI 2016:

“ S anklagar M för att missbruka KU

Socialdemokraterna slår tillbaka efter att Moderaterna KU-anmält statsminister Stefan Löfven för krishanteringen under höstens flyktingvåg. – Det andas desperation, säger gruppledare Tomas Eneroth (S).

DN kunde i fredagens tidning berätta att Moderaternas gruppledare i riksdagen Jessica Polfjärd begär att konstitutionsutskottet (KU) granskar hur statsminister Stefan Löfven och regeringen har agerat under flyktingkrisen. Huvudfokus i anmälan är vad som beskrivs som senfärdiga reaktioner från regeringen på de signaler som kom från olika delar av samhället.

– På punkt efter punkt kan vi se att det funnits besked och larm från myndigheter men i vissa fall har man upp till tre månaders fördröjning. Vi stod inför en av Sveriges svåraste akuta krissituationer men upplevde att ingen klev fram och tog ansvar, sade Jessica Polfjärd till DN.

Nu slår den socialdemokratiska gruppledaren i riksdagen Tomas Eneroth tillbaka.

– Naturligtvis ska oppositionen ha möjlighet att använda KU för seriösa granskningar men alla inser att Moderaternas agerande nu snarare handlar om att stilla en intern opinion som kritiserar Anna Kinberg Batra för att hon inte agerar tillsammans med Sverigedemokraterna, säger Thomas Eneroth.

Han syftar på de krav som kommit inom Moderaterna på att partiet borde gå hårdare fram och försöka fälla enskilda statsråd eller till och med hela den rödgröna regeringen. Tomas Eneroth beskriver den stora mängden anmälningar som inkommit från Moderaterna som ett missbruk av KU för partitaktiska syften.

– Det andas mer av desperat opposition utan styrning och ledning än seriös granskning.

Jessica Polfjärd (M) hävdade i gårdagens DN-intervju att det enda motivet till KU-anmälan var att få klarhet i vilka brister som funnits i krishanteringen. Tomas Eneroth anser att en sådan genomlysning i så fall borde inkludera även den förra borgerliga regeringen, som enligt honom inte vidtog nödvändiga åtgärder trots tecken på annalkande problem.

– Det gjorde att vi var sämre förberedda när krisen kom, säger -Tomas Eneroth.

En KU-anmälan mot förre statsministern Fredrik Reinfeldt med den innebörden har också lämnats in av Socialdemokraterna.

Tomas Eneroth anser att regeringen Löfvens agerande måste ses i perspektivet att höstens flyktingvåg saknar motstycke.

– Vi kan bara konstatera att såväl Sverige som Danmark, Finland, Tyskland, Österrike och många and-ra länder gjorde vad man kunde i en unik krissituation för att bereda människor skydd under flykten. -Sedan tror jag att vi alla beklagar att Schengen och EU:s gemensamma asylpolitik föll samman när den väl utsattes för prövning.

– Nu borde fokus i stället ligga på att vi gemensamt i Sverige säkerställer att Europa tar ett större ansvar. Det skulle vara en viktigare insats av Moderaterna än att partipolitisera KU, säger Tomas Eneroth.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

DN LÖRDAG 30 JANUARI 2016:

“SSU kräver renodlad S-politik

S-krisen kan lösas – om Socialdemokraterna går fram mer på egen hand. Det anser ungdomsförbundet SSU som vill se renodlade S-förslag i riksdagen vid sidan om regeringens. – Nu lyfts halvljumma kompromisser upp som segrar, säger SSU-ordföranden Philip Boström som medverkade i DN-tv-programmet ”Rakt på sak” på fredagen.

SSU-ordföranden, adjungerad i S-ledningens högsta ledning, det verkställande utskottet (VU), vill se en nystart för att vända partiets dystra opinionssiffror. Partiet är nere på lägsta nivån i DN/Ipsos mätningar sedan Juholtkrisen 2011–2012.

– Det räcker inte att säga att jobb, skola och bostäder är de prioriterade frågorna. Det krävs också att man lägger fram en politik som uppfattas som trovärdig. Många upplever att glappet mellan det vi säger och det vi gör är alltför stort, säger Philip Boström.

I den mätning av kvartalssiffror som DN/Ipsos har gjort har S ett stöd bland unga väljare (18–29 år) på bara 19 procent.
– Det kom som en kalldusch, medger SSU-basen.

I torsdags kväll höll partiledaren Stefan Löfven en telefonkonferens om opinionskrisen med samtliga ordföranden för partidistrikten. Det S-ledaren borde göra är tre saker, enligt SSU:

* Ett sammanhållet jämlikhetsprojekt.
– Det måste konkret visa hur alla kan vara med och hur man kan bygga ihop landet, säger Boström.

* Ny ekonomisk politik.
– Regeringen är alltför defensiv. Vi måste överge krona för krona-principen.

* Mer självständig S-politik.
– Socialdemokraterna måste våga lägga sin egen politik i riksdagen. Samarbetslinjen måste ses över.

Någon renodlad S-regering tror han dock inte på:
– Vi har den bästa regeringskonstellation som är möjlig just nu.

Regeringens budget hotas redan i vår på samma sätt som skedde i december 2014 när Sverigedemokraterna röstade på den borgerliga skuggbudgeten. Philip Boström kräver att M-ledaren Anna Kinberg Batra lovar att det inte ska bli någon gemensam alliansbudget förrän före valåret 2018.
– Det är anmärkningsvärt att hon inte tagit avstånd ifrån att hon skulle kunna fälla regeringen ihop med Jimmie Åkesson, säger Philip Boström.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

DN SÖNDAG 31 JANUARI 2016:

”Bostadssamtalen får inte slå mot hushållens ekonomi”

“ Tre M-krav. Rapporter om trångboddhet duggar tätt och flyktingvågen ökar behovet av bostäder. Bristen har utvecklats till en akut bostadskris och det är nödvändigt med reformer för att lösa den. Tre frågor är avgörande när bostadssamtalen med regeringen inleds i morgon, skriver Anna Kinberg Batra (M) och Ulf Kristersson (M).

Att bryta det nya utanförskapet som huvudsakligen drabbar unga och utrikes födda är avgörande för att Sverige ska fortsätta att vara ett starkt och sammanhållet land. Totalt står var sjunde person i arbetsför ålder utanför arbetsmarknaden på grund av dålig integration och stelbenta bidragssystem. Om Sverige inte förbättrar integrationen riskerar ytterligare 90 000 utrikes födda att bli arbetslösa de kommande åren. Ska detta nya utanförskap kunna brytas måste fler kunna få sin första bostad och det måste gå att bo på de orter där jobben växer fram. Tyvärr går utvecklingen nu åt fel håll.

En långvarig bostadsbrist har utvecklats till en akut bostadskris. Rapporter om trångboddhet duggar tätt. Prognoserna för bostadsbehovet under de kommande åren har justerats upp kraftigt. Den akuta flyktingkrisen ökar samtidigt behovet av fler bostäder.

Bostadsbristen är allvarlig eftersom den begränsar människors möjligheter att flytta till jobb och utbildning. De som vill ta steget in på arbetsmarknaden och få sitt första jobb drabbas särskilt hårt. Det kan vara studenter som precis tagit examen eller de som försöker flytta till jobb från bidragsberoende och utanförskap.

Sverige behöver en effektiv reformagenda för fler bostäder och bostadspolitiken måste på två viktiga punkter läggas om. Det krävs reformer som förenklar de regler som förhindrar att det byggs nytt och det behövs åtgärder som leder till bättre användning av det nuvarande bostadsbeståndet. Samtidigt måste utbyggnaden av vägar, järnvägar och annan kollektivtrafik göras så att de förbättrar förutsättningarna för ökat bostadsbyggande.

Därför är vi – tillsammans med de andra partierna från Alliansen – beredda att diskutera bostadsfrågorna med regeringen i de bostadssamtal som börjar i morgon, måndag. Tre frågor är dock avgörande för att sådana samtal ska kunna ge resultat:

1 Välskötta offentliga finanser är helt centralt

För att kunna ta sig an Sveriges behov av investeringar för mer kunskap i skolan och för bättre integration krävs välskötta offentliga finanser. Trots detta ser vi nu hur budgetunderskotten ökar snabbt. De förväntade underskotten mellan 2015 och 2018 har ökat med 93 miljarder kronor sedan regeringen tillträdde, enligt Riksdagens utredningstjänst. Det är en ökning med 245 procent.

Det finns därför mycket litet utrymme för ineffektiva satsningar som ökar de offentliga utgifterna. Regeringens bostadssubventioner försämrar de offentliga finanserna och döms ut av såväl experter som byggföretag. Effekten på antalet nya bostäder kommer – i bästa fall – att vara begränsad. Regeringen bör därför avveckla dessa subventioner till förmån för reformer som kan göra verklig skillnad.

2 Enklare byggregler och ökad rörlighet

Alltför många och för betungande byggregler är en viktig orsak till att det byggs för lite i Sverige. Det handlar om exakt hur bostäder ska vara utformade och vilka tekniska krav de ska uppfylla. Dessa regler måste nu förenklas för att bostadsbyggandet ska kunna öka. Regelför-

enklingar bör bland annat omfatta det som kallas ”utformningskraven”. Till exempel bör det vara möjligt att dela ett kök mellan flera lägenheter, även om de inte är studentlägenheter.

Det är dock inte bara byggregler som försvårar för människor att få sin första bostad. Ofta tar det alldeles för lång tid innan bostäder kan börja byggas vilket gör det dyrare att både bygga och bo. För att underlätta bostadsbyggande bör det gå snabbare att sätta spaden i marken. På sikt bör detaljplanekravet avskaffas och översiktsplanerna stärkas. Kom-muner bör redan nu oftare få avgöra när detaljplaner behövs och planernas krav bör kontinuerligt ses över. Byggherrar bör själva tillåtas att arbeta fram planförslag och kommunerna få mindre möjlighet att avslå planförslag som inte strider mot översiktsplanen. I Norge, där både kommun och byggherre kan ta initiativ till nya byggprojekt har detta visat sig fungera väl.

Därtill bör kretsen som kan överklaga bygg-nation begränsas och överklagandeprocessen förkortas. Till exempel bör Länsstyrelsen slopas som instans för samtliga byggärenden. Strandskyddet bör också ändras i syfte att göra det enklare att bygga och bo nära vatten. Behovet av fler bostäder bör även vara en central prioritering vid utformningen av reglerna för riksintressen.

För att öka utbudet av bostäder bör bostadsrättsinnehavare ges friare rätt att hyra ut i andra hand och en samlad översyn av den nuvarande hyresregleringens konsekvenser bör genomföras. Det finns också anledning att se över hur ”flyttskatten” kan förändras för att undvika inlåsning. Skattejusteringar bör finansieras av andra bostadsrelaterade skatter, men det är inte aktuellt att återinföra fastighetskatten.

För att nå fram till verkliga förbättringar krävs nu en ny öppenhet från regeringspartierna, som tidigare röstat emot exempelvis förenklade detaljplanekrav, enhetligare byggregler och bättre möjlighet att hyra ut lägenheter och rum.

3 Värna vanliga hushålls ekonomi

Att köpa en bostad är ofta livets största affär och i många fall den enda möjliga vägen in på bostadsmarknaden. Det är därför avgörande att samtalen om bostadspolitiken inte leder till försämrad ekonomi för de svenska hushållen och att hushållens planeringsförutsättningar inte plötsligt förändras. Detta blir än viktigare då regeringen redan har höjt skatten för över en miljon löntagare och regeringens egna beräkningar visar att sex av tio svenskar förlorar på den budget som just trätt i kraft.

Redan nu riskerar en familj med vanliga löner, som använder bil och rutavdrag, att få mer än 15 000 kronor mindre per år att röra sig med som följd av regeringens politik. Att i det läget försämra ränteavdragen eller återinföra fastighetsskatten kan ge stora negativa effekter för många familjer som redan i dag har små marginaler. Tre fjärdedelar av alla hushåll i Sverige har ränteavdrag i dag och skulle påverkas av försämringar, av dem skulle 65 000 hushåll med mycket små inkomster drabbas extra hårt. Att värna hushållens ekonomi är dessutom extra viktigt i ett läge där den svenska regeringen höjer skatten på arbete.

Att reformera den svenska bostadsmarknaden är svårt men nödvändigt. Med dessa utgångspunkter är vi dock beredda att söka samförstånd, om regeringen på allvar vill pröva nya vägar för att lösa Sveriges utmaningar.

Anna Kinberg Batra (M), partiledare

Ulf Kristersson (M), ekonomisk-politisk talesperson “

DN SÖNDAG 31 JANUARI 2016:

“ Kravet från de egna: starta om

23,2 procent. Det är siffran alla socialdemokrater talar om i dessa dagar. Den sämsta noteringen hos Sifo sedan mätningarna inleddes 1967 räcker som förklaring. När medlemmarna precis hämtat andan kom DN/Ipsos januarimätning där Socialdemokraterna för första gången på fyra år inte är största parti.

Det vore lätt att skriva att mätningarna slog ned som bomber i ett hårt prövat parti. Men det vore inte sant. Katastrofsiffrorna kom inte direkt oväntat. Hösten var tuff. Under galgen tvingades Socialdemokraterna motvilligt svänga 180 grader i flyktingfrågan. Åsa Romson grät och Gustav Fridolin kallade den gemensamma politiken för skit. Inte undra på att väljarna hade svårt att hänga med.

Sedan kom Kommunals excesser och Margot Wallströms lägenhet som extra krydda på anrättningen. Arbetarrörelsen har sannerligen haft bättre dagar.

Fyra år efter den stora Juholt-oredan krisar det krisvana partiet igen. Den här gången finns det ingen opinion för att avsätta partiledaren.

Däremot är trycket mycket starkt på en nystart, visar DN:s rundringning. Att köra på som om ingenting har hänt är inget alternativ.

– Nu går det bara nedåt och nedåt. Man kan inte bara vifta bort det. Jag tycker att det är ganska bråttom att det händer något, något stort, säger Boel Godner, kommunstyrelsens ordförande i Södertälje.

Boel Godner, i likhet med många av sina kollegor i klassiska S-fästen, vill att partiledningen pekar ut vilka utmaningarna är just nu och sedan levererar väldigt konkret politik för hur dessa ska lösas.

– Jag känner att Sverige skulle behöva en tydlig väg framåt. Sverige är i en historiskt speciell situation när det gäller migration och regeringen måste staka ut en väg för att ta oss igenom det. Det vill jag och många med mig väldigt gärna höra, säger hon.

Niklas Nordström, kommunalråd i Luleå, är inne på samma linje.

– Man måste ta tag i ganska basala frågor från Socialdemokraternas och regeringens sida, säger han.

Frågorna som nämns är främst bostäder, utbildning och arbete. Politikområden som kan kopplas till flyktingutmaningen, men som också är Socialdemokraternas hemmaplan.
– I det korta perspektivet måste folk komma i arbete, de måste få utbildning och bostäder. I grunden handlar det om klassisk reformpolitik, säger Ann-Sofie Hermansson, ny gruppledare för Socialdemokraterna i Göteborg.
– Det är viktigt att man blir tydligare och fokuserar på ett antal frågor. Hur ska vi få en bättre skola och välfärd och hur ska människor komma i jobb? Det finns många olika förslag på vad man vill göra, men det finns en tveksamhet hos väljarna om svaren verkligen finns där, säger LO:s förste vice ordförande Tobias Baudin.

För att lyckas vända den negativa trenden måste partiledningen våga prioritera ett antal viktiga politiska sakfrågor och låta annat komma i skymundan. För att tydligt visa kursändringen och nystarten kan en regeringsombildning vara en väg att gå, menar flera av de S-toppar som DN har talat med.
– Det kan handla om att man ändrar om och tillsätter några ministerposter för att verkligen visa vilka prioriteringarna är nu och tydligt visar det med hur regeringen ser ut, säger Boel Godner som också är öppen för att vända sig till and-ra partier för nya samarbeten.

Den tidigare partisekreteraren Lars Stjernkvist, nu kommunalråd i Norrköping, tycker att partiet på allvar ska visa att man vill samarbeta över blockgränsen. Det första steget är att bryta samarbetet med Vänsterpartiet, menar han.
– Jag tycker att vi ska frigöra oss från Vänsterpartiet. Det behövs en tydlig markering att man verkligen menar allvar med ambitionerna att skapa ett bredare samarbete, säger Lars Stjernkvist.

Längst går S-kommunalrådet i Eskilstuna, Jimmy Jansson. Han tycker att Socialdemokraterna, precis som man redan gör i Eskilstuna, ska inleda ett samarbete med Moderaterna.
– S och M skulle kunna visa på handlingskraft och ansvarstagande. Ett sådant samarbete skulle inte gälla för evigt, men den här mandatperioden och kanske nästa. Då kan man göra grejer. Det skulle vara oerhört nyttigt för båda partierna, säger han.

Det finns också socialdemokrater som varnar för drastiska förändringar, som tycker att partiet med två år kvar till valet har råd att avvakta tills stormen blåst över.
– Jag tror inte att man ska hålla på med regeringsombildning eller ministerbyten. Det är inte problemet utan bara symbolfrågor, säger Yoomi Renström, ordförande i distriktet i Gävleborg.

Ett annat ord som återkommer i samtal med ledande socialdemokrater är stabilitet. Eller snarare frånvaron av den.
– Vi är kompetenta, stabila och tunga. Det är den bilden väldigt många har av oss. Ett av skälen till att vi går nedåt är att man inte riktigt känner igen det just nu, säger Boel Godner.

För ett parti som även i motvind lutat sig mot ett grundmurat rykte om att vara regeringsdugligt innebär det en djup identitetskris att inte längre ses som stabilt.
– Jag är inte van vid en rörelse som förlorar två val och partiledare som kommer och går. Det påverkar oss. Det har gjort oss skakiga, lite ängsliga, säger Ann-Sofie Hermansson.

När Stefan Löfven tog över Socialdemokraterna befann sig partiet i ett mycket besvärligt läge. Ett katastrofval hade följts av 16 månader av

brutala interna falangstrider. I partiet finns en stor tacksamhet till Stefan Löfven för att han ställde upp, ganska motvilligt och klev in och skapade lugn.

Stefan Löfven har fortfarande ett stort förtroendekapital i partiet. Däremot är kritiken mot regeringsarbetet, själva det politiska vardagsarbetet, utbredd.
– Det blir väldigt mycket symbolpolitik. Regeringen skjuter till en halv miljard kronor för att vi i kommunerna ska bygga om skolgårdar. Jag tycker inte att regeringen ska hålla på och peta med sådant, säger Jimmy Jansson.

Även Niklas Nordström tycker att regeringen låter detaljerna ta över på bekostnad av de breda penseldragen.

– Vi har tappat fokus. Väljarna ser oss inte som tillförlitliga, vi levererar inte svar på frågor som människor upplever som viktiga i sin vardag.

Han menar att det gick fel från början när regeringen bildades.
– Vi förlorade jättemycket i starten med frågor som Förbifarten och Bromma. Jag tror att vi fick betala ett högt pris för det, att Socialdemokraterna inte uppträdde som ett ansvarsfullt parti. Miljöpartiet i Stockholms stad fick bestämma hur vi skulle göra på nationell nivå, säger Niklas Nordström.

I måndags morse möttes Niklas Nordström och Daniel Suhonen, chef för tankesmedjan Katalys, i en radiodebatt. Hade någon lyckats tussa ihop duon i en radiostudio under den förra S-krisen hade det sannolikt urartat i hårda ord.

Nu blev det inte mycket till debatt, programledaren fick anstränga sig för att hitta meningsskiljaktigheter. Att Daniel Suhonen och Niklas Nordström plötsligt är ense om S-krisen är en indikation på att något har hänt inom social-demokratin. Den gamla interna vänsterhöger-konflikten har tappat i betydelse.

– Den där debatten var inte bra för mitt varumärke, skämtar Daniel Suhonen när DN ringer upp.

– Men när det handlar om att det behövs en nystart och konkret politik är partiet helt enigt, utom möjligtvis partiledningen, säger han.

När socialdemokrater diskuterar framtiden går det i stället att urskilja konturerna av två möjliga vägar framåt. Somliga betonar behovet av en ny socialdemokratisk berättelse, andra förordar hårt politiskt vardagsgnet. Lite hårdraget kan man säga att det finns en visionär och en pragmatisk strömning i dagens socialdemokrati.

SSU:s ordförande Philip Botström är en av dem som efterfrågar en ny reformagenda. I en DN--intervju tidigare i veckan efterlyste han ett politiskt projekt som känns i magen, som kan sammanföra stora grupper. Ann-Sofie Hermansson håller med om att partiet måste ta ett rejält omtag med det politiska innehållet.
– Vi behöver en rejäl samhällsanalys. Vad är det som krävs för det jämlika samhället, vad är det för reformer vi ska gå till val på 2018 som kanske sträcker sig 20–25 år framåt i tiden? Där har vi ett jobb att göra, säger hon.

Bland dem som vill se fler visioner finns ofta en längtan efter mer politisk konflikt.

– Just nu mals regeringen ned utan att vinna något. Då är de bättre att lägga fram bra förslag och driva dem hårt. Om Moderaterna slår bakut och regeringen faller, så faller man åtminstone med flaggan i topp, säger Daniel Suhonen.

Lars Stjernkvist avfärdar den linjen helt.

– Många efterlyser en ny vision, en ny berättelse. Jag hör det från allt fler i partiet. Jag tror inte på det. Vårt framgångsrecept är att utifrån tydliga värderingar lösa praktiska, vardagliga problem. Det behövs ingen ny vision utan bättre vardagsgnet, säger han.

Bland de tunga S-kommunalråden finns en längtan efter en tråkig, men stabil socialdemokrati. Nya reformer ska rikta sig till breda grupper och förslag som läggs ska ha en möjlighet att få majoritet i riksdagen. Regeringen ska vara offensiv, inte genom flammande retorik, utan genom genomförbara förslag som oppositionen är tvungen att förhålla sig till.

– Vägen tillbaka kan bara komma genom att man ägnar sig åt vardagsarbetet i politiken. Socialdemokraterna måste ta sig an de tråkiga vardagsfrågorna. Vi vill se en regering som löser problem, säger Niklas Nordström.

Och kanhända handlar inte allt om politiska reformer, samarbeten och vägval. Gladast vinner, brukar det heta i politiken. Och det var länge sedan Socialdemokraterna var gladast.

– Kanske är det lite attityd. Lite jävlar anamma, att vara lite glad och stolt. Vi lider av dåligt självförtroende. Nu tycker jag att vi har krisat klart i det här sabla partiet, säger Ann-Sofie Hermansson.

Vi förlorade jättemycket i starten med frågor som Förbifarten och Bromma. Jag tror att vi fick betala ett högt pris för det. Miljöpartiet i Stockholms stad fick bestämma hur vi skulle göra på nationell nivå.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“S-topparnas önskelista till partiledningen

1. Nystart. Signalera situationens allvar. Det kan ske genom en regeringsombildning eller genom ett nytt politiskt paket. Visa vilka de nya prioriteringarna är genom att ge vissa ministrar tyngre portföljer eller ta in nya personer i regeringen. En annan möjlighet är att söka nya samarbeten.

2. Peka ut riktningen. Förklara vilka de största utmaningarna är just nu och presentera en plan med väldigt konkret politik för hur dessa ska klaras av. Våga välja några få frågor. Allt behöver inte vara med.

3. Gör upp. Sök överenskommelser över blockgränsen i stora frågor. Gör det gärna offensivt med egna förslag som oppositionen får förhålla sig till.

4. Tänk framåt. Det kommer inte att saknas utmaningar i framtiden. Vilken är S-politiken för nästa decennium? “

DN SÖNDAG 31 JANUARI 2016:

“ Ewa Stenberg: Socialdemokratisk kris när partiet förlorar både sitt projekt och sin skicklighet att regera

Socialdemokraterna har inte haft något stort reformprojekt sedan millennieskiftet. S har ändå överlevt som största parti, genom sitt rykte som regeringsskickligt. Det anseendet sätter regeringen Löfven i gungning.

Socialdemokraterna har haft en lång och kronisk kris. Partiet blomstrade under efterkrigstiden genom att ta in en allt större del av den växande ekonomin i statskassan och genomföra stora reformer för pengarna. Semester, pension, -miljonprogram för bostäder, utbyggd barnomsorg, barnbidrag, föräldrapenning, sjukförsäkring, listan kan göras lång. Slutpunkten sattes av maxtaxan för barnomsorg, som utlovades i valrörelsen 1998 och genomfördes 2001. Sedan dess har S inte haft något stort reformprojekt.

Partiets egen valanalys från förra året pekar på partiets problem: ”I grunden tolkar vi det som en växande oförmåga hos socialdemokratin att formulera en politik med sikte på de utmaningar – hot och möjligheter – dagens människor möter.”

Trots detta har de svenska socialdemokraterna med europeiska mått mätt klarat sig rätt bra. 1990-talskrisen visade att partiet kan regera och skapa ordning i statsfinanserna. Partiet har levt på sin regeringsskicklighet, trots flera kriser.

Nu är S åter i regeringshögkvarteret Rosenbad och bilden av regeringsskicklighet skakar i grunden. Krishanteringen har inte lyckats. Regeringen har tvärvänt från EU:s mest generösa invandringspolitik till en politik med syftet att skrämma migranter från att söka sig hit och att pressa grannländer till att stänga sina gränser. Detta har inte förklarats ordentligt för väljarna. Utbildningsministern Gustav Fridolin (MP) har kallat politiken för skit och statsminister Stefan Löfven har inte lyckats ge en mer begriplig bild till sina väljare.

”Jag tänker inte hålla på och vela utifrån opinionssiffror, utan nu kör vi den politiken”, sade Löfven i en DN-intervju i oktober och påminde om S-kongressens beslut 2013 och det partiet gick till val på. Jobb och skola.

Socialdemokraternas ord-förande vill inte se det stora projektet som finns framför hans ögon: ett svar på globaliseringen, en politik för att bättre kunna hantera invandring och integration. För Stefan Löfven är det ingen politisk dygd att kunna gripa en fråga i flykten.

I stället håller S kursen från kongressen 2013. Men vare sig skolpolitiken eller jobbpolitiken är som den var då. Flyktingkrisen har ändrat förutsättningarna radikalt.

Det krävs ideologiska vägval och idogt politiskt hantverk för att klara krisen. S gick till val på att Sverige var på väg att gå sönder på grund av ökade klyftor. Vad ska partiet göra för att förhindra att klyftorna ökar än mer med många utblottade nyanlända i landet? Hur länge ska signalpolitiken fortsätta och vad ska komma efter? Hur ska det nya stora bostadsprojektet bli billigt att bo i men samtidigt mindre segregerat än miljonprogrammet på 70-talet? S behöver ge svar.

Ska partiet undvika att sätta bottenrekord i nästa riksdagsval krävs dessutom skickligare regerande. Det låter lätt, men det är förstås en mycket svår situation att styra i. Stefan Löven raljerade i valrörelsen

2014 över att Fredrik Reinfeldt ledde en ”klen minoritetsregering”. Frågan är vad Löfvens regering då bör kallas, med sitt betydligt svagare stöd i riksdagen.

Stefan Löfven regerar i strid mot tyngdlagen, med en riksdags-majoritet till höger om sig. Dessutom har han en flyktingkris, en terrorkris som hotar att blossa upp igen, ett allt mer spänt säkerhetspolitiskt läge i Östersjön och Arktis och växande personalbrist i skolan och socialtjänsten.

Professorn i statsvetenskap, Jonas Hinnfors, har pekat på motsättningen att Socialdemokraterna å ena sidan framhöll hela val-rörelsen att den borgerliga politiken förstör samhället och å andra sidan ville samarbeta över blockgränsen.

Denna motsättning syns fortfarande, nästan dagligdags, i regeringspolitiken. Regeringen vill samarbeta med de borgerliga om skatter, bostäder, energipolitik och integration men fortsätter att slunga invektiv om vilka oansvariga skatte-sänkare de borgerliga egentligen är.

Det finns ett val i politiken mellan en hög konfliktnivå mellan de politiska huvudalternativen och samarbete över blockgränsen. Konflikt är normalt i en vital demokrati. Oppositionen och regeringen är menade att fajtas. Brett samarbetet växer däremot ofta ur kriser. Det är oklart vilket läge Socialdemokraterna egentligen anser att Sverige befinner sig i. Är det tid för ideologisk konflikt eller för samarbete?

Finns det då ingen tröst för social-demokratin efter en vecka av idel krisdiskussioner? Jo, den regerar fortfarande. Och regeringen Reinfeldt låg faktiskt lika illa till vid motsvarande period, om man tar hänsyn till valresultaten. Då fick det Sveriges mest rutinerade valforskare att utbrista att Allians-regeringen var rökt. Sedan regerade Fredrik Reinfeldt i 6,5 år till.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se DN:s politiska kommentator “

DN SÖNDAG 31 JANUARI 2016:

“ Nya lån på bostaden kan ge hög amortering

Förslaget om amorteringskrav gör att den som tar tilläggslån får en ny stor utgift. För många rör det sig om 6 000–7 000 kronor i månaden.

I vår ska Finansinspektionen, FI, lägga fram nya föreskrifter för amortering av bolån. I december presenterade FI ett förslag till hur de nya reglerna ska se ut.

Grundbulten i FI:s förslag är att bolån ska amorteras med 2 procent om året ned till 70 procent av bostadens värde och vidare med 1 procent om året ned till 50 procent. Bolån som tagits innan de nya reglerna träder i kraft ska inte omfattas av de nya reglerna.

Men den som tar tilläggslån, nya lån som utökar det befintliga bolånet, aktiverar amorteringskravet. Det innebär att de som inte amorterar i dag kan behöva göra det i framtiden om förslaget blir verklighet.

Det är inte ovanligt att ta ett tilläggslån för renovering eller underhåll av bostaden. I bland är det fråga om akuta åtgärder som att åtgärda ett läckande tak eller byta ut ett uttjänt värmesystem i ett småhus.

Med FI:s förslag bakas tilläggslånet ihop med det befintliga lånet och utlöser amorteringskravet om det samlade lånet överstiger 50 och 70

procent av bostadens värde. Blir lånet högre än 70 procent av värdet ska det amorteras på mindre än 3 år.

Det gör att den som har 70 procents belåning i dag, inte amorterar och tar ett tilläggslån på 200 000 kronor får en ny utgift på mer än 6 000 kronor i månaden.

Våra exempel här bredvid visar hur stor månadsutgiften blir vid olika belåningsgrader. Personerna i våra exempel amorterar inte i dag, månadsutgiften avser den första månaden och den sjunker något allt eftersom lånet betalas av.

Hans Lindberg, vd på Bankföreningen, framhåller att hans organisation är positiv till att amorteringskravet införs och att 93 procent av dem som tar nya lån amorterar redan i dag.

Men han är kritisk till den del av förslaget som innebär att tilläggslånen aktiverar amorteringskravet.

– Det bryter mot regeringens intention att amorteringskravet bara ska gälla nya lån, säger han.

Per Håkansson, chefsekonom på FI, håller inte med.

– Tilläggslånet omfattas av amorteringskravet men inte det tidigare lånet. Men amorteringstakten bestäms av hela lånebeloppet, säger han.

Ett alternativ till bolån är att ta ett blancolån, ett lån utan säkerhet. Fördelen i det här sammanhanget är att det då går att få en längre amorteringstid, ofta tio år, och där-igenom en lägre månadsutgift.

Men det finns flera nackdelar. Räntan är högre och det går inte att binda räntan på ett blancolån, vilket gör att kostnaden alltid ökar när räntorna stiger. Alla kan inte heller få ett lån utan säkerhet.

I grafiken här bredvid finns ett exempel som visar kostnaden för ett blancolån med en amorteringstid på tio år och en ränta på 2 procent. Månadsutgiften blir då 2 500 kronor när lånet börjar amorteras.

Bankföreningen har tagit fram ett förslag till hur tilläggslånen kan hanteras när amorteringskravet är på plats. I korthet går förslaget ut på att tilläggslånen blir bolån med bolåneränta och möjlighet att binda räntan.

Amorteringstiden föreslås bli tio år och det ger en månadskostnad på 1 900 kronor när lånet börjar amorteras räknat på en ränta på 2 procent.
– Jag tycker att vi har bra argument för vårt förslag, säger Hans Lindberg.

FI:s förslag till amorteringskrav lades fram strax före jul och är nu ute på remiss. Remisstiden går ut om ett par veckor, den 12 februari, och då börjar FI gå igenom de förslag som kommit in.

Bankföreningen är en av remissinstanserna och deras förslag till regler för tilläggslån kommer att finnas med i remissvaret.

Per -Håkansson på FI är medveten om att Bankföreningen har synpunkter på tilläggslånen.
– Det har påpekats att det blir en stark amorteringstakt och vi vet att till exempel Bankföreningen är kritisk till det, säger han.

Per Håkansson säger att FI ska utvärdera de synpunkter som kommer in.
– Bankföreningens tankegångar är intressanta men vad vi landar i har vi inte bestämt, säger han.

En annan fråga är från vilket datum amorteringskravet ska börja gälla. Enligt förslaget ska det träda i kraft den 1 juni men Bankföreningen - anser att bankerna behöver mer tid för att anpassa sina system.
– Bankerna har haft ganska klart för sig hur förslaget ser ut så jag föreställer mig att de ska klara det till den 1 juni, säger Per Håkansson.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

“Tilläggslånet omfattas av amorteringskravet men inte det tidigare lånet. Men amorteringstakten bestäms av hela lånebeloppet.
Per Håkansson, chefsekonom på FI. “

DN TORSDAG 4 FEBRUARI 2016:

“ Amortering redan krav

Det amorteringskrav som kommer i sommar är redan överspelat – bankerna kräver det redan.....

DN SÖNDAG 31 JANUARI 2016:

“ Maria Crofts: De med låga inkomster tvingas betala mer med nya reglerna

Finansinspektionens förslag om tilläggslån missgynnar låg- och medelinkomsttagare som tagit stora lån för att få en bostad. De som inte har inkomster som tillåter att utgifterna ökar måste ta dyra blancolån.

Med reglerna i det nya förslaget till amorteringskrav blir det mycket svårare att utöka lånet på bostaden till reparationer och underhåll. Störst blir skillnaden för den som inte amorterar på sin bostad i dag och har en belåningsgrad kring eller över 70 procent.

För dem som redan amorterar märks ett tilläggslån inte lika mycket. De måste amortera mer när skulden blir större men amorteringen ökar med några hundralappar i månaden i stället för att gå från noll till många tusenlappar.

Ett lån på 200 000 kronor gör att månadsutgiften stiger med mer än 6 000 kronor för dem som har en bostad värd 5 miljoner kronor och en belåningsgrad på 70 procent. Mycket pengar för de flesta och många har helt enkelt inte råd.

Det är också oklart i vilken utsträckning bankerna kan bevilja lån som ökar månadsutgifterna så mycket. Bankernas kalkyler måste gå ihop så att hushållen har tillräckligt mycket pengar kvar att leva på.

Då återstår blancolånen där det går att få ned månadsutgiften eftersom amorteringstiden blir längre. Men räntan är minst dubbelt så hög och ofta ännu högre.

Hushåll som inte klarar en ökad utgift på 6 000 kronor i månaden måste då betala mycket mer för sitt lån än den som har en ekonomi som tål den ökade utgiften.

Amortering är visserligen inte en kostnad utan en form av sparande. Men många har inte råd att spara stora summor varje månad, varken i form av amorteringar eller annat sparande.

Det mest positiva man kan säga om Finansinspektionens förslag är att skulden försvinner snabbt, på mindre än tre år, vilket gör att den totala räntekostnaden blir låg. I vårt exempel med 70 procents belåning stannar räntekostnaden på strax under 4 000 kronor.

För blancolånet blir räntekostnaden totalt mer än 35 000 kronor. Att kostnaden blir så hög beror på att amorteringstiden är lång, 10 år, men också på att själva räntan är mycket högre än på bolånet.

Det syns inte minst om man jämför med det förslag Bankföreningen tagit fram. Där är amorteringstiden lika lång som för blancolånet men räntan är lika låg som för bolånet och den totala räntekostnaden stannar på drygt 14 000 kronor.

Jag tillhör dem som tror att amorteringskravet verkligen blir av den här gången. Det finns en bred politisk enighet bakom förslaget.

Men än finns det tid att påverka utformningen av amorterings-kravet. Den 12 februari går remisstiden ut och det slutliga förslaget ska godkännas av regeringen i maj.

Förhoppningsvis innehåller slutförslaget bättre regler för tilläggslånen.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

DN MÅNDAG 1 FEBRUARI 2016:

”Så ska dödsfall och ohälsa förebyggas i arbetslivet”

“ Ny strategi. Jobbet kan göra oss sjuka eller leda till skador, i värsta fall med dödlig utgång. Tempot har ökat och kvinnor drabbas särskilt hårt av stressrelaterad ohälsa. För att vända utvecklingen har regeringen tagit fram en ny arbetsmiljöstrategi i samråd med arbetsmarknadens parter, skriver arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S).

Den tidigare regeringen genomförde en systematisk nedrustning inom arbetsmiljöområdet. Nu ser vi resultatet med ökad sjukfrånvaro och fler som mår dåligt av sitt arbete. På senare år har det – i genomsnitt – skett nästan en döds-olycka i veckan på svenska arbetsplatser. Det är helt oacceptabelt. För att vända utvecklingen presenterar regeringen i dag en ny arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet.

Arbete betyder gemenskap, egen försörjning och makt att forma sitt liv. För de allra flesta bidrar jobbet till välmående och en god hälsa. Vi mår helt enkelt bra av att arbeta och dåligt av att gå sysslolösa. Men när arbetsmiljön brister kan jobbet i stället riskera att göra oss sjuka eller leda till skador och olycksfall, i värsta fall med dödlig utgång.

Arbetslivet förändras i snabb takt och många upplever att tempot har ökat. I stor utsträckning är det kvinnor som drabbas av den stressrelaterade ohälsan. Organisatoriska eller sociala faktorer ligger nu bakom var tredje arbetsskadeanmälan och är den vanligaste orsaken till anmälan om arbetssjukdom bland kvinnor. Sedan 2010 har dessa

anmälningar ökat med drygt 70 procent parallellt med att sjukfrånvaron stigit kontinuerligt. Att omhänderta dessa utmaningar är nödvändigt. Samtidigt måste arbetet med att hantera redan kända arbetsmiljörisker fortsätta och åtgärder vidtas för att motverka att företag bryter mot arbetsmiljöregelverket för att få konkurrensfördelar.

I ett läge där satsningar på en bättre arbetsmiljö behövdes mer än någonsin genomförde den förra regeringen en systematisk nedrustning inom arbetsmiljöområdet. För att vända den negativa utvecklingen har regeringen kraftsamlat och föreslagit en rejäl förstärkning av resurserna inom arbetsmiljöpolitiken med 100 miljoner kronor årligen under mandat-perioden. Ökningen av Arbetsmiljöverkets resurser har redan inneburit att myndigheten kunnat anställa ett 50-tal nya inspektörer.

Arbetsgivaren har det primära ansvaret för arbetsmiljön. Men förbättringar i arbetsmiljön är också en fråga för staten och arbetsmarknadens parter. Regeringens politik på området ska bidra till en arbetsmiljö som förebygger ohälsa, olycksfall och motverkar att människor stängs ute från arbetslivet. För att nå dessa mål och ge arbetsmiljöpolitiken en långsiktig inriktning presenterar regeringen i dag en ny arbetsmiljö-strategi för det moderna arbetslivet. Strategin, som ska gälla för perio-den 2016–2020, har arbetats fram i samråd med arbetsmarknadens parter. Den innehåller både den övergripande inriktningen för politiken samt konkreta åtgärder inom tre prioriterade områden:

1 Nollvision mot dödsolyckor och förebyggande av arbetsolyckor
Genom förebyggande åtgärder, forskning och tillämpning av ny kunskap har antalet arbetsrelaterade dödsolyckor minskat kraftigt de senaste 30 åren. Tydligast är den positiva utvecklingen i byggbranschen. Detta visar att strategiskt arbete mot dödsolyckor ger resultat. Samtidigt så har det de senaste åren – i genomsnitt – skett nästan en dödsolycka i veckan på svenska arbetsplatser. Det är helt oacceptabelt. Inget annat än en nollvision kan gälla för dödsfall i arbetet. Förutom byggverksamhet är skogs- och jordbruk, tillverkning samt transport och magasinering särskilt riskutsatta branscher. Arbetsmiljöverket får nu, tillsammans med andra berörda myndigheter, i uppdrag att lämna förslag på olycksförebyggande åtgärder för arbetstagare som arbetar på och vid väg. Informationen om arbetsmiljöreglerna till utländska arbetstagare inom de gröna näringarna förbättras och arbetet mot farliga produkter och maskiner förstärks.

2 Hållbart arbetsliv
Arbetsmiljöutmaningarna är extra stora i början och slutet av arbetslivet. För många unga är den första erfarenheten av arbetslivet ett jobb med betydande arbetsmiljörisker. När det gäller äldre arbetstagare är det så många som 14 procent i åldern 50–64 år som inte tror sig eller är osäkra på om de kommer att kunna arbeta fram till ”ordinarie” pensionsålder inom sitt nuvarande yrke. Regeringen ser det som nödvändigt att vidta fortsatta insatser för att förebygga den arbetsrelaterade ohälsan och för att minska risken att arbetstagare skadas eller slits ut. Arbetsmiljöverket får därför i uppdrag att synliggöra branscher och arbetsställen där det finns ett tidigt utträde som kan relateras till arbetsmiljöfaktorer, att identifiera arbetsmiljörisker kopplade till nya sätt att organisera arbetet, såsom ökad användning av underleverantörer, samt att genomföra informations- och tillsynsinsatser inom bemanningsbranschen.

3 Psykosocial arbetsmiljö
Inom delar av arbetsmarknaden suddas gränsen mellan arbetsliv och privatliv ut. Det har samtidigt blivit vanligare att stress och press i arbetslivet betraktas som ett individuellt problem, i stället för en fråga

om arbetsgivarens arbetsmiljöansvar. Arbetsmiljöverket får nu i uppdrag att, i samråd med arbetsmarknadens parter, ta fram en vägledning om arbetsmiljö-utmaningar i anknytning till ett gränslöst arbetsliv. Myndigheten får också i uppdrag att genomföra en särskild tillsynssatsning av arbetsmiljön inom äldreomsorgen (inklusive hemtjänsten) med särskilt fokus på psyko-social arbetsmiljö, stress samt arbetstagarnas möjligheter till inflytande och delaktighet. De nya föreskrifterna om organisatorisk och social arbetsmiljö som Arbetsmiljöverket har antagit och som börjar gälla den 31 mars i år kommer också bli ett viktigt verktyg för att förebygga den psykosociala ohälsan.

Min bedömning är att det finns en stor vilja och ett genuint engagemang bland arbetsmarknadens parter att ta sig an utmaningarna inom arbetsmiljöområdet. En fortsatt nära dialog mellan parterna, regeringen och Arbetsmiljöverket om hur politiken kan utvecklas och vilka insatser som behövs kommer att vara en viktig prioritering för mig. För att möjliggöra en sådan dialog inrättas nu också ett nytt dialogforum. En fråga som strategin identifierar som lämplig för dialogforumet är hur arbetsgivare kan erbjuda kompetent ledarskap och ett förebyggande arbetsmiljöarbete för att ingen ska behöva bli utsatt för kränkande särbehandling eller mobbning på sin arbetsplats.

Sammanfattningsvis finns nu en kraftfull politik på plats för att förbättra arbetsmiljön. Regeringen prioriterar upp arbetsmiljöarbetet genom kraftigt ökade resurser och en ny strategisk och långsiktig inriktning på arbetsmiljöpolitiken.

Ylva Johansson (S), arbetsmarknadsminister “

DN MÅNDAG 1 FEBRUARI 2016:

“Arbetslöshet står still för utlandsfödda

På tio år har närmare 300 000 fler utrikesfödda personer fått ett jobb. Men arbetslösheten biter sig fast, de arbetslösa med invandrarbakgrund har ändå blivit 70 000 fler – minst. Fjolåret var inget undantag i utvecklingen, visar nya SCB-siffror.

– Det har varit en ganska god sysselsättningstillväxt för de utrikes födda. Men arbetskraften ökar också, så arbetslösheten har inte minskat, säger Arbetsförmedlingens prognoschef Tord Strannefors.

Under 2015 ökade antalet sysselsatta utrikes födda med 42 000 personer. Totalt inklusive inrikes födda var ökningen 62 000. Sedan 2005 har tre av fyra nya jobb tillsatts med en person född utanför Sveriges gränser.

Andelen utrikesfödda med jobb har gradvis ökat under ett antal år, men det bromsas nu.
– Och det lär försvagas ytterligare framöver. Det tar längre tid innan man får uppehållstillstånd, säger Strannefors.

Ytterligare en aspekt som gör att verkligheten förmodligen ser värre ut än vad siffrorna anger är att SCB:s mätmetod tenderar ge en viss fördröjning.
– Arbetslösheten riskerar bli underskattad, säger han.

För svenskfödda sjunker däremot arbetslösheten stadigt. I åldersgruppen 25–54 har arbetslösheten gått ned till närmare tre procent jämfört med ett snitt på runt sju procent, och det börjar uppstå brist på arbetskraft i allt fler sektorer, speciellt i den offentliga tjänstesektorn, i vården och skolan framför allt.
– Och vi bedömer att den kan öka till fler områden, säger Strannefors.

Utan den stora invandringen de senaste åren hade svensk arbetsmarknad sannolikt varit rejält överhettad i dag. Lönerna hade stuckit iväg, inflationen likaså och försörjningsbördan för de sysselsatta hade ökat när de äldre blir alltfler, med höjda skatter som följd.

Avgörande för den framtida svenska ekonomin blir hur pass väl de - nyanlända integreras på den svenska arbetsmarknaden, resonerar allt fler bedömare.

Mängder av olika politiska förslag lanseras nu och arbetsgivarna passar förstås på att slå ett slag för sänkta ingångslöner – allt för att underlätta inträdet på den arbetsmarknaden för den stora ström flyktingar som kommer.

Tord Strannefors anser att utbildning är en av de viktigaste hörnpelarna. Sysselsättningsnivån är väldigt låg bland människor som saknar utbildning på gymnasienivå, både bland utrikes- och svenskfödda. Det är också de som fastnar i långtidsarbetslöshet.

TT “

DN MÅNDAG 1 FEBRUARI 2016:

“ Regeringen öppnar för ändrad flyttskatt

Allt mer talar för att det blir förändringar av den så kallade flyttskatten. Samtliga borgerliga partier ställer sig nu bakom en översyn av flyttskatten och finansminister Magdalena Andersson öppnar för förändring. – Det är något vi kan diskutera, säger hon.

Strax efter lunch på måndagen träffas riksdagspartierna för ett första samtal om blocköverskridande lösningar för bostadsmarknaden. Bakgrunden till överläggningarna är den akuta bristen på bostäder som blivit extra aktuell efter höstens flyktingkris.

En av de viktigaste frågorna i samtalen blir förändrade skatteregler för bomarknaden. Regeringen har sagt att den är beredd att diskutera allt utom fastighetsskatten. Det betyder att frågor som rör både räntebidragen och flyttskatten kommer att stå högt upp på dagordningen.

Förenklat innebär den så kallade flyttskatten att den som säljer en bostad med vinst måste betala in reavinstskatt i samband med flytten. På storstädernas överhettade bostadsmarknader kan det röra sig om ansenliga belopp, och en rad experter, inklusive Boverket, har larmat om att skatten motverkar rörligheten på bomarknaden.

Nu pekar allt mer mot att det kommer att bli förändringar av flyttskatten. Liberalerna och Kristdemokraterna har tidigare lagt fram förslag om förändrad flyttskatt och de senaste dagarna har både Centern och Moderaterna lyft samma fråga.

– Det är helt nödvändigt att få fart på byggandet. Men vi får inte glömma bort effekten av att få fram bostadsmöjligheter i det bestånd

som redan finns. Därför är flytt-skatterna nödvändiga att diskutera, säger Ola Johansson, bostadspolitisk talesperson för Centern.

Finansminister Magdalena Andersson välkomnar att de borgerliga partierna kommer med förslag om förändringar av flyttskatten men framhåller att det ännu inte finns något samlat förslag att ta ställning till.

– Det här är något som vi kan diskutera. Men vi får se vad de kommer med. Det är fyra olika partier som inför de här samtalen haft väldigt olika tonlägen i debatten, säger Magdalena Andersson.

Samtidigt är hon bestämd över att samtalen inte kommer att leda till sänkta skatter över lag på boende.

– Jag ser inte att den samlade beskattningen av bostadssektorn långsiktigt kan minska eftersom den i dag är ganska lågt beskattad. Men om det kommer fram idéer om hur vi inom det kan öka rörligheten är vi naturligtvis beredda att lyssna, säger Magdalena Andersson.

Inför samtalen har hon haft möten med företrädare för bygg- och fastighetsbranschen. Enligt finansministern är branschen först och främst intresserad av förenklade regler, kortare beslutstider och mer planlagd mark i kommunerna.

– Det är inte skattefrågorna som kommer upp i första hand, säger hon.

– Vi har en speciell situation där vi under lång tid haft för lågt bostadsbyggande. Vi har en bostadsbrist till att börja med och nu får vi också en del nya invånare. Det vore bra om vi kunde komma överens bredare och mer långsiktigt.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se”

DN TISDAG 2 FEBRUARI 2016:

”Omänskligt att avvisa asylsökande till Ungern”

“Olämpligt mottagarland. Varför envisas Migrationsverket med överföringsbeslut av asylsökande till Ungern? Juridiskt sett följer Sverige Dublinförordningen, men flera av de länder och institutioner där förordningen gäller har stoppat överföringar till Ungern. Dit hör Norge, Danmark och Nederländerna, skriver tio debattörer.

Det svenska Migrationsverkets behandling av Dublinförordningen är uppseendeväckande vad Ungern beträffar. Sverige är i full färd med att skicka tillbaka asylsökande i Sverige till Ungern – trots det landets grundmurat dåliga rykte som asylland. Juridiskt sett följer Sverige Dublinförordningen, men flera av de länder och institutioner där Dublinförordningen gäller har faktiskt stoppat överföringar till Ungern. Dit hör Norge, Danmark och Nederländerna.

Migrationsverket följer inte denna praxis. Enkom under förra året beslöt verket att överföra 1129 asylsökande till Ungern som EU:s första asylland. 139 överföringar verkställdes och 438 överlämnades till polisen för verkställighet. Det tyder på stor avvikelseprocent, vilket inte är underligt med tanke på den ungerska regeringens behandling av flyktingar.

Ungern är ett EU-land som asylsökande skyr som pesten. Där erbjuder man ingen asylmottagning i vår mening, utan det handlar snarast om fängelseliknande villkor. Ett sådant detention centre är den bunkerliknande anstalten i Debrecen, som asylsökande i Sverige redan stiftat omild bekantskap med under sin äventyrliga färd mot norr.

Därför strömmade flyktingströmmen vidare innan stängslet mot söder upprättades. Men trots att premiärminister Orbán flera gånger uttalat sig mot att Ungern ska ta hand om asylsökande, har många av dem lämnat fingeravtryck och skrivit på asylansökan där som kommande till det första mottagarlandet inom EU. Det har hänt att de gjort detta under hot och tvång av ungerska gränspolisen. Dessa underskrifter vittnar knappast om vad flyktingen verkligen ville.

Enligt artikel 3:2 i Dublinförordningen kan inte en asylsökande överföras till en annan medlemsstat om ”det finns välgrundade skäl att anta att det finns systematiska brister i asylförfarandet och mottagningsvillkoren i denna stat”. Vad som menas med systematiska brister är att det ”finns risk för omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna”. Men Migrationsverket ”finner inte att det framkommit välgrundade skäl att anta att det föreligger systematiska brister i asylförfarandet och mottagningsvillkoren i Ungern”.

Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter gör en helt annan bedömning. Han underkänner Ungern som mottagarland för asylsökande, då han menar att landet inte svarar upp mot förpliktelserna om mänskliga rättigheter. I en rapport den 17 december till Europadomstolen, baserad på hans personliga besök i Ungern i november, skriver han att ”en avsevärd andel av de som överförts till Ungern enligt Dublin III förordningen kvarhölls i asylförvaringscentra – där en restriktiv förvarsordning tillämpas – utan möjlighet till effektiva utvägar ur ett dylikt förvar”. Han konstaterar att ”ett antal brådstörtade åtgärder som tagits under de senaste månaderna har gjort att tillgången till internationellt skydd blivit utomordentligt svår och på ett orättmätigt sätt kriminaliserat immigranter och asylsökande.”

Tidigare har en rad internationella organisationer som Human Rights Watch, ECRE (European Committee on Refugees and Exiles) och Amnesty riktat kritik gentemot Ungern som asylmottagarland. Enligt ungerska Helsingforskommittén är fängelseliknande förvar av asylsökande i särskilda läger ”en inte ovanlig metod” i landet. ”Alternativ till asylförvar som finns omnämnda i ungersk lag tillämpas endast i undantagsfall”, skriver kommittén. Bland dem som står på Migrationsverkets lista återfinns familjer.

Europarådets kommissionär kritiserar särskilt Ungern för att besluten är i avsaknad av ”individuella bedömningar med hänsyn till laglighet och rimligheten i förvartagandet”. Och de beaktar inte ”individuella omständigheter (inklusive sårbarheter) hos den berörda personen”. Kommissionären exemplifierar: ”Frånvaron av ett tillförlitligt system för att identifiera sårbara asylsökande, som offer för tortyr ... eller personer som lider av posttraumatiska stressproblem ... ansågs vara särdeles bekymmersamt.”

Enligt ungerska Helsingforskommittén är förvaren ”illa rustade för att ta emot sårbara förvartagna; sårbarheter är inte ordentligt utvärderade”. Den ungerska organisationen Menedék, som tillvaratar flyktingars rättigheter, menar att risken för asylförvar kan innebära, att adekvata betingelser för behandling av en torterad person inte kan garanteras.

Till skillnad från i Sverige, där Röda korset driver flera behandlingscentra, finns alltså inga sådana möjligheter i Ungern. Det bådar illa för en afghan som utsatts för långvarig tortyr av en grupp talibaner i början av 2000-talet och har fortsatt fysiska och psykiska sviter av det. Afghanen är en bland dem som Migrationsverket vill överföra till Ungern.

Flera länder har som sagt tagit intryck av kritiken. Den norska utlänningsnämnden har enhälligt fastslagit att överföringar till Ungern strider mot Norges utlänningslag. Danmark, som inte precis gjort sig

känt som ett flyktingvänligt land, stoppade i höstas tills vidare all överföring till Ungern av sina asylsökande på grund av mottagningsförhållandena i Ungern. Samma sak gäller Nederländerna, där Raad van State (ungefär högsta förvaltningsdomstolen) hejdade alla överföringar till Ungern i slutet av november. Till skillnad från Migrationsverket anser rådet, att överföring till Ungern strider mot artiklarna 3, 5 och 13 I Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter. Raad van State visar belägg för att det finns åtskilliga brister i den ungerska asylproceduren vad gäller mottagningskapacitet, boendevillkor, förvar, tillgång till rättslig hjälp med mera.

En domstol i Düsseldorf ansåg att det finns systematiska fel i Ungerns asylsystem och risk för återföring till ett osäkert tredje land därifrån (till exempel Serbien). En administrativ domstol i Luxemburg stoppade en transport till Ungern, då den ansåg att dess asylsystem hade ”systematiska brister” vilket strider mot artikel 4 i EU:s stadga om grundläggande rättigheter. Samma resonemang för det schweiziska flyktingrådet.

Så varför envisas då svenska Migrationsverket med överföringsbeslut av asylsökande till Ungern? Det är ju helt uppenbart att Ungern inte lämpar sig som mottagarland.

Ulf Bjereld, professor i statsvetenskap, ordf. Socialdemokrater för tro och solidaritet
K-G Hammar, teolog och f d ärkebiskop
Bitte Hammargren, författare och Mellan-österna analytiker
Jan Hjärpe, professor emeritus i islamologi
Maria Küchen, kulturjournalist
Wanja Lundby-Wedin, f d LO-ordförande
Arne Ruth, publicist
Folke Schimanski, författare och journalist
Gudrun Schyman, partiledare Feministiskt initiativ
Sören Sommelius, författare och journalist

DN TISDAG 2 FEBRUARI 2016:

“ Globalisering gör gamla problem nya

Analys. Det var länge sedan Sverige behövde hantera tiggare och gatubarn. Nu gör globaliseringen att partier och myndigheter tvingas skapa nya system. Regeringens utredare förespråkar hårda tag mot tiggeriet.

Tiggare och föräldralösa barn i svenska städer träffades fram till för några år sedan på i romaner och historieböcker. August Strindberg gav en svidande beskrivning av välbärgades allmosor och fattigas utsatthet i Vita bergen i Stockholm i ”Röda rummet”, som kom ut 1879.

Sedan gick Sverige från att vara ett av Europas fattigaste länder till att bli en rik välfärdsstat. Fattiga fick rättigheter, tiggeriförbudet avskaffades, barnhemmen lades ned.

På andra håll i världen finns den djupa fattigdomen kvar. Men globaliseringen ger fattiga människor större möjligheter att migrera. Mobiltelefoner och internet gör att de vet att det finns bättre samhällen, och hur man tar sig dit.

Det gör att Sverige åter står inför de vägval man hade för 100–150 år sedan. Den här gången gäller inte frågan arbetare i Vita bergen eller andra svenska medborgare.

”Samhället togs lite på sängen”, beskrev regeringens samordnare mot tiggeri, Martin Valfridsson, osäkerheten och olikheten i hur utsatta EU-medborgare som tigger hanteras.

Regering och opposition har tagits på sängen också när det gäller de drygt 35 000 ensamkommande barn som sökte asyl här under förra

året, även om deras situation är annorlunda än tiggarnas. Socialtjänsten har svårt att räcka till. Här väntar nya politiska diskussioner och beslut.

När det gäller tiggarna förespråkar den före detta moderate statssekreteraren Martin Valfridsson en ganska tuff linje: Tiggare ska inte få slå upp tältläger på annans mark. Han avråder människor från att ge pengar i muggarna och rekommenderar i stället bidrag till hjälporganisationer. Han rekommenderar att tiggarnas barn i normalfallet inte ska erbjudas skola.

Det regeringens socialdemokratiska statsråd hittills sagt tyder på att de är på Martin Valfridssons linje. Den ansvariga ministern Åsa Regnér säger att det är effektivare att ge pengar till hjälporganisationer än att ge dem till tiggarna direkt. Regeringen har tillsatt en utredning om att lättare kunna avhysa personer som slår läger på någon annans mark.

Budskapet från Åsa Regnér är att tiggarna ska åka hem. Det är en annan politik än den som till exempel förs i Gent i Belgien, där ambitionen är att integrera tiggarna i samhället och att erbjuda deras barn skola.

Det är en sorts signalpolitik att säga att det bästa sättet att hjälpa tiggare inte är att ge dem pengar, att de inte vet sitt eget bästa. Blir tiggeriet mindre lönsamt kommer färre hit. Likaså när polisen ingriper mot tältlägren.

Regeringen kommer att fortsätta kritiseras av SD och vissa moderater, som vill gå ännu längre. Den får också kritik från vänster. Men frågan är om de bägge regeringspartierna är överens sinsemellan. MP gillar sällan hårda tag.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se Politisk kommentator “

DN TISDAG 2 FEBRUARI 2016:

“ Inte aktuellt för M att slopa ränteavdragen

Moderaterna tar strid för ränteavdragen på bolån. Ett avskaffande av ränteavdragen skulle slå hårt mot hushållen, enligt M. – Det vill vi inte medverka till, säger partiledaren Anna Kinberg Batra.

På måndagen samlades rege-ringspartierna och oppositionen till ett första möte om bostadssituationen. Målet är att nå en blocköverskridande överenskommelse med långsiktiga spelregler för bostadsmarknaden. På förhandlingsbordet ligger bland annat en översyn av skattereglerna för bomarknaden och frågor som ska främja ökat bostadsbyggande.

Flera partier har lyft frågan om att fasa ut ränteavdragen på bolån. I regeringen har Miljöpartiet öppet argumenterat för en sänkning av ränteavdragen medan Socialdemokraterna har sagt sig villiga att diskutera frågan. Samtidigt har tre av allianspartierna efterlyst en översyn av ränteavdragen.

Men Moderaterna säger nej till en sådan förändring. Enligt M skulle slopade ränteavdrag leda till kraftiga åtstramningar för hushållen.

– Det vill inte vi medverka till. Särskilt inte när det blir ordentliga åtstramningar i de disponibla inkomsterna efter de skattehöjningar som nu träder i kraft, säger partiledaren Anna Kinberg Batra.

En rad ekonomer har varnat för att hushållens ökade skuldsättning innebär en risk för svensk ekonomi och att ränteavdraget är en bidragande orsak till det. Anna Kinberg Batra pekar på att det just införts amorteringskrav på nya bolån och att det är rimligt att avvakta vad det får för effekt på hushållens skuldsättning. Hon vill se åtgärder som gynnar byggandet av fler bostäder.

– Jag vill se mycket mer byggande men det får inte vara på barnfamiljernas bekostnad. Om det finns fler sätt att få tag på bostad borde det kunna påverka skuldsättningen på sikt, säger hon.

Moderaterna har låtit riksdagens utredningstjänst räkna på vad ett förändrat ränteavdrag skulle innebära för hushållen. Beräkningarna bygger på antaganden och visar att framför allt hushåll i storstäder riskerar att få kraftigt höjda månadskostnader.

– Om man fasar ut ränteavdragen sänder man samtidigt ut en signal till familjerna om att de kommer att få det sämre. Det innebär också stora risker för ekonomin att säga att ni ska gradvis få det lite sämre, säger Niklas Wykman, skattepolitisk talesperson (M).

Ränteavdragen kostar staten mångmiljardbelopp varje år och om räntorna stiger kommer konsekvenserna att bli ännu större utgifter för staten. Ränteavdragen beskrivs ibland som en tickande budgetbomb men Moderaterna anser ändå att det finns skäl att låta dem vara oförändrade.

– Det blir också ett samhällsproblem att försämra stora grupper av barnfamiljers ekonomi med flera tusen per månad. Om man stryper hushållsekonomin för breda grupper av barnfamiljer får det skadliga effekter som vi inte vill medverka till, säger Anna Kinberg Batra.

Efter måndagens inledande samtal om bostadspolitiken var alla inblandade överens om att diskussionerna förts i en konstruktiv anda. Några konkreta diskussioner om de olika förslagen förekom emellertid inte. Flera möten är planerade under våren.

– Vi behöver vidta åtgärder för att få upp bostadsbyggandet. Vi tror att det blir bättre om vi kan komma fram till breda lösningar, säger finansminister Magdalena Andersson (S).

Regeringen är öppen för att diskutera alla frågor utom fastighetskatten.

– Men vi ser inte att vi ska minska den samlade beskattningen på bostadssektorn, säger Magdalena Andersson.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

“Fakta. Så mycket får dras av

Ränteavdragen innebär att hushållen får dra av 30 procent för räntekostnader på belopp upp till 100 000 kronor.

När räntekostnaden överstiger 100 000 kronor får endast 21 procent av räntan dras av på den del av beloppet som överstiger 100 000 kronor. “

DN TORSDAG 4 FEBRUARI 2016:

“ Krismöte i dag om kärnkraften

Den omstridda skatten på kärnkraft ligger högst på agendan när de blocköverskridande samtalen om energipolitiken i dag går in i ett kritiskt skede. Moderater och liberaler kräver konkreta besked från regeringen. – Det är akut, säger Anna Kinberg Batra (M).

Kraftbolaget Vattenfall har flaggat för att man kan tvingas stänga samtliga kärnkraftsreaktorer i förtid, som en följd av det låga elpriset och den effektskatt som regeringen höjde förra året. Läget skärptes på torsdagen när Vattenfall redovisade en halverad vinst av nämnda skäl (se artikel här nedanför).

Tre borgerliga partier – Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna – plus Sverigedemokraterna har därför krävt krismöte med regeringen. I dag står frågan på dagordningen när den parlamentariska energikommissionen sammanträder och går in i nästa fas där en överenskommelse ska börja mejslas fram.

– Nu är det dags att regeringen kommer med konkreta besked om effektskatten. Den behöver sänkas så att det går att använda den kärnkraft vi har för att säkra jobben. Det är ett akut och allvarligt läge, säger Moderaternas partiledare Anna Kinberg Batra.

Såväl energiminister Ibrahim Baylan (S) som statsminister Stefan Löfven har öppnat dörren på glänt för en översyn av skatten. Baylan kommer på dagens möte att förslå att kommissionens kansli får i uppdrag att ta fram ett underlag som ska belysa kärnkraftens ekonomiska förutsättningar. Maria Weimer, Liberalernas energipolitiska talesperson, anser dock att det är hög tid att skrida till verket.

– Det här är något som kräver åtgärder nu. Regeringen måste ge besked om skatten på kärnkraft senast i vårbudgeten, säger Maria Weimer.

Moderaternas motsvarighet Lars Hjälmered anser också att det är dags att energikommissionen och framför allt regeringen går från ord till handling.

– Vi har jobbat i snart ett år i den här kommissionen, men vad vill regeringen? Nu krävs det konkret politisk handling för att det ska vara lönt med den här typen av samtal, säger Lars Hjälmered.

Både Moderaterna och Liberalerna hänvisar till att kärnkraftsbolagen står inför beslut som måste fattas i maj om miljardinvesteringar på grund av höjda säkerhetskrav. De behöver därför besked om vad som gäller långsiktigt under våren. Det ska de få, lovar energiministern, utan att precisera det närmare.

– Jag ser framför mig att branschen får någon form av besked i de här frågorna från kommissionen under våren, säger Ibrahim Baylan.

Han har tidigare sagt att Sverige behöver ha kvar sex av de tio reaktorer som finns som en brygga i den svenska energiomställningen. Energiministern varnar dock för att hasta fram beslut och betonar vikten av långsiktighet och att energifrågan hanteras i sin helhet.

Därför menar han att det krävs ytterligare analys av kärnkraftens ekonomi.

– Vi har en delvis ny situation där vi har fått besked om att fyra reaktorer läggs ned och vi har ovanligt låga priser. Det här behöver tas med alla fakta på bordet och inte utifrån enskilda ögonblicksbilder, säger energi-minister Ibrahim Baylan.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se "

"Fakta.

Kärnkraften står i dag för cirka 40 procent av den svenska elproduktionen.

Totalt finns tio reaktorer fördelade på de tre kärnkraftverken Forsmark, Oskarshamn och Ringhals. Kärnkraftsbolagen har lämnat besked om att två reaktorer i Ringhals och två i Oskarshamn kommer att stängas i förtid.

I energikommissionen sitter samtliga åtta riksdagspartier. Den leds av energiminister Ibrahim Baylan (S). Uppdraget är att ta fram ett beslutsunderlag för svensk energipolitik 2025–2050. "

DN TORSDAG 4 FEBRUARI 2016:

"Anpassa föräldraförsäkringen till det moderna arbetslivet"

"Utredningsdirektiv. Föräldraförsäkringen behöver moderniseras. Den behöver anpassas bättre för företagare och studenter och underlätta för olika typer av familjekonstellationer. Utvecklingen mot ett mer jämställt uttag måste snabbas på. Försäkringen ska också vara enkel att använda, skriver Annika Strandhäll (S).

Regeringen tillsätter i dag en utredning för att se över hela föräldraförsäkringen. Målet är att före mandatperiodens slut komma med förslag till en uppdaterad föräldraförsäkring anpassad till ett modernt arbetsliv och ett modernt och jämställt familjeliv. Det är första gången på tio år som en större översyn görs och kanske första gången någonsin det görs med en så här bred ansats.

Att skaffa barn är stort. Det är omtumlande, omvälvande och innebär en helt ny bit i livspusslet. Föräldraförsäkringen kom till 1974. Då gjorde den tidens politiker något väldigt modigt. De införde en helt ny försäkring för att samhället skulle möjliggöra för föräldrar – både kvinnor och män – att kombinera arbetsliv och familjeliv.

Nu har den över 40 år på nacken. Det har hänt mycket sedan året då elen ransonerades i Sverige på grund av oljekrisen, då Richard Nixon avgick som USA:s president efter Watergate och Abba vann Eurovision med Waterloo. Vill vi att föräldraförsäkringen ska fortsätta vara en viktig försäkring för både individen och samhället så måste vi våga låta den förändras.

Självklart har det skett förändringar längs vägen. Försäkringen har utökats, ersättnings-nivåer har justerats och månader har reserverats för vardera föräldern. Men faktum kvarstår: det samhälle vi lever i i dag, och tanken om vilket samhälle vi vill leva i imorgon, har förändrats snabbare än försäkringen. Den omfattar inte bara några år när barnen är små. De flesta använder den till barnet är 12 år och en del ännu längre – den berör alltså både en stor del av barnens liv och av föräldrarnas yrkesverksamma liv. Med det i åtanke är det ännu viktigare att den fungerar med vårt liv och arbetsliv i dag och i morgon.

För att åstadkomma det måste vi också se över den försäkring som i många delar är bra, för att se var den behöver bli bättre. Utredningen har utifrån de utmaningar vi ser fem fokusområden.

Parallellt med utredningsarbetet för att åstadkomma en modern föräldraförsäkring krävs förändring av attityder och förhållningssätt för en mer jämställd arbetsmarknad och ett mer jämställt föräldraskap. Flera aktörer i samhället behöver ta ansvar för en sådan utveckling. Kommunikation och dialog kommer vara en viktig del av utredningens arbete.

1 Ökad jämställdhet. Kvinnor tar ut tre fjärdedelar av föräldrapenningen – så mycket som fyra av fem dagar under barnets första år – och omkring 60 procent av den tillfälliga föräldrapenningen. En av fem pappor med barn födda 2009 hade inte tagit ut en enda dag när barnet fyllde fyra. Utvecklingen går för långsamt. Vi vet också att fördelningen av föräldrapenning mellan föräldrarna ser olika ut beroende på inkomst, utbildningsnivå med mera.

Den ojämna fördelningen får stora konsekvenser för inkomst, ställning på arbetsmarknaden och hälsan. Lönegapet mellan kvinnor och män är omkring 15 procent och pensionsgapet är så stort som 30 procent. Kvinnor utför majoriteten av det obetalda hemarbetet, arbetar mer deltid, har sämre karriärutveckling och är mer sjukskrivna. Två av tre sjukskrivna är kvinnor och ohälsan drar iväg i småbarnsåren, särskilt efter andra barnet. Vi vet också att det inte bara är tiden man tar ut föräldrapenning som är skev utan att kvinnor också tar ut mer obetald ledighet än män och på så sätt är borta än längre tid från arbetsmarknaden.

Därför får utredningen i uppdrag att föreslå åtgärder för att uppnå en jämn fördelning av föräldrapenning och föräldraledighet och särskilt analysera förutsättningarna för och konsekvenserna av fler reserverade månader.

2 Möta en modern arbetsmarknad. Sedan 70-talet har mycket hänt även med den arbetsmarknad vi verkar på. Allt fler har tillfälliga anställningar av olika slag längre upp i åldrarna. Fler är egenföretagare eller kombinatörer och de är i snitt föräldralediga i lägre utsträckning än anställda. Du ska ha lika goda möjligheter att använda föräldraförsäkringen oavsett om du är tillsvidareanställd, egenföretagare eller visstidsanställd.

Utredningen får därför i uppdrag att se vilka utmaningar ett modert arbetsliv innebär för möjligheten till föräldraledighet och särskilt sätta fokus på företagares och studenters villkor. Det handlar också om att undersöka hur utformningen av föräldraförsäkringen verkar normerande, i samhället och på arbetsmarknaden.

3 En försäkring för dagens familjekonstellationer. Familjer kan se ut på en mängd olika sätt men när föräldraförsäkringen utformades var det fortfarande utifrån idén om en kärn-familj med två sammanboende. I dag vet vi att mer än vart femte barn växer upp i en annan typ av familjekonstellation. Det finns såväl kärnfamiljer som stjärnfamiljer. Det finns omvandlade singel- och bonusfamiljer, det finns familjer med en förälder och familjer med fler än två föräldrar. Det kan vara skillnad på att få ett eller flera barn vid samma tillfälle. Därför får

utredningen i uppdrag att undersöka möjligheterna att underlätta för olika familjekonstellationer att använda föräldraförsäkringen.

4 En tydlig försäkring lätt att använda. Föräldraförsäkringen omfattar en rad olika försäkringar. Försäkringens flexibilitet ger oss en mängd möjligheter och förändringarna som gjorts under drygt 40 år har haft sina olika skäl och motiv. Men för oss som ska använda den är det inte alltid lätt att se hur den fungerar eller bäst kan användas. Utredningen får därför i uppdrag att analysera behovet av förenklingar. Målet är att det ska bli lättare att planera livet och ledigheten med föräldrapenning och att se i vilka situationer under ett barns liv som föräldra-försäkringen kan göra det lättare att förena ett jämställt föräldraskap med arbete.

5 Den röda tråden – barnperspektivet. I alla delar är barnperspektivet en röd tråd. Barns rätt till trygga uppväxtförhållande är central när vi utformar familjepolitiken som helhet och föräldraförsäkringen i synnerhet. Principen om barnets bästa ska vara vägledande genom hela utredningen.

1974 års politiker var modiga och det måste vi också vara. Vi ser på vårt samhälle i dag och vi vill förändra. Vi vill se en mer jämställd arbetsmarknad och ett mer jämställt privatliv där man i större utsträckning delar även på det obetalda arbetet. Vi vill se att barn har lika rätt till sina föräldrar, oavsett ställning på arbetsmarknaden eller familjekonstellation.

Om vi ser det – och samtidigt ser att så inte är fallet i dag – då är det vårt ansvar att göra det vi kan för att förändra. Därför är det ett viktigt steg att denna utredning tillsätts. Jag är förväntansfull inför det viktiga arbete utredningen kommer att göra och de förslag den kommer att lämna ifrån sig.

Annika Strandhäll (S), socialförsäkringsminister “

Regeringen måste föra en politik som är bra för hela folket.

Sverige var på 1800-talet ett odemokratiskt klassamhälle som styrdes av kungen. Som medhjälpare hade han till och med 1866 en ståndsriksdag med adel, präster, borgare och bönder, där arbetarklassen inte var representerad. 1867 blev riksdagen en tvåkammarriksdag där arbetarklassen formellt kunde få representanter, men i praktiken hade svårt att få det på grund av regler om inkomster. Kvinnor hade inte rösträtt.

Socialdemokratiska arbetarpartiet bilades 1889 och hade som första mål rösträtt för alla och lag om åtta timmars arbetsdag.

I början på 1900-talet reducerades kungens makt och riksdagen blev översta makthavare, rösträtten för män förbättrades och åttatimmarsdag infördes. Kvinnor fick rösträtt och fick rösta första gången 1924. Vid den tiden fick flickor rätt att gå på gymnasium. vilket de inte hade tidigare.

Sverige blev formellt en demokrati. Men tänkesätten på 1800-talet om makt och kvinnor hängde länge med och finns kvar i 2000-talets borgerliga partier.

Socialdemokraterna fick 1932 regeringsmakten och behöll den till 1976. Första socialdemokratiska statsministern under den epoken var Per Albin Hansson, känd för: "Det goda hemmet känner icke till några privilegierade eller tillbakasatta, inga kelgrisar och inga styvbarn. Där ser icke den ene ner på den andre. Där försöker ingen skaffa sig fördel på andras bekostnad, den starke trycker icke ner och plundrar den svage. I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet. Tillämpat på det stora folk- och medborgarhemmet skulle detta betyda nedbrytandet av alla sociala och ekonomiska skrankor, som nu skilja medborgarna i priviligierade och tillbakasatta, i härskande och beroende, plundrare och plundrade."

Han dog hastigt 1946 och efterträddes av den då tämligen okände Tage Erlander.

Tage Erlander var statsminister i 22 år och eftrträddes av Olof Palme 1969, som 1976 måste överlämna statsministerposten till borgerliga partier 1976-1982. (6 års regering).

1982 kunde Olof Palme regera igen till 1986 då han mördades. Han efterträddes av Ingvar Carlsson, som satt till 1991 då de borgerliga tog makten.

De borgerliga regerade 1991-1994 (3 års regering) då socialdemokraterna kom tillbaka. och regerade 1994-2006, med Ingvar Carlsson och Göran Persson som statsministrar.

De borgerliga regerade sedan i 8 år 2006-2014.

2014 bildades den nuvarande S-MP-regeringen.

De borgerliga har regerat 6+3+8=17 år sedan 1932 och socialdemokraterna 83 år.

Det borgerliga regerandet 2006-2014 visar att de borgerliga styr enligt 1800-talets tänkesätt, vilket inte passar i 2000-talets värld med demokrati och jämlikhet som grundläggande värderingar. De borgerliga påstår felaktigt att deras jobbskatteavdrag ger mest åt de lägre klasserna, medan i själva verket överklasserna gynnas. De vill vinna över socialdemokraterna och börja regera med de gamla tänkesätten som gynnar de bättre ställda. De borgerliga representerar särintressen.

Socialdemokraterna måste föra en politik som är bra för hela folket och måste övertyga de röstberättigade om att socialdemokraterna är de som kan föra en sådan politik.

Vi behöver gemensamma saker och tjänster i de 22 politikområdena. Vi är gemensamt beroende av världen utanför Sverige och behöver gemensamt påverka där.

Förenta nationerna, FN.
USA.
Europa,
Ryssland,
Kina, Indien, Pakistan, Japan,
Övriga bortre Asien,
Centrala Asien,
Mellanöstern och Nordafrika,
Övriga Afrika,
Övriga Amerika,
Australien och Oceanien,
Världshaven,
Polarområdena och Rymden.

Vi behöver individuell tillgång till det gemensamma, rättigheter, tillgänglighet, med eller utan betalning, för individernas olika roller:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Det är vanligt att politiker och makthavare inte har kunskaper om allting,
För att hjälpa politikerna, och allmänheten, att forma bra politik har forskats fram klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter med 9 huvudområden Det är människornas verksamheter som formar Sveriges och världens framtid.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	**20 områden**
2. Religiösa verksamheter o d.	**5 områden**
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	**15 områden**
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	**3 områden**
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	**11 områden**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	**30 områden**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	**21 områden**
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	**12 områden**
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	**12 områden**
Summa	**129 områden**

Huvudområdena har delområden enligt en decimalprincip

Alla röstberättigade måste känna till vad demokratiska samhällen består av och hur de fungerar och behöver känna till systemet för de mänskliga verksamheterna.

Isynnerhet de som sysslar med information och utbildning och de som har makt och ledande ställning i verksamheterna behöver kunskaper om allt och har i sitt arbete nytta av att väl känna till alla verksamheter som formar framtiden.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Religion och levnadskunskap. (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt.
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

Det finns skäl att granska alla läroplaner för grundskolan och gymnasiet. I tidningsartikeln den 11 januari 2016 ”Pseudoteorier jämställs med etablerad vetenskap” nämns att i skolverkets kommentarer till läroplanen för grundskolan framställs naturvetenskapen som en ideologi bland andra. En relativistisk kunskapssyn har fått fotfäste i skolvärlden och den lämnar skoleleverna skyddslösa. Skolan måste vara tydlig med vad vetenskapen säger, skriver fyra forskare och debattörer.

Det finns en överklass och en underklass och det finns mycket att göra för att få ett bättre samhälle som är mer jämlikt. Underklassen bör stödjas och deras levnadsvillkor förbättras. Det är de nuvarande socialdemokraternas uppgift att fortsätta det som de första socialdemokraterna gjorde. De måste förbättra för underklassen.

De borgerliga partierna bedriver politik som syftar till att gynna överklassen och de välbeställda.

Socialdemokraterna har gått ihop med miljöpartiet för att kunna få regeringsmakten. Ministrarna har 22 politikområden att sköta.

De två partierna har delvis olika krav och det är svårt att få klart för sig vilken politik miljöpartisterna i regeringen bedriver, miljöpartiets politik eller en S+MP-politik

Statsminister Stefan Löfvens ministrar är mest socialdemokrater, men det finns 6 ministrar från miljöpartiet:

Alice Bah Kuhnke	MP	Kultur- och demokratiminister
Gustav Fridolin	MP	Utbildningsminister
Isabella Lövin	MP	Biståndsminister
Mehmet Kaplan	MP	Bostads- och stadsutvecklingsminister
Per Bolund	MP	Finansmarknads- och konsumentminister, biträdande finansminister
Åsa Romson	MP	Klimat- och miljöminister, vice statsminister

Kultur och demokrati är inte en dålig kombination. De ämnena ligger till grund i de övriga politikområdena. Kultur-och demokratiministern bör bygga upp en politik som inbegriper alla nivåer från globala till

lokala och lägre nivåer med maktrelationer mellan människor..

Kultur och demokrati är maktproblem som finns på alla nivåer och som inte bör sopas under mattan. För att kunna bedriva en politik för Sverige måste situationen klargöras för hela världen och klargöras när det gäller maktförhållanden inom alla politikområden.

Det behövs en svensk kultur- och demokratipolitik för hela världen. Bildkonst o d, musik och underhållning od, skönlitteratur od och samvarokonst mellan människor är maktproblem som en kultur- och demokratiminister måste behandla.

Utbildningsministern bör beakta vad människor behöver veta och kunna i den nuvarande världen, vad svenskarna behöver för utbildning för de roller A1, A2, B1 och B2 de har.

Biståndspolitiken har uppkörda spår som kan följas, men utvecklas.

Bostadsministern Har fått både för mycket och för litet uppgifter. Han borde få ägna sig åt den stora och svåra uppgiften om de fysiska miljöerna. Han är också IT-minister och postminister vilket reducerar hans möjligheter att sköta de fysiska miljöerna. IT borde gå till kulturministern och posten till transportministern.

För att klara bostadspolitiken bör han veta om bostadsbehoven, men problemen med dem ingår i hushållsverksamheterna som är så omfattande att han inte kan ta sig an dem alla. Det behövs en hushållsminister för det.

I regeringen finns ingen minster för det viktigast politikområdet:

* Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.
  Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.

Det behövs en minister för detta område och det föreslås att det ska bli Kristina Persson Minister för strategi- och framtidsfrågor samt nordiskt samarbete.

Tillägg i arbetsuppgifterna: Hushållsminister. Hon ska då beakta och ta sig an hushållsproblem som ingår i andra mistrars uppgifter, och åstadkomma en samlad politik för hushållens problem. Hon bör bl a beakta konsumentministerns problem och hushållsproblem som tycks finnas i klimatministerns uppgifter.

Förmögenhetsskatt bör ej införas. Fastghetsskatten bör ej ändras.

1 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
Bostadsbidragen som gäller för åldrarna 18-28 år utvecklas till att gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.

2 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas
Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln Se sidan 352 i http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

3 Bostadsbidrag för barnfamiljer.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

4.TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobb-

skatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under ca 11 000 kr per månad.
TV-avgiften för företag bör behållas som nu.

Lagstiftningsmässigt är det enkelt att genomföra omläggningen. Alla regler om hur publicservice-verksamheterna ska bedrivas blir kvar och riksdagen får som nu göra de lagförändringar om ändringar i det som den vill ha. Riksdagen bestämmer nu vilken omfattning verksamheterna ska ha och vad de får kosta. Det är något som ligger vid sidan om frågan om fördelning av kostnaderna på individerna i svenska folket.

Finansmarknadsministern (MP) tycks nu vilja införa amorteringskrav för bostadslån.

Det är en olämplig högerpolitik som gynnar dem med höga inkomster. Statsministern och finansministern bör som socialdemokrater övertyga finansmarknadsministern om att förslaget inte bör genomföras.

Amorteringskraven är en mycket svår belastning för dem med låga inkomster, de kan inte ha råd att köpa lägenheter. De lägenheter de inte köper blir tillgängliga för dem med högre inkomster, som har stora överskott i sina hushållsbudgetar och väl tål amorteringskraven. Kraven gynnar alltså de högre inkomsterna, vilket knappast kan vara en politik som passar socialdemokraternas ambitioner.

Istället för att försämra för alla husägare kan man försämra för dem som har hus med ovanligt högt värde och ovanligt höga ränteavdrag, vanligen ägare med höga inkomster.

Enligt "Dags att deklarera" får man för underskott av kapital skatterduktion med 30% om underskottet är högst 100 000 kr. Om underskottet är större än 100 000 kr är skattereduktionen 30% av 100 000 plus 21% av den del av underskott som överstiger 100 000 kr (gäller inte ivesteringsavdrag).

Om man sänker underskottsgränsen 100 000 kr till 50 000 kr: skattereduktionen vid underskott 100 000 kr blir 15 000 kr för delen under 50 000 kr och 21 % för delen däröver, 10 500 kr, tillsammans reduktion 25 500 kr, dvs reduktionen minskar med 4 500 kr.Relativt litet. Skattereduktionen för underskott 100 000 kr blir 25, 5% av underskottet.

Om man dessutom sänker procentsatsen 21% till 11 % blir skattereduktionen för delen mellan 50 000 och 100 000 11% av 50 000= 5500 kr och skatterduktionerna tillsammans 15 000 + 5500= 20 500 kr. Skatterduktionen för underskott 100 000 blir 20,5% av underskottet. Kännbart.

Vid underskott över 100 000 kr blir skattereduktionen för delen över 100 00 kr: 11%.

Bostadspolitik och planering av fysiska och sociala miljöer har behandlats i kapitel 6.

Kärnkraftsskatten bör ändras så att man undviker förtida stängning av kärnkraftverk.

Anpassa föräldraförsäkringen till det moderna arbetslivet.

Många beskrivningar om det som nu nämnts finns i följande utredning vars innehållsförteckning finns i kapitel 1.
Sven Wimnell 11 juni 2015: Folkhemmet tur och retur. Socialdemokraternas forskningar om sin politik, samhällsplaneringens problem och partiets kongress 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzzd.pdf

Det som händer i världen utanför Sverige ger många problem.

Den 4:e februari

Det finns brister och komplikationer i alla politikomrden. De har behandlats i de föregående kapitlen och kan utläsas ur artiklarna i kapitel 3. Några av dem har antytts i början av detta kapitel.

Man kan hoppas att regeringen och de politiska partierna kan lösa problemen. Men en del problem har de svårt för. Det gäller isynnerhet utbildningsproblem (kapitel 4) skattepolitik (kapitel 5), bostadsproblem och planering av fysiska och sociala miljöer (kapitel 6),

I närmast föregående avsnitt " Regeringen måste föra en politik som är bra för hela folket " har gjorts en kort översikt om politiken och gjorts en repetition av förslag.

Det borgerliga regerandet 2006-2014 visar att de borgerliga styr enligt 1800-talets tänkesätt, vilket inte passar i 2000-talets värld med demokrati och jämlikhet som grundläggande värderingar. De borgerliga påstår felaktigt att deras jobbskatteavdrag ger mest åt de lägre klasserna, medan i själva verket överklasserna gynnas. De vill vinna över socialdemokraterna och börja regera med de gamla tänkesätten som gynnar de bättre ställda. De borgerliga representerar särintressen.

Socialdemokraterna måste föra en politik som är bra för hela folket och måste övertyga de röstberättigade om att socialdemokraterna är de som kan föra en sådan politik.

Alla röstberättigade måste känna till vad demokratiska samhällen består av och hur de fungerar och behöver känna till systemet för de mänskliga verksamheterna.

Tyvärr tycks kunskaperna vara för dåliga hos regeringen och de politiska partierna, de tycks inte förstå de förslag som framförts.

Det är risk att flyktingpolitiken får för stor inverkan på svensk politik. Enligt siffrorna ankom 160 000 flyktingar till Sverige 2015. Det är cirka 1,5 % av Sveriges befolkning. Det är cirka hälften av Sveriges årliga s k tillväxt. Flyktingarna borde kunna hanteras enligt Sveriges vanliga rutiner. Komplikationen är att invandrarna vanligen inte kan svenska och kan ha utbildning som inte räcker för de svenska förhållandena. Regeringens och de politiska prtiernas verksmheter bör i första hand gälla den svenska befolkningen. Att det är ont om bostäder är en följd av långvarig dålig bostadspolitik och bör inte skyllas på invandrarna.

Vi behöver individuell tillgång till det gemensamma, rättigheter, tillgänglighet, med eller utan betalning, för individernas olika roller:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Utbildningsproblemen gäller inte bara lärarnas löner o d utan i första hand vad som ska läras ut i grundskolor, gymnasier, högskolor, universitet och bibliotek. Det är kultur- och undervisningsministrarna som måste ta tag i det och här ska inte upprepas vad det gäller.

Skattepolitiken. Den är högerpartiernas hjärtefråga. Det gäller för dem att hålla ner välfärdskostnader för dem med lägre inkomster så att man kan sänka skatten för dem med högre inkomster.

Bostadspolitiken är nära förknippad med skattepolitiken.

Moderaterna har lyckligtvis nu uttryckt (31 januari 2016) att de vill värna vanliga hushålls ekonomi:

"Att köpa en bostad är ofta livets största affär och i många fall den enda möjliga vägen in på bostadsmarknaden. Det är därför avgörande att samtalen om bostadspolitiken inte leder till försämrad ekonomi för de svenska hushållen och att hushållens planeringsförutsättningar inte plötsligt förändras. Detta blir än viktigare då regeringen redan har höjt skatten för över en miljon löntagare och regeringens egna beräkningar visar att sex av tio svenskar förlorar på den budget som just trätt i kraft.

Redan nu riskerar en familj med vanliga löner, som använder bil och rutavdrag, att få mer än 15 000 kronor mindre per år att röra sig med som följd av regeringens politik. Att i det läget försämra ränteavdragen eller återinföra fastighetsskatten kan ge stora negativa effekter för många familjer som redan i dag har små marginaler. Tre fjärdedelar av alla hushåll i Sverige har ränteavdrag i dag och skulle påverkas av försämringar, av dem skulle 65 000 hushåll med mycket små inkomster drabbas extra hårt. Att värna hushållens ekonomi är dessutom extra viktigt i ett läge där den svenska regeringen höjer skatten på arbete. "

Riksbanken och finansinspektionen lägger sig onödigtvis i amorterings, deras förslag om det bör inte genomföras. För bostadslån bör man behålla rätten att få låna 85% av bostadens värde. För att minska ränteavdragen kan man för räntor över 50 000 kr per år minska ränteavdragen till 11%.

Den s k flyttskatten gäller reavinstskatten vid bostadsförsäljningar. Reavinstskatt bör betalas, inte för mycket och inte för litet. De gällande reglerna för beräkning av reavinst kanske kan revideras så att de blir mer rättvisa.

Förmögenhetsskatt bör ej införas. Fastghetsskatten bör ej ändras.

1 Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer

2 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas

3 Bostadsbidrag för barnfamiljer.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

4.TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under ca 11 000 kr per månad.
TV-avgiften för företag bör behållas som nu.

Moderaterna skriver 31 januari:
En långvarig bostadsbrist har utvecklats till en akut bostadskris. Rapporter om trångboddhet duggar tätt. Prognoserna för bostadsbehovet under de kommande åren har justerats upp kraftigt. Den akuta flyktingkrisen ökar samtidigt behovet av fler bostäder.

Bostadsbristen är allvarlig eftersom den begränsar människors möjligheter att flytta till jobb och utbildning. De som vill ta steget in på arbetsmarknaden och få sitt första jobb drabbas särskilt hårt. Det kan vara studenter som precis tagit examen eller de som försöker flytta till jobb från bidragsberoende och utanförskap.

Sverige behöver en effektiv reformagenda för fler bostäder och bostadspolitiken måste på två viktiga punkter läggas om. Det krävs reformer som förenklar de regler som förhindrar att det byggs nytt och det behövs åtgärder som leder till bättre användning av det nuvarande bostadsbeståndet. Samtidigt måste utbyggnaden av vägar, järnvägar och annan kollektivtrafik göras så att de förbättrar förutsättningarna för ökat bostadsbyggande.

Därför är vi – tillsammans med de andra partierna från Alliansen – beredda att diskutera bostadsfrågorna med regeringen i de bostadssamtal som börjar i morgon, måndag. "

<u>Bostadspolitik och planering av fysiska och sociala miljöer har behandlats i kapitel 6.</u>
Hyresregleringen bör inte ändras. Hyrorna ska inte få gå upp genom några slags marknadskrafter.

Bostadsbyggandet bör inriktas på hyreslägenheter. Studenterna bör kunna bygga studentlägenheter av typ ett stort antal antal egna rum och gemensamma kök od, typer som nu finns. Men det kan därutöver behövas enkla bostäder för studenter och andra unga och även äldre med låga inkomster.

Man bör bygga hyresbostäder mest för små hushåll och det lär behövas statliga subventioner som staten bör klara genom att låna pengar. Subventionena bör inte klaras genom skattehöjningar. Det är statens skyldighet att ordna med bostäder.

Större bostäder kommer till genom den privata byggmaknaden.

I paniken nu bör man inte tumma på kvaliteten i det som byggs,
Det måste vara bra planlösningar med bra rum och bra rumssammanhang.Boverkets krav på möblerbarhet och tillgänglighet bör följas. Den tekniska kvaliteten bör vara bra.

Regeringen och de politiska partierna talar om att man bör förenkla planeringen av de fysiska miljöerna. Det får inte gå för långt. Det är risk att de fysiska miljöerna blir för dåliga. Den risken är stor därför att regeringen och de politiska partierna är dåliga på att sköta planeringarna av miljöerna.

Rikspolitikerna intresserar sig inte mycket för de fysiska miljöerna därför att kommunerna har det s k planmonopolet. Kommunerna är ofta så små att de inte har råd att ha tillräckligt god kompetens för att a sköta planeringarna av de fysiska miljöerna.

Regeringens och partiernas rikspolitiker har inte tillräckligt inflytande över kommunerna.

På riksnivå är det Boverket och Naturvårsverket som är de som har delvisa kunskaper om planering av fysiska miljöer, som dock innehåller mer än bostäder och det Naturvårdsverket sysslar med. Myndigheten Boverket föregicks av Planverket. Det finns egentligen ingen riktig myndighet för planring av de fysiska miljöerna.

Vad sociala miljöer är tycks regeringen och de politiska parterna inte ha en aning om, trots att de ständigt sysslar med styrning av delar av dem.

I Regeringen ligger bostadsministern närmast till för att sköta planeringen av de fysiska miljöerna. Det är dock oklart om han gör det.

Man bör observera, att de fysiska miljöerna bör passa till de sociala miljöerna. Det behövs därför en planering av de sociala miljöerna som ger underlag för hur man bör ordna de fysiska miljöerna. Det här är något som goda arkitekter ständigt sysslar med och som är så svårt att förklara för allmänheten, regeringen och de politiska partierna.

Försök att förklara har gjorts i kapitel 6.

Det är stor risk att det efter den 3 februari 2016 kommer att gå fel i bostadspolitiken och planeringen av de fysiska och sociala miljöerna, om inte regeringen och de politiska partierna skärper sig.

Bostadsministern bör på regeringens hemsida för varje svensk kommun, länsvis, beskriva antalet bostadslösa och antalet hyreslägenheter som kan byggas på mark som är klar för byggande av sådana lägenheter. Antalet bostadslösa bör i möjligaste mån beskrivas efter önskade lägenheter. Om möjligt bör beskrivas också när ytterligare byggbar mark för hyreslägenheter kan finnas och hur mycket.

Det skulle ge möjlighet att planera bostadsbyggandet så att bostadsbristerna blir avhjälpta på ett rättvist sätt.

Kärnkraftsskatten bör ändras så att man undviker förtida stängning av kärnkraftverk.

Anpassa föräldraförsäkringen till det moderna arbetslivet.

Det som händer i världen utanför Sverige ger många problem.

Vi behöver gemensamma saker och tjänster i de 22 politikområdena. Vi är gemensamt beroende av världen utanför Sverige och behöver gemensamt påverka där.

Världen Förenta nationerna, FN.
USA.
Europa,
Ryssland,
Kina, Indien, Pakistan, Japan,
Övriga bortre Asien,
Centrala Asien,
Mellanöstern och Nordafrika,
Övriga Afrika,
Övriga Amerika,
Australien och Oceanien,
Världshaven,
Polarområdena och Rymden.

Världen Förenta nationerna, FN.
Förhållandena i världen.
FN verksamheter på många olika områden.
Säkerhetsrådets sammansättning med vetoregler som försvårar FNs arbete bl a i Mellanöstern.
FN har ingen svensk beskrivning av det de gör, får ersättas av Svenska FN-förbundets beskrivningar.
Viktigt i FN är är konventionen om de mänskliga rättigheterna och de 17 globala mål för hållbar utveckling och Agenda 2030 som 2015 följde efter Millenniekonventionen.

USA
Inre förhållanden med bl a presidentval.
USAs förhållande till:
Europa och Sverige, bl a frihandelsavtal.
Ryssland
Kina, Indien, Pakistan, Japan,
Övriga bortre Asien,
Centrala Asien,
Mellanöstern och Nordafrika,
Övriga Afrika,
Övriga Amerika,
Australien och Oceanien,
Världshaven,
Polarområdena och Rymden.

Europa
Inre förhållanden: jämlikhet, ekonomisk politik, valutor, flykingar m m
Förhållande till Ryssland, Ukraina, Mellanöstern och Nordafrika m m.
Förhållande till Storbritannien och övriga delar av världen.

Ryssland.
Inre förhållanden med bl a Putin som ledare.
Förhållande till USA, Europa, Kina, Mellanöstern m m.

Kina
Inre förhållanden.
Förhållande till USA och övriga världen.

Övriga världen
Inre förhållanden och förhållande till olika delar av världen.

Något av detta behandlas i följande tidningsartiklar från kapitel 3

DN TORSDAG 28 JANUARI 2016:

“ Maktlöshetens gnagande ångest

För att möta tidens utmaningar skulle USA behöva stärka sina demokratiska institutioner. I stället har väljarnas vrede gett medvind åt starka män som lägger skulden för allt ont hos någon obestämd skurk.

År 1936 skrev George Orwell en storartad essä som han gav titeln ”Att skjuta en elefant”. Han hade varit polisofficer i Burma i kolonialväldets tjänst. En dag gick en elefant bärsärkagång, bröt sönder sina kedjor, trampade ner hus och dödade en människa.

Medan Orwell närmar sig elefanten med geväret i handen samlas över 2 000 burmeser bakom honom. De hatar honom, men det ska bli spännande att se en elefant skjutas och köttet kommer väl till pass. Orwell vill inte skjuta det stackars djuret, som har lugnat sig och betar gräs i godan ro. Men han känner trycket från folkmassan bakom sig. De skulle skratta åt honom om han inte dödade elefanten.

”Jag var bara en absurd marionett som drevs hit och dit av viljan hos de där gula ansiktena bakom mig”, skriver Orwell. Och så utsatte han elefanten för en lång och plågsam död.

I hans essä tycker sig ingen ha makt. Inte lokalbefolkningen, imperialismens offer. Inte Orwell, mannen med geväret. Imperialisterna i London är för långt borta.

Så där ungefär är det i världen i dag. Om något förenar Amerika i denna tid av splittring är det en utbredd förnimmelse av att makten ligger någon annanstans än där man själv befinner sig.

Det republikanska etablissemanget tror att gräsrötterna har makten, gräsrötterna tror motsatsen. Fackföreningarna tror att företagen har makten, företagen tror att det är tvärtom. Tillsynsmyndigheterna tror att Wall Street har makten, Wall Street tror att tillsynsmyndigheterna har den. Opinions-institutet Pew frågade ett antal amerikaner: ”Anser ni att er sida har vunnit eller förlorat mer?” 64 procent, med majoritet i båda partierna, svarade att deras sida förlorat mer.

Numera tycks man underskatta sin egen makt eller lida av maktlöshetens ångest.

När en grupp känner sig förtryckt samlar den sig ibland kring konkreta reformförslag för att skaffa sig mer makt. Det är vad Black Lives Matterrörelsen gör.

Men i andra fall blir en känsla av total maktlöshet förödande. Som den psykologiska forskningen visar känner sig många mindre värda och bidrar själva till att göra livet svårt för sig. Några överdriver tyngden och storleken hos hindren. Andra känner sig avhumaniserade, övergivna, utslagna och skyldiga.

Vi lever i en värld av isolering och atomisering där människor misstror sina egna institutioner. Många reagerar på sin maktlöshet med meningslöst destruktivt beteende.

Ett exempel är att ungdomar i de palestinska områdena inte organiserar sig och inte heller arbetar för sitt samhälle för att få en bättre chans. De går in i Israel, knivhugger en soldat eller en gravid kvinna och blir skjutna eller grips – varje gång. De kastar bort sina liv på en meningslös och för det mesta misslyckad terroristhandling.

Det amerikanska presidentvalet förgiftas av en känsla av maktlöshet.

Amerikanerna lider under invecklade, olösliga problem där ingen skyldig kan pekas ut. Den teknologiska utvecklingen skapar arbetslöshet, globaliseringen och den snabba rörligheten destabiliserar samhällen, familjestrukturen är i upplösning, den politiska ordningen i Mellanöstern bryter samman, den kinesiska ekonomin spricker, ojämlikheten ökar, världsordningen faller sönder och så vidare.

För att kunna ta itu med dessa problem behöver vi stora, ansvarskännande institutioner (maktcentrum) som mobiliserar människor, syr ihop regerande majoriteter och genomför handlingsplaner. I USA är detta lika med fungerande politiska partier och en fungerande kongress.

De institutionerna har förlorat kraft på senare tid. Partierna har försvagats både av lagar om kampanjfinansiering och av en dom i högsta domstolen. Deras finansieringskanaler har skurits av och makten förskjutits till polariserade superdonatorer som arbetar utanför partisystemet. Kongressen har försvagats av polarisering och av medlemmar som inte tror på lagstiftning.

I stället för att ställa sig bakom dessa institutioner är många väljare benägna att göra allt värre. Nedtryckta av maktlöshetens ångest dras många till ledare som låtsas att våra problem kan lösas om man besegrar någon obestämd skurk. Donald Trump säger att skulden ligger hos enfaldiga eliter, Ted Cruz att den ligger hos Washingtonkartellen, medan Bernie Sanders pekar ut Wall Street.

Trots alla svårigheter vi har med Wall Street och Washington är sanningen att våra största problem är systemfel – störningar som orsakas av teknologiska framsteg och globalisering, massmigration, familjens sönderfall och så vidare. Det finns ingen allsmäktig drake att dräpa.

Om vi ska ha något hopp om att lära oss hantera stora systemfel måste vi alla reparera stora institutioner och ha fungerande partier och en fungerande kongress. Vi måste skaka av oss den politik och institutionsfientliga stämning som råder och återuppbygga effektiva demokratiska maktcentrum.

Detta kräver mindre atomisering och mer kollektivt handlande, färre starka män men starkare sammanhållning. Det kräver den politiska arkitekturens hantverk, inte raseringens demagogi.

David Brooks

Översättning: Margareta Eklöf “

DN MÅNDAG 1 FEBRUARI 2016:

“ En modell för globalt samarbete

Jämfört med traditionella fördrag har klimatavtalet stora brister. Om man utgår ifrån problemen framstår Paris tvärtom som en modell för vår tid. En väg pekas ut från selektivt tvång till kollektivt stödd konkurrens.

Som tidigare ordförande för American Society of International Law borde jag anse att klimatavtalet i Paris är ett fiasko. Jämfört med ett traditionellt fördrag brister det skändligen. Men bristerna är dess största fördelar som en modell för effektivt globalt styre på 2000-talet.

Ett internationellt fördrag innehåller bindande regler som domstolar och skiljedomstribunaler kan tillämpa. Sådana avtal är mer än avsiktsförklaringar. De måste ratificeras av nationella parlament så att de ingår i de fördragsslutande staternas egen lag.

Parisavtalet har ingenting av detta. Dess förpliktelser är inte fastställda. Poängen med att omsorgsfullt förhandla fram internationella avtal är att de inte kan ändras när de väl har blivit lag, utom genom formellt överenskomna justeringar. Denna permanens ger dem auktoritet.

De 195 länder som undertecknade Parisavtalet skapade däremot ett icke-bindande system för att skärpa sina individuella förpliktelser vart femte år. Parterna ska alltså införa allt strängare ändringar i sina så kallade avsedda nationellt fastställda bidrag (INDC) enligt sina egna bedömningar, men det är inte obligatoriskt.

Parisavtalet överger också idén att nyckelfrågan är om avtalet följs eller inte. Den historiska uppgiften för folkrättsjurister och tribunaler har varit att avgöra om ett land som undertecknar ett internationellt avtal uppfyller sina förpliktelser. Parisavtalet inför i stället ett ”förstärkt transparent ramverk” som ska ”bygga upp ömsesidigt förtroende och främja en effektiv tillämpning”.

En annan paragraf i avtalet skapar verkligen en efterrättelsemekanism men den ska vara ”expertbaserad”, det vill säga klimatforskare, politiska experter och jurister ska bedöma läget. Dessutom ska denna mekanism ”underlätta” och vara ”transparent, icke-kritiserande och icke-bestraffande”. Det låter mer som en stödgrupp än som en disciplinkommitté.

Kort sagt är Parisavtalet enligt traditionella normer en avsiktsförklaring som fastställer målet att begränsa den globala temperaturhöjningen till 2 grader – eller i idealfallet 1,5 grader – över förindustriella nivåer. Det är så långt man kan komma från Wienfördraget, Versaillesfördraget eller fördragen som förbjuder landminor och upprättar Internationella brottmålsdomstolen. Och just därför har det en god chans att fungera.

Det vore omöjligt att tackla ett så komplicerat och snabbrörligt problem som klimatförändringen med permanenta, bindande åtaganden. Innan man hinner utforma ett fördrag – om det nu alls är möjligt – har problemets omfattning och karaktär förändrats, för att inte tala om de tekniska metoder som kan lösa det. Den nya typ av global styrning som Parisavtalet är ett exempel på, som ersätter fasta regler med rullande processer, är långt bättre anpassad till de frågor vi alla står inför i dag.

I en värld av 195 olika länder – från de utfattiga eller konflikthärjade till de högt utvecklade – kan förpliktelser införda uppifrån aldrig vara nog enhetliga för att fungera. Att lita till INDC, som arbetar underifrån, är långt mer lovande. De kräver att medborgare och regering i varje enskilt land samlas för att bestämma vad de rimligen kan uppnå.

Parisavtalet visar vägen från selektivt tvång till kollektivt stödd konkurrens. I stället för att åtala varandra för brott mot en förpliktelse får vi se länderna tävla med varandra om att lösa ett gemensamt problem. Transparensmekanismen stöder detta nya inslag genom att låta journalister, aktivister, forskare, engagerade medborgare och klimatvänliga företag delta i debatter, offentliggöra framgångar och misslyckanden, begära hjälp och råd och stödja länder som släpar efter.

Den nya globala styrmodell som Parisavtalet inför gäller inte bara rege-ringar. De ska fortsätta att ge anslag genom den officiella Gröna klimatfonden, men enskilda personer och organisationer spelar också en viktig roll.

Bill Gates fick stora rubriker när han presenterade en fond på 2 miljarder dollar för investeringar i ren energi, finansierad av Breakthrough Energy Coalition. BEC förebådar en ny nivå av offentlig-privat samverkan där investerarna samarbetar med regeringarna- i ett 20-tal länder – bland dem Kina, Indien och USA – som redan står för omkring 80 procent av de globala satsningarna på ren energi och nu fördubblar dem.

Förhandlarna i Paris insåg att näringsliv, filantropi, civilsamhälle, forskar-värld och vanligt folk alla har en uppgift i denna stora globala utmaning. Förändringar pågår också på den offentliga sidan med lokala myndigheter, som ofta agerar betydligt snabbare än de nationella och fungerar genom organ som C40, ”ett nätverk av världens megastäder som går in för att motverka klimatförändringen”.

Parisavtalet är en lång, rullande, överlappande rad nationella åtaganden som har kommit till stånd tack vare en bred samling av parter och engagerade. Det är ingen lag. Det är ett djärvt steg mot offentlig problemlösning i global skala. Och det är dess enda möjlighet att fungera.

Anne-Marie Slaughter professor i statsvetenskap och chef för tankesmedjan New America Foundation.

Översättning: Margareta Eklöf “

DN SÖNDAG 31 JANUARI 2016:

“ Peter Wolodarski: Förintelsen började i ett modernt samhälle – det kan hända igen.

Radikala ideologier ska aldrig underskattas. Förintelsen startade i ett land med högt respekterade domstolar, universitet och författare.

Kammarrätten i Berlin var som en ointaglig borg, fri från korruption och dagspolitisk hänsyn, sinnebilden av den högsta juridiska rättvisan i landet.

Trodde alla.
Året var 1933. I många tyskars medvetande fanns legenden om Fredrik den store, som 150 år tidigare hade velat ta bort en väderkvarn när palatset Sanssouci skulle uppföras i Potsdam nära Berlin. Mjölnaren vägrade att lämna ifrån sig sin kvarn, berättar -Sebastian Haffner i ”En tysk mans historia” (Norstedts). Då hotade kungen att tvångsinlösa kvarnen, varpå mjölnaren svarade: ”Ja, ers majestät – om inte kammarrätten i Berlin hade funnits!”

Så stark var domstolens ställning i 1700-talets Preussen, i alla fall enligt legenden.

När nazisterna kom till makten 1933 – efter demokratiska val – dröjde det inte länge innan rättskipningen vittrade sönder. Och det skedde utan att Hitler behövde ingripa personligen.

Det var fredag den 31 mars. I kammarrätten rådde sedvanlig koncentration. Sebastian Haffner, då en 25-årig notarie, hade slagit sig ned i biblioteket vid ett av de långa arbetsborden för att gå igenom ett ”komplicerat mål med intrikata rättsfrågor”. Av de nazistiska stöveltrampen märktes inget. Tyst-naden var talande.

Så hördes plötsligt ett uppseendeväckande ljud.

Vad var det som hänt? Brunskjortorna i SA hade gjort entré. ”De slänger ut judarna”, sade en röst. Ett par personer skrattade.

”Judarna skall ut!” En röst svarade: ”De är redan ute”.

Sebastian Haffner beskriver med skrämmande precision hur kammarrätten på kort tid blev intagen och rättsligt raserad. Revolutionen hade skett utan några skott eller komplikationer, förutom en judisk advokat som ”krånglat” och fått stryk. Någon vecka senare, när Haffner återvände till domstolen, var det mesta på ytan som vanligt. Men allt var samtidigt annorlunda. Rättvisan hade kompromettterats av Tredje rikets barbari.

”De judiska tjänstemännen, läkarna, advokaterna och journalisterna blev visserligen avskedade, men numera lagligen och ordentligt enligt paragraf så och så”, skriver Haffner.

Detta var sex år före Hitlers invasion av Polen och starten för andra världskriget, nästan ett decennium innan det industriella massmordet av sex miljoner europeiska judar inleddes.

I veckan högtidlighölls Förintelsens minnes-dag, samma datum som Auschwitz-Birkenau befriades 1945.

Auschwitz började användas av -nazisterna 1940, inledningsvis var de flesta fångar polska politiska motståndare. Men Förintelsen sattes inte i gång där. Auschwitz var slutpunkten i en lång kedja av händelser, som alla -syftade till att frånta judar samma värde som andra människor.

Demokratins institutioner hade malts sönder. Likheten inför lagen var upplöst. Propagandan och vardagsterrorn var så kraftfull att Förintelsen till slut blev möjlig, med det tyska folkets aktiva eller passiva godkännande.

Hade den kunnat utföras av andra än tyskar? Ja, av praktiskt taget vem som helst, lär oss sociologen Zygmunt Bauman, förutsatt att samhället ger sitt samtycke och ställer sina tekniska resurser till förfogande. ”Ett modernt folkmord är inte ett uttryck för massans spontana aggressivitet”, skriver Bauman i ”Auschwitz och det moderna samhället” (Daidalos). Förintelsen drevs fram i ett välutvecklat land, med högt respekterade domstolar, universitet och författare.

Om utbildning och demokrati varit ett säkert vaccin mot radikala ideologier hade Förintelsen aldrig inträffat.

Litteraturkritikern och författaren Marcel Reich-Ranicki växte upp i Berlin före kriget, men blev på grund av sin -judiskhet utesluten från universitetsstudier. Han överlevde Förintelsen i Polen, återvände till Västtyskland 1958 och bidrog, kanske mer än någon annan, till att återge den tyska litteraturen dess självförtroende och ställning.

Under sitt liv lyckades han aldrig skaka av sig rädslan för piskan, gaskammaren och barbariet, som var en del av Tysklands 1900-talshistoria. Men med honom följde också beundran för den tyska litteraturen och musiken. Rädsla och glädje – en ständig balans mellan förtvivlan och hopp. Förintelsen kunde inträffa i det land som också var Goethes, Heines och Manns.

Det började i ett välutvecklat och modernt samhälle. Det kan hända igen.

Folkmord har genomförts gång på gång efter 1945, just därför att kapaciteten till bottenlös ondska finns latent i alla samhällen. Lärdomen är att aldrig underskatta hatideologier.

Den tid vi lever i nu är osäkrare, instabilare och därmed också farligare än på länge. I USA hetsar presidentkandidaten Donald Trump mot muslimer, mexikaner och kvinnor. Den amerikanska offentligheten har på kort tid brutaliserats på ett sätt som få trodde var möjligt. I Europa skördar höger-nationalister framgångar i flera länder. I Ryssland ger Putins regim prov på en skrämmande aggressionspolitik.

Står demokratin säkert? Är våra liberala konstitutioner huggna i sten?

Sebastian Haffner såg bättre än de flesta vart Tyskland var på väg före 1933. Det han visar oss är att inget kan tas för givet, inte ens den väderkvarn som jordabalken sägs skydda mot nyckfulla ledare.

Peter Wolodarski twitter.com/pwolodarski Chefredaktör “

DN ONSDAG 3 FEBRUARI 2016:

“ Tvåan och trean lyser starkast efter premiären – Fördel Bernie Sanders efter sensationella starten

Analys. Hillary Clinton och Ted Cruz vann i Iowa, men tvåan Bernie Sanders och trean Marco Rubio kan framställa sig själva som segrare. Bernie Sanders visade att hans budskap håller när det verkligen gäller. Bland republikanerna inser allt fler att Rubio har en bättre chans att locka till sig en bred väljarkår i presidentvalet.

Bernie Sanders har visat att inget försprång är ointagligt. Samtidigt räddade resultatet i Iowa med nöd och näppe Hillary Clinton från ett nederlag som hade kunnat bli förödande.

Des Moines. Oavgjort! Det är ett sätt att beskriva vad som hände i Iowa. Kärnfullt – men -naturligtvis förenklat. Hillary Clintons minimala marginal, med 49,9 procent mot Bernie Sanders 49,6, är en matematisk vinst – men knappast en moralisk.

Bernie Sanders går vidare till New Hampshire som en segrare, och han har bevisat att hans budskap verkligen fäster också när det verkligen gäller.

Hans kampanj är en gräsrotskampanj som med gräsrotsmått mätt slår Barack Obamas 2008, i fråga om antal unika bidrag (3,5 miljoner, med en snittgåva på 27 dollar), och i fråga om uppslutning.

Det kan inte beskrivas som annat än sensationellt att en vithårig, 74-årig proffspolitiker med raspig röst och orden ”vi behöver en politisk revolution!” lyckas attrahera 84 procent av unga väljare och 44 procent av kvinnorna i en delstat i den amerikanska mellanvästern. Ändå var det precis vad som hände.

Samtidigt kan Hillary Clinton dra en lättnadens suck över att slippa ett nederlag, och hon kan troligen tacka kampanjorganisationen, vars långsiktiga, noggranna fotarbete gav motståndskraft och utdelning.

Clinton är den första kvinnan någonsin att vinna ett primärval i Iowa – det är stort – och hon lockade en majoritet av äldre väljare, medelinkomsttagare och kvinnor (om än med överraskande liten marginal). Men hon har all anledning att vara vaksam. Hon förlorar med största sannolikhet primärvalet i New Hampshire som hålls redan på tisdag och där Sanders har ett försprång på kring 20 procentenheter, även om hon har ett övertag i många andra delstater och ett opinionsmässigt övertag på nationell nivå. Det garanterar som vi har sett ingenting.

Hur det går under de kommande veckorna avgörs av en rad faktorer. En handlar om hur uthållig och stark väljarkårens ilska mot ”etablissemanget” visar sig vara – samma ilska som med andra förtecken kanaliseras genom Donald Trump och Ted Cruz på den republikanska sidan, och som förkroppsligas av Bernie Sanders. Även om väljarna i Iowa tenderar att favorisera kandidater som står för ytterligheter, visar den politiska debatten att valet i år handlar om att protestera mot ett system som många känner sig svikna av.

Hillary Clinton har hittills haft svårt att övertyga väljarna om att hon är uppriktigt kritisk mot – och inte tillhör – ”Wall Street”. Enligt vallokalsundersökningar i Iowa betraktar 83 procent av invånarna här henne som opålitlig. Motsvarande siffra för Bernie Sanders var 10 procent. Allmänhetens skeptiska uppfattningar om henne är ingenting nytt, men kan vara Hillary Clintons allra största problem.

Men också Bernie Sanders står inför utmaningar. Han måste lyckas smitta fler med sin passionerade upprördhet över girighet och för radikal förändring, om inte väljarnas drivkraft att slå tillbaka mot makten ska ge vika för rent strategiska överväganden.

Många amerikaner kommer välja den kandidat som de tror har bäst chanser att vinna över en republikansk motståndare i presidentvalet i november. Mycket talar nu för att Marco Rubio växer fram som en ledande republikansk kandidat. Den trenden gör det ännu viktigare för Demokraterna att nominera en ”valbar” person – Rubio anses betydligt svårare att slå än både Ted Cruz och Donald Trump, personer som ärligt talat nästan ingen i de etablerade kretsarna tycker om och som också motarbetas av stora delar av det republikanska partiet.

Och i det fallet har Hillary Clinton, än så länge, ett övertag.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“ 3 viktiga frågor för Demokraterna

Resultatet
Det extremt jämna resultatet i Iowa har rest frågor om detaljer i rösträkningen och fördelningen av delegater som det Demokratiska partiet i Iowa nu överväger hur det ska bemöta.
Debatterna
Efter långvarig kritik mot partiledningen för att ha försökt hålla nere antalet tv-sända debatter, med misstanken att motivet varit att gynna Clinton, har man lagt till fyra nya tillfällen då Clinton och Sanders ska mötas.
Basen
Demokraterna har stora väljargrupper bland minoriteter, som afroamerikaner och latinos, där valdeltagandet vanligen är lågt. För att behålla Vita huset är de avgörande och partiet måste se till att de röstar.”

DN ONSDAG 3 FEBRUARI 2016:

“ Tvåan och trean lyser starkast efter premiären – För partieliten är Marco Rubio den enda räddningen

Analys Hillary Clinton och Ted Cruz vann i Iowa, men tvåan Bernie Sanders och trean Marco Rubio kan framställa sig själva som segrare. Bernie Sanders visade att hans budskap håller när det verkligen gäller. Bland republikanerna inser allt fler att Rubio har en bättre chans att locka till sig en bred väljarkår i presidentvalet.

Marco Rubio kom på tredje plats i Iowa, efter Ted Cruz och Donald Trump. Ändå kunde han framställa sig som en vinnare.

New York. För Marco Rubio var målet i Iowa inte att besegra Cruz och Trump, utan att skaka av sig de andra kandidaterna som konkurrerat om stödet från traditionella republikaner och partietablissemanget: Jeb Bush, Chris Christie och John Kasich. Det lyckades han med.

Valet i Iowa handlar främst om symboliska värden, snarare än de faktiska delegater man formellt tävlar om, och Rubio vann med klar marginal valet om att bli etablissemangets favorit.

David Axelrod, strategen som låg bakom Barack Obamas seger i Iowa 2008, skrev på Twitter efter Rubios tacktal i Iowa: Sällan har en kandidat på tredje plats låtit så lättad. Nu kommer partietablissemanget att rusa till hans sida.

Även om stora delar av Republikanernas kärnväljare tilltalas av Cruz och Trumps högljudda retorik så inser många att Rubio har en bättre chans att locka till sig en bredare väljarkår i november.

Därmed stiger hans status som ett mer pragmatiskt val. Rubios kampanj har varit öppen med hur planeringen ser ut för de kommande primärvalen. Man har en strategi som internt kallas 3–2–1, där man utgick från just en tredjeplats i Iowa, följt av en andraplats i New Hampshire nästa vecka och sedan en seger i South Carolina, den 20 februari. Rubio ligger efter i opinionsmätningarna men hoppas få en rejäl skjuts av energi efter att ha gjort relativt bra ifrån sig i Iowa.

Amerikanska medier längtar efter att få berätta om Donald Trumps kollaps, så det är ett tacksamt läge för Rubio att nu klättra upp som en stigande stjärna. Samtidigt kommer han att få massivt stöd från en allt mer orolig partielit som ser honom som det sista hoppet om en valbar presidentkandidat. Redan på tisdagsmorgonen blev det klart att Rubio får stöd av senatorn Tim Scott, en nyckelfigur i South Carolinas viktiga primärval. Många välbärgade kampanjfinansiärer har också hoppat över från Bush och Kasich till Rubio.

Rubiokampanjen har länge präglats av ett hoppfullt budskap som inte riktigt attraherat den frustrerade väljarkår som föredrar Cruz och Trumps pessimism. Rubio är helt enkelt inte tillräckligt arg, -skriver Yuval Levin i konservativa National Review. De senaste veckorna har Rubio försökt kompensera för detta genom att omfamna högerns symbolfrågor, samtidigt som han gör allt hårdare attacker på Hillary Clinton.

Nyligen förklarade Rubio att han köpt ett maskingevär för att kunna försvara familjen mot angrepp från Islamiska staten. Han framställer sig som en frisk fläkt i ett gammalmodigt parti, men i sakpolitiken är han just en traditionell republikan som utlovar stora skattesänkningar, en tuffare utrikespolitik och en värdekonservativ familjepolitik.

Republikanerna vill gärna se Rubio som partiets motsvarighet till Obama: en ung och karismatisk senator som kan modernisera partiet.

Men stödet för Rubio är snarare pragmatiskt. När Republikanernas väljare i Iowa motiverade sina val i måndags kom de med långa, sakpolitiska listor för Trump och Cruz, som lovat få ordning på försvaret, invandringspolitiken och korruptionen i Washington.

I Marco Rubios fall sade väljarna däremot att det bara var en fråga som tydligt stack ut: han är den kandidat med störst chans att vinna presidentvalet i november. Därmed är Rubio inte riktigt Republikanernas Obama, utan snarare Republikanernas Hillary Clinton. Inte den idealistiska kandidat som kärnväljarna drömmer om, utan den pragmatiker man nöjer sig med eftersom det viktigaste trots allt är att man inte förlorar ett tredje presidentval i rad.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com “

“**3 hinder för Marco Rubio**

Ilskan i väljarkåren
Cruz och Trumps popularitet speglar en utbredd frustration bland Republikanernas kärnväljare och en ilska mot partietablissemanget som inte rimmar med Rubios temperament.

Attackerna
Eftersom Rubio hittills inte betraktats som favorit har han inte heller behövt utstå attacker från Trump, Cruz eller Demokraterna. Det blir det snart ändring på.

Invandringspolitiken
2013 samarbetade Rubio med Demokraterna om en invandringspolitisk reform. Den är i dag lika avskydd som Obamas sjukvårdsreform “

DN ONSDAG 3 FEBRUARI 2016:

“ Sista chansen för flera kandidater

DN i Des Moines. Det politiska kampanjmaskineriet har redan landat i New Hampshire med sina tusentals tillfälliga besökare. Man är redan väl förberedd i startblocken inför primärvalet på tisdag nästa vecka.

Bernie Sanders landade i New Hampshire innan solen gått upp. Klockan var bara fem när han mötte entusiastiska supportrar, dagen efter valet i Iowa där rösterna fortfarande höll på att räknas.

Ingen tid finns att förlora, inte ens för Sanders som har New Hampshire i sin hand. Hans egen hemstat Vermont ligger nästgårds och han leder över Clinton med över 20 procent, enligt opinionsmätningarna.

Han var inte ensam om att kasta sig till New Hampshire – ett lämmeltåg av kandidater åkte dit bums, och inte enbart för att klara sig undan det snöoväder som drog in över Iowa.

Med kandidaterna följder tusentals personer med etiketter som kampanjfolk, journalister, frivilligarbetare och politiska kommentatorer. De kommande dagarna flyttas karavanen åt nordost, likt en tjattrande svärm mellan trädkronorna.

Väljarkåren i New Hampshire skiljer sig på avgörande punkter från den i Iowa, och resultatet här blir ofta annorlunda. Runt 40 procent av väljarna identifierar sig som oberoende, och enligt en undersökning av CNN hade endast 39 procent av väljarna helt bestämt sig under den gångna helgen.

Frågan är nu om väljarkåren påverkas av utgången i Iowa – till exempel i sin syn på Donald Trump, som enligt mätningarna har ett försprång på närmare 25 procent.

Det kan delvis förklaras med att det här bor färre djupt religiöst konservativa – väljare som dras till exempelvis Ted Cruz, som kan vänta sig en tuff match. Intresse riktas även mot hur det går för den nytända Marco Rubio. Hoppfulla är också de andra mer måttligt konservativa kandidaterna, som Chris Christie, John Kasich – och Jeb Bush, som på tisdagsmorgonen bedyrade att han ”kommer att överraska världen!”. Bush fick 2,8 procent i Iowa.

I det rakt genomförda primärvalet i New Hampshire är valdeltagandet vanligen högre än i Iowa. Innan väljarna säger sitt den 9 februari kan de dock se två debatter. Demokraterna möts på onsdagskvällen, de återstående republikanska kandidaterna på lördag.

För flera av dem kan det bli sista gången de möts. Den kandidat som misslyckas i både Iowa och New Hampshire bör ha goda skäl att sluta kampanja.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN ONSDAG 3 FEBRUARI 2016:

“ Dåliga nyheter för Clinton

Så var det i gång på riktigt, det är slut på uppvärmningen inför matchen om vem som ska leda supermakten. Och även om det är långt kvar på primärvalssäsongen gav delstaten Iowa ett antal användbara svar.

Både Demokraterna och Republikanerna har visat upp sin inre splittring. I bägge partierna har populister funnit en gräsrotsrevolt som tvingar på förhand givna kandidater på defensiven.

Donald Trump har dominerat både opinionsmätningar och debatt på den republikanska sidan. Hans varumärke är förolämpningar, svepande generaliseringar och vilda idéer som inte skulle överleva verkligheten. Det har alltid varit osannolikt att han skulle ta sig ända till Vita huset, men Trump har levt gott på den ilska och rädsla som existerar hos vita arbetarväljare.

Han kunde se oövervinnerlig ut, och det var så han presenterade sig själv. Men han kom bara tvåa i Iowa. Gaphalsen är nere på jorden.

Iowa är en liten delstat där konser-vativa kristna brukar avgöra det republikanska heatet. Organisation är viktigt, en ointressant detalj för Trump som är sin egen kampanj. I stället vann Ted Cruz, senator från Texas och en demagog som representerar den yttersta högern i partiet. De frälsta ser honom som spjutspetsen mot Washington-eliten, men han skaffar sig lika många fiender som Trump. Eftersom alla kompromisser är förräderi kan Cruz inte ens samarbeta med övriga republikaner i kongressen.

Den stora nyheten var snarare att Marco Rubio tog ett rejält kliv framåt, som knappt slagen trea. Floridasenatorn är en bra talare och debattör, och har dessutom förutsättningar att skapa en vinnande koalition. Rubio har en gammal relation till den populistiska Teapartyrörelsen, han är acceptabel för partiapparaten och han har en kuban-amerikansk bakgrund som skulle kunna fånga hispanics-väljare. De många som bestämde sig sent för honom angav oftast som skäl att han faktiskt kan vinna i november.

Rubio utklassade alla normala rivaler. Jeb Bush har använt sin väldiga kampanjkassa mot Rubio, men borde rimligen lägga ned senast efter primärvalet i New Hampshire nästa vecka. Partiets stora donatorer, livrädda för Trump och Cruz, kan börja fokusera. Snart nog kan fältet vara nere i tre.

Hos Demokraterna har Hillary Clinton haft märkligt svårt att hantera utmaningen från en ”demokratisk socialist”. Vermontsenatorn Bernie Sanders var till nyligen inte ens med i partiet, eftersom han betraktade det som korrupt. I somras var Clinton hästlängder före, i Iowa bara en hårsmån.

Sanders rasar mot Wall Street, han vill höja skatterna, bygga en svensk sjukförsäkring och göra universitetsutbildningen avgiftsfri. Ur ett amerikanskt perspektiv borde han vara lika omöjlig som Trump, det må finnas missnöje i USA men knappast en revolutionär situation. Ändå nådde Sanders oavgjort mot Clintons politiska maskin.

Även om Sanders leder i New Hampshire borde han dock ha vunnit Iowa för att ha en chans. Delstaterna som står på tur lär gynna Clinton, dels för att hon har stöd av svarta amerikaner, dels för att hon har pengar och organisation som ger bredd och uthållighet.

Favoriten har dock problem. Hon har svårt att entusiasmera sin publik. Hennes karriär har kantats av affärer som var för sig kan verka triviala, men som tillsammans väcker tvivel. De som röstade på Sanders i Iowa sa att ärlighet var den viktigaste faktorn. Och vilket är Clintons politiska projekt? Hon är inte bekväm när hon försöker härma Sanders, och kontinuitet från Barack Obama är varken visionärt eller självklart populärt.

Republikanerna har sina egna demoner att slåss mot. Trump och Cruz kan förväntas höja det hysteriska tonläget ytterligare. De sprider en svart bild av USA och dess förestående kollaps som kan bli tröttsam i längden och ligga även en Rubio i fatet.

Demografin gynnar Demokraterna, eftersom Republikanerna har ägnat åratal åt att försöka skrämma bort hispanics, andra minoriteter och kvinnor. Även här skulle Rubio ha uppförsbacke. Det är inte heller säkert att kraftiga skattesänkningar för rika, som alla partiets aspiranter förfäktar, känns rätt för alla misslynta amerikaner som tycker att de har hamnat på efterkälken.

Bara en gång efter andra världskriget har valet gett ett tredje presidentmandat i rad för samma parti. Iowa gav fler skäl för Hillary Clinton att bli bekymrad. Hennes eget resultat var halvdant. Och Republikanerna kanske är på väg att ta sitt förnuft till fånga och utse en motståndare som kan besegra henne.

DN 3/2 2016

DN TORSDAG 28 JANUARI 2016:

“ Frågan: Hur länge sitter Merkel kvar?

Flyktingkrisen har överskuggat allt i den tyska politiska debatten under hösten. Efter nyår har en ny het fråga tillkommit. Den handlar om Angela Merkels vara eller inte vara som förbundskansler.

Berlin. Söndagskväll i förbundsrepubliken. Miljoner ser debattprogrammet ”Anne Will” i public servicekanalen ARD. En person drar till sig all uppmärksamhet – den 44-åriga Europaparlamentarikern Beatrix von Storch, talesperson för Alternativ för Tyskland (AfD). Hon tror att förbundskanslern Angela Merkel snart måste avgå och dessutom emigrera för sin egen säkerhets skull.
– Till Chile eller Sydamerika, säger von Storch medan tittarna och meddebattörerna häpnar.

Beatrix von Storch skulle kunna avfärdas som en politisk vettvilling, hennes AfD är dock det parti som profiterat på flyktingkrisen.

AfD bildades som ett protestparti mot eurosamarbetet och kom så när in i förbundsdagen, det tyska parlamentet, vid valet 2013.

Nu står flyktingmotståndet i fokus och AfD är enligt en dagsfärsk mätning landets tredje största parti med tio procent av sympatierna.

I helgen handlade också nyhetsmagasinet Spiegels huvudartikel om Merkel, denna gång som ”den ensamma”. Den långa texten avslutas

med att en av Merkels anhängare befarar att kanslern väljer att avgå om inte en gemensam europeisk lösning kommer till stånd.

I public service-kanalen ARD fortsatte spekulationerna i måndagens politiska debattprogram ”Hart aber fair”. Frågeställningen löd: Hur länge sitter Merkel kvar?

Allt kan tyckas tillspetsat. Ingen kan peka på något självklart alternativ till Angela Merkel, den ende som nämns är finansministern och partikamraten Wolfgang Schäuble, 73 år.

Motgångarna har dock hopat sig för Merkel efter den framgångsrika partikongressen i december.

Först kom nyårsskandalen i Köln.

I förra veckan beslutade Österrike att på egen hand införa en övre gräns för flyktingmottagandet.

I tisdags skickade den bayerska delstatsregeringen ett brev till Berlin med fyra krav till regeringen Merkel.

Ett av dem är att Tyskland måste göra som Österrike och sätta en gräns för flyktingmottagandet. Om inte hotar Bayern med att gå till författningsdomstolen.

Delstatsregeringen i Bayern består uteslutande av CSU-politiker. CSU är ett systerparti till Merkels kristdemokratiska CDU och har tre ministrar i Merkels regering.

Man kan med fog tala om ett politiskt inbördeskrig.

Samtidigt fortsätter flyktingströmmen mellan Turkiet och Grekland, Merkels europeiska lösning låter vänta på sig.

I fredags var en turkisk regeringsdelegation i Berlin, än så länge har dock inte samarbetet burit frukt.

– Smugglarna fortsätter tämligen obehindrat sin verksamhet, konstaterade Merkels talesman Steffen Seibert vid en presskonferens i Berlin på onsdagen.

Det haltande samarbetet beror delvis på att Italien blockerar EU:s utlovade miljardstöd till Turkiet.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

“**Fakta. Tysklands flyktingmottagande förra året**
2015 registrerades 1,1 miljoner som flyktingar i Tyskland och 476 000 personer sökte asyl innan årets utgång. Kritikerna -hävdar att den tyska förbundskanslern Angela Merkel gjort Tyskland till en magnet med sin välkomnande politik. Merkel strävar nu efter en gemensam euro-peisk lösning i syfte att ”märkbart” minska antalet flyktingar som söker sig till Europa. “

DN LÖRDAG 30 JANUARI 2016:

“ Två opålitliga gränsvakter

Eftersom Grekland varken kan eller vill kontrollera den yttre gränsen har EU satt sitt hopp till Turkiet. Men Ankara använder sin makt över flyktingströmmen för egna syften.

EU:s framtid verkar ironiskt nog vara i händerna på en stat som inte är europeisk – Turkiet – och en som ofta uppträder som om den inte vore det – Grekland.

En överdrift? Knappast. Utan dessa två stater kan EU inte säkra sin yttre gräns, en absolut förutsättning för att komma till rätta med flyktingkrisen (som egentligen är en migrationskris).

Grekland varken kan eller vill kontrollera den. Kontroll skulle ju innebära att hejda, identifiera, registrera och omhänderta flyktingarna. Men ingenting av detta sker i dag annat än halvhjärtat; i stället slussas de vidare tvärs genom Europa, ett stundtals visser-ligen brutalt gatlopp, men som fungerar så länge som någon fort-farande tar emot dem.

Mardrömmen för alla transitländer, inklusive Danmark, vore om mottagarländer som Tyskland, Sverige, Österrike eller Nederländerna skulle stänga dörren så att de blir sittande med folk de för sitt liv inte vill ha.

Passera får de, men inte stanna.

Redan att börja kontrollera dem betyder dock att de åtminstone temporärt stannar. Och av ”temporärt” blir lätt ”för gott”. Så länge som EU inte kan enas om att fördela dem vidare medelst kvoter kommer därför Grekland att missköta EU:s yttre gräns, trots att den också är landets egen.

Missköta? Aten säger att man inte klarar uppgiften, något som i bästa fall är en halvsanning. Bryssel tror i alla fall inte på den, särskilt som Grekland avvisar all hjälp: att låta EU ta hand om gränsövervakningen skulle grovt kränka den nationella självkänslan. I stället tvingas EU hota Grekland med utestängning från Schengenområdet, ett annat sätt att säga att unionens yttre gräns måste förläggas närmare Europas kärnländer.

Det vore fatalt. Den fria rörligheten i Europa skulle så dramatiskt krympas; EU skulle ta ett stort kliv mot sin egen upplösning.

Turkiet, en stat som alltmer fjärmar sig från demokrati och andra europeiska värden, har mot löften om rundlig betalning lovat att hjälpa till: det vill säga, att göra det som Grekland inte kan eller inte vill göra. Men hittills har dock ingenting skett.

Men varför skulle det? Turkiet har på grund av europeisk vanmakt fått ett mäktigt instrument i sina händer: nästan som Ankara vill kan strömmen av migranter styras in över den oskyddade grekisk-europeiska gränsen; ibland mer, ibland mindre, alltsammans dikterat av politiska och inte minst ekonomiska intressen.

Betalar EU tillräckligt, kan det bli färre migranter. Men säkert är det inte, inte heller hur de turkiska prisföreställningarna ser ut.

I denna situation som kan verka skräddarsydd för utpressning har ett lätt desperat EU utformat sin strategi: att omgående slå vakt om den yttre gränsen, att i anslutning till den inrätta så kallade *hot spots* (läs: flyktingläger) samt att införa kvoter för att solidariskt fördela flyktingarna mellan EU:s medlemsstater.

Tyvärr lär denna strategi misslyckas. Framför allt därför att den grovt överskattar både solidariteten och viljan att i Europa fortsätta att ta emot flyktingar, men också därför att kvoter och yttre gräns förhåller sig som hönan till ägget.

Kvoter? Men de förutsätter just registrerade flyktingar som sedan i ordnade former kan fördelas, alltså först en övervakad yttre gräns. En övervakad, fungerande yttre gräns? Ja, men först en överenskommelse om kvoter om Grekland ska kunna övertygas om att låta flyktingar stanna i läger för att så småningom i ordnade former skickas vidare norrut som så kallade kvotflyktingar.

Och vad händer när EU:s strategi havererar? Då får vi hoppas på – av någon i dag oförutsägbar anledning – att strömmen flyktingar till Europa sinar. Dock verkar ingen i dag räkna med det. Återstår så att rädda sig den som kan. Det är den processen som vi nu bevittnar, trots att de som leder återtåget gör sitt bästa för att försöka övertyga oss om att egentligen ingenting hänt. Men Österrike har i dagarna som första mottagarland lagt fast den ”övre gräns” för asylsökande som tidigare varit tabubelagd och Sverige har som bekant redan – nästan över en natt – vänt tvärt på klacken.

Ändå är Sverige och Österrike bara stormsvalor; alla väntar självfallet på vad som ska hända i Tyskland. Kommer Berlin att lägga om kursen? Angela Merkel har surrat fast sig vid masten. Men hennes trygga *Wir schaffen das!* har på ett halvår blivit till trotsig tystnad medan kritikernas högljudda kör växer. Inte bara hennes eget politiska öde står på spel: flyktingkrisen blir ett avgörande test av om Tyskland är så mäktigt och annorlunda att det i en fråga som berör oss alla kan gå på tvären mot vad som nästan är hela Europa.

Här finns anledning till tvivel. Den österrikiske 1800-talsdiktaren Fried-rich Hebbel skrev en gång att hans land var en plats för experiment innan de omsattes i större skala (*”…eine kleine Welt/in der die grosse ihre Probe hält”*). Det kan gälla som beskrivning också av förhållandet mellan Sverige och Tyskland. Ty inte bara våra samhällen utan även våra problem liknar varandra.

Fast innan de når det stora Tyskland har det lilla Sverige att brottas med dem. Ett exempel är just flyktingkrisen – och dess svenska facit knappast uppmuntrande för vårt stora grannland.

Richard Swartz richard.swartz@chello.at journalist, författare och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

DN LÖRDAG 30 JANUARI 2016:

“ Grekland i fokus för nya lösningar

Analys. EU:s ledare letar allt mer desperat efter lösningar på flyktingkrisen. Nya förslag går ut på att hindra människor som är på flykt från att lämna Grekland.

Under den senaste veckan har det kommit flera långtgående förslag på hur EU:s havererade flykting-politik ska räddas. Uppfordrande EU-blickar riktas nu mot Aten. Många EU-länder har under lång tid varit ilskna på Grekland som inte anses sköta bevakningen av EU:s gemensamma yttre gräns.

Att regeringen i Aten länge vägrade att ta emot hjälp från Frontex gjorde inte saken bättre. Men till slut accepterade Grekland en särskild insats från EU:s gränsbyrå, men missnöjet består.

Belgiens migrationsminister Theo Francken, som företräder det flamländska populistpartiet N-VA, är en av dem som går längst.

Francken vill att det upprättas stora permanenta flyktingläger i Grekland och att människor på flykt hindras från att ta sig vidare i Europa.

I onsdags kom också en varning från EU-kommissionen. Experter från EU:s medlemsstater och gränsbyrån Frontex har gjort oannonserade inspektioner i Grekland.

Rapporten är inte offentlig, men sägs innehålla mycket stark kritik. Kommissionen hävdar att granskningen visar att Grekland inte uppfyller sina åtaganden.

Inte mycket verkar fungera. En enda så kallad *hot spot*, mottagningscentral, har öppnat och registreringen av flyktingar sker sporadiskt.

Utvärderingen ska överlämnas till medlemsländerna och om de ställer sig bakom slutsatserna får Grekland tre månader på sig att lösa problemen.

Har inget hänt när tidsfristen -löper ut i maj kan EU-kommissionen hänvisa till artikel 26 i Schengenregelverket och föreslå gränskontroller på upp till två år för att ”skydda gemensamma intressen” i Schengenområdet.

Det skulle i praktiken kunna innebära att Grekland utestängs från Schengen. Effekten av detta skulle kanske inte bli dramatisk, eftersom Grekland inte gränsar till något annat Schengenland. Men om grekiska medborgare inte längre kan resa fritt i EU skulle det vara första gången ett EU-land bestraffas på så sätt.

Regeringen i Aten medger att mottagningscentralerna inte fungerar och lovade på torsdagen att öppna nya *hot spots* inom en månad.

Men Grekland försvarar sig också och påpekar att det är EU:s ansvar att unionens flyktingpolitik har fallit ihop och att avtalet med Turkiet inte fungerar.

Den grekiska regeringen vänder sig dessutom med kraft mot idéerna som går ut på att flyktingar inte ska kunna resa vidare i Europa.

Grekland kan inte förvandlas till ”en begravningsplats för levande döda”, deklarerade invandrar-minister Ioannis Mouzalas.

Men det pågår redan försök att stoppa flyktingar som kommer via Grekland. EU förhandlar med Makedonien om bistånd till bevakning av landets 228 kilometer långa gräns mot Grekland.

”Vi tar emot all hjälp vi kan få”, förklarar Makedoniens utrikesminister Nikola Poposki enligt Financial Times och tidningen skriver att Ungern redan har skickat övervakningskameror och taggtråd.

Den brittiska affärstidningen rapporterar också att det enbart är flyktingar från Syrien, Irak och Afghanistan som släpps över gränsen till Makedonien och att stora människoskaror från länder som Marocko, Iran och Pakistan därför har fastnat i läger vid den grekiska gränsen.

EU:s ledare söker alltså allt mer desperat efter nya lösningar på flyktingkrisen. I torsdags ledde en intervju med Diederik Samson, S-ledare i Nederländerna, till rubriker i hela EU.

Samson hävdar att Nederländerna, som leder EU:s rullande ordförandeskap, är på väg att få stöd för en plan som går ut på att Tyskland, Nederländerna och Sverige samt en del andra EU-länder frivilligt skulle ta emot mellan 150 000 och 200 000 asylsökande direkt från Turkiet. I utbyte mot detta nya kvotsystem skulle Turkiet ta tillbaka flyktingar som inte får asyl i EU och stoppa alla flyktingbåtar.

Men den planen har diskuterats sedan i höstas. Vid två tillfällen har Stefan Löfven varit med på möten med bland andra Tysklands Angela Merkel och hittills har Sveriges statsminister sagt blankt nej till att på så sätt ta emot fler asylsökande.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN SÖNDAG 31 JANUARI 2016:

“ Schengen går på knäna

Samma aktörer har haft huvudrollerna i det senaste årets EU-kriser kring euron och flyktingarna. I båda fallen har Tyskland krävt att Grekland ska sköta sina hemuppgifter, i båda har Aten känt sig orättvist behandlat.

Närheten till Turkiet gjorde Grekland till första anhalten för hundratusentals flyktingar till EU. Därefter har deras rutt gått vidare norrut. Så här kan det inte fortsätta, säger Tyskland, Sverige med flera önskedestinationer. Och i veckan varnade EU-kommissionen för att Grekland snart kan stängas av från det passfria Schengensamarbetet.

En rapport konstaterar att Grekland allvarligt försummar sina förpliktelser. Identifiering och registrering av flyktingar fungerar för dåligt. Det slarvas med fingeravtryck, resedokumentens äkthet kontrolleras inte, uppgifterna samkörs inte systematiskt med de europeiska säkerhetsdatabaserna.

Rapporten bygger på en oanmäld inspektion i november, och även om situationen har förbättrats något är det långt ifrån tillräckligt. Bara en av de fem utlovade mottagningscentralerna, så kallade hot spots, är i bruk.

Grekland har tre månader på sig att rätta till felen. Annars kan de gränskontroller, som i nuläget sju Schengenländer har infört, bestå i två år till. De skulle inte heller i fortsättningen behöva inskränkas till grekerna, som inte ens har någon egen landgräns mot Schengen.

Men parallellt förespråkar EU-kommissionen att Makedonien ska få hjälp att täta sin gräns mot Grekland. Västra Balkanrutten skulle täppas till, Tyskland få en buffertzon. Makedonien stängde porten under tio timmar i onsdags, enligt uppgift för att Serbien reglat sin gräns längre norrut. Köerna av förtvivlade gav en försmak av hur det skulle kunna se ut.

EU:s gränsmyndighet Frontex kan inte ingripa i länder utanför EU. Däremot skulle Schengenmedlemmar själva kunna skicka personal till Makedonien. Ungerns premiärminister Viktor Orbán, alltid lika hjälpsam, vill ha ett staket längs hela Greklands norra gräns.

Det låter absurt. EU skulle bistå en icke-medlem att stänga gränsen mot ett EU-land. Grekland protesterar vilt, och har till skillnad från under eurokrisen en del goda argument.

Dublinförordningen säger att asylansökningar ska hanteras i första ankomstland, men när det kommer en miljon flyktingar på ett år blir det svårt för vem som helst. Premiärminister Alexis Tsipras hävdar att EU vill göra Grekland till en ”svart låda”, ett enda stort flyktingläger som ingen tar sig ut ur. Bilden är inte helt tagen ur fantasin.

Han lägger också skulden på Turkiet och dess tvivelaktiga bytesaffär med EU. Meningen var att turkarna skulle stoppa flyktingarna från att bege sig över vattnet och ta tillbaka dem som ändå lyckades. Men inflödet är detsamma och bara 50 personer har kunnat skickas tillbaka. Turkiet har heller inte fått de miljarder som utlovats i gengäld.

Framför allt har Grekland rätt i att övriga EU-länder försöker undgå sitt ansvar. Uppgörelsen från i september om att omfördela 160 000 flyktingar från Grekland och Italien är ett fiasko: hittills har drygt 400 människor fått åka. I Östeuropa vägrar man ta emot, andra vill också helst slippa, många flyktingar vill själva välja var de slår sig ned. Att de inte vill stanna i Grekland är också ett skäl till att de smiter undan registrering.

Anklagelserna mellan Grekland och Tyskland är ömsesidiga, och båda innehåller sanning.

Den grekiska staten är ett korrupt fuskbygge. Förhållandena i flyktingmottagningen ansågs för länge sedan så hemska att inga EU-länder tvingade någon att återvända dit, trots Dublin. Dessutom brottas grekerna med sin ekonomiska kris och de struktur-reformer som måste genomföras för att räddningslånen ska betalas ut.

EU gör för sin del en sorglig figur. Solidariteten är lagd på is. EU-kommissionen talar om att ersätta Dublinförordningen med ett permanent omfördelningssystem, men intresset är närmast obefintligt. Förslag finns om att bygga ut Frontex till en gränsbevakningsmyndighet med verkligt mandat, något som åtskilliga länder säger nej till.

Schengenunionen har stora ekonomiska fördelar, men är som så mycket annat i EU en halvmesyr. Den bygger på en yttre gräns som inte fungerar och en gemensam asylpolitik som inte finns. Nederländerna har väckt tanken på ett ”Mini-Schengen” för norra Europa, och det är möjligt att det är ett arran-gemang mer anpassat till verkligheten. Men för EU:s sammanhållning vore det förödande.

DN 31/1 2016 “

DN TISDAG 2 FEBRUARI 2016:

“ Illusoriska löften om suveränitet

Storbritannien borde driva på för frihandelsavtalet med USA och för en gemensam energipolitik som stärker säkerheten. I stället riskerar 2016 bli året när britterna lämnar EU.

En grå och regntung dag i London i början av 2016 är det svårt att finna något skäl till optimism. Solen går fortfarande upp på morgonen. Någon gång slutar det väl att regna. Mina barnbarn kommer med en stråle sol. De älskar ”Star Wars” och lyckas nästan övertyga mig om att de goda vinner till slut.

Tidningsrubrikerna är bra på att skingra sådana drömmar. Med Kinas och Brasiliens dystra ekonomiska utsikter löper världsekonomin risk att plana ut – eller värre ändå. Västasien är i gungning och Saudi-arabien och Iran visar inga tecken på att de är beredda att samarbeta för att dämpa fiendskapen mellan sunni och shia. Migranter strömmar i tusental till Europas sköra gränser. Nordkorea påstår sig bygga ett större och bättre kärnvapen.

Den goda nyheten från FN:s klimatkonferens i Paris har begravts i en lavin av geopolitisk förstämning. Och värre kan det bli under 2016.

I Storbritannien, där det troligen före årets slut blir en folkomröstning om fortsatt medlemskap i EU, kan läget bli mycket värre. Röstar britterna, lurade av lögnaktighet och fantasier, för att lämna EU spräcker folkomröstningen – ett sätt att blidka de allt fler EU-motståndarna i Torypartiet – premiär-minister Camerons regering och gör Storbritannien obotlig skada.

Jag tror inte att det går så. Men inte heller skulle jag ha trott för några år sedan, eller ens för några månader sedan, att det republikanska partiet i USA skulle välja mellan Donald Trump och Ted Cruz som sin presidentkandidat. Den populistiska dårskapen kan uppenbarligen-urholka sunda förnuftet.

En röst mot EU-medlemskap, särskilt i en farlig internationell miljö, strider i högsta grad mot sunda förnuftet. Det är föga troligt att Storbritannien kan förhandla fram gynnsamma villkor för att sälja sina varor i EU, eftersom den inre marknaden är mycket viktigare för brittiska exportörer än den brittiska marknaden är för europeiska företag.

De som säger att vi skulle gynna våra egna kommersiella intressen, liksom Norge och Schweiz, om vi lämnade EU håller tyst med att dessa länder måste godta reglerna för EU:s inre marknad för att få komma in på den, regler som de inte har varit med om att införa. I början kallade norrmännen det för en ”faxdemokrati”: instruktioner från Bryssel singlade in i regeringsbyggnaderna i Oslo och skulle tillämpas utan pardon. Detta är vad brittiska euroskeptiker märkligt nog kallar ”suveränitet”.

Suveränitet har alltid varit ett svårfångat begrepp och är långt ifrån något absolut tillstånd. Hur suveränt är Storbritannien som nettoimportör av energi, när en stor del av dess framtida tillförsel kommer att ske från kärnkraftverk i franska och kinesiska händer? Hur suveränt är ett land när hedgefonder och obligationsmäklare sänker dess kreditbetyg?

Och vad hjälper suveränitet när vi står inför miljöhot som kan motverkas enbart genom internationellt samarbete?

Idén att fatta alla beslut unilateralt är tilltalande, men den är helt enkelt inte trovärdig i dagens integrerade värld. Inte ens som världens femte största ekonomi skulle Storbritannien ha lätt att förhandla fram gynnsamma handelsavtal med jättar som USA, Japan och Kina.

Om britterna bestämmer sig för att gå ur EU kommer de stora investerarna förmodligen att skyndsamt lämna landet. Vid slutet av detta år kan industriföretagen mycket väl börja räkna på hur många fabriker de bör flytta till kontinenten. Och i januari 2017, då Storbritannien spotskt har vänt EU ryggen, kanske de står där och försöker förhandla fram nya politiska och ekonomiska relationer med EU:s övriga 27 medlemmar, under en ny premiär-minister och regering. I mina ögon är det rena ödeläggelsen.

Det är förstås möjligt att inget av detta händer. Väljarna kan stanna kvar som medborgare i den verkliga världen, så som våra närmaste vänner och allierade, från USA till Japan, råder oss att göra.

Efter en sådan valutgång kan vi börja snygga till vårt anseende i EU, som vi har solkat ordentligt genom att ständigt vara den gnälliga, halvhjärtade medlemmen av klubben. Även om någon annan medlemsstat håller med oss kanske den håller inne med det för att inte fläckas av vårt giftiga varumärke.

Vi motarbetar inte alls våra egna intressen om vi röstar för att bli kvar. Men vi måste klargöra att vi vill följa en dagordning som också passar andra. Då är vi konstruktiva i stället för att alltid kritisera allting från kulisserna.

I denna anda borde Storbritannien gå i spetsen för arbetet med att fullborda den inre marknaden. Vi borde vara förtruppen i kampanjen för att få handels- och investeringsavtalet med USA till stånd. Vi borde trycka på för en energipolitik i EU som förstärker vår säkerhet. Vi borde vara spjutspetsen i en europeisk strategi som tar itu med de allvarliga hoten mot våra grannar och även mot länderna i Västasien och Nordafrika.

Om vi fortfarande sysslar med allt detta vid slutet av 2016 har en del god vilja vuxit fram under ett år som ser ut att komma med många dåliga nyheter.

Chris Patten före detta EU-kommissionär och Storbritanniens siste guvernör i Hongkong.

Översättning: Margareta Eklöf “

DN TISDAG 2 FEBRUARI 2016:

“ Utkast till nytt avtal med EU väntas i dag

London. En överenskommelse mellan Storbritannien och övriga EU rycker närmare. Britterna vill nå ett nytt avtal om medlemskapet som väljarna ska få folkomrösta om. Under tisdagen ska ett utkast till uppgörelse vara klar, lovar Europeiska rådets ordförande Donald Tusk.

Premiärminister David Cameron verkar få gehör för flera av sina krav på att landet ska få en ny relation med EU. I söndags var Europeiska rådets ordförande Donald Tusk i London för att förhandla. På måndagen flyttades samtalen till Bryssel där tjänstemän på hög nivå tog över.

På måndagskvällen skrev Donald Tusk på Twitter: ”I morgon vid lunchtid kommer jag att lägga fram förslag för en ny lösning för Storbritannien i EU. Goda framsteg under de senaste 24 timmarna, men fortfarande finns olösta frågor.”

Den stora stötestenen är invandringen till Storbritannien av medborgare från övriga EU. Britterna vill minska den genom att de inte ska få ta del av välfärdssystemet förrän efter fyra år, trots att de arbetar och betalar skatt i Storbritannien.

Efter mötet med Donald Tusk var regeringen förhoppningsfull om en överenskommelse. Enligt en talesperson för premiärministern har EU-kommissionen gått med på att Storbritannien uppfyller kraven för att tillfälligt kunna stoppa bidrag till alla nyanlända EU-medborgare.

– Det här är ett stort genombrott, som betyder att premiärministern kan leva upp till löftet att begränsa förmåner för EU-migranter, säger talespersonen.

Britterna kräver även att de nationella parlamenten får mer makt, att länder utanför eurozonen inte diskrimineras samt att Storbritannien inte ska omfattas av EU:s grundtanke om att länderna ska ha en allt tätare sammanslutning.

Britternas särställning ska diskuteras vid ett EU-toppmöt den 18–19 februari. Lyckas länderna då komma överens om ett nytt avtal för Storbritannien väntas en folkomröstning i sommar.

Frågan väljarna ska ta ställning till är om Storbritannien ska lämna eller vara kvar i EU. Senaste sammanställningen av opinionsmätningar visar att 53 procent tänker rösta för att stanna i EU medan 47 procent tänker rösta för att lämna. Andelen osäkra är då borträknad.

Landets EU-motståndare kritiserar redan den tänkta bidragsuppgörelsen och kallar den för ”ett skämt”. De EU-positiva påpekar i stället att det är horribelt att frågan om medlemskapet skulle kunna avgöras av en fyraårig bidragsgräns.

Pia Gripenbergpia.gripenberg@dn.se “

DN LÖRDAG 30 JANUARI 2016:

“Experterna oense om Putins styrka

Analys. Ryssland är under hård press av ett dramatiskt sänkt pris på olja, ekonomiska sanktioner och de två krigen i Ukraina och Syrien. Men experterna är splittrade mellan de som tror att Vladimir Putin klarar av att vända den nedåtgående spiralen och de som förutspår en förestående kollaps för Ryssland.

Kremlologin har gjort come-back, vilket beror på att få vet vad som pågår bakom maktborgens murar. Det påminner om den forna sovjetiska epoken, då kommunistpartiets politbyrå avgjorde allt, utan insyn.

Därmed lämnas stort utrymme för rena gissningar om Putins förehavanden.

Men samtidigt spelas en hel del upp inför öppen ridå. Det är till exempel ingen statshemlighet att den nuvarande ekonomiska och politiska situationen är problematisk.

På fredagen hölls en serie möten i Kreml om den ekonomiska situationen; Putin överlade med finansministern, centralbankens chef och handelsministern för att dryfta åtgärder för krisbekämpning.

Rent ekonomiskt är läget så allvarligt att finansministern flaggar för stora nedskärningar av sociala förmåner, samtidigt som ryska företag har svårt att skaffa kapital, eftersom de internationella kreditmarknaderna är stängda (på grund av EU- och USA-sanktioner).

En väg vore att sälja ut delar av statliga energijättar av typ oljebolaget Rosneft. Men deras marknadsvärde har sjunkit så mycket att det skulle bli en ren förlustaffär.

Ett alternativ är att ta till den nationella reservfonden. Men att dränera reservfonden är en riskabel väg; om läget fortsätter att förvärras finns då inget kvar som kan dämpa en krasch.

Under 2015 sjönk BNP med 3,7 procent, och nedgången fortsätter i år. Oljepriset väntas inte stiga till en nivå som gör att budgeten går ihop. Sanktionerna ligger kvar – på grund av den olösta ukrainska konflikten – och utländska bolag är på väg bort från Ryssland.

Underhållet av det annekterade Krim, ett ekonomiskt svart hål, och den militära insatsen i östra Ukraina drar väldiga resurser. Rysslands inträde i kriget i Syrien med stridsflyg och tusentals soldater är också kostsamt för statskassan.

Läget blir inte bättre av att Putin har infört ”motsanktioner” mot Ukraina, EU och Turkiet, vilket har dragit ned den ryska ekonomin ytterligare.

Enligt en teori är krisen så farlig att den kan hota den sittande regimen. Ett scenario är att ryssarnas sjunkande levnadsstandard kommer att utlösa ett missnöje som leder över i en folklig resning.

Statsvetarprofessorn Alexander Motyl vid Rutgers University-Newark skriver i Foreign Affairs, under rubriken ”Lights out for the Putin regime”, att flera sektorer i det ryska samhället kommer att närma sig

ett uppror; såväl intellektuella som arbetare kommer att ansluta sig. Men också ”patriotiska element” inom säkerhetstjänsten och armén, däribland frustrerade soldater från krigföringen i Donbass, kan utgöra ett hot mot Putins styre, hävdar Motyl.

Han anser att de metoder som Putin under lång tid har använt för att hålla sig kvar vid makten – köpt folkligt stöd med hjälp av höga exportpriser på energi, repression av oliktänkande och en koncentration av makten till hans person – inte längre fungerar.

Ett helt motsatt scenario målas upp av Steven Hall, en tidigare CIA-agent med Ryssland som specialitet, på webbplatsen Stratfor: Hall dömer ut försöken att analysera Ryssland enligt samma måttstock som ett västland.

I själva verket, skriver Hall, är Putins grepp om makten och om ryssarna fortsatt starkt. Hans popularitetssiffror – som ännu är höga – är i sig ingen viktig faktor. Snarare att han har en stor del av ryssarna med sig på ett auktoritärt styre, särskilt om det uppfattas som Rysslands försvar mot en fientlig antirysk omvärld.

Många ryssar betraktar Putin som den förste starke ledaren som Ryssland har haft efter Sovjetunionens fall. Det väger upp de hårda tiderna.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se Utrikeskommentator “

DN LÖRDAG 30 JANUARI 2016:

“ Hoppet lever trots stora ras på börsen

Först steg kurserna som kinesiska nyårsraketer på himlen. Men sedan i somras har de fallit med över 45 procent. 2016 har inletts med två handelsstopp och fortsatt nedgång. En stor del av de som förlorat pengar är pensionärer.

Jiamusi. Herr Wang sitter i raden längst bak i en sal på andra våningen i ett höghus i staden Jiamusi nära den ryska gränsen i norra Kina. Han stirrar in i skärmen, men inte lika koncentrerat som förra sommaren.

På väggen varnas han av budskapet att aktiemarknaden är riskabel och att investeringar ska ske med försiktighet.

Jo, tack! Han och de andra i salen – ett hundratal – vet. De tillhör en numera luttrad skara. Däremot har de inte gett upp hoppet.

– Snart vänder det. Det är dags att köpa, säger Li, en man som gör v-tecken och håller upp handen så länge han ser att jag höjer kameran mot honom.

En mäklarfirma, som tänker på sina små men många arvoden, har satt upp skärmarna. Huset myllrar av aktivitet och fungerar som träffpunkt för småhandlare.

Här utbyter pensionärer erfarenheter och råd. Det är en känslomässig berg-och-dalbana de utsätter sig för. Samtidigt har detta blivit deras sociala nätverk. De dricker te och småpratar.

– En livsstil, säger Herr Wang.

– Några av tanterna kommer hit och är glada om de bara tjänar 20 yuan (knappt 30 kronor) under en dag. Själv ser jag det som ett spel, säger Wang.

Hur blir aktieåret 2016?

Sextioåttaåringen granskar mig, innan han beslutar att humor är bästa sättet att besvara allvaret i den svepande frågan.

– Jag ska ringa till Xi Jinping och fråga, säger Wang och famlar efter sin mobiltelefon.

– Det är ändå regeringen som bestämmer hur aktiemarknaden går, fortsätter han.

Kommunistpartiets ordförande är mannen som kan få börsen i Shanghai att vända uppåt igen, tror även andra veteraner i huset.

I somras använde den kinesiska staten över 2 000 miljarder kronor för att köpa aktier i ett försök att stärka marknaden när kurserna föll brant.

Myndigheterna införde restriktioner på försäljning, grep personer som anklagades för de kraftiga kurssvängningarna.

Nyinrättade regler har sedan dess övergivits efter bara några dagar. Ett virrvarr av signaler har fått utländska experter att tvivla på kompetensen i Peking och uppmana ledningen att hålla fingrarna i styr och låta marknadskrafterna sköta utvecklingen.

Men i höghuset i norra Kina är enigheten stor om att det behövs en ny policy från centralregeringen i Peking.

Herr Yu – som precis som Wang inte vill tala om vad han heter annat än i efternamn, än mindre tala om förluster han gjort – tror att kurserna sjunkit så mycket att botten snart är nådd. Nu funderar han på att investera i jordbrukssektorn.

– Kina har en stor befolkning och alla måste äta, lyder grunden för hans strategi. Om var och en köper ett bröd från ett företag så tjänar det bolaget mycket pengar. Det räcker långt.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN LÖRDAG 30 JANUARI 2016:

“ Nedgång i Kina riskerar utlösa global finanskris

En press nedåt på den kinesiska valutan yuanen riskerar att utlösa ett valutakrig. I värsta fall kan hela världsekonomin, även den svenska, återigen sänkas ner i ett krisläge. Mannen som fick kronan på fall, finansmogulen George Soros, spekulerar redan i ett ras.

Skakiga börser, oro på valutamarknaden och centralbanker som pekar på risker för sämre konjunktur. Årets inledning på finansmarknaderna har varit minst sagt turbulent.

Roten till oron? Utvecklingen i Kina, svarar nästan alla. Landet som varit världens tillväxtmotor i över ett decennium är på väg att växla ned. Nu är en del rädda att det inte bara är en inbromsning, utan en kraschlandning.

Dessutom finns risken att ledningen i Kina bestämmer sig för att försöka parera inbromsningen med en svagare valuta. Ett steg i den riktningen skedde redan i somras när ett ras på Kinabörsen skakade hela världens marknader och Kina devalverade sin valuta, yuan. Nu finns återigen ett tryck nedåt på yuanen eller renminbin som den också kallas.

– En oro på finansmarknaden i Kina kan fortplanta sig och leda till ett globalt valutakrig, säger Klas Eklund, seniorekonom på SEB som länge har följt Kina.

Skyttegravarna för ett valutakrig är redan på plats. Både svenska Riksbanken och ECB kämpar med att hålla nere sina valutor i sin iver att få upp inflationen. Med en lågt värderad valuta hoppas man att prisökningarna ska ta fart via importen. Skulle yuanen försvagas ytterligare blir Kinas konkurrenter på exportmarknaden oroade och kommer förmodligen även de att försöka trycka ner sina valutor.

Om allt detta sammanfaller är kriget i full gång.

Samtidigt kan en svag yuan vara ett välkommet bidrag till Kinas ekonomi som har slagit av på takten när försöken att balansera om från en exportdriven tillväxt till en mer hemmabaserad ekonomi inte har gått så smidigt som man planerat. I landet där välfärdssystemet är bräckligt har konsumenterna fortsatt att spara en stor del av sina inkomster. Då kan en svagare valuta hjälpa tillväxten via exporten.

Finansmogulen George Soros, som fått både kronan och det brittiska pundet på fall, tycks säker på att Kinas valuta är på väg ner. I en intervju med Bloomberg i veckan sade han att han satsar pengar på fallande asiatiska valutor och mot ekonomier som är beroende av råvaror. Soros spådde också att en hårdlandning för Kinas ekonomi i stort sett är oundviklig.

Svaret från Kina var resolut. ”Deklarera krig mot Kinas valuta? Ha ha”, löd rubriken till en artikel i kommunistpartiets megafon -Peoples Daily. ”Soros krig mot renminbin och Hongkong-dollarn har ingen möjlighet att lyckas – om det kan inte råda något tvivel”, skriver artikelförfattaren som är anställd vid handelsministeriet.

Klas Eklund ser Kinas svar som ett sätt att tala om för finansmarknaden att den inte ska driva på marknaden för hårt. Landet har trots allt världens största valutareserv och kan bromsa utvecklingen.

Samtidigt understryker han att den utveckling vi nu ser är ett resultat av att Kina börjar bli mer öppet och alltmer börjar likna marknadsekonomierna i väst. Men politiken har dock inte hängt med.

– Det vi ser när det gäller valutan, börsen och kapitalflödena är en storts konflikt mellan marknad och politik. Kina håller på att släppa marknaden fri. När den springer för långt griper staten in med tung hand för att stoppa börsfall och trycka valutan åt önskat håll. Men egentligen visar det här att Kina har tagit stora steg med marknadsekonomi och att det inte längre är lika lätt för att staten att gripa in och peka med hela handen.

Han pekar på att Kina har avreglerat kapitalflödena.

– Det gör att Kina ställs inför precis samma dilemma som regimer i väst. Du kan inte samtidigt styra växelkurs, räntor och ha en öppen kapitalbalans. Det är svårt att acceptera, det gör inte länderna i väst heller, det är det som det så kallade valutakriget handlar om.

Frisläppandet av kapitalbalansen har lett till att kapital flödat ut ur Kina och pressat valutan. Det handlar om både kapitalflykt och investeringar utomlands. Om Kina lät marknaden styra helt hade valutan fallit snabbare, konstaterar Eklund.

– Där har vi en global risk. Om centralbanken låter yuanen falla snabbare så drabbar det konkurrenskraften för handelspartners i Asien och kan påverka penning-politiken i resten av världen.

Han konstaterar att ECB har flaggat för ytterligare lättnader i penningpolitiken för att hålla euron svag och Riksbanken har gett Stefan Ingves befogenhet att intervenera på valutamarknaden.

– Skulle den här osäkerheten fortsätta kan man inte utesluta att den amerikanska centralbanken bromsar den höjningsfas man har inlett. Då

är vi tillbaka på ruta ett med osäkerhet om vart centralbanker är på väg och risk för ett valutakrig. Det är det som gör mig nervös, säger Eklund.

En lägre yuan påverkar inte bara världens valutor utan även råvarupriset. Exempelvis är Kina en stor anledning till att oljepriset har sjunkit så kraftigt. Svag valuta och lägre tillväxt gör att efterfrågan har minskat.

Kina kan tyckas långt bort. Men även Sverige skulle drabbas om oron där leder till en sättning i världsekonomin. Svenska företag skulle få svårare att exportera och färre jobb skapas. Dessutom förlorar alla som sparar på börsen, exempelvis pensionssparare, på ytterligare fall.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“ Fakta. Kinas ekonomi

6,9 procent låg Kinas BNP-tillväxt på förra året. Det var den lägsta på 25 år. I över ett årtionde hade Kina tvåsiffriga tillväxttal.

Kinas ekonomi är världens näst största efter USA:s. Men mätt i BNP per capita hamnar man dock först på 75:e plats i världen. Det trots en snabbt växande medelklass. “

DN LÖRDAG 30 JANUARI 2016:

“ Hårda politiska tag i vägen för fri marknad

Analys. Kinas president Xi Jinpings politik hårdnar, men han har svårt att styra ekonomin totalitärt.

Kinas president Xi Jinping tar ett allt fastare grepp om makten, med polisingripanden mot kritiker och antikorruptionskampanjer som delvis drabbar hans politiska fiender. För även om Kinas politiska ledare ofta ser likadana ut – män i mörk kostym med vit skjorta, röd slips och färgat hår – finns många åsikter bland kommunistpartiets uppemot 90 miljoner medlemmar.

Det hårdnade politiska klimatet krockar med Kinas väg mot marknadsekonomi. Den som ska starta företag bör tänka fritt – men inte när det gäller politik.

– Kina vill både äta kakan och ha den kvar, säger den svenske Kinaexperten Frédéric Cho.

De hårdaste tagen sedan Mao - Zedongs tid hämmar den marknadsliberala utvecklingen. Kapital rinner ut ur landet och vissa ekonomer anser att Kina borde försvaga valutan eller införa kapitalkontroller.

Att världens näst största ekonomi skakar får världens börser att darra i takt med konvulsionerna på Shanghai- och Shenzhenbörserna.

Vad som händer är att Kina tampas med efterdyningarna av de enorma investeringarna i bostäder. Nu gapar många fastigheter tomma samtidigt som prisbubblan på råvaror och energi pyser ur.

Många statliga bolag är kraftigt belånade, går med förlust och har stor överkapacitet. Det finns zombieföretag som inte kan stå på egna ben. Samtidigt har minimilönerna stigit 10 procent per år det senaste decenniet och det finns billigare arbetskraft i bland annat Bangladesh. Dessutom är Kina världens största investerare i robotar, som minskar behovet av arbetare ytterligare.

Kapacitetsutnyttjandet i kraft-, metall- och gruvsektorn har fallit till runt 70 procent medan den är 60 procent i varvsbranschen, enligt en artikel av George Magnus vid Oxforduniversitetet.

I december signalerade de kinesiska ledarna att de skulle skära ned på överkapaciteten, alltså sparka folk. På 1990-talet avskedade regimen 4–5 miljoner kineser per år i tio år. Men frågan är hur fort ledningen vågar gå fram.

– Ju mer man gör, desto större risk för sociala spänningar, säger Frédéric Cho.

Social oro är den kinesiska ledningens skräck. Förra året dubblades antalet arbetarprotester till nästan 3 000, enligt George Magnus. Samtidigt har omvärlden svårt att lita på Kinas statistik och ledarnas utfästelser.

– Man vet inte var man har Kina, säger Hubert Fromlet, professor i internationell ekonomi vid Linné-universitet.

Tanken är att stöpa om ekonomin till mer ledd av konsumtion, service och moderna bolag. Något som har lyckats de senaste åren.

Men här verkar kineserna tala med kluven tunga. Det är inte en rak marknadsekonomi de verkar vilja ha, enligt George Magnus. Reformerna i den finansiella sektorn har inte följts av ändringar i realekonomin, vilket har lett till spekulationer, stora lån och finansiell instabilitet. De hastigt växande lånen är numera 251 procent av BNP, runt 2,5 gånger så stora som 2008, enligt George Magnus.

Ändå fortsätter bankerna, och de så kallade skuggbankerna, att låna ut. Om utlåningen fortsätter stiga kan Kina inom några år drabbas av en finansiell kris. För om tillväxten drivs av lån är den inte uthållig. Och Kinas tillväxt står för en tredjedel av världens tillväxt.

Det är svårt för Xi Jinping att styra en alltmer komplex ekonomi på ett totalitärt sätt. Särskilt då lokala myndigheter är självsvåldiga och kan kräva att få lån i banken även om presidenten skulle vilja sätta stopp.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

DN FREDAG 29 JANUARI 2016

“ Oenig opposition hotar med bojkott

Det var osäkert in i det sista om de FN-ledda förhandlingarna om fred i Syrien skulle komma i gång som planerat till i dag, fredag. Stötestenen är vilka oppositionsgrupper som ska få delta i samtalen.

FN:s särskilda sändebud Staffan de Mistura har inför toppmötet talat om en ”historisk chans” att nå en fredsuppgörelse i den snart fem år långa konflikten.

Den svensk-italienske veterandiplomaten de Mistura har bland annat tagit fasta på terrororganisationen Islamiska statens (IS) närvaro i Syrien, något som enligt de Mistura paradoxalt nog förbättrat förutsättningarna för fred.

IS-hotet har nämligen fått sins-emellan fientliga aktörer, som Saudiarabien och Iran liksom USA och Ryssland, att hitta en gemensam nämnare.

Dessutom har Rysslands inblandning i Syrienkriget befäst det militära jämviktsläge som råder mellan Bashar al-Assads regim och den väpnade oppositionen, ”rebellerna”.

Det betyder att ingendera part kan vinna inbördeskriget – men inte heller förlora. Ett slags djävulsk stabilitet som lett till en utbredd krigströtthet. Dessutom har Syriens status quo drabbat den redan hårt prövade civilbefolkningen med ännu mer svält, död och massflykt, effekter som blivit allt svårare för omvärlden att blunda för.

I själva verket har Syrienkrigets ande fått återverkningar som ingen kunnat drömma om för bara ett par år sedan: flyktingströmmen av främst syrier till Europa har starkt bidragit till att hela EU-systemet nu är i gungning och att det stolta Schengensamarbetet som skulle avskaffa gränskontroller nu ligger i spillror.

Inbördeskriget har också medfört att den internationella terrorismen är ett större hot än någonsin tidigare, med IS som främsta påskyndare.

Dessutom har FN visat sig oförmöget att hantera Syrienkrisen, både på marken och i FN-högkvarteret i New York, där säkerhetsrådet fram till för en månad sedan var ur stånd att kunna enas om en Syrienresolution.

Men nu har FN och den så kallade stödgruppen för Syrien (ISSG) lyckats någorlunda med att hos regimen och oppositionen förankra en väg som ska leda till ett stopp på kriget.

De hinder som bidrog till att de två tidigare FN-ledda toppmötena om Syrien i Genève blev fiaskon har i alla fall delvis undanröjts.

Regimen avfärdar inte längre alla oppositionsgrupper som ”terrorister”. Och oppositionen har inte längre som krav för förhandlingar att Bashar al-Assad måste avgå innan en dialog kan påbörjas.

Till en början kommer Genèvesamtalen att fokusera på att åstadkomma en FN-övervakad vapenvila i de delar av Syrien där detta är möjligt – IS och den al-Qaida-anknutna milisen Jabhat al-Nusra kommer dock inte att omfattas av ett eldupphör.

När vapenvilan införts följer nästa steg i förhandlingarna: att enas om en övergångsregering, att arbeta fram en ny författning som ska prövas i en folkomröstning och att hålla internationellt övervakade parlaments- och presidentval.

Enligt Staffan de Misturas optimistiska (orealistiska, säger en del) planering ska allt detta vara genomfört någon gång i mitten av nästa år.

Han har inskärpt att förhandlingarna kommer att bli tuffa och långvariga – det talas om minst sex månaders överläggningar, i olika omgångar.

– En uppförsbacke, konstaterade de Mistura vid en presskonferens på FN-högkvarteret i Genève häromdagen.

Att regimens representanter och oppositionen skulle kunna sitta vid samma förhandlingsbord eller ens i samma rum har inte bedömts som realistiskt. FN-medlaren och representanterna för stödgruppen kommer att få agera sändebud mellan parterna.

Men problemen har hopat sig redan innan förhandlingarna har börjat. Den springande punkten är oenigheten inom den syriska oppositionen. Länder inom den utåt sett eniga stödgruppen utnyttjar splittringen för sina egna syften.

I december förra året samlades en brokig skara oppositionsgrupper i Riyadh i Saudiarabien för att försöka enas om en förhandlingsdelegation att skicka till Genèvesamtalen.

De tillresta enades om att bilda en allians, Högsta förhandlingsrådet (HNC), som med viss möda presenterade en lista med delegater. Däri ingår bland annat islamistiska väpnade grupper som Jaish al-islam och Ahrar al-Sham, något som Iran och Ryssland kraftigt protesterat mot.

FN:s Staffan de Mistura har med grundval av HNC:s lista skickat ut formella inbjudningar till Genèvemötet. Men det står klart att de syriska kurdernas organisationer hittills inte fått någon inbjudan, något som delar av oppositionen och de deltagande länderna reagerat mycket kraftigt mot.

Ledande oppositionella hotar nu att bojkotta mötet. Det talas om en kompromisslösning med två olika oppositionsgrupper på plats i Genève.

Men ännu på torsdagskvällen hade inget beslut fattats. Staffan de Misturas ”uppförsbacke” kan bli brantare än befarat.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Fakta. Kriget i siffror
10 miljoner hungrar eller svälter.
6 av 10 skolor är stängda.
7,6 miljoner är flyktingar i sitt eget land.
4,5 miljoner har flytt Syrien, enligt FN.
Kriget är nu inne på sitt femte år och har hittills kostat 260 000 människor livet. “

DV LÖRDAG 30 JANUARI 2016:

“ Oppositionen deltar i fredssamtal i Genève

De FN-ledda fredssamtalen om Syrien i Genève fick en allt annat än glansfull inledning. Den ena parten i dialogen, den syriska oppositionen, tvekade in i det sista om de skulle delta, men meddelade sent på fredagskvällen att de skickar en delegation.

FN:s Syriensändebud Staffan de Mistura har understrukit att de länge emotsedda förhandlingarna inte skulle inledas med någon pampig öppningsceremoni.

Och det var väl tur det, eftersom oppositionens delegation, som går under namnet Högsta förhandlings-rådet (HNC), ännu tidigt på fredagskvällen inte beslutat om de alls kommer att delta i samtalen.

– Så länge vi inte får försäkringar från FN om att säkerhetsrådets resolutioner kommer att genomföras kommer vi att bojkotta förhandlingarna, sade Ahmed Ramadan, som företräder oppositionsgruppen Syriska Nationella Rådet, till nyhetsbyrån AP.

Ramadan syftar på de krav som HNC ställt för att medverka i fredssamtalen: att humanitära hjälpsändningar får fri lejd av regeringsarmén in till områden som kontrolleras av den väpnade oppositionen, och att regimens flygattacker mot civila stoppas.

– Dessa saker måste implementeras. Innan så sker blir det inga förhandlingar, sade Ahmed Ramadan, som tills vidare avvaktar i Riyadh i Saudiarabien tillsammans med resten av HNC-alliansen.

Om detta hinder skulle undanröjas återstår ännu en hittills olöst fråga för förhandlarna: de syriska kurdernas medverkan.

Det kurdiska partiet PYD:s väpnade gren, YPG, är den stridande kraft som lyckats bäst med att bekämpa terrororganisationen Islamiska statens (IS) närvaro i Syrien.

Men YPG hålls utanför Genèveförhandlingarna, av realpolitiska skäl. Turkiet, som är en tung aktör i den så kallade stödgruppen för Syrien, betraktar kurdernas inblandning som ett hot mot deras eget territorium.

På fredagen fick Staffan de Mistura nöja sig med att träffa den syriska regeringens delegation ledd av landets FN-ambassadör Bashar Jafaari.

– Efter samtalen med Jafaari kommer Staffan de Mistura att träffa representanter för andra intresse-organisationer och för civilsamhället, sade sändebudets talesperson Khawla Mattar.

Staffan de Mistura hoppas att möta den syriska oppositionen på söndag, skriver Reuters.

Över huvud taget är vagheten och osäkerheten olycksbådande för fortsättningen av förhandlingarna, som är planerade att pågå i ett halvår och bereda vägen för vapenvila, en samlingsregering och fria val i Syrien.

Trots att samtalen knappt börjat sprider sig missmodet. En västdiplomat på plats i Genève säger till nyhetsbyrån Reuters att förhandlingarna är ”ett fullständigt misslyckande” och en ”välsignelse för al-Assad-regimen”.

– Detta är ett gyllene tillfälle för regimen att visa att de är villiga (till förhandlingar), säger diplomaten som uttalar sig anonymt.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN MÅNDAG 1 FEBRUARI 2016:

“ Oppositionen välkomnar samtalen

Den syriska oppositionen mötte på söndagen FN:s särskilda sändebud Staffan de Mistura i Genève, en trevande start på de fredsförhandlingar som nu går in på sitt fjärde dygn

de Mistura var ”optimistisk” efter mötet med den 17 män och kvinnor starka delegationen, sade han till reportrar som väntade utanför det lyxhotell i Genève där sammanträffandet ägt rum på söndagen.

Men oppositionens ombud, som går under namnet Högsta förhandlingskommittén (HNC), underströk att de inte påbörjat några förhandlingar, bara informerat värdarna – FN och den internationella stödgruppen för Syrien – om sina krav.

– Vi har kommit hit efter att ha fått försäkringar om betydande förbättringar av den humanitära situationen (i Syrien), sade Basma Kodmani, Parisbaserad statsvetarprofessor och veteran inom Syriska nationella rådet (SNC), en paraplyorganisation av västvänliga oppositionsgrupper.

Kodmani sade att FN:s representanter och USA:s utrikesminister John Kerry lovat henne att gå oppositionen till mötes, men tillade att den syriska regimen och deras allierade Ryssland ”hittills varit döva”.

Oppositionen pekar på belägringen av syriska städer från regeringsarméns sida och oviljan att släppa igenom hjälpsändningar.

I helgen kom rapporter från Läkare utan gränser att människor fortsätter att dö av svält i det stängda samhället Madaya sydväst om Damaskus.

Krigshandlingarna fortsätter också i Syrien. I går dödades minst 60 människor och över hundra skadades i en självmordsattack mot en shiamuslimsk moské i en Damaskusförort. Terrorgrupperingen Islamiska staten har tagit på sig dådet.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Samtal ska pågå i ett halvår.

Kriget i Syrien har pågått i snart fem år, skördat runt 260 000 människoliv och tvingat över tio miljoner människor på flykt inom och utom Syriens gränser.

De FN-ledda fredssamtalen i Genéve har som mål att bilda en övergångsregering, att få till stånd en ny konstitution och att val ska hållas i landet inom 18 månader. Samtalen kommer att pågå i ett halvår, tror FN:s Syriensändebud, svensk-italienaren Staffan de Mistura.

Men inledningen har varit tungrodd: öppnandet fick skjutas fram och det har varit svårt att övertyga oppositionen att alls komma till Genève för att delta i samtalen.

Källa: DN/TT “

DN TISDAG 2 FEBRUARI 2016.

“ Självmordsbomber i Damaskus kan slå mot fredssamtalen

Analys. Självmordsattacker och stridsflyg plågar Syriens civilbefolkning. I Genève försöker motvilliga delegater prata fred. Men hur många bomber tål samtalen?

Självmordsbombaren körde fram bilen till en busshållplats. Bland de väntande resenärerna fick den dödliga lasten detonera. När räddningspersonal och frivilliga hjälpare skyndat till platsen späddes dödandet på av ytterligare två självmordsbombare.

Händelsen inträffade i söndags i Saida Zeinab, en förstad belägen en mil från centrala Damaskus.

Saida Zeinab var dotter till Ali, profeten Muhammeds rättmätige efterträdare enligt shiamuslimsk tro. I en annan tid var den vackert utsmyckade moskén som bär Saida Zeinabs namn en turist-attraktion.

Numera kommer det inga turister till Damaskus. Men shiamuslimer från Iran och Irak låter tron övervinna krigsrädslan och vallfärdar fortfarande till helgedomen. Söndagens självmordsdåd dödade över 70 och skadade ett hundratal, rapporterar BBC.

Attacker som den ovan beskrivna inträffar ju med plågsam regelbundenhet i Syrien. Det speciella med självmordsbombningen i Saida Zeinab, som den sunniextrema terrororganisationen Islamiska staten (IS) genast tog på sig, är att de kan äventyra de trevande fredssamtal i Genève mellan den syriska regimen och delar av oppositionen som FN försöker få till stånd.

Befolkningen i Saida Zeinab är i huvudsak shiamuslimer. De flesta av dem sympatiserar med president Bashar al-Assads regim, helt i linje med den allt djupare sekterism som Syrienkriget hamnat i.

Bashar Jafaari, Syriens FN-ambassadör som leder regeringssidans förhandlingsdelegation i Genève, var snabb med att sätta likhetstecken mellan självmordsbombarna i Saida Zeinab och de företrädare för oppositionen som ska fredsförhandla.

Detta trots att varken IS eller den al-Qaidaanknutna grupperingen Jabhat al-Nusra är part i Genèvesamtalen.

– Det finns en länk mellan terroristerna och de som gynnar terrorismen, och vissa politiska grupperingar som påstår sig vara motståndare till terrorhandlingar, sade Jafaari med tydlig adress till oppositionen.

Oppositionens företrädare å sin sida pekar på de ryska flyganfallen mot samhället al-Sheikh Maskin i den sydligaste delen av Syrien, attacker som genomfördes ungefär samtidigt som förhandlingsdelegationerna anlände till Genève och som dödade hundratals civila.

Sedan Ryssland i slutet av september intervenerade i Syrienkriget på regimens sida har omkring 1 400 civila dödats av ryskt stridsflyg, enligt den oppositionsvänliga nyhetsbyrån Syrian Observatory of Human Rights (SOHR).

Det är i denna anda av ömsesidig misstro, gödd av fem års alltmer förödande krig och umbäranden, som FN-medlaren Staffan de Mistura och hans stödgrupp ska försöka skapa förtroende. Mellan två parter som hittills har betraktat varandra som omöjliga och hopplösa.

Det är ett medlingsuppdrag som kan liknas vid att springa ett maraton-lopp och en militär hinderbana på en gång.

På marken i Syrien intensifieras striderna och det humanitära lidandet, medan tålamodets dygd predikas för de ombud som motvilligt samlats i de svala förhandlingsrummen i Genève.

Hur många bomber klarar fredsförsöken?

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN SÖNDAG 31 JANUARI 2016:

“ Ny internationell hjälp i sikte för palestinierna

Analys. Israel tillbakavisar Frankrikes idé om en internationell fredskonferens om palestinakonflikten. Men Frankrikes hot att erkänna den palestinska staten oroar den israeliska nationlist-koalitionen.

Det officiella Israel tog illa vid sig av den franske utrikesministern Laurent Fabius uttalande häromdagen, då han varnade Israel för att uteblivna eller reslutatlösa förhandlingar kommer att leda till ett franskt erkännande av den palestinska staten.

– Om palestinierna vet att en sådan present väntar dem så är det ju en sporre för dem att sabotera förhandlingar av just det skälet, säger en israelisk UD-källa till DN.

Efter Sveriges uppmärksammade erkännande av Palestina hösten 2014 hoppades palestinierna att Sveriges linje skulle bilda skola. Så blev det inte, och Island och Sverige förblir de enda europeiska länder som erkänt Palestina. Ett erkännande från Frankrike, stormakt och säkerhetsrådsmedlem med historiska band till Israel, skulle i ett slag skapa nya diplomatiska förutsättningar. Med förre israeliske kabinettssekreteraren Alon Liels ord:

– Att ockupera jordanska områden (Västbanken) som världen aldrig erkänt som jordanska, är mindre kostsamt diplomatiskt än att ockupera en internationellt erkänd stat som stöds av stormakter.

Redan i höstas, inför FN:s generalförsamling, aviserade Frankrike ett djärvt förslag, med erkännande av Palestina och en israelisk reträtt från Västbanken inom två år. Fabius hade ett halvt löfte från Barack Obama om att USA skulle avstå från att lägga in veto mot planen i säkerhetsrådet. En sådan utveckling hade inneburit ett bombnedslag i traditionell Mellan-österndiplomati, men det hela rann ut i sanden då den europeiska flyktingkrisen ställdes på sin spets och all tillgänglig diplomatisk energi i Paris och Washington togs i anspråk av kriget mot IS.

Efter terrorattackerna i Paris i november såg det sedan ut som om fransmännen tappat aptiten på ambitiösa Mellanösterninitiativ. Men häromdagen, efter att Jerusalem aviserat en omfattande koloniseringsdrive på palestinska områden, tillkännagav Fabius sitt initiativ, som tycks ha samordnats med Tyskland.

Tiden håller på att rinna ut för det palestinska självstyret i Ramallah, som för sjutton år sedan enligt 1993 års Osloavtal, skulle ha tagit Västbankens så kallade C-område i besittning och utropa en palestinsk stat. I stället förblir C-området – 61 procent av Västbanken – i israeliska händer, avfolkas hastigt på palestinier och har sedan länge en majoritet av israeliska bosättare. Den palestinske presidenten Mahmoud Abbas försökte nyligen i flera omgångar få till stånd ett möte med den israeliske premiärministern Benjamin Netanyahu, men denne hålls för närvarande i schack av sin extremnationalistiska koalition, som inte skulle tolerera några fredssamtal med Abbas.

Också Abbas har besvär med sin sidas extremister, som förbannade hans förhandlingsinviter till Netanyahu. Det interna palestinska motståndet mot status quo, alltså begränsat palestinskt självstyre på 39 procent av Västbanken och intimt palestinskt–israeliskt säkerhetssamarbete mot islamistiska Hamas, tilltar. Men Abbas kan inte erbjuda de sina någonting utan internationell hjälp, och någon sådan har inte varit i sikte förrän nu.

I Ramallah jublade man på palestinska UD över tecknen på ett franskt initiativ:

– Vår känsla under de senaste åren har varit att omvärlden glömt bort oss. Allt är bara Syrien, Turkiet och migranter. Det exploateras av Israel, som kan bygga och expropriera utan att mötas av mer än lama protester, sade utrikes-minister Riad al-Malki till Radio Raya i Ramallah.

Fortsättningen hänger i hög grad på det amerikanska president-valet. Flera men inte alla de republikanska kandidaterna är hängivna anhängare av den israeliska ockupationen. Hillary Clinton och hennes make hyser en djup misstro mot Netanyahu och de är bägge anhängare av en tvåstatslösning. Bill Clinton stod fadder till Osloavtalet och satsade oerhört mycket tid på att hindra det från att kollapsa. Benjamin Netanyahus tillvaro under Ted Cruz eller Donald Trump vore en dans på rosor jämfört med vad som väntar honom under Hillary Clinton eller Bernie Sanders.

En seger för Trump eller Cruz skulle ge de israeliska nationalisterna abonnemang på amerikanskt veto mot fredsinitiativ i säkerhetsrådet. För Mahmoud Abbas och Fatahpartiets fredliga gren vore detta en katastrof. Abbas linje inför sina otåliga undersåtar, att ”världen är med oss och vi måste ge diplomatin en chans”, skulle då mista all trovärdighet.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

De sociala miljöerna är det viktigaste.

Det finns fysiska och sociala miljöer.

De fysiska miljöerna gäller bl a klimatet, som mänskligheten har fördärvat så att den och växt- och djurlivet kan gå under.

De sociala miljöerna gäller hur människor beter sig mot varandra. I Amerikas förenta stater, USA, som ses som världens mäktigaste land och är världspolis, är den grundläggende principen för samvaro att alla ska ha skjutvapen och kunna skjuta ihjäl varandra efter tycke och smak.

Miljöministern i Sverige har inte den kompetens som behövs. Regeringen har ministrar för alla politikområden utom för det viktiga området som gäller hur hushållen kan leva sitt dagliga liv rent fysiskt.

Det viktigaste av allt är de sociala miljöerna. Där skedde stora genombrott i världen och Sverige för 90 år sedan, efter första världskriget, då demokratin bröt igenom i de utvecklade länderna. I Sverige fick alla vuxna rösträtt och kunde rösta till riksdagen första gången 1924.

Men demokratin är än så länge bara formell, för att den ska fungera måste alla ha kunskaper om samhället, vilket de inte har.

Socialdemokraterna fick 1932 regeringsmakten och behöll den till 1976. Första socialdemokratiska statsministern under den epoken var Per Albin Hansson, känd för: "Det goda hemmet känner icke till några privilegierade eller tillbakasatta, inga kelgrisar och inga styvbarn. Där ser icke den ene ner på den andre. Där försöker ingen skaffa sig fördel på andras bekostnad, den starke trycker icke ner och plundrar den svage. I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet. Tillämpat på det stora folk- och medborgarhemmet skulle detta betyda nedbrytandet av alla sociala och ekonomiska skrankor, som nu skilja medborgarna i priviligierade och tillbakasatta, i härskande och beroende, plundrare och plundrade."

Det visar att det viktigaste i politiken är de sociala miljöerna där det viktigaste är jämlikheten.

De borgerliga har regerat 6+3+8=17 år sedan 1932 och socialdemokraterna 83 år.

Det borgerliga regerandet 2006-2014 visar att de borgerliga styr enligt 1800-talets tänkesätt, vilket inte passar i 2000-talets värld med demokrati och jämlikhet som grundläggande värderingar. De borgerliga påstår felaktigt att deras jobbskatteavdrag ger mest åt de lägre klasserna, medan i själva verket överklasserna gynnas. De vill vinna över socialdemokraterna och börja regera med de gamla tänkesätten som gynnar de bättre ställda. De borgerliga representerar särintressen.

Socialdemokraterna måste föra en politik som är bra för hela folket och måste övertyga de röstberättigade om att socialdemokraterna är de som kan föra en sådan politik.

Ute i världen är det kaos. I mellanöstern råder krig där det gäller om kvinnorna ska vara underställda männen eller ej. Principen om att kvinnorna ska vara underställda följer av tusenåriga fördomar som lever kvar och strider mot nutidens demokratiprinciper med jämlikhet.

Krigen leder till flyktingar. Sverige tog 2015 emot cirka 160 000 flyktingar, som är 1,5 % av befolkningen i Sverige och hälften av den

årliga s k tillväxten. Svenska folket kan inte mycket om politik och har åsikter som beror av det som visas på TV.

Undervsningsinistern bryr sig inte om vad som lärs ut i skolorna. Han accepterar att skolverket menar att naturvetenskap är påhitt som man inte behöver ta på allvar och accepterar dålig undervisning.

En skoldag på gymnasiet beskrivs som en dag i helvetet. Högre utbildning är ett haveri, Många högutbildade vet inte hur EU fungerar. Det skapas vinnare och förlorare i arbetssamhället.

Enligt DN/Ipsos mätning i januari 2016 är de viktigast politiska frågorna:

Integration och invandring	40%
Skola och utbildning	18
Jobb och sysselsättning	13
Sjukvården	11

Det viktigaste borde vara de sociala miljöerna.